

ACADEMIA ROMÂNĂ

FUNDAȚIA NAȚIONALĂ PENTRU ȘTIINȚĂ ȘI ARTĂ

Colecția „OPERE FUNDAMENTALE”

Coordonatorul colecției: acad. EUGEN SIMION

MARIN SORESCU

OPERE

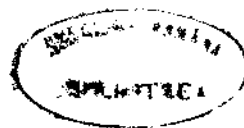
III. Teatru

Ediție îngrijită de

MIHAELA CONSTANTINESCU PODOCEA

Prefață de

EUGEN SIMION

Editura Academiei Române univers enciclopedic

București, 2003

Juvv-1740238

58644/72311

7812080

Redactor: Elisabeta SIMION
Coperta: PODALV
Tehnoredactor: Liliana KIPPER

NOTĂ ASUPRA VOLUMULUI

Mulumim Regiei Autonome „Monitorul Oficial”,
încosebi Doamnei Director General,
ing. Eugenia Ciubâncan, pentru sprijinul
acordat tipăririi acestei lucrări.

© Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin
Editurii Univers Enciclopedic,
Fundației Naționale pentru Știință și Artă,
Editurii Academiei Române.

ISBN: 973-27-1016-0
ISBN: 973-27-1025-X

ISBN: 973-8240-79-4
973-637-019-4

Opera lui Marin Sorescu înregistrează douăsprezece texte dramatice finalizate și publicate de autor în cele zece volume de teatru apărute antum: *Iona*, E.P.I., București, 1968; *Paracliserul*, Editura Eminescu, București, 1970; *Setea muntelui de sare* (*Iona, Paracliserul, Matca, Pluta Meduzei*), Cartea Românească, București, 1974; *Matca*, Editura Eminescu, București, 1976; *Teatru* (*Răceala, A treia teapă*), Editura Scrisul românesc, Craiova, 1980; *Ieșirea prin cer* (*Iona, Paracliserul, Matca, Pluta Meduzei, Lupoaița mea, Există nervi, Răceala, A treia teapă*), Editura Eminescu, București, 1984; *Vărul Shakespeare și alte piese* (*Luptătorul pe două fronturi, Casa evantai, Vărul Shakespeare*), Editura Cartea Românească, București, 1992; *Iona, A treia teapă, Vărul Shakespeare*, Editura Mincerva, București, 1993; *Răceala*, București, Editura Creuzet, 1994; *Desfucerea gunoaielor*, Editura Expansion Armonia, București, 1994.

Textele au fost elaborate între 1964 și 1987. Dincolo de certitudinea acestui interval, al cărui început coincide cu debutul editorial al poetului, este hazardant a fixa etape, este greu, dacă nu imposibil a stabili o strică cronologie a creației dramatice soresciene. Receptat și consacrat ca autor dramatic odată cu publicarea și reprezentarea pe scenă a piesei *Iona* (1968), prima din trilogia *Setea muntelui de sare*, Marin Sorescu a debutat în teatru cu o comedie – *Există nervi*, scrisă în 1964. Ca

și în poezie, scriitorul abordează curând, concomitent, toate registrele repertoriului teatral, începe și abandonează proiecte, se complăce într-o declarată „lipsă de disciplină”, lăsând piesele să se organizeze „de la sine”, în „serii mici”: piesele de idei, situate „la cumpăna dintre liric și dramatic”, comedii, piesele istorice. Principiul „scriilor mici: două, trei, patru” guvernează și alcătuirea volumului de teatru comentat, *Ieșirea prin cer* (1984).

În structurarea volumului de față, am adoptat, cu o excepție, acest criteriu al celei mai complete antologii de autor, antologie cuprinzând opt dintre cele douăsprezece piese. (Să menționăm că trei dintre piesele neantologate erau scrise la data apariției volumului: comedii *Casa evantai* și *Desfacerea gunoaielor* și *Luptătorul pe două fronturi*; de asemenea, în 1986, când se referă la „proiectul” său teatral – într-un interviu din *România literară*, nr. 7 – era concepută și ultima piesă, *Vărul Shakespeare*, pentru că autorul vorbea despre „intenția... de a scrie deocamdată douăsprezece”.)

Am început, așadar, ediția cu trilogia *Setea muntelui de sare*, urmată de *Pluta Meduzei*; în continuare suita comedii: *Există nervi*, primul text dramatic sorescian, urmată de *Casa evantai* și *Desfacerea gunoaielor*, deplasând, în secvența următoare, piesa *Lupoanca mea*, legată tematic și, după opinia noastră, apropiată în cronologia scrierii sau cel puțin a concepției de *Luptătorul pe două fronturi*. Piesele istorice urmează ordinea atribuită de autorul lor – *Răceala*, *A treia țepă* – în ciuda faptului că elaborarea celei de a doua piese, în varianta I, o precede, în geneza operii, pe prima. Tragedia în cinci acte, *Vărul Shakespeare*, ultima piesă soresciană, încheie fericit opera, subliniind unitatea concepției ce a determinat-o.

Capitolul *Note. Comentarii. Variante* sporește considerabil cuprinsul volumului cu numeroase variante, multe inedite, la care Marin Sorescu s-a referit adeseori în interviuri și în confesiuni, declarând existența uneia sau a mai multor variante

pentru fiecare dintre piesele sale. Mai mult decât atât, autorul însuși a publicat piesele *Există nervi*, *Matca* și *Răceala* în două variante, exprimându-și, deopotrivă, preferințele și rezervele. Am considerat, de aceea, necesar să fie introduse amândouă variantele, dând prioritate, firește, celei definitive, inclusă în corpul operii, în vreme ce, a doua a fost reprodusă, integral sau parțial, în secțiunea *Variante*. Am inclus, de asemenea, aici, toate fragmentele inedite din variantele anterioare publicării, depistate până în prezent în arhiva scriitorului. Investigațiile în arhiva Marin Sorescu, încă neordonată și neclasificată, dezvăluie, prin mulțimea paginilor manuscrise și a dactilogramelor, posibilitatea existenței și a altor texte dramatice, finalizate sau nu.

Pentru toate piesele am folosit ca text de bază ultimele ediții publicate în timpul vieții scriitorului.

Ca și în primele două volume ale ediției *Opere*, la transcrierea textelor s-a adoptat ortografia curentă și s-a înlocuit, pentru persoana I singular și a III-a plural a verbului a fi, forma *sînt* cu *sunt*, întrucât autorul însuși și-a însușit aceste particularități în edițiile de după 1990.

Pentru configurarea unei imagini cât mai fidele asupra receptării lucrărilor dramatice ale scriitorului în contemporanitate, am selectat, în finalul ediției, numeroase opinii critice privitoare la dramaturgia soresciană.

În încheierea celor trei volume *Opere* de Marin Sorescu, mulțumim domnului Gheorghe Boris Lungu, a cărui lucrare, *Receptarea în epocă a poeziei lui Marin Sorescu (1964–1989)*, ne-a fost de un real folos.

M.C.P.

IONA
TRAGEDIE ÎN PATRU TABLOURI

PERSONAJE.

IONA, pescar

PESCARUL I

PESCARUL II

} fără vârstă, figuranți

Ca orice om foarte singur, Iona vorbește rare cu sine însuși, își pune 5
întrebări și-și răspunde, se comportă tot timpul ca și când în scenă ar fi
două personaje. Se dedublează și se „strânge”, după cerințele vieții sale
interioare și trebuințele scenice. Caracterul acestuia „pliant” al individului
trebuie jucat cu suplete, neostentativ.

Dacă rolul va părea prea greu, ultimele două tablouri pot fi inter- 10
pretate de alți actori.

TABILOUL I

Scena e împărțită în două. Jumătate din ea reprezintă o gură imensă de pește. Cealaltă jumătate - apa, niște cercuri făcute cu creta. Iona stă în gura pestelui, nepăsător, cu năvodul aruncat peste cercurile de cretă. E întors cu spatele spre întunecimea din fundul gurii pestelui urias. Lângă el, un mic acvariu, în care dau veselii din coadă câțiva pestisori.

- Acum încep să...
- Parcă aud: poc, poc, tronc, poc, în năvod.
- Boțovani, nu alta.
- Că avem o mare bogată. 10
- Ce mare bogată avem!
- Cred că nu mai au mult.
- Nici o grijă. (*Strigă*) Iona!
- (*Răgusit.*) Iona!
- (*Mai răgusit.*) Iona! 15
- Nimic.
- Pustietate.
- Pustietatea măcar ar trebui să-mi răspundă: ecoul...
- (*Băgând de seamă că n-are ecou.*) Ei, dar ecoul?
- (*Mai strigă o dată, să verifice bănuiala.*) Io... (*Asteaptă.*) ... na... 20
- (*Asteaptă.*)
- (*Frecându-și mâinile a pagubă.*) Gata și cu ecoul meu...
- Nu mai e, s-a isprăvit.
- S-a dus și asta.
- Semn rău.
- Aș! Poate e vreo măsură mai nouă luată de pescari. 25

- (*Explicativ.*) Să se termine odată cu gălăgia de pe mare.
 – Ce vacarm!
 – Nu e bine să urlî pe mare.
 – Pe uscat, mai treacă-meargă.
 5 – Dar pe apă, ba.
 – Țip eu, țipi tu, țipă celălalt. Zgomotele s-adună.
 – Valurile intră în vibrație.
 – Ca un pod peste care trec soldații, toți în același timp:
 se dărâmă.
 10 – Păi, când se pun și ăștia să treacă!
 – Așa și marea. Intră în rezonanță valul ăsta, intră celălalt.
 S-ar putea isca o furtună!
 – Și când s-ar dărâma toată apa peste noi...
 – Zău, nu e bine să strige toți cei de pe mare odată.
 15 – Chiar dacă sunt naufragiați?
 – Chiar naufragiații. Să strige toți, dar pe rând.
 – Înțeleg, să nu se bage de seamă...
 – Altfel, s-ar crede că e o jelanie absolută.
 – S-ar înfuria marea.
 20 – (*Înțelept.*) De-aia fiecare om trebuie să-și vadă de trebu-
 șoara lui.
 – (*Uitându-se în apă.*) Să privească în cercul său.
 – Și să tacă. (*Pauză.*)
 – Numai că eu trebuie să strig. Să-l chem pe Iona.
 25 – (*Strigă.*) Ionaaa!
 – Nimic.
 – (*Strigă.*) Să nu te prind pe aici, auzi? Nu te mai ține după
 mine, Iona! (*Pauză.*)
 – De fapt, Iona sunt eu. Psst! Să nu afle peștii. De-aia strig,
 30 să-i induc în eroare. Că Iona n-are noroc, și pace.
 – Peștii trebuie să creadă că el pescuiește cine știe unde. În
 altă parte...

- (*Răzând.*) Cred c-ar trebui să pescuiescă în altă mare. Poate
 acolo...
 – Dar parcă poți să-ți schimbi marea?
 ai – A, nici pomeneală.
 5 – (*Strigă.*) Iona, să nu te-appropii de locul ăsta, că-mi sperii
 norocul.
 – (*Scoțând năvodul gol.*) I.-ai și speriat.
 – (*Aruncă din nou năvodul.*) Ce mare bogată avem!
 – Habar n-aveți câți pești mișună pe-aici.
 – (*Curios.*) Cam câți? 10
 – Dumnezeu știe: mulți.
 – (*Cu uimire.*) O sută?
 – Mai mulți.
 – Cam cât a număra toată viața?
 – Mai mulți. 15
 – Atunci, cât a număra toată moartea?
 – Poate, că moartea e foarte lungă.
 – Ce moarte lungă avem! Dacă poți număra atâta bogăție...
 Ce mare bogată avem!
 – Și cum poate marea să-i țină pe toți peștii ăștia pe mân- 20
 care și pe bere?
 – Se descurcă. Greu, dar se descurcă.
 – (*Răzând.*) Cred că le dă mai mult apă.
 – Nu, că ei nu beau apă.
 – (*Concesiv.*) Ei, le-o fi mai turnând ea și apă. 25
 – Când îi vede pe toți cu gurile căscate...
 – (*Încercând năvodul.*) Parcă acum atârnă mai greu.
 – Cred că l-am prins pe-ăl mare.
 – De mult pândesc eu peștele ăsta. l.-am și visat.
 – Nu-i vorbă, că eu visez în fiecare noapte doar pești. 30
 – Poate unde mă ocup și cu... (*Gest, însemnând pescuitul.*)
 – Dar prea m-am săturat de atâta duhoare în somn.
 – Visul și peștele.

- Visul unu – crap.
 – Visul doi – morun.
 – Visul trei – plătică.
 – I a plătică întotdeauna mă trezesc înjurând. Mă foiesc în
 5 pat până spre ziuă, când atîpesc din nou și ce crezi că visez?
 – (*Curios.*) Ce?
 – Ghicește.
 – O balenă?
 – Aș, n-am eu norocul ăsta! Ce crezi că visez?
 10 – (*Și mai curios.*) Ce?
 – O față.
 – O față?
 – O față de pește atât de mic, încât...
 – Nici nu ți-l poți aminti.
 15 – Se topește până te trezești.
 – Și așa în fiecare noapte, de când mă știu.
 – Asta se mai poate numi vis?
 – Nu, nu se mai poate numi vis.
 – Și în timpul ăsta cei doi copii ai mei dorm buștean.
 20 – Cum pot dormi unii așa?
 – Odată i-am întrebat: Mă, voi ce visați de dormiți buștean?
 – Și ei, cu ochii sclipind de fericire: „Marea“.
 – Ptiu!
 – Dar poate lor le convine: visează marea *fără pește*.
 25 – Dar apa mării, frumoasă a naibii când te uiți la ea. Asta
 visează ei, lăsând tot greul peștelui pe mine.
 – (*Melancolic.*) Dacă aș fi pădurar, de la o vreme mi-ar veni
 în somn numai copaci.
 – Aș vrea să mă fac pădurar și să visez chiar din prima
 30 noapte un milion de copaci.
 – Și eu să stau la umbra lor.
 – S-ar face în somn că eu stau la umbra lor.

- Ce umbră deasă trebuie să dea un milion de copaci la
 un loc!
 – Deasă ca mierea.
 – Și eu colo, cu capul pe-o rădăcină, să mă tot uit după
 5 vereverite.
 – Vereveritele nu trebuie să le prinzi.
 – Asta mi-ar mai lipsi – să mai alerg și după vereverite în
 somnul meu nenorocit. (*Cătând spre năvod.*) Oare?
 – Ai, să-l scot?
 – (*Nehotărât.*) Știi eu dacă a sosit momentul? 10
 – De ce-o fi trăgând așa de greu năvodul?
 – Barosanul...
 – De mult îl pândesc eu... Știi și cum arată. Uite – așa are
 o gură! (*Gest indicând, involuntar, gura peștelui mare din scenă.*)
 – A, de mult îl pândesc eu. 15
 – Îi cunosc fiecare solz.
 – Dacă mi s-a arătat noaptea!...
 – De vreo câțiva ani îl am în cap, numai că nu pot să-l pun
 aici, în năvod.
 – (*Făcându-și curaj.*) Dă, Doamne! (*Trage de năvod.*) Greu, greu... 20
 – (*Scoate năvodul.*) Nimic? (*Uimire.*)
 – Nimic.
 – Atunci ce naiba atârna așa?
 (*Priveste în zare.*) Aha, înțeleg. Norul acela. Își culcase um-
 bra exact pe năvodul meu. 25
 – Mai bine m-as face pescar de nori.
 – Azi unul, mâine altul. Aș aduce repede potopul.
 – Că la nori am noroc. (*Pauză.*)
 – (*Dă cu ochii de acvariu. Vorbind cu peșterorii.*) Tot în voi mi-e
 speranța. 30
 – Plevușca, săraca!
 – Ea duce greul mărilor și oceanelor.
 – (*Aratând spre acvariu.*) Sunt ai mei, particulari.

– (Cu compătimire.) Au mai fost prinși o dată.

– Îi țin pe fereastră. Lumina le face bine, ea conține fel de fel de substanțe. Îi îngrasă, îi înveselește.

– (Trist.) Numai că nu le dă drumul.

5 – (Speriat.) Cum să le dea?

– Sunt pescar și trebuie să se găsească oricând un pește și-n casa mea. Altfel, ce-ar zice lumea? Când le arunc mâncare dimineata, rămân și eu așa, privindu-i. Uneori stau ceasuri întregi.

10 – Dacă n-ai chef să te duci să prinzi alții, zice soția mea care mă iubește, nu te mai uita așa la ei. Că mor și ăștia.

– Ea mă iubește, dar nu când stau și mă uit la pești.

– N-ar fi exclus să moară din privirea mea.

– Că am o privire otrăvită. Pe ce-mi pun ochii, moare. Așa zice ea.

15 – Eu parcă n-aș crede. Dacă era așa, nu murea și ea? Ehe, de când!

– Dar ei tot or să se isprăvească. Pentru că, de câte ori plec la pescuit, iau și acvariul. Când văd că e lată rău, am stat o zi întreagă degeaba, scot undița... (o scoate)... și-o arunc în

20 acvariu... (O aruncă.)

– Pe cel care s-a agățat îl arunc apoi în năvod.

– Că e mult până prinzi unul. (Cu ochii pe plută.) Acum încep să tragă... Nu-i vorbă, și ăștia trag greu. C-au mai fost prinși o dată...

25 – Dar până la urmă, unul tot dă în cârlig. (Scuzându-l parcă.) Apa mică... Nevoile de hrană mereu crescânde...

– Te pui cu nevoile?

– Dacă e să fiu sincer, eu n-aș mai vrea să cadă acum nici unul.

30 – Asta e imposibil.

– E ca și când ai bea otravă și te-ai aștepta ca ea să nu-și facă efectul.

– Mi-e milă de el.

– Pești, fiți atenți, nada mea o să-și facă efectul!

– (Privind acvariul, apoi marea.) Apa asta e plină de nade, tot felul de nade frumos colorate. Noi, peștii, înotăm printre ele atât de repede, încât părem gălăgioși. Visul nostru de aur e să înghițim una, bineînțeles, pe cea mai mare. Ne punem în gând o 5
fericire, o speranță, în sfârșit, ceva frumos, dar peste câteva clipe observăm mirați că ni s-a terminat apa.

– (Cu solennitatea unui cor.) O, tu pescar, care stai sus pe mal, măcar lasă-ne limpede drumul până la ea, nu ni-l tulbura cu umbra picioarelor.

10 – (Pauză. Privind acvariul.) Totuși, n-am ce să fac. Trebuie să trăiesc și eu. Hai, mă, ai apucat-o? (Se apleacă peste acvariu și în clipa aceea gura peștelui uriaș începe să se închidă. Iona încearcă să lupte cu fălcile care se încleștează scârțâind groaznic.)

– Ajutor! Ajutoooooor!

15 – Eh, de-ar fi măcar ecoul!

Intineric

TABI.OUI. II

Interiorul Peștelui I. Bureți, oscioare, alge, mizerie acvatică. Impresia că te afli pe fundul mării și în același timp câteva elemente care să creeze senzația de pântecе urias. Eventual, colțurile mai întunecoase ale scenei se pot mișca ritmic, „închide” și „deschide”: peștele mistuie.

La început, scena e în semiobscuritate. În mijloc, Iona în picioare, cu mâinile dibuind, năuc.

- Mi se pare mie sau e târziu?
- Cum a trecut timpul!
- 10 – Începe să fie târziu în mine. Uite, s-a făcut întuneric în mâna dreaptă și-n salcâmul din fața casei. Trebuie să sting cu o pleopă toate lucrurile care au mai rămas aprinse, papucii de lângă pat, cuierul, tablourile. Restul agoniselii, tot ce se vede în jur, până dincolo de stele, n-are nici un rost s-o iau, va arde
- 15 în continuare. Și-am lăsat vorbă în amintirea mea, măcar la soroace mai mari, universul întreg să fie dat lumii de pomană. (Pauză.)
- Totuși, nu mi-e așa somn.
- Nu contează, trebuie să adormi.
- 20 – De ce trebuie să se culce toți oamenii la sfârșitul vieții?
- (Îndemnându-se.) Hai, pune capul jos. (Dă să se culce. În acest moment lumina se aprinde brusc. E ca o idee care i-a venit lui Iona.)
- Asta era!
- Peștele! (Realizând întreaga situație.) Peștele, peștele... (Mai
- 25 mult nu poate să articuleze. Mică pauză.)
- Sunt înghițit.

- Tot?
- (Se cercetează.) Tot.
- Înghițit de viu sau de... (ezită)... de mort?
- Din moment ce-mi dau seama...
- (Aduce argumente.) Pot să merg, uite, pot să merg încolo.
- 5 (Merg într-o direcție, până se izbește de limită.)
- (Întorcându-se, calm.) Și pot să merg și înapoi. (Merg; același joc.)
- Pot să merg unde vreau.
- Fac ce vreau. Vorbesc.
- Să vedem dacă pot să și tac. Să-mi țin gura. (Încearcă.)
- 10 – Nu, mi-e frică. (Înlemnește în mijlocul scenei. Pauză.)
- Am auzit o poveste cu unul înghițit de un chit.
- (Mirându-se.) Ei, nu mai spune, serios?
- Pescuia, tot așa, și vine chitul cel mare și „haț”, apoi „gâl,
- 15 „gâl”, – și gata.
- Ce, gata?
- I.-a înghițit.
- (Înspăimântat.) Și-a mai ieșit el zdravăn?
- Cum să iasă?
- Păi, te întreb și eu. Povestea ce zice, ce ne învață?
- 20 – Nu știu, c-am auzit numai partea asta, a-ntăia, care ne învață clar că poți fi înghițit de un pește.
- Asta puteam să nici n-o mai învăț.
- O aflam aici, de ce-oi fi mai pierdut vremea cu ea? De ce oamenii-și pierd timpul cu lucruri ce nu le folosesc după
- 25 moarte?
- Pe mine mă interesa partea cealaltă. (Pauză.)
- S-ar putea să fi scăpat. S-a dat mult înapoi, și-a făcut vânt, și-a trecut prin burta peștelui fluierând. (Fluieră o vreme.)
- 30 – De fluierat știu să fluier și eu.
- (În scenă cade un peștișor.) Ce, a și venit prânzul?
- În unele părți se mănâncă mai mult dimineața și foarte puțin seara.

- (Alt peștișor.) Eu cred că e tot prânzul.
- (Altul.) Oho! (Ia năvodul și-l pune-n locul unde cad peștii.)
- Poate am mai mult noroc acum, după evenimentele astea...
- (Așteptând câteva momente.) Ți-ai găsit! Când e să se țină
- 5 ghinionul de om...
- (Zâmbitor.) Parcă văd că din cauza mea o să crape și el de foame.
- Mai bine mă lăsa în pace. (În năvod cad vreo zece pești.)
- (Nu se poate opune evidentei.) Totuși, progresul e progres.
- 10 – A, nu, nu s-apucă nimeni să-l conteste.
- (Ducându-și mâna la cap.) Numai că nu mă simt eu așa de bine. Să-l pot gusta după pofța inimii.
- Zău, nu prea sunt în apele mele. (Se clatină.) Care-o fi cauza?
- Viața aceea, sau soarele... C-am așteptat mult în soare
- 15 până să picce. (Gest spre peștele mare.)
- Tare curios aș fi să știu dac-a mai ieșit omul acela din chit.
- Nu cred, cine-ți mai iese afară pe vremea asta?
- Plouă? Circulă apa în natură, circulă. (Privind ungherele scenei care „mistuie“.) Și peștele, uite-l cum mai lucrează. Dacă-i așa, stai
- 20 să te ajut și eu, să nu macini în gol. (Ia un peștișor din plasă și-l ține un timp într-un loc unde „mistuirea“ e mai puternică. În timp ce peștișorul se descărnează, Iona cântă pe o melodie apropiată de „Veșnica pomenire“.)
- Veșnica mistuire, veșnica mistuire,
- Veșnica mistuire, veșnica mistuire.
- 25 – Veșnica mistuire, veșnica mistuire.
- (Iona se întoarce cu fața spre public, are lacrimi în ochi. Mică pauză. Deodată izbucnește în râs.)
- A uitat să mi-l ia. (Iar se porneste pe râs.)
- (Scoate cuțitul.) Ca să vezi ce-nseamnă să te pripești, la-nghițit.
- 30 – Putea să pună și el o strecurătoare.
- Un grătar, ceva.
- Ar trebui pus un grătar la intrarea în orice suflet.
- Ca să nu se bage nimeni în el cu cuțitul.

- (Către pește.) Bine, mă mustetea, se poate să faci tu o im-
- prudentă ca asta?
- (Învârtind în mână cuțitul.) Dacă mă sinucid?
- (Pipăindu-și cureaua.) Sau ai prefera să mă spânzur?
- N-am de ce să agăț ștreangul. Coastele tale se clatină. Nu
- 5 există nici un val fix. Marea e-n năruire. Mî-ar veni toate acestea în cap.
- (Pauză, schimbând tonul.) Dar cuțitul putea să mi-l ia.
- Sau cumva sunt primul pescar pescuit de el?! O fi tânăr,
- 10 fără experiență. Oriunde se întâmplă să dai peste indivizi tineri.
- E și normal, nu?
- Desigur.
- Altfel, numai cu babalâci.
- (Meditând.) Într-adevăr, nu cred să fie el trecut prin
- 15 multe ape.
- (Râzând.) Puteam să-l caut de dinți.
- De fapt, ar trebui să ne gândim la toate. (Căutând un loc să-l străpungă.)
- Pe unde o fi mai subțire?
- Am fost odată pe un munte și aerul de acolo era atât de
- 20 dens, încât m-am uitat la el. Se vedea. Am stat o jumătate de
- ceas și m-am uitat la aer. I se zăreau toate celulele și din cauza
- asta parcă era crăpat.
- Aici nu ești la munte, ești la mare.
- (Continuând primul gând.) Îți venea să-ți deschizi și tu toți
- 25 porii. Îți venea să-ți deschizi chiar vinele, să-l simți năvălind
- prin toată suprafața ta. (Respiră adânc.) Asa... (Îi e rău.) E așa de
- greu să respiri...
- Cine-și mai deschide porii acum?
- Nimeni, cine e prostul să se expună? Nu vezi cum pute?
- 30 Destul că tragi duhoarea asta pe nas!
- Am auzit că unii, dimpotrivă, își oblonesc porii.

– Brava lor. Deștepți. (*Îi e rău.*) Ah, nu știu ce am. Deschide puțin fereastra aia.

– Care?

– Aha! N-au făcut fereastră. Pe unde o fi mai subțire?

5 Trebuie să sparg zidul... (*Se clatină de colo-colo prin scenă.*)

– Dacă aş avea mijloace, n-aş face nimic altceva decât o bancă de lemn în mijlocul mării. Construcție grandioasă de stejar geluit, să respire pe ea, în timpul furtunii, pescăruşii mai laşi. E destul de istovitor să tot împingi din spate valul, dându-i

10 oarecare nebulie; vântul, el mai degrabă, s-ar putea aşeza acolo din când în când. Şi să zică așa, gândindu-se la mine: „N-a făcut nimic bun în viața lui decât această bancă de lemn, punându-i de jur-împrejur marea“. M-am gândit bine, lucrul ăsta l-aş face

15 mijlocul sufletului.

Întineric

TABLOUL III

Interiorul Peștelui II. Decor asemănător, în mare, celui din tabloul anterior. Poate câteva elemente în plus, spre a marca evoluția. Iar într-o parte a scenei – important! – o mică moară de vânt. Poate să se învârtască, poate să nu se învârtască. Atras de ea ca de un vârtej, Iona se va feri tot timpul să nu nimerescă între dinții ei de lemn.

– Cred că-l pândea de mult. (*Reconstituind.*) Parcă-l văd pe răposatul: mă înghițișe și, cu burta plină de mine, se retrăgea și el undeva să mă ferece. Să-i tihnesc.

– Sătul, mergea așa prin apă, cam distrat, și de nepăsător

10 ce era, dădea și din coadă.

– Precis dădea din coadă. Că așa fac când sunt și ei fericiți.

– Da' ăstălalt, care-l pândea de mult...

– Cam de cât timp?

– Știu eu cum o fi între pești? Oamenii, mă rog, își poartă

15 așa ranchiună și-o viață întreaga.

– Bine, asta e altă poveste. Noi, oamenii, avem răbdarea mai dresată, mai evoluată.

– Dar dumnealui era pește și nu mai putea de foame.

– Ar fi vrut să dea și el din coadă...

20

– Să zicem că-l pândea de două zile.

– Maximum trei.

– Așa, cum înota râgâind, deodată „haț“.

– (*Scena se zguduie din nou.*) Aoleu! Ce s-o mai fi întâmplând

afară?

– (*Blazat.*) Aa! Evenimentele...

25

– Până ies eu, poate se mai limpezesc lucrurile. (*Râde.*) Până mă „nasc“ de-aici.

– (*Speriat.*) Dar dacă într-adevăr sunt mort și-acum se pune problema să vin iar pe lume?

5 – Povești!

– Nu vezi cum se-nvălmășesc toate?

– Sunt copii care vorbesc în burta mamei.

– Vrei să spui că și eu... (*Nu-și termină gândul.*)

– Fugi!

10 – Ba eu cred că-ăș fi în stare: doar mă cunosc destul de bine.

– Toate au o limită.

– (*Se dă mai lângă perete și încearcă să se măsoare.*) În orice caz, sunt destul de mărișor.

– Și copiii nenăscuți vorbesc între ei.

15 – Doar gemenii. Femeile însărcinate se strâng mai multe la un loc – să mai stea copiii de vorbă. Așa se zice.

– Pun viitorul la cale. (*Pauză. Iona se plimbă prin încăpere, apoi se oprește îngrozit.*) Dacă sunt geamăn?

– Cu cine?

20 – E aci, numai că nu-l văd.

– (*Cercetându-se.*) De mult trebuia să-mi pun ochelari. Neglijezi azi, neglijezi mâine, ajungi să nu-ți mai vezi fratele.

– Geamănul.

– Doi e o cifră.

25 (*Intră Pescarul I și Pescarul II cu câte o bârnă-n spinare. Nu scot nici un cuvânt.*)

– Patru! Suntem patru. (*Se dă mai aproape de pescari, îi recunoaște.*)

– Și voi? Dacă nu vă recunoașteam, credeam că...

– Ce mai faceți?

30 (*Pescarul I și Pescarul II se retrag într-un colț al scenei și rămân așa, cu bârnele pe umeri. Iona își continuă monologul.*)

– Altfel, mai aveam puțin și-nnebuneam. E strâmt aici, dar ai unde să-ți pierzi mințile. Nu e prea greu.

– E chiar o nimica toată.

– Pentru că există anumite condiții...

– Anumite? Toate.

– Dar uite, voi, pentru că ați fost doi, v-ați încurajat unul pe altul. (*Imitând.*) „Nu te lăsa, măi tată“ – „Nu mă las, tăticule!“

– „Nu te lăsa, tăticule!“ – „Nu mă las, măi tată“... (*Pauză.*) Și uite, unde-ați ajuns. Mare noroc, zău!

– (*Curios.*) Ei, cum a fost?

– Întreb și eu ca prostu. Multă lume s-a împrăștiat.

– Și-o să se mai împrăștie.

– Așa se aude.

– Dar eu mă strâng acasă.

– Mergem împreună. (*Râzând.*) Sau poate mai huzuriți pe aici?

– (*Râde și mai tare.*) Ați dat de bine, ai?

– Răspundeți!

– De ce vă abțineți?

– Ați făcut vreo înțelegere cât trebuie să rămâneți mâncați?

– Și mai aveți mult?

– Obligație? Față de cine? Cine e stăpân pe întoarcerea voastră? Pe reîntoarcerea noastră?

– Intrăm unde vrem și ieșim când vrem.

– Scurt!

– Hm! Dacă mă gândesc bine, mie nu mi-a spus nimeni nici să stau, nici să plec.

– Ies din hoitul hoiturilor.

– (*Confidential.*) C-am mai ieșit din unul.

– Și-acum, fiindcă tot sunt pornit pe drumul ăsta...

– Ei, ce ziceți?

– Înțeleg, înțeleg... Ce să le spun pe-acasă? Când oi ajunge-n sat, or să mă-ntrebe...

– Iasă, că știu eu ce să le-ndrug.

– Că sunteți bine. Nu e nici chitul ăsta așa de rău cum crede lumea...

- Și o duceți destul de...
- Bine, bine, chiar... bineșor. (*Înghiontind o femeie imaginară.*)
- Taci, femeie, ce tot te smiorcăi? N-auzi că soțul tău trăiește? Ce dracu? Acești ochi l-au văzut.
- 5 – E viu ca mine, n-auzi?
- N-a putut să vină acum, că-și scrântise un picior.
- Frânt de oboesală.
- I-a dus și prea departe. Cum era el ușor... S-a tot dus cu el în burtă.
- 10 – Și cu vecinul...
- Și el tot slăbuț...
- I-a dus șoava de se mira și marea: „Unde, mă? Unde-i duci?”
- I-a mama dracului.
- Hai, nu mai plânge. Și-au făcut și-o căsuță.
- 15 – Știi, să se mai întrezeze puțin.
- (*Mângâind.*) Hai, oprește-te odată, că mâine-poimâine te pomenești cu el aici. Vine neapărat. O fi chiar pe drum. Dar de măritat, a zis că poți să te măriți. (*Pauză.*) Ca să ai și tu o mângâiere.
- 20 – „Să se mărite”, așa a zis. „Că eu, zice, nu mai am nici o pretenție.” Bun om!
- „Când o să ajung colo, pe malul ăla al mării, sări-i-ar ochii, n-o să fac altceva, decât să stau toată ziua întins la soare”.
- Ținea mult să se mai vadă tolănit pe nisip.
- 25 – Să-și zvânte ciolanele.
- Da, că el avea și...
- Meserie nenorocită...
- Și, în privința asta, chitul i-a cam dăunat. De bine, e bine în el, păcatele mele, da' o umezeală!...
- 30 – Ce să-i faci?
- Poți să te opui?
- Chitul trăiește în apă și umezeala-l răzbește și trece-năuntru.
- Ce dacă acolo sunt oamenii!

- (*Enervat.*) Atunci de ce-i mai mănâncă, dacă n-are condiții?
- Vorbesti și tu prostii.
- Trebuie să trăiască și el, nu?
- Toți trebuie să trăim.
- Tocmai asta spuneam și eu – totii trăiesc... pe-acolo, pe 5 unde-or fi. Și nici nu știi când o să te pomenești că-ți bat, cioc, cioc, noaptea, în geam.
- (*Către cei doi pescari, care au stat tot timpul în scenă, muți.*) I lăsați pe mine. O scot eu la cap într-un fel și cu asta, nici o grijă!
- (*Pescarii dau din cap că sunt liniștiți și ies din scenă.*) 10
- Prostul de mine! Eu le tot turuiam din gură, și ei or fi avut de lucru!
- Păi, din moment ce erau cu bârnele ale-n spinare...
- (*Cu obidă.*) I-a pus și la treabă.
- Greu se mai câștigă o bucată de pâine... 15
- (*Chibzuind.*) Și eu trebuie să-mi văd de-ale mele. (*Scoate cuțitul și pe panoul din fundul scenei începe să-și taie un fel de fereastră.*)
- Dacă nu există ferestre, ele trebuie inventate. (*Scapă cuțitul jos, dă să-l ridice, apoi se răzgândește.*) Dar unghiile? De ce mi-au crescut ca la vii, și nu ca la morți? (*Zgârie cu unghiile de la mâna 20 dreaptă locul început cu cuțitul. Se aude un „bâșc!”, apoi un zgomot de fereastră.*) Parcă sunt cuțite! Cu zece cuțite stăm altfel de vorbă. (*Începe să lucreze cu amândouă mâinile, degajat, ca și când ar trage la două ferăstraie.*)
- (*Zămbind.*) Aș fi putut sparge această tobă chiar cu genele. 25
- (*Descoperire.*) Și în loc de gene, am acum tot unghii.
- Și în loc de păr în cap, am acum unghii.
- Și în loc de mine, sunt tot o unghie. Una puternică, neîmblânzită, ca de la piciorul lui Dumnezeu. O unghie care sparge încălțăminte și iese afară la lume ca o sabie goală. 30
- (*Panoul se dă rămă cu zgomot. Se face întuneric pentru câteva clipe, în care timp panoul e scos din scenă. El despărțise, de fapt – transversal – scena în*

două, interiorul peștelui doi de interiorul peștelui trei, care iese acum la iveală. I-a aprinderea luminii, Iona are câteva momente de buimăceală, apoi apreciază lucid situația.)

- Altul.
- 5 – Mă miram eu să te termine așa de repede.
- Și ce liniște!
- *(Cu un calm forțat.)* Altul.
- *(Și mai calm.)* Și ce liniște!
- *(Izbucnind.)* Mai e mult până în clocotul mării? *(Pauză.)*
- 10 – *(Se apleacă, privind ceva jos.)* Cărăbușii au o groază de picioare, dar când se răstoarnă pe spate, nu mai pot să-și revină, sunt ca și pe lumea cealaltă. Poate ar trebui să aibă o parte din picioare pe spate. Să-și distribuie mai rațional picioarele.
- A, e imposibil! Trebuie să înceapă mai întâi războiul pentru reîmpărțirea picioarelor. *(Culege ceva, deziluzionat.)* Nu e decât un biet solz. M-am înșelat.
- *(Scuzându-se.)* Nu vezi ce întuneric e?
- *(Ușor regret.)* Celălalt parcă era mai luminat.
- Nu-l vorbi de bine aici, față de *prezentul*.
- 20 – Acum, după ce l-a-nghitit, cred că-i e totuna.
- Dacă-i era totuna, nu-l mai înghitea.
- O fi greșit...
- *(Nu se lasă.)* Era așa, mai transparent. Mai trecea cât de cât soarele din apă. Nu era acoperit, cum o fi asta, cu olane vechi,
- 25 cu mușchi pe ele!
- Dar unde-o fi cărăbușul ăla?
- Adică, nu era cărăbuș.
- Nu știu de ce mi s-a făcut dor de-un cărăbuș.
- Mai demult îmi plăceau gângăniile, tot felul de gângăni...
30 stăteam gânduri întregi și mă uitam la ele. Asta se-ntâmpla afară, când aveam mijloace să mă uit la ele.
- Există un fel de găze, seamănă cu furnicile, nu știu cum le cheamă. *(Se gândește.)* Nu știu cum le cheamă.

- Și faci niște găuri mici în pământ, cât ai băga un ac. Și se-nvârtesc cât se-nvârtesc pe câmp, apoi intră în culcușul lor.
- Cum și-or fi mai gășind ele împunsătura aia de ac, fiecare pe a sa, cât ți-e pământul de mare?
- Odată, una tocmai se pregătea să intre, am luat-o pe cal, 5 am eram călare, și i-am dat drumul hât, peste șapte poște. Să vad dacă mai nimereste-napoi.
- *(Curios.)* Și-a nimerit?
- Nu știu, că n-am mai avut timp să cercetez. Au intervenit 10 alte evenimente.
- Povestea asta cu...
- Nu, războiul. Plecam la război.
- *(Cu obida.)* Uite, așa suntem noi împiedicați de la treabă!
- I-am scris mamei acasă să se ducă să controleze locul.
- Și? 15
- N-a mai găsit locul, c-a venit un cutremur și l-a mutat în altă parte.
- Aha! *(Pauză.)*
- Înainte, mă gândeam aproape tot timpul la soția mea. Acum, cu cât trec zilele, soția se întunecă parcă în minte și 20 mama se luminează. Ca la fântânile cu două găleți. Una se scoboară, alta se înalță. Acum nu se înalță decât mama.
- Întorcerea!
- Ce clar o văd!
- Poate că tocmai în momentul acesta și ea se gândește la 25 mama ei. Dacă-ar trăi bunică-sa, și bunica s-ar gândi acum tot la mama ei. Sunt coincidențe de-astea. Eu cred că există în viața lumii o clipă când toți oamenii se gândesc la mama lor. Chiar și morții. Fiica la mamă, mama la mamă, bunica la mamă...
30 până se ajunge la o singură mamă, una imensă...
- Ce liniște trebuie să fie atunci pe lume!
- În momentul acela, dacă ar striga cineva ajutor, cred c-ar fi auzit pe-ntreg pământul.

– (*Căutând în jur.*) Dacă ar fi vreo sticlă goală pe-aici, aş scrie un biletel, l-aş pune înăuntru şi l-aş lansa pe mare.

– Mamă, – aş scrie –, mi s-a-ntâmpat o mare nenorocire.

– (*Rugător, exalut.*) Mai naşte-mă o dată!

5 – Prima viaţă nu prea mi-a ieşit ea. Cui nu i se poate întâmpla să nu trăiască după pofta inimii? Dar poate a doua oară...

– Şi dacă nu a doua oară, poate a treia oară. Şi dacă nici a treia, poate a patra oară. Poate a zecea oară. Tu nu te speria

10 numai din atâta şi naşte-mă mereu. (*Pauză.*)

– Ne scapă mereu câte ceva în viaţă, de aceea trebuie să ne naştem mereu. Soldaţilor le scapă mai ales pacea. Obişnuiţi să doarmă în zgomot de tobe, de glasuri, la prima linişte deschid ochii, atât de larg îi deschid, că intră-n ei iarba şi păsările, ca

15 în craterile vulcanilor stinşi. Somnambulilor le scapă nevăzută luna, şi se trezesc în mormânt şi umblă tiptil pe acoperişurile coşciugelor, şi se suie-n vârful unui fir de iarbă, care-i aruncă afară la gălbenuşul ciudatei planete. (*Pauză.*)

– (*Mai uitându-se o dată în jur.*) Aş putea să pun biletul în băşica

20 asta. (*O arată într-un colţ.*)

– (*În dubiu.*) O da-o?

– Atâta lucru! Să zică mulţumesc că nu-ncep să-l mănânc pe dinăuntru.

25 (*La băşica, se uită la ea, apoi, cu cuţitul, îşi taie o bucată de piele din podul palmei stângi, pe care scrie apoi, cu sânge, câteva cuvinte. Scena aceasta trebuie jucată ca şi când lucrul pare foarte firesc. Pune scrisoarea în băşică, umflă băşica, o leagă. Pauză.*)

– (*Explicându-se.*) Omul e dator să-ncerce.

30 – Parcă-i văd cum sar toţi, cu năvoade, cu undiţe, cu harpoane... (*Imitând forţa mulţimii.*) Toţi grămadă în bărci. Femeile cu felinare.

– O zi, două, cât e nevoie.

– Până mă dibuiesc.

– Pe el, că pe mine n-au cum.

– Dacă au felinare.

– Tot degeaba, e gros.

– Aşa e, al doilea era mai subţirel...

5 – Pss! (*Lungindu-se pe dusumea.*) Acum să te văd eu, uncheşule!

Mai faci şi tu sacrificii. Până te-or prinde... Că nu mai e mult.

Cred că te-au şi chitit. Uituc ce sunt! N-am lansat băşica la apă.

Pe unde s-o...?

– (*Bate cu pumnul în coastele pestelui, să le-ncerce grosimea. Ofiând.*)

60 Parcă-s zidurile Vavilonului. (*Din imprudentă, calcă pe băşică.*)

Aceasta se sparge cu un zgomot teribil, de explozie. Iona, năucit, îşi pune

măinile la ochi.)

– (*Dezvelindu-şi ochii.*) Unde sunt?

– Un sfert de viaţă îl pierdem făcând legături. Tot felul de

legături între idei, între fluturi, între lucruri şi praf. Totul curge

15 aşa de repede şi noi tot mai facem legături între subiect şi

predicat. Trebuie să-i dăm drumul vieţii, aşa cum ne vine exact,

să nu mai încercăm să facem legături care nu ţin. De când spun

cuvinte fără şir, simt că-mi recuperez ani frumoşi din viaţă.

(*Găseşte jos scrisoarea.*)

20 – Am început să primesc şi scrisori.

– Vreun naufragiat. Ei cam au obiceiul.

– Unde e mare – şi scufundări.

– (*Râzând.*) Crede că eu pot să-l salvez!

– Scriu nenorocirii, scriu...

– Plictiseala.

– (*Îşi aruncă ochi pe scrisoare.*) Se vaită ca un copil... Să stea pe

lumea cealaltă dacă se smiorcăie aşa! A avut ghinionul să dea

peste belea şi-acum vrea să înduioşeze lumea cu soarta lui nenorocită...

30 Să-şi lase fiecare treaba lui şi să pornească pe valuri!

Află de la mine: n-o să mişte nimeni nici măcar un deget.

Nimeni din sat. Nimeni de pe pământ. Nimeni din cer.

- Cât e pământul de mare, să treacă scrisoarea asta din mână în mână, toți or să-ți dea dreptate, dar să intre în mare după tine – nici unul.
- Pe omenire o doare-n fund de soarta ta.
- 5 – *(Mai calm.)* Ce, când ți-a fost bine, când te-ai închis în casă cu femeia ta, ai urlat că ești fericit?
- Și chiar de-ai fi urlat, pe omenire ar fi durut-o-n fund de fericirea ta.
- Băiete, descurcă-te și tu cum poți.
- 10 – Și măcar pe maică-ta n-o mai necăji cu vești așa de proaste.
- I-as-o să creadă că feciorul ei e bine sănătos. Și nu se teme de singurătate. *(Aruncă scrisoarea. Pauză.)*
- De ce m-oi fi înfuriat atâta?
- Nu pot să mă fixez pe o singură stare.
- 15 – Ca mușchiul de copac pe o singură direcție.
- Uneori, uit unde mă aflu și zâmbesc așa, fără motiv.
- Câteodată sunt vesel. *(Râde.)*
- Vesel de tot.
- Pentru că uit de mine. Mă pierd pe undeva, în vreun loc
- 20 depărtat, cum ai uita o carte pe fereastră.
- Păi, dacă am ști în fiecare clipă unde ne găsim... *(O zguduitoră a scenei.)*
- Se clatină lumea ca un ou clocit.
- Clocit și răsclocit.
- 25 – Din care trebuia să iasă cine știe ce viitor luminos.
- *(Râzând.)* Dar s-a răzgândit.
- O fi amânat.
- S-a clocit oul.
- Acum sunt vesel ori...?
- 30 – Așa și-așa.
- Simt o moleșeală...
- De ulcior care se umple, gâlgâind în fântână. Într-o fântână seacă.

- *(Pauză.)* Ce pustietate!
- Aș vrea să treacă Dumnezeu pe aici.
- Mi-e dor să văd pe cineva mergând pe drum. Să apară de acolo și să dispară pe dincoace. Câtiva pași prin dreptul meu...
- Când ies de aici, am de gând să opresc primul om întâlnit
- și să-l întreb: „Ce mai faci?”
- Sunt plin de planuri.
- Vezi să nu crâpi.
- Ca bășica aceea?
- Mai rău: ca toate bășicile de pe pământ la un loc.
- 10 – Atunci, măcar să fie o explozie ca lumea.
- Așa o fi fost și cutremurul care-a mutat din loc malul unde-și înțepase un cuib găza aia?
- E mult de-atunci, cum de mi-a venit în minte?
- 15 – *(Uitându-se atent într-o parte.)* Sunt ochii mei aceia care mă privesc?
- Ti se pare. Nu e nici o oglindă pe aproape.
- *(Ingrozit.)* Sunt ochi adevărați. *(Numără.)* Unu, doi, trei, o sută de perechi. Uite, și-n partea cealaltă, și dincolo, și aici.
- (Scena se întunecă treptat, mișcări nelămurite prin unghere.)* 20
- Sunt pești în spatele ochilor.
- Pești vii.
- Puii monstrului mare. Cei nenăscuți pe care-i purta în pântec. Explozia i-a trezit la viață și acum cresc de spaimă.
- 25 Noaptea e atâta beznă în pădure, încât copacii cresc de spaimă.
- Ce mari s-au făcut!
- Vin spre mine cu gurile... *(Caută cuvântul, nu găsește.)* Cu gurile... scoase din teacă. *(Tipând, ca într-un vis.)* Mă mănâncă!

TABI.OUL IV

O gură de grotă, spărtura ultimului peste spintecat de Iona. În față, ceva nisipos, murdar de alge, scoici. Ceva ca o plajă. În dreapta, o movilă de pietroaie, case, lemne. La început, scena e pustie. Liniste. La gura grotii răsare
5 barba lui Iona. Lungă și ascuțită, vezi barba schivnicilor de pe fresce. Barba falșăie afară. Iona încă nu se vede.

- Strașnic năvod mai am. Vreau să prind cu el acum soarele.
- Doar atât! Soarele. (*Râzând.*) Și să-l pun la sărat, poate ține
10 mai mult.
- (*Se arată și Iona, își pune mâinile la ochi, ferindu-se de lumină.*)
Marea. (*Luându-și mâinile de la ochi.*) Marea!
- Aerul! (*Respiră adânc. Constatativ.*) Da, ăsta e aer. (*Mai respiră o dată adânc.*) Să nu-mi spui că și cel dinăuntru a fost aer.
- 15 - Nu, să nu-mi spui mie asta, că...
- Numai eu știu ce-am respirat. Eu și cu nările astea ale mele.
- (*Dându-și un bobârnac peste nas.*) Acum încep să înfrăgezescă și ele. (*Vesel.*) Aici, în larg, la înfrăgezirea nărilor...
- 20 - (*Dilatându-și nara stângă.*) Ia respiră tu acum, cum știai să respiri la tinerete. (*Respiră.*)
- Și tu! Ieneșol! (*Acelăși joc, cu cealaltă.*)
- (*Cu emoție.*) Aer adevărat.
- Aer de-al nostru - dens.
- 25 - Că avem munți înalți.
- Că avem păduri.

- Că avem mare.

- (*Întinde mâna dreaptă înainte, resfrându-și degetele.*) Vreau să
respir un pic și cu podul palmei.

- Iasă, că știu eu ce fac.

- Puțin ozon pe liniile norocului.

- Și puțină briză.

*Pauză. Toată scena până aici trebuie jucată exaltat, ca o nebunie. Acum
Iona începe să se dezmeticească.*

- Cum pierd timpul cu fleacuri!

- (*Aproape plat.*) Nu trebuie să ne pierdem timpul cu fleacuri. 10

- În curând, hoitul acesta se va scufunda... Va lua apă și...

(*Gest de adio.*)

- (*Îndemnându-se.*) Ia treabă!

- (*Îngrijorat.*) Dacă sunt tocmai la mijlocul mării?

15 - O să înot pe burtă o zi, două, un an, până obosesc bine,
apoi pe spate, apoi într-o dungă. Apoi într-un deget, apoi
într-un fir de păr, apoi într-un fir de suflet, apoi într-o răsu-
flare, apoi într-un geamăt... Ies eu la un liman.

20 - (*Dă să se arunce.*) Dar unde e... marea?

- Nu se vede strop de apă.

- (*Speriat.*) S-o fi evaporat. O fi trecut pe aici vreun potop
de foc și ne-a luat marea pe tălpi!

- Sclipea nisipul și eu credeam că sunt nasturii valorilor.

- Mi s-a prostit vederea.

- (*Se dă jos, începe să se plimbe.*) O plajă? 25

- Poate e mai bine așa. Cine știe singur dacă așa fi reușit.

- (*Gest către peștele din care a ieșit.*) A făcut și el un bine.

- Săracul!

- Nu mai zice „săracul“! Ți-am mai spus.

- Nu mai zic. (*Pauză.*) 30

- E bine și afară.

- Peste tot e bine.

- Iasă, că știu eu.

- Aici e foarte bine.
 – Ar trebui să fiu fericit.
 – Chiar sunt.
 – Nu.
 5 – Așa e.
 – Poate, mai târziu.
 – Da, că fericirea nu vine niciodată atunci când trebuie.
 – O să mă bucur pentru clipele astea, atât de importante, cine știe când.
 10 – (*Zâmbind.*) Când am sărutat prima fată – asta a fost demult –, n-am simțit nimic, decât un gust de carne. Un gust de mână. Parcă sărutasem o mână în plus.
 – N-am putut sesiza deosebirea, fiorul.
 – Așa se întâmplă.
 15 – Abia după vreo două zile m-a apucat o fericire. Așa, din senin.
 – I.a urmă, mi-am dat seama că din cauza sărutului ăluia.
 – Așa și acum.
 – Simt numai că am pus piciorul pe uscat și că mă duc acasă.
 20 – Încotro o veni casa mea?
 – Să-ntreb pe cineva.
 – Cam pustiu pe aici.
 – Unde-or fi?
 – I.a pescuit.
 25 – Ce să-i faci, burta cere.
 – Și a lor, și a peștilor.
 – Tac!
- N-am zis-o cu răutate.
 – (*Strigă.*) Hei, oameni buni! (*Nimic.*)
 30 – (*Strigă.*) Hei, oameni buni...
 (*Intră Pescarul I și Pescarul II. Ambii au în spinare bârnele.*)
 – Și voi? Grozav! Pe unde-ați ieșit?

- V-ați luat bârnele. Or fi început să se ruineze casele voastre, așa e. Totuși, nu trebuie să vă omorâți cărându-le tocmai de pe tărâmul celălalt. Or mai fi și pe la noi lemne.
 – (*Râzând.*) Sau ați vrut să-i faceți pagubă?! (*Scena începe să se clatine, cei doi pescari ies.*) 5
 – (*Suspicios.*) De ce întâlnesc mereu aceiași oameni?
 – S-o fi îngustat lumea până într-atâta? E prea mică lumea, întâlnim la fiecare pas numai umbre – copaci, păsări, găngăni, la fiecare pas. Și cu toate trebuie să fim atenți, să le dăm bună ziua, să le-ntrebăm ce mai fac, cum au dormit. 10
 – (*Întelegând.*) Îngrozitor!
 – Mă miram eu de ce nu sunt fericit.
 – (*Se suie pe movila de pietre.*) Ce vezi?
 – Orizontul.
 – Ce e orizontul ăla? 15
 – (*Îngrozit.*) O burtă de pește.
 – Și după burta aia ce vine?
 – Alt orizont.
 – Ce e orizontul acela?
 – O burtă de pește uriaș. 20
 – Ia mai uită-te o dată. (*Iona privește, apoi își acoperă ochii cu palmele.*)
 – Ce-ai văzut?
 – Nimic.
 – Ce-ai văzut?
 – Nimic, decât un șir nesfârșit de burți. Ca niște geamuri 25 puse unul lângă altul.
 – Închis între toate aceste geamuri!
 – Sunt ca un Dumnezeu care nu mai poate învia. I-au ieșit toate minunile, și venirea pe pământ, și viața, până și moartea – dar odată ajuns aici, în mormânt, nu mai poate învia. Se dă 30 cu capul de toți peretii, cheamă toate șiretlicurile minții și ale minunii, își face vânt în dumnezeire ca leul, la circ, în aureola lui de foc. Dar cade în mijlocul flăcărilor. De atâtea ori a sărit

prin cer, nici nu s-a gândit c-o să se poticnească tocmai la înviere!

– Și lumea-l așteaptă sus.

– Toți cred în el, unii sunt aproape distrați de atâta credință. „Acuș-acuș or să înflorească lespezile mormântului ca petalele unui nufăr, și mortul va învia, cum e și firesc, după atâta așteptare a omenirii. Și se va înălța la cer, dându-ne și nouă un exemplu luminos.“

– Că noi, oamenii, numai atâta vrem: un exemplu de înviere. Apoi ne vom duce liniștiți pe la casele noastre, să murim bine, omeneste, pe la casele noastre.

– Dar vrem să-l vedem întâi pe el.

– Iar el e aici, în mormânt, la capătul puterilor, și nici nu mai are glas să urle până la ei: „Oameni buni, învierea se amână!“

– (*Cu glas stins, impersonal.*) Un pescar sărac pe malul mării trăgea și el cu năvodul la pești foarte mici... Și cum stătea el așa, deodată se căscă apa și un chit uriaș... (*Rejoacă scena. Pauză.*)

– Dar cine anume era omul acela? Ce gândea?

– Și de ce tocmai el?

– Puteți să-mi spuneți?

– Nimeni nu suflă nici un cuvânt...

– Precis, nenorocitul n-a mai reușit să spintece burta imensă...

– (*Făcându-și curaj.*) Dar eu...

– (*Mediativ.*) Problema e dacă mai reușești să ieși din ceva, odată ce te-ai născut. Doamne, câți pești unul într-altul.

– Când au avut timp să se așeze atâtea straturi?

– Lumea există hăt, de când!...

– (*Iuminat.*) Toate lucrurile sunt pești. Trăim și noi cum putem înăuntru.

– Hm! Naiv ce sunt! Poate am trecut de mult de locul unde eram la-nceput. Vezi, trebuia să-l însemn și pe-asta. Mă opream acolo și trăiam în continuare. Ca toată lumea. Nici

nu-mi dădeam seama că totul plutește. Așa e, trebuie să punem semne la fiecare pas, să știi unde te oprești, în caz de ceva. Să nu tot mergi înainte. Să nu te rătăcești înainte.

– (*Mediativ.*) Afară... (*Rectificând primul gând.*) Un astfel de loc trebuie totuși să existe. Poate nu prea mare, să încapi tot... Dar așa, măcar cât a-ți întipări tălpile în el. Pentru o clipă. Apoi să vină altul, cu tălpile lui arse de noapte. Și altul. Trebuie să fie pe undeva această palmă de loc...

– (*Ironic.*) E o proorocie? Ce prooroc ai mai fost și tu! Viitorul, am văzut ce bine ți l-ai ghicit. Ia încearcă acum să-ți prezici trecutul. Să vedem dac-o nimeresti măcar cu asta, proorocule! Încearcă să-ți amintești totul. (*Și acoperă cu mâinile fata, stă așa câteva clipe, dă din cap că nu poate.*) E ceață!

– Încearcă să-ți amintești măcar ceva! (*Același joc.*) Ce ceață! (*Îngrozit.*) Nu-mi mai aduc aminte nici o limbă-n vânt. (*Pauză.*)

– (*Cu mâna streasină la ochi.*) Cum se numeau bătrânii aceia buni care tot veneau pe la noi când eram mic? Dar ceilalți doi, bărbatul cel încrunțat și femeia cea harnică, pe care-i vedeam des prin casa noastră și care la început parcă nu erau așa bătrâni? Cum se numeau clădirea aceea în care-am învățat eu? Cum se numeau lucrurile pe care le-am învățat eu? Ce nume purta povestea aia cu patru picioare pe care mâncam și beam și pe care am și jucat de vreo câteva ori? În fiecare zi vedeam pe cer ceva rotund, semăna cu o roată roșie, și se tot rostogolea numai într-o singură parte, cum se numea? Cum se numea drăcia aceea frumoasă și minunată și nenorocită și caraghioasă, formată de ani, pe care am trăit-o eu? Cum mă numeam eu? (*Pauză.*)

– (*Iuminat deodată.*) Iona.

– (*Strigând.*) Ionaaa!

– Mi-am adus aminte: Iona. Eu sunt Iona.

– Și acum, dacă stau să mă gândesc, tot eu am avut dreptate. Am pornit-o bine. Dar drumul, el a greșit-o. Trebuia s-o ia în partea cealaltă.

– (*Strigă.*) Iona, Ionaaa!... E invers. Toțul e invers. Dar nu mă las. Plec din nou. De data asta, te iau cu mine. Ce contează dacă ai sau nu noroc? E greu să fii singur.

– (*Scoate cuțitul.*) Gata, Iona? (*Își spintecă burta.*) Răzbim noi
5 cumva la lumină.

(*Cortina*)

PARACLISERUL
TRAGEDIE ÎN TREI TABLOURI

PERSONAJE

PARACLISERUL. aprinde lumânări. Mai tânăr la început, mai
bătrân la urmă – cum trece vremea!

PAZNICUL. surd

Decor inspirat din viața catedralelor. Ultima catedrală văzută de 5
scenograf. Văzută din interior, cu un ochi atent la fuga stilului gotic.
Senzatie de prea mult spațiu și prea puțin timp.
Pe rozetă: cele patru anotimpuri de Brueghel cel Bătrân, care se vor
vedea, din când în când, prin intermediul unui reflector.

TABILOUL I

Paraciserul, undeva lângă ușă, se uită fix la ușă. Ca și când ar aștepta să vină cineva. Nu mai vine nimeni la catedrală, e limpede. Omul dă din cap, privește la pereți, clatină iar capul, merge spre altar și se întoarce cu o lumânare. O pune jos, mai aduce una, apoi alta, câteva brate. 5

PARACISERUL.

(în mijlocul catedralei, cu o lumânare aprinsă în mână)

Parcă ar arde o albină... Flacăra o ia în sus, fumul o ia în lături. Se depune pe pereți: semn că flacăra și-a găsit adevăratul ei drum. În sus. 10

– *(Privind în jur.)* Pietrele acestea sunt îngrozitor de noi! Îngrozitor de neafumate. Rânjesc ca niște dinți de drac.

– *(Trist.)* Aici, nici o lumină n-a ajuns în cer...

– *(Încet, cu durere și oarecare vină în glas.)* Treaba mea e să aprind lumânările și... atât. Am grijă de sfeșnice și cădelnițe. Le pun oamenilor făclia în mână, și atât. Mă retrag într-un colț și mă uit cum se roagă. *(Încearcă să-i vadă cum se roagă.)* 15

– *(Certându-se.)* Cine ai vrea să se roage?

– *(Schimbând lumânarea în mâna cealaltă, ca și când l-ar durea.)* Aici nu mai intră nimeni. 20

– *(Râzând.)* Numai eu am dat buzna.

– *(Grav.)* Adică, m-am pomenit aici. M-am pomenit cu lumânarea-n mână și cântând: „Veșnica pomenire!”

– *(Chinuindu-și memoria.)* De când mă știu, nu-mi amintesc să fi văzut și pe altcineva intrând. 25

– (*În taină.*) E o catedrală uitată. Oamenii atât s-au istovit clădind-o, încât cum i-au pus motul săgeții în vârful, cum au uitat-o. Începuseră s-o uite de mult, de secole, iar în clipa aceea uitarea s-a produs, totală, instantaneu.

5 – (*Înitând.*) „Bine c-am făcut-o și pe asta“ – au zis, și-au început să se gândească la altceva. În orice caz, nu la altă catedrală. Nu se mai fac catedrale. Asta e ultima. Iar eu sunt ultimul.

– (*Răzând.*) Paracliserul a rămas ultimul...

– (*Privind îndelung zidurile albe.*) Fumul meu nici nu se simte...

10 Ce și-or fi zicând ele, pietrele: „Fumul paracliserului – o nimica toată...“

– (*Arătând flacăra lumânării.*) Parc-ar fi apă!

– (*Semn de lehamite.*) Acum, dacă mă ungea cineva paracliser, poate că... Dar nu mi-a zis nimeni să fiu paracliser aici, eu
15 m-am trezit, dintr-o dată... așa... degeaba. Cum se întâmplă... autoungerile.

– (*Scuzându-se.*) Știți, catedrala asta e uitată, da, foarte uitată, iar eu sunt un paracliser... voluntar.

– (*Face câțiva pași.*) Mi-e și frică să umblu noaptea pe caldă-
20 râmul catedralei... Pașii (*ascultă*)... sună a pustiu. Pustiul parcă e mai mare când te plimbi prin el.

– (*Meditând.*) Se dărâmă și-asta mâine-poimâine. Vreun cutremur nou, ceva, și atunci... N-a avut credincioși nici măcar cât o broască-testoasă! Aia trăiește câteva secole și tot e mai
25 afumată pe test când moare. Cine naiba s-o fi ținând cu lumânarea după ea?

– (*Caută ceva la temelia zidului, partea dreaptă, lângă intrare.*) Uite-o.

– (*Se oprește în fața unei dale mai negre.*) Piatră, pietricică, încep
30 cu tine. (*Râde puțin emoționat.*)

– (*Lipește lumânarea de piatră și începe s-o afume.*) Fumul se cuibărește în adâncituri, piatra prinde mușchi și licheni, mușchi fără licheni. Piatra prinde fum.

– (*Ascultând.*) Cum trece timpul! Sfâr! Sfăââr!

– (*Arătând spre piatra afumată.*) M-am mai depus pe-o lespede.

– (*Exaltat.*) Flacăra s-a dus în slavă și s-a depus, tot așa, pe un zid de foc – eu lucrez aici la umbra lui.

– (*O nouă lumânare. Zâmbind.*) Amăgim și noi cum putem. 5

– (*Cu voce stinsă, privind în sus.*) Iartă-mă, că mă îndoiesc chiar de la prima piatră.

– (*Continuă treaba cu oarecare înversunare.*) Mai bine, când totul se petrece în tăcere. Lumânarea arde pur și simplu, nu trebuie să vorbesc cu ea. Respirația noastră, la fel, e o respirație
10 pur și simplu, o respirație fără comentarii. (*Pauză.*)

– Credeam c-o s-apuc să isprăvesc pietroiul ăsta mai devreme de-un an.

– (*Invidie.*) Ce mai funingine prin hardughiile alea gotice, pline de tevi! Bine, ele au atâtea secole... Ele au atâtea generații
15 pe pereți... Eu, oricum, sunt o singură generație...

– (*Parcă-și face-n nezac.*) Vrei, nu vrei... Nu știi cum o fi prin alte părți...

– (*Trece de la această dală la cea vecină.*) Piatra fundamentală am
20 pus-o.

– (*Râde.*) De-acum totul va fi mai simplu. (*Următoarea.*)

– Dacă s-ar stabili într-o zi că, uite, frate, ăsta e centrul cerului, toți ar da buzna aici, s-ar îmbrânci, ar face războaie... care mai de care să se stabilească aici pe zid, să-și facă și case... Piatra asta e ochiul lui Dumnezeu – să se zică – și toți s-ar în-
25 tînde pe ea, ca șopârlele. „Îți intrăm în ochi, Doamne, vezi-ne.“ Dar așa, nimeni, nici un fel de grijă.

– (*Tresărind.*) Să mai aduc niște lumânări.

– (*Merge spre grămadă. Iscodind speriat în jur.*) Pe unde-o fi venind? Pe unde se scurge? Sau poate picură, clipă de clipă, ca
30 apăsarea unui deget necunoscut pe nodul din gâtlee, umflat de spaimă?

– (*Căutând ca pe un ac.*) Eu cred că vine pe jos...

– (*Același joc în sus.*) Și pe sus, totodată... Simt un vârtej în genunchi, care mă călăuzește să-mi frâng genunchii...

– (*Meditând.*) Muribunzii ar putea, cu ultima suflare, să-nvârtă niște roți atât de puternice, încât să scoată pământul din zona noastră nenorocită. Numai că nu le dă prin gând să sufle toți odată. Murim dezorganizat, asta e.

– (*Suflând.*) Împinge catedrala asta într-o altă zonă, nouă...

– (*Mai suflă de câteva ori.*) Poți? Nu poți!

– (*Studiind peretii.*) Pietrele nu au fost încă sudate cu fum de rugăciune. Crăpăturile sunt vii.

– (*Zăbind.*) Și misterul se strecoară și el pe unde poate.

– (*Pauză.*) În gura fiecărui mort se află o pâlnie prin care se toarnă mister în univers... Eu, oricum, sunt o singură generație...

– (*Concluzie.*) Mai înțelept e să fim foarte atenți cu pietroiul nostru...

– (*Se întoarce lângă dală. Gest de uituc.*) Plecasem după lumânări.

– (*Se duce la grămadă. Ia două lumânări și face un fel de pârghie. Pune câteva lumânări pe capătul pârgchiei și le aruncă în sus.*) Iar dacă-i măresc acum și mai mult brațul ăsta...

– (*Privind fix undeva.*) Cine ești la capătul pârgchiei celei mari, cu o rază sub picior? Și abia apeși pe ea cu pulsul tălpii de aer, și soarele sare într-un răsărit ritmic, pentru că brațul pârgchiei e lung cât vecia? Te lași puțin cu cotul pe ea, gândindu-te la ale tale, și pământul se ridică până-n vârful frunzelor. Până în vârful meu. Munții încep să se-nvârtă în gușa vulturului, ajutându-i mistuirea – pentru că brațul pârgchiei e dincolo de orice-nchipuire. Iar dacă-l mai lungim puțin, nici nu trebuie să mai fie nimeni la celălalt capăt: mișcarea se va face de la sine.

– O adiere, un trosnet – mecanismul merge singur. (*Cu pârghia, aruncă lumânări în sus.*)

– (*Solemn.*) Eu mă uit – și stelele răsar pe altă planetă. Eu vorbesc, și tună și fulgeră pe altă planetă. Sunt slăbănog ca o

furnică, dar forța mea crește înspăimântător pe altă planetă. Și sunt Dumnezeu acolo – fără să știu.

– (*Încercând să minimalizeze.*) Poftim ce-mi trece prin cap! Eh, gânduri, împinse până-n pânzele albe.

– (*Oprindu-se din lucru.*) Eu aș vrea să înalț un imn pânzelor albe. Acestor formidabile pânze albe – până în care ne-a fost dat să gândim. Pot fi de nori, pot fi de aer mai rar, pot fi de prăpastie absolută. Noi trebuie să ne împingem până acolo. Să ne-aruncăm cu soarta înaintea. Până în pânzele albe...

– (*Resemnăt.*) Și după aceea cădem jos, frânți și învinși pe fundul corăbiei noastre, să tragem la galere. Pe fundul coșciugului să tragem la galere.

– (*Ia două lumânări; aprinde una.*) Cine mă ajută să trag la galere prin oceanul ăsta de fum?

(*Mai ia câteva lumânări, se întoarce la lucru. Un timp, tăcere.*)

– (*Tehnicist.*) Cele proaste absorb mai lăcomie întunericul. Parc-ar fi niște ochi morți, întepați de furnici.

– (*Atent.*) Asta și-a cam făcut suma. Buun. Am uitat însă crăpătura dintre ele.

– (*Sudând-o cu lumânarea.*) Liniile drepte îmi mănâncă o groază de fum.

– (*Idee.*) Să te las așa?

– (*Convingere.*) Nu se poate. Iași încheieturile neafumate, toată afumătura se dărâmă.

– (*Se vede o firidă prin apropiere.*) O firidă! Asta-mi mai lipsea! Tornii în ea ca-ntr-o gură de iad.

– (*Iucreează ca un zidar, îndesând fumul cu mâna, netezindu-l cu dosul palmei. Își îndreaptă spinarea, oftează.*) O să ajung eu vreodată la altar?

– (*Ca pentru sine, explicativ.*) Acolo sunt sfinții...

– (*Nostalgic.*) Toată viața mi-am visat să luminez o aureolă.

– (*Rugăciune.*) Sfinților, primiți-mă în rândul vostru măcar ca figurant. Voi sunteți bătrâni, poate-au început să vă doară anii, zugrăviți pe ființa voastră în atâtea etape. Îngăduiți-mi să

îndeplinesc măcar treburile mai neînsemnate din firide și ocnițe. Aș putea, de pildă, să mănânc lumină la Cina-cea-de-taină și să suflu în aureolele voastre, după ce se termină slujba. Iar din când în când, la distanță de-o jumătate de perete, să-mi fac
5 mâinile pâlnie la gură și să urlu, o dată pentru credincioși și o dată pentru necredincioși: Aleluia! Aleluia!

– (*Tare, cu gesturi rostogolite prin unghiuri.*) Aleluia! Aleluia!

(*Cortina*)

TABLOUL II

*Același decor. Pereții, până la înălțimea Paracliserului, sunt înfloriți de lumânări care ard. Paracliserul, mai bătrân cu o etapă, se plimbă de colo-colo, mai îndreaptă o făclie, mai aprinde alta nouă. Într-un colț, pe undeva, un liliac spânzură cu capul în jos, cu aripile întinse, mărite fantastic de jocul
5 de lumini.*

PARACLISERUL.

(*Privind cu admirație.*)

– Mai seamănă și ea a catedrală. Îi trebuia un cor. (*Arată lumânările.*) 10

– (*Cu emoție.*) Acum e o catedrală în puterea sfințeniei.

– (*Ascultând.*) Parcă iarba de-afară dă năvală prin zid, crește prin zid. Ca săgețile prin Sfântul Sebastian.

– (*Căutându-l.*) Trebuie să fie pe-aici, pe undeva. Ascultă și el cum crește iarba pe rănilor lui. Cum se umple de verdeață. 15

– (*Trist.*) Îmbătrânim, ni se duce veacul. Și trebuie să ne umplem cu ceva...

– (*Zăbind, cum trece așa printre torte.*) Întineresc în golul dintre lumânări, îmbătrânesc când trec prin para focului. Și iar rege-
nerez în întineric... Tot așa și el: întinereste în golul dintre
20 săgeți, unde trebuie să se simtă atotputernic și vîguros. (*Pauză.*)

– Și pământul întinereste în golul dintre lumini.

– (*Arătând focurile.*) Lipsesc doar mâinile mulțimii implorând, ținându-se de ele ca de niște stele, când pământul va să cadă
în beznă... 25

– (Râde ușor, privind pereții.) A trebuit să fac și eu o mică minune. Minunile sunt primite sus, dacă sunt puse în slujba unei idei mărețe.

– (Solemn.) Te-astepti în orice clipă să auzi scâncete de copil.

5 – (Așteaptă un moment.) Oricum, eu... dacă dau să scâncesc.

– (Dă să scâncească.) Aș! Mi s-au anchilozat organele, scâncetele se articulează, devin vorbire păcătoasă. Adică, stai... (Se culcă jos, cu lumânarea în mână.)

10 – (Trei fluturi, frumos colorați, răsar din întuneric și încep să se învârtă în jurul lumânării.) Iată-i pe cei trei magi.

– (Urmărind zborul fluturilor.) Se roagă, sau mi se pare mie?

15 – (Sunete de orgă. Se aude un fel de cor.) „Doamne, nu ne mai ajunge becul. I-am lins cu aripile noastre peste tot, pe coapse și pe bot, și suntem și așa multul număr de trei, dacă-ți mai amintești de drumeții aceia.“

– (O singură voce.) „Eu, unul, am arat câmpia și presimteam de mult lumina asta, și chiar am visat-o nostalgic pe-o floarea-soarelui.“

20 – (Altă voce.) „Eu, cel din dreapta, vin de nu știu unde, din dreapta.“

– (A treia.) „Eu, cel din stânga, vin de nu știu unde, din stânga.“

25 – (Cor.) „Acum ne rotim în jurul becului nebuni, stăpâni pe toate legile rotației printre raze, unde am aprins întâi pollenul luat din dreapta, din stânga și din centrul luminii. Apoi ne-am aprins aripile, mustățile de magi, am rămas numai niște cioturi de magi. Mici cât fluturii. Ne-am tocit până aici, am suflat cald prin toate staulele, dar toate erau pustii. Și acum, iată, doar un bătrân în cel de pe urmă staul.“

30 – (Amenințător.) „Vezi să nu ni se termine speranța, Doamne, înaintea aripilor!“

– („Corul“ se oprește, orga tace. Paracliserul sare în picioare, se pomeneste răcnind.) Că nu vedem de nicăieri semnificația că această

ardere pur și simplu ar însemna vreo minune! (Cu fluturări nervoase din mâini, stinge lumânările.)

– (Din întuneric.) Doamne, poate un bec mai mare, poate altceva...

(Scena următoare se petrece pe întuneric. Liliacul se desprinde de pe perete și-ncepe să-i dea ocol. Omul se apără cu mâinile, la început calm, apoi din ce în ce mai speriat.)

– A înflorit liliacul. Așa ar trebui să fie copacii în iad: să aibă gheare și aripi. Când înfloresc, să te izbească din toate părțile.

– (Se ferește.) Când se-nterupe istoria, apar monștri preistorici.

– (Râde tare, sinistru.) Lupta lui Iacob cu îngerul!

– (Comun.) I-asă-mă-n pace, nu vezi că nu sunt Iacob? Nu sunt nici un Iacob!

– A, te-am prins! Ai vrut să-mi intri-n păr, blestematul.

– (Speriat.) Aoleo, m-a înțepat cu coarnele. Are și coarne! I-am scăpat!

– Sau eu am coarne, sau eu am gheare, sau eu am aripi negre?!

– Fugi, liliacule, nu vezi că ne-am încurcat?

– Ori eu trebuie să fug, să zbor, să mă răstignesc cu capul în jos sub prima bârnă?!

– (Începe să țipe.) Mi-a intrat un liliac în piept.

– Sunt o clopotniță bătrână...

– (Solemn.) ...Noaptea, când scutur liliicii din mine, ca din rai, pomul oprit, direct cu draci pe ramuri.

– I-asă-i în lume, zic, să se bucure de întuneric, așa cum ne bucurăm noi de lumină, să fie un echilibru perfect, altfel întunericul ar slăbi treptat, dacă n-ar fi încurajat. I-asă-i în lume, zic, să prindă de pe ziduri găzele, stând de santinelă la oameni. Alt rău ce-ar mai putea face? Să ia legătura cu pomii, când se feresc unii de alții... (Pauză.)

– S-a dus...

– (Așteptându-l.) Am intrat în rezonanță cu întunericul și tremur pe întuneric. Sunt făcut din goluri care intră în rezonanță

cu lumea, dând niște ecouri grozave, de câte ori pământul trosnește fără nici un motiv serios. Sau dintr-o serie de păcate, uitate, iertate, capitale, care intră în rezonanță de câte ori răsare luna. Tic-tacul lucrurilor mă sperie îngrozitor, degeaba le mut
5 tot mai încolo, tresar, parcă mă trezesc mereu din mine. Am auzit că mâine inima îmi va bate mai tare, de-aia acum stau treaz și mă fac că vorbesc sau tac, mă fac că aștept pe cineva și că nu mă sperie deloc zgomotul.

*(Zgomote ciudate, fâlfâiri de aripi. Aprinde o lumânare, aprinde pe rând
10 lumânările de pe un perete. În partea opusă, liliacul se zărește în vechiul loc, ca o frescă.)*

– I liliacule, hai să facem umbre, să ne înmulțim prin umbre!

– *(Face umbre.)* Ia te uită!

– *(Cu voce stranie.)* Zidul ăsta e nebun, nu știi ce are, îmi văd
15 pe el trei umbre, la trei vârste diferite. N-am făcut niciodată trei umbre pământului, cel mult două, o dată într-o duminică, gătit cu vise noi.

– *(Uimit.)* A mai apărut una, s-a cocoțat sus. Sunt cel mai somnambul, peste umbrele normale.

20 – *(Crescendo.)* Și încă vreo două; curg raze la picioarele mele.

– *(Studiind lumânarea.)* Ce fel de lumină, cum o fi căzând anume? E drept că au murit prin ziduri fel de fel de oameni, de atâtea milenii se zidesc și mor. Poate mai există suflete nemestecate bine de uitare, memorate bine, vreun crâmpei de
25 ochi, de geană, de gleznă, care prind acum raza mea, și iau forma mea, și se mulțumesc fie chiar și cu forma mea, numai să se mai întruchipeze o dată.

– *(Numără.)* Trei, patru, cinci...

– *(Bucuros.)* Am ajuns la șapte.

30 – *(Certându-se.)* De ce faci șapte umbre pământului degeaba?

– *(Trist.)* Acum chiar de-aș merge în mâini, în cap, nu mai pot trece de șapte. Toate au o logică...

– *(Lucid.)* Toate au o limită, și eu nu pot umple catedrala.

– *(Continuă o vreme să afume zidul, piatră cu piatră.)* S-ar putea auzi măcar orga! Ceva de îmbătrânire...

– *(Începe a străluci altarul, dezvelit din întineric.)* Începe a străluci. Am ajuns la altar, acum înnegrim altarul.

– *(Exaltare.)* Înnegrirea altarului! Am ajuns aici târâș-grăpiș,
5 luptându-mă cu...

– *(Ofiând ușurat.)* A adiat puțină respirație peste zidurile astea. Puțină abureală...

– *(Se reazimă cu fruntea de catapeteasmă, obosit.)* Cineva a pictat o biserică pe-o dropie. Era ultima din locurile astea. Toate cele-
10 lalte fuseseră vânațe. Iar biserică – nu mai era de mult. Și el a pictat una pe dropie. Minunile lui Cristos – pe creastă, pe mustățile de pene lungi și pe gușă. Pe aripi, patimile și punerea în mormânt – pe una; pe cealaltă aripă – înălțarea la cer. Astea se echilibrează, cică. Ce pui în mormânt cu aripa stângă, înalți
15 spre cer când dai din cea dreaptă. Și invers. Ce înalți, pui în mormânt. Moară de apă cu cupe. A făcut dropia biserică și i-a dat drumul pe câmp. Alerga toată ziua după ea să se roage.

– „N-ați văzut cumva biserica mea?” – întreba pe toată lumea. Într-o zi a zărit pe unul trecând cu ea, atârând la brâu,
20 însângerată...

– Eu am însă catedrala mea... Cine mi-ar putea-o împușca? Și cum să și-o atârne la brâu? Că eu aș scoate atunci capul pe fereastră și aș răcni, să mă pomenească: „Ucișagilor!”
25 *(Pauză.)*

– Ia să vedem, ce mai scrie pe icoane? Se simte gălbenușul
de ou.

– *(Pe gânduri.)* Sfinții ies din gălbenuș de ou, ca parașutiștii din avion. Câtă vreme va mai fi un ou, minunea va plana deasupra noastră.

– *(Dă să privească pictura.)* Na, că mi-a slăbit vederea.

– (*Își face mâna streasînă.*) Te rogi atîta timp să ți se arate Dumnezeu, și cînd ai ajuns lângă el, nu-l mai vezi.

– (*Ofînd.*) Uite, dac̃a strîng pleoapele, nu se prinde nimic de ele. Doar aerul se lasă prins, ca o oaie. Mi-e și milă de el, 5 cît e de blînd. Și ochii peste el se desfoaie.

– (*Rugăciune.*) Ghimpe pe ariciul unui scai, țip de sete după sfînta lînă.

– (*Crescendo.*) O, scaiul care și-a pierdut oaia pe-o gură de rai, cine-l mîngăie și cine-l îmbună?

10 – (*Încet.*) Doamne, tu ești oaia mea cea rătăcită, fără tine mă simt nepereche. Ia-mă-n coadă prin lumea ta infinită, ori măcar în luna cea din ureche... (*Pauză.*)

– Aici, la altar, rugăciunile se aud mai ușor. Sunt urechi sfînte pe aici și înseamnă că plîngi chiar în ele. Uite, de pildă, 15 icoana asta. (*Mai aprinde o lumînare, își bagă ochii într-o icoană.*)

– (*Surpriză.*) E goală. Numai rama.

– (*Judecînd.*) Pictorul n-a mai apucat s-o facă. S-o fi în-tîmplat ceva între timp. Între timp întotdeauna este loc pentru ceva.

20 – (*Luminează și alte rame.*) Pictorul a orbit între timp. Ori, știu eu, nu există nimic pentru rame – și el le-a lăsat goale. Să nu existe nici măcar o aureolă?

– Uite, dac̃a-mi strîng sufletul, nu se prinde nimic în el...

– Oricum, am ajuns departe, foarte departe, cel mai departe...

25 – (*Gîndindu-se cu teamă.*) O mai fi ceva?

– (*Aproape plîngînd.*) Arborii cresc, le dau mugurii, le pică frunzele și se întrebă: o mai fi ceva?

– Oamenii iubesc, stau de vorbă și mor. O mai fi ceva?

– Mortii tac. Scrutează veșnicia și tac. Lasă iarba să-i facă

30 optimiști pînă toamna. Atunci mor din nou peste moartea lor veche, grămadă.

– Și tac, și tac, și tac.

– (*Arătînd cu lumînarea drumul parcurs.*) Oricum, am ajuns la altar...

– (*O pauză de nehotărîre, apoi, calm, continuă să lumineze ramele goale.*) Nu trebuie să ne descurajăm numai dintr-atîta. Lumînarea trebuie ținută mai departe, ca și cînd totul ar fi în ordine. 5

(*Cortina*)

TABLOUL III

De-a lungul peretilor au apărut schele. Ia începutul tabloului, Paracliserul poate să mai trebăluiească la ele, să le încerce dacă țin. Peretii au fost înnegriți până spre cupolă, unde a mai rămas o fâșie îngustă albă.
5 *Omul urcă greu acolo, istovit, și își începe treaba.*

PARACLISERUL.

– Începe să miroasă a mir. Deasupra pământului păcătos e un strat gros de untdelemn, care a ieșit la suprafață ca untdelemnul.

– (*Oprindu-se din lucru.*) Oare eu aș putea să dorm pe untdelemn? Să ies deasupra de tot...
10

– (*Oștiând.*) ...Și să mă prăjesc la infinit!

– (*Cu fruntea rezemată de zid.*) Lumina asta aprinsă... Dacă în jur e cineva treaz, mă duc și-l rog să-nchidă ochii. Dacă în apropiere se află vreo sentinelă, o forțez să-ncheie pace. Dacă sub
15 fereastră e o floare-nflorită, mă duc și-o privesc până a doua zi de dimineață.

– (*Plimbându-se pe schele.*) Stelelor n-am ce le face. Am calculat că aș putea dormi normal peste un milion de veșnicii, când s-ar putea produce o eclipsă universală.

20 – (*Nervos.*) Dar n-am ce face treaz până atunci! (*Continuă să lucreze.*)

– (*Aproape fericit.*) Există o voluptate și a epuizării. Ce extraordinar trebuie să se simtă lămâia bine stoarsă! „Iată, sunt stoarsă de tot. M-am risipit în eter, am acrit toți aștrii, ziua asta
25 până-n străfunduri...”

– (*Pe alt ton.*) Pământul, stors printre degetele noastre, oftează și el de plăcere: „Sunt sleit de istorie, de geografie, de geologie, de suflet, de tot – nu mai există mâine, sunt stors definitiv.” (*Oftează.*)

– (*Luminează întâmplător tabloul cu Martiriul Sfântului Sebastian.* 5 *Surpriză.*) În sfârșit, un om fericit!

– (*Observându-i trupul sfârtecat de săgeți.*) ...Care și-a luat soarta în propriile-i mâini, în propriul trup, în ochi, în inimă... Care și-a luat soarta în propria-i inimă.

– (*Luminându-i pe cei care trag cu săgeți.*) Deși distanța de la care 10 trag e cam mică. Nu e voie să ochesti un sfânt de la o distanță mai mică de trei metri. Nu e uman! Omul e fericit că suferă, dar nu trebuie să se întindă prea mult coarda.

– (*Tipând către păgâni.*) Nu e uman, păgânilor!

– (*Către sfânt.*) Acum ar urma să-i gonesc pe mișei până dincolo de turlă, să te dezleg de copacul ăsta nenorocit, să-ți ung rănile și să-ți spal picioarele! Așa ar fi drept. Numai că nimic nu stă în puterile mele.

– (*Trist.*) Cu toate că eu sunt viu, iar ei sunt morți. Știi ce pot să fac eu, ca om viu? Să stau aici și să plâng. (*Plânge la* 20 *picioarele sfântului.*)

– (*Aducându-și aninte de ceva.*) Și, după câte văd, nu e nici măcar iadul... Suferința în afara iadului... nu știu dacă e primită.

– (*Curios.*) Se poate suferi și în afara iadului? S-a dat drumul? S-a generalizat? Oricum, tot o să te dezleg până la 25 urmă. Alții la rând...

– (*Soptește la ureche.*) ...Sfinții sunt ocrotiți. Când sunt mutați în altă parte, cum se întâmplă, sunt luați cu tencuială cu tot. De oameni e mai greu... Fără tencuială...

– (*Surzând.*) Eu am plecat singur cu tencuiala mea, în cer. 30 Caut peretele. Peretele, auzi?

– (*Arătând spre cer.*) E acolo.

– (*Ca pentru sine.*) Dumnezeu mi-a făcut semn pe sub cer, semn discret, să nu observe restul lumii. Eu, naivul, credeam că e, ca de obicei, vreun fulger și mă pregăteam să intru-n pământ, fiindcă de câte ori am fost fulgerat, am intrat în pământ, 5
cărbune, să-mi treacă electricitatea.

– (*Ducându-și degetul la buze.*) De data asta – însuși El.

– (*Speriat.*) Și nu știu ce urmează. Gândesc mai departe, discuit cu sfinții, dau din cap normal... Dar... mi-a făcut semn.

– (*Grav.*) Gestul a fost consumat și nu știu ce mă așteaptă.

10 (*Trece mai departe.*)

– (*Proză.*) Ei, uite și-o piatră foarte albă. Na!

– (*O așună.*) Înmoi în fum globul pământesc. (*Râde.*)

– (*Supărat pe propriul avânt.*) Vorbe pe pereți.

– (*„Notându-și” în gând.*) Uite și asta... să i-o spun.

15 – (*Tușeste, stinge lumânarea.*) Fumul...

– (*Aprinzând alta.*) Ceara – și ea pe sfârșite.

– (*Furios.*) De-atâta timp strig la paznic să-mi mai aducă!

Mi-ar mai trebui, dacă e să fac treabă solidă, un car, două de... la să mai încerc o dată...

20 – (*Strigă.*) Hei, paznice! Paznice!

– (*Resemnat.*) A, da' de unde!

– (*Confesiune.*) E surd. Nu m-a auzit niciodată. Iar eu...

– (*Iar îl înecă tusea.*) Nu credeam că există pe lume oameni atât de surzi.

25 – (*Sfătos.*) Chiar discutam cu primul din pronaos. M-a ținut lângă el o săptămână, îi plăcea mirosul cerii, îl gădila. „Bun fum, zice, unde l-ai găsit? Îmi face bine, deși n-am voie să-l trag în piept.” – „Poate faceti ceva și pentru surziiăștia”, i-am spus. – „Nu, zice, tot ce putem face e să-i punem paznici.”

30 (*Pauză.*)

– (*Aniintindu-și.*) Eu veneam din urmă, din nimic... El venea tot din nimic... Numai că peste El apucase să sufle și... se vedea. Dezastrul trebuia, oricum, să se întâmple: cerul ajunsese

atunci la un asemenea grad de sfințenie, încât orice ai fi făcut, mușcai din ceva sau nu mușcai din nimic, mișcai un deget sau nu mișcai un deget, era păcat capital.

– (*Tare.*) Facerea primului om a fost semnul decăderii totale și absolute a cerului. 5

– (*Gânditor.*) Victimă a dorinței noastre de a ne naște – orbi, surzi, betegi, oricum, numai să ne naștem cândva, peste o mie, două de ani, oricând, târâș-grăpiș.

– (*Vinovat.*) Noi eram pe-acolo, veneam din urmă. Din nimic. Noi l-am împins din umeri, noi i-am căscat gura cu 10
dinții strălucitori și l-am învătat pe acest copil al pământului: „Mușcă și declanșează atomismul ceresc”.

– (*După o mică pauză.*) Și din cauza asta, uite ce paznic am!

– (*Strigă.*) Surdule!

– (*Resemnat.*) Trebuie să mă descurc singur. 15

– (*Idee.*) Țin lumânarea aprinsă doar jumătate din timpul necesar arderii ei. O sting. Cealaltă jumătate de timp o țin stinsă.

– (*Zămbind.*) Să ardă stinsă, să-i afume pe sfinți în gând. În jurul flăcării plutește posibilitatea stingerii ei. 20

– (*Suflă în lumânare.*) Buuun! Acum o aprindem la loc!

– (*O aprinde.*) Economisim și noi cum putem.

– (*Explicându-se.*) Pentru că nu pot ajunge în fata Lui fără o lumânare întregă în mână.

– (*Imaginandu-și.*) El stă pe nori, sunt nori de bună calitate, 25
care îl țin. Sunt nori care plouă când el vrea să fie secetă, ca un potop uscat.

– (*Alt ton.*) Veverițele, sărind de pe o picătură pe alta, urcă prin ploaie până la coroana norului întunecos. Așa aș vrea, pe gândurile mele, să urc până sus de tot, unde e posibilă liniștea, 30
pentru că viața și moartea s-ar întâmpla mai jos de mine, ca ploaia sub nor. (*Pauză.*)

– (*Trecând la altă piatră.*) Dar așa, trebuie s-o iau din piatră în piatră.

– (*Cahn.*) De-o viață-ntreagă îl caut. Unde ești, Chimiță? Că tu m-ai legat la ochi și nu pot să-ți spun decât așa, ca un copil.

5 – (*Plânge.*) Unde ești, Chimiță? Și albinele îmi sunt pe terminate...

– (*Viziune.*) În biserică picură albine, care trăiesc cât ar arde o lumânare. O, ele sunt fericite, în viața asta de-o șchioapă, și continuă să facă miere, plus o lumânare pentru viața albinelor
10 viitoare. Sfinții încearcă să se scuture de microbii morților aduși aici... Microbii morților aduși aici, microbi care se refugiază pe sfinți, înnebuniți și ei de răul pe care l-au făcut. E o foială pe pereti, totți își scutură pulpanele, în timp ce lumea plânge iar mortului i se pun întrebări:

15 – (*Tare, cu voce groasă, plină de ecouri.*)

– De ce te-ai născut?

– De ce-ai trăit?

– De ce-ai murit?

– (*Simplu.*) Simplu ca bună ziua, răspunde, mortule, mai
20 iute, iată cronometrul de la mâna arbitrilor din turlă, care a oprit jocul și-ți ține respirația în mână ca pe o minge dezumflată... Iată, cronometrul a și început să tăcăne. Ai un minut pentru fiecare întrebare.

– (*Se aude un cronometru.*) Și mortul tace și s-a retras tot în
25 lacrima din colțul ochiului stâng, uitată acolo de alaltăieri.

– (*Rece.*) Deci, mortul tace și cronometrul face deodată bang! și se dovedește a fi clopot, și lacrima mortului se sparge... Și microbii se înfig și mai adânc în sfinții care încearcă să se adapteze la situație. Și tencuiala începe să se macine...

30 – (*La ultimele cuvinte, cronometrul se transformă în bătăi de clopot. După o mică pauză.*) Și eu, ce trebuie să fac EU la toate acestea? Moartea mea e-n legătură cu mine.

– (*Pe ton de rugăciune.*) Ce trebuie să facem noi, ceilalți? Cei mulți, dar ceilalți! După ce tu le-ai făcut pe toate singur, ce ne-a mai rămas și nouă, celor de pe fundul lucrurilor făcute? De-am putea cel puțin ploua înapoi măcar potopul, să-l aruncăm în sus în patruzeci de zile și un miliard de nopți, pedep-
5 sindu-te pentru păcatele tale! Sau să-l ningem și să zburăm calare pe câte-un fulg spre stelele lacome de ninsoare! Și să te troienim, în hibernare, ca înainte de facere, și să-ți dăm prin gând ca niște avalanșe prin vis. Și să ne gândești pe fiecare în parte de la început. Și să ne răzgândești de la început. Și să nici
10 nu ne mai faci! Și să ne lași în pace!

– (*Tipând.*) Să ne lași în pace! Să ne lași dracului în pace, Doamne!

(*Ușa catedralei se deschide, scârțâind prelung. Intră Paznicul.*)

PAZNICUL.

(*scârpinându-se cu cheia în ureche. Dă cu ochii de schele*)

Na! (*Iese, revine cu niște scule și începe să le demonteze.*)

PARACI.ISERUI.

(*sus, cu treaba lui*)

Aproape că-l pipăi. Dar cum mai pâlpaie lumânarea asta!
20 O, de-aș mai avea puțină ceară! (*Strigă către Paznicul pe care nu-l vede.*) Hei! Hei!

PAZNICUL.

(*N-aude. Trage o scândură, ori o bară de fier, ceva, și schelăria,*
până sus, se dărâmă. Iese.)

PARACI.ISERUI.

(*plutind cu lumânarea lui, sus, în turlă, ca într-o minune*)

Acum o țin mai mult stinsă, suflu în ea, suflarea mea o încălzește și scoate un fel de abur subțire, care se depune pe pereti. De-aș avea putere să duc până la capăt această cititorie!
30

– (*Încurajându-se.*) Nu mai e chiar atât de mult, sunt aproape de săgeata înălțată ca un deget care are ceva de spus.

– (*Curios.*) Ce-o fi având de spus?

– (*Sleit de puteri.*) Dacă nu te dor pleoapele când le închizi. Dacă nu-ți zângăne genele, ca două cortine de suliți otrăvite. Dacă nu te strânge întunericul în fiecare seară, ca o ușă care-ți
5 prinde mâna, apoi glezna, apoi gâtul. Dacă nu te otrăvesc dinții când îi înghiți, de câte ori tragi aer în piept, punându-i la loc când oftezi, într-un veșnic box cu infinitul...

– (*Hotărâre bruscă.*) N-o mai termin. Lăsați-mă să cobor, o biserică mai neagră decât asta nu mai pot face. Așa că nu vă
10 fie frică...

– (*Dă să coboare.*) Încet, încet. Să mă țin bine de schele...

– (*Observă că i s-au luat.*) Scările! Repede, scările! Cine mi-a furat scările? Cad... Mă întorc jos, la temelie, adânc, lângă
15 sfinții părinți care nici ei n-au înțeles mai mult decât că sunt sfinții părinți. Mă lungesc lângă ei, îmi trag o lespede până peste cap, una veche, cu scrisul cam șters, de nu se mai deslușește nimic decât o înșiruială de litere, care, oricât s-ar căzni, nu mai pot face nici un cuvânt. Și va fi bine așa... C-o să fie liniște – și n-o să se deslușească nimic.

20 – (*Observă că plutește.*) Deci, nu cad.

– (*Contrariat.*) Nu se poate... Am dreptul la prăbușire, ca orice corp.

– Ca orice corp viu când cade mort.

– Ca orice corp mort când cade și nu învie.

25 – (*Resemnat.*) Înseamnă că e timpul să mi se arate.

– (*Înfuriat.*) Doamne, sunt aici în vârf, bucuros, tocmai în vârf, unde de obicei plutești Tu. Eu ți-am făcut fum, după puterile mele, încalecă pe el și mi te-arată... Iată, merg în fața ta și-ți spun:

30 – Vreau să-ți vorbesc. Iar tu îmi răspunzi:

– Vorbește!

– (*Aproape plângând.*) Acum eu te întreb așa:

– Ce mai faci, Doamne? Ce-ți mai fac icoanele? Că tu ai un milion de icoane vechi, pictate frumos de meșteri iscusiți, care te arată într-un milion de chipuri. Ba un munte, ba o apă, ba o pâine. Și eu am venit să te văd într-un singur fel. Și am
5 luat-o de jos în sus. M-am rugat de toate pietrele, de toți sfinții, am crezut în toate lucrurile, în firdae și ocnite și în crăpăturile lepezilor. Mi-am suflat sufletul pe toți pereții să mă pot urca până aici.

(*Partea de sus a trupului a dispărut în golul boltei.*)

– Doamne, am venit să-ți mulțumesc pentru fum. 10

– (*Tăcere îndelungată.*) Acum... parcă m-aș întoarce... O fi nimerit vreunul... Știi, să nu creadă că până și Paracliserul... Numai că... unde-or fi dispărut? Încropisem niște schele...
schele... Nu puteam să mă urc pe pereți... Și uite, calc în jos...
(*Îngrozit*) și alunec în sus! Iar tu nu te vezi... în afară de mine. 15
Căci nu mai e nimeni mai sus decât mine. Iar eu plutesc, Doamne, pe nori, ca tine.

– (*Revelatie.*) Și nu mai pot să cad, ca și tine. Lumea e de-a dreapta și de-a stânga mea. Iar eu sunt în mijloc...

– (*Întelegând.*) Atunci... 20

– (*Strigă.*) Eu!

– (*Plângând.*) Atunci... Îmi pare rău și de mine. (*Pauză.*)
– Și mucul ăsta de lumânare... Să văd dacă mai e bun de
ceva...

– (*Își aprinde veșmintele.*) O să-l las să ardă... până la capăt... 25
Așa, de sufletul meu...

(*Sus nu mai e decât un rug, aruncând lumini fantastice peste catedrala neagră.*)

– Așa... de sufletul... meu.

(*Cortina*)

MATCA
PIESĂ ÎN DOUĂ ACTE, ȘASE TABLOURI
1969-1973

PERSONAJE:

IRINA	viitoarea mamă, 23 de ani
MOȘUL	tatăl Irinei
PRIMA MOMÂIE	} trei măști venite la priveghi, la nevoie – ursitoare
A DOUA MOMÂIE	
A TREIA MOMÂIE	
LOGODNICUL (VOCEA)	

ACTUL I

TABLOUL 1

Plouă. Tunete, fulgere, vânt. Un drum de țară, alunecos. Câte un copac scos din rădăcină barează trecerea. Decor primordial, din recuzita existentă înaintea teatrului. Irina, mergând spre casă, pare singura femeie din lume. Ori ultima femeie însărcinată, pe umerii căreia apasă grija imensă pentru continuitate. Pașii spre casă sunt șterși imediat, cu noroi; asta o sperie: că nu mai lasă urme. Parcă plouă de când lumea. 5

IRINA

(Aleargă degajat, cu părul și hainele ude, oarecum bucuroasă că participă la un eveniment al naturii. Se adăposteste sub un copac) 10

– Ce umiditate! Îți lasă gura apă. Gura e plină de nori și când trăsnește îți clănțâne dinții. Și le crapă smaltul... Cică-ar fi scos multe măsele, din rădăcină... furtuna asta... nemai-pomenită... O, să ne ținem bine măseaua minții... *(Privind roată în jur)* Aș vrea un cuvânt uscat... *(Caută)* „Potopul“... *(Râde. Imitând)* „Nici nu se zvântase bine primul potop, fundul mărilor și oceanelor încă mai aburea oglinzile, când dracul de data aceasta se hotărî să dezlănțuie al doilea potop; în primul rând, ca un *pendant* la celălalt și apoi pentru că lumea prea se sfințise“... Poate că așa va relata cazul viitoarea biblie. *(Râde, arătându-și dinții strălucind)* E bine să râzi în furtună, că-ți sticlesc dinții, dacă sunt frumoși. E frumos să râzi în furtună cu dinți frumoși... Cum mă alint! *(Cam enervată pe sine)* De altfel sunt o proastă. Și o... sălbatică... *(Mai indulcind injuriile)* O găscă... sălbatică... na! *(Grav)* În jurul meu se întâmplă... nu știi ce naiba 25

se întâmplă și eu... parcă plutesc pe valuri... pe mări și oceane... Pss! Parcă a fost ceva... (*Ascultă*) Da, a mișcat ceva... am auzit cu urechile mele... (*Ascultă. Strigă*) Care ești, mă? (*Speriată*) Iar... Așa, ca o frunză... Sau ca un ochi care se deschide... Simți pleoapa... (*Treasure speriată*) Stați, că... stați, că trag (*Imită gestul vânătoresc*) O fi vreun iepure... Acum chem vânătorii... (*Tare*) Vânători, ceva mișcă... pe-aici pe aproape... Parcă în pământ... o cârțiță?... Simt niște mișcări foarte... foarte speriate... De ființă vie... Uite chiar și-acum... Uf, ce m-am speriat... Cine naiba... profită ca un porc de vremea asta... Cine știe ce se pune la cale... Adevărul e că sunt fericită... da, acesta e cuvântul... Simt o fericire ciudată... inexplicabilă... de o intensitate extraordinară... aproape ca pe vremea aceea când eram mică și uitucă și răsfățată și... în burta mamei... Da, da... răsfățată dar nu... uitucă... (*Gest enervat cu mâna*) Dar nu e acum timpul de amintiri. De *astfel* de amintiri... Însă nu-mi explic starea sufletească... aproape similară... În sfârșit... prostii! Să mergem acasă, că se întunecă... Vreau să spun, se termină electricitatea din cer... (*Fulgeră*) Uite că a-nceput să pâlpaie... (*Pleacă, face cu greu câțiva pași. Ii iese în cale un stejar urias, cu o scorbură mare, în care se poate sta comod. Studiind scorbură*) Din acest copac... tocmai a zburat un sicriu. A zburat la timp... lăsând un loc numai bun... pentru preaplinul vieții. (*Râde, se observă abia acum că e însărcinată. Apleacă urechea cu și când ar vrea să-și asculte pântecul*) Care ești, mă, acolo? (*Râde. Intră cu grijă în scorbură. Imitând caraghios*) Dacă acesta este potopul... poftiți în arcă! (*Își scoate mâna afară*) Încă mai plouă... nu s-a oprit. Mă temeam că odată intrată aici... fenomenul o să ia o altă întorsătură... și-o să mă lase așa, să plutesc pe uscat. (*Încearcă și cu mâna cealaltă*) Slavă Domnului, plouă! (*Pe gânduri*) Poate că n-o să se mai oprească niciodată... (*Cuibărindu-se în scorbură*) Acum ne dă mâna să facem și nițică filosofie... idealistă aici, materialistă afară... (*Râde. Trenmurând de frig*) Mare noroc cu scorbură

asta, zău! Asta s-o fi chemând... ori cum era expresia aia: ...„în sânul naturii?!“ (*Tristete*) Nu, în sânul naturii eram atunci... în burta mamei... Acum sunt într-o scorbură nenorocită, din care tocmai a zburat... ceva. (*Amintindu-și*) Totul era ca o lumină dulce... pe care o mâncai... cu vârful degetelor... de la picioare... și de la mâini... și cu toată pielea... Pluteam (*Tristete*) N-am mai pluit de-atunci... de-atunci n-am mai... pluit... n-am mai mâncat lumină... cu cotul... sau cu genunchii... amândoi... N-am mai zburat prin spații infinite... fără nici o dificultate. N-am mai... (*Râzând*) Cred că sunt singura ființă din lume... în orice caz, singura din sat... în orice caz, singura din scorbură asta... care are amintiri... din burta mamei... (*Prozaic*) Asta e ciudățenia mea... I-am spus și bărbatului meu, când să mă ia: „vezi, că eu am niște *viziuni dinainte*...“ Zice: „le ai des?“ „Nu, nu te speria, nu sunt... de care crezi tu... Câteodată... nu știu cum să-ți explic, când e liniște... Ori când plouă...“ (*Râzând*) Zice că mă joc de-a imaginația, când în jur totul e în avânt constructiv! Parcă imaginația n-ar fi și ea tot un avânt constructiv! Zice: „Alintări intrauterine, dragă. Era cazul să te mai maturizezi... să mai crești cu epoca.“ (*Râde*) Și iată am crescut, m-am maturizat... și mi-a crescut și burta... s-a maturizat și ea... săraca. Grozav s-a mai maturizat!... Iar plouă și-mi vin în minte tot felul de năzbâtii... De fapt lucruri adevărate... trăite... (*Melancolic*) Ce intens am trăit înainte de-a mă naște!... de-aia mi-e teamă... să nu îmbătrânesc repede... să nu mă fi uzat... să nu fi făcut excese... acolo în rai. (*Tare și râspicat*) Eu am fost în rai... Toți venim din rai... Pe jos... de-a bușilea... (*Imbrățișând scorbură*) Mamă! Mamă! Adică nu: Natură mamă! Ce bine e la sânul tău, când plouă... (*Sec*) Dar se pune problema să te parăsesc, să ajung acasă. Acasă, acasă!... Ne mai odihnim oleacă aici și iar o luăm pe jos, prin potop. (*O vreme ascultă ploaia*) Cred că fericirea asta care m-a cuprins așa deodată nu e a mea, ci a lui... (*Își mângâie pântecul, mare, rotund, care se simte*

parcă respirând sub bainele ude) Sunt inundată de fericirea lui... de-aia mă simt bine... (Fulgere, tunete) Ce contează că a-nceput potopul... Ce contează că digul stă să se dărâme... Toată lumea e la râu... la dig... Am pus și eu o cărămidă... (Râde) De fapt – o balegă, ce-am găsit, oamenii nu m-au lăsat să ridic greutatea... Toți cu gura pe mine: „Fugi, du-te acasă, ne descurcăm noi... Are cine zidi... Dumneata ai altă misiune...” “Ca și când a naște e o misiune... O sarcină. Ciudați mai sunt și tărani ăstia... Poate că misiunea mea era să rămân acolo, la valul de pământ și pietre... să țin piept puhoaielor... (Pe alt ton) Ori-cum, mișcarea ușurează nașterea... Azi am făcut destulă mișcare, dacă nasc chiar azi... (tristă) se termină fericirea celui ce-mi va fi fiu... și eu voi fi foarte tristă... întoarsă pe dos! (Concentrându-se, ca într-o tranșă) Atunci... Am simțit cu câteva zile înainte... de altfel timpul îl măsuram cu altceva, poate cu genele pe burta mamei, creștând ca-n răboj... Am simțit că se întâmplă ceva... Așa, ca o boală... Mă încercau niște fiori... necunoscuți până în momentul acela... (Înspăimântată) Erau florii morții!... pentru că înainte fusesem nemuritoare... Ceva parcă se rotea în jurul meu... Îmi pierdusem capacitatea de-a pluti liber în spațiu... Cădeam... cădeam... cădeam... Și dintr-o dată s-a petrecut acel dezastru... Prăbușirea... totală... (Ofiând) Se spune că mama m-a născut greu... Da, îmi amintesc perfect cataclismul... Poate că, instinctiv, nu mai voiam să mă nasc... Mă învățasem cu raiul... și cu nemurirea... Prostii! Așa spune și bărbatul meu: „Aiureli intrauterine, dragă!” Aici însă în scorbura asta pot să vorbesc deschis... (Zâmbind) Și natura e mamă și înțelege... situația... (Pe alt ton) M-am văzut adineauri într-o picătură, la lumina unui fulger. (Cu tristete) Nu mai sunt frumoasă... Și e păcat. Femeia trebuie să fie frumoasă până în ultima clipă... Tata, murind o să mă vadă în halul ăsta și... moare cu o impresie urâtă despre lume... Băiatul, când va deschide ochii, va da peste o magoaie, mama pădurii... și-o

să se sperie... De fapt, nu sunt chiar așa de speriat... Până mai ieri toți bărbații întorceau capul după mine... în afară de omul meu... care întoarce capul după altele... așa cred... așa sper... nu l-am văzut... Iar acum se luptă cu valurile... l-am implorat, să nu se aventureze cu barca prea departe... Știe în ce situație sunt. Știe în ce hal e tata... Săracul, bietul tata... Dacă nu era așa de bolnav, aș fi mai zăbovit la dig. Situația, oricum, cică e disperată... Numai el nu e disperat... deși... (Simte o durere și-și duce mâna la pântec) Doamne! Cum se îngrămădesc toate odată! Îl simt cum dă semne de neliniște... E nerăbdător să se vadă pe lume... să aibă o soartă... un nume... Parcă se zvârcolește... și... se întoarce cu fata la perete și nu vrea... să moară... (Explicând) Vorbesc acum de tata... Până adineauri... am vorbit de pruncul meu... Ce naiba, îi confund? M-au apucat niște dureri cumplite... parcă îmi pierd șirul... Nu, acum mi-a trecut... Dar aș face mai bine s-o șterg de-aici... măcar că e cald și bine. Avem însă și noi o... cadă... nu, o... casă... care o fi într-o cadă... unde ne așteaptă o samă de... probleme... Să mai aruncăm un ochi afară... (Se uită) Te apucă tremuriciul. (Grav) Ploaia parcă n-ar mai avea sfârșit. În nori s-au înfipt mii de burlane. Satul nostru s-a pomenit sub o streășină care curge-n neștire. S-au înmuiat copitele vitelor. În ugere, laptele vacilor s-a îndoit cu apă. Norii sunt jos, găștele sălbatice au vrut să iasă deasupra, să înoate pe ei, dar s-au înecat. Adâncimea unui nor e de zece kilometri... Aluneci la fiecare pas... Pământul a luat-o la vale? Trebuie să am mare grijă de săni, să nu intre apa... în lapte... Asta ar mai lipsi! Parcă văd că prima grijă a lui o să fie... problema alimentației. (Studiindu-se îngrijorată) Naiba știe dacă-oi avea sân! S-ar putea să fie numai așa, de formă... (Râzând) Am auzit-o pe una odată vaitându-se că n-are bust. Ce caraghioasă sunt! (Se codește să iasă, apoi își ia inima-n dinți. Afară, vuietul ploii, se adăposteste lângă un alt copac. Un trăsnet, stejarul scorburos arde în urnă ca o lumânare. Privind flacăra) De

necrezut... A așteptat să plec, ca să-și dea foc... sau să se lase
trăsnit... și să-și dea duhul... Pentru cine se aprind astfel de
lumânări uriașe?... *(Siguranță)* Degeaba atâta înversunare!... Pe
mine nu mă poate atinge nimic... Atâta timp cât am de făcut
5 treaba asta... Există o solidaritate a lucrurilor începute, care
trebuie duse la capăt... Solidaritatea lucrurilor gravide...
Dacă mai eram încă în scorbură... trăsnetul ne-ar fi ocolit. Da,
da, sunt sigură... *(Mângâindu-și pântecul)* Hai, pușor... *(Tare, ca
să acopere furtuna)* Solidaritate a lucrurilor stând să nască...
10 ajută-mă! *(Tunete, fulgere. Irina se îndepărtează, alunecând)*

(Cortina)

TABL. OUL 2

*Interior de casă țărănească. Două camere mobilute diferit, una a tinerilor, alta de veghe. Între ele, o tindă pe unde se intră de afară. Usile celor
15 două odăi sunt date de perete – se poate vedea și într-una și-n cealaltă. În
cea din dreapta, ghemuită în pat, palidă, cu fruntea brobonată de sudoare,
Irina, scuturată de durerile facerii. În stânga – Moșul – tatăl Irinei – se
chinuie să moară. Moare de moarte bună, nu-i pare chiar așa de rău.
Moartea bună, ca nașterea ușoară...
20 A cerut să i se aducă aproape coșciugul, pe care și l-a pregătit din timp.
Moșul și Irina discută fiecare din odaia lui, de pe patul respectiv de suferință.*

MOȘUL

Știi că a început să pută...

IRINA

25 Ce? Cine?

MOȘUL

Tronul ăsta... până mai ieri mirosea frumos, a stejar...
acum pute a rășină... Mi l-o fi schimbat cineva?

IRINA
(chinuită de dureri)

Cine să-l schimbe? Ce vorbă e asta?

MOȘUL

Eu parcă-l comandasem de stejar... până ieri era de stejar... 5
până mai adineauri... *(Hotărât)* Eu în brad nu mă bag... nici...

IRINA

Nu te mai gândi la asta...

MOȘUL

Dar la ce să mă gândesc... la femei? 10

IRINA

(încercând să zâmbească)

La.

MOȘUL

Tot umblă una pe-aici... tot dă târcoale... una cu coasă... 15

IRINA

Ți-am spus să nu te mai gândești la...

MOȘUL

Păi ce asta nu e tot femeie? Ori o fi... fată mare? Eu zic că
poate s-or fi amestecat mirosurile... A stat la un loc cu cele de 20
brad... și mirosul sănătos... reavăn, al coșciugului de stejar a
trecut la celelalte... care sunt ieftine ca braga... și nu te țin
decât până la groapă... și câteodată nici până acolo... Am auzit
că unul a căzut pe drum... și s-a trezit... că nici nu murise de
tot... Îl îngropau așa... Și altmintrelea... 25

IRINA

Ce tot spui? Ce altmintrelea?

MOȘUL

Mirosul de rășină s-a luat la al meu...

IRINA

A!

MOȘUL.

Pentru că uite... (*Încearcă să respire*)... nu mai pot nici să res-
5 pir... din cauza rășinei...

IRINA

Ăsta e ozon, aer tare...

MOȘUL.

Din coșciug?

10

IRINA

Zi mai bine că n-ai chef să mori... De ce-ai cerut să ți se
aducă lada aia lângă nas?

MOȘUL.

(*Se scoală și stă pe coșciug*)

15 De-aia am cerut...

IRINA

De ce?

MOȘUL.

Ca să nu mi-l schimbe... și tot... parcă... (*Studiază capacul*)
20 Naiba să-l ia... cred că e tot al meu... (*Pe alt ton*) Să nu vă grăbiți
să mă băgați în pământ... să chemați un doctor de la oraș să-mi
ia pulsul... după ce-oi muri... că la asta se pricep și ei... Și
după ce-o zice el: „e dus...” să mai aștepți trei zile... nu poți
fi niciodată sigur... și dacă nu fac nici o mișcare... gata... Dar
25 în timpul acesta să-mi dați toate onorurile... Adică... așa cum
e la noi obiceiul... Să mă plângeți, să mă jeliți...

IRINA

(*cu să-l liniștească*)

Mai e până atunci...

MOȘUL.

Vrei să spui: „Să ne vedem noi acolo“... (*Râde mânzeste*)

IRINA

Tată... ce vorbe... Cine-ți vrea moartea?

MOȘUL.

5

Aia cu coasa...

IRINA

Te mai doare?

MOȘUL.

Nu m-a durut nimic toată viața... decât suflitul... acum 10
nu mă mai doare nici suflitul... și de-aia nu mă simt bine...
Nu știu ce am...

IRINA

Doctorii au zis că n-ai avea nimic...

MOȘUL.

15

La vârsta mea, când n-ai nimic e foarte grav! E grav rău.
(*Se ridică și cotrobăiește printr-o lavită, scoate niște haine*)

IRINA

Da' ce faci acolo?

MOȘUL.

20

Nimic... mă gătesc.

IRINA

Păi, unde te duci?

MOȘUL.

M-oi duce eu unde m-oi duce... (*Îmbrăcându-se cu greu*) Parcă 25
nici țoalele ale bune... nu-mi mai stau bine... Dacă-aș mai avea
timp, m-aș duce la croitor să le mai ajusteze... (*Râde*)

IRINA

Niciodată n-am știut când vorbești serios și când glu-
mești... serios. Văd că și acum te ții de șotii...

MOȘUL

5 Bine ar fi să fie... șotii... Chestia e că... ia te uită!

IRINA

(speriată)

Ce?

MOȘUL

10 Mă-ncălțai c-un ciorap pe față și unul pe dos... Dar nu am
putere s-o iau de la capăt... Așa m-o primi... la Judecata de
Apoi?... Nu s-or lega ăia de mine? Mi-e să nu-nceapă să râdă... *(Se
lungeste în pat)* Aoleo-leo! *(Oftează)* Bine mai e și gătit de moarte...
Știi că ți-ai luat o grijă... Ba două: și grija vieții de apoi!

IRINA

(încercând să schimbe vorba)

15 I-auzi cum plouă afară...

MOȘUL

20 Măcar de-ar veni potopul... adică, lasă să nu mai vină...
Nu e bine că plouă. Știi: la balega subțire, puțintică ploaie mai
trebuie... Mie asta mi-o fi-mpuținat zilele...

IRINA

(geme, oftează)

Ba o să trăiești mai mult ca mine...

MOȘUL

(urmărindu-și un gând al lui)

25 Eu ziceam că omul, când e să se termine, i se termină mai
întâi mintea... A mea văd că e limpede...

IRINA

30 Ai minte să mai dai și la alții...

MOȘUL

Dacă-aș mai avea și putere... Uite, abia mă-nchiotorai la
cămașă. Dar tu ce faci acolo? Nu vii să-mi ții lumânarea?

IRINA

Păi... chiar mori?

MOȘUL

Oi muri.

IRINA

(dă să se ridice, iar o seceră durerile)

Păi, așa moare omul? Ca dumneata... teafăr?... cu mintea 10
totală? Și glumind?

MOȘUL

Glumă a fost viața. Asta e... serios... *(Căutând ceva)* Da?
căciula pe unde mi-o fi pus-o mă-ta?

IRINA

15 N-ai mai umblat cu ea *de-atunci*? Or tot fi vreo cinci ani.

MOȘUL

Păi da! Or fi vreo cinci ani. Că ea s-a grăbit...

IRINA

20 Nu știu unde e... și nici n-am putere s-o caut...

MOȘUL

I as-o... Și-așa ar fi trebuit s-o țin în mână... Cică nu e voie
să stai cu căciula-n cap nici în rai nici în iad... În iad, că e prea
cald... dincolo că... nu e voie... Că sunt numai sfinți... Așa,
când închid pleoapele... câteodată... îmi vine ameteala și 25
parcă-i văd, grupuri, grupuri... stau la taină... Nu ți-aduseși
aminte?

IRINA

Ce?

MOȘUL

Unde-a pus-o mă-ta?

IRINA

(cu gândul în altă parte)

5 Ce?

MOȘUL

Căciula...

IRINA

10 Așteaptă puțin, tăcută... mă scol eu și ți-o caut... Dar uitate... cum mă mai seceră... *(Geme, se vaietă)* Uf, Doamne!

MOȘUL

(după un timp)

Pe mine mă jeleşti?

IRINA

15 Iar m-au apucat...

MOȘUL

Asta e bine...

IRINA

(tipă ascuțit)

20 Groaznic... e groaznic... cum să fie bine?

MOȘUL

C-o să vină altu-n loc. Nu rămâne casa pustie după noi...
Vezi, să fie băiat.

IRINA

(ghumă chimuită)

25 E cam întuneric, nu mai văd nimic. S-ar putea să fie fată...
că mi s-au împăienjenit și ochii...

MOȘUL

(cu vocea sfârșită)

Ce zici, mai ai mult? Tu dă zor acolo, că dacă-aș ști că se
termină repede aș mai aștepta.

IRINA

(veselă)

5

Tată, ce bine că ești cu mine în momentele astea... mă faci
să râd și mai uit...

MOȘUL

10 Eu aș veni să te ajut... știu cât s-a mai chinuit și cu tine
biata maică-ta... dar mi-e rușine – una... și – două: mi-au
întepenit rău picioarele... Le simt ca pe niște buturugi. Sunt
și reci ca gheata...

IRINA

Eu parcă am foc în burtă...

15

MOȘUL

N-ai vrea să facem schimb? *(Râde)*

IRINA

Dacă mi-ar sta-n puteri... *(Tipă foarte tare)* Mor...

MOȘUL

20

Ei, ce e gălăgia asta?... Nu, nu mori... Dar ți-e mai greu,
că ești intelectuală... De-ai-a ți se pare așa... peste mână...
Bunică-ta se ducea cu mâncare la oameni pe câmp... și când
venea acasă, se-ntorcea cu plodu-n baniță... Îl aducea-n baniță
în cap, printre oale... linguri... Îl făcea la umbra vreunui mă-
răcine, pe unde-o apuca... Năstea urgent... în vreun tufiș, ca
dihăniile. Așa a făcut paisprezece... Eu sunt al treisprezecelea...

IRINA

Număr cu ghinion. *(Geme)*

MOȘUL.

Întotdeauna am fost al treisprezecelea... De-aia mă prăpădesc acum... *(Geme)* De-aia mă curăț... *(Geme)* Mai ai?

IRINA

5 Vai!, of... Aoleu...

MOȘUL.

Așa... dă-i zor... *(Geme)*

IRINA

Mi-e milă de tine...

10

MOȘUL.

Mai bine... ai anunța moașa... Adică, eu ar trebui... dar cum? Parcă acum mă-nțeapă sub o coastă...

IRINA

(râcneste)

15

MOȘUL.

Vezi? Mai bine nu te dădeam la școală... nășteai fără dureri... ca proasta... Mă-ta, cu patru clase primare, abia te-a făcut... iar tu, care ai și normala... să vezi ce greu o să-ți vină. O să ai nevoie și de moașă... Satul nostru mai are moașă?

20

IRINA

(gemete)

Au... Are... Dar ce legătură are cartea cu... asta?

MOȘUL.

25 Da, că slăbește... gingiile... Ți-am spus de bunică-ta... pai sprezece și nici nu știa să numere... *(Râde)* Sănătoase vremurile!

IRINA

(se vaietă).

MOȘUL.

M-da... Da... Dacă tot așa de greu ar oua și găinile, ce jale ar fi prin curte... 5

IRINA

Nici ele n-or fi cotcodăcind de drag... Ba de drag... abia aștept să cotcodăcesc și eu... *(Pauză)*

MOȘUL.

Ce se mai aude? 10

IRINA

Nu mă mai face să râd că... lepăd... Nu trebuie să mă fortez... *(Geme)* Cum e când mori?

MOȘUL.

Nicicum. Te termini ca o lumânare. 15

IRINA

E-he!

MOȘUL.

Lumânări om avea noi mai multe, văd că asta se termină și eu nimic... nu mor neam! 20

IRINA

Ce faci, îți ții singur lumânarea?... 20

MOȘUL.

Dacă n-am și eu copii... care să sară. *(Trist)* Să știi de la mine... că degeaba-i mai faci... 25

IRINA

Păi dar...

MOȘUI.

Decât să mori ca un păgân, fără lumânare, mai bine... Eu sunt și nespovedit, asta o știi?

IRINA

5 Puteai să te gândești mai de mult... de când ți-ai comandat coșciugul.

MOȘUI.

Ce să-i spun popii? Îi spui și el e cu gândul la ale lui... la colivă... la... ale lui... Dar acum m-aș spovedi... Pe cine să
10 trimit eu după el?

IRINA

(zâmbind)

Dacă mai aștepti oleacă, îl trimitem... pe-âl mic...

MOȘUI.

15 Aia e, că nu pot să mai am răbdare... Tu mă ascultți?

IRINA

Te ascult, dar nu sunt popă...

MOȘUI.

Nu contează, ești fata mea... mai curată ca un preot...
20 Auzi, fata mea... *(Tace)* Nu știu cu ce să-ncep.

IRINA

Vezi că lumânările sunt acolo la capul patului... Poți să te-ntorci?

MOȘUI.

25 Pot să mă-ntorc... dar nu de la groapă... că de-acolo nu se mai întoarce nimeni... *(Căutând după lumânări)* Iasă, că mă descurc eu... Tu vezi acolo de treaba ta... să meargă mai repede... Să nu se-ncurce vreo iță... Auzi?

IRINA

Aud.

MOȘUI.

Cum am trăit eu până la vârsta asta?

IRINA

Cum?

MOȘUI.

Parcă-aș fi băut aghiasmă, asta nici de sete nu ține, nici de foame... nici sfânt nu ajungi... *(Năduș)* Uite-așa am trăit...
N-am priceput mare lucru... Noi aici am trăit pur și simplu...
10 Nu ne gândim la viață decât în ceasul din urmă.

IRINA

(ca s-o dea pe glumă)

... și atunci cam un sfert de ceas...

MOȘUI.

(grav)

Că vine... una... și ne face semne... și se strâmbă la noi... și zice „Mai iute! Mai iute! Mișcă-te, putoare“. Și când ți-a zis „Mișcă-te!“ ai și încremenit. Eh! Uite-așa e la tară, mereu după soare, și după anotimpuri... si-ntotdeauna e de făcut câte
20 ceva... Știi ce: dacă mor să mă-ngropați la oraș! Acolo știu că m-oi odihni... Ba nu! Că te pomenești că pun aia ceasul să-ți sune la cap... Noroc că soarele nu sună când răsare.

IRINA

(râde).

MOȘUI.

Ei, fato... cum a fost, a fost... A fost bine! Dar m-a luat acum cam pe nepregătite, de-aia-mi pare rău... Coșciugul mi l-am făcut eu din vreme... dar uite, că nu mai am putere să mă bag în el... Că m-a luat pe neașteptate... *(Face eforturi să intre*
30 *în coșciug).*

IRINA

(cam enervată)

Stai cuminte... unde te bagi? Ce te tot foiești? Că parcă te răsucești în burta mea...

5 MOSUL.

Te pomenești că nici nu m-am născut... că bine zici! Atunci aș mai avea o șansă, nu? *(Râde greu)* Doamne, iartă-mă. Te țicură rău?

IRINA

10 Cumplit.

MOȘUL.
(speriat)

Păi eu... cui mă mai spovedesc... că e un cântec jelui-m-aș și la pietre.

15 IRINA

(luându-și rolul în serios)

Spune ce ai pe suflet... dar repede... că mi-e că mă prăpădesc înaintea dumitale... Ai făcut păcate multe?

MOȘUL.

20 Da' de unde!... Nici de-astea n-am prea avut timp... Puteam fi mai fericit... dar nu s-a putut... Maică-ta, tot așa... De ce m-o fi lăsat pe mine singur, să mă chinui?

(Tăcere grea, întreruptă de gemete dintr-o parte și din alta)

IRINA

25 *(Uită o vreme de bolnav, mistuită de propria-i durere fizică. Vorbește singură... ca și Moșul. Replicile lor, pentru câteva momente, nu se mai întâlnesc, nu-și mai răspund... sunt fragmente de monolog).*

MOȘUL.
(gemând)

30 Ai auzit de doctorul Paicu?

IRINA

Nu... Era mamoș?

MOȘUL.

Da' de unde! Se uita la plămâni. Dar s-a mbolnăvit de cancer... Cu o lună înainte, și-a anunțat și ziua și ora când o să moară. Cu precizie, că așa a fost. În ziua respectivă, când se apropia ora 11, cum zisese el, îi dă telefon celui mai bun prieten... O să bată ora 11, zice, nu vii... să mai stăm puțin de vorbă.

IRINA

10

(se vaietă)

Doamne, Dumnezeu!...

MOȘUL.

Vine acela, vorbesc ei ce vorbesc...

IRINA

15

Despre ce vorbeau?

MOȘUL.

De una, de alta, ca între bărbați. Și când să bată ceasul, c-avea un ceas de-ăla... care se bate cu pumnul-n piept... el se uită la ceas și zice: „Ei, acum gata, m-oi duce.“

20

IRINA

(pierzând șirul)

Păi, parcă prietenul venise pe la el... Bolnavul unde zicea că se duce?

MOȘUL. *(continuând)*

25

Asta i-a-nnebunit pe toți... doctorii, prietenii lui de pe la spitale... și-au dat seama că Paicu acesta, din moment ce prevăzuse totul cu atâta precizie, descoperise și leacul.

IRINA

Care leac?

MOȘUL

(cam enervat)

5 Nu poți să fii și tu puțin atentă?

IRINA

Am niște dureri cumplite...

MOȘUL

10 ... descoperise leacul cancerului... și-a dus secretul cu el,
că se certase cu colectivul.

IRINA

(ți pând)

Nu vreau să mai aud de morți.

MOȘUL

15 Liniște. Să nu mai aud de nașteri.

IRINA

*(după o pauză)*În preajma Anului Nou... oamenii parcă se iubesc mai
mult... n-ai observat?

MOȘUL

(tâfnos)

20

Ba.

IRINA

25 Anul trecut mă-ntâlnesc cu unul... schimbasem cu el două,
trei vorbe... demult, îl și uitasem... mă privește lung, mă apucă
de mână și zice: „Vino, să mai prindem anul ăsta“ *(Râzând)* Așa,
nitam-nisam.

MOȘUL

Era nebun?

IRINA

Nu... adică n-aș crede...

MOȘUL

I-ai dat peste mână?

IRINA

5

Da, dar mi-a rămas întipărită expresia lui de disperare...
de om care parcă se înecă... și... eu știu! „Vino, să mai apu-
căm anul ăsta.“

MOȘUL

Un stricat...

10

IRINA

Nu, că... ce-ai crezut? Nu voia cine știe ce. Venise în sat
cu caravana... și dorea să mă ia la film... Știi, ca să se laude
e-a văzut un film cu mine... în anul care a trecut. Că, mă rog,
a făcut ceva în anul care a trecut... o activitate oarecare... 15

MOȘUL

Eu aș vrea s-apuc... anul care vine... *(Ride)* Dar mă dor
toate oasele.

IRINA

Parcă nu te dureau...

20

MOȘUL

Înainte, mă durea carnea... acum mă dor numai oasele...
s-a ales durerea... cum scrie la Biblie...

IRINA

Unde scrie?

25

MOȘUL

C-or să se aleagă apele de uscat... *(După o pauză, ofiind)* De
ce nu am eu cancer?

IRINA

Dacă nu te-a pricopsit Dumnezeu.

MOȘUL.

Măcar știam de ce mor... eram împăcat, poate chiar
5 mândru că mor de-o boală importantă, fără leac... Că l-am
întrebat și eu pe sanitar: „Acum, că mă prăpădesc, aș vrea să
știi și eu... poți să-mi spui... am cancer, așa e?” Zice: „Nu”.
„Dar ce am?” Zice: „Nu știi... Parcă n-ai avea nimic“ (*Revoltă*)
De ce în fața morții știința ta tace?

10

IRINA

A mea?

MOȘUL.

A ta, că te-am dat la școală... Ești învățătoare... A voastră,
a învățătilor, a doctorilor. Țla de ce-a zis: „Nu știi?”

15

IRINA

Nu era doctor, era medic veterinar.

MOȘUL.

Mare deosebire! Toți se pricep la fel... Numai Paicu ăla
poate că dibuise ceva... dar apucase să nu fie înțeles de colec-
20 tiv... păcat! Discuția asta am auzit-o-n căruță, toți îl căinau.

IRINA

Acum, dacă avea cine să-l anunțe, tot veterinarul ar fi venit...

MOȘUL.

Cum trece și viața asta! (*Oftează*)

25

IRINA

Vine cealaltă...

MOȘUL.

A și venit... e sub pat.

IRINA

Poate sub patul meu... dar nu pot să mă uit...

MOȘUL.

În pântecul tău. (*Râde*)

IRINA

5

Unii la o simplă răceală... și se pierd cu firea... Nu mai știi
să lege două cuvinte. Intră panica-n ei. Și dumneata, tată...
cine-ar crede, că... Dacă te-ar auzi cineva, care nu te-ar vedea
că ești în tron, dacă te-ar auzi spunând așa la năsrâmbi, ar
crede că joci un rol... Ori că te pregătești de nuntă.

10

MOȘUL.

Să-i zicem și nuntă... dacă altfel nu se poate. Mai știi...
de-aia m-oi fi și gătit așa.

IRINA

Întordeauna ai râs de primejdii...

15

MOȘUL.

Râzi, că n-ai ce face. Am văzut eu unul pe front... Îl făcuse
un obuz bucăți, bucățele și el tot cu zâmbetul pe buze...
Numai că o buză era-ntr-o parte, și alta la vreo zece metri...
Spunea ceva vesel al naibii... dar nu se mai deslușea bine...
20 începuse să răsară iarba prin răsul lui. (*Pauză*) Câți ani or fi de
când am murit?

IRINA

Mă-ntrebi pe mine?

MOȘUL.

25

Că n-oi vorbi singur.

IRINA

Eu nu vorbesc cu stafile.

MOȘUL,
(*oștează*)

Parcă sunt dus... de vreo sută de ani... Una sută de... de
lei... adică, vreau să spun... de ani... Mi s-a cam îngreunat
5 limba... (*Speriat*) Am aiurat?

IRINA

Un pic... Te crezi mort de mult...

MOȘUL.

De unde știm noi că nu e-așa? la aprinde lumina... să
10 mă uit...

IRINA

Nu pot...

MOȘUL.

Păi vezi? (*Pauză*) Mă gândeam la Rita... maică-ta... să tot
15 fie o sută de ani... de când... una sută de ani... un pol...

IRINA
(*speriată*)

Tată!

MOȘUL.

20 Ce zice?

IRINA

Cine să zică?... Dumnezeua nu mai vorbești bine...

MOȘUL.

Gata... mi-a trecut... am avut așa o sfârșeală... Tot așa o
25 să treacă și după?

IRINA

Cine?

MOȘUL.

Vremea... Tot așa repede?...

IRINA

A! Păi, eu știu?

MOȘUL.

Odată mă lăsară toate puterile... Tu mai ai mult?

IRINA
(*hotărâtă*)

M-am răzgândit. Îl lepăd. (*Țipând*) Nu mai vreau... Nu mai
vreau... să nasc. (*Încet*) Ce rost ar avea? E cumplit să trăiești... 10
cum ai trăit tu... Războaie... mizerie... secetă... morți în
dreapta și-n stânga...

MOȘUL.
(*îndârjit*)

Ce dacă! Sunt morții tăi... cum să te lepezi de ei?!... Nu 15
mă judeca tu pe mine... că acum mă dau jos din... și vin la
ține... și-ți dau vreo câteva... scatoalce... că încă n-am mu-
rit... ce mă judeci tu, vruto? (*Acces de tuse*) Ia te uită!

IRINA

Nu mai vreau! (*Zgomote surde în camera femeii, bufnituri*) 20

MOȘUL.
(*după pauză, ascultând zgomotele*)

Faci?

IRINA
(*mânioasă*)

Ba! Îl omor. (*Țipă*) Nu mai vreau să aduc pe lume pe ni-
meni... Nu mai pot... Mai bine îl omor în pântec... E mai
bine de el... Nici nu simte nimic... E ca și când ai călca o
frunză... n-o doare... și-o scapi de viscolul iernii... (*Plânge*) 25

MOȘUL.

Dacă plângi, înseamnă că-ți pare rău de ce era să faci...
Astea sunt sclifoseli de cucoană... Dacă erai țarancă, nu
te-apucau năbădăile... Te-ai coconit pe-acolo... pe la Bălcești.
5 Tot ce e de la Dumnezeu trebuie să trăiască...

IRINA

Atunci dumneata, de ce să mori!

MOȘUL.

Eu am trăit destul... Oho, prea destul. Că n-o s-o duc cât
10 veacul. Așa zicea și Moșu Cornea, săracu! Și-a trăit un veac și
jumătate. Îți mânca oaia la o masă... și dormea, fie vară, fie
iarnă, afară, pe prispă.

IRINA

Când spunea că n-o să trăiască cât veacul, el poate se gândea
15 la veacul al doilea.

MOȘUL.

Păi dar! D-apoi cum! Avea nepoți, strănepoți și stră-străne-
poți. Era ca un stejar uitat într-o poiană... tot aștepta să-l
trăsnească și pe el... Satul întreg nu-l știa decât bătrân... de
20 vreo sută de ani i se spunea „Moșul“. (*Ofiând*) Și mie mi se
spune de mult „Moșule“, dar nu știu dacă apuc s-ajung măcar
bunic... (*Cu speranță*) Mă văd eu bunic?

IRINA

(tristă)

25 Nu știu... Mi-e c-a murit... Parcă nu mai mișcă... (*speriată*)
Dac-o fi murit? L-am bătut cam tare...

MOȘUL.

Măcar l-ai bătut la fund? (*Sigur*) Nu pătește el nimic. Bătaia
mumii e ca mângâierea străinului.

IRINA

Îi! Iar a mișcat. Trăiește... (*Alintând*) Mă, băiețuș!

MOȘUL.

Aș vrea să-l botezați... tot ca pe moșu-su... Ion!

IRINA

5

A, nu... În nici un caz... Încă un Ion? Mai bine Stan...

MOȘUL.

Ăsta nu-mi place mie... Eu am apucat aici pe unul Stan...
care toată viața a păscut caprele... Mai bine Gheorghe, ca pe
Băzăvan... 10

IRINA

Nu vreau.

MOȘUL.

Vasile?

IRINA

15

Prea e la coada alfabetului... îi iau toți înainte...

MOȘUL

(enervat)

Oricum... numai să nu-l botezați Jack ori John... ori...
chestii de-astea, că-l dau dracului... Nu-l mai recunosc de
nepot. Să nu-mi pociți numele băiatului! (*Pauză. Zgomote în*
camera bolnavului.) 20

IRINA

Ce faci acolo? Ce tot troncăi? (*Zgomote*) Hei, ce se-ntâm-
plă-acolo? Ziceai că nu mai ai putere? Ce răstorni? 25

MOȘUL.

Nimic... Mă băgai în sfârșit în ladă... în corabie... Mă
urcai în Arca lui Noe...

IRINA

Îți arde de joacă...

MOȘUI.

Aici parcă e mai cald... Mă luă cu frig... Aici e mai cald.

5

IRINA

Măcar îți vine bine?

MOȘUI.

Ba mă cam ține... aici... sub o coastă... (*Râde*)

IRINA

10

Te ține?

MOȘUI.

Sub o coastă... în partea ailaltă... N-o să-ajung eu prea departe nici cu luntrea asta...

IRINA

15

Ce-ți trebuie să mai călătorești?

MOȘUI.

Asta așa e. Omul cât e tânăr... ar vrea să dea ocol pământului... și când se strâmbă magaoaia la el... intră singur în gaură de șarpe... Ca și câinele, când e să moară... că-ți vine pe prag... și moare credincios... pe prag, ca să-l vadă stăpânul... Măcar el crede în stăpân... Dar noi... în cine să credem?

IRINA

În prag...

MOȘUI.

25

Că bine zici... Eu sunt acum... în prag... Dar nu pot să-mi dau duhul până nu l-oi vedea... Auzi?

IRINA

Ce?

MOȘUI.

Știi cum e obiceiul pe aici... or să vină ăia la priveghi...

IRINA

La ce să vină?

MOȘUI.

5

Să mă privegheze... așa se zice. Adică să stea cu mortul în prima noapte... când îi e sufletul încă în casă... și datoria lor e să-l distreze... să nu se simtă singur. Așa e obiceiul... Țștia sunt cam slobozi la gură... cam spurcați... că nu-i cunoști... Sunt împodobiiți ca naiba... și-atunci ei vorbesc verzi și uscate... Să nu te superi... Și eu am făcut multe priveghiuri... E chiar plăcut... și pentru rude... că le faci să râdă... Mai uită. Moare un om – dar asta nu-nseamnă că s-a isprăvit lumea... Ți vii, e musai să se distreze... Să nu ia jalea... Viii trebuie să-și trăiască viața... (*Pe alt ton*) Acușica parcă mi-e sete.

15

IRINA

Sete?

MOȘUI.

Sete. Dar nu pot să mai ies... Mai bine rămân aici... Abia mă mai încălzii. Afară tot mai plouă?

20

IRINA

(*ascultă*)

Tot...

MOȘUI.

Ce să mai ies!... Pentru un strop de apă... Oricum, sunt mai la adăpost... Dar nu știu de ce mi se tot usucă limba... Nu pot nici să mă răsucesc... Aici crăp... Eu mi-am încheiat socotelile cu viața... Am tras linie... și m-am culcat sub linie... Mă duc și vă las. Și-i spu omului tău să nu dea-n tine.

25

IRINA

De ce să dea?

MOȘUL.

Dacă n-o semăna cu el...

5 IRINA
(râde)

Dar cu cine să semene?

MOȘUL.
(speriat)

10 Dar cine-a tăiat stejaru ăla din fața casei?... Parcă nu l-am mai văzut în ultima vreme.

IRINA

Păi, cum să-l mai vezi în fața casei, dacă stai în el... N-ai zis dumneata... că vrei să fie de stejar...? (Pauză)

15 MOȘUL.

Cocorii s-or fi dus?

IRINA

Dus...

MOȘUL.

20 Și... verzele? Au zburat și ele... spre țările calde?

IRINA

Berzele poate... că verzele le-am băgat în puțină...

MOȘUL.

25 Așa... așa... în putinele calde... Nu știu de ce... Ori despre cine vorbeam? Mi se cam încleștează fălcile... Abia dacă mai pot să... țip... (Tipete)

IRINA

De ce-oi fi țipat așa de tare... parcă nu m-a durut prea rău... ca acum... Parcă nici n-a fost glasul meu...

MOȘUL.
(tipă)

Doamne, Doamne...

IRINA
(tipă)

Doamne, Doamne...

(Tipetele și vaietele se întetesc în ambele camere. Întuneric.) 10

IRINA

Aud bine? A început să se bată acolo... să țipe... să vocifereze! (Ascultă) Se rupe ceva din mine... ah... Pss! Iar a-nceput să vorbească...

MOȘUL.

15 O bară! Dați-mi o bară, să mă prind... de ceva. Cum se clatină cerul... De ce n-ați pus lanțuri pe lângă prăpastie?... Cad!... O frânghie!... Aruncați-mi iute o frânghie... să mă agăț... Ce gol imens...

IRINA
(strigă către Mos)

20 Nu mai mototoli așa lumânarea, că nu e frânghie... Mă apucă și pe mine durerile... Ah, mor... Mai întâi mor eu...

MOȘUL.

25 Cine mă aruncă pe fereastră? De la înălțimea asta... Saci azvârliti pe fereastră dintr-o magazie într-alta. Dintr-o lume într-alta... Lăsați-mă mai bine să putrezesc în magazie... cu sobolanii ăștia, care mă adulmecă lung cu mustățile... Vai, cad! Și eu, care ziceam că nu mi-e frică... Mor de frică... Parcă m-aș mai naște o dată... Dar de ce? De ce... cad? Nu știam că există 30

golul... că aveam goluri așa de mari între... nori... între cer și... noi! Frânghia... ah, așa mai putea s-o prind!... măcar o clipă să mă mai balansez... (Tipete)

IRINA
(ascultând)

5 Ce vuiet e în pântecul meu!... Un vulcan... Nasc un vulcan? Am foc, iau foc... de s-ar termina odată. Aud bine? Sunt cuvintele celui care trebuie să vină... El e cel care părăsește o lume... Ce bine cunosc senzația asta... de
10 prăbușire. De s-ar termina mai iute... De s-ar termina într-un fel... Țipă... Mor! Mooor!

MOȘUL
(tipă)

Cad... Caad!

15 (Cortina)

TABLOUL 3

Cele două încăperi ca în tabloul precedent. În dreapta mortul în
coșciugul lui, ținându-și singur lumânarea cu mâna, care încă nu i s-a răcit...
și n-o să se răcească până nu ajunge la rai, sau unde-o ajunge. În stânga,
20 lebuza, cu pruncul înfășat. Între cele două odăi ușa e deschisă, se face un fel
de curent, dar femeia e prea obosită s-o închidă. Totodată vrea să fie atentă
c-un ochi la mort.

IRINA

25 Nu simt decât o mare lehamite. Și un gol, la fel de imens, în cap! Parcă l-aș fi tras din cap, din creieri... Ce ciudat. O fi născut nu un prunc, ci... (râde) ideea de prunc. (Didactic) E bun termenul „a concepe“... folosit în legătură cu procreatie... de altfel e și singură concepere sănătoasă, viabilă. (Nativ) Aduci pe lume o mică gânganie... Iar în lume plouă și fulgeră. Aici
30 e bine... nu plouă decât când face el pipi... Și nu fulgeră decât

când mi se pare că se stinge lumânarea. (Bătai în ușă) În sfârșit, îmi vin ajutoarele. Șia la priveghi. Or să se ocupe ei de partea asta a sălașului... (Arată camera din dreapta) Intră. Intrati. (Tăcere, apoi iarăși bătai) Dati buzna! Simțiți-vă ca acasă! Hai! (Ușa se deschide. Odată cu vântul și ploaia care pot da o idee despre ce e afară, pătrund
5 trei arătări stranii, mascate, că nu poți să știi dacă sunt bărbați ori femei).

IRINA

Bine-ați venit... că-mi era urât... Să spun drept nu e prea vesel să fii în situația asta... oarecum confuză... Șți vin și niște
gânduri confuze... vă spun că sunteți de-aici din sat... mă cu-
10 noașteți de când eram mică.

PRIMA MOMÂIE

De când nu veniseși pe lume...

IRINA
(speriată)

Am impresia că tatăl meu a murit exact în clipa când am
născut eu... Și la gândul ăsta... odată m-a trecut un fior rece...
las' că e și urât afară și circula atâția fiori reci. (Si mai îngrozită)
Parcă l-aș fi născut pe taică-meu!... Eu, fata lui, să-l nasc pe...
cum vine asta? Parcă... (se șterge de sudoarea care i-a răsărit pe frunte
20 și încearcă să zâmbească)... parcă l-aș fi născut mort... vreau să spun, cu toată viața făcută... cu o anumită experiență... adică mort fără să-i pară rău, că, vorba lui, și-a trăit traiul și-a mâncat
mălaiul... Dar unde? Unde și l-a mâncat?

A DOUA MOMÂIE

Iasă bazaconiile astea.

IRINA
(izbucnește în râs)

Bravo. Bine spus „bazaconii“... Că într-adevăr sunt niște
aiureli... vi le-am îndrugat că mă știți, sunt o fată normală.
30

Cred că v-aș cunoaște și eu, dacă v-ați scoate bulendrele alea
măștile... ce naiba sunteți, bărbați ori femei?

A TREIA MOMÂIE

Tot noi am venit și la nașterea ta.

5 IRINA
(uimită)

Și tot în halul ăsta arătați? (Râde)

A TREIA MOMÂIE

Halal să-ți fie.

10 IRINA
(pe gânduri)

Dar ce-ați căutat voi la nașterea mea? Ce... naiba ați căutat?
Că n-ați fi moașe? Eu credeam că sunteți *moși*, că mi-a zis bietul
tata, Dumnezeu să-l ierte, zice vezi c-or să apară uncheșii ăia,
15 gătiți ca naiba, să mă privegheze. Dar el spunea c-o să mă faceți
să râd... că ați avea adică mult umor... de calitate...

PRIMA MOMÂIE

Muierile astea lehuze își cam pierd șirul...

A DOUA

20 Pentru că ele refac șirul... (Rânjește)

PRIMA MOMÂIE

Unde e ?

IRINA
(arătând spre mort)

25 Acolo... Ați putea să-mi spuneți cum vă cheamă? Dum-
neata... cel din mijloc parcă ai fi... Gheorghe ăl Moale...

A DOUA MOMÂIE

Hi-hi-hi.

A TREIA MOMÂIE
(aplecându-se peste cosciug)

Frumos făt... frumos...

PRIMA

Și mare... 5

A DOUA

O fi având două chile? (Râde)

A TREIA

E și foarte bine-nfășat...

PRIMA

Când îl vezi cât e de liniștit, parcă nici n-ai crede că el țipă
așa... ca din gură de șarpe... 10

A DOUA
(pe ton de descântec)

Din gură de șarpe a iesit... ca șarpele să se târască... nu, 15
ca șarpele să năpârlească... nu, ca șarpele să sâsâie; nu, ca șarpele
lui să i se zdrobească capul... nu...

PRIMA ȘI A TREIA
(proteste)

E, ei... fii mai blândă... 20

A DOUA
(continuând)

... nu, ca șarpele să dea din coadă, nu ca șarpele să fie-nțe-
lept... (supărată) Nu! că mă bălbăi. (Către Prima Momâie) Spune
tu ceva mai legat. 25

PRIMA MOMÂIE

Să fie legat ca porumbul care leagă... și bine legat la trup...
și dezlegat la minte... și să aibă legături numai una și-una...
pe mijloc... braț de femeie... la gât legătură de gât... fiindcă
s-a legat cu jurământ... și cele mai tari legături să le aibă sus... 30

A DOUA ȘI A TREIA

(râzând)

... tot la gât...

PRIMA

5 ... la cap... la cap de cruce, firicel de busuioc...

A DOUA

Ai uitat legătura cu pământul.

PRIMA

Asta... tu...

10

IRINA

(nedumerită)

Ce-ndrugăți acolo? *(Tăcere)* Ȑștia confundă nașterea cu moartea... Fac și ei pe proștii în păpușoi... În loc să spună măsări, cum se obișnuiește la noi la priveghi... se dau drept
15 ursitoare. *(Râde scuturată de fiori)* Dar parcă ursitoarele ar spune ceva mai... elevat?! Orice-ar zice... tot măsări, fiind vorba de soarta omului. Pentru că... față de frumusețea vieții, văzută...
dinăuntru... așa cum am văzut-o eu o clipă, înainte... de a mă naște... adevărul e palid... uite, palid ca... mortul... Doamne
20 iartă-mă, ca ceara... ca lumânarea... aia, feștila... Da, da, altă impresie aveam și eu în burta mamei despre lume... și când m-am născut, iată că... nasc. Și asist la un priveghi totodată.

A TREIA MOMĂIE

Din pământ, din iarbă verde... *(Se învârte topăind în jurul coșciugului)*... Din pământ din iarbă verde cine e mic și nu se vede?

CEI EIALTE MOMĂI

Hă, hă, hă.

A TREIA

Am văzut un soare pământiu la raze și la umbra lui sta Moș
30 Năstase, negru ca pământul, cu pământ în oase, și-l certa iarba

că de ce-nviase... că-i ieșea spicul din oase... culegea ce semă-
nase, soarele din pământ se-ntâmplase.

PRIMA

Vrei să spui c-o să-l cheme Năstase?...

A TREIA

5

Nu știu...

PRIMA

(râzând)

Păi, tu ce tot îndruși acolo?... Tu nu știi ce vorbești?

A TREIA

10

Bineînțeles că nu știu... eu sunt soarta, eu prezic... vorbe-
bele... și soarta lui e să încerce să lege aceste vorbe... unele de
alte să le dea un sens... exact...

A DOUA

(râzând)

15

... care poate fi luat și-așa și-așa...

A TREIA

Nu, numai așa... cu picioarele-nainte...

IRINA

(aparte)

20

Aș râde... dar nu mă mai țin băierile... N-am crezut nici-
odată în ursitoare, vrăji, babe cotoroaște. Sunt anumite obi-
ceiuri... care trebuie, adică... dacă așa am apucat din
moși-strămoși... *(Tipă copilul)* Vai de mine, ce ai, mamă? *(Îl
alintă, copilul tipă).*

25

PRIMA MOMĂIE

Pss! Am trezit mortul de-alături. Se supără, vezi, noi ne
ocupăm mai mult de cei vii și-n timpul ăsta n-are cine sta și
la el, la priveghi...

A DOUA MOMÂIE

Mort proaspăt... supărăcios.

A TREIA

Așa e la-nceput. Pe urmă... când se mai tăbăcește pielea...

5

PRIMA

(căt-re coșciug, venind)

Să crești mare, să prinzi aripi, să treci marea, și cu carpini să te scarpini... *(Râde)*

CELELALTE MOMÂI

10

(căt-re Prima)

Hai, gata... lasă-l să doarmă... să prindă putere...

A TREIA

Să treacă la răposat, că mai avem și-un priveghi.

PRIMA

15

Eu nu! Ori sunt una ori sunt... altul...

A DOUA

(rugător)

Numai azi... o dată și scapi... *(Iarăși țipetele copilului)* Nu-l auzi?

20

A TREIA

Taci, Colivită, că venim acum...

A DOUA

Ți-am adus ciurul, vătraiul... Punem ciomagul pe vătrai și te petrecem cu steag în rai. *(Scoate de sub pulpană un ciur și-un vătrai. Se apropie toate trei de prunc.)*

25

PRIMA

(topăind în jurul Irinei și-al pruncului)

Astă viață...

A DOUA

(idem)

... de apoi...

A TREIA

(idem)

5

... care-ncepe joi...

A DOUA

(încându-se de râs)

Și ține până-n Prejoi. *(Diferite figuri cu vătraiul și ciurul. Închi-puie deasupra pruncului un fel de fălus enorm... pun ciurul în vârf și-l fac să se-nvârtească.)*

10

A TREIA

Dacă era prăjina mai mare, sărea cu ea peste groapă... *(Se strâmbă de râs)*

A DOUA

15

Dar așa... a proptit-o chiar în groapă... și l-a tras înăuntru... *(Se ține cu mâinile de burta)*

IRINA

(care-a stat cam buimacă, neștiind ce să zică)

Ăștia parcă n-ar fi oameni... de-aici de la noi... *(Tare, ca să-și făcă curaj, ca la hoți)* Care sunteți, mă? *(Mai tare)* Care sunteți, mă, acolo? Nu vă e rușine? Ce e mascarada asta? *(Momâile își continuă jocul)* Afară!

PRIMA

(căt-re celelalte)

25

Psst! Călcați pe vârfuri că aici sunt lei.

IRINA

Batjocoriți copiii!

A DOUA

O leoaică...

30

IRINA

Mă duc la primărie. O să vă reclam... Dacă ar fi bărbatul meu acasă v-ar arăta el vouă... *(Cu cât Irina e mai furioasă, cu atât măștile se amuză mai tare)*

5 PRIMA

În casa asta cineva o să moară de răs... *(Tinându-se cu mâna de burtă)* Nu mai pot.

A DOUA

Azi toate ne-au mers din plin.

10 A TREIA

Și ce-o să ne mai meargă e-a-nceput potopul... și-o să fie plin peste tot. Că nu e decât începutul.

IRINA

15 *(pune mâna pe-un papuc și dă cu el într-o mască. Papucul trece prin personaj încolo, cu și când n-ar fi nimic... sau așa i se pare Irinei)*

Doamne, l-am atins, dar nu s-a simțit nimic, ca și când aș fi dat în aer... *(Tipă)* Afară! *(Măștile ies speriate)* Nu știu cum o fi obiceiul... poate n-am făcut bine că le-am gonit... Dar se cam întrecuseră cu gluma. Începuse să mă cuprindă frica... Chiar 20 dacă nu cred în... prostii... Dar așa e... la început râzi, te amuzi, până când odată încremenești... Cică așa se întâmplă și cu nebunii... I-a început *fac* pe nebunii... sunt perfect lucizi, îi încântă ideea de-a sări un pic de pe fix, în ochii lumii doar, mă rog, până când tac! rămân așa... Țștia sunt niște oameni 25 din sat, bineînțeles... o fi și vreo femeie printre ei... au venit la priveghi... *(Remuscări)* Nu, nu trebuia să-i izgonesc... Dar și eu sunt slăbită... cu nervii tociți... de, prima naștere, prima moarte-n familie... nu știu nici obiceiurile... *(Pe gânduri)* Ce spunea tata, că o să râd? N-au avut umor nici cât negru sub 30 unghie... *(Momițele se întorc)*

PRIMA

Noi nu plecăm până nu râde mama mortului.

A DOUA

Cine e mama mortului?

IRINA

E-he! De când... nu mai are cu ce râde...

A TREIA

Îi punem noi dinții...

IRINA

Nu-i vorba numai de dinți...

PRIMA

Și măselele?

IRINA

(râde)

Nu-i vorba numai de măsele...

A DOUA

(mimând spaima)

I-o fi căzut și părul?

IRINA

(amuzată)

Te pomenesti...

PRIMA ȘI A TREIA

(topăind)

A răs! A răs!

A DOUA

Tu ești mama mortului.

IRINA

Pardon: fiica lui.

PRIMA

S-avem iertare: mama lui...

A TREIA

Te-am recunoscut după răs...

5

IRINA

Gata, oameni buni, că mi-ati făcut capul calendar... Mulțumesc frumos pentru priveghi... Acum m-oi descurca singură... și-apoi trebuie să vină bărbatu-meu... lumea... Mă plouă-afară?

10

PRIMA

(cătrec celelalte momâi)

Hai ș-om merge.

A DOUA

Hâis! și-om merge ai zis? *(Râde)*

15

PRIMA

Hai și-om șterge-o – am zis.

IRINA

Duceți-vă învârtindu-vă! Duceți-vă unde-a pierdut mutu iapa. Veni-v-ar numele. Vedea-v-aș când mi-oi vedea ceafa. *(Râde)* Ia te uită ce expresivă e limba română. Nu vă supărați că... *(energic)* Afară!

20

PRIMA

Gata, ne-om duce, nu te mai oțărî atâta, ne-om duce.

IRINA

25 Duceți-vă la dracu-n praznic. Face-v-ati mușuroi. Vedea-v-aș la ududoii!

A DOUA

(supărată)

Nu ne beșteli așa, scorpie! Ce ți-ai dat drumul la gură?

A TREIA

(cătrec a doua)

Ce te superi? *(arătând cătrec Irina)* Femeie. Ia cap găscă, la trup vulpe. *(Râsete)*

PRIMA

5

Oricum, noi ne-am făcut datoria, cu vârf și-ndesat... Am merit, am privegheat, am ademenit, am deocheat, am dat cu ud de iapă... că uite nu mai e apă... și-acum încălecăm pe-o șa și ne ducem pe nuia... *(Încalecă pe niște ciomege și pleacă șchiopătând)*

10

IRINA

(rămasă singură, nu știe ce să facă, merge la prunc, îl înfășă mai bine, îl ridică-n sus; trece la mort, potrivește lintoliul etc. Se duce apoi la geam, își lipeste obrazul de el)

Am avut o ieșire cam nelalocul ei... Dar și oamenii ăștia, 15 câteodată parcă anume caută să te întărate, să te facă să-ți pierzi calmul, să-ncepi să spui prostii, să ocărăști... Afară e-ntunerice beznă... *(Privind în jur)* Dar aici e... bine... Oricum, un colțișor liniștit... adică, n-ai de ce să te plângi... *(Dând cu ochii de coșciug)* Ai de ce să plângi... dar n-ai de ce să te vaieti... pentru 20 că... una peste alta viața e frumoasă. *(Râzând cam forțat)* Una peste alta viața e frumoasă. *(Un zgomot ciudat în odaie)* Parc-am auzit un clinchet... *(Ascultă)*... cristalin... *(Ascultă)*... un susur... *(Într-un colț de sub podea tâșnește un izvor.)* Ia te uită! Un izvor. Un 25 izvor susurând chiar în casă. Ce minune! Semn bun? Semn bun, izvoarele întotdeauna au prevestit bunăstarea, cornul abundenței... ca și femeia. Ați văzut în picturi: o femeie cu o amforă răsturnată în brațe, din care susură apa și tot tabloul e intitulat „Izvorul”. Iată-mă și pe mine în chip de... corn al 30 abundenței... Numai că n-am cum să iau acest izvor în brațe... Când eram mică descopeream izvoare prin vâlcele și le desfundam... și-odată ele-ncepeau să susure... *(Într-un alt colț, tâșnește, ceva mai violent un alt șuvoi de apă)* Poftim! Parcă părăiașele

acelea de demult, vin acum să-mi mulțumească *la fața locului*.
 Dar ce se aude dincolo? (*Dă fuga în camera mortului*) A găsit cu cale
 să răsară chiar sub pat... (*Pe gânduri*) Da, da... izvoarele sunt
 semn bun... de belșug. Anul ăsta am scăpat de secetă, uite țăș-
 5 nește apa... din pământ, din dușumea... din beci... (*Oarecum*
speriată)... prin urmare s-a umplut beciul și acum... Ce naiba,
 trăim pe-o pânză freatică? (*Mai multe suvoaie, apoi clar afară, viaie-*
tul apelor involburate) A plouat atât de mult... încât pământul nu
 mai primește strop de apă... în plus se trezesc și izvoarele din
 10 adâncuri... Bună idee au avut oamenii cu digul... Trebuie
 întărit cu orice pret. Asta ne-ar mai trebui, să se rupă acum și
 digul și toată gărla s-o ia prin case... Cu apa asta... *locală*, ne
 descurcăm noi... o zăgăzuim noi într-un fel... (*Ia și umple diferite*
oale, crățiți, garniți) Asta e, că se-ngrămădesc toate odată... dar,
 15 oricum trebuie să ții piept... am obligații și față de... (*arată*
spre leagăn, apoi spre cosciug)... față de societate, față de mine în-
 sămi... sunt mamă... (*Apa a cuprins o parte din încăpere, ridicându-se*
cam la un lat de palmă) Nici o grijă, mă descurc eu. (*Răstindu-se la*
izvoare) Afară... ieșiți afară... Uf...

(*Cortina*)

ACTUL II

TABILOU 4

După trei zile.

Apele au cuprins totul, multe case au fost luate la vale. Casa învățătoarei
se mai ține, dar acoperișul a fost dus de furtună. Încăperile se văd, ca într-un
 5 *acvariu transparent. Tot ce poate pluti – cutii, sticle, vadra de apă etc. –*
plutește, pentru că și aici cotele sunt foarte ridicate, până aproape de saltele,
și tot cresc. În unele locuri se observă mici vârtejuri. Irina, în patul ei, cu
copilul înfășat, atentă să nu se ude, asta ar mai lipsi. Pe patul celălalt –
cosciugul. După ridicarea cortinei – o pauză mai lungă, pentru aprecierea
 10 *dezastrului. În acest timp, Irina strănută de vreo câteva ori. După fiecare*
strănut zice „noroc“.

IRINA

Situația nu e disperată. Nu e nici pe departe... așa de dis-
 perată... cum s-ar crede... cum ar lăsa să se înțeleagă apa-
 15 rentele... anumite aparente... (*Către pruncul înfășat pe pat*) Dragul
 mamei... nu țipa... să nu intrăm în panică... n-ai de ce te
 teme... (*Tipete*) De ce să plângi? De ce să plângi tu și să nu plâng
 eu?... Că ție puțin îți pasă... ai venit cu traista-n băț, cum s-ar
 zice... n-ai muncit, nu ți-a curs sudoarea... ca să-ți pară rău...
 20 Noi ne-am zbatut... pentru casa asta... care nu mai e... adică
 e, dar... (*arată în sus*)... uite cerul și nu pe fereastră... Oricum,
 datoria mea de mamă e să-ți fac cunoștință... cu lucrurile
 noastre... și ale tale de-acuma... care, ia uite-le cum înoată!...
 25 (*Vără mâna în apă, mai pescuiește un papuc, ceva. Cu mândrie*) Iată casa
 părintească... N-o vei uita toată viața, pentru că e casa în care

te-ai născut... E solidă... foarte solidă... din moment ce-
 suportat zguduielelile facerii... că habar n-ai tu cum se fac co-
 piiii... Greu al naibiib... Adică se fac ușor, dar se nasc greu...
 Oricum, bine că avem un colțișor al nostru, unde... să ne retra-
 5 gem. În pătucul tău e cald și bine... ca și în pătucul buni-
 cului... Acela care doarme... e tata mare, așa se zice... vezi?...
 (*arată spre coșciug*)... el are o casă mai mică... ne-a lăsat-o nouă
 pe-asta mare... el și-a făcut o căsuță mică-mică-mică, și liniș-
 tită... că... vrea să se retragă la... țară... Unde cântă păsă-
 10 relele... și crește iarba... Asta e boala lui... să-i cânte păsărelele
 și să-i crească iarba... prin păr... adică a fost boala lui... Știi,
 după două mii de ani oasele încep să-nmugurească... e extra-
 ordinar!... Vezi oase verzi... Poate că pădurile toate nu sunt
 decât mari osuare care au câteva milenii în spinare. Dar ce-ți
 15 vorbesc eu ție de milenii, când tu ai doar trei zile? (*Râde*) Așa-
 dar... în jur e agoniseala noastră... Să nu mă întrebii unde sunt
 vitele!... Ca un adevărat fiu de țăran... adică născut la țară...
 o să mă-ntrebii întâi unde sunt vitele... (*Tristete*) Nu mai sunt...
 au fost și nu mai sunt... le-a luat apa... le-a dus la vale...
 20 Așadar vite, nu, de ce să-ascundem!... Păsări – nu. Primele care,
 sâracele, au plătit obolul potopului au fost găinile, la urmă
 curcile... găștele și ratele mai plutesc și-acuma... dar cât o să
 mai plutească? S-a dus totul... cu cătel... cu purcel... Iasă însă
 c-o să-ți cumpere mămica unele... de plastic... ca să știi cum
 25 arată... N-avea grijă... plasticul imită foarte bine... chiar per-
 fect... Situația nu-i disperată... dar nici vecinii nu stau mai
 bine... (*Ascultă*) până mai adineauri s-au tot auzit vaiete...
 țipete... strigăte de ajutor... Acum... (*Ascultă atent*) ... nimic...
 S-au calmat... fie c-au primit ajutorul, fie că nu... în orice caz
 30 e liniște... Inundația s-a localizat... aici la noi... Pentru că, să-ți
 spun ce e cu apa asta... Apa asta, măi băiete... e... de ploaie...
 Ce zic eu de ploaie... de potop! Află c-am trăit să văd și po-
 topul... și-ai trăit și tu... adică te-ai născut să-l vezi... acum

o să urmeze... retragerea apelor, Turnul Babel... și celelalte...
 Glumesc. Sunt o glumeată... Totul va fi bine... din ce în ce
 mai bine. Ne refacem cât ai zice pește – uite un pește! (*Tipete*
de copil) Nu țipa... că te-aud vecinii... ăștia căroră li se clatină
 pământul sub picioare... de ce să-i mai amărâm? Dacă nu 5
 putem să le dăm măcar o mână de ajutor... Tu zi mulțumesc
 că trăim... Trăim? Sigur că da, uită-te-n jur... cum colcăie
 viața... Trăim bine... de bine, de rău, trăim bine...

(*Cortina*)

TABLOUL 5

10

Într-un moment de acalmie se aude strigând de undeva de afară.

VOCEA

Mai e cineva acolo? Hci, mai trăiește cineva în casa aia?
 (*Strigând tare*) He-e-i!

IRINA

15

Parcă s-aude cineva... sau am început să am năluciri...

VOCEA

Uu-uu-uu!

IRINA

Da, da... parcă e un om... (*Strigă*) Cine-o fi?

20

VOCEA

Parcă s-a auzit ceva... (*Strigă*) Sunt eu.

IRINA

Care ești, mă?

VOCEA

25

Mă cheamă Titu...

IRINA

Titu?... Și mai cum?

VOCEA

Poantă...

5

IRINA

Mai tare... N-aud bine că țipă copilul...

VOCEA

Poantă...

IRINA

10 Poantă? (*Râde*)... Ești al lui Sandu Poantă? Vino încoace...
că e prăpăd...

VOCEA

Nu pot că sunt într-un pom.

IRINA

15 Și ce faci acolo?

VOCEA

Stau...

IRINA

Stai?

20

VOCEA

Stau de vorbă...

IRINA

... cu apele...

VOCEA

25 Cu logodnica mea... că m-am logodit... Părinții nu ne
lăsau... dar am prins momentul... Bine că ne-am suit amândoi
în frasinul ăsta...

IRINA

Bravo... Si cine e fata?

VOCEA

A lui Tăgărălă... Silvica... (*Grav și emoționat*) Dacă o fi ceva...
să spuneți că noi ne logodisem... Ca să se știe... Dar dumneata
cine ești?... Nu ești învățătoarea a tânără?

IRINA

Ba da...

VOCEA

Eram aproape sigur că asta e casa dumneavoastră... Numai
ea a rămas... în jur e tot o apă... și frasinul meu... Dacă ați
ieși pe acoperiș... e o priveliște ca la mare... Ați fost la mare?

IRINA

Încă nu...

VOCEA

15

Nici eu... (*Pauză*)

IRINA

Și de când ești acolo?

VOCEA

Păi... Una, două... Asta e a treia zi... 20

IRINA

(*speriată*)

Cum? A trecut atâta timp... Parcă adineauri...

VOCEA

Dumneavoastră n-ați simțit c-ați fost la adăpost... Dar noi
aici... Am văzut totul... A fost prăpădul de pe lume. Ce-a mai
trecut la vale... Case întregi, vă-nchipuiți...

IRINA

Dar oamenii... au scăpat, nu?

VOCEA

Au mai scăpat... Numai cei pe care i-a prins atunci, la
5 început, pe nepregătite... când a devenit că s-a rupt digul...
Și câtă agoniseală s-a devesit. S-au făcut echipe... dar nu pot
să intre în baltă... Sunt pe deal... se uită... că pe unii cu barca
așa i-a-nvârtejit...

IRINA

(spriată)

10

Doamne! S-a-ntâmpat ceva?

VOCEA

Ce să se-ntâmpale?

IRINA

15 Eu tot aștept să vină unul cu barca... bărbatul meu...

VOCEA

Păi... n-a mai venit?

IRINA

Nu...

20

VOCEA

A salvat multă lume... mai ales copii... vreo cincispre-
zece... A venit tocmai din satul ălăalt... când a auzit... cu
barca în răspăr... asta e aproape o minune... că dacă ați fi aici
ați vedea ce viteză au apele... și cu barca e ca și când te-ai sui
25 pe Niagara în sus... Eu n-am fost nici la Niagara, dar am
auzit...

IRINA

(intr-un suflet)

Trăiește? Spune...

VOCEA

Păi... trăia... așa știu... că e pe undeva cu barca... Nici
de-aici nu se vede în toate părțile... Dacă v-ați urca dum-
neavoastră pe acoperiș...

IRINA

5

Nu pot să fac un pas...

VOCEA

Atunci stați liniștită... Vine... Trebuie să vină... Și eu tot
pe el îl aștept... e-a fost marinar... Că acum numai ăștia... și
cu armata... Țsta e mare noroc... S-au învârtit unii și pe aici 10
cu heliicopterul... Să nu credeți că lumea v-a părăsit... că unii
s-au pus la adăpost... și-au uitat de ălalți...

IRINA

Pe mine măcar nu m-au văzut, din heliicopter, dar pe tine
de ce nu te-au luat?... 15

VOCEA

Au luat ei pe alții... Când să ne ia și pe noi – s-a nimerit
că suntem lângă un stâlp de-astă de-naltă tensiune... că de el
ne-am agățat întâi... dar tot alunecam... tot alunecam... și la
urmă am căzut... abia ne-am agățat de frasinul ăsta... cât o mai 20
duce-o și el... Și heliicopterul nu se poate lăsa prea jos... că se
lovește de fire...

IRINA

Și stați bine acolo?

VOCEA

25

Ca în pom... mai bine... ca pe stâlp... aoleu, cât am stat
pe stâlp a fost de groază... uite-așa alunecam... și numai când
simteam apa la tălpi... odată țâșneam în sus... că prindeam
forță, de frică... Când i-am văzut pe-ăia înecați... Ia vezi dum-
neata, s-a-nterupt curentul? 30

IRINA

Cred că da... că nu mai cântă difuzorul... Da' de ce-ntrebî?
 Ce vorbești numai tu?... *(Pe alt ton, de îmbărbătare)* Hei, fată, tu
 nu zici nimic?... Logodnicul ăsta al tău e tare limbut... *(Pri-*
 5 *tenos)* Mai las-o, domnule, și pe ea să deschidă gurița! *(Alin-*
nându-se) De-ai ști tu ce... năzdrăvan am eu aici în leagăn... Nu
 vîi să-l vezi? S-ar bucura să mai vadă și el oameni adevărați, nu
 ursitoare mascate, ori de-ăia care fac pe stafiele... Adică... ai
 veni tu... dar cum să treci apa?... Uite, vorbesc și eu așa...
 10 *(Oftează)* Ce te-a apucat să te legi de un om... pentru toată
 viața... tocmai într-un moment de ăsta... de grea cumpănă?...
(Pauză) Pe de altă parte, bine ați făcut... Ce, dacă ai sta să-ti
 tot alegi momentul... n-ai mai face nimic în viață. Uite, eu am
 născut tocmai când se rupea stăvilarul... *(Râde, apoi speriată)* Și
 15 când murea taica. Niciodată n-o să putem rupe viața de
 moarte...

VOCEA
(cu timiditate)

Și năzdrăvanul... trăiește?

20

IRINA
(râzând)

I-auzi vorbă! Sigur că trăiește... din moment ce țipă... ba
 vrea țată, ba face pe el... habar n-are unde se află... și că orice
 picătură în plus... fie ea de ce-o fi... e picătura care poate vărsa
 25 paharul... Adică, vorba aia... ne-ar putea lua casa la vale...
*(Copilul începe să tipe, Irina se ocupă de el câteva momente. Vocea se aude
 afară fredonând o melodie.)*

IRINA
(după un timp)

30 Ce faci, cânti?

VOCEA

Da, dar nu prea am voce...

IRINA

(nștiind ce să zică)

Oricum... un glas omenesc... Uite, acum nu-mi mai e
 frică de moarte... că suntem mai mulți... Știi ce mă gândeam?

VOCEA

5

Ce?

IRINA

Dar să nu vă supărați dacă spun o prostie... poate voi aveți
 pe altcineva...

VOCEA

10

Nu înțeleg, pe cine să avem?

IRINA

Nași... poate v-ați găsit alt naș. Că dacă n-aveți, mă gân-
 deam să vă cunun eu... adică noi... eu cu bărbatu-meu, când
 o veni... și-or intra apele-n matcă... Ei ce zici? *(Tăcere)* Vezi, 15
 nu trebuia să vă zic asta, v-am supărat...

VOCEA

Nu... de ce? leri încă am mai fi putut să ne găsim și-un naș,
 să fie totul în ordine... ieri, când trăia...

IRINA
(speriată)

20

Cine... să mai...

VOCEA

Ea... mireasa... adică...

IRINA
(înțelegând)

25

A... Doamne!

VOCEA

Nici nu știu cum s-a-ntâmplat... o fi răcit? Mie mi-era teamă să nu-nnebunească... Știți... când te vezi în situații de-astea... dar ea nu... s-a ținut foarte bătoasă... ba chiar
5 mă-ncuraja pe mine... găsea puterea să-mi spună că suntem în pom. Ne-ncurajam unul pe altul. (*Pe alt ton*) N-ai o lumânare?

IRINA

Am avut... până mai adineaurea, au tot plutit pe-aici prin jurul coșciugului...

10

VOCEA

Bine că te-ai gândit la coșciug... din vreme...

IRINA

(*gospodină*)

Așa s-a nimerit. Nu suntem nici noi chiar așa de gos-
15 podari...

VOCEA

Dar ziceai că... trăiește... (*Speriat*) Sau ți-ai pierdut și dum-neata mințile... Ar fi frumos să vorbesc de două ceasuri cu o nebuună și eu să nu observ că n-are șir... Ba nu, c-am auzit și
20 eu țipete de copil...

IRINA

(*repros*)

Păi vezi?! Coșciugul era pentru taică-meu... el se pregătea să moară... Trăgea să moară cum se spune... fără să știe pe ce
25 moment pică...

VOCEA

Neprielnic...

IRINA

Neprielnic... dar el tot a murit... de moarte bună... Asta
30 a fost un fel de răzbunare... Adică atunci când toată lumea dă

de bucluc și se prăpădește în mod năprasnic, tu să mori de moarte bună... Și să ai și coșciug... la scară, pus din timp... Mă rog, totul dichisit frumos din vreme...

VOCEA

A, de-aia... ziceai de lumânări...

5

IRINA

Dar... ce-ți mai trebuie?

VOCEA

Aveți dreptate... acum e rece... Dar oricum... (*Gemând*) Uf, mi-a amortit și mie mâna... O țin cu o mână de când nu
10 se mai poate ține singură... Am simțit-o cum se răcește încetul cu încetul... Bine c-am apucat de ne-am logodit... O bucurie, cât de cât... în viața asta tot am avut și noi... Că ăsta e un pas important... Aoleu, dar ce mi-a mai amortit brațul...

IRINA

15

Trebuie să fii tare... Gândește-te că trebuie să trăiești... Ca să spui... Acum ai și-o obligație în plus... față de ea... Nu trebuie să-ți fie frică... Mai bine ai cânta ceva...

VOCEA

Ce să cânt?

20

IRINA

Nu știu!... Orice... un cântec...

VOCEA

(*după o pauză*)

Nu găsesc nimic la moment...

25

IRINA

Atunci... cânt eu... Nu te superi dacă... e un cântec de leagăn. Știi... adorm și copilul...

VOCEA

Mie oricum mi-a pierit somnul... Puteți cânta și... de leagăn.

IRINA

5 *(cântă cam strident un cântec de leagăn)*

Nani, nani,
Puiul mamei.
Să crești... mare...
Mare... mare...

10 Marea Neagră...

(Se oprește... ca și când ar căuta cuvintele... încercând să și le amintească): O cunosc pe mama ta... Tot așa ți-a cântat și ea, ce crezi?

VOCEA

15 Țsta e cântecul de pe la noi... Pe mine... țin minte... mă ținea într-o albie... acum, mă rog, alte condiții, copiii au leagăn... tot felul de jucării... Eu mă jucam c-o potcoavă... că era și perioada aia grea... după război, secetă...

IRINA

20 Eu... tot așa... îmi făcuse cineva un avion de lemn... niște surcele prinse cu sârmă...

VOCEA

Pss! Parcă s-aude ceva... Vin cu heliicopterul...

IRINA

Și eu parcă aud un fâlfâie...

25 VOCEA

Helicopterele nu fâlfâie.

IRINA

Ai dreptate...

VOCEA

... decât c-o aripă... fâlfâie.

IRINA

Râzi de mine... Dar mi s-a părut că aud un fâlfâit...

VOCEA

5 Au trecut niște ciori... sau corbi...

IRINA

Ești superstițios?

VOCEA

10 Nu... da' de ce întrebi?

IRINA

Așa... întreb și eu așa... începuse să-mi fie urât aici singură cu un mort care plutește în jurul meu... un coșciug, înțelegi...

VOCEA

15 În privința morților suntem... chit.

IRINA

Mai simți mâna?

VOCEA

Parcă... *(Tristete)* Nu... nu cred... c-o mai simt...

IRINA

20 • Dar cum reușești s-o mai ții pe logodnica ta? Sau ai scăpat-o?

VOCEA

Nu, că dac-o scăpam... mă aruncam după ea... N-am voie să-i dau drumul... Am legat-o cu cureaua de mine... Știi că 25 e frumoasă și așa... Parc-ar fi numai adormită... Aștept să se trezească dintr-o clipă-ntr-alta...

IRINA

Ai început-o și tu de tânăr cu greutatea vieții...

VOCEA

Dumneata ce crezi: or să vină în douăzeci și patru de ore?
5 Că mai mult... știu și eu dacă mai rezist?... o să mă forțez, dar
oricum...

IRINA

A, neapărat... ce douăzeci și patru de ore?... Acum,
într-un ceas, două... Nu se poate să mai întârzie... Trebuie să
10 pice. Bine că ești acolo, la vedere... Te văd aia de departe...
Să nu uiți să le spui și de mine... Să vină să cotrobăiască bine
prin casă... dacă vin...

VOCEA

Parcă sunt pe o corabie... tocmai sus... pe catarg... Dar
15 nu se vede nimic la orizont...

IRINA

(încurajându-l)

Nu-ți fă tu griji... E un sat întreg în primejdie... s-a dat
 alarma... se mobilizează toate forțele... Știi... până la un timp
20 vorbea și difuzorul... și se anunțau tot felul de măsurii... Mare
noroc am cu tine că ești acolo sus...

VOCEA

Cu-cu? Cu-cu.

IRINA

25 Ce?

VOCEA

Mi-am adus aminte un cântec. Cânt cu-cu. *(Râde)* Cu-cu.

IRINA

„La toți le-a cântat cucu, / Numai mie doar corbu...”

30

VOCEA

Ce face?

IRINA

E tot dintr-un cântec... Eu n-am auzit cucu anul ăsta...
nu știu cum s-a făcut...

VOCEA

Uite-l auzi acum...

5

IRINA

Să fii un cuc bun cu mine, auzi, *cucule pasăre sură*.

VOCEA

Cu-cu, cu-cu... cu-cu, cu-cu... *(Din ce în ce mai tare)* Cu-cu,
cu-cu, Cu-cu, Cu-cu-cu-cu...

10

IRINA

(râzând)

Acuma, gata, ho, că mă asurzești.

VOCEA

Cu-cu-cu-cu.

15

IRINA

Dar apele scad sau cresc? Aici la mine parcă tot cresc... Mă
gândesc că tu îți dai seama de ansamblu... situației... poate dă
Dumnezeu și scad... Ai?

VOCEA

20

Cu-cu... Cu-cu, Cu-cu...

IRINA

Și ăsta vrea să mă sperie... *(Tare)* Mă, să știi că nu mă sperii
eu cu una, cu două... Au mai încercat ei și alții... Vezi mai
bine să nu cazi de pe cracă... Leagă-te bine cu cureaua... Și
25 când vezi oamenii... că vin, fă-le cu mâna... dă din aripiară...
Cu-cu-le. *(Începe să plângă. Printre suflături)* Cucule, pa-să-re su-ră...

(Cortina)

TABLOUL 6

Irina în vârful patului, încercând să dea drumul la difuzorul din perete.

IRINA

Să vedem cum mai stăm... *(Tot răsuțește butonul, difuzorul nu funcționează)* În linii mari... stăm în pat... dar m-ar interesa amănuntele și perspectiva... Și, ca să fiu sinceră... orice fel de știri ar fi binevenite... că mai rău decât atât! Și la urma urmei, nu poți trăi așa pe sub pământ... pe sub apă... *(Curioasă)* Ce-o mai fi în lună? *(Energată către difuzor)* Zii, mă mutule! *(Se aude un hârâit)* Așa, ia zi... *(Hârâituri, apoi difuzorul tace)* Oricum, se cheamă c-am luat legătura cu restul lumii... am restabilit legătura cu lumea... Lumea hârâie... și-mi transmite îndemnuri la curaj. Asta am înțeles eu din aceste păcănituri... ține-te bine, că acum apare ăla din cer... coborând pe frânghie... din heli-copter... Zice: „Veniti încoace, am venit să vă luăm cu hârzo-bul...” *(Alte păcănituri la difuzor, Irina renunță să-l mai zgândăre. Stă în pat și studiază vârteturile din odăi.)* E curios cum în camera mea apă se învâрте de la dreapta spre stânga și în camera răposatului de la stânga spre dreapta... inversul sensului a celor de ceasornic... este la mine? Asta ce-o fi-nsemnând? De ce-mi dă apa asta țimpu-napoi? Nu se mai aude ploaia... *(Ascultă)*... n-a mai plouat de mult și cred... c-o să avem secetă. *(Râde)* Adineauri am ațipit un minut și-am visat un colț din Sahara... cred că cel mai uscat, mă jucam în nisip... făceam clepsidre... din că-mile moarte... nu știu cum se făcea... că le turnam nisip în urechi... și curgea prin... copite și la urmă... se răsturnau... cămilele... și le turnam între copite... Am mai văzut un incendiu, niște cuptoare... închise... și la urmă cum tot turnam eu nisip pe gâtul cămilelor... odată au izbucnit vulcani... Vezi, cămilele erau niște vulcani deghizați și dă-i la lavă în dreapta și-n stânga!... Noroc că m-am trezit... Ce-o fi-nsemnând visul – acum Dumnezeu știe. Am văzut niște oameni care au murit

în flăcări. S-a răsturnat camionul și i-a prins dedesubt... A făcut explozie motorul, nu te puteai apropia, vedeai cum ard... și nici lor nu le venea să creadă că așa, nitam-nisam... hodoronc tronc!... Prefer inundația de-o mie de ori... și la urmă lucruri de-astea nu se mai întâmplă la noi... Nu trebuie să te pierzi cu firea... și să ai încredere... *(Către prunc)* Auzi, mă muțunache? Într-un fel îmi pare bine că... nu te-ai născut pe puf. *(Apa a mai crescut, patul mortului fiind mai scund, coșciugul a început să plutească. Către prunc)* Te-ai udat, păcatele mele... Să te schimb. *(Îl schimbă)* Uite și bunicul a luat-o din loc... Își face plimbarea... Pe la ora asta întotdeauna-și făcea plimbărica. Și el s-a udat, dar pe el nu-l mai schimb. De ce? Nu mai are scutece... gata! Și-a trăit traiul și și-a... Ia uite ce barcă! Noroc că avem o barcă-n casă. Patul nostru e mai nălțut... *(Prinde coșciugul, îl leagă cu un cearsaf de patul ei)*... Acum vă am pe amândoi aproape... apropiați... rude. Nu înțeleg de ce cresc apele... tulburi?... *(Către puhoi)* Ei, dar văd că nu te astâmperi! Chiar ai de gând să te urci peste noi în pat, ei comedie! *(Pe alt ton)* Spuneam: „Ei, comedie“, când e vorba de dramă... *(Oricum speriată)* Da, apa ne intră efectiv în așternut... Mai bine visam visul ăla: se făcea o apă mare... la așternut... pe drum de seară, o apă mare... în loc de voinic... la așternut... Atunci ar fi fost clar: necaz. Apă mare tulbure dacă visezi, înseamnă necaz... *(În timpul asta a ridicat copilul în brațe)* Dar așa necaz... fără preaviz în vis? *(Simte atingerea apei la tălpi)* Uuu! M-a mușcat de tălpi... dihania... Pofțim! Cine ar fi crezut. Dar nu-i nimic. În situații excepționale organismul devine mai rezistent. Rezistența corpului crește în progresie geometrică în timp ce pericolul crește în progresie aritmetică... Na, c-am făcut și-o teoremă... Dacă n-o fi taman pe dos... *(Trage coșciugul în patul inundat, așază pruncul pe coșciug)* Soluția a și fost găsită, în pofida dușmanilor... Nu știam de ce tata ținea mortiş la coșciug de stejar... parcă știa el ceva... O adevărată arcă... dacă-om vedea și-om vedea, ne urcăm cu toți în ea...

lată că mortul a dat muguri... Oasele i-au înverzit și-au înmugurit ca și când ar pluti de mii de ani. Ai noștri fac niște coșciuge de calitate, când vor ei să le facă. Nu se strică, nu nimic... Mai degrabă învie ai dinăuntru, decât să putrezească stejarul...
 5 Nu știi ce am, că obosesc cam repede... Mă lupt de vreo trei zile cu niște gânduri negre... și am obosit... Noroc că nu transpir, ar crește potopul... *(Râde)* Tot răul spre bine... de mult voiam eu să fac o baie de plante... Baile de plante se recomandă atât pentru nervi cât și așa ca întărire... Mai multe plante decât
 10 în această cadă a potopului nici nu pot exista... așa că... Numai puțin de-ar fi mai calduță... În sfârșit... Ciudată senzație, stranie senzație... când te cuprinde apa... încet-încet... Parcă m-ar zidi cineva... începând de la tâlpi... într-un zid mare... Ce fel de zid, Doamne... ce fel de zid? Mai bine rămâneam la dig – mă zideau acolo... dar vezi, le-a fost milă de
 15 copil... și de-aia s-a dărâmat zidul... Eu sunt vinovată, că n-am stat... De ce le-a fost milă? Nu trebuia să le fie milă, nu trebuie să te scumpești la sacrificii. I.e faci până la capăt... și cu seninătate. *(Pauză apoi veselă ca într-un joc de-a v-ați ascunselea)* Aici eram.
 20 *(După o pauză)* În frumos bazin m-am pomenit, ia te uită... *(Didactic)* O femeie la douăzeci de ani... a cam epuizat viața... și-a dat măsura posibilităților... Tot ce urmează se cam repetă... Dacă ai făcut și copii... câțiva copilași, ți-ai încheiat cinstit socotelile cu viața... Ai venit, ai văzut, ai născut... Te-ai
 25 fandosit în oglindă... Femeile, poezii... până la douăzeci de ani, ehe! au destul timp să se manifeste... să-și dea măsura genialității... Eu am douăzeci și trei... am depășit cu mult pragul... N-ar trebui să-mi pară prea rău... Vorbesc și eu, ca și când aș fi pe dric, Doamne, iartă-mă. Ce-o fi cu pesimismul
 30 asta pe capul meu? Ia să mă dezbar! Omul nici în ultima clipă nu vrea să recunoască pe față că asta e chiar moartea. Și e grijuliu până-n ultima clipă... Și mie-mi vine acum să mă rog așa: „Spală paharu-n care-mi pui otravă, să n-aibă microbi...”

Niciodată, la teatru, n-am putut suferi situațiile limită. Pui un personaj în fața pericolului iminent și, după aia, te ții scai de catastrofă. O umfli, o pompezi, mă rog. Tot dezvolti și grăbești pericolul iminent. Bine spunea cineva că astfel de situații limită nu există decât în niște capete absurde. Viața e mult mai
 5 complexă... Uite, bunăoară aici... *(Speriată de apă)* Uf! Apa se dezvoltă în mod absurd... Dar eu nu mă aflu într-o situație limită... asta e toată deosebirea... care e esențială... Sunt sigură că asta din copac... care zice cucu... *(Ascultă)* Săracul nici măcar cucu nu mai zice... dacă-ar fi apucat să pună pe hârtie ce-a
 10 văzut, altfel ar fi înfățișat problema. Grandios... cu accentul pe măreția omului... în primejdie se vede omul... cât e el de sublim...

(Se aude de afară Vocea.)

VOCEA

15

Cu-cu, cu-cu, cu-cu...

IRINA

(bucuroasă)

Vorbești de lup... și el cântă. Hei, băiete... tocmai te pomeneam, ți-ai revenit?... Ai avut așa o sfârșală... dar ți-a trecut... Află că și mie mi-a venit rău de câteva ori... dar n-am
 20 putut să mă las... Știi, am obligații... am adus pe lume un copil, trebuie să am grijă, nu-mi pot permite să-mi pierd mințile... Tocmai de-aia am vorbit tot timpul... ai auzit, e-am vorbit destul de tare... și pentru tine... ca să nu-ți fie urât în
 25 nebulia ta... Niciodată nu m-am gândit așa de mult de-ndesat, ca acum... la anumite lucruri. Mi s-au părut foarte clare și le-am rezolvat... teoretic... Ziceam că e bună ideea aia a ta... să înfățișezi totul pe ore...

VOCEA

30

Cu-cu...

IRINA

Acum cânti parcă mai bine... te-ai mai perfecționat... ori ai fi pasăre? Oricum, important e să mă ascuți. Să am cu cine schimba o vorbă... Fiiindcă apa văd că tot crește și nu știu
 5 să 'not... și... Aș vorbi tot timpul... nu știu ce am... Mi-am adus aminte de doi amanți... poftim, ce-mi trebuie, ce-mi trece prin cap, doi amanți care puseseră ibricul cu cafea pe foc, a dat cafeaua în foc și l-a stins, dar gazul a continuat să iasă, ei n-au observat, că se iubeau... erau îndrăgostiți... Îi închisese cineva
 10 în cămăruța aia străină... și când și-au dat seama că... era prea târziu... că gazul metan îți dă un fel de paralizie... vezi că mori, ești conștient, dar nu poți să te miști... numai te miri, te miri... Aveau fețele așa de schimonosite, când i-au găsit, că a trebuit să le facă niște injecții, să se destindă pielea de pe obraz, ca să
 15 nu-i îngroape așa mirându-se... Așa că... nu știu ce voiam să spun... îmi cam pierd șirul... a, încearcă să zâmbești, nu sta crispat, că de-aici ni se trage nouă... prea suntem crispați... Mă auzi? (*Ascultă*) Nu cred că era băiatul... o fi căzut de mult... Mi s-a părut mie că aud, ori a fost un cuc adevărat... că lor ce
 20 le pasă?... Își pun ouăle în cuib străin... și vin să-mi lălăie mie, care nu-mi mai văd capul din treburi... (*Iuând seama cât de mult a cuprins-o apa*) Capul mi-l văd, dar nu mai e mult... Numai băiatul meu râde... uite cum râde... Bravo ție, învață să râzi de pe acum. În viață o să e izbești de multe glume bune... Ia
 25 spune-mi și mie de ce râzi? (*Îngrijorată*) Mi-e să nu fi făcut ceva pe bunicul. Copiii mici când fac ceva, râd ca proștii... Măcar de sus să fie ferit bietul tata... Altfel, porcărie jos, porcărie de pe lături... Oricum, tu ești călare pe situație... Tată, trăi-ți-ar tronul, Doamne iartă-mă, că bun mai e! Întâmplarea asta n-o
 30 s-o uit cât oi trăi... câte zile oi avea... Câte zile oi mai avea? Cine știe când îi vine omului sorocul... Parcă m-apucă așa o ameteală... O oboseală fără margini, ca marea asta... O imensă lehamite. (*Pe silabe*) I-e-ha-mi-te-a le-hu-zei... Ce straniu sună... Mai ales dacă desparți pe silabe... I-e-ha-mi-tea le-hu-zei...

Până la urmă toată știința noastră nu e bună decât să te ajute să desparți moartea pe silabe... (*Grav*) Înainte de a-mi ajunge apa la piept... să-i mai dau o dată să sugă... În sfârșit o idee bună. Filozofezi, filozofezi și uiti să dai tătă copilului... (*Se desface la piept, ia copilul de pe coșciug și-l apropie de sân*) Tăta, mamă.
 5 Ce e aia? (*Râde*) Eu știu? Tăta. Simt că-ți place de pe acum, ștregarule. Ce crai o să-mi fii și tu, tot ca taică-tu... Că cine știe pe unde umblă acum de nu mai vine... după ce fuste... (*Prin spărtura acoperișului o rază de lună*) Uite, că s-a-nseninat, se văd și stelele sus, ca într-o pictură în care uleiul a început să se co-
 10 jească... Vin să se oglindească în lac. Mult drum mai străbat și ele, numai să se oglindească în cloaca asta! Uite, tăta, și uite cosmosul. (*Privind copilul care sugă*) Nici cosmosul n-a fost înțeles bine... darmite tăta asta! Nu e bine să le știi de pe acum pe
 15 toate... Eu ar trebui să le știu *de pe acum*... Vine și momentul când trebuie să știi tot ce se poate ști... pentru că pleci. Și să pleci... știut... știind... Doldora de cunostințe și... Palid... (*Pauză*) Steaua aceea parcă anume s-a ivit, să-mi dea și mie o aureolă... Bruma mea de aureolă... Că am adus pe lume un
 20 om... (*Început de cântec*) Port aureola ca o copcă, plină cu-necați în Dumnezeu. (*Privind copilul care sugă*) Satură-te, băiete... Măcar o dată. Ca să-ți poti aminti, când ți-o fi mai rău, și laptele pe care l-ai supt... Eu asta mi-am amintit adineauri... în timp ce albeam... într-adevăr am albit... (*Dându-și cu mâna prin păr*) Părul mi-a obosit cel mai repede. Acum am plete de
 25 stafie. Simt eu că s-a ușurat dintr-o dată. Pe vremuri părul meu conținea aur... și cădea greu pe umeri. Și dacă-l încercai cu dinții – vedeai că e aur curat... (*Plânge*) Am fost o clipă una din marile bogății ale țării. (*Revenindu-și*) A, și gustul acela de lapte... Ce am învățat eu acolo *înăuntru*, e că toate lucrurile
 30 sunt legate între ele. Și deodată m-am pomenit ruptă, dislocată, aruncată afară din lume. (*Speriată*) Mă născusem! (*Luminată*) În prăbușirea aceea imensă fără nume dintr-o dată am simțit pe buze tăta mamei... Izvorul de lapte... (*Către prunc*) Ei, ce zici?

Pe pământul asta încă mai curge lapte și miere. (*Ascunzându-și sânul în bluză*) Uf, mă durea de plin ce era. Bine că s-a mai dezmoțit... Mă simt mai ușoară acum... (*Privind apa care s-a ridicat și mai mult*)... și voi putea să plutesc în voie. (*Tipă cuprinsă dintr-o dată de disperare*) Nuu! (*Își revine, pune copilul în cosciugul care și el s-a mai înălțat. Dulce*) Acum fă nani! Ce să-ți cânt? Ce să-ți cânt? (*Caută o melodie... apoi rămâne pierdută pe gânduri, auzind curgera apei*) Cântă apele... în locul meu... Acum, că e mai multă lumină se vede și mai groaznic. Dar nici să țin n-am voie. S-ar deștepta copilul... S-ar deștepta mortul... Mai bine să cânt...
10 Ce să cânt? (*Pauză*)

VOCEA

Cu-cu, cu-cu...

IRINA

15 Ce limpede le văd pe toate. Apa e tulbure, dar capul mi s-a limpezit. M-am limpezit în ape tulburi... (*Scuzându-se*) Dacă așa a fost vremea! Aparent, totul e-n ordine... (*Ascultă*) Nimeni nu mai cere ajutor. Toți au fost salvați, toți sunt pe la casele lor. Numai că unele case plutesc la vale... ca niște mici excepții.
20 (*Un gând*) Oare și casa mea plutește? Oi fi ajuns în Dunăre? Oi fi trecut de Marea Neagră? Poate că mă legăn acum pe ocean... Unde se varsă Marea Neagră, în care ocean? În care ocean curg oceanele? Numai de-ar ști omul meu unde să mă găsească... De-ar veni mai repede cu barca... până n-apucă
25 Marea Neagră să se reverse în oceanul... negru... (*Privind cu dragoste la copil*) Faci un copil odată și după aceea toată viața te ții mândră ca și când în orice clipă ai mai fi în stare să crezi un altul. Femeile sunt foarte laudăroase. În sinea lor. Prea pline de sine... în sinea lor. De exemplu eu acum... (*Ca și când ar
30 încerca să demonstreze ceva*) Să luăm un exemplu concret... și banal... Eu... o oarecare... (*Apa îi vine până spre gât. Cu mâinile ridicate deasupra capului ține pruncul încețat pe cosciugul care plutește*)...

n-aș mai avea nici un motiv să mai cred în viață... Aparent, da, nici un motiv... Ce mă mai ține pe mine legată? Coșciugul? Ceea ce am învățat eu acolo, înăuntru e că toate lucrurile au o legătură... Dar ce mă mai ține pe mine acum, legată... de casă... de sol? Apa îmi vine la bărbie. Ca să vorbesc trebuie
5 să-mi țin capul pe spate... Și să văd steaua aia de sus. O singură stea... Poate că acoperișul s-a spart anume ca să pot zări mereu steaua aceea... care n-a apus... dar e parcă mai palidă... pentru că se face ziua... și va fi și ea inundată de o altă lumină și mai puternică. (*Privind steaua*) Câtă vreme se mai vede ceva în zare...
10 o rază de stea... sau un pai... speranța nu-i pierdută... Și dacă există o singură speranță trebuie să existe și o jumătate din speranța aceea... și jumătate din jumătate... și așa la infinit... Cei vechi știau ei ce spun! Ne-au învățat să fim optimiști... la infinit. Uf, ce laudăroasă mai sunt! Parcă mă ia o neliniște...
15 Nu știu de ce apa mă neliniștește... Regret numai că n-am avut timp să mă gândesc prea mult și la el... la omul meu. Odată... (*Încercând să-și amintească*) Odată, când eram însărcinată cu copilul nostru s-a uitat mult la mine... Într-un anumit fel... cum nu mă privise el niciodată... Zic: ce mă tot măsoară așa din
20 creștet până-n tălpi, că n-o fi alta. Și el mi-a spus... și-i tremura glasul... O clipă, să-mi aduc aminte bine ce mi-a spus... A, da. (*Cu voce stinsă*) Așa cum stai dreaptă cu bratele moi pe pântecul plin, pari o veche soție de voievod ținându-și ctitoria. Și parcă-aud un glas venind de dincolo de dispariția materiei:
25 „Noi, Ion și Ioana, cu puterile noastre, am durat acest sfânt copil, întru veșnica pomenire a acestui soare și-a acestui pământ...” (*Pauză*) Curios cum mi-am adus aminte de asta tocmai acum când îmi vine apa la buze. Parcă iarăși aș fi cu burta la gură... (*Senină*) E burta cea mare a mării... Eu mi-am făcut
30 datoria... (*Zămbind*) Balena a făcut totul. S-a simțit până la sfârșit răspunzătoare de soarta celui pe care Dumnezeu i-l sădise în pântec. I-a depus teafăr pe uscat... (*Jale*) Uscatul era un cosciug... (*Plânge. Sec*) Bine că nu mai plouă. Asta e o cucerire

a uscatului. Sunt la jumătatea jumătății de speranță. Aproape de infinit... Dincolo de vuietul monoton și meschin al apei urechea mea prinde plescăitul lopeții care se înfige curajos în valuri. (*Ascultând*) Da... aud o lopată... Se înfige nu în pământ, în țărână, ci în apă... Sunt sigură. Dacă-or fi pierit și cei cu barca? Vin cu heliicopterul. Îi salvează pe toți cei rămași în mijlocul puhoaielor, nu e lăsat nimeni la... voia întâmplării. Bine c-a dat Dumnezeu și s-a spart acoperișul să ne vadă sus. Parcă-l aud pe viteazul acela... tot un oarecare... ca și mine, povestind la ai lui cum a coborât el din heliicopter prin acoperiș în casa inundată... (*Imitând*) Și când mă uit, văd copilul plutind deasupra apelor... Și când să iau copilul, văd că ceva din adânc îl ținea deasupra... erau mâinile mamei. Biete! Se încleștaseră pe mititel și nu-l lăsau să moară... să-l ia valurile... (*Luminată de fericire*) Mă, și copilul respira... (*Încălcată pe coșciug, ia pruncul și-l ridică deasupra capului. Inundată de o lumină a unei imense bucurii, cu o clipă înainte ca apa să-i treacă de creștet*) Respiră... hai, respiră, mă. Respiră...

SFÂRȘIT

PLUTA MEDUZEI

VIZIUNE DRAMATICĂ ÎN DOUĂ ACTE

PERSONAJE

CĂTĂRĂTORUL.

METRUL.

FOTOGRAFUL.

TE

5

FEMEIA

INSUL I

INSUL II

INSUL III

INSUL IV

10

INSUL V

INSUL VI

PASĂREA

(La nevoie, niscăi FIGURANȚI)

Un câmp – scăieți, mărăcini, imortele. În fundul scenei, un fel de copac – sau, mai bine zis, un catarg cu coaja noduroasă și iscalită. Pe undeva, curge un râu, care poate face chiar o cascadă, dar mică, să nu acopere glasul oamenilor. Intrările și ieșirile din scenă se fac printr-un sistem de trape: scena va fi plină de tot felul de trape bine mascate. Personajele cad mereu în ele, dar mereu se ridică la suprafață, când e să-și spună replicile, chiar dacă nu apucă, întotdeauna, să le și termine. 15 20

Întâmplările piesei fiind egale cu zero, regizorul va căuta să suplimenteze, în vreun fel, caracterul acesta cam static. Ramificațiile verbale ale copacului, care se vede în scenă, pot fi luate eventual ca niște mici drame, mai mult sau mai puțin independente. 25

ACTUL I

TE

(Lângă copac. Îi măsoară cu un metru grosimea. Încearcă să vadă cam de câte ori l-ar cuprinde în brațe. Bate în coajă cu un ciocânel de lemn)

Mda... Are reflexe bune. *(Mai măsoară un nod etc. Rezultatul cercetărilor e notat pe o hârtie.)* 5

METRUL

(scoate încet capul dintr-o trapă)

Bine că ești aici. *(Iese de tot. Merge la Te, îi cere hârtia, se uită la ea, dă din cap negativ.)* Nu, nu-i încă momentul! 10

TE

Bine, dar... *(Cade într-o trapă. Iese, scuturându-și coatele de țărăni.)*
Uf, și afurisitele astea de trape!

METRUL

Așa e. Nu poți să faci doi pași... Poate am construit noi 15
prea multe...

TE

Am exagerat întrucâtva, așa e. Sunt cam multicele. Însă trebuie să recunoaștem, domnule Metru, că acum nimeni nu se mai poate duce nicăieri. 20

METRUL

În privința asta... Sigur, prea departe nu se mai aventurează nimeni... Ghinionul este însă că s-a descoperit și existența unor

trape vechi, făcute cine știe când. Deci, tot pământul e... Asta mă frământă pe mine...

TE

În ceea ce mă privește, eu aș prefera să dau tot timpul
5 numai în trape vechi... (*Confidential*) Știți că pe-ale noastre le-am
umplut cu dinamită.

METRUI.

Și aici cred că am greșit întrucâtva. Trebuia însă să mergem
la risc.

TE

10 Așa erau vremurile. Toți ar fi plecat, dacă nu le-ar fi fost
teamă că sar în aer.

METRUI.

(*dă să spună ceva, cade cu un picior; se ridică greu*)

15 E clar că trebuie să ne canalizăm toate eforturile în sus.
(*Arată spre copac.*)

TE

Trebuie.

METRUI.

(*trist*)

20 Suntem atât de civilizați, ne-am îndepărtat atât de mult de
maimuță, încât acum nimeni nu se mai poate cătăra într-un
copac. Trebuie să folosim tehnica cea mai avansată la un lucru
care altădată l-am fi făcut în mod spontan. Cum stăm cu racheta?

TE

25 Lucrează băieții la ea. Se montează. Iar în ce privește copacul...

METRUI.

Nu te pripi... I-ai numărat toate cercurile? Nu e nici unul
putred? Să fim foarte atenți... (*Iese.*)

TE

(*se întoarce lângă copac, scoate iar un metru etc. Într-o parte a scenei,
lângă un râu, apare Femeia, ducând în brațe o roată de sărmă.*)

FEMEIA

Uf! Mi-a rupt spinarea. (*O pune jos, rămâne pe gânduri.*) Poate 5
astăzi mi se arată. (*Face câțiva pași și de sub frunze scoate la iveală un
scrin vechi, pe care, cu basmaua sau cu dosul palmei, se apucă să-l steargă
de praful. Reflector pe lustrul scrinului.*) În lustrul mobilei vechi mai
există încă imaginile vechi. Bunica mai continuă să șteargă
praful, purtând-o în pântec pe mama, cum ai plimba un mag- 10
net să atragi un viitor, care deja nu mai este. Tata trece și el
de colo până colo, repară casa, vine la masă să se reflecte în sol-
nița de lemn, care, încet-încet, cade în neîntrebuințare și se urcă
în pod, ca o urcare, la cer, care s-ar opri în pod. Și... (*Conti-
nuând să steargă și să observe lustrul.*)... rudele venite în vizită, care 15
seara s-au făcut că pleacă, dar s-au întors pe furis și, uite, au
intrat în lustrul scrinului... (*Pe ton de descântec.*) Dumnezeuule, nu
există un clește atât de perfecționat, încât să scot cu el ce a mai
rămas din bunici, să-i îndrept ca pe niște cuișoare ușor atinse de
rugină și să le dau din nou drumul afară? (*Apropiindu-și mai mult 20
ochii de mobilă.*) Nimic?!

TE

(*care a observat-o între timp*)

Degeaba te uiți și-l cauți peste tot. N-a mai rămas nimic
din soțul tău. Știi bine că primești pensie. 25

FEMEIA

Parcă pensia ar fi totul! (*Vehement.*) De ce l-ați ars pe rug?

TE

N-a fost rug, a fost rachetă. Mereu le încurci. Deși racheta
noastră a fost perfecționată, nu însă destul de perfecționată, 30
încât să nu ardă din cauza unui mic defect tehnic. Mic, foarte
mic, atâtica, dar a ars. Ghinionul soțului tău, acum o s-ajungă

altul primul în copac! *(Sever.)* Sârma! Treci la sârmă, avem nevoie de antene, cât mai multe antene. Cerul colcăie de semnale cosmice și noi nu prindem nimic, dacă sârma e ruginită! *(Împin-gând scrinul în apă.)* De câte ori să-ți mai spun că nu vreau să-l
5 mai văd aici? Uite-l cu câtă ușurință se înecă... cu toate vede-niile tale bolnăvicioase... Acum vei începe și tu să crezi în știință, ca toată lumea. *(Iese.)*

FEMEIA

(scurtă pauză, apoi, începând să spele sârma adusă)

10 Ce se mai aude cu semnalele? Întreb din când în când antena – o bucătică de sârmă, legată în jurul degetului inelar. Ce mai face cosmosul? Dar sârma mea stă surdă – nu vuieste în ea nici măcar trenul care merge acum pe calea-ferată, cu roți
15 de stele? Poate inelele voastre, prieteni, au adulmecat ceva? Poate o mare catastrofă se întâmplă acum în vârful cerului, atât de mare, încât și morții ar detecta-o, iar pluta noastră de sârmă va mișca puțin... Atunci vom trage concluziile: există cer. Oricum, trebuie să trecem la antene mai mari, toată industria
20 sârmei trebuie să fie scoasă pe ogoare... *(Plânge.)*

CĂȚĂRĂTORUL

(îmbrăcat în cățărător, privind copacul)

Când voi avea un calorifer în burtă și-o pernă moale în loc
de ficat, toate supărările să intre în el ca în puf, amortizân-
25 du-se... atunci înseamnă că vom fi deja foarte departe și orice sofa așezată cu arcurile în sus poate constitui o excelentă rampă de lansare. Atunci sfânta familie n-are decât să-și întorcă patul pe care a visat toată noaptea și să sară, cu un mic avânt, după
30 visul cel mai îndrăzneț. *(Privind cerul.)* Iar toți norii îi vom purta în burtă, în caloriferele noastre proaspăt vopsite, așa că și cerul va fi mai totdeauna luminos.

FEMEIA

(observându-l pe Cățărător)

Hei, băiete, vino să-ți ghicesc în palmă. *(Cățărătorul se apropie, îi întinde palma.)* Unul câte unul o să ne înșirăm pe rămurele, ca vrăbiile. Ai mână rece, o să se-aprindă greu... Al meu, tot
5 așa... *(La ureche.)* Înainte de... ia-ți niște untdelemn, și toarnă-l pe tine... Să zici măcar că ai nimerit într-o candelă și să arzi liniștit... *(Iese.)*

CĂȚĂRĂTORUL

(se plimbă o vreme singur, intră Înșii, cu un fel de rachetă, funii, scule, 10 pe care încep să le potrivească sub copac)

Mă strânge costumul ăsta... *(Arătând spre rachetă.)* Mă strânge costumul ăsta.

INSUI. II

(către ceilalți)

15

Mai repejor, băiete.

CĂȚĂRĂTORUL

(apropiindu-se de ei)

Sunteți aproape gata, nu se poate spune că nu-mi vreți
binele

20

INSUI. II

(evaziv)

Noi vrem binele omenirii...

CĂȚĂRĂTORUL

(ca și când și-ar fi adus aminte de ceva)

25

A, saliva noastră este din ce în ce mai amară. Ați gustat-o vreodată? *(Înșii se strâmbă de greață.)* Nu vă jenați. Mâncăm noi cretă colorată, cioburi, călți, că ne-am deprins, cu timpul, cu
orice. Așa că dimineața, înainte de a vă uita în oglindă, să vedeți
30 cu cine mai semănați – sau poate chiar în momentul acela, luați puțină salivă pe vârful limbii, treceți-o prin cerul gurii ca pe

un buchet rar, închideți ochii, cufundați-vă pentru o clipă în degustarea de sine...

INSUL III

Ce bazaconii, ne cunoaștem noi destul de bine și așa...

CĂȚĂRĂTORUL

(*vehement*)

5 E un mod de-a vă lua pulsul mult mai exact... s-au văzut și morți cu pulsul normal – așa că... dar ce să mai vorbim! Și dacă veți constata o scârbă de voi imensă, înseamnă că propria
10 voastră otravă și-a făcut efectul... Îmbrăcați-vă în costume de faraoni, trageți și-o piramidă pe deasupra și lăsați să vă cuprindă întunericul pentru o bucată de vreme.

INSUL IV

(*trebăluind*)

15 Deocamdată, noi n-avem costume de faraoni, dar tu ai costum de cățărător, așa că... hi-hi-hi! (*Râde.*)

CEILALȚI

Ha-ha-ha! (*Apare Te.*)

TE

20 (*încearcă să însuflă entuziasm*)

Așadar, peste câteva momente... (*Bătându-l pe umăr pe Cățărător.*)
Ești gata?

CĂȚĂRĂTORUL

(*sec*)

25 Ba. N-am costum.

TE

Bine, dar... (*Îi arată costumul de pe el.*)

CĂȚĂRĂTORUL

30 Nu pot să mă sui în cer decât în costum de faraon. Tocmai le spuneam și dumnealor... (*Însii se fac că nu aud. Familiar.*)

E singura modalitate, zău. Asta ar fi și în interesul dumneavoastră. Ar avea un alt ecou. Altfel... ce ar conta că un om a zburat? Ei, și? Sunt milioane și milioane de oameni care rămân jos. Dar, gândiți-vă... primul faraon ajuns în cosmos... Apoi, ar veni rândul lui Ramses al doilea. Al treilea... Nu sunt decât 5 vreo șapte. Problema zborului tuturor în cosmos va fi oarecum rezolvată.

TE

(*făcându-se că nu înțelege provocarea*)

Bun... N-ar fi rău să trezim la viață și faraonii... Va trebui 10 însă să intrăm în corespondență cu ei, scrisorile, știi, circulă greu prin nisip... (*Oftează.*) Hei! Totuși, dacă n-avem ce face, dacă vrei neapărat un sarcofag...

CĂȚĂRĂTORUL

Nu, nu, sarcofag am. (*Arată spre rachetă.*) Vreau o piramidă 15 întreagă...

TE

(*cu intenție*)

În cap? Dacă o fi să cazi, ceea ce, după calculele noastre, e exclus... dar, mă rog... la o scară mult mai mare... în caz că... 20 (*Tăios.*) O să ai tot pământul în cap! (*Sarcastic.*) Sper să-ți vină bine. Să-ți poți continua zborul. Unul câte unul, o să ne însurim pe rămurea, ca vrăbiile. (*Bate din palme, tipând.*) Gata! Reîncepem repetițiile... Numără!

CĂȚĂRĂTORUL

(*întepenind*)

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7...

TE

Ce facem la șapte?

CĂȚĂRĂTORUL

30 Îmi țin respirația.

TE

Cât?

CĂTĂRĂTORUL.

O veşnicie.

5

TE

Nu e bine. Cât? (*Răspunde tot el.*) Şapte minute, așa! Să se ştie că te-ai îndepărtat de pământ, de vaca lui cea grasă, de aer, și să începi să regreti...

CĂTĂRĂTORUL.

10

Nu, eu regret la 9.

TE

Greșit. Nu era traducerea bună. Se regretă mai repede...

CĂTĂRĂTORUL.

Mă rog, pot să regret și de pe acuma...

15

TE

Dar la 15? Ce faci la 15?

CĂTĂRĂTORUL.

(*pe nerăsuflăte, ca la o lecție*)

Îmi țin gândurile. Le trag la străfundul conștiinței, fac vid
20 complet în mine.

TE

(*siret, să-l prindă*)

Înseamnă c-ai intrat în zona de imponderabilitate?

CĂTĂRĂTORUL.

25

Nu, înseamnă că deja nu mai sunt...

TE

Fals. Idealist. Cine te-ă învățat?

CĂTĂRĂTORUL.

Așa mă taie pe mine capul.

FOTOGRAFUL.

(*intră volubil cu aparatul lui*)

Un moment, un moment, o poză! (*Merge la Cățărător, îl aran- 5*
jează.) Mai la dreapta, te rog. Bărbia mai sus. Vorbește...

CĂTĂRĂTORUL.

Am cam terminat ce aveam de spus. Acum, o vorbă în plus
ce mai contează. Tot nu mă aude nimeni!

FOTOGRAFUL.

10

Zi ceva, acolo. Să se vadă că miști buzele, înțelegi? Mișcarea
buzelor trebuie să se facă normal ca și când ai exprima o idee.

CĂTĂRĂTORUL.

Chiar și când nu poți spune nimic? Când ești tare grăbit?

FOTOGRAFUL.

15

(*n-aude, potrivindu-și aparatul*)

Așa, vorbește!

TE

(*nemulțumit, către Fotograf*)

Dacă oricine poate să se amestece în problema zborurilor... 20

FOTOGRAFUL.

Spune! (*Către Cățărător.*) Spune!

CĂTĂRĂTORUL.

(*grav*)

De când au apărut aparatele de fotografiat, omenirea stă 25
teapănă în fața lor, așteptând, dintr-o clipă în alta, să realizeze
niște poze formidabile. Unii doresc poza cu barca, ori cu avio-
nul de carton. Alții au ținut să apară călări și în costume de
general pe un fond de război mondial.

FOTOGRAFUL
(*tăcâniind întruna*)

Nu te opri, nu te opri!

CĂTĂRĂTORUL.

5 Și noi, care constituim decorul acestor mărețe poze, în care
intrăm, alături de mese și scaune, zâmbim stingheriți privind
fix la aparate. Iar dacă fotografului i se pare c-am putea strica poza,
fiindcă nu suntem destul de țepeni, ne dă să înghițim un băț,
spunându-ne să fim țepeni mai la dreapta ori mai la stânga... Și
10 noi ne străduim din răspuțeri să fim țepeni...

FOTOGRAFUL.

Ai mișcat...

CĂTĂRĂTORUL.

... dar nu reușim să fim decât oameni...

15

FOTOGRAFUL.

Ajunge! (*Se pregătește să plece.*)

TE

Ce facem la un milion?

CĂTĂRĂTORUL
(*luat prin surprindere*)

20

Ia un milion... Mai ajungem noi până acolo?

FOTOGRAFUL
(*plecând*)

A, uitasem, poftiți, amândoi la comandant.

25

TE

(*servil*)

Imediat, imediat. (*Către Inși.*) Mai repede, mai repede.
N-avem voie să întârziem o secundă.

INSUL II
(*cu obidă*)

Tocmai acum s-a-nțepenit! (*Fotograf, Cățărătorul și Te ies. Inși
trebăluiesc de zor la rachetă. O leagă cu frânghii, o călăfătuiesc.*)

INSUL III

(*aruncând cu o piatră în copac*)

5

Va să zică, acolo trebuie să ajungă.

INSUL IV

Nu, câteva grade mai sus. (*Aruncă și el cu o pietricică.*)

INSUL VI

(*repros, către Insul III*)

10

Nu trebuia să spui că s-a-nțepenit. După aceea o să dea vina
pe noi. De fapt, racheta noastră e fără cusur.

INSUL III

Vrei să ne autosugestionăm?

15

INSUL II

(*gânditor*)

Cum de nu poate omenirea sări în sus, câțiva metri acolo,
decât cu o elice-n dinți – eu asta n-o pot pricepe!

INSUL VI

20

Tu n-o să pricepi niciodată. Mă mir că mai lucrezi aici cu
noi, mă! Parcă văd că după individ te lansăm pe tine. (*Răsete.*)

INSUL II

Ați și început să mă săltați. Nu-i nimic, întâi eu, după
aceea voi.

25

INSUL IV

Tu erai bun de zburător.

INSUL III

Crezi că ajunge cineva în copac – cu aparatele astea?

INSUL II

Nu în copacul ăsta, la unul din iad mă gândeam. (*Răsete.*)

INSUL IV

Greu și de noi!

5

INSUL II

Târziu, după unu noaptea, când până și veioza se surprinde căscând în oglindă, după ce am așteptat să se toarne clor în rezervoarele orașului, și-am băut, ca de obicei, un pahar de apă proaspătă, simțind-o, ca de obicei, plină de clor...

10

INSUL III

(*prefăcându-se speriat*)

Aoleu! Țsta începe iar cu cântecele lui de leagăn!

INSUL IV

I asă, poate e un cântec de lansat racheta. (*Răsete, continuă să*

15 *trebăluiescă. Insul II continuă și el.*)

INSUL II

... E timpul să mergeti la culcare, îmi zic.

INSUL IV

Reverentios.

20

INSUL II

(*explicând*)

După o zi întregă petrecută cu tine însuți, devii foarte țepăn cu tine. Ați rupt cu mult succes și tact încă o zi din calendar și ați aruncat-o pe fereastră, îmi zic. (*Pe alt ton.*) Mă culc,

25 și abia după ce îmi pun în cap maieul...

INSUL III

Ha-ha!

INSUL II

Totuși, nu sunt atât de important să port scufie! Îmi pun în cap maieul și-l trag până peste ochi... Și abia atunci încep să mă simt cu adevărat struț...

INSUL IV

5

Ce?

INSUL II

Struț, struțul care sunt. Cu capul într-o clepsidră primitoare, care nu știe dacă se golește sau se umple, întrucât jumătățile sunt de obicei egale. Am trăit o zi destul de insipidă, îmi spun, devenit în sfârșit mai întim cu mine, am bătut degeaba toate coclaurile, dar ce n-am făcut cu bratele și cu mintea? Voi închide acum ochii în vrăjmășie. Și mi-e totuna dacă o să visez frumos sau urât, la ora asta! Mi-aduc însă imediat aminte c-am uitat să-mi scriu testamentul, și tiptil mă furizez la masă și scriu cu litere tremurate și în deplină tăria facultăților mele: „Nu mi-a rămas nimic din Platon, nu mi-a rămas nimic din Heraclit, nu mi-a rămas nimic din Hegel, din Kant, nu pricep cum se-nvârteste pământul cu noi, nu mi-a rămas nimic din totul, nimic din nimic“. Îl semnez și-l așez la vedere, pentru ca a doua zi să găsesc măcar această moștenire filozofică și să nu pornesc iar chiar de la zero. (*Își șterge fruntea de năduseală, a fost emotionat. Ceilalți au răs la începutul replicii, apoi l-au ascultat tot mai gravi, acum nu știu ce atitudine să ia. În sfârșit, izbucnesc în răs.*)

15

20

25

INSUL IV

Tu să te iei de mână cu... (*Se înecă de răs.*)

INSUL VI

Ciripiti cam mult, băieți.

INSUL II

Mie-mi pare rău de Cățărător.

30

INSUL VI

(sever)

Ar trebui să-ți pară rău de tine. Dacă nu găsim ieșirea prin cosmos, aici crăpăm cu toții.

5

INSUL II

Bine, dar știm cu toții că... *(Pică într-o trapă. Se aude o explozie, țipete, apoi tăcere.)*

INSUL IV

Săracul!

10

INSUL III

A nimerit într-una dinamitată. Cel puțin el ajunsese la o mare sinceritate față de sine.

INSUL VI

Poate că era mai bine dacă-și ținea sinceritatea. Bucurați-vă
15 că încă o vizuină a fost dominată și că șansele fiecăruia dintre noi au mai sporit cu unu la sută.

INSUL III

Uf, de-am reuși să ne suim mai repede în copac.

INSUL IV

20 Nu, nu trebuia să vorbească. N-ați văzut, cum spui ceva mai lung... *(Alunecă, dar numai cu un picior, se ridică.)* Pst! *(Se bate cu palma peste gură.)*

TE

(intră, e palid, s-a întâmplat ceva).

25

INSUL III

Te.

INSUL IV

E palid. S-a întâmplat ceva.

TE

(pierdut)

Cățărătorul... nu mai zboară.

INSUL VI

De ce?

5

TE

E trist.

INSUL III

Și ce, asta e un motiv să nu pleci în cosmos?

TE

10

Cică e. Trebuie ales altul în locul lui. *(Însii se arată foarte speriați.)*

INSUL IV

Eu nu.

INSUL VI

Nici eu.

15

INSUL III

(revoltat)

A, nu! Ce dacă e trist? De ce e trist tocmai acum? Putem s-o luăm și așa.

TE

20

Soția lui... a fost descoperită... acasă la mine. *(Scuzând-o.)* Ea credea că a zburat de ieri. Și nu se aștepta să se întoarcă așa de repede.

INSUL V

Nu-l iubea.

25

TE

Ba-l iubea. Îl iubea... la mine. *(Autocritic.)* Acum s-a terminat și cu mine. Sunt...

INSUL VI

Nu se poate. Nu vrem să credem, vi s-a făcut o înscenare...
Cine a descoperit-o?

TE
(*frânt*)

5 Fotograful... A și fotografiat-o (*Insii își pleacă fruntea, în semn
că nu mai e nimic de făcut.*) Așa că trebuie să alegem pe unul dintre
voi, care să zboare în loc. Cățărătorul, cu suflet greu, vă dați
seama, nu se poate mișca din loc. (*După o pauză.*) Asta este teoria
10 Fotografului. Ne pasc zile grele, băieți.

TOTI

A, nu.

INSUL IV
(*descoperire*)

15 Și eu sunt trist.

INSUL VI
(*biciindu-se*)

Eu sunt pesimist.

INSUL III

20 De-ați ști ce e acasă la mine! Apoi, eu nu sunt bun nici din
alte motive. Știți... (*ezită*) bunicul meu purta ochelari.

TE

Nu se mai ține seama.

INSUL III
(*deconcertat*)

25 Bine, dar până acum...! (*Găsește altceva.*) Avea și barbă. Închi-
puiți-vă, miop și cu barbă! (*Râde scârbit.*) Halal bunic dinspre tată!

INSUL IV
(*devenit brusc agresiv*)

30 Și, la urmă, dacă e vorba, de ce nu zburati dumneavoastră?

INSUL VI

Da, vă faceți plăcerea și la urmă, tot noi...

TE
(*izbucind în râs*)

Va să zică, de-astia îmi sunteți! Ați crezut că, gata, ai? Ați 5
și început să vă arătați colții. (*Vehement.*) Ei bine, aflați că tot
n-ați scăpat de mine. Încă mai sunt tehnician. Și-o să vă lansez
pe toți! (*Pauză.*) Dacă vreau. Dar nu vreau. Că îmi sunteți dragi.
Am lucrat toți, cot la cot, am... Nu-i așa, băieți?

INSUL III

10

Da, dar eu... nu pot zbura...

TE

Linștiti-vă, liniștiti-vă. Pregătiți mai bine racheta pentru
cătărător.

TOTI
(*îngrijorati*)

15

Care cățărător, că vedem că oricare dintre noi putem fi...

TE

El. Tot el. După ce a studiat fotografiile oferite de foto-
graf... ah, individul ăsta! s-a dus la Metru și a cerut să fie lansat 20
cât mai repede. Teoria cu sufletul greu... aparține, v-am spus,
fotografului, care mă sapă... Acum, nevastă-sa nu vrea să-l mai
lase să zboare, zice să rămână lângă ea, s-o ajute să nu mai
greșească...

INSUL III

25

E o femeie infernală, am auzit vorbindu-se despre ea.

INSUL IV
(*râzând*)

Nici că se putea ceva mai potrivit: el în cer, și ea – la pă-
mânt! (*Râde de gluma proastă.*)

30

INSUL VI

De ce i-ați dat-o tocmai lui?

TE

Așa i-a fost scris.

INSUL III

Există un procentaj de fatalitate la repartizările noastre.

TE

(sufând în punni)

Dar ce mă îngrijorează mai mult e că vine iarna.

INSUL VI

Iar îngheață? *(Toți își dau seama, deodată, că e destul de frig.)*

TE

Iar!

INSUL V

(melancolic)

Scurtă de tot a fost vara asta.

INSUL III

Trei zile.

INSUL IV

Două și jumătate, că într-una a fost eclipsa de soare.. Parcă nu putea să cadă și eclipsa asta iarna...

TE

S-a anunțat. Mi-a comunicat acum domnul comandant Metru, că va fi viscol cum...

INSUL III

Să nu uităm că suntem aproape de pol. Plus că nici polul ăsta nu stă pe loc. Vine peste noi din zi în zi...

INSUL VI

Tot se mai înclină pământul ăla?

TE

Tot. *(Dându-și seama.)* ăla, ai spus? ăsta, că încă nu s-a desprins nimeni de pe el. Așa că, vedeți care e situația.

INSUL III

(romantic)

Și dacă reușim să zburăm înseamnă că...

INSUL VI

Trebuie să încercăm totul... Deși o rachetă făcută aproape numai din cutii de conserve, din lemne și călți...

INSUL V

Oricum, ar fi trebuit să avem mai multe fonduri...

TE

(supărat)

Uitați că nu avem ce mânca...

INSUL III

(furios)

Dacă n-avem ce mânca, să stăm jos!

TE

Vorbim prostii! Gata! *(Bate din palme. Înșii își reiau lucrul. Apar Metrul și Fotograful.)* Totul e în ordine, domnule Metru! *(Arătând spre rachetă și forțându-se să pară entuziast.)* Zburăm!

METRUL

(morocânos)

Unde? Unde, domnule Te?

TE

(nesigur)

Pe cracă.

METRUL

Unde?

TE

*(scoate niște planuri, le consultă, apoi ia de jos
o pietricică și o aruncă în copac)*

Acolo, departe... Asta ar fi prima etapă, bineînțeles. Cu
noile date care ni s-ar furniza despre cosmos, am putea, la urmă,
păși chiar în el.

FOTOGRAFUL

(insinuant)

Cățărătorul e pregătit?

TE

(în loc de răspuns, fluieră, apare Cățărătorul)

A sosit, în sfârșit, clipa să-ți vezi cu ochii visul de aur. *(Arată
copacul.)*

CĂȚĂRĂTORUL

Nu mai cred în vise.

TE

(deconcertat)

Bine, dar...

CĂȚĂRĂTORUL

(sec)

Nu am ce căuta acolo...

TE

(încercând să explice)

Domnule Metru, e timid...

FOTOGRAFUL

(insinuant)

Te simți greu, domnule cățărător?

CĂȚĂRĂTORUL

Nu. Mă simt ușor, ca o gaură de fluier. Ar putea, prin ea,
să crească un fir de iarbă, să respire lumina. Viața asta s-ar numi
cântec. *(Râde forțat. Apoi, grav și hotărât.)* Dar să știți că nu vreau
să pun piciorul *(arată racheta)* ... în cursa asta de șoareci... *(Înșii,
care au fost atenți la discuție, încep să se neliniștească.)*

INSUI VI

(cătrepălăți)

Hm! Știți ce ne pândeste! *(Cătrepălăți.)* Are trac, domnule
comandant! Să-l ajutăm să intre în rol?

METRUL

Făceți-i puțin vânt... să-și revină. *(Înșii îl îmbrăncesc pe Cățărător
în rachetă.)* Aș fi vrut să țin un discurs, dar în condițiile astea...
(Cu reproș, către Te.) Toate merg anapoda astăzi!

FOTOGRAFUL

Dar, în sfârșit, vom lansa omul nostru. Să dăm o știre-n ziar?

METRUL

Nu, după aceea, să vedem ce o ieși.

TE

(bucuros)

Iese eveniment, domnule, ce să iasă! Partea asta a fost mai
greă, convingerea omului, că acum, las' pe tehnica! *(Cățărătorul
e închis în rachetă. Înșii se dau la o parte, Te consultă ceasul.)*

FOTOGRAFUL

(solemn)

E o clipă istorică.

METRUL

Pst!

TE

(comandă)

Foc!

INSUL VI

5 *(aprinde o tortă și dă foc unui fițil legat de rachetă).*

TE

Dintr-un moment într-altul, va țâșni spre cer...

METRUL

Câteva momente de încordare la început... apoi bolidul...

10 *(Focul a ajuns la rachetă, racheta s-a umplut de fum. Nelinistit.)* Dar...
cam trebuia să-și ia zborul...

TE

N-a ajuns încă la focos.

FEMEIA

15 *(apare într-o parte a scenei, se uită)*Așa l-au perpelit și pe-al meu. I-a urmă, m-au anunțat că
din cauza unui defect de ordin tehnic a ars de viu. Ziceau că
ei suferă împreună cu mine, dar, dacă se poate, să nu port doliu,
întrucât nici ei n-or să poarte... *(Pe scenă s-a făcut mult fum, mai*
20 *ales în jurul rachetei. Femeia dă din cap și dispăre.)*

METRUL

*(cuprins de o euforie sinceră,
de un entuziasm care contrastează cu situația)*I.ucește o rază de lumină... N-a fost ușor să ajungem până
25 aici – se poate spune că am venit până aici, nu călare, ci pe jos,
nu pe jos simplu... *(Fumul sporește tot mai mult.)* Iertați-mă că sunt
emoționat acum, când aproape că ne mutăm mai sus, pe o altă
creangă! *(Solemn.)* Zău, sunt emoționat, ca la o naștere. Parcă
aștept să-mi nască soția... Mai mult, sentiment mai complicat:
30 să mă nască soția pe mine, într-un fel...

FOTOGRAFUL

(care n-a știut cum să-l oprească, să-l aducă la realitate)... mort, domnule Metru. Așa cum se naște ceva mort,
rămâneți mai bine așa...

METRUL

(readus pe pământ)

Dacă da, ce facem aici?

FOTOGRAFUL

Fum! Deocamdată-i dăm cu fumul... razei de lumină...
10 *(Către Te.)* Mai sunt speranțe?

TE

*(privind mormanul de scrum)*Viitorul e plin de surprize, să așteptăm. După calculele
noastre, trebuia să aibă loc o explozie. Datorită presiunii pu-
ternice, racheta ar fi fost propulsată... 15

FOTOGRAFUL

(ironic)

... și-ar fi sărit în cosmos!

TE

În ciuda aparențelor, timpul nu-i încă pierdut. I-a o ex- 20
plozie ne putem aștepta oricând.

METRUL

*(furios pe clipa lui de slăbiciune omenească)*Și pe cine mai...? *(Sennul lansării.)* Un cadavru? Cine crezi
că rezistă la atâta foc? 25

TE

*(consultând ceasul)*Într-adevăr, arde cam de vreun sfert de oră. Cățărătorul
anterior ar fi rezistat acum la încercarea flăcărilor. El a avut însă

neșansa să se înece cu fum. (*Constatăre amară.*) Încă nu avem oameni căliți cum trebuie, domnule Metru!

FOTOGRAFUL.

Bine că-i avem poza. Va apărea mâine. Am una în care zâm-
5 bește, alta în care face cu mâna mulțimii... Un adevărat erou.

TE

(invins)

Asta e situația concretă, n-avem ce-i face. În viitor, vom ține
seama de greșeli. (*Explicativ.*) Focul a mers destul de bine, fitilul
10 tot așa, focosul însă n-a răspuns la comandă. De la foc până
la focos nu mai e decât un pas, deci lichidând această defec-
țiune, la viitoarea lansare...

METRUL.

(împăcat cu soarta altuia)

Învățăm din mers, asta e principalul. Cu sacrificii, cu scă-
deri, cu calamități, cu morți, cu vii... cu calamități – dar tot
învățăm!

TE

(ca s-o dea pe glumă)

Alfabetizare obligatorie! Acum ce facem cu experiența, unde
o trecem?

METRUL.

Materialele – la fapte de viață... (*după puțină chibzuială*)... și
de croism, iar cătărătorul – la eroi morți.

25 CĂTĂRĂTORUL

(iesind de după copac)

Nu, nu sunt erou. (*Sarcastic.*) Iertați-mă că n-am pătruns
misterul. (*Cei de față rămân perplexi.*)

FOTOGRAFUL.

30 Ce e asta?

CĂTĂRĂTORUL.

Epitaf de burghiu. (*Explicativ.*) O să îngrop în pământ un
burghiu... știți ce e un burghiu... și-o să-i scriu pe cruce acest
epitaf: „Iertați-mă că n-am pătruns misterul“.

TE

(furios)

Ce-ai făcut la șapte?

CĂTĂRĂTORUL.

La șapte trebuia să fiu mândru și când colo mi-a fost frică...
Ba nu, cred că mi-a fost frică încă de la cinci... Am profitat
de fum... 10

METRUL.

(deznađajduit)

Ce ne facem noi acum?

FOTOGRAFUL.

Situația, într-adevăr, e... Ce-ai făcut, omule, ce facem noi?

CĂTĂRĂTORUL.

Hai să ne sinucidem. (*Inspirat.*) Hai să ne sinucidem, le spun
prietenilor mei, azi am comunicat atât de bine, am fost atât de
trști, perfecțiunea asta în comun n-o mai atingem noi și e păcat
20 să pierdem momentul. Cred că în baie e cel mai tragic, să facem
pe romanii cei luminați, care își deschideau venele discutând
despre esența iubirii. Uite, am încălzit apa, număr eu: unu, doi,
trei... (*Pauză, continuă.*) În iad am fost oarecum surprins, pome-
nindu-mă singur. Unii poate mor mai greu, mi-am spus, au
25 mai multe legături. Nu se poate să mă fi păcălit, cuvântul dat
încamnă totuși ceva. Dar timpul trece, în fine. Mi-a fost destul
de greu în iad, vă asigur. Mai ales la început, eram singur,
n-aveam cu cine să mai schimb o vorbă, dar încetul cu încetul
m-am atașat, mi-am făcut prieteni, un cerc extraordinar de
30 sudat, discutam tot felul de chestiuni teoretice, ne simțeam

minunat, am ajuns chiar până la sinucidere... Si iarăși m-am pomenit singur în purgatoriu, căutându-mi câteva suflere mai apropiate, deși sunt destul de suspicioși purgatorienii, cu situația lor neclară, între două lumi. O fată mă iubește, e foarte frumoasă, nemaipomenit, fantastic, și chiar îmi vine pe limbă să-i spun... Pătit, o las pe ea mai întâi, eu mă sinucid abia după aceea, dar ea face ce face și iată-mă singur în rai. Nimeni n-a pătruns aici niciodată, sunt primul om, adică singurul care-a mai rămas, omenirea e în proiect, ceva foarte vag, în capul lui Dumnezeu, cu care chiar mă împrietenesc de la o vreme. Există tristețe la toate nivelurile. Dumnezeu este deznădăjduit, mă uit în ochii lui goi și mă pierd în ei, el alunecă vâjâind în prăpastiile morților mele, comunicăm de minune... Doamne, cred c-am atins perfecțiunea, tu mai întâi, ce-ar fi să lăsăm totul în întuneric? *(Cei prezenti ascultă cu oarecare spaimă, o clipă chiar s-au gândit dacă nu cumva explozia a avut, într-adevăr, loc și s-au reîntâlnit cu toții, Doamne ferește. Ies treptat de sub teroare. Cățărătorul își șterge fruntea de nădușeală, cu podul palmei.)* Cam asta e povestea mea... Iar acum, iată-mă pe pământ, și de data asta mi-a fost frică. *(Cei trei se consultă, apoi Metrul se îndreaptă radlios spre Cățărător și-i strânge mâna.)*

METRUL.

Felicitări. *(Îl sărută.)* Mă bucur din inimă...

CĂȚĂRĂTORUL.

(e rândul lui să fie nedumerit)

25 Dar sunt un laș...

METRUL.

Experiența noastră a reușit.

CĂȚĂRĂTORUL.

Reușit! *(Râde.)* Reușit, ai? *(Râde în hohote.)*

METRUL.

Exact. Racheta a crăpat pe loc, în mod reglementar, a ars până la ultima așchie, după cum era prevăzut. Cățărătorul s-a salvat, ca rod al antrenamentului avansat. A fost un zbor de probă, ca să-și facă mâna. Te rog să declari aici că ți-ai făcut mâna. 5

CĂȚĂRĂTORUL.

(nedumerit)

Care mâna?

TE

Ei, că te-ai acomodat cu condițiile impuse de zbor și că, oricând... Oricum... Ori, ori... 10

(Cortina)

ACTUL II

Același decor. În mijloc, un fêl de balon din mai mulți saci cârpiți. De el atârână diverse sfôri, de care poți să tragi. La început, Insul III se învârteste pe lângă balon, cu treabă. Femeia strânge cenușa cu pumnul și-o pune într-un
5 *fâras. Cenușa rachetei. Într-o altă parte, așezat turcește, Cătărătorul își cârpește costumul de cătărător. Va fi absorbit de lucru, până spre sfârșitul actului, tăcând. Scena arată, grafic, ca o stampă veche, cu înălțarea balonului în zorii zborurilor și căderilor de mai sus. Se va juca trist, cu un entuziasm dezumflat.*

10 INSUL III

(strigă către Femeie)

Ce tot faci acolo? Ai lăsat semnalele singure?

FEMEIA

(surprinsă, varsă fârașul cu cenușă)

15 Semnalele! Lasă, că nu se pierd... Apoi am primit și ajutoare... Pasărea.

INSUL III

Provine de la maici?

FEMEIA

20 Cine-o vede, se-nchină... Își bate capul cum să fie din ce în ce mai cinstită. E o problemă de conștiință, înțelegeți?

INSUL III

Problemele astea ne dau cel mai mult de furcă... *(Curios.)* A fost multă cenușă-n rachetă... adică... a mai rămas ceva din ea?

FEMEIA

(râscolind)

Un cui, niște piulite...

INSUL III

(bucuros)

Foarte bine, foarte bine. Tot ne-am ales cu ceva. Dă-le-ncoace!
(Femeia i le dă.) Cuiul îl vom trece la ace. Nici ace nu prea mai
avem. *(Înră Insul IV cu o bucată de sac.)*

INSUL IV

(arătând ce-a adus)

E tot ce-am găsit.

INSUL III

Grozav! Cârpin cu el balonul.

INSUL IV

Ne-ar fi trebuit unul nou.

INSUL III

Îl facem noi să fie nou.

INSUL IV

(neîncrezător)

Și-o să se-nalțe?

INSUL III

Știu și eu... Trebuie.

FEMEIA

(se apropie de ei, implorând)

Oameni buni, vă rog din suflet, măcar nu-i mai dați foc. 25

INSUL III

Nici o grijă. N-o să mai dăm foc, gata. Învățăm din mers.

FEMEIA

Eh! *(Ia fârașul cu cenușă și iese.)*

INSUL IV

Oare sacul e mai ușor decât aerul? Eu am scăpat de vreo câteva ori petecul ăla, și... nu-l ținea...

INSUL III

(*istet*)

Nu e mai ușor, dar în curând aerul va îngheta, lansarea va avea loc pe înghet, și, în orice caz, balonul va fi mai ușor decât frigul... așa că... Cel puțin așa bănuiesc. S-ar putea să fie și alt principiu, adică... (*Se încurcă.*)

INSUL IV

S-o lăsăm baltă. Nu e științific.

INSUL III

Științific, neștiințific, trebuie să răzbim prin cosmos.

INSUL IV

(*scoate din buzunar o pană*)

Uite, eu zic, din loc în loc, să-i punem câte-o pană. (*O înfige în sac.*)

INSUL III

(*n-ar vrea să cedeze prea repede, desi i-ar surâde ideea*)

E o pană de-a noastră... de pe aici? O pană... încercată?

INSUL IV

De vultur!

INSUL III

Hm! Și zici că zboară?...

INSUL IV

A zburat... cu vulturul... Am găsit-o pe jos.

INSUL III

Mda! (*Suflă în pană.*) Mai ai vreuna?

INSUL IV

Dacă mai aveam una, mă mai prindea cineva pe-aici? De mult eram... (*Râde.*)

INSUL III

Păi atunci, să mai căutăm vreo câteva... (*Ridică una de jos.*) Asta e de papagal.

INSUL IV

Bună și asta. Va zbura colorat. (*Către Insul V și Insul VI, care tocmai au apărut.*) Fraților, cui i-au crescut aripi azi-noapte?

INSUL VI

Cine e prostul să le declare? (*Râd toți.*)

INSUL III

(*arătând spre balonul cu cele două pene*)

Lui i-au crescut. Dar mai vrea.

INSUL V

Grozavă idee! Atunci, cu totii după pene!

INSUL IV

La jumulit! (*Se aude un ciripit de vrabie.*)

INSUL VI

După ea! (*les pentru un moment din scenă, apoi se întorc cu fel de fel de pene în brațe, plini de fulgi.*)

INSUL III

Dacă ideea asta ne venea mai de mult, renunțam la faza rachetă.

INSUL IV

E o etapă depășită. (*Încep să înfigă pene în sac.*)

INSUL III

Gata!

INSUL IV

Eu mai am două. Unde ar fi mai eficace? (*Dă să le înfigă, se răzgândește.*) Adio, băieți! (*Pune o pană în gură, iar cu cealaltă mână întinsă – așteaptă să zboare.*)

5 INSUL V

Ia uitati-vă!

INSUL IV

Invers, poate cealaltă trebuie ținută în gură... iar cealaltă în... (*Toti fac haz.*)

10 INSUL III

Va veni și timpul când vom lua o pană-n gură și vom putea pleca. Nu contează unde.

INSUL V

15 Asta, mai târziu. Deocamdată... (*Arută spre balon, apoi spre Cătarător.*)

INSUL VI

În orice caz, parcă lucrăm acum mai cu drag, de când Te a trecut la capre.

INSUL V

20 Nu era meseria lui cerul.

INSUL IV

E adevărat, el doar conducea tehnica, o coordona, nu trebuia s-o facă el, să se și priceapă... dar oricum...

25 INSUL VI
(*cu admirație*)

Ias' că și fotograful a știut cum să-l lucreze.

INSUL IV
(*râzând*)

I-a pândit exact la cotitură... Ați văzut pozele?

INSUL V

(*privind sacul, care arată straniu, cu o mască*)

Sacul nostru falfăitor! Cât mai sus, auzi? Da' cât mai sus să ne duci! Unde visăm ziua, să ne duci noaptea...

INSUL III

5 Invers. Unde visăm noaptea, să ne înalțe ziua. Să ne supra-pună peste visele noastre.

INSUL VI

Un aparat de scos din încurcătură.

INSUL V

10 Pst! E timpul s-apară fotograful.

INSUL III

Destept șef!

INSUL V

15 Știe să țacăne când trebuie.

INSUL IV

Și chibzuit. Țasta scoate fier și din laptele cucului.

INSUL VI

(*doct*)

20 Să știi că nu ești departe de adevăr. Plantele conțin, pe lângă alte substanțe, fier. Și numai dezinteresul, lipsa de spirit gospodăresc au făcut ca aceste bogății să se piardă.

INSUL III

Și când te gândești ce buruieni mai avem peste tot!

INSUL VI

25 Tocmai. De-aia zic, cum suntem noi de... inventivi, dacă ne batem capul puțin, putem face minuni.

INSUL IV

Păi, credeți că zburatul ăsta în sac...

INSUL III

În cosmos...

5

INSUL IV

... în sac, în cosmos, n-o să fie tot o minune?... Cui i-ar fi mai dat prin cap...

INSUL VI

Cine a cusut aici? Uite ce gaură!

10

INSUL III

(cercetează)

Într-adevăr, ar mai trebui un petec aici. *(Către Insul IV.)* Fuga la fotograf, și mai cere-i o bucată de pânză!

INSUL IV

(se codește)

15

O să-mi dea cu ceva în cap. A zis să-l lansăm cu ce-avem.

INSUL III

Vrea și cât mai sus, și fără cheltuială.

INSUL VI

20 Să mai taie și el din fusta aparatului ăluia... *(Insul IV iese.)*

INSUL VI

(trăgând de o sfoară)

Uite, s-ar zice că e aproape gata. Când tragi de sfoară, balonul începe să se clatine.

25

INSUL V

Dacă n-ar avea spărtura aia...

INSUL VI

Oricum, înseamnă că răspunde la comenzi.

INSUL V

Dar noi n-o să fim tot timpul în el, să-l tragem de sfori.

INSUL III

Așa e... Ar trebui să se tragă singur.

INSUL VI

5

Cățărătorul singur, nu știu cum o să facă față...

INSUL III

Săracul! N-are cum scăpa.

INSUL VI

Mai încet, că te-aude.

10

INSUL III

E departe.

INSUL VI

Priviți-l cum stă tot timpul ca Buda...

INSUL III

15

Ca un melc care coace două coarne...

INSUL IV

(se întoarce cu o bucată de stambă)

N-a mai avut sac. A zis să încercăm cu stamba asta. O păstra nu știu pentru ce păpușă, s-o trimită...

20

INSUL III

Bine că nu te-a băgat la trapă.

INSUL IV

E un om bun. Își bate capul cum să... A zis să facem o probă acum fără el.

25

INSUL VI

Mai bine.

INSUL IV

Și fără cățărător, deocamdată...

INSUL VI

Cum așa, păi atunci de ce să mai lansăm?

5

INSUL IV

Ideea. Numai acum, la probă... Cică la ultima numărare s-a văzut că prea mulți oameni au suferit de pe urma experiențelor greșite, promovate de Te. Cică nu mai suntem decât vreo câțiva și el răspunde pentru fiecare în parte și să
10 punem în sac un pietroi. Dacă merge pietroiul, merge și omul.

INSUL VI

Bravo! V-am spus eu că e spirt!?

INSUL III

(*suspicios*)

15 Cine știe ce mai pregătește și ăsta! Toti sunt niște pehlivani.

INSUL VI

Îl doare de soarta noastră, asta e. Căutați voi pietroiul, că eu cârlesc balonul. I-ați adus? (*Ceilalți pleacă. Strigând după ei.*)
20 Trebuie să aibă exact greutatea cosmonautului. Că noi mergem la fix. (*Aparte.*)

(*Se întorc Inșii găfâind, fiecare cu câte un pietroi.*)

INSUL III

(*punându-l jos*)

Ba pene, ba pietroaie...

25

INSUL V

De la pene la pietroaie – evoluție! (*Le pun toți jos și se uită la ele.*)

INSUL IV

Frumoase pietroaie.

INSUL VI

Da. Veridice.

INSUL III

Parcă sunt niște sculpturi... reprezentând niște pietroaie.
(*Ride.*) 5

INSUL VI

Acum să vedem care l-a nimerit. Unde e cântarul?... 10

INSUL V

(*botărât*)

Eu după cântar nu mă duc!

INSUL VI

E aci. Nu trebuia să-l cântărim pe Cățărător în fiecare zi, să vedem ce mai gândește? Dacă slăbea, însemna că nutrea gânduri rele și că trebuia să fim cu ochii pe el. Dacă se-ngrășa... 15

INSUL III

Ceea ce nu era cazul. Al naibii, Te! De unde le scotea, domnule?! 20

INSUL VI

Vedea peste tot numai dușmani, haite, colți, șacali – care, de fapt, nu erau decât în sufletul lui. (*Începe să cântărească pietroaiele.*) Era un prinț al suspiciunii. (*Punând pietroiul cântărit deoparte.*)
Ăsta nu, e prea greu... ăsta e prea ușor. Or, noi trebuie să mergem la fix.

INSUL V

Precizia. 25

INSUL VI

I-am dibuit. Ura! Pregătiți baionul.

(*Intră, foarte neliniștită, Pasărea. E o femeie la vreo 20 de ani, prea frumoasă pentru cosmos.*)

PASĂREA

S-a ars sârma. A răsuflat cosmosul...

INSUL III
(sare ca ars)

5 Serios?

PASĂREA

Da, semn de sus.

INSUL III
(începe să sară într-un picior)

10 S-a primit... În sfârșit...

INSUL IV

Cine-o fi transmis mesajul?

PASĂREA

Din cosmos.

15

INSUL IV

Și ce zice?

PASĂREA

Cică ar fi însemnând: Ori-ori.

INSUL III
(foarte curios)

20

Ori... Semnul înmulțirii?

PASĂREA

Ori-ori... (lese)

INSUL III

25

Ori-ori.

INSUL V

Taci, cobe!

INSUL VI

Pregătiți balonul. Ce atâta flecăreală?

(Animație, balonul e tras de sfori, umflat cu gura, ca o băsică de porc.)

INSUL III
(admirându-l)

5

Frumos aparat!

INSUL IV

Să-l mai umflăm puțin, e cam molău. (Pune gura, suflă.) Cică aerul pe care-l dai afară e mai ușor decât aerul...

INSUL VI

10

S-o crezi tu! Nu te-ar lua pe sus – și n-ai mai avea nevoie de atâtea aparate, zmee și parazmee? De-atâtea unghiuri paralelipedice, și tangente, și de atâtea calcule!

INSUL III

Mă... urinez pe toate calculele lor! (Luând în brațe pietroiul.) 15

Iată cum ne freamătă nările, miroase a înălțare. Vom pune aripi deocamdată unui pietroi cu totul neînsufletit de nimic. Cum atî cade umbra în fântână s-o încerci de e adâncă, clipoci-va cerul de trei ori și apoi îl va-nghiți un an. Doi ani. Ba mai mult, o veșnicie, că-i un gătlej fără de margini, cerul, care-nghite orice la infinit! (Pune pietroiul în balon, toți îl ajută să-l lege.) Mai aduceți 20
pietre, oameni buni, din pavaj, borduri de trotuar, pietre mici de râu, pietre de moară, să-ndesăm ca-n gusa de porumbel tot nisipul, fir cu fir, dintr-o clepsidră.

INSUL VI
(râzând)

25

Ești nebun! Te-a apucat!

INSUL III

(continuând, exaltat)

Să-ngroșăm asfaltul de deasupra, prin care năzuim să creștem ca iarba...

5 INSUL IV

Amin!

(Balonul se înalță ușor, în ochii laconi ai Inșilor, ieșind prin tavan cumva, ori rămâne suspendat, fără a se mai vedea.)

INSUL V

10 Sacul nostru fâlfâitor...

INSUL VI

Care ne muți în ceruri...

INSUL V

(uimit)

15 Ați văzut? N-aș fi crezut niciodată că un lucru... că un lucru ieșit din mâna noastră... *(Se controlează)* De fapt, credeam sincer, dar, știu eu... parcă-a venit prea repede!

INSUL VI

Hei, cosmicianule, hei, zburăm! *(Cătărătorul nu întoarce capul.)*

20 INSUL V

Nici măcar capul nu vrea să-l întoarcă.

INSUL IV

El e de mult învățat cu ideea...

INSUL III

(din nou însuflețindu-se)

25 Poate să se dezghețe-acum polul, oceanul înghețat să ia foc. Apa să ne intre, zi cu zi, întâi în pantofi, apoi în nădragi, apoi în gropita din bărbie... Când ne ajunge exact la gură, noi ne luăm zborul și părăsim potopul... *(Pauză.)* Sau, dimpotrivă,

poate-ngheta totul. Sunt lucruri care s-au mai întâmplat... Să vină ghetarii să ne rontăie casele, oasele bărnelor ca niște carii imensi – să vină ghetarii! Nu ne mai lăsăm noi aluviunilor și grohotișurilor. Să vină ghetarii să ne-nceșteze gura. Cu turțuri pe limbă, să creadă că nu mai oftăm – că noi atunci o vom 5 zbughi spre soare, ne dezghețăm în modul cel mai firesc.

INSUL VI

Taci, că!

INSUL IV

(câtând în sus)

10

Nici nu se mai zăreste...

INSUL III

Bravo! Prima lansare-ntr-adevăr reușită...

INSUL V

(sceptic)

15

Iasă, c-au mai zburat și alții...

INSUL III

(curios)

Și i-au prins?

INSUL V

20

Da, mă gândeam la Icar...

INSUL III

Alte vremuri, alte condiții...

INSUL VI

(entuziasmat)

25

Întâi îl trimitem pe Cătărător, ne spune ce e pe-acolo... Și, la urmă... *(Brusc întristat.)*

INSUL III

Stai, să nu ne pripim: azi unul, mâine altul, și deodată, când momentul e copt, zbrrr! (*Se aude un vâjâit. De sus, cade pietroiul, care-l izbește în cap. Tipete, panică, Insul III cade mort.*)

5

INSUL VI

A venit ca o sabie... Nici nu știi din ce parte să te ferești. Ba tensiunea, ba îți pică ceva-n cap! (*Îl cercetează pe Insul III, care e întins jos.*) Săracul!

INSUL IV

10 A murit?

INSUL VI
(*semn că da.*)

INSUL IV

Suferea cumva de inimă? Adică, întreb și eu ca prostul...
15 Deci e... clar? Hm!

INSUL VI

Oricum, tot murea, toți o să murim până la urmă. Dar îmi pare rău...

INSUL V

20 Și apoi, nu înțeleg, de unde provine pietroiul?

INSUL IV

Vreun meteorit, am auzit c-au început iar să circule. De unde-s, domnule? Și de ce-i lasă să cadă?

INSUL VI
(*studiind pietroiul*)

25

O bucată dintr-o stea...

INSUL V

Steaua lui.

INSUL VI

A cui?

INSUL V

A mortului... I-a picat steaua.

INSUL IV
(*visător*)

5

Oare întotdeauna te întâlnești cu steaua ta?

INSUL V

Așa cred. Dacă apuci să te cureți înainte de-a te pocni ea, atunci sufletul, când se ridică în sus, se ciocnește de stea... și s-alege praful...

INSUL IV

Va să zică, nici pe-asta nu ți-l lasă?

INSUL V
(*resemnat*)

15

Dacă e steaua ta...

INSUL VI
(*studiind pietroiul*)

E o piatră sfântă... S-o lingem. N-am mai văzut de mult meteoriti. S-o punem sub lupă, științific, dar s-o și gustăm, pe calea papilelor gustative... Poate conține cine știe ce substanțe nedescoperite pe pământ, care fac bine într-un fel. (*Începe să-i dea ocol.*) Adineauri a sclipit... Parcă s-a deschis o pleoapă de pe ea și a licărit ciudat. (*Amărât.*) Dar văd că nu mai prind unghiul ăla, starea aia de veghe, de *supraveghere*, când se deschid pietrele și poți să stai de vorbă cu ele. Starea aceea de fuziune magnetică cu cerul. Poate că ar trebui să mă învârtesc așa la infinit, o dată și o dată se va trăda. Pietrele sunt mai însufleteite decât par.

25

INSUL V

În schimb, insul nostru e mort. *(Îi cercetează pulsul.)* Mai mort decât pare.

INSUL IV

5 Legea compensațiilor...

INSUL VI

Trebuie să-l îngropăm. Săraca stea... *(De sus pică și sacul-balon.)*
Aha! Ai venit la tanc.

INSUL V

10 Dacă venea sacul înainte și pietroiul după, cram avertizați.

INSUL VI

Nu, și acum e bun, pentru că-i punem pe-amândoi în el... și...

INSUL V

(privind sacul)

15 S-a întors din misiune, pe calea căderii...

INSUL VI

A fost un aparat cam simplu, trebuie să recunoaștem.

INSUL IV

20 Dacă n-a avut noroc... *(Arătând mortul.)* Să-i facem o înmormântare creștinească, vie, însufletită, s-audă și să vadă și el că ne pare rău. Puteam fi oricare în locul lui. *(Îl bagă în sac. Insul VI dă să bage și pietroiul.)* Lasă, frate, îl punem deasupra.

INSUL VI

25 Mă gândeam că... acumă tot s-au întâlnit...

INSUL IV

Ce facem cu el? Procedăm la întocmirea unui cortegiu? *(Încropesc toți un cortegiu.)* Tare mai voiam să merg după un cortegiu...

(Alunecă într-o trapă, cu un picior, își revine, continuă) ... mortuar.
(Ridică toți mortul.)

INSUL V

Îl aruncăm în aer. Trăim doar în epoca aerului.

INSUL IV

Poate-ar mai trebui câteva pene noi...

INSUL VI

Nu mai e nevoie. *(Fac câțiva pași ținând sacul greu, de cele două capete, îl balansează ca și când l-ar arunca peste un bord de corabie, și-i dau drumul într-o trapă. Se aude o explozie, apoi liniște.)* A mers la fix. 10

INSUL V

(Amar)

Fix!... Cine știe încotro a luat-o... Fiecare, după ce moare, o ia într-altă parte, de-aia nu mai reușesc să se strângă, să constituie o omenire aparte, o forță, cu legile ei, care să o completeze pe cealaltă, cum minus îl completează pe plus! Da' de unde! Fiecare încotro apucă – de-aia n-o să facem noi nimic! Nici după moarte...

INSUL VI

Ei, acum ai vrea să dirijezi și morții! *(Pauză.)* 20

(Intră Pasărea cu un coș de mâncare. Așterne o față de masă, trebăluiește în jurul ei.)

PASĂREA

Am venit să-l pomenesc de șase.

INSUL VI

Când dracu au trecut șase săptămâni?

INSUL V

Mai bine îți făceai pomană cu el când era viu. *(Răsete.)*

PASĂREA
(*izbucnind*)

Iașilor! Aici era cald, voi ați adus înghețul.

INSUL VI

5 Ba, din cauza ta, că ești frigidă. (*Râde.*)

PASĂREA
(*cade în genunchi*)

Nu-l mai lansați. (*Se ridică, umblă în cos.*) V-am adus să crăpați.

INSUL IV

10 Ne ghiortăie matele parcă am fi mâncat scorpii.

INSUL V

Mie-mi ghiortăie dinții și-mi clănțâne matele...

PASĂREA

(*le dă la fiecare câte un sloi de gheață.*)

15 *Toti, în afară de Insul IV, acceptă resemnați și încep să-l lingă.*

INSUL VI

Dumnezeu să-l ierte... Uuu! Ce rece e!

INSUL IV

(*cântă cu obidă*)

20 Când este la mâncare, / Musai să lingem sare...

PASĂREA

(*îi mai întinde o dată sloiul. Insul IV primește*)

Pământul e încă fertil. (*Plânge.*)

INSUL VI

25 Intrăm destul de greu în sus.

INSUL V

(*privind cerul*)

E abrupt. (*Recapitulând.*) De la rachetă la balon – am mai ars o etapă. (*Observându-l pe Fotograf:*) Fotograful! (*Își controlează țimuta.*)

INSUL VI
(*incet*)

Nu putea veni mai înainte? Poate-l pocnea pe el...

FOTOGRAFUL
(*volubil*)

Ei, băieți? Ce facem?

INSUL IV

(*explicându-i din gesturi ce s-a întâmplat*)

Tatonăm, tatonăm...

FOTOGRAFUL
(*se așază pe-o piatră*)

Merge rău pluta noastră...

INSUL V
(*speriat*)

Se scufundă?

INSUL VI
(*Privind copacul*)

Din vârful catargului asta... poate se zărește uscatul...

INSUL V

Am încercat cu racheta, am încercat cu balonul...

FOTOGRAFUL
(*se ridică brusc, își freacă mâinile. Vesel*)

Înseamnă că ne-a reușit.

INSUL VI

Ce?

FOTOGRAFUL.

Experiența asta ultimă... Ne-a reușit și asta...

INSUL IV

Și asta – bine spus. Pentru că, până acum, nouă ne-au ieșit toate... pe dos... *(Râde cinic.)*

FOTOGRAFUL.

5 Noi nu greșim niciodată, înțelegeți? *(Serios.)* Asta ar mai trebui: să mai și greșim! *(Râcnind.)* Nu vedeți în ce situație disperată suntem? Suntem nevoiți să mergem la milimetru.

INSUL VI

Asta și facem. Numai că ne cad în cap milimetri și metri
10 și kilometri...

FOTOGRAFUL.

Metru... bine că-mi adusei aminte... e furios foc! Are vești proaste. Cică-o să ni se reducă ratia de pământ. Până la urmă, n-o să rămânem decât cu pământul de sub copacul ăsta. Ori
15 ne suim pe el, ori... Și așa copacul i se pare prea gros și vrea să-l taie. Prea mult pământ cară copacul în sus, prin trunchi, furiș pe sub coajă și-l varsă în vânt... Ne fură pământul de sub tălpi, ne îngustează posibilitățile de plimbare pe jos. A zis că ori ne suim în el – și dăm dovadă că suntem o plută de cosmo-
20 nauți – ori ni-l taie, și-atunci o să zburăm în cosmos stîindu-ne unul în capul altuia. Ne face trunchi, stâlpi victorios în sus. Așa că, alegeți! *(Furiș.)* Nu sunteți capabili să vă agățați de o cracă, vă târâți în patru labe, cu ochii la mușuroaiele de furnici, în loc să descifrați viitorul...

INSUL IV

25 Ce să-l mai descifrăm, dacă și așa...

FOTOGRAFUL.

Taci! De când tot dăm noi asaltul acestei tufe, ca să fim cu un pas mai aproape de stele? Și nici în tufă nu ne-am bârâcat, nici stele mai aproape n-am pupat. Ce așteptăm? Să începă să ningă, să ne clântăne dintii, voi nu știți cum e iarna aici, că-ți

vine să intri unul în gura celuilalt să te-nălzești, să nu-ți degere inima, ca iepurele pe arătură? Sunteți niște tonți – și Metru vă așteaptă cu niște vești și mai proaste. *(Les toi.)*

CĂTĂRĂTORUL.

(se ridică, parcă s-a trezit dintr-un somn.)
5 *Merge la copac, îl ia în brate, își lipește obrazul de el și rămâne așa.)*

FEMEIA

(intră în scenă cu fîrșul și cu o plasă de fluturi.)
Strânge penele pe urma balonului prăbușit)

Rămâne din ce în ce mai puțin de pe urma noastră. *(Zâm- 10 bind.)* N-avem timp să aprofundăm. N-avem timp să facem umbră pământului. N-avem timp să ne crească aripi. N-avem timp să le falfăim, n-avem timp să ne băgăm capul sub aripă din când în când și să ne fie cald, pentru că n-avem timp să
15 avem aripă, pentru că n-avem timp să ne gândim că ne-ar trebui puțin aer, cam cât ar încăpea într-un tub de sticlă, puțin aer care să te țină când vrei să zbori. *(Terminând de strâns penele, pe care le-a „vânat“ cu grijă, alergând după vreuna ca după vreun fluture.)*
Asta e tot ce rămâne dintr-un elan spre cer: un ghemotoc de pene, cât rămâne după vrabia mâncată de pisică sub masă. 20
Destul de puține pene! *(Rămâne pe gânduri.)* Acum mă gândesc că n-am ce face nici cu astea, de ce le-oi mai fi strâns? Dacă soțul meu... cătărătorul anterior... cred că pentru el le strângeam, ca pe un pumn de mici avânturi, să i le dau să se țină
25 de ele... Dar el nici n-a apucat să cadă... *(Observându-l pe Cătărător.)* Hei! Nu vrei niște pene? *(Cătărătorul se apropie, rămâne totuși mut.)* Sunt noi, adică, oricum... mai poți încerca, bagă-le-n sân, poate sunt făcătoare de minuni, ca niște așchii de la sfântul zbor... *(Rămâne cu mâna întinsă, acesta nu primește penele.)* Atunci...
(Le aruncă.) De fapt, ai dreptate... Suntem niște animale prea 30
uriașe pentru ele, ca păsările preistorice, care văzând că nu le mai ține aerul au încercat să-și facă aripi din straturile de cărbune, din munții de cărbune, cu care mai încercă și acum

să se ridice, dar alunecă tot mai jos... Hei, intrăm și noi în antracit și-n huilă... Noi nu ne mai corespundem nouă înșine... Ca la începutul unei alte perioade, tu, cu costumul ăsta de cătărător, care te trage în pământ... *(Suflând către penele care se în-*
 5 *prășie.)* Duceti-vă! Noi am și intrat în cărbune, ne gravăm, uite, în cărbune... Zburăm prin cărbune! De-aia poate ardem și așa de ușor! *(Iese. Intră Insul V și Insul VI.)*

INSUL V

(arată spre Cătărător)

10 O fi știind de ce nu sare-n sus de bucurie... Prea ne repezim. Noi aici suntem tari...

INSUL VI

Bocnă!... Ia să înceapă dezghețul, să vezi ce ne fleșcăim.

INSUL V

15 De ce să zburăm, când n-avem orizont? Cerul ăsta e sac fără fund. E ca... *(Pică în trapă, se ridică.)* Mi-a luat vorba din gură... *(Pauză.)*

INSUL VI

Dumnezeu nu suportă să i se fâlfaie în jur.

INSUL V

20 Depinde unde bați. Dacă noi avem aripi, ar fi fost numai țurturi. Ca streșinile... Închipuți-vă: fâș-fâș, din țurturi. Zbrrr, din țurturi...

(De sus, din copac, se aude destul de clar: un croncănit.)

INSII

(neliniștii)

Șsst!

INSUL VI

Ne-a luat gaia. *(Intră Pasărea.)*

PASĂREA

Ați auzit?

INSUL V

Ne-a luat gaia.

PASĂREA

5

S-a mai ars o sârmă... Și-a mai dat foc una... Eu nu pricep de ce ni se ard siguranțele pe câmp.

INSUL V

Mă gândesc că sub copac are, la urma urmei, de mâncat o pâine...

10

PASĂREA

(sare într-un picior)

Să ne iubim. Să ne înmulțim și... *(amenință cu pumnul în sus)* ... să le arătăm noi lor! Și s-o luăm de la început. *(Se duce și se așază lângă Cătărător.)* Gândește-te, concentrează-te într-un
 15 singur punct. Nu te lăsa zvârlit la marginea pământului. Pământul e fierbinte... *(Pauză.)* Mi-e ciudă îngrozitor pe mine când mă surprind așteptând câte un ecou. Cum mai putem
 20 aștepta ecouri de la lucrurile care nu pot avea ecou? De la cuvinte, de la adevăruri? Ce ecou pot aduce valurile, decât de la ploaie, decât de la nor? *(Pauză.)* Sunt ca o piatră care a zăcut pe
 fundul mării și-și ascultă ecoul căderii, crezând că imensitatea de apă, potopul de apă mai pot face și altceva decât să se dea
 la fund. *(Cătărătorul îi face semn să plece. Pasărea iese.)*

INSUL VI

25

Pasăre călătoare.

CĂTĂRĂTORUL

(merge din nou la copac, și, oarecum speriat de vorbele Femeii, încearcă să se cațere. Alunecă mereu, cade de la diferite niveluri, din care nu se poate preciza dacă progresează sau nu. Un găfâit, firesc, crescendo, timp de câteva
 30

minute aproape animalic, de iepure hăituit, care vrea să se suie în copac, sau așa ceva. Dacă de undeva poate veni un iepure rănit, care să încerce același lucru, și să moară cu botul la rădăcină – cu atât mai bine!.

(Între timp, se întorc Insul V și Insul VI.)

5

INSUL V

Azi-noapte am visat că zburam. Dar într-un mod ciudat: eram așa, cam vreo sută de inși înșirați pe-o ată care plutea pe deasupra unui fluviu... Când sus, în nori, când jos, de ne intra fundul în apă... Dar nu ne era frică. Ne țineam cu mâna de
10 ată... ba, erau două ațe... că ne țineam c-o mână de una și cu cealaltă de... Da, erau două, dar foarte subțiri! Ne intrau în palmă, nu alta! De ce n-or fi dând niște ațe mai groase?

INSUL VI

Păi, ziceai că era în vis.

15

INSUL V

Da, măcar în vis să ne dea mai mult material...

INSUL VI

N-ai auzit că facem prea multă risipă? Într-un fel, au și ei dreptate, săracii!

20

INSUL V

E foarte peste mână...

INSUL VI
(continuând)

Cine l-a pârât pe Insul IV, nenorocitul ăla care era cu noi
25 până mai adineauri, cine l-a pârât că vrea să se facă fotograf?
Nu eram decât noi trei când ne-a spus, el, care vorbea, și noi doi care înregistrăm mecanic... adică ascultam... În ce mă privește, eu n-am suflat o vorbă...

INSUL V

30

Nici eu...

INSUL VI

Totuși, unul din noi...

INSUL V

Stai puțin, poate chiar el singur... L-a apucat deodată frica
și s-a dus și s-a pârât. 5

INSUL VI

Ai dreptate... Că nu mai ești sigur nici pe tine... *(Ezitănd.)*
Acum, mă gândesc că poate chiar eu l-am spus, dracu știe! M-am
gândit că s-a spus singur... și zic, hai, că acum tot se știe... 10

INSUL V

(și el începe să șovăie)

Sau poate chiar eu... M-oi fi gândit că l-ai spus tu... zic,
tot se știe de două ori, nu pot să rămân singur, că del! o să creadă
că-s pesimist! Mă izolez!

INSUL VI

(izbucind)

15

Și, la urma urmei, ce-a făcut? A zis că vrea să se facă
fotograf. Ei, și? ăsta e un motiv să-l...? Ce crimă extraordinară
e asta, că vrei să te faci fotograf?

INSUL V

(idem)

20

Vreau să mă fac fotograf, na!

INSUL VI

(crescendo)

Și eu vreau să... *(intră Fotograful)* ... nu mă fac fotograf. Că
25 nu e de nasul meu. Eu sunt un ins, un simplu ins. Insul VI.
Am fost dat la saltul cerului, asta fac. Împing din spate, ajut,
pun umărul...

INSUL V
(domolit)

Și eu, la fel. Sunt la datorie. Cât timp va mai fi o datorie, eu, Insul V, voi fi la ea.

FOTOGRAFUL

(merge la Cățărătorul care suflă greu sub copac.
Scoate o foaie de hârtie și citește)

De lepră, de holeră, de ciumă, de tifos, de dalac, de râie, de turbare, de boala copiilor, de tremurici, de limbrici, de reumatism, de oftică, de malarie, de cancer... (Pauză.) De anghină, de răs, de plâns, de gâlci, de căpiere, de gălbează, de ciuie, de afte, de sabie, de glonț, de coasă, de usturime, de mâncărime, de preamărire, de preacurvie, de albeață, de viermi, de năuceală, de lingurică, de bătrânețe, de prea crud, de prea copt, de cancer...

INSUL VI
(cătore Insul V)

Nu mai termină odată cu descântecul ăsta, că începe să mă enerveze.

INSUL V

Nu e descântec. E lista de microbi existenți în pământ. Ia suprafață, la sol. Cățărătorul trebuie s-o învețe pe dinafară, ca sus să poată descoperi microbi noi. ăștia sunt microbi mai grei, care s-au lăsat la fund. Dar sus trebuie să mai existe și alții. Știi, orice pas înainte înseamnă o nouă descoperire de microbi...

INSUL VI

Mda... Acum ne interesează microbii din cer...

INSUL V

Deocamdată, cei din copac. Metru vrea să știe dacă în copac sunt mai mulți microbi decât sub copac și cum ne putem

adapta la ei. Repede, foarte repede, bine, mulțumitor – în sfârșit, o să vadă el. Zice că nu poți să te sui pe-o altă treaptă ca un milog, fără să știi cum stai și pe ce te azezi.

FOTOGRAFUL

... De brâncă, de tuse, de sifilis, de orbire, de învinetire, de autosugestie, de autopsie, de strigat în somn, de... (Cățărătorul îi face semn să înceteze.) Mai sunt vreo doi... Adică, mai dă-i dracului, că n-o să-i descoperim noi tocmai pe-ăia. (Se șterge de nădușeală.) Uite că, de nădușeală, am uitat să spun. De fapt, nici nu sunt mulți. Dar nu se mai poate sta din cauza lor. (Izbucnire.) Domnule! (Tipă.) Nu se mai poate respira aici! (Pe alt ton, amintindu-și.) De degerătură ar mai fi... (Blând.) Iartă-mă c-am ridicat tonul în fața dumatăle, tocmai acum când te așteaptă verticala... Dar, ori schimbăm microbii, ori – înțelegi?! Dumneata observi tot, noi avem oameni specializați care captează semnalele. Să nu-ți scape un nor, un firicel de praf... (Cățărătorul îi face semn că vrea să se urce în copac.) E o hotărâre chibzuită. În sfârșit, ți-ai dat seama, e copacul nostru și ne suim când vrem în el. Racheta, balonul, toate astea trec la antrenament. Dacă nu ne suiam în rachetă, nu puteam acum să ne suim în copac. (Cătore ceilalți.) Voi ce stați, știți ce aveți de făcut. (Insul V și Insul VI se așază în dreapta și-n stânga copacului, ca doi tâlhari.) Veți sta acolo, nemișcați, ca doi tâlhari. Ultimii doi tâlhari. Se va cunoaște c-ați fost tâlhari. Crucea voastră n-a crescut (arată copacul), ca a ăștia. Ha-ha-ha! (Cățărătorul dă să urce). Stai o clipă. Unde e lumea? Toți trebuie să vină cu flori, să se emoționeze, să vadă cum știm noi să ne înălțăm. (Dintr-o parte apare Femeia. Cătore ea.) Uite și lumea! Adică, nu! Dă fuga la domnul Metru și anunță-i evenimentul! (Femeia iese.)

CĂȚĂRĂTORUL.

(scârbit de mascaradă, spune mai multe pentru sine, ca o rugăciune. Să se vadă din glas, din emoția pe care o încearcă acum că sunt gândurile pe care le-a tăcut tot timpul acestui act)

- 5 Dimineța, cuvintele înhămate și cu șaua pe ele. Iarba, gata înhămată și cu șaua pe ea, porii toți înhămați, herghelii infinite, tropăind infinitul. Tropăie pietrele de nerăbdare, tropăie ceasul, zațul din care a dospit iar și iar norocul. Toate lucrurile înhămate și cu șeile pe ele... Și cine să le încalceze, Doamne?
- 10 *(Încearcă să se urce deznădăjduit. Cade de fiecare dată. Câteva pale de vânt puternic.)*

FOTOGRAFUL.

(speriat)

- Viscolul! Vine viscolul! Trebuie să punem și noi umărul.
- 15 Haideti, oameni buni! Altfel nu se poate. *(Fotograful, Insul V și Insul VI se prind de umeri, fac un fel de piramidă.)*

INSUL V

(cătore Cățărător)

Gata, ce mai stai?

20

INSUL VI

Urcă-te și fă-ți vânt. Orice dată cosmică aflată cu un ceas mai devreme... Hai!

(Cățărătorul se urcă în spinarea lor, orbecăind cu mâinile prin aer. Cei care-l susțin încep să intre încet, încet în pământ. Pasămite, niște trape...)

25

INSUL V

Am impresia c-a început să zboare – dispare din ce în ce...

FOTOGRAFUL.

(scufundându-se și el)

Păcat că n-am aparatul, să-l prind profilându-se pe cer.

INSUL VI

(intrat și el până la gât)

E tot mai sus. Cine-ar fi crezut! Adică, tehnica noastră...

FOTOGRAFUL.

(victorios)

5

Cosmosul! În sfârșit, câtă zare!

(Dispare în trapă, odată cu ceilalți; se aud bubuiturile dinamitei respective, pământ răscolit până sus etc.)

CĂȚĂRĂTORUL.

(rămas pe pământ, după ce se termină norul de țărăni se freacă la ochi)

10

Nu-nțeleg! Unde-am ajuns? *(Se uită în jur)* Nu cunosc nimic... *(Îngrozit.)* Am nimerit pe altă planetă. *(Tipând.)* Nu e planeta mea! *(Privind disperat în sus.)* Pământul meu! *(Încearcă, plângând, să se cațere pe copac.)* Pământul meu!

(Cortina)

EXISTĂ NERVI
PIESĂ ÎN DOUĂ ACTE

PERSONAJE

LOCATARUL, 30–40 de ani, vârsta divagațiilor

PRIETENUL, idem, prieten de divagații

PROFESORUL, 50 de ani, cel mult

FEMEIA NECESARĂ, 30 de ani

FEMEIA ÎN PLUS, 28 de ani

ACTUL I

Locuința Locatarului: o cameră mobilată simplu, de burlac. O măsuță, un fier de călcat, o scândură de călcat. O chiuveță la capul patului. Un calorifer care se poate împinge mai încolo, mai încoace – pe o axă. Destul de strâmt înăuntru. Pe fereastră se vede, afară, un palmier. Camera are și o ușă, care ar da în balcon – trebuie să se sugereze cumva existența unui balcon.

LOCATARUL.

(la ureche, confidential)

Secolul ăsta mi-a distrus flora intestinală.

PRIETENUL.

10

(speriat)

Aoleu! E rău de tot.

LOCATARUL.

E cel mai mare rău pe care-l poți face unui dușman.

PRIETENUL.

15

Unui prieten.

LOCATARUL.

Unui vecin. Înainte, îi omorai pisica.

PRIETENUL.

Acum îi distrugi flora.

20

ILOCATARUL.

(amărât)

A mea s-a zis, e harcea-parcea. De fapt, nici nu mai există.
Plus că mi-au tăiat din oficiu și un sfert din stomac.

5

PRIETENUL.

Serios? Și nu te-ai arătat la un doctor?

ILOCATARUL.

Să-mi mai taie un sfert? Cine crezi că...

PRIETENUL.

10

Aha!

ILOCATARUL.

Oricum, fără floră intestinală, fericirea e egală cu zero.

PRIETENUL.

Am auzit că dacă distrugi planctonul dintr-o mare, s-a zis
15 cu fauna marină: pești, raci, crabi. Că ei din asta se trag. Așa
și cu flora intestinală.

ILOCATARUL.

Păi ce crezi că simt eu pe pielea mea de atâta amar de vreme?
20 Tocmai chestia asta. Și mi-au lăsat și numai trei sferturi de
stomac.

PRIETENUL.

Și o poți scoate la capăt cu un stomac de mizerie?

ILOCATARUL.

Acum, colac peste pupăză: floră intestinală. Țăsta e secolul
25 în care trăim!

PRIETENUL.

(solemn)

Dragă locatere, nu mai sta – fuga la doctor. Că dacă apuci
să mori, adio! Hai, du-te!

ILOCATARUL.

Am fost.

PRIETENUL.

Și?

ILOCATARUL.

5

Mi-a dat să țin patruzeci de zile și patruzeci de nopți de calm.

PRIETENUL.

Să postești?

ILOCATARUL.

Nu, să fiu calm.

10

PRIETENUL.

Înțeleg. Ca Isus în pustiu. Ți-a dat cumva și pustiul?

ILOCATARUL.

A scris acolo, pe rețetă. Dar cine înțelege scrisul lor?

PRIETENUL.

15

Scriu încurcat al naibii.

ILOCATARUL.

Totul se încurcă de la o vreme încoace.

PRIETENUL.

Încalcă literele, nenorociti!

20

ILOCATARUL.

Și uite cine ne învață pe noi să nu bem apă în timpul mesei...

PRIETENUL.

Eu nu beau apă la masă de... (socoțește) doi ani. Tot un doctor
m-a învățat. Zice că intră aerul. Azi puțin aer în burtă, 25
măine mai mult, poimăine și mai mult, până ajungi să plesnești.

LOCATARUL.

Dar ți-a prins bine, din moment ce n-ai plesnit.

PRIETENUL.

În schimb, crăp de sete. De câte ori mă așez la masă, mă
5 apucă o sete... Mi-a pierit și pofta de mâncare.

LOCATARUL.

Așa e când omul nu poate să facă ce vrea.

PRIETENUL.

Nu mai am poftă de nimic, dar absolut de nimic. Deduci?

10

LOCATARUL.

Ce să deduc?

PRIETENUL.

Prin silogism... Până acum însă m-am ținut bine: doi ani
n-am pus strop pe limbă în timpul mesei. Și cu toate astea, nu
15 mă simt nici eu prea bine cu fierea.

LOCATARUL.

Poate are trebui nici să nu mâncăm în timpul mesei.

PRIETENUL.

Spre asta se și tinde. Numai așa cred că am fi salvați.

20

LOCATARUL.

Pe mine m-au mai salvat o dată. Acum vreo douăzeci de
ani. Căzusem pe capul lor și m-au ridicat în picioare.

PRIETENUL.

Dă-i în mă-sa, că sunt niște porci.

25

LOCATARUL.

Eu trebuie să-mi cumpăr unul... Sau măcar un iepure de casă.

PRIETENUL.

Nu te potrivești – nu sunt cine știe ce.

LOCATARUL.

Ce?

PRIETENUL.

5

Ăștia de casă...

LOCATARUL.

Ai dreptate, mai bine unul de câmp... Un lucru însă mă
neliniștește: cum o să se interpreteze?

PRIETENUL.

10

Ce?

LOCATARUL.

Iepurele, știi... Stă... Așa, cu urechile ciulite, gata să... Și
mi-e teamă că... Asta se observă... Deși, câmpul e la doi pași.
Ce-or să zică, ba unii, ba alții?...
15

PRIETENUL.

Problema iepurilor nu e încă...

LOCATARUL.

Ar putea sta foarte bine și-n casă, urechiatul... Câmpul se
vede, e aici. (*Dă să se uite pe fereastră. Se răzgândește.*) Chiar și pe gaura
cheii...

PRIETENUL.

Nu ne-am desprins încă de sol...

LOCATARUL.

Ba da, dar nu ne dăm noi seama...

PRIETENUL.

25

S-a făcut și asta?

LOCATARUL

Suntem, în aer.

PRIETENUL

Altfel e greu.

5

LOCATARUL

Mie îmi spui? Auzi, să-mi distrugă mie... D-aia văd o ciudă pe secolul ăsta!

PRIETENUL

10 Asta nu-î nimic. Să vezi ce-o să fie spre sfârșitul lui. Când s-o izbi cometa aia de pământ.

LOCATARUL

Mamă, mamă, ce-or să mai bată atunci clopotele!

PRIETENUL
(*imitând*)

15

Bang! Bang! Bang! Bang!

LOCATARUL

Nu cobî!

PRIETENUL

20 Am avut un prieten care scotea limba la clopote și bătea în ea cu niște ciocănele de țambal.

LOCATARUL

Și suna frumos?

PRIETENUL

Bronzul e bronz.

25

LOCATARUL

Nu întotdeauna. Uite, în orașul meu era o statuie pe care au mâncat-o porcii. Fără scandal, fără nimic.

PRIETENUL

Trăiesc și ei din ce pot. Greu se câștigă azi existența.

LOCATARUL

(*a terminat de reparat fierul de călcat*)

Acum cred că... Trebuie să-l repar zilnic... (*Se învârtește prin 5 casă, caută ceva.*) Să te servesc cu ceva... Un...

PRIETENUL

A, nu...

LOCATARUL

(*merge la chiuveță, dă drumul la apă*)

10

Curge...

PRIETENUL

Ce te miri?... Nivelul mării...

LOCATARUL

N-avem nici nivelul mării? (*Speriat.*) Suntem sub nivelul 15 mării?

PRIETENUL

Nu, cred că nu... Cel puțin, nu s-a anunțat nimic.

LOCATARUL

Am o frică teribilă de apă. Știi, apa nu iartă nimic. 20

PRIETENUL

Absolut. Focul și apa... astea două...

LOCATARUL

Se bagă peste tot. Cât privește p-asta, a doua, lichida... Vrea să acopere tot ce se află sub nivelul mării! 25

PRIETENUL

(*cu intenție*)

Așa-zisul nivel...

LOCATARUL.

Și ea o cam scaldă?

PRIETENUL.

Nici pe de departe.

5

LOCATARUL.

(continuă)

Da, și de câte ori cad într-o groapă, de câte ori intru într-un beci, zic gata! Acum află marea că sunt sub nivelul ei și dă buzna... Totuși, sunt gazdă, să... Ce să-ți fac?

10

PRIETENUL.

(se dă în lături)

Nu, zău, te rog...

LOCATARUL.

O cafea?

15

PRIETENUL.

Nu.

LOCATARUL.

Un ceai de cozi de...

PRIETENUL.

20

Ba.

LOCATARUL.

Atunci să-ți spal ceva... Sunt gazdă, ce Dumnezeu...
(Autoritar.) Dă batista!

PRIETENUL.

25 *(contrariat, scoate din buzunar batista, Locatarul se duce la chiuwetă, își suflcă mânecele și începe s-o spele)*

Era curată...

LOCATARUL.

Da, dar am un săpun nou. Nimic nu e destul de curat, pentru un săpun nou-nout. *(Apa se opreste)* Nu mai curge... Ce oră e?

PRIETENUL.

5

(se uită la ceas)

A stat...

LOCATARUL.

Aha!... Adică, ce crezi? O fi vreo legătură? Muntele și marea... Valul și ceasul... Cerul și pământul... Toate, până la urmă... până la un loc, se cam... *(Merge și se uită pe fereastră, visător. Apa începe să picure. Locatarul se repede la chiuwetă. Apa se opreste.)* Ia vezi ceasul... I s-a dat drumul?...

PRIETENUL.

Încă nu... Trebuie reparat.

15

LOCATARUL.

Trebuie împinsă... Câteodată, mă gândesc că sunt prea sus... Că m-am ridicat cu mult deasupra celorlalți – și trebuie să mi se împingă... *(Arătând spre chiuwetă)* Presiunea ține și ea până la un anumit grad de dezvoltare a societății și individului... 20
(După o pauză.) Oare poți să faci din ace de gămalie un viitor?

PRIETENUL.

*(meditativ)*De, știu eu... *(Pauză.)* Câte ai?

LOCATARUL.

25

Vreo două sute.

PRIETENUL.

Toți încep cu puțin. Azi unul, mâine altul.

LOCATARUL.

Mi-e teamă să nu mi le fure.

PRIETENUL.

Și asta e posibil.

5 LOCATARUL.

/ Că mi-au mai furat și trecutul. Atâția ani! Și dacă află că
acele astea sunt viitorul...

PRIETENUL.

Acul e lucrul dracului.

10 LOCATARUL.

Înteapă.

PRIETENUL.

Am încercat și eu cu vreo câteva. Te poți bizui pe mine.

LOCATARUL.

15 Și ți-a trecut?

PRIETENUL.

Ce?

LOCATARUL.

20 Reumatismul. Știi, dacă te lași înțepat de albine... veninul
lor vindecă reumatismul...

PRIETENUL.

Eu n-am avut nici o albină.

LOCATARUL.

25 E îngrozitor. Să n-ai o albină a ta, în vremurile astea de
încordare internațională. Să vină să-ți bâzâie pe la nas când
citești ziarul, să-ți colinde florile din covor...

PRIETENUL.

Să-ți lase puțină miere într-un pahar...

LOCATARUL.

Și să te înțepe din când în când, preventiv... E inuman să
n-ai nici o albină. Chiar spui adevărul? 5

PRIETENUL.

Da.

LOCATARUL.

De fapt, nici eu n-am avut niciodată vreuna. Și nici nu văd
cum mi-aș putea procura în toamna asta. 10

PRIETENUL.

E un timp mort.

LOCATARUL.

Mort, zici? Hoit. De-aia strâng ace de gămălie. Am vreo
două sute. Când se adună vreo câteva mii, le pun într-un stup. 15

PRIETENUL.

Îți fac eu stupul. Am niște scânduri rămase de la o masă veche.

LOCATARUL.

Și atunci, viață, prezent! Stupul colo, pe balcon. Fereastra
deschisă, eu, răsturnat într-un fotoliu. 20

PRIETENUL.

Te invidiez din tot sufletul. Hm, și balconul...

LOCATARUL.

Contează mult și balcoanele în fericirea oamenilor, să știi,
foarte mult. 25

PRIETENUL.

(sovăind)

Cam vreo cincizeci la sută?

LOCATARUL
(important)

Mai dă ceva.

PRIETENUL
(mai sigur)

Saizeci și cinci!

LOCATARUL

Te apropii. Te apropii binișor. Eu am studiat chestia asta vreo câțiva ani. Contează enorm.

PRIETENUL

Bănuisem eu ceva...

LOCATARUL

Și cred că, științific, s-ar explica în felul următor: e ca și când ai avea o ieșire la mare.

PRIETENUL

Direct în casă.

LOCATARUL

Absolut. Și ieșirea asta te eliberează de presiunea celor patru pereți, devii mai calm, mai visător, poți fuma o țigară, digestia lucrează și ea ca pe roate... Și aproape că ești fericit.

PRIETENUL

Ce aproape, chiar ești.

LOCATARUL
(recunoscând rușinat)

Așa e, în momentele alea, chiar ești fericit. Ce să ne mai ascundem după deget? (Pauză pentru schimbarea ideilor.)

PRIETENUL

Da' nici balcoanele astea n-au răsărit chiar din senin.

LOCATARUL
(râde cu gravitate)

Dar ce, sunt ciuperci? S-au depus eforturi...

PRIETENUL

Considerabile.

LOCATARUL

Considerabile.

PRIETENUL

Generații după generații, care s-au jertfit pentru această fericire a ta. Ai recunoscut doar adineauri că ești fericit în casa ta.

LOCATARUL
(vrea să dea înapoi)

Nu chiar în casă. În balcon, câteodată.

PRIETENUL

Trebuie să recunoaștem cu toții că balcoanele reprezintă încununarea unor sudori vărsate...

(Ușa se deschide brusc; intră Profesorul.)

PROFESORUL

Mă scuzați, mai e un loc liber? (Locatarul și Prietenul se privesc nedumeriți.)

LOCATARUL

Mă rog, poftiți.

PROFESORUL

Imediat, să-mi aduc bagajul. (Iese și se întoarce cu un geamantan enorm.) Merg și eu cu dumneavoastră.

PRIETENUL
(incurcat)

Noi nu mergem nicăieri...

I.LOCATARUL.

(îl trage de mână, îi șoptește)

Pst! Cine știe cine e. Nu te aventura în declarații. *(Tare.)*
Mergem și noi încotro merge toată lumea.

5

PRIETENUL.

Evident. Cum să nu mergem nicăieri, noi mergem înainte.
Stăm aici, dar mergem înainte.

PROFESORUL.

Eu nu merg decât câteva stații.

10

I.LOCATARUL.

(nedumerit)

Stații? *(Izbucnește în râs.)* Formidabil! Ce tren căutați dumneavoastră?

PROFESORUL.

15

Trenul care trece pe aici.

I.LOCATARUL.

(continuă să râdă)

Domnule, ești formidabil. Ai nimerit într-o casă de oameni.

20

PROFESORUL.

(se uită în jur)

Serios, într-o casă de oameni? Asta-i bună! *(Râde.)*

PRIETENUL.

(încăndu-se și el de râs)

25

E foarte bună. Auzi, vroia să meargă cu casa ta până la...

I.LOCATARUL.

O fi ea, casa mea, grozavă, dar roate n-are...

PRIETENUL.

N-are.

PROFESORUL.

Totuși, să nu stau cu geamantanul aici, în picioarele oamenilor. Să-l pun sus.

I.LOCATARUL.

Unde, sus?

5

PROFESORUL.

În plasă. *(Își dă seama.)* A, desigur. Nefiind tren, compartiment, nu există nici plasă. Toate au o logică de fier. *(Către Locatar.)* Totuși, ar fi trebuit să faceți o plasă. Casă, casă, dar unde pui geamantanele celor care vin? Unde pun eu geamantanul, dacă nu există nici o plasă? *(Ridicând tonul.)* O să reclam.

PRIETENUL.

(împăciuitor)

Dacă nu există, se poate face. Gazde suntem, ce Dumnezeu! Cinci minute, cât rămâneți aici, ne vom sili să vă simțiți bine. *(Către Locatar.)* N-ai putea să aduci niște sfoară? Și niște bete, ceva.

15

I.LOCATARUL.

O, cum să nu, e doar casă de oameni. *(Iese și se întoarce cu o ramă mare de tablou și cu o plasă de piață. Împreună cu Prietenul improvizează plasa.)* Gata! *(Se șterg de sudoare.)* E chiar mai bine așa. Mă mir că nu mi-a dat prin cap până acum.

20

PRIETENUL.

N-ai avut nevoie. Dar uite, acum, cum s-a ridicat problema, cum s-a rezolvat. Viața rezolvă mereu.

I.LOCATARUL.

25

Viața rezolvă pe rupte.

PRIETENUL.

E nouă.

I.LOCATARUL.

E ca și nouă.

30

PRIETENUL.

Ține la tăvăleală.

LOCATARUL.

De-aia am și luat-o.

5 PROFESORUL.

E o viață bună.

LOCATARUL.

Mda, merge, merge...

PROFESORUL.

10 Toate au o logică de fier. *(la geamantanul, dă să-l pună sus.)*
Sunteți buni? *(Locatarul și Prietenul îl ajută.)*LOCATARUL.
(punând mâna pe geamantan)

Greu...

15 PRIETENUL.
(idem)

Se lasă greu...

LOCATARUL.
*(încet, Prietenului)*20 Ce-o fi... dincolo? *(Bate cu degetul în geamantan.)*PRIETENUL.
(încet)

Ce să fie... Probleme...

LOCATARUL.
(după ce termină, râzând)

25 Am făcut-o și pe asta.

PROFESORUL.

Numai să nu pice la vreo zdruncinătură.

LOCATARUL.
(bănuitor)

Cine naiba să zdruncine?

PRIETENUL.

Doar vreun cutremur.

5

PROFESORUL.
(ia un scaun și se trage mai spre fereastră)

Bine că am găsit un loc la fereastră.

LOCATARUL.

Am și balcon.

10

PROFESORUL.

Unde-om fi ajuns?

LOCATARUL.
*(are o idee)*Cred că ați ajuns la destinație. Să dăm geamantanul jos. *(Se 15*
repede și, cu o politete cam smucită, coboară geamantanul. Acesta se deschide.
Din el se împrăstie tot felul de lucruri: două pene de spart butuci, material
izolant, o perie de ghete, o armonică. Locatarul ia armonica – scoate câteva
sunete; Profesorul i-o smulge din mână, o bagă înapoi, strânge lucrurile,
închide geamantanul, îl pune sus.) 20

PROFESORUL.

Lasă-l, că eu nu mă grăbesc. Nu sunt dintr-aceia care fug
după trenuri. Știți, eu sunt profesor.

LOCATARUL.

Și eu sunt profesor.

25

PRIETENUL.

Și eu sunt profesor.

PROFESORUL.

Eu sunt neurolog.

ILOCATARUL.

A, a!

PRIETENUL.

Aa!

5

PROFESORUL.

Aa! Și dumneavoastră sunteți profesori? Atunci pot să vă spun. Mă puteți înțelege. Aflați că ne aflăm, într-adevăr, într-un tren. Dumneavoastră sunteți cei care confundați. N-am vrut să vă spun brusc, ca să n-aveți un șoc.

10

ILOCATARUL.

Tren? Imposibil. (*Râzând.*) Plătesc chirie.

PRIETENUL.

(*nesigur*)

Mai știi, prietene? S-ar putea să fie și tren... Poți să știi, cu
15 casele astea...

ILOCATARUL.

Iasă-mă, frate, în pace, de-atâția ani stau aici. Dacă era tren, ehe, cine știe unde-aș fi ajuns până acum! Aș fi ocolit pământul... (*Merge la fereastră.*) Dar uitate, același deal în față, același palmier aici și frasinii ăia mai încolo, aceiași oameni pe stradă...

20

PROFESORUL.

Iluzii optice. Noi funcționăm pe bază de iluzii optice.

ILOCATARUL.

Parcă numai optice! Și acustice... Cunosc pe cineva care
25 aude cu degetul mic de la mâna stângă și se roagă de toată lumea să-i taie urechile, că-l incurcă.

PROFESORUL.

Științific, e perfect explicabil. Și-a făcut un transfer de simțuri. Prin sugestie și autosugestie. Știți, eu am făcut o descoperire.

ILOCATARUL.

(*ironic*)

Recunoscută de lumea întreagă!

PROFESORUL.

De o treime... Câștigă în fiecare zi mase tot mai mari de
5 oameni.

PRIETENUL.

Indiferent de sex?

PROFESORUL.

N-aș putea spune. Femeile sunt mai rezistente. 10

ILOCATARUL.

Sexul joacă un rol mare oriunde te-ai duce. Și viitorul îi prevede un rol și mai mare în următoarele cinci secole. Da, da, daravela asta joacă un rol...

PRIETENUL.

15

(*flegmatic*)

Să joace!

PROFESORUL.

(*revoltat*)

Ce-ți pasă dumitale... de nevoile oamenilor! 20

PRIETENUL.

Eu nu mă bag...

ILOCATARUL.

(*il trage de mânecă pe Prieten*)

Nu te aventura... (*Ca s-o dreagă.*) Femeia e o tovarășă de viață. 25

PROFESORUL.

(*intepat*)

Gresit!

PRIETENUL

(nesigur)

De muncă... de concepții... de aspirator...

PROFESORUL

(sentențios)

E o sfântă. Femeia e o sfântă.

LOCATARUL

(uimit, către Prieten)

Ia te uită...

PROFESORUL

(subliniind silabele)

O sfântă...

PRIETENUL

(cu fiere)

Bine ne face!

LOCATARUL

(către Profesor, puțin speriat)

Nu, zău... Nu glumești?

PROFESORUL

20 Dacă s-a descoperit recent!... Doi savanți... Pe baza unei
analize spectrale...

LOCATARUL

(sărind ca ars)

A carbonului?

PROFESORUL

Da.

LOCATARUL

Hm! *(Către Prieten.)* Vezi, mă, știința... *(Fluieră.)*

PRIETENUL

(mașinal)

Cea mai avansată... *(Deodată, furios.)* Nu vreau să știu de nici
un carbon. Dacă și în chestiuni de-astea ți se bagă pe gât ulti-
mele descoperiri...

LOCATARUL

(enervat, la rândul-i)

Cine-i plătește, domnule, p-ăștia care tot desco-o-peră?

PROFESORUL

(cu un anumit ton, către Locatar)

Deci, te opui.

LOCATARUL

(speriat)

Cum? Cum... Cine să...? Eu să mă... hm!... opun? Dar
nu știți cât am luptat...

PROFESORUL

(pe același ton, către Prieten)

Și dumneata – la fel! Deci, cârțiți...

PRIETENUL

(palid)

Câr-mâr noi?

PROFESORUL

(bătând cu pumnul)

Cârțiți în masă?

PRIETENUL

(îl apucă demnitatea)

Bine, domnule, să admitem că femeia o să se pună de acord
cu știința cea mai avansată, devenind, cum ziceți, o sfântă...
(Furios.) Atunci noi, noi pentru ce mai muncim? Aia nu, aia nu...

ILOCATARUL.

Da, căci, zi de zi, sus, pe acoperișuri... De ce? Pentru ce?

PROFESORUL.

Pentru societate...

5

ILOCATARUL și PRIETENUL.

(*luminați deodată*)

Ei, bată-vă să vă bată! (*Râd relaxați.*)

ILOCATARUL.

... Asta e cu totul altceva... Deci, pentru copiii noștri...

10

PRIETENUL.

Pentru societatea copiilor noștri... (*Pe gânduri.*) Sigur că...
Dar cu cine să-i mai faci?

PROFESORUL.

(*sententios*)

15 Oare savanții dorm? (*Oftează.*) Uite, exact așa se întâmplă
întotdeauna. Noul irită.

ILOCATARUL.

Irită firea...

PROFESORUL.

20 Teoria mea credeți că nu a întâmpinat, și ea, la răndu-i...?
Dar sunt sigur că într-o bună zi voi primi o recunoaștere una-
nimă. Absolut sigur.

PRIETENUL.

Nu ne-ați spus, ce descoperire ați făcut?

25

PROFESORUL.

Una simplă, la prima vedere.

ILOCATARUL.

Astea simple...

PROFESORUL.

Neg existența nervilor.

PRIETENUL.

Și ce e cu asta?

PROFESORUL.

5

Asta e teoria mea.

ILOCATARUL.

Eu neg existența creierului.

PROFESORUL.

Dar eu pot demonstra.

10

PRIETENUL.

Ce?

PROFESORUL.

Că trăim într-un secol de calm.

ILOCATARUL.

15

Ce? Aoleu!

PRIETENUL.

Într-adevăr, crește numărul calmilor naturali și artificiali.
Asta se poate observa prin muzee.

PROFESORUL.

20

Ba, dimpotrivă. Crește numărul astenicilor.

ILOCATARUL.

Și atunci?

PROFESORUL.

Dar astenia lor nu e veritabilă. E contractată prin sugestie. 25
Singurul remediu care ne-a rămas este tot sugestia. De la su-
gestie la autosugestie și de aici, înapoi, la sugestie...

PRIETENUL.

Păi, am mai fost o dată. Ce facem, batem pasul pe loc?

PROFESORUL.

Ăsta e drumul. Șerpuieste. Uite-așa.

5 LOCATARUL
(*trebăluind la fierul de călcat*)

Șarpele casei stă încolăcit opt ore și produce venin. Veninul i se recoltează mecanic, când este pus să muște un flacon de fier care se închide automat. În orice caz, el e mulțumit că
10 lucrează cel puțin în bransa lui: fiindcă, de pildă, într-un timp a trebuit să producă miere. Și cum mierea sa se dovedea ceva mai amară decât cea de flori de salcâm, șarpele casei a fost făcut șarpe boa. În perioada aceea a răbdat, pur și simplu, de foame, pentru că nu se putea târi până-n Africa, după antilope.

15 PROFESORUL.

Deci, înapoi, la autosugestie... (*Pe alt ton.*) Astenia se manifestă și la animale... Eu aveam un tigru...

PRIETENUL.

Dar indivizii?

20 PROFESORUL.
(*secret*)

Tot așa... la pământ... Singurul remediu – autosugestia.

PRIETENUL.

După teoria dumneavoastră, dacă-i spun unui mort: „Măi
25 frate, nu ești mort. Hai, învie, ce dracu te-au sugestionat în halul ăsta!“ el învie?

PROFESORUL.

O să ajungem și acolo. Deocamdată ceea ce am putut obține este revelația fundamentală pentru știință a inexistenței
30 nervilor la oameni.

LOCATARUL.

Și oamenii... știu?

PROFESORUL.

Tocmai asta e.

PRIETENUL. 5

Habar n-au că sunt calmi.

PROFESORUL.

Va veni însă o zi când vor afla totul. Trebuie să luptăm pentru înfăptuirea acestei zile.

10 LOCATARUL.
(*visător*)

Or să se dea și cremvurști. (*Hotărât.*) Eu voi merge în primele rânduri.

PRIETENUL.

Nici eu n-o să stau cu mâinile în sân. Am o educație, am
15 primit o anumită întorsătură a lucrurilor, mi s-au insuflat, am făcut cursuri, am inhalat... Am tras în piept suflul cel reavăn, am... ce să mai vorbim!

LOCATARUL.

Să nu mai vorbim. 20

PROFESORUL.

Deocamdată, singura tactică ce se poate adopta: munca de la om la om.

PRIETENUL.

Intuiesc esența problemei: mergi din casă în casă și le spui
25 oamenilor să se calmeze.

LOCATARUL.

Orice om calm în plus este un câștig pentru omenire. (*Câștigat de idee.*) Doctore, ai în mine un frate. Ai picat la țanc:

simțeam că o iau razna. De-asta l-am și chemat pe prietenul meu, să mai stăm de vorbă. Să n-o iau razna pe tăcute. Sau, cum s-ar zice... în gând.

PRIETENUL.

5 Noi suntem prieteni din cele mai vechi timpuri.

PROFESORUL.

Prietenul e ca un paratrăsnet.

LOCATARUL.

Eu, când sting seara lumina, îmi apar pe pereți niște dungii 10 orizontale, întretăiate de dungii verticale. Nu știu de unde vin aceste dungii. Am observat, am studiat. Am consultat chiar CIBERNETICA. Întunericul tău, Prietene, este tot așa, în pătrățele?

PRIETENUL.

(*nesigur*)

15

Așa și-așa.

PROFESORUL.

Tot din cauza sugestiei. Ați avut cândva, prin casă, vreun ciur, vreun grătar, ceva?

20

LOCATARUL.

(*se gândește*)

Ciur... grătar... Nu.

PROFESORUL.

Gratii, cumva? Vreau să spun, dat fiind că înainte erau hoți, 25 ați stat în vreo casă cu gratii la geam?

LOCATARUL.

Nu, dar am trecut o dată pe lângă una.

PROFESORUL.

Și v-au impresionat puternic.

LOCATARUL.

Foarte puternic. Un timp, nici n-am putut să mă mișc de lângă această casă.

PROFESORUL.

(*triumfător*)

5

Păi vezi! Totul se poate explica științific.

LOCATARUL.

Da, acum mi-e foarte clar.

PRIETENUL.

Totul se clarifică de la o zi la alta. Domnule profesor, ne-ați 10 fost de un real folos. De acum încolo aveți în noi, în mine și în prietenul meu, oameni cu un calm de fier. Niște atleți ai calmului omenesc. Acum mergeți. (*Se pregătesc de plecare.*) Vă pot conduce câțiva pași?

PROFESORUL.

15

Ce, am și ajuns?

PRIETENUL.

Unde să ajungem?

PROFESORUL.

(*nostalgic*)

20

Acolo, departe.

PRIETENUL.

(*încet, către Locatar*)

Ăsta o ia de la cap. (*Tare.*) Dar dumnealui (*il arată pe Locatar*) a ajuns acasă, e casa lui. Noi trebuie să coborâm și... să schimbăm trenul.

PROFESORUL.

(*dă să ia geamantanul, apoi se răzgândește*)

Mai rămân. Îmi place casa dumnealui, e odihnitoare.

LOCATARUL
(*masinal*)

Are și balcon.

PROFESORUL

5 Mă scuzați că am confundat. Credeam că am devenit. Câteodată, confund problema ajungerii undeva cu problema devenirii. E un punct de viitor, unde cei doi termeni, într-adevăr, se unesc. (*Rușinat.*) Am făcut o gafă, așa e?

LOCATARUL

10 Nu-i nimic, nu-i nimic, ce, parcă eu nu confund?

PRIETENUL

Acum, ca să fim sinceri, toți confundăm pe rupte.

PROFESORUL

Și există atâtea posibilități de a confunda o casă cu un tren.

15 PRIETENUL

Mai ales acum, când cibernetica...

PROFESORUL

Totul e să nu credem în superstiții, fie ele chiar și mascate sub formă de diverse lucruri.

20 PRIETENUL
(*cu intenție*)

Și să plecăm la timp. Eu chiar o să mă duc. E târziu... (*Încet, către Locatar.*) Poate reușesc să-l sugestionez. I.a revedere. (*Iese, apoi se întoarce.*) Nu vă supărați, cu cine am avut onoarea?

25 PROFESORUL

Poftiți cartea mea de vizită. (*I-o dă.*)

LOCATARUL
(*râzând*)

Dar e complet albă. Nu scrie nici un nume.

f

PROFESORUL

Există acolo amprentele mele.

PRIETENUL

Aa! Da... Atunci e clar. (*Din ușă.*) Mă duc acasă... (*Către Profesor.*) Dumneata? 5

PROFESORUL

Bine mai e la casa omului! Când găsești și un loc la geam.

LOCATARUL
(*către Prieten*)

Stai. Mă duc eu... 10

PRIETENUL

Unde? Doar e casa ta. N-ai auzit: casa omului.

LOCATARUL

Mă duc în lume – și mă spăl pe cap. (*Se plimbă foarte agitat prin cameră, cu într-o transă.*) Mă îmbrac bine și mă bag sub duș. 15 (*Exaltat.*) Simt nevoia să mă spăl pe cap, să-mi trag spuma săpunului, imponderabilă, până peste ochi, ca o cască de cosmonaut care s-a izbit de Dumnezeu și-i intră în test, puțin câte puțin. Dacă v-aș spune că azi am fost nebun, n-o să mă credeți!

PROFESORUL 20

Nebun?

LOCATARUL

Nebun, de-am putut trăi o zi ca asta! Absolut normală, n-am luat-o nici la dreapta, nici la stânga, c-un milimetru. Trebuie să-mi torn apă-n cap, să mă trezesc la mine, ca la o înălțare 25 la cer. (*Montându-se.*) Uuuu! am ajuns la infinit și, Doamne, nu e cine știe ce, în afară de niște drepte paralele, care s-au întâlnit aici pe crengi și fac un fel de grătar și nu sunt deloc fericite și se întreabă a mirare: „E? E? E?” Mai tăceți dracului din gură că m-ați asurzit, lăsați-mă să-mi tihnească și mie, cât de cât, 30

infinitul. Grătare ați vrut? Nu v-a plăcut independente. Ce-ați căutat aici? Cine v-a pus să alergați ca nebunele? Pe mine mă ia c-o moleșcă, artificială. Artificială dar bună, ca un hașis de cânepă sub pleoape... Simt că pământul se înmoaie și el sub băltoacă... Se cascadează o gaură mare în mijloc – și eu mă tot duc – pleosc! pleosc! lipa! lipa! – în jos. *(După o pauză înfricoșătoare.)* Asta! – la apă caldă.

PROFESORUL.

Ia apă caldă?

10 LOCATARUL.

Ia apă rece – hm! încep să țip. Așa, hodoronc-tronc, mă apucă țipatul, îmi ia foc limba. Nu vreau să mă mai trezesc, zic, lăsați-mă normal... Ce înseamnă asta? Vă bateti joc de oameni? Nu pot să cresc cu picăturile astea în cap! Mă împing 15 înapoi. Mă frânează. Unde e perspectiva mea luminoasă – c-am ajuns la vârsta asta și nimic, nici o realizare! *(Pe alt ton.)* Apoi, ce să mai realizezi când tot crăpi... *(Ca o justificare.)* Nu vedeți că s-a schimbat și clima?... *(Melancolic.)* Și nimic... Nici un sentiment care... să te lege... *(Enervat.)* Și parcă poți să mai 20 iubești pe cineva în halul ăsta?! *(Scurtă pauză. Luând seama în jur.)* Ce abur, ce alunecș pe pereți! Nu poți să mai parcurgi, să mai traversezi un perete... Unde e spada atârnată cu un fir de păr în tavan? Cine mi-a furat tavanul, că eu nu-mi amintesc să-l fi gonit... *(Trist, încet, ca o concluzie.)* Iar eu urlu, urlu din ce în 25 ce mai tare... sau din ce în ce mai încet – că nici nu-mi dau seama bine... Cum să-ți mai dai seama în condițiile astea... Când cald, când rece... Și cineva-ți ține un furtun îngrozitor deasupra capului...

(Cortina)

ACTUL II

Același decor.

PROFESORUL.

(care tot timpul și-a luat notițe)

Mda... Mai aveți ceva de... declarat? 5

LOCATARUL.

(speriat și rusinat oarecum de cele spuse)

N-am declarat nimic...

PRIETENUL.

(apărându-l) 10

A aruncat și el o vorbă...

PROFESORUL.

(râde superior)

Ha-ha-ha!

LOCATARUL 15

(merge la chiuveță, răsucesce robinetul)

Tot nu curge... *(Către Profesor, pe un ton autoritar, de controlor care cere biletul.)* Batista, vă rog...

PROFESORUL.

(mîrat) 20

Ce batistă?

LOCATARUL.

Batista dumneavoastră, vă rog, s-o punem la-nmuiat... Tot o am pe cealaltă... (*Profesorul îi dă o batistă.*) Unde s-a-nmuiat una...

5 PROFESORUL.

(*încercând să se dumirească*)

Vă spălați rufe în tren?

PRIETENUL.

(*către Locatar la ureche*)

10 Ți-am spus eu?! (*Tare.*) Iubiți și scumpi prieteni, eu bat în retragere... Ceasul meu (*consultă ceasul*)... deși a stat un răstimp... a luat-o iarăși din loc...

PROFESORUL.

Din loc în loc... Așa zvâcnește timpul... (*Se bătăie pe scaun.*)

15 LOCATARUL.

(*cu intenție*)

Ceea ce trebuie să facem cu toții... Să zvâcnim înainte. (*Arată ușa. Prietenul iese.*)

PROFESORUL.

20 Ce? Ce-ai spus? (*Locatarul tace.*)

LOCATARUL.

(*vorbete parcă ar fi singur*)

Car nămol cu o căldare la femeile care fac nudism. În tinerețe, aveam o părere mai bună despre femei. Dar trebuia să facă
25 cineva și treaba asta. Ele nu se mai feresc de mine. Mă numesc „cel care aduce nămol“, și-și văd înainte de nudismul lor. De fapt, nici eu nu le mai bag în seamă. Le numesc „femeile care se-nămolesc“, și mă gândesc la ale mele. Uneori, însă, m-apucă din senin o poftă grozavă de-njurat. Car nămol și înjur: Dumnezeuii
30 tăi de viață, de tinerețe, de bătrânețe, de iubire, de căsătorie, de ideal. Toți acești dumnezei se prefac într-un nămol de bună

calitate, în orice caz, femeile îl găesc foarte bun, se ung cu el pe buci.

PROFESORUL.

Unde s-a dus?

LOCATARUL.

(*tresare*)

Cine?

PROFESORUL.

Prietenul dumitale.

LOCATARUL.

A ieșit.

PROFESORUL.

Ieșirile astea nu prea îmi plac! (*Bate cu pumnul în scândura de călcăt.*)

LOCATARUL.

(*timid*)

Dar sunt necesare.

PROFESORUL.

Un rău necesar, vrei să spui?

LOCATARUL.

Avem nevoie să mai plecăm și noi din când în când. Să mai vedem lumea.

PROFESORUL.

Poți să o vezi și pe fereastră.

LOCATARUL.

Da, dar lumea din fereastră nu e toată. Orice fereastră are o limită. Și-apoi, nici nu mai sunt locuri la fereastră... Toți care vin...

PROFESORUL.

Și lumea are o limită. De exemplu, domnul care a plecat
reprezenta pentru mine o limită. Acum limita s-a dus, parcă
nu mă simt bine. Orice om pe care îl pierdem înseamnă o
5 dezvelire în fața primejdiei.

LOCATARUL.

Și o adâncă durere.

PROFESORUL.

Dar nu trebuie să fim pesimiști.

10

LOCATARUL.

Să nu dezarmăm.

PROFESORUL.

Și mai ales să nu ne pierdem calmul.

LOCATARUL.

15

Aa...

PROFESORUL.

Asta e mai important ca toate.

LOCATARUL.

Totul e mai important ca toate.

20

PROFESORUL.

Și în anumite condiții, da.

LOCATARUL.

Și pe o anumită treaptă.

PROFESORUL.

25 Pe o anumită treaptă a anumitor condiții. Dar, în cazul
nostru, stăpânirea de sine aduce după ea regenerarea celulelor...

LOCATARUL.

Ca și somnul.

PROFESORUL.

De la regenerarea celulelor și până la întinerirea spirituală
nu e decât un pas. Apoi urmează, în mod logic, bunăstarea 5
materială.

LOCATARUL.

Asta pândesc eu de atâta amar de vreme! Și totul numai
prin calm?

PROFESORUL.

10

Și totul numai prin calm.

LOCATARUL.

Dar noi înseamnă atunci că suntem nervoși?!

PROFESORUL.

Foc. Numai în aparență. Tocmai împotriva acestei aparențe 15
se îndreaptă teoria mea. Eu mă ridic împotriva aparențelor.

LOCATARUL.

Să sfârșim aparențele. Problema e: cum să le deosebim
de realități, pentru că aparențele și cu esențele am impresia că
merg mână în mână. 20

PROFESORUL.

De la o vreme.

LOCATARUL.

Cum să facem?

PROFESORUL.

25

Vom începe printr-un proces de delimitare a aparențelor.

LOCATARUL.

De exemplu, dumneata te instalezi în casa mea, zici că e tren și că mergi cu ea numai până nu știu unde, mă rog. Te muți în spinarea mea. Totodată, susții că n-am de ce să mă enervez.

5 PROFESORUL.

Ăsta e sigur sociologism vulgar.

LOCATARUL.

Dar care e aici esența?

PROFESORUL.

10 De multe ori, esența ne scapă printre degete, recunosc. *(Privindu-și mâinile, meditativ.)* Printre aceste degete ale mele au scăpat atâtea esențe!

LOCATARUL.

(înduiosat, îl consolează, bătându-l pe umeri)

15 Nu-i nimic, nu-i nimic. Nu-i numai vina dumitale. Au intervenit și anumite condiții...

PROFESORUL.

De viață și de moarte.

LOCATARUL.

20 Pe viață și pe moarte.

PROFESORUL.

Dar câteodată și noi privim lucrurile prea ușor.

LOCATARUL.

Și eu privesc lucrurile prea ușor.

25 PROFESORUL.

(atent)

A, asta e important, foarte important.

LOCATARUL.

Ce e important?

PROFESORUL.

Ce-ai mărturisit adineauri.

LOCATARUL.

5

Ce?

PROFESORUL.

Că privești lucrurile prea ușor...

LOCATARUL.

Bine, dar este o simplă declarație...

10

PROFESORUL.

Ai putea s-o dai în scris?

LOCATARUL.

(speriat)

Dar la ce trebuie?

15

PROFESORUL.

Eu nu pot calma oamenii decât cu un document în mână. Știi, un test, în care să pot descifra personalitatea subiectului. Faptul că privești superficial lumea explică, de exemplu, de ce nu poți deosebi realitatea de fantasmagorie. De ce te crampo- 20 nezi să susții că acest tren nenorocit este casa dumitale.

LOCATARUL.

Bine, dar are și balcon.

PROFESORUL.

Asta nu dovedește nimic. Uți că trăim în epoca tehnicii 25 celei mai avansate? Ce, era mare lucru să breveteze cineva trenul cu balcon?

I.LOCATARUL.

Da, dar la noi n-ar fi prins: suntem o țară muntoasă! Avem multe tuneluri.

PROFESORUL.

(compătîmire)

5 Frate, frate, adânc ți s-au mai înrădăcinat în cap unele concepții! Ce sunt părinții dumitale?

I.LOCATARUL.

Nu mai sunt.

PROFESORUL.

10 Atunci să păstrăm un moment de reculegere. *(Îl păstrează.)*
Și unde sunt îngropați?

I.LOCATARUL.

Într-un sat de munte...

PROFESORUL.

15 Va să zică, ești de la țară.

I.LOCATARUL.

(speriat)

E grav?

PROFESORUL.

20 Nu cine știe ce. Ai mare noroc că satul e situat la munte.

I.LOCATARUL.

A fost munte, dar nu mai e. Era bătrân. S-a ros cu trecerea anilor.

PROFESORUL.

25 În orice caz, caracterul pozitiv al locului se menține. Aerul era mai sănătos. Chiar dacă nu mai există brazi propriu-zisi, resturi de ozon, venind din timpuri imemorabile...

I.LOCATARUL.

Ceva, ceva... *(Pauză. Locatarul merge la fereastră.)* Știi ce, mă gândesc că s-ar putea să ai dreptate. Uite, adineauri nu exista cioara asta în salcâmul din fața casei. Acum există, o văd clar. Aș putea chiar să-i număr penele.

PROFESORUL.

Cui?

I.LOCATARUL.

Ciorii. Înseamnă că peisajul s-a schimbat întrucâtva. S-ar putea să fim într-un tren.

PROFESORUL.

(radiind)

Îmi place. În primul rând, te-ai calmat; când judecă omul la rece, altfel privește, altfel vede.

I.LOCATARUL.

15 Aș fi un ipocrit dacă n-aș recunoaște sincer, deschis, că dumneata mi-ai deschis ochii.

PROFESORUL.

(modest)

Nu eu, știința mea despre deschiderea ochilor.

I.LOCATARUL.

Într-adevăr, ești mult mai învățat decât mine.

PROFESORUL.

Aș putea să-ți fiu și tată. *(După puțină reflecție.)* Și mamă.

I.LOCATARUL.

Și mamă.

PROFESORUL.

Sunt un tot încheșat. Un monotot. Dacă vreau, pot totul.

LOCATARUL

Cred că m-am și dezastenizat. (*Înghițe în sec de vreo două ori la rând.*)

PROFESORUL

5 Ce faci?

LOCATARUL

Înghiț ultima fărâmă de nervi. (*Fericit.*) Metoda dumitale, într-adevăr, e miraculoasă. Uite, mă simt foarte bine. Parcă acum câteva minute m-am născut. Acum, în minutele noastre.

10 PROFESORUL

Eu te-am făcut om, dar, cum îți spun, nu e meritul meu. Știința înainte de orice.

LOCATARUL

(*avântat*)

15 Meritam eu norocul ăsta? (*Convins.*) Nu, nu-l meritam.

PROFESORUL

Ba-l merita.

LOCATARUL

Ba nu-l meritam. A fost o adevărată... (*caută cuvântul*)...
20 plească. Această plească trebuie extinsă asupra întregii omeniri. Deși, precis, n-o merită.

PROFESORUL

Mă bucură că m-ai înțeles perfect. Dar trebuie să procedăm sistematic. Lumea nu renunță ușor la nervii ei. Extirparea ner-
25 vilor populației cere prudență.

LOCATARUL

Merită prudență.

PROFESORUL

Să analizăm puțin cum stau lucrurile. Va să zică, dacă nervozitatea e o boală molipsitoare... oamenii se enervează unul pe altul.

LOCATARUL

5

Prin rotație?

PROFESORUL

Simplu, unul de la altul.

LOCATARUL

Ce trebuie să facem în cazul ăsta?

10

PROFESORUL

Să-i izolăm. Izolezi, izolezi, dar cum?

LOCATARUL

Etaș!

PROFESORUL

15

(*stă pe gânduri*)

Ce-ar fi să încercăm cu vată de sticlă... Nu, niște pereti de plută ar fi mai potriviți... Pluta oprește orice zgomot.

LOCATARUL

Dar de unde iei atâtea plute? Chiar, cam câte plute or mai
20 fi pe glob?

PROFESORUL

Nu m-aș mira să nu mai fie decât câteva păduri.

LOCATARUL

Da, fiindcă de câte ori ai nevoie de ceva... Și ce faci numai
25 cu câteva păduri de plută? Abia dacă reușești să izolezi, de bine, de rău, toate tâlpile.

PROFESORUL.

Am putea lua pluta și de la colacii de salvare.

LOCATARUL.

Ar fi o idee. Că și așa stau degeaba. Cine se mai salvează
5 acum cu colaci?

PROFESORUL.

Odată ce avem bomba atomică! Un lucru îl anulează pe
celălalt.

LOCATARUL.

10 Asta înseamnă progres. Eu cred în progres.

PROFESORUL.

Dacă n-ai crede, n-ai fi aici. Totuși, cu pluta obținută în
felul ăsta, să zicem că ne-am ridica cu izolarea lumii până la
genunchi, admitând cazul c-o începem, cum spuneam, de la
15 tălpi. Ce-i facem cu tot restul?

LOCATARUL.

Ei, ce-i facem cu restul?

PROFESORUL.

Poți să lași atâta amar de lume descoperită? Expusă?

20

LOCATARUL.

Nu poți. Din moment ce tot te-ai apucat de-o treabă, mă-
car s-o faci până la capăt.

PROFESORUL.

(sovăind)

25 Talașul... ce zici...

LOCATARUL.

Să-i dăm cu talaș?

PROFESORUL.

Are câteva calități izolatoare. Și aparatele de mare precizie
se separă în lăzi tot cu ajutorul talașului.

LOCATARUL.

5 Omul e și el un aparat precis. Cel mai precis aparat.

PROFESORUL.

Deci, în primul rând, lăzile... și cu atât mai mult – talașul.

LOCATARUL.

Să zicem că printr-un mijloc sau altul o să se obțină rezul-
tate satisfăcătoare în direcția asta. O să se reușească să nu se vadă
10 om cu om?

PROFESORUL.

Cu anii.

LOCATARUL.

Dar nu știu dacă o să le convină. Au fost învățați să se vadă. 15
(*Soaptă.*) Aud că în Orient s-a desființat și feregeaua. (*Tare.*) Deci,
tendința generală e inversă. Să nu ne punem de-a curmezișul
istoriei. Oricum, oamenii trebuie să se vadă. Mai ales femeile.
Asta este situația, în direcția asta se simte acum vântul.

PROFESORUL.

20

(*deconcertat*)

Atunci, să se vadă, dar să nu se audă. Că de-aici se trag, în
mare măsură, nervii: auzi una, alta.

LOCATARUL.

Ba să se vadă și să se audă, dar să vorbească limbi diferite. 25

PROFESORUL.

Ba o singură limbă, dar diferită.

LOCATARUL.

Care?

PROFESORUL.

Oricare, dar să fie diferită bine. Chestia e să le dai oame-
nilor puțința de a se înțelege greșit.

LOCATARUL.

5 Într-adevăr, oamenii se înțeleg foarte greșit.

PROFESORUL.

Cât se poate de greșit.

LOCATARUL.

10 Eu n-am găsit decât o singură persoană cu care să pot
comunica.

PROFESORUL.

Cât despre comunicații... ce să mai vorbim! Dacă nu mai
comunică tatăl cu fiul, soția cu soțul... orașul cu orașul, satul
cu orașul...

15 LOCATARUL.

Și persoana aia e un adevărat prieten.

PROFESORUL.

Mai există prieten adevărat?

LOCATARUL.

20 Există: unul.

PROFESORUL.

Ce sunt părinții lui?

LOCATARUL.

Functionari.

25 PROFESORUL.

Aha!

LOCATARUL.

E cel mai bun prieten al meu. Când am chef de-o discuție,
care să-mi meargă la inimă, mă duc la el, sau vine el la mine...
O cafea – și gata discuția! Vorbim despre orice, fără nici o
reținere. E mare lucru să n-ai nici o abținere, când stai la taifas 5
cu cineva.

PROFESORUL.

Absolut, absolut!

LOCATARUL.

Am ajuns să ne cunoaștem atât de bine, încât am putea să 10
vorbim chiar de-a-ndoaselea. El în locul meu și eu în locul lui.

PROFESORUL.

Și de ce nu încercați?

LOCATARUL.

(se uită speriat în jur)

15

De frică. S-ar putea să spun cine știe ce în contul lui și să-l
bag la apă. Nu, nu se face. Și apoi, de ce să nu-i lași omului
plăcerea să zică *el* ce are de zis? Măcar cât e în viață!

PROFESORUL.

Ar fi o crimă împotriva umanității.

20

LOCATARUL.

Evident. Și dacă e să fiu sincer, cred că el e mai bun prieten
pentru mine decât eu pentru el. Mă cunoaște de-a fir-a-păr,
pentru că îl interesează tot ce e în legătură cu mine. (*Taină.*) Știe
și tăta pe care am supt-o.

25

PROFESORUL.

Trăiește cumva cu soția dumitale?

LOCATARUL.

Poate – dar nu sunt însurat. Dacă aş fi însurat, poate că ar trăi cu ea, ar fi contemporan cu ea. Din prea mare simpatie pentru mine. Dar de un lucru sunt sigur: chiar de ar face un asemenea gest, socialist vulgar, n-aş afla-o niciodată. Ştie să ţină secretul.

PROFESORUL.

Poate ți-ar spune soția.

LOCATARUL.

10 De la femei poți să te aștepti la orice. Sunt în stare să-ți spună!

PROFESORUL.

Și unde e acum?

LOCATARUL.

Soția? Nu sunt însurat.

15 PROFESORUL.

Prietenul.

LOCATARUL.

S-o fi dus acasă. E chiar persoana care a fost aici adineaori.

PROFESORUL.

20 Simpatice om!

LOCATARUL.

Noi discutăm fără nici o reținere. Am observat un lucru. Să zicem că vine pe la mine. Întrebă: „Ce mai faci?“, eu întreb: „Ce mai faci?“. Apoi, eu răspund: „Ce dracu să fac? Bine.“ El
25 spune: „Tot bine“.

PROFESORUL.

Într-adevăr, binele a intrat în orice casă.

LOCATARUL.

Apoi, eu spun: „Plouă afară“. Și el: „Ce ți-a venit? Nu vezi că e soare?“ – „Am visat azi-noapte că ploua cu găleata“, spun eu. „Cam des visezi tu că plouă!“ – observă el. „Și spune-mi, cum era? Ploua bine, ploua cu grindină, cum?“ se interesează el. După
5 asta, discuția alunecă asupra ultimelor inundații de la mama dracului, ce părere am eu despre potop, despre proto-potop... ș.a.m.d. Vreau să spun că, după două-trei replici, normale, discuția o ia razna. Devine, într-un fel, anormală, apolitică.

PROFESORUL.

10

Ai putea să faci o schemă a acestui mecanism de gândire?

LOCATARUL.

Nimic mai ușor. (*Ia o foaie de hârtie și un creion, făce schema.*) Cam așa arată. (*Îi arată.*)

PROFESORUL.

15

Deci, linia de deasupra reprezintă realitatea, terenul solid al senzațiilor și percepțiilor imediate... De aici pornesc o mulțime de liniuțe... putem să le spunem nervuri...

LOCATARUL.

Putem să le spunem și nervuri...

20

PROFESORUL.

... în sus și în jos. Cred că trebuiau desenate cu culori diferite. Roșu și albastru, să zicem.

LOCATARUL.

(*sovăind*)

25

Nervurile care o iau în sus – cu roșu, cele care o iau în jos – cu albastru...

PROFESORUL.

E just așa, dar eu mă gândeam invers.

I.OCATARUL.

Aveți dreptate, e mai just invers.

PROFESORUL.

E și nu e.

5

I.OCATARUL.

(căutând o explicație)

Pentru că noi n-am ajuns încă să ne concentrăm... Concentrația noastră... (*Scârbit.*) Pfu!

PROFESORUL.

10 Pretinzând totul de la oameni, nu înseamnă că le pretinzi prea mult...

I.OCATARUL.

Totul de la om, că mai mult nu se poate...

PROFESORUL.

15 Cel puțin în faza asta, pricepi?

I.OCATARUL.

(bănuitor)

Nu cumva... sunteți pesimist?

PROFESORUL.

(râde superior)

20

S-a zis și cu...

I.OCATARUL.

Chiar și cu pesimismul-optimist?

PROFESORUL.

25 S-a isprăvit. S-a pus capăt.

I.OCATARUL.

Oamenii, când mor, nu mai sunt pesimiști?

PROFESORUL.

Nu.

I.OCATARUL.

Dar cum sunt?

PROFESORUL.

(încurcat)

5

Sunt pe ducă... Adică, dacă au ajuns la convingerea că au trăit o viață bună, a lor, luminoasă, într-un anumit fel, veridică...

I.OCATARUL.

Tot aici e marea chestie... Așa e?

10

(Zgomot pe scări, bătăi în ușă, la vecin. Se aude ușa deschizându-se. Voci bărbătești. Profesorul și locatarul au ascultat cu demnitate.)

I.OCATARUL.

Gunoierii. Țștia cu gunoiul.

PROFESORUL.

15

Au venit să-l ridice?

I.OCATARUL.

Da... săptămânal... (*Ascultând.*) Acum îl fac sul...

PROFESORUL.

(speriat)

20

Ce?

I.OCATARUL.

Îl strâng bine... E vechi...

PROFESORUL.

Vechiturile astea...

25

I.OCATARUL.

Dau de furcă...

PROFESORUL.

A!...

LOCATARUL.

Ca să încapă în mașină... (*Ascultând.*) Acum îl înrămează...

5

PROFESORUL.

(*mirat*)

Covorul?

LOCATARUL.

Nu, pe vecin. Are un tablou mare pe perete. El, tânăr...
10 Îl scot din ramă, și până-l șterg bine... Trebuie să-i țină cineva
locul, nu? Să nu rămână rama fără continuitate... Să nu aibă
deodată un gol metafizic... un abis...

PROFESORUL.

Se pricep la metafizică?

15

LOCATARUL.

Cine? Gunoicrii?

PROFESORUL.

Merg pe intuiție...

LOCATARUL.

20 Pun mâna pe câte o intuiție și merg pe ea...

PROFESORUL.

Aha!... (*Bufnituri de mobilă, zgomot de vase care se sparg.*)

LOCATARUL.

Ca să încapă în mașină...

25

PROFESORUL.

Îl duc la canalizare?

LOCATARUL.

Naiba știe. Poate că se opune...

PROFESORUL.

Se pune de-a curmezișul? (*Enervat.*) El nu vrea, alălalt la fel.
De-aia nu curge apa...

LOCATARUL.

(*uimit*)

5

Dar ce fel de mașină au ăștia cu gunoiul?

PROFESORUL.

(*vag*)

Nouă. (*Tare, la ureche.*) Nouă!

LOCATARUL.

(*socotind*)

10

Adică, o să țină mult...

PROFESORUL.

Tehnica a făcut progrese. O chestie de-asta poate să te țină
toată viața...

15

LOCATARUL.

Viața asta și toată viața de apoi... *Apoi-ul...*

PROFESORUL.

Și vecinul câți mai are?

LOCATARUL.

(*gest cu mâna a compătimire*)

20

E bătrân. A îmbătrânit ieri. Aștepta să vină ieri și n-au venit.
I-a așteptat un ceas, două, trei, toată ziua. Spre seară, deodată,
s-a pomenit cărunt... (*Zgomote infundate.*)

PROFESORUL.

(*milă omenească*)

25

Și... ce-au cu gunoiul lui? (*Se aud gemete.*)

LOCATARUL.

Îl strâng...

PROFESORUL.

Îl dosește? Nu vrea să-l declare?

ILOCATARUL.

(*ca pe o-taină*)

5 N-are... Nu mai are, dacă săptămânal... Uneori, și de trei ori pe zi...

PROFESORUL.

Înteleg mecanismul: dimineța, la prânz și seara. Și...

ILOCATARUL.

10 Gata, nu mai are... (*Taină și mai mare.*) Nici nu mai mănâncă... să nu facă cumva firimituri... Ce-o fi în flora lui stomacală...

PROFESORUL.

Săracul... I-au făcut analiză? Și sinteza urcei?

15 ILOCATARUL.

Poate acum. (*Tipete și mai jalnice.*)

PROFESORUL.

Strașnic ce mai deretică!

ILOCATARUL.

20 Strașnic ce mai ridică. (*Ofiând.*) Fac totul lună.

PROFESORUL.

(*avântat*)

Zburăm, zburăm... Să nu uităm că ne așteaptă zborurile cosmice... (*Zgomot ca de palmă.*) Fața nevăzută...

25 ILOCATARUL.

(*bătăi în ușa locatarului. Acesta iese, se întoarce după câțva timp. Vese!*)

Și așa cu viața... Ori, unde rămăsesem?

PROFESORUL.

Cine?

ILOCATARUL.

De la gunoi... Să le dau și lor ceva... Doi lei, acolo...

PROFESORUL.

5

Oameni nevoiași. Nu vezi cât te zbați pentru o bucată de pâine?

ILOCATARUL.

Pe de altă parte, foarte sănătoși... Ar mânca mult.

PROFESORUL.

10

Muncă grea – munca manuală. Nenormată. Se spetesc... (*Scurtă pauză. Profesorul scoate o hârtie dintr-un buzunar, o consultă. Insinuând.*) Și cum e cu... iepurii ăia?

ILOCATARUL.

(*mirat*)

15

Care iepuri?

PROFESORUL.

(*enigmatic*)

De câmp, de casă...

ILOCATARUL.

(*râzând*)

20

Să zicem că dumneata ai închide un iepure în casă. Cum justifici setea asta a lui? Setea lui de zbor?

PROFESORUL.

(*savant*)

25

Atracția cosmosului. Accelerația gravitațională... care se ridică la pătrat...

ILOCATARUL.

Adică... îi dai drumul?

PROFESORUL.

Nu știu dacă soluția nu e prea tare. *(Speriat.)* Și cine ti-l mai aduce înapoi?

LOCATARUL.

5 Avem noi oamenii noștri... Deși, la salariul lor... Dar parcă iepurile nu fuge degeaba?

PROFESORUL.

Tot ce e gratuit nu e bun.

LOCATARUL.

10 *(tresărind)*

Dar cum știi dumneata ce-am intuit eu despre iepuri? Dumneata nu erai aici... Cum se face că...?

PROFESORUL.

15 Autobiografia dumitale e cam putredă. Uți pentru o clipă asta.

LOCATARUL.

S-a schimbat și clima. E cam cald, nu? Totuși, de unde ai aflat?

PROFESORUL.

20 Vorba, odată ce ți-a ieșit din gură, aparține societății.

LOCATARUL.

(merge la Profesor, îl bate pe umăr)

Bravo! Te felicit!

PROFESORUL.

25 De ce mă feliciți?

LOCATARUL.

Citești printre gânduri. Printre gândurile oamenilor. Încep să mă cam tem de dumneata.

(Intră Femeia necesară, o femeie la 30 de ani, înaltă, frumoasă, mă rog, cu toate atributele. Și cu un bagaj în mână. Se uită în jur, caută un loc, pune bagajul jos, se așază pe pat. Locatarul o privește neliniștit. Profesorul se face că citește în hârtiile lui.)

LOCATARUL.

5

Dacă veneți puțin mai înainte, doamnă, prindeați locul de la fereastră...

FEMEIA NECESARĂ

(face un gest evaziv.)

LOCATARUL.

10

(după o altă tăcere)

Dumnealui *(arată spre Profesor)*... a avut noroc. Știți, dreptul primului ocupant... *(Râde nebotărit.)* Adică, primul ocupant cred că se numește acela care vine primul peste tine.

FEMEIA NECESARĂ

15

(puțin cam jenată)

Eu, știți, mi-aș scoate pantofii... Nu știu de ce, de câte ori călătoresc cu trenul, mi se umflă picioarele...

LOCATARUL.

(tatonând o problemă)

20

Și când stați acasă... tot așa?

FEMEIA NECESARĂ

(râzând)

Nu.

LOCATARUL.

25

Nici stângul?

FEMEIA NECESARĂ

Nici dreptul. Numai așa, când merg pe drum de fier. *(Își scoate pantofii, nu știe unde să-i pună.)*

LOCATARUL

Dați-i încoace. (*Îi ia.*) Mai e puțin loc aici, în plasă. (*Îi pune în plasă.*) Plasa e nouă. Adineauri s-a ivit problema... Ține la drum. (*Privind-o lung.*) Sunteți o sfântă? (*Așteaptă răspunsul care nu vine, pune pantofii în plasă.*)

FEMEIA NECESARĂ

(*iarăși cam jenată*)

Știți... ați putea să stingeți lumina? (*Cască grațios.*) M-a cam ajuns oboseala...

10

LOCATARUL.

(*incurcat*)

Eu știu... (*Arătând spre Profesor*) Citește dumnealui. (*Profesorul tușește cam semnificativ.*) Știți, domnul profesor e primul ocupant... (*Râde forțat.*) Cred că de-acum încolo o să-i plătesc chirie... sau, mă rog, zilnic costul biletului întreg. Până unde-o fi mergând trenul ăsta?

FEMEIA NECESARĂ

(*vag*)

Depart.

20

LOCATARUL.

(*speriat*)

Zilnic? O groază de bani...

FEMEIA NECESARĂ

Adineauri, aici, alături, l-au găsit pe unul fără bilet.

25

LOCATARUL.

(*se caută nervos prin buzunare*)

Nu stătea omul în cuibșorul lui?

FEMEIA NECESARĂ

Ba da, dar n-avea bilet.

30 (*Ușa se deschide. Intră, precipitat, Femeia în plus, o femeie de 28 de ani.*)

FEMEIA ÎN PLUS

(*gâfâind*)

Nu vă supărați, aici s-a mutat casa?

FEMEIA NECESARĂ

(*superior*)

5

Confundați, doamnă...

LOCATARUL.

(*amărât*)

Aici abia s-a mutat trenul...

FEMEIA ÎN PLUS

10

Rămân să-mi trag sufletul... (*la loc pe pat.*) Am intrat aici, am văzut că nu e coadă și zic: poate am noroc. De când cu schimbarea asta a orariilor... Cum intervine femeia, gata haosul...

LOCATARUL.

Poți să mai fii sigur de ceva? (*Pauză - în care fiecare se gândește cum să lege conversația.*) Trăim cam intens.

PROFESORUL.

Cam intensiv.

LOCATARUL.

(*către Femeia necesară*)

20

Ai observat și dumneata?

FEMEIA NECESARĂ

Se vede cu ochiul liber... (*Misterioasă.*) Aseară, o farfurie zburătoare s-a oprit exact pe acoperișul meu. Am simțit zgomotul și misiunea ei suspectă. Din ea au coborât patru linguri nichelate uriașe, acoperite cu un fel de material plastic. Au început să-mi inspecteze acoperișul. Una a sărit de pe acoperiș și s-a oprit, în aer, în dreptul bucătăriei. Fereastra s-a deschis singură. Lingurile mele au intrat în panică.

FEMEIA ÎN PLUS

(gest de spaimă.)

FEMEIA NECESARĂ

„Gata! le-a spus lingura cosmică. Știați că a început o eră
5 nouă?“ – „Alta?“ – „Luați-vă ce aveți, și imbarcarea.“ Lingurile
mele s-au uitat prin bucătărie – ce să-mi ia? *(Râde.)* Poate gân-
dacii... Și s-au înălțat pe acoperiș. El era la masă.

FEMEIA ÎN PLUS

Cine?

10 FEMEIA NECESARĂ

Bărbatu-meu. Încremenise cu lingura în mână. *(Cu durere.)*
I-au ridicat...

LOCATARUL

(speriat)

15 I-au...

PROFESORUL

Dacă nu voia să-i dea drumul...

FEMEIA NECESARĂ

Eram enervată la culme. După ce că se scumpește viața –
20 mi se mai ridică și... lingurile! Iau pușca, cobor în curte și
ochesc în a' mare, care parcă era șefa, sau șeful – cine știe de
ce gen or fi acolo, în ceruri. Glonțul a atins-o, a ricoșat și s-a
întors înapoi cu o viteză din ce în ce mai mare, trecându-mi
25 printre degete. Dacă picam, chiar în momentul acela, mă atin-
gea. Dar noroc că am picat, de frică, o clipă după. Glonțul tre-
cuse și se înfipsese în pământ, dar știu eu dacă nu se va întoarce?
Va parcurge bucata de spirală respectivă și se va întoarce cu o
viteză mai mare... Mi-e frică... *(Începe să plângă.)*

LOCATARUL

30 Și-acum unde te duci?

FEMEIA NECESARĂ

Să mă plâng...

LOCATARUL

(continuând)

Uite, să zicem, astăzi este... 5

PROFESORUL

Marți.

LOCATARUL

Formidabil! Marțea mi se întâmplă mie inefabilul. Zi de
zi, ceas de ceas – marțea. Deci existăm în marți. 10

FEMEIA ÎN PLUS

(nedumerită)

În Marte?

LOCATARUL

Nu. În marți, aici, pe pământ. Încă o marți de-a noastră... 15
Frumoasă, luminoasă, lungă... Bun. *(Illuminat.)* Dar chiar as-
tăzi ne mai aflăm și în săptămâna cutare, luna cutare, anul cu-
tare, secolul cutare, mileniul cutare... Așa e?

PROFESORUL

E just. *(Cu satisfacție.)* Numai că ai uitat epocă? Ai spus de 20
toate, dar epoca? Ai sărit peste epocă. *(Enervat.)* De ce o sari?

LOCATARUL

Da, trăim o marți din epoca în care trăim. Nu vi se pare
că e prea de tot?

PROFESORUL

25

Ce?

LOCATARUL

*(numărând pe degete)*Prea multe... deodată... *(Izbucnește.)* Nu mai pot!

FEMEIA NECESARĂ

Ni se pretinde pielea ursului din pădurea vieneză.

FEMEIA ÎN PLUS

Prin definiție... Și eu am impresia că se cam exagerează.

5

LOCATARUL

Prea multe atitudini...

PROFESORUL

Se uită că suntem și noi oameni...

FEMEIA ÎN PLUS

10

(idee)

Ați observat cum se ruinează o bucată de zahăr dacă o înmoi în cafea? Încet, încet, se ruinează, se dărâmă... Și nu se poate spune că n-a fost bună.

PROFESORUL

15

Bunătatea nu explică totul...

FEMEIA NECESARĂ

Ba, tocmai de aceea!

LOCATARUL

Niciodată o femeie nu va înșela îndeajuns un bărbat.

20

FEMEIA NECESARĂ

Sunt cazuri și cazuri.

LOCATARUL

Oricum, am merita mai mult.

PROFESORUL

25 Încă nu după merit. Acum ne înșală după puteri – mai târziu, pe fiecare după merit.

FEMEIA ÎN PLUS

(vag)

Ei, viața e complexă.

PROFESORUL

Complexul cel nou al vieții...

5

LOCATARUL

Dacă oamenii, în loc să miște pe rând cele două picioare, ar trebui să le miște pe amândouă odată...

FEMEIA NECESARĂ

Cum? Să topăie?

10

LOCATARUL

Da. Să topăie, așa... (*li arată.*) Să se codifice ca mers mai evoluat topăitul – mai apt, oricum, pentru rezolvarea saltului...

FEMEIA ÎN PLUS

Ar fi greu... (*Încearcă și ea.*)

15

PROFESORUL

Da, pentru că ne-am anchilozat. (*Bătând cu pumnul în masă.*) Ne-am anchilozat și nu vrem să recunoaștem deschis. (*Către Locatar.*) Știi cum se pronunță o vocală?

LOCATARUL

20

(*ca la lecție*)

Aa!

PROFESORUL

Cu gura larg deschisă... A, e, i, o, u... Așa trebuie să ne recunoaștem greșelile. Ca pe vocale.

25

LOCATARUL

Aud străinii și se bucură.

PROFESORUL.
(*oftează și pleacă.*)

I.OCATARUL.
(*uitându-se speriat după Profesor*)

5 Unde s-a dus? (*Illuminat.*) Teoria mea e următoarea: întâi în foc, nu?

FEMEIA NECESARĂ

Focul...

I.OCATARUL

10 După foc – zdup! în apă. (*Repede.*) Din apă – în aer; era cosmică. Din aer – în vid.

FEMEIA ÎN PLUS

Mergem spre vid? Ametim!

I.OCATARUL.
(*visător*)

15 Soarele, marea, aerul, vidul: o *curbă* a spiralei. (*Aspru.*) O buclă a biciului care are în grijă materia.

FEMEIA ÎN PLUS

Idealistii susțin că nu se găsește materie, sau dacă se găsește
20 e prea scumpă.

I.OCATARUL.
(*n-a auzit*)

Primele etape le-am străbătut. Târâș, grăpiș. Cine-și mai amintește scurgerea noastră în ocean?! Cenușa încinsă se pre-
25 lungea în ocean ca niște voturi secrete într-o urnă... Clipa cea mai strașnică, atunci când ne-am încumetat să scoatem capul la aer – să mușcăm din aerul uscat. Cine-a strigat primul: E bine, mă simt bine! – și a început să se zvânte?

FEMEIA NECESARĂ
(*curioasă*)

Cine?

I.OCATARUL

Aerul e însă prima etapă a vidului. Acum, abia ne obișnuim
5 sem plămânii cu aer – și-o să le stricăm tabietul. Năravul de-a respira nu e bun.

FEMEIA ÎN PLUS

Ia mai puneți-vă pofta-n cui!

FEMEIA NECESARĂ

E clar că ne așteaptă vidul.

I.OCATARUL

Extremitatea de la care am plecat a fost duritatea maximă
a materiei. Nu e normal să tindem spre opusul ei?

FEMEIA NECESARĂ
(*incepe iar să plângă*)

Eu mă duc să mă plâng.

I.OCATARUL

Vidul – ce relaxare absolută! Simți că poți să mai respiri –
vreau să spun, poți să-ți mai ții răsufierea. Cred că și *Biblia*,
15 în previziunile ei strălucite, localizează Judecata de Apoi tot aici.

PROFESORUL.
(*a intrat neobservat, ascultând ultimele replici*)

Unde?

I.OCATARUL.
(*viziune*)

Bunii și răii au crăpat, sufletele lor s-au ridicat în văzduh,
până au dat de nimic. Aici au simțit o beție extraordinară:
apoi-ul visat.

FEMEIA ÎN PLUS

Viața de apoi.

LOCATARUL.

Dar le-a ieșit tocmai atunci în cale cântarul respectiv și
5 completul respectiv de sfinți cantaragii. Cei dreپți au rămas în
vid. Cei păcătoși au fost împinși cu vârful piciorului înapoi,
în aer, unde au luat imediat foc, din cauza frecării, și vor arde
veșnic din cauza frecării. Pe când dincolo – o viață! Nu simți
nimic, nu te împiedici de un pai, călătorești cu o iuțeală a gân-
10 dului ajuns din urmă de trup. Eh, ce mai hârjoneală! Ce alu-
necare! Ce viteză egală, nu numai între indivizi, fiecare având
prin lege dreptul la aceeași accelerație, dar și între lucruri. Voi
merge la fel de repede ca și un pietroi, ca și un munte! Unde
vă tot duceți, măi băieți? Nicăieri, încolo și încoace. Oare nu
15 asta e adevărata fericire?

FEMEIA NECESARĂ

Nu te doare, nu te legi.

LOCATARUL.

Adaptarea la aer a avut o linie ascendentă, a atins un punct
20 culminant și urmează, firesc, panta. Când a început declinul?
Încă din antichitate, filosofii au observat că destinul omenirii
merge cam căș. În zilele noastre, golirea de tot ce s-a acumulat,
de tot ce a însemnat ceva – e evidentă. De la vidul sufletesc –
la vidul de idei. Toate tind, fără să-și dea seama, spre asta. Atomi-
25 smul în știință, ultima desfacere a firului de praf în paispre-
zece – cu ajutorul bombei atomice. Deci, direcția generală –
spre vid, înainte, marș!

FEMEIA ÎN PLUS

Cum stăm cu vidul?

LOCATARUL.

Relativ bine. A fost bănuț, presupus, dedus logic și demon-
strat apoi pe cale experimentală. Emisferele de Magdeburg,
tubul lui Torricelli – evenimente mult mai mărețe decât sin-
teza ureci, de care se face atâta caz. Golul e aici, pe aproape, 5
în dreapta, în stânga, pe deasupra capului, a inimii. Golul e în
stomac. Și se lasă din ce în ce mai jos... Fobia cosmică e doar
un simptom. Nu să zburăm noi la el, ci să se pogoare el la noi.
Sfântul Duh a fost un porumbel de vid. Ne va boteza pe toți,
iar cei care vor fi ultimii vor fi tot la coadă. În fond, tot aia – 10
primul, ultimul, nu mai contează. Odată adaptat la condiții
de vid, îți va fi foarte ușor să te duci unde vrei, să dai peste stele
fixe, materiale, și atât de mult rămase în urmă...

FEMEIA NECESARĂ

(visătoare)

Ehe!...

LOCATARUL.

Albinele se excită la mirosul veninului. Dacă te-a înțepat
una, veninul ei va chema-o pe cea de-a doua. Veninul ambelor,
altele patru. Și tot așa, stupul întreg va sări pe tine, într-o furie 20
pe care nici o albină nu și-o poate explica. Pe noi, oamenii, ne-a
excitat lumina. Primul ieșit la lumină – a atras un altul.

FEMEIA ÎN PLUS

Cum ne vom adapta noi la situație?

LOCATARUL.

Se vor găsi în noi organe neștiute, nebănuite, nesperate.
Altele, cunoscute, vor regenera. N-ar fi exclus ca apendicul,
despre care toți se întreabă de ce ni l-a mai dat natura-mamă,
să nu fie vreun factor motor la condiția de adaptare la vid; sau
buricul. Deja, vara, pe nisipul cald al tuturor plajelor din lume, 30
uitați-vă la oameni: cu buricul în sus, ca o priză, încearcă să

detecteze cine știe ce rază, care să trezească în ei un curent nemaipomenit, de milioane de ori mai puternic decât orice voltaj carburat. Vom trăi – dă Doamne! – pe baza aceluși curent misterios din noi, când o rază sau un ștecher de sus îl va acționa prin buric. Mă tem să nu ne-o fi luat alții înainte. (*Misterios.*) Aseară, o farfurie...

FEMEIA ÎN PI.US

(uimii)

O farfurie zburătoare?

10

LOCATARUL.

S-a oprit exact pe acoperișul meu. Am simțit zgomotul și misiunea ei suspectă. Din ea au coborât patru linguri nichelate uriașe, acoperite cu un fel de material plastic. Au început să-mi inspecteze acoperișul. Una a sărit de pe acoperiș și s-a oprit, 15 în aer, în dreptul bucătăriei. Fereastra s-a deschis singură. Lingurile mele au intrat în panică. – „Gata! le-a spus lingura cosmică. Știați că a început o eră nouă?” – „Alta?” – „Luați-vă ce aveți și imbarcarea.” Lingurile mele s-au uitat prin bucătărie – ce să-mi ia? Poate gândacii care-mi mai țin de urât când mănânc, 20 și s-au înălțat pe acoperiș. Eram enervat la culme. După ce că se scumpește grâul – mi se mai ridică și lingurile! Iau pușca, cobor în curte și ochesc în una. Glonțul a atins-o, a ricoșat și s-a întors înapoi cu o viteză din ce în ce mai mare. Glonțul a trecut și s-a înfipt în pământ, dar știu eu dacă nu se va întoarce? 25 Va parcurge bucata de spirală respectivă și se va întoarce... Cu o viteză și mai mare... Mi-e frică... (*Către Femeia necesară.*) Dumneata ce zici?

PROFESORUL.

(subliniind parcă silabele)

30 Speculă filosofică.

FEMEIA NECESARĂ

(consultând ceasul)

Eu... sunt de acord, dar peste câteva minute... (*Privire către plusă, apoi către Locatar.*) Ați fi atât de amabil (*Locatarul îi dă pantofii*) Curios că intră destul de ușor... Nu mi s-au umflat picioarele... 5

LOCATARUL.

Iau notă. Orice mărturie trebuie luată în considerare.

FEMEIA NECESARĂ

Eu mă duc să mă plâng. (*Își ia bagajul.*) Bună seara! (*lese.*)

FEMEIA ÎN PI.US

10

(se ridică, trage cu ochiul încotro o ia Femeia necesară)

Totuși, nu știți unde s-a mutat casa?

LOCATARUL.

Nu...

FEMEIA ÎN PI.US

15

(agitată)

Nu vreau să rămân fără bilet... Și apoi... unde s-o fi dus?

LOCATARUL.

Doamna?

FEMEIA ÎN PI.US

20

Nu pot s-o las singură. Poate are nevoie de ceva. Știți... când se plâng două, altfel se aude, altfel se rezolvă. (*lese.*)

PROFESORUL.

(după o pauză)

Erau de damă?

25

LOCATARUL.

Cine?

PROFESORUL

Pantofii ăia... Nu degeaba i-ai luat în mână: i-ai mângâiat.
Am văzut cu ochii mei...

LOCATARUL
(*incurcat*)

5

O doamnă care se respectă nu se încalță cu pantofi bărbătești. Nu se pretează... Mai ales acum, când metabolismul...

PROFESORUL
(*convingere*)

10

Plângerile cum că dumneata ai practicat bigamia erau, așa-dar, întemeiate.

LOCATARUL

Sunt monoteist.

PROFESORUL

15

Bigam?

LOCATARUL

Sunt două planuri separate: pe de o parte credința, pe de alta morala. De ce le amestecați?

PROFESORUL
(*scurt*)

20

Ce căutau femeile astea la dumneata? (*Scârbit.*) S-au așezat de-a dreptul pe pat. Cunoșteau, prin urmare, locul. Nu erau nici pe departe la prima abatere. Nici una n-a avut nici cea mai mică zvâcnire de conștiință săvârșind actul șederii pe pat...

25

LOCATARUL

Dacă e vagon-lit, ce vreți? (*După o pauză.*) Sau așa gândesc... Altfel, nu mi-ar fi scos patul?... (*Enervat.*) Domnule, pentru Dumnezeu: unde suntem?

PROFESORUL

Suntem în plin mers, băiatule. Ia seama, că nervii...

LOCATARUL
(*jenat*)

Mă cam lasă... Îmi țacăne fruntea... De la o vreme, am observat că sunt foarte sensibil la frunte. (*Merge la Profesor, îl apucă de un nasture.*) Mai uitați-vă la schema aia... Ce...?

PROFESORUL
(*reluând*)

Oricum, schema dumitale e foarte interesantă. Deschide o serie de perspective cercetării științifice. Va să zică, din terenul sănătos al realității – linia aceasta principală –, pornesc, când omul își dă drumul la gură în fața unui prieten, atât aspirațiile, cât și divagațiile.

LOCATARUL

15

Înțeleg, înțeleg. Aspirațiile o iau în sus – liniuțele roșii, divagațiile, o iau în jos, spre pământ.

PROFESORUL

Exact. Liniuțele albastre.

LOCATARUL

20

Și care sunt mai pozitive? Cele care se pierd în sus sau cele care se pierd în jos?

PROFESORUL

Cele care se pierd în sus. (*Pauză.*) Oricum, îți trebuie o voință-monstru.

25

LOCATARUL

Nici mai mult, nici mai puțin. Dar s-ar putea ca amândouă să fie pozitive. (*Examinând schema.*) Asta, cel puțin, e învățătura mea. (*Confidential.*) Știi ce, scapă-mă de nenorocitele astea de

liniuțe albastre. Alea care o iau în jos. Intuiesc eu că astea nu-s tocmai progresiste. Dezbară-mă de ele!

PROFESORUL.

A, nu.

5

LOCATARUL.

Eu mă simt mai bine când visez așa, cu ochii deschiși, dar știu eu? N-o fi potrivit. Gândul potrivit la locul potrivit. N-o fi destul de necesar societății. (*Rugător.*) Dumneata care ai descoperit leacul calmării, m-ai putea vindeca și de asta...

10 (*Practic.*) Vindecă-mă!

PROFESORUL.

Nu, nu este momentul. Nu mă pot coborî la interese meschine, particulare; cel puțin, nu în etapa asta. Întâi trebuie rezolvată problema pe plan mondial. La urmă, putem trece la

15 *vindecarea de la om la om.* Nu știu dacă înțelegeți perfect...

LOCATARUL.

(*resemnât*)

Din păcate, da. (*Pauză. Locatarul se plimbă prin cameră. Se aude bătăi în ușă.*) Cine e? (*Un glas. Poșta. Locatarul iese, se întoarce cu o hârtie.*)

20

PROFESORUL.

Primești scrisori din străinătate?

LOCATARUL.

De unde! Chiria. Somație să plătesc chiria. Nu mai poți face măcar un pas fără somații. Dar cel puțin acum sunt sigur

25 de un lucru.

PROFESORUL.

De care?

LOCATARUL.

Că nu mi-au făcut casa, tren. (*Se ridică, ia geamantanul și dă să-l scotoacă afară.*) Mă gândeam eu, poate am băut ceva mai mult și-n loc să ajung acasă, m-am urcat într-un marfar... Poate că azi-noapte, în timp ce dormeam, să fi fost declarate casele drept

5

trenuri... Dar acum (*arată hârtia*) am dovadă. Plătesc chirie. (*Victorios.*) Trebuie să plătesc! Sunt somat! Asta e cea mai mare certitudine.

PROFESORUL.

(*îi ia geamantanul și-l pune iar sus*)

10

Omule, vino-ți în fire.

LOCATARUL.

(*își vine în fire*)

Ai dreptate, m-am cam aprins. (*Rusinat.*) Sper însă că n-am ridicat și tonul.

15

PROFESORUL.

A, un pic. O mică răbufnire a nervilor, cu care te-au molișit strămoșii tăi. Bineînțeles, fără vreo intenție rea din partea lor. Să nu dăm vina pe strămoși.

LOCATARUL.

20

Cred că nu mai sustii nici dumneata, acum, neghiobia aceea cu trenul.

PROFESORUL.

Ba eu rămân pe poziția mea fermă. (*Își trage scaunul mai lângă fereastră.*) Bine că am găsit un loc aici, la geam. Greu se mai găsesc locuri la geam.

25

LOCATARUL.

Destul de greu... Ei, dar s-au zvântat și batistele pe sfoară... (*Pune fierul de călcat în priză, ia o batistă, o întinde pe scândura de călcat,*

caută o bucată de ziar, o pune peste batistă și începe s-o calce.) Să vedem dacă ghicesc care mai e a dumitale. *(Se concentrează.)* Asta... Ce zici?

PROFESORUL.

Cum vrei s-o văd dacă ai pus ziarul pe ea? Nu pot citi prin-
5 tre rânduri...

LOCATARUL.

(arătându-i-o pe cea de pe sfoară)

Aia a cui e?

PROFESORUL.

10 A mea.

LOCATARUL.

Deci, asta e a prietenului... Bun... Acum, scoatem noi la
iveală cifrul... Batistele care sunt scrise cu cerneală simpatică
se dau de gol la călcat... *(Fhueră a pagubă.)* Ia uite, domnule...
15 *(Pe gânduri.)* Totuși, judecând logic, totul e de partea mea. Aici
locuiesc de atâția ani. Aici dorm, aici viețuiesc, aici...

PROFESORUL.

Se vede că n-ai făcut niciodată o călătorie mai lungă.

LOCATARUL.

20 *(rușinat)*

E adevărat, asta ar fi cam prima. Nu-i vorbă, am mai mers
o dată, dus și-ntors, patru zile. Două zile dus – până la capă-
tul liniei, și când să mă dau jos, am adormit. Alte două zile –
întors. După patru zile mă aflam exact de unde plecasem.
25 Numai că eram frânt de oboseală.

PROFESORUL.

Ei, și acum, în anii ăștia din urmă, spune drept, ai mai sim-
țit vreo oboseală ca atunci?

LOCATARUL.

Deloc.

PROFESORUL.

Pentru că distanțele pe care le străbăteam s-au mărit – nu
uita că în curând ne așteaptă cosmosul – și condițiile de călăto- 5
rie sunt altele. Mult mai comode. Mergi înainte și nici nu simți.
Vorba dumitale, crezi că ești acasă. Nu se mai aude decât
văjăitul abia perceptibil al înaintării! Ai pus, vreodată, urechea
la dușumea?

LOCATARUL.

10

Nu.

PROFESORUL.

Ia pune-o. *(Locatarul se apleacă, ascultă.)* Ce auzi?

LOCATARUL.

Cred că iar se bat.

15

PROFESORUL.

Cine?

LOCATARUL.

Locatarii de dedesubt. Obişnuiesc așa ceva.

PROFESORUL.

20

Nu ține seama de asta. E un incident trecător, nesemnifi-
cativ. Dacă ascuți mai bine, dincolo de trântelile, de tipătul
și de înjurăturile lor, se aude, se distinge vuietul acela abia per-
ceptibil al înaintării.

LOCATARUL.

25

Atunci, să mai ascult o dată. *(Ascultă.)*

PROFESORUL.

Ei?

LOCATARUL
(*aplecăt*)

Parcă, parcă...

PROFESORUL
(*triumfător*)

Vezi?

LOCATARUL
(*se ridică*)

Eu nu mai înțeleg nimic. Nu m-aș mira să apară cineva
10 acum și să ne spună, solemn, c-am ajuns cine știe unde mama
dracului.

PROFESORUL

Și dacă ar spune așa: „Domnilor am ajuns în viitorul cel
mai îndepărtat!”⁶ Oricum, eu rămân pe poziția mea fermă. Mă
15 duc în alt compartiment. Totul e numai să găsești un loc la fe-
reastră. (*Profesorul își ia lucrurile și pleacă*).

LOCATARUL

Încep să fiu suspicios și pe cer. Prin găurile rachetelor curge
făina milioanelor de ani-lumină. Lumina vine cum ai pune o
20 rană pe sare și sare pe rană. (*Enervat*.) Sandwich, asta sunt eu!
Sandwich! Rană pe sare și sare pe rană. (*Încet, obosit*.) Stau cu
capul sub streșina morții. Trebuie să rostesc repede cele câteva
idei fundamentale, pe care abia am reușit să le deslușesc aseară
la țărmul oceanului. Oceanul e în mine, și oricând pot deschide
25 fereastra, să-i simt briza sărată. Trebuie să le scriu pe nisip și
să le spun repede, înainte de a mi le șterge valul. Limita bio-
logică – văzută lucid și posibilitățile infinite de cunoaștere...
asta mă sperie. (*Pe alt ton*.) Goana nebună a lumii și neputința
omului de-a controla dezvoltarea, asta mă sperie. În fața sti-
30 hiilor orarbe trebuie să îți ochii deschiși: să-ți păstrezi luciditatea
și demnitatea; să nu te împaci cu spaima și iraționalul. Să dai
un sens existenței. (*Râde. Apoi grav*.) Odată scrise, odată întipărite

bine în memorie, n-are să le mai șteargă nimeni, niciodată.
Când lumea te acceptă, trebuie să fii singur împotriva ta. Am
de gând să mă ridic împotriva mea și să mă iau prin surprin-
dere. Sunt singurul om de care mi-e cu adevărat frică. Oricât
m-aș strădui să adorm, aș ocări insomnia, mă simt bine în ea. 5
Eu mă trag din insomnie – insomnia e maimuța mea. E noapte.
O noapte care sforăie cu nările tuturor porților ei. Materia se
reface, are nevoie de sforăiturile astea. E pace! e încă pace! Ce
bine că nu pot dormi. Eu încă nu pot să dorm!

(*Cortina*)

10

CASA EVANTAI
PIESĂ ÎN CINCI ACTE

PERSONAJE

TINCA	} soți	
VLAD (cel propriu-zis)		
VLĂDULEASA	- tot Vlad, alter-ego, rezultat din prima dedublare	
VLĂDESCU	- tot Vlad, alter-ego din a doua dedublare	5
CIOVĂRNACHE	- tot Vlad, alter-ego din a doua dedublare. Geomăn cu Vlădescu. Dat dispărut.	
TINCA I	- aceeași Tinca, dar mult mai tânără și mai drăguță	
TINCA II	- aceeași Tinca, dar mult mai obosită și mai muma pădurii	10
ANCA	- tânără profesoară	
DANIELA	- fiica Tincăi și a lui Vlad	
ANA	} soți, prietenii casei	
MANOLE		
DRINCEA	- personaj mut. Logodnicul Danielei.	15

Vlad, Vlăduleasa, Vlădescu și Ciovărnache pot fi jucați de același actor, dar e greu.

Tinca, Tinca I, Tinca II pot fi jucate de aceeași actriță, dar e greu.

Dacă Vlăduleasa, Vlădescu și Ciovărnache sunt niște creații ale dedublării, la întâmplare, a lui Vlad, un om complex, sucit, răsucit și neprimejdios, care-și permite luxul – pentru el, necesitatea – de a trăi pe mai multe planuri, Tinca I și Tinca II nu provin din dedublarea Tincăi, ci sunt niște proiecții tot ale lui Vlad, care, în multitudinea lui de eu-uri, are nevoie de mai multe „nevastă-sa“, ca să zic așa, pentru un dialog adecvat. Trebuie spus că nici una dintre Tinci nu e la nivelul așteptărilor lui Vlad. Decât așa, sporadic... Și, viceversa: nici unul dintre Vlazi etc... nu e la nivelul așteptărilor nici uneia dintre Tinci.

Încă ceva despre protagoniști, în ajutorul regizorului:

Vlad – enigmatic... caută ceva... cu echerul. Măștereste la ceva, nu se știe ce, o invenție, o carte, și speră. Acest personaj poate atinge și problema ratării superioare – și multiple – cu toate „ființele“ sale. Un evantai peste abis – cum e, de fapt, întreaga casă. Însă un abis în care cazi zilnic și nu-l observi.

Finalul piesei mie nu-mi palce. Inadvertențele de comportare ale dedublaților, dacă vor fi fiind, îi privesc pe ei. Autorul aproape că nu i-a mai putut stăpâni pe ultima sută de metri. Ca dovadă: unii mai revin în scenă și după ce el a scris în paranteză „moare“ sau „își dă duhul“, și a spart și toate oglinzile care i-ar fi putut reflecta.

Salvarea – pentru un final logic, dramatic și plin de poezie – ar fi ca Daniela să apară cu logodnicul ei, poate chiar acel Drinca, pândarul de dedublări, și să trăiască pe cont propriu câteva scene de dragoste adevărată și înaltă, rostind chiar aceleași replici din momentele tandre ale cuplului Vlad-Tinca.

ACTUL I

TABLOUL I

Acasă la Vlad și Tinca.

Scena 1

VIAD

5

(se scoală tiptil, se vâru sub pat și încearcă să-l ia în spinare. Gâfâie.)

TINCA

(sommoroasă și speriată)

Cine e acolo?... *(Se aud ciocănituri sub pat.)* Cine e acolo?!
Intră!... *(Vlad sfărăie ostentativ. Tincu observă lipsa soțului ei.)* – Vlad, 10
unde ești, Vlad?

VIAD

(iese de sub pat)

Aici.

TINCA

15

Ce făceai?

VIAD

Căutam... adică...

TINCA

Ce căutai sub pat?

20

VIAD

Sforăiam, dragă! Știi că n-am nici o rușine când dorm! Ia
dracu cu falsele pudori când dormim!

TINCA

(sare în vârful patului, în cămașă de noapte)

Nu mișca! Nu mișca! Trag! Nu mișca! Ce voiai să faci?

VIAD

(incurcat)

5

Căutam pantoful... Cine dracu mi-l vără mereu sub pat?!
Că-n casa asta nu suntem decât noi doi!

TINCA

Ce pantof? Care pantof?... când îi ai în picioare pe amândoi!?

10

VIAD

(ca s-o dea pe glumă)

Așa e cu unii: caută ochelarii... și ochelarii... pe nas!

TINCA

(scurt)

15

De ce te-ai culcat *îmbrăcat*?

VIAD

Nevastă dragă, iubito... *(Înfuriindu-se.)* De atâția ani dorm
îmbrăcat! Știi prea bine... Tot ce-am putut obține e să-mi
slăbesc șireturile... libertatea degetelor de la picioare. Mai mult
20 nu putem pretinde. N-am ajuns încă până acolo încât...

TINCA

Te-ai prefăcut că sforăi... și-n momentul când ai crezut
c-am adormit, ai vrut să iei patul în spinare și să-l arunci pe
fereastră... *(Revoltată.)* Cu mine cu tot!

25

VIAD

Da, recunosc. Regret că nu m-au ținut puterile.

TINCA

*(otărâtă)*Da, da! Vrei să mă-arunci în uliță și să mă lași fără situație!
30 *(Căscând.)* Uite, mi-ai stricat iar somnul... *(Începe să se îmbrace.)*

VIAD

Sunt întors pe dos...

TINCA

(punându-și fusta)

Ce ai iar? Că alaltăieri te-am oblojit!

5

VIAD

(ofiând)

Spiritul – aici e bubă.

TINCA

Ai ceva la idei... la alea fixe?

10

VIAD

*(împăimântat)*Nu mai deosebesc bucuria de tristețe. Trec zile de-a rân-
dul, săptămâni – și nici nu știu: am fost vesel? am fost amărât?
(Curios.) Cum e când ești vesel?

15

TINCA

E... vesel!

VIAD

Și când ești trist, când ți s-au înecat corăbiile?

20

TINCA

E trist... E foarte trist.

VIAD

Ei, vezi! Tu le poți deosebi. Eu am pierdut gustul nuan-
telor. Știi tu ce înseamnă asta? Să nu mai poți descompune o
rază de soare? Totul să ți se pară indigo!? Și atunci îmi vine
să-mi iau patul și să vă arunc pe fereastră.

TINCA

(blând; curiozitate sinceră)

Și de ce cu pat cu tot?

VIAD

Păi, eu cu patul am ce am... Dar nu mă mai pisa pentru un fleac de intenție. Parcă ai fi copil mic.

TINCA

5 Mă urăști cu premeditare...

VIAD

(se enervează brusc)

Pentru că ești neschimbata! Așa te-am luat: o inconstiență – așa ai rămas! De când te știu – tot așa!... Eu, de bine, de rău,
10 trăiesc trei vieți.

TINCA

Cum?

VIAD

Trăiesc, adică târâsc. Târâsc, asta e cuvântul, târâsc trei vieți
15 paralele, care nu se întâlnesc nici la infinit...

TINCA

(uimită)

Cum?

VIAD

20 Așa!

TINCA

Așa?...

VIAD

Nu te mai mira ca și când acum auzi asta pentru prima
25 dată! Ți-am spus-o de la început: „Vezi, iubito, că sunt un dedublat. Și nu un dedublat simplu. Un dublu dedublat“.

TINCA

Un dublu rafinat.

VIAD

Un dublu dedublat minus unul. Deci, te măriti cu patru inși, adică numai cu trei, pentru că... pe cel de-al patrulea *alter ego* nu pot pune mâna. Nici măcar nu l-am văzut la față, să știu cum arată. Nu se lasă dibuit... dibui-l-ar dracii!

TINCA

(rea)

Și-acum, în toiul nopții, îl cauți pe sub pat?!

VIAD

Căutam ciorapul... Uf! Dacă de bine, de rău, nu m-aș
dedubla, n-aș putea trăi. Presiunea ar fi prea mare. Dar așa –
unul are o grijă, al doilea alta... eu – alta... Numai asta, al
patrulea... se eschivează. Cred că are parte numai de plăcerile
vietii. Și asta mă înfurie! Unde e? (*Începe să cotrobăie.*)

TINCA

Al patrulea? Vlad al patrulea?

VIAD

Nu. Ciorapul.

TINCA

(râde)

Mă păcălești. Ești glumeț. (*Îl alina*) Macabrule! Macabrule...
20

VIAD

(denn)

la mâna de pe mine! Jos mâna de pe destinul-mi!

TINCA

Mă păcălești. Nu mai există de-alde *alter-ego* azi. N-au existat niciodată. Iar tu ești un mincinos căruia îi place să-și chinuie nevastica... Și n-o lasă să doarmă.
25

VIAD

Ah, tot neschimbată...

TINCA

Neschimbată... Apropo, să-mi pun altă fustă... *(Își scoate
5 fusta și iese cu ea în mână, spre a reveni peste câteva clipe)*

Scena 2

*Revine peste câteva clipe, este însă cealaltă Tinca: Tinca II, cu 20 de ani
mai bătrână. Poartă aceeași fustă.*

TINCA II

10 Asta îmi vine mai bine?

VIAD

(se uită, nu observă)

A, mult, mult mai bine. E ca turnată.

TINCA II

15 *(râzând stîrb)*

Așa vă pricepeți voi bărbații la femei! Află că nici n-am
schimbat-o. Dacă ar fi după gustul tău... *(gospodărește.)* Ce vrei
să-ți gătesc azi?

VIAD

20 Azi am de lucru. Eu când lucrez, nu mănânc. Cine mun-
cește nu mănâncă.

TINCA II

Esti un mîncău și jumătate! I-ai înfuleca și pe Dumnezeu,
dacă nu ți-ar fi lene să-ți faci rugăciunea înainte.

25

VIAD

(sobru)

Eu atîta ți-am spus. Deci, astăzi mergem spre noi și noi des-
coperiri în jurul nostru...

TINCA II

Pașim cu pași siguri spre noi...

VIAD

... spre noi... descoperiri științifice...

TINCA II

5

... realiste...

VIAD

... fantastice. Nici nu știi ce existență fantastică ducem!
Încă nu ne putem lămuri. Ce lucruri! Ce minuni! Ce întâmplări
extraordnare!

10

TINCA II

Nebunule, nu te exalta, că te umpli de microbi.

VIAD

Accept orice fel de microbi pentru o clipă de iluminare!
Dacă nu m-aș desface din când în când mirajului ca o floare, 15
dacă nu m-aș deschide – aș crăpa. Pentru că n-aș putea simți
nimic nici cu *ceilalți*. I-aș ține blocați, închiși...

TINCA II

(exasperată)

A, iar ceilalți!

20

VIAD

Dar așa, fiind mai mulți... *(Făcând un calcul)* Vasăzică,
unul visează... De-aia mă culc îmbrăcat: să-i dau posibilitatea
s-o-ntindă de cum închid ochii. Și el trebuie să facă multe!
Nenumărate isprăvi în vis. Ăsta e al doilea, Vlad al doilea, cum 25
ar veni... Vlăduleasa...

TINCA II

(oarecum surprinsă)

Știi că pe vecinul nostru, care îmi face curte, tot Vlăduleasa îl cheamă?

5

VLAD

(neatent)

Vlăduleasa îl cheamă: Vlad al III-lea, Vlădescu, rezultat din a doua mea dedublare.. ăsta ce face?...

10

TINCA II

(curioasă)

Ce face?

VLAD

(mândru)

Inventează! Ia totul pe cont propriu. Vede lumea cu alți
15 ochi – și-o vede bine. Înaintat om...

TINCA II

Și al patrulea?

VLAD

Vlad al IV-lea?! Taci! *(Scârbit)* Marea deziluzie a vieții mele!
20 *(Gest de lehamite cu mâna.)* Pfff! E un tip nereușit, ce mai încolo și-ncoace. Un alter-ego ratat. Ra-hat! *(Scârbit.)* Un rahat de alter-ego ratat. Un vax. Cred că se ține numai de curvăsării...

TINCA II

Mă mir! Tu ești ușă de biserică.

25

VLAD

(dialectic)

Sau, poate tocmai ăsta e ăl tare!?!... Ăsta oi fi eu-l meu fenomenal? Naiba știe! *(Furios.)* Dacă nu lasă probe, domnule! Unde o fi, oameni buni?

TINCA II

(scârbită)

În schimb Vlad I e aici, în fața mea. Mă înabușă. Cu ce-oi fi greșit eu să-l am pe cap pe cel mai bleg dintre toți?!

VLAD

5

Sunt cam obosit, un pic prea nervos – asta da, recunosc deschis! *(Explicându-se.)* Cu atâtea împărțiri! Ia împarte-te și tu în dreapta și-n stânga, să văd, ce vlagă-ți mai rămâne?! *(Savant.)* Dar femeile nu se dedublează. Ori se dedublează rău, ca vai de lume!

10

TINCA II

Asta s-o credeți voi.

VLAD

Află însă că, așa cum sunt, tot eu duc greul societății.

TINCA II

15

Nu te mai fandosi.

VLAD

Îți închipui, dacă mor eu, câți inși dau ortul popii odată cu mine? Patru! Toți patru. Se duce dracului toată existența mea, pe toate planurile, înțelegi? Pe plan material, spiritual, 20 politic și moral.

TINCA II

Tu și moral!

VLAD

Și ei mor absolut nevinovați! Pricepi ce dezastru s-ar produce la moartea mea?

25

TINCA II

Așa-ți trebuie. De ce te-ai dedublat? Mai bine făceai mulți copii... Avem o singură fată și te porți cu ea ca un străin. Știi

cât mă costă numai uniforma ei școlară?... Uniforma ei de candidată la examenul de admitere?... Mai bine zis: uniformele, că-n fiecare zi trebuie să se îmbrace altfel... Habar n-ai!

VIAD

5 Tu o ții una și bună... Copiii sunt una, viața spirituală – alta.

TINCA II

(rece)

E o prostie de-a ta. Pune-te, nene, și fă-ți copii, nu te dubla la întâmplare.

10

VIAD

(duce degetul la buze)

Ssst!... (Oftează.) Viață! Viață sufletească!

TINCA II

Du-te și aruncă gunoiul, măcar atâta treabă să faci și tu pe
15 ziua de azi – ba, ce zic eu? Pe noaptea de azi, că m-ai sculat la miezul nopții.

VIAD

(ia gunoiul ofiând)

Nu te poți debarasa de materie. (Iese.)

20

Scena 3

Tinca II, singură, se uită în oglindă... de unde vine spre ea Tinca I, care o înlocuiește în modul cel mai firesc.

TINCA I

Parcă văd cum o să vină și vecinul, să povestească ce-a visat.
25 Cum aude că te-ai trezit, cum dă fuga. Nu-ți poți permite, Doamne iartă-mă, o mișcare mai intimă...

VIĂDUI.EASA

(intră transfigurată)

Nemaipomenit! Doamne, ce chestie! (Cu ochii rătăciți.) Am avut un vis!...

TINCA I

5

Vino-ți în fire, omule! Ce vis ai mai avut iar?

VIĂDUI.EASA

Aăă... uuu... unu...

TINCA I

Dă-i drumul.

10

VIĂDUI.EASA

Dar Vlad unde e?

TINCA I

E pe-afară, dă-i drumul. I-l povestesc eu. Hai, spune odată,
15 ce mă fierbi așa?! Ori, n-ai visat nimic?

15

VIĂDUI.EASA

(exaltat)

Am avut un vis... Se făcea... Adică, erau două fete...: Două fete care se aflau pe-un deal cu niște clădiri vechi...

TINCA I

20

Of, ce greu merge!

VIĂDUI.EASA

Parcă ele... parcă învățau ceva științific – că aveau niște maculatoare în mâna dreaptă. Un fel de teorie a comerțului...
25 Una a venit lângă mine și-am intrat în vorbă. Dar îmi plăcea mai mult cealaltă. Am chemat-o – și ea parcă atâta aștepta. Și-a lipit discret – dar foarte discret – piciorul de al meu, dinadins, ca să-mi tulbure memoria... Cert e că am plecat cu una dintre ele... cu asta care-mi plăcea?... ori cu cealaltă?... Uite, aici

nu-mi mai aduc aminte cu o precizie matematică. Aici e o pată albă (*arată capul*)... o am pe-aici...

M-a dus acasă – un fel de internat... Eu nu voiam să mă vadă lumea cu ea, poate că nici nu-mi plăcea, că era totuși 5 cealaltă... Deși mă făceam că nu-mi pasă de surorile de caritate... Da, s-a limpezit! Erau surori de caritate... ce comert?! Toate tinerele, nostime, ehe! De-ați ști!... Mi-au luat pulsul, și după aia mi-au dat drumul.

TINCA I

10 Așa?

VIĂDUI.EASA

Așa.

TINCA I

Și pulsul?

15

VIĂDUI.EASA

Normal... Și iar am luat-o pe jos, dar nu eram satisfăcut în sinea mea. Am luat-o pe stânga. Și-am ținut-o așa, pe stânga, pe stânga, pe stânga...

Scena 4

20 *Intră Vlad, pune fărâșul jos.*

VIĂDUI.EASA

Ai dat de-al patrulea?

VLAD
(*trist*)

25 Nuuu...

VIĂDUI.EASA
(*supărat*)

Iar ai făcut drumul degeaba, n-ai dat de pușlama aia!

VLAD

Nu.

VIĂDUI.EASA

Ptiu!

TINCA I

5

Sunteți neisprăviți amândoi... (*Către Vlad.*) Măcar ai aruncat gunoiul bine? Ia fix?

VLAD

Da.

TINCA
(*neîncrezătoare*)

10

N-au rămas scame?

VLAD

Nici vorbă, poți să verifici.

VIĂDUI.EASA
(*se uită lung la Vlad.*)

15

TINCA I

Ce te uiți așa lung la el?

VIĂDUI.EASA

Mi se pare un om curios. Întotdeauna mi s-a părut curios. 20 Abia așteptam să-l întâlnesc, să văd cum mi se mai pare... Mă duc să mai ațipesc puțin. Cred că mai am de visat. Simt eu că nu mi-am cheltuit toată energia specifică. (*lese.*)

VLAD

Nesărați vecini mai avem. Una se plânge la serviciu că 25 vecinii lor îi otrăvesc zi de zi cu chimicale. Prin pereți, prin hornuri... vâra pe sub ușă gaz metan dintr-o butelie... Mereu se trezesc amețiți...

TINCA I

Buni, răi – ăștia sunt! Trebuie să faci casă bună cu toți.

VLAD

Cu toții nătărăii?

5

TINCA I

Că n-o să-i iau eu de mână să-i duc pe la școli! Au prins vremuri grele, n-au avut condiții, n-au avut nimic...

(Cortina)

TABLOUL 2

10 *Acasă la Manole și Ana. Este vorba de VLAD și TINCA, prietenii lui Vlad și Tinca. Spre a-i deosebi de aceștia, îi vom scrie Manole și Ana.*

Manole e la masa de scris. Ana – în bucătărie. Discută prin ușa întredeschisă.

Scena 5

15

ANA

E prea frumos ca să mă mai duc la dentist. Iar pansament, iar arsenic...

MANOIE

10 Iar pică pansamentul, iar înghiți arsenicul, iar mă otrăvești când vii acasă...

ANA

Știi că la aniversarea trecută ne-am bătut în prezența mușafirilor!

25

MANOIE

(mândru)

Au văzut și ei că femeia e egală cu bărbatul.

ANA

Gata listuța?

MANOIE

Merge greu... când e vorba de oameni, de musafiri... Deci, nu-i mai vrei pe cei de anul trecut?

5

ANA

Nu.

MANOIE

(mergând la fereastră)

Într-adevăr, splendidă zi! Iată... ce splendoare!

10

ANA

Într-adevăr, grozavă întorsătură favorabilă. De-ar ține așa până la aniversare.

MANOIE

(sceptic)

15

Nu ține. Mă îngrijorează tot mai mult situația cosmică.

ANA

Poate... casnică.

MANOIE

20 *Cosmică*, știu eu ce spun. Chiar și faptul că de la o vreme nu ne înțelegem prea bine, ține tot de cer. Conjunctura planetelor e tot mai nefavorabilă omului simplu. Sistemul a intrat într-o fundătură.

ANA

Astea țin de pământ, te rog să mă ierți...

25

MANOIE

Țin de vidul casnic.

ANA
(corectând)

Cosmic.

MANOIE

5 *Cosmic* am spus, știu eu ce vorbesc. Pământul nu se mai logodește cu Luna. S-a creat, prin fricțiune, un dezechilibru în materia stelară... care se reflectă și-n relațiile noastre... În pulberea din noi, dacă vrei...

ANA
(dând semne de neliniste)

10 Citește odată lista! Măcar de ziua mea să nu te mai consideri tu buricul Universului!

MANOIE
(ridicând o coulă de hârtie și privind-o în zare)

15 Nu-i gata!

ANA
(furiasă)

De cinci zile n-ai fost în stare să întocmești o listă de zece persoane! Da' în timpul ăsta eu am putut sta la o sută de cozi!

MANOIE
(pe ton ridicat)

20 Protocolul îl face bărbatul; femeia pune masa.

ANA

Să te prind eu că nu faci o selecție judicioasă!...

25 MANOIE
(pe același ton)

Nu mai avem prieteni, Ana. Înțelegeți tu ce înseamnă asta? În jurul nostru e...

ANA
(smulgându-i lista din mână)

Familia Vlăduleasa...?

MANOIE

Mda...

ANA

Pupăza aia? (*Hotărâta.*) Îl inviți doar pe el!

MANOIE

Dacă e să-i despărțim... o invit pe ea. E o doamnă! Cât despre el – hm!...

ANA

Pe ea să n-o prind la sarmalele mele. N-avem ce vorbi. Se ține tot timpul de mână cu bărbatu-său, parcă ar fi în luna de miere. Parcă ar vrea să te sfideze cu armonia căminului lor... Armonie! Unde armonie, dacă ea trăiește cu profesorul de armonie – care-i e și vecin de scară, iar el o-nșeală cu nevasta mecanicului șef – care-i e și subordonată pe linie profesională... Și stă și c-un etaj mai jos... stă cu mecanicul ei șef, care – culmea! – își înșeală amanta...

MANOIE

20 Nu, nu... să recapitulăm...

ANA
(metodic)

Ea îl înșeală cu profesorul de armonie... după care se ține cârlig secretara complexului, de care de doi ani e îndrăgostit Pache Măcelarul... iar bărbatu-său e toată ziua bot în bot cu uscata aia de Fănuța, care are trei copii cu cinci bărbați și primește pensie alimentară de la toți ca să-i dea leafă mecanicului șef... că proasta de nevastă-sa nici nu știe că nu mai are serviciu de cinci ani...

MANOIE

Fabulezi, dragă! Dacă ar fi după tine, n-ar exista relații amicale, sentimente de stimă și profund respect între două familii care locuiesc pe același palier...

5 ANA
(scurt)

Îl chemi numai pe el. Are cap de intelectual... (Bate cineva la ușă.) Intră! E deschis...

Scena 6

10 DANIELA
(intră, găfâind)

Știți că nu vă merge liftul?

ANA

Ne-ar fi mirat să meargă.

15 MANOIE

De-aia nu se fac la noi zgârie-nori, că n-avem lifuri. Și norii sunt prea sus...

DANIELA
(brusc)

20 Să vă spun o poezie... De fapt, am venit pentru două lucruri: unu – poezia cu care vreau să mă prezint la concurs, și doi – să vă scot în stradă. (Uimită) Un fenomen extraordinar, aici, lângă statuie!

ANA

25 Iar s-a suit vreo mașină pe cal? Toată noaptea o călăresc... Dacă se zgâresc la un bec, ca să se vadă statuia...

MANOIE

O țin oarbă ca un glonț orb, ca un pietroi la o răscruce.

DANIELA

Nu, nu! Râmele!

MANOIE

Ce râme?

DANIELA

Ale orașului. Foștii șerpi fantastici... Au ieșit toate din cele câteva brazde de iarbă din jurul statuii... milioane de râme... După ploaia de azi-noapte au invadat strada. Se urcă pe statuie, coboară... I-au schimbat culoarea. Stă lumea ca la circ. Așa ceva nu s-a mai pomenit! Le calcă mașinile – ele sunt tot mai multe și se târăsc în toate părțile.

ANA
(dispret)

Eh, niște râme!... Am mai văzut eu râme, și mai mari... și mai mici.

DANIELA
(exaltată)

Or să se transforme din nou în șerpi fantastici. Cu cap de femeie, coamă de leu și...

MANOIE

Semn rău! Ce-ți spuneam eu, Ano? Vidul cosmic și preaplinul cosmic creează curent... (Către Daniela.) Hai!

DANIELA

Acum, poezia. Se numește „Țânțarul poartă-n casă”...

(la poziție de recitatoare)

„ȚÂNȚARUL. POARTĂ-N CASĂ“

Țânțarul poartă-n casă
Gonea cu limba scoasă
De-un metru (care metru

E tot în perimetru
Lui propriu), pe măgarul
De frate-său, țânțarul
Ce l-a furat, cu zarul...

5 ANA

Bravo!

MANOLE

N-am înțeles.

DANIELA

10 E pentru copii. De-aia e abstractă.

MANOLE

Aha. Pentru preșcolari.

ANA

Da, da... ăștia de astăzi știu tot, nu le scapă nimic.

15 DANIELA

Să mergem!... *(Daniela și Manole se pregătesc să plece.)*

ANA

Ai tăi ce fac, Daniela?

DANIELA

20 Rău. Acum, că m-au scăpat din mână, cui să mai facă ei educație? Se cresc între ei. Mama încearcă să-i dea creștere aleasă babacului – și el nu vrea. Nu mai are tăria să suporte alți șapte ani de-acasă. Se enervează de câte ori îl întreabă de ce vine la ora aia... și unde-a fost...

25 ANA

Iasă, că ai niște părinți minunați. Salută-i din partea noastră. *(Tandru, lui Manole.)* Vezi: de la râme să nu-mi pleci direct la pescuit!

(Manole și Daniela ies.)

(Cortina)

TABLOUL 3

Din nou acasă la familia Vlad V. Vlădescu. Tinca și Vlad discută un vis din antichitate.

5

Scena 7

VLAD

Eu îți spun că visul ăsta e din antichitate – și tu nu vrei să mă crezi.

TINCA

10

Cred ce e de crezut, nu nerozii.

VLAD

(enervat)

Ei! Poftim: l-a visat și regele Cyrus... și după aia alții mai mici... Și-a trecut așa, din generație în generație, din loc în loc... ba un profet, ba un cioban, ba un schivnic... și-a ajuns la noi, în bloc.

15

TINCA

(uimită)

Visul?!

20

VLAD

Da, visul!

TINCA

Parc-ar fi o... un vas de aur care se lasă moștenire?

VLAD

O fi... tot materie și visul! Ca un vas de aur, cum zici, în formă de vis... și e ca și cum ai da peste el din întâmplare. Cum se descoperă comorile...

5 TINCA

În somn.

Scena 8

DANIELA

(intră, cu o vază frumoasă de cristal)

10 Tăticule, nu e ziua ta, nu?

VLAD

Nu. Știi că eu n-am zi de naștere. Mamă-ta are două. Eu nici nu m-am născut...

15 TINCA
(privind cu oarecare uimire vasul)

E colosal cum s-a transmis... ca să zic-așa, discuția... Vorbeam tot despre un vas frumos...

VLAD

De aur... dar mai pur decât aurul... dincolo de carate...

20 DANIELA

Ți-am adus... de ziua mămei, această vază, care vine de departe și e pentru tine. *(Îl sărută pe Vlad.)*

VLAD
(îndușos)

25 Dar ce cristal extraordinar! Meritam eu splendoarea asta?

DANIELA

E un fleac...

VLAD

(continuând)

... splendoarea asta... de fleac? Sunt eu un om *de vază?*
(Râde, scapă vaza, care se sparge)

DANIELA

5

Vai, nu poate fi adevărat!

VLAD

Dar nici nu-i adevărat. S-a spart aparent – pentru că în amintirea mea va rămâne întregă. *(Daniela plânge.)*

TINCA

10

(o mângâie)

Iasă, nu-i nimic. Nu știi că e un tont?

VLAD

(senin la obraz)

Tinca, în fata copilului...?

15

TINCA

E de-acum domnișoară. *(Către Daniela)* Cheamă servitoarea să strângă cioburile.

DANIELA

Le strâng eu!

20

TINCA

Nu. În privința asta sunt superstițioasă: nu e bine să le strângă ai casei. E rău de moarte.

VLAD

Mi se face părul măciucă...

25

TINCA

Iasă, nu te mai prefăce. *(Către Daniela.)* Și de-aia avem femeie în casă... că fată-n casă nu poți să-i mai zici, că e prea bătrână...

DANIELA

Are 100 de ani... și până se urnește... o să dormim pe cioburi, ca fachirii.

TINCA

5 De-aia avem...

VIAD

De-aia avem servitoare, dar mie n-are cine să-mi dea un pahar cu apă. Cu trei muieri în casă. Trebuie să mă duc să-mi iau singur de la bucătărie... *(Ies din scenă.)*

10

Scena 9

După câteva momente intră Ciovărnache, cu un pahar de apă pe o tavă.

CIOVĂRNACHE

Să mă servesc eu cum scrie la carte... *(Bea paharul cu apă. Dis-
trat, privind-o lung pe Daniela.)* Daniela, tu când ai apărut, pușorule?

15

TINCA I

Așa, pe neașteptate, nu știi cum vin copiii?

CIOVĂRNACHE

Nici măcar n-am observat... am fost atât de ocupat în perioada asta! Nu zău, e chiar copilul nostru?

20

TINCA I

Că nu l-om fi cules de pe stradă?!

CIOVĂRNACHE

Nu mai spune!

TINCA I

25 Nu-ți amintești: acum 20 de ani, noi doi...?

CIOVĂRNACHE

(luminat)

A, da... Desigur *(Mirat)* Și-a ieșit ceva din chestia aia?! Formidabil cum trece vremea! Am un serviciu îngrozitor: îmi ia tot timpul.

5

TINCA I

Și te obosește la culme.

CIOVĂRNACHE

(privind-o pe Daniela)

Frumușică, frumușică, dar foarte tânără... prea tânără... 10

TINCA I

Păi, la 20 de ani...

CIOVĂRNACHE

Oricum, nu-i arată.

DANIELA

(enervată)

15

Aveți un stil de a glumi că ți se face pielea de găină. Citiți cărți aiurite și vă bateti joc de mine.

CIOVĂRNACHE

Nu glumim. Ehe, dacă am glumi... Adevărul e că ne-am 20
ramolit. Dar să nu spui la nimeni.

TINCA I

Până la urmă tot se află.

DANIELA

(plânge)

25

Lăsați-mă în pace, că m-ați năucit...

CIOVĂRNACHE

Războiul ne-a... ne-a bramburit pe toți. Și serviciul. Războiul și slujba.

TINCA I

(ironic)

Potolește-te, nu te mai frământa atâta!

CIOVÂRNACHE

5 Altceva mă frământă pe mine: problema cu... fata asta. Am adus-o pe lume... trebuie să ne ocupăm puțin de ea, nu? Să-i dăm o educație aleasă... S-o ducem la patinaj... să-i strângem timbre... s-o dăm pe mâna unui dirijor de cor...

TINCA I

10 Acuma te-ai trezit și tu, adormitul! Dacă era după tine, nici nu se naște! Adică, putea să nici nu se nască – ce-ti păsa ție?! Eu să mă ocup de toate! Of, îmi vine să vă strâng de gât pe toți bărbatii!

CIOVÂRNACHE

(ironic)

15 Lasă, lasă, nu te mai chinui...

DANIELA

Și cu mine ce se întâmplă?

CIOVÂRNACHE

20 O să crești și tu pe lângă noi. Ești mică, nu înțelegi mare lucru.

DANIELA

Parcă... m-aș mărita! *(Râde.)*

TINCA I

(bosumflată)

25 Să nu spui una ca asta! E timp destul și pentru măritiş...
Întâi să fii tu fată cuminte...

DANIELA

Uneori mi se pare că sunt bătrână... Mai bătrână decât tine, mai bătrână decât bunica...

CIOVÂRNACHE

(care a stat tot timpul cu tava într-o mână și cu paharul gol în cealaltă)

De-un sfert de oră fac echilibristica asta cu tava și cu paharul și nici una nu se repede să le ducă în bucătărie. Eu să fac și războiul, eu să duc și tava... Și să le fac pe toate... 5

TINCA I

Doamne, sucit bărbat mai am. Du-te și du-ti tava aia odată!

*(Ciovârnache intră în bucătărie.)***Scena 10***Vlad se întoarce.*

10

VLAD

la terminați cu balivernele și apucați-vă de treabă!

TINCA I

Ce să fac eu?

VLAD

15

Invenții și descoperiri la locul de muncă.

DANIELA

Ce frumos!

TINCA I

Da, că altceva mai bun...

20

VLAD

Simt că astăzi voi fi inspirat! Și în știință și tehnică trebuie inspirație. Azi am o inspirație foarte regulată.

TINCA I

Dacă te-a apucat, repară vaza aia... Fă-o cum a fost.

25

VIAD

Ce-a fost, a fost! Nu mai dezgropăm trecutul. Ceva mai bun. (*Către Daniela.*) Tu, Daniela, te simți așa... singură?

DANIELA

5 Da, foarte singură. Cea mai singurică mă simt noaptea...

VIAD
(*către Tinca*)

Nu e fata mea.

TINCA I
(*moale*)

10 Ei, naiba știe... Erau vremuri grele... Mă duc după servitoare, altfel... (*lese.*)

Scena 11

VIAD

15 Copilul meu n-ar trebui să se simtă singur. În fiecare ins sunt mai mulți oameni care-l ajută să nu se plictisească. (*Illuminat.*) Adică, stai, ești prea tânără. N-ai ajuns încă la realismul fantastic. Tu trăiești otova. Vezi lucrurile așa cum sunt. Nu ești contradictorie. Nu te dedublezi – nimic! (*Pe gânduri.*) Și poate că e mai
20 bine așa... N-ai observat ceva ciudat în casa asta?

DANIELA

Ciudat?

VIAD

Ciudat, straniu... fantastic...

25 DANIELA

E o casă tip, o cutie de chibrituri...

VIAD

Nu ca arhitectură – dă-o dracului, că-i o porcărie! O invenție americană, blocurile astea. Mă refeream așa, la...

DANIELA

Interior?

5

VIAD

Mda... e o casă evantai... Adică oamenii se pot desface... așa ca un evantai... pricepi? În fiecare dintre noi sunt mai multe individualități distincte... și-acum, în condițiile astea noi, le-a priit la toți... înțelegi? La toți le-a priit. Multe vita-
mine, multe... S-au dezvoltat toți, care mai de care... 10

DANIELA

(*ascultă cu gura căscată*)

Vai, vai... ai un fel de a vorbi, taticule...

VIAD

15

Dar e și frumos! Ai uneori clipe de mare revelație, simți în tine avânturi nemaipomenite.

DANIELA

Și eu... atunci eu de ce sunt atât de simplă?

VIAD

20

(*iute, cu năduf*)

Din cauza maică-tii, care e o plată. Mai mult lată decât înaltă... Femeile de felul ei fac cele mai bune parastase din lume. Pe toți o să ne-ngroape... Că are gropițe-n obraz... Și
astea cu gropițe au mână bună la morți. 25

DANIELA

Să n-o bârfim.

VIAD

„Asta e adevărul, nu m-a înțeles niciodată. Și în ea or fi mai multe persoane... dar ce folos, dacă toate sunt o apă și-un pământ?... (blând) Cred că tu bați mai mult în partea mea.
5 Poate-o să ai și tu parte de bucurii...

DANIELA
(alintându-se)

Cât îmi doresc o bucurie mică, mică, o jucărie de bucurie!

VIAD

10 ... și de necazuri! Habar n-ai ce greu se ține în frâu o personalitate complexă! Uite, în mine sunt patru inși... și câteodată toți o iau razna... Nu se vede om cu om. Pierd cărma din mână...

DANIELA
(râzând)

15 De-aia spui tu atâtea prăpăstii...

CIOVÂRNACHE

(intră cu un pabar de apă pe tavă. Vlad și Daniela nu-l bagă în seamă.)

VIAD

20 Nici tu nu mă înțelegi... (Își ia capul în mâini și plânge, în timp ce Daniela râde în cascade.)

CIOVÂRNACHE
(se așază alături de Vlad și plânge odată cu el.)

(Cortina)

ACTUL II

Decorul: Aceeși casă evantai.

Relațiile dintre Vlad și Tinca s-au răcit. El se poartă cu ea cum te porți cu o servitoare. Are astfel de momente severe. Iar ea, intimidată, chiar este o slujnică. 5

TABILOUL 4

Scena 12

VIAD

Tinca!

TINCA

Da, iubitul!... (vine și se lipește drăgăstos de el) 10

VIAD
(dojană)

Nu ți-e rușine? Ia vârsta dumitale!

TINCA

Azi-noapte eram tânără. Că n-o fi trecut un secol de-atunci! Îți plăceam. Acum mă privești ca pe o... (Plânge.) 15

VIAD

Vezi că e o oglindă acolo. Consult-o! Nu-i un sfetnic bun noaptea, dar te-arată ca noaptea. Și altă dată să nu te mai legi 20

de oameni însurați. Mă ghidez în viață după o morală severă, e drept... dar așa sunt eu. Monolit.

TINCA

(se duce în fața oglinzii)

5 Hm! Sunt cam palidă... încrețituri la colțul ochilor... Bărbia... ce naiba, fac gușă? (Către Vlad.) Dar tot cu mine ești căsătorit... chiar dacă relațiile s-au mai răcit. Unde nu se întâmplă așa ceva? Căsnicia presupune tot felul de momente, nu? O căsnicie e formată din mici atingeri abisale... și din mari distanțări astronomice... mii de ani lumină și mii de ani chirie și apă...

VIAD

(ironic)

Ce tot filozofezi acolo, proastă?

TINCA

15 (tresărind)

Mă faci proastă? (Crescendo.) M-ai făcut proastă? Tu, pe mine, proastă?

VIAD

20 Cine s-a găsit să vorbească despre ani lumină! Nu știi să te-mbraci, nu știi să te dezbraci...

TINCA

(plângând)

Nu înțeleg: m-ai luat de soție, sau m-ai angajat ca soție...?

VIAD

25 Dacă am greșit o dată, nu înseamnă că trebuie să mă chinuiesc toată viața. Stai mai mult pe la cratiță... că de azi încolo, or să vină și pe la mine femei. Nu vreau să mi le sperii! (Ca pentru sine.) Așa sunteți toate la început: sperioase. (Tare.) E ceva nou în ziarul de azi?

TINCA

N-am observat, domnule-soț... (Se comportă ca o slujnică.)

VIAD

N-am primit premiul ăla?

TINCA

5

În ziar nu scrie de nici un premiu, domnule.

VIAD

Fugi în bucătărie și scoate frigiderul din priză.

TINCA

(intransigentă)

10

Ba, asta n-o mai fac. Vrei... adică vrei să mâncați ouă vechi? Știi... știți cum sunt ouăle de-acum!

VIAD

(trist)

Vechi, am remarcat.

15

TINCA

Clocite. Dacă nu le-aș ține la rece, ar scoate și pui. (Înitând.) Pui, pui, pui!

VIAD

Tinca dragă, te rog!

20

TINCA

Bine... (Iese, apoi revine, găsindu-l pe Vlad cocotat pe un scaun.) Dar ce faceți acolo? Schimbați becul? Dar nu s-a ars.

VIAD

Nu-l schimb, îl dau jos.

25

TINCA

Și ce puneți în loc?

VIAD

Nimic. Ias tavanul gol cu cerul deasupra. „Cerul înstelat de deasupra și viața morală din noi“ – cum spune Kant.

TINCA

5 Doamne-Dumnezeule, și la noapte, pe întuneric...?

VIAD

Ia lumina electrică nu se vede viața morală din noi și nici cerul înstelat de deasupra.

TINCA

10 Și nici Kant.

VIAD

Nici Kant. Dau becul jos... (*Consultându-și ceasul.*) Dar e timpul să ies în oraș.

TINCA

15 Ați uitat rigla de calcul!

VIAD

Aoleu! Plecam așa... Ce-ar fi zis lumea?! Adică, azi n-am nevoie de riglă. Dă-mi mai bine echerul.

TINCA

20 (*il ia dintr-un cui*)

Echerul nou... ca pe vremuri sita nouă.

VIAD

(*ia echerul, îl privește*)

E nou. (*lese.*)

25

TINCA

Eu niciodată nu i-am înțeles pe bărbați. Dar asta de-acum le pune vârf! Dar e om bun, săracul! Mă și iubește un pic. Ba chiar mai mult... Ca să fiu sinceră, ținے mai mult la o poză a mea... (*Scoate o fotografie cu o femeie foarte frumoasă, pe care o contemplă.*)

Eu să fiu asta?... Bineînțeles. Femeile au momente când sunt frumoase, au momente când sunt de speriat. Depinde pe ce pici. Pe ce moment. Eu sunt mult mai tânără decât bărbatul meu Vlad Vlăduleasa. Arăt așa... din cauza experienței. Noi, muierile, avem în orice moment, mai multă experiență decât 5 bărbații. Unora le strică puțin tenul. Dar, din când în când, le revine frumusețea... Uite, simt acum că-s frumoasă. (*lese. După câteva momente revine în scenă femeia din fotografie: Tinca I.*)

Scena 13

TINCA I

10

Eram sigură! Și când sunt frumoasă, sunt și mai desteaptă. Asta am observat-o de mult. Încă de pe timpul facultății. Când îmi pieptănăm frumos părul, eram de-o naivitate fenomenală. Se mirau și profesorii, și asistenții... și preparatorii... Toți se mirau. Că părul are probabil legătură cu circumvoluțiunile și 15 cu facultatea. Nu degeaba l-a pus natura pe cap. Ar fi putut crește sub unghii. Dar așa, un cărliont aranjat frumos arată și o anumită ordine cerebrală. Altfel nici nu s-ar explica de ce toate femeile frumoase fac carieră! O carieră artistică... iar celelalte o carieră didactică și pedagogică. (*Tristă.*) Numai eu n-am 20 avut noroc... Fiindcă n-am fost și-o țără... (*face un semn ambiguu*) Să fii soția soțului tău – asta nu-i un avantaj...

Scena 14

Se întoarce Vlad.

VIAD

25

E îngrozitor câtă lume e în orașul ăsta. De unde-or fi ieșind?... N-am găsit ce căutam. Mai bine găsești apă tare în Norvegia.

TINCA
(alintându-se)

Vlad...

VIAD

5 Ei?!

TINCA I

Nu observi nimic?

VIAD

Ce?

10 Uită-te bine la mine.

VIAD
(o privește)

Poftim, mă uit... *(Indiferent.)* Te-ai schimbat.

15 TINCA I

Da, m-am schimbat mult.

VIAD

Tu te schimbi mult în fiecare zi. *(Supărat, începe să mesterească la un aparat care seamănă cu un ventilator.)*

20 TINCA I

Nu știu de ce îmi vine să cânt.

VIAD

Cântă.

TINCA I
(fredonează o melodie)

25 Îmi vine să dansez...

VIAD

Dansează.

TINCA I

Singură?

VIAD
(cu un cui în gură)

Din moment ce sunt lângă tine înseamnă că nu ești singură. 5

TINCA I
(cu ciudă)

Nu mai sta cu coatele pe sufletul meu, privind indiferent în gol. Doamne!

VIAD 10

Rugăciunea de dimineață, ori de prânz?

TINCA I

Nu, o vorbă-n vânt.

VIAD
(pune în priză ventilatorul) 15

Uite vânt pentru vorbele tale. Cât mai mult vânt, vânt din plin!

TINCA I
(uimită)

Dumnezeule, se învârtește!

VIAD 20
(modest)

Se învârtește.

TINCA I

Atunci înseamnă că e ventilator.

VIAD 25

Nu. Înseamnă că mi-a reușit. Doamne, ce clipe trăim!
Nu-ți dai seama ce e asta?

TINCA I

Ventilator. *(Uimită)* Ai făcut tu singur un ventilator!?

VIAD

Dacă așa vrei tu, fie! Dar un ventilator la puterea a zecea.
Asta înseamnă radar. Radarul îl ridicăm iar la puterea a zecea
și dăm de... aparatul pe care-l ai sub ochi. Nici nu știu cum
5 să-i zic. Euroradar. (*Nesigur.*)

TINCA I

E bine și-așa.

VIAD

Sau „Radarul Vlad“? Sau „Vlad Radar“?

10

TINCA I

Nici așa nu-i rău.

VIAD

Sau cosmo-radar?

TINCA I

15

Termină odată, hotărăște-te!

VIAD

Dar nu asta e important. (*Privind atent.*) Formidabil. Am
trecut de primul nor. Câteva particule se îndreaptă acum spre
Lună. Nu vezi nimic?

20

TINCA I

Nimic.

VIAD

Dar e foarte clar. Sunt două boabe mici de materie pro-
venite din cuvintele noastre. Știi că și cuvântul e materie?

25

TINCA I

Da' de unde!

VIAD

Află de la mine. Materie brută. Din moment ce poate mișca
muntele!... (*Nostalgic*)

TINCA I

Și eu sunt mișcată de unele cuvinte. Când eram mai sub- 5
tire, mă mișcam mai ușor... Acum mă-mpiedic la orice pas.

VIAD

Toți, absolut toți, suntem mișcați. Plutesc în aer cuvintele
noastre de ieri. Se îndreaptă spre Lună! Vor...

TINCA I

10

(*sceptică*)

Nimeni n-o să creadă că-n momentul ăsta noi atingem Luna.

VIAD

Cum nu crezi tu acum... Oamenii se căsătoresc numai
pentru a-și aduce în casă un etalon al neînțelegerii celor din jur. 15

TINCA I

Eu, cel puțin, sunt un etalon perfecționat?

VIAD

(*sarcastic*)Da. (*Pauză*)

20

TINCA I

(*privește la ventilator*)

De câteva zile mă uit la acest aparat... în care tu zici că
deslușești... Pe naiba! Nu se vede nimic. În orice caz, eu n-am
reușit decât să-mi obosesc ochii... Vlad!

25

VIAD

Da.

TINCA I

Hai să fim sinceri. Recunoaște cinstit că nu ți-a ieșit... Că după atâția ani de insomnie, ai descoperit și tu... roata! Un nenorocit de ventilator.

5 VIAD
(trist)

Într-adevăr. Ia ce bun să ne amăgim? N-am făcut nimic. Sunt bun de aruncat pe fereastră. Aș dori măcar să cad în capul cuiva. Și știu eu în capul cui... (Scurtă pauză. Ventilatorul se oprește.
10 Iese Tinca cea tânără.)

Scena 15

Intră Tinca cealaltă.

VIAD

Calcă-mi pantalonii!

15 TINCA
(sclava)

Numaidecât.

VIAD

Calcă-mi cămașa, calcă-mi Casiopeea, calcă-mi Constelația
20 Gemenilor, calcă-mi Nebuloasa...

TINCA II

Gata!

VIAD

Calcă-mi și rigla asta de calcul, că m-a înnebunit.

25 TINCA II

Iar începeți cu nebuniile.

VIAD

Calcă, te rog, și lasă invențiile pe seama mea. Invențiile și literatura.

TINCA II

(dând cu fierul de călcat pe o cămașă)

5

Cine se mai întreabă azi cine a făcut materia?

VIAD

Nimeni! Acum te întreabă cel mult „ce mai faci?”

TINCA II

Ruda cea mai apropiată te întreabă: „ce mai faci?” 10

VIAD

Și „Ce sunt părintii tăi?”... Deh, ne-am subtilizat. Năvălirile s-au mutat pe planul conștiinței. Ia nivelul ideilor, la nivelul vorbirii!

TINCA II

15

(pauză)

Totuși, dacă... (avânt) dacă ar fi să te întreb ceva... te-aș întreba: „ce mai faci?”

VIAD

(care atâta astepta)

20

Păi, de ce nu zici așa? De ce nu intri direct în subiect, Catincuța mea? Fac descoperiri. Descopăr legi. Asta e meseria mea.

TINCA II

25

(cu interes)

Sunt multe legi nedescoperite?

VIAD

Multe.

TINCA II

Legi și principii?

VLAD

De principii nici nu mai vorbesc. Astea mișună așa, ca
5 microbii...

TINCA II

Principiul vaselor comunicante?

VLAD

(râzând)

10 ... după care, dacă tu bei apă, eu trebuie să transpir. *(În
tăină.)* Ascultă-mă pe mine: o mie una de legi zac în beciurile
ignorantei și nu le descoperă nici dracu.

TINCA II

În care beciuri?

15

VLAD

În tăinitile, în străfundurile... Și-n timpul ăsta, noi ne amă-
răm cu bruma de legi și principii moștenite din antichitate...
Eu așa intuiesc problema...

(Tinca II iese.)

20

Scena 16*Reintră Tinca I*

TINCA I

De fapt, și eu intuiesc de multe ori câte ceva...

VLAD

(sărind de pe scaun)

25

Ce?

TINCA I

N-apuc să formulez, că-mi scapă.

VLAD

Scăpatul ăsta ne omoară geniul.

TINCA I

5

Așa simt uneori: – că-mi zboară câte-o intuiție pe lângă
gândire! Odată face „fășș, fâl-fâl!“ – și s-a dus... și-a luat zbo-
rul... Când să mai vină altă dată, cine știe ce faci: ești ocupată,
ai musafiri, sună telefonul... și iar nu le prinzi...

VLAD

10

Așa patesti dacă trebuie să te duci la serviciu... *(Un moment
de stânjenală.)* Eu ziceam că... Mă gândeam că praful ăsta,
care... se depune, se tot depune...

TINCA I

Se tot depune, se tot depune... se tot depune...

15

VLAD

Valuri, dune... dune... dune...

TINCA I

Ai dreptate. Praful. Se depune... se depune...

VLAD

20

Și pulberea... dune... dune...

TINCA I

E timp frumos azi. Nu plouă. Și curge apa în tot târgul.

VLAD

Timp excepțional pentru mutat. Tare m-aș muta la tine, 25
Cati, Catincuța mea...

TINCA I

(prefăcându-se că nu înțelege)

Să ieși din sistemul tău celular? Nici pomeneală!

VLAD

5 Cum să înlăturăm, dragă, stânjeneala dintre noi?

TINCA I

(distanțată)

E firească la doi oameni care nu se cunosc... Că trăiesc sub același acoperiș...

10 VLAD

Asta, din cauza spațiului, care stă pe loc. Bate pasul pe loc, în timp ce timpul...

TINCA I

15 Trăim sub același acoperiș, dar avem ființe diferite. Celule diferite *(ironic)* și monolitice!

VLAD

E ca și când am locui fiecare în câte-un palat cu o infinitate de camere...

TINCA I

20 Eu nu reușesc să ies din palatul meu, tu dintr-al tău... Dar atunci sufletele noastre ce naiba fac?

VLAD

25 Sufletele? *(Râde.)* Ce să facă? Bine, stau. Stau și se uită pe fereastră... Zboară de colo, colo. Ele sunt abur, fum... imprezicizie... dans nevăzut...

TINCA I

Greu și de ele.

VLAD

Greu. (Vlad o ia pe Tinca, în sfârșit, de mână. Și sar împreună, ca la șotron, într-un alt târân, fărneecat parcă.)

TINCA I

Ce ciudat! Acum parcă am fi dintr-o dată alții. Ca să vezi 5 ce-nseamnă un pas...

VLAD

Da, dar nu orice pas. *Pasul* pe care-l faci o dată în viață.

TINCA I

(luând seama în jur)

10

la te uită ce bine e aici!

VLAD

(râzând)

Mi-e foarte greu fără tine.

TINCA I

15

Ce ciudat ești... Lipsesc un minut de lângă tine și te-apucă dorul. Stau un an lângă tine – nici nu mă vezi.

VLAD

La primii fulgi de zăpadă, ți-am dat un telefon. Am sunat de două ori. N-ai răspuns.

20

TINCA I

Nu eram acasă. Mă uitam la primii fulgi.

VLAD

Eram chiar primii fulgi. Ningeam. Pentru tine.

TINCA I

25

Erai chiar zăpada, care sună oamenii să se bucure.

VIAD

Auzi cum sună? Ce cristal, sufletul nostru... Acum e unul singur.

TINCA I

(copleșită de dragoste)

Azi-noapte nu te-ai gândit tot timpul la mine.

VIAD

Poate-oi fi ațipit. Ba nu, că dormind, te-am visat. Se făcea că te-am visat, exact când tu mă visai.

TINCA I

Hai să incendiem ploaia. Să ardă cu stropi mari.

VIAD

Chiar s-a aprins pe fața ta. Sau plângi?... Ți-am sărutat o lacrimă, două, un șirag... Și tocmai atunci a ieșit luna... După aceea am tăcut mult timp, uitându-ne în direcția lunii, gândind în direcția lunii amândoi.

TINCA I

Taci... N-auzi ce ger e afară? Tu auzi gerul?

(Mișcându-se pe scenă, au nimerit înapoi, în zona stânjelii.)

Scena 17

TINCA I

(încercând să rupă tăcerea)

Te-ai căsătorit?

VIAD

(încurcat)

Ei, așa și-așa... Trăiește și eu...

TINCA I

(mereu curioasă)

Copiii...?

VIAD

(și mai încurcat)

Tot... așa și-așa...

TINCA I

Să nu vă grăbiți.

VIAD

Unde?

TINCA I

În direcția asta... Copiii sunt o... *(Nu găsește cuvântul.)* Nu găsesc cuvântul.

VIAD

Nu-l mai căuta, că știu eu ce sunt copiii. Numai belele! Să nu-mi dai dumneata sfaturi! *(Se enervează.)* Să nu-mi dai dumneata mie sfaturi... puerile!

TINCA I

Să nu ridici tonul la mine! Că nu știu ce se întâmplă!... *(lese.)*

Scena 18

Se întoarce Tinca cealaltă, băbăția, cu o mătură.

TINCA II

Să nu ridici tonul la mine.

VIAD

Așa mi-ai otrăvit toată viața. Mi-ai tocat până și cheful de infinit, de generalizare. Setea de abstracțiune. M-ai făcut să mă innămolesc.

5

TINCA II

Porcule!

VIAD

Da, sunt un porc, recunosc. Uņ porc slab de minte. Dar cine m-a adus în poziția asta cheie? Poți să-mi spui?

10

TINCA II

Ești nebun. Eu îți vorbesc de *lapte* și tu îmi răspunzi că e *fixă*. Acesta e mecanismul tău de gândire. Potlogarul!

VIAD

Pentru că mie laptele îmi amintește de Calea Lactee. Și, printr-o asociație de idei, mă gândesc că Steaua Beta e fixă.

TINCA II

Eu voiam să-ți spun că nu se găsește lapte.

VIAD

Lapte de mamă? Să inventăm ceva care să-l înlocuiască.
20 Sunt condiții.

TINCA II

Ești nebun.

VIAD

Sunt abstract. Și puteam să ajung la un grad și mai mare
25 de abstractizare, dacă tu nu mă țineai pe loc. Dacă nu mă puneai la caznele căsniciei... (*Secret.*) Află că știu de mult că vrei să mă omori și să-mi iei pensia pe un an înainte!

TINCA II

Ce pensie, care pensie? Nu vezi că te dau afară de peste tot? Incapabil la locul de muncă, incapabil în sânul familiei!

VIAD

(franc)

5

Puteam să am și pensie. Dar... n-am vrut, să nu-ți creez ție venituri ilicite după moarte, venituri de pe invențiile mele. Vrei să mor cât mai repede și să-ți rămână ție hârtiile mele. Să le vinzi pe bani grei. Iasă, că te-am dibuit eu...

TINCA II

(plat)

10

Te spun eu că nu citești ziarul...

(Cortina)

ACTUL III

TABLOUL 5

Tinca I și Vlăduleasa. Apartamentul familiei Vlad. Tinca I – fragedă și cu chef de viață. El – mai oboșit, ori numai distrat.

Scena 19

VIĂDUI.EASA

Dă-i drumul. Fă-mi morală.

TINCA I

Ai uitat să fii tu.

VIĂDUI.EASA

M-am luat cu dragostea, m-am luat cu tine.

TINCA I

15 Asta s-o crezi tu că e dragoste. Ai înghețat din tălpi până-n creștet. Din tălpi până-n sânge, fiindcă ai uitat de secole să mă iubești. Și-acum când ești tot cu mine, tot crispat rămâi, ca și când cineva ți-ar fi legat de picioare două lanțuri, și-n mersul pasiunii tale nu faci decât să le zornăi. N-auzi nimic?

VIĂDUI.EASA

Parcă zornăie ceva. Da, eu îmi zornăi lanțurile...

TINCA I

20 Vrei o gură de vin? (*Insinuant.*) Sau o gură de foc?

VIĂDUI.EASA

O gură de vin. Poate ne mai dezmoțim încheieturile, caracterul, totul. (*Tinca toarnă vin.*)

TINCA I

Ai văzut? Tot ratiunea a fost cea care ți-a dictat. Ți-a fost 5 frică de gura de foc.

VIĂDUI.EASA

Dacă turuie întruna.

TINCA I

Tu nu știi că iubirea e explozie, expansiune? 10

VIĂDUI.EASA

Ăsta e felul meu. Cum ai vrea tu să te iubesc?

TINCA I

(*mult temperament*)

Ca un nebun, ca un bezmetic! Nu calculat și încremenit, 15 înlemnit.

VIĂDUI.EASA

M-ai prins pe picior greșit – și dă-i, trage în piciorul greșit!

TINCA I

Un nesuferit care nu știe să se desfășoare, mă inhibă. 20 Trebuie să-l iau pe dedesubt... Să-i ghicesc firea, că el nu și-o arată... El așteaptă... Și asta... când afară izbucnesc mugurii, atâta țipăt de verde crud, atâta Bacovia pe ramuri.

VIĂDUI.EASA

Înțeleg starea ta de nemulțumire. Într-un fel, îți dau drept- 25 tate. Legătura noastră, relația, cum vrei să-i zic, a intrat într-o fază, în care eu nu pot păși...

TINCA I

Întocmai, iubitul meu picior de lemn. Ai intuit perfect. Eu te implor să dăm nemărginire pornirii noastre – iar tu dai din colț în colț, că să vezi, că stai, că ne vede un copac, că ne aude
5 un fluture... Că nu e bine... că ce-ar spune nevastă-ta de-ar ști...

VIĂDULEASA

(ferm)

Îți repet: nu doresc copii! Și nici să mă vadă cineva cu tine.
Scurt.

10

TINCA I

(plânge)

Dar tu nu vrei să mă vezi cu tine.

VIĂDULEASA

Nu mai plânge... lasă-mă pe mine să plâng... că-mi vine
15 să urlu. (*Brusc.*) Și de ce nu vă-nțelegeți bine?

TINCA I

Ce să mai vorbim?

VIĂDULEASA

(insistă)

20 Nu dă toți banii în casă?

TINCA I

Cinci lei doar îi las, pentru tramvai. Nici nu știi ce risipitor este! Cât are, atâta cheltuiește...

VIĂDULEASA

25 Și pe-ăia cinci lei, îi cheltuiește pe toți?

TINCA I

(jignită)

Domnule, o femeie nu se ține așa, numai cu bani! Mai are și ea nevoie de-un cuvânt cald, de puțină tandrețe. Și viața

conjugală își are poezia ei... proza ei, teatrul ei... dar trebuie să știi să le faci, nu?

VIĂDULEASA

Casa fără poezie e ca marea fără corăbii... Doar valuri,
valuri... 5

TINCA I

(plângând)

Se poartă ca un măgar.

VIĂDULEASA

Înteleg, nu te scoate în lume... 10

TINCA I

În privinta asta – ori eu, ori servitoarea, totuna! Să-l îmbrac, să-l spăl, să-i dau să mănânce și să-l aștept până la miezul nopții în fiecare zi.

VIĂDULEASA

15

De unde vine așa de târziu?

TINCA I

Din camera de alături. Pretinde că lucrează.

VIĂDULEASA

O fi având vreo ieșire secretă. 20

TINCA I

Aș! Chiar dac-ar avea, tot la mine ar sta cheia.

VIĂDULEASA

Nu-l caută nici o femeie? Cunosc soiul ăsta de indivizi.
Când par foarte corecți, ba chiar bat în blegi, ascund amante... 25

TINCA I

Măcar de-ar fi în stare de una! De nevastă-sa. Stă așa câteva luni – și odată numai ce mă pomenesc cu el peste mine... Așa,

fără nici un avertisment... „– Domnule, îi spun, nu sunt proprietatea dumitale. Scurt. Încalacă pe scaunul ăla, dacă vrei, că tot atât de multă atenție i-ai dat“...

VIĂDUI.EASA

5 Nu l-ai iubit niciodată?

TINCA I

Eu, pe ăsta?! Eu să-l iubesc adică pe... bărbatul meu?! Hm! Ca vecin, ar trebui să-l cunoști cât de cât...

VIĂDUI.EASA

10 (oftând)

Nu trebuia să mi-l prezinți. Am muștrări de conștiință. Când te strâng în brațe, îmi vine în minte zâmbetul lui prietenos, deschis, de om care nu bănuiește nimic...

TINCA I

15 Știe...

VIĂDUI.EASA

(uimit)

Cum așa?

TINCA I

20 I-am spus într-o zi: „– Dacă tu n-ai nevoie să te mai verifici din când în când cu alta... te privește. Eu am alt tonus vital, nu vreau să-l las să lăncezească. Află că te-nșel: cu gândul, cu vorba și cu fapta – toată triada leibnitziană“...

VIĂDUI.EASA

25 Atunci te-a bătut... Da, trebuia să mă gândesc.

TINCA I

Nu, nu, atunci mi-a dat inelul acela... Pentru astfel de mărturisiri nu se dă o palmă. Dimpotrivă, îl întărâți să te iubească.

VIĂDUI.EASA

Și-l întărâți așa... des, des?

TINCA I

De fiecare dată. Și-acum abia aștept să vină, să-i spun tot. Dar întâi îi iau banii. (Calculând.) E zi de salariu. 5

VIĂDUI.EASA

Cum dracu de te suportă de-atâția ani?

TINCA I

(râzând)

Odată, m-a găsit cu unul în pat. A venit așa, inopinat, ca un măgar. Noroc că și-a adus aminte pe loc de bunele maniere. Zice: „Pardon!“ Apoi coboară la un telefon public și dă telefon: „– Alo, dragă, vezi că sunt eu, am scăpat trenul, vin peste un sfert de oră“. „– Foarte bine faci că m-ai anunțat, zic. Eram în mare tandrete. Cu unul care suferă de inimă. Și altă dată să fugi după trenuri, nu să te uiți ca un bleg la tren cum se depărtează“... 15

VIĂDUI.EASA

Lasă, că eu nu sufăr de inimă. Eu eram tipul, nu?

TINCA I

Tu, altul, nu contează. A, da' ce scenă i-am făcut după aia! Eram numai draci, scăpăram. M-a sărutat – așa cum sărută el, moale și fără personalitate... Și-a aprins o țigară, s-a uitat la mine și a început să plângă. „– Am impresia că mă înșeli cu adevărat“, zice. „– Tu n-ai crezut până acum? Uite probe: că din viteză, s-a-mbrăcat cu rochia mea și-a fugit“... „– După pantaloni, ăsta nu poate fi decât vecinul. Deci mă înșeli cu vecinul de apartament“... „– Da.“ „– Ești și comodă.“ „– Da.“ „– Dar tu știi că te iubesc?“ „– Că-mi și pasă mie de iubirea ta! Banii tăi mă interesează, dacă vrei să știi...“ 30

VIĂDULEASA

(dispret)

Eu nu pot fi cu șapte fete. Eu nu mă pot dedubla ca dumnealui. *(Concesiv.)* Dar e un om talentat.

5

TINCA I

Talentat! S-a dus la Paris și s-a suit în Turnul Eiffel! N-a văzut și el striptisul!

VIĂDULEASA

Mde! Ca tot românul: s-a uitat la bani...

10

TINCA I

Da-n Turnul Eiffel s-a urcat! Uite: aici stătea și plângea cu lacrimi cât chihlimbarul – că mi-a adus de-acolo un șirag de chihlimbar... Și pe cuvântul meu dacă mi-a fost vreun pic milă de el. Zice: „– Deci, mă înșeli cu un șofer...” „– Și el, tot om al muncii”, zic. „– Deci, totul merge ca pe roate”, zice. „– Da”, zic.

VIĂDULEASA

(sărind ca ars)

Șofer? Atunci nu eram eu!? Cine era?

TINCA I

20 Șofer, inginer, profesor de armonie – spanac! Dracu știe cum oi fi zis... Nu asta e important. Important este... uite că-mi pierd șirul. În fine! Nu mi-o lua în nume de rău... Am vrut mai mult să te întreb... Așa, ca să-mi satisfac o simplă curiozitate. N-o să te superi, nu?

25

VIĂDULEASA

(tandru)

Cum ai putea tu să mă superi, iubito?

TINCA I

(împingându-l blând)

30 Ce-ai văzut la ea?

VIĂDULEASA

(ofieuză)

Eh, tu nu știi ce vremuri erau atunci! Am crezut că dac-o să ne căsătorim, or să ne dea casă...

TINCA I

5

Și pentru o casă te-ai legat de-un mărăcine? De-un gard? Ți-ai măcinat cei mai frumoși ani...

VIĂDULEASA

Voiam să-mi fac și eu un cămin.

TINCA I

10

N-ai văzut că are picioare ca niște catalige? Nu știe să se îmbrace... și nici nu poți s-o scuzi că n-are cu ce, că slavă Domnului! ce i-ai mai cărat! Ce-ai mai pus pe ea! Dar toate îi vin anapoda!

VIĂDULEASA

15

Părerea mea e că nevasta trebuie să fie potrivită. Nu chiar muma-pădurii, dar nici...

TINCA I

Si tu-mi spunea... că nici la pat...

VIĂDULEASA

20

N-aș vrea s-o bârfesc, e totuși nevastă-mea... dar am impresia că așa e ea de felul ei... *(Uimit)* Nici pân' la vârsta asta nu se pricepe să sărute! Iar dacă-ncerc s-o-nvâț, zice că de unde știu... pe la ce poame am umblat...

TINCA I

25

Bănuieste ceva?

VIĂDULEASA

Deh! I-o fi trecând ei prin cap că trebuie să mai fie și alte femei pe lumea asta, că atât de îngrămădită la minte n-o fi. Că

natura o mai fi făcut ceva, pentru compensație, când a zămis-
lit-o pe ea. Ca să poți să mai râzi, să mai schimbi o idee, să mai
cazi un pic în extaz... Să simți că-ți umblă mintea și-ți vin
ideile... Altfel...

5 TINCA I
(*sec*)

Într-adevăr, frigidele astea sunt o catastrofă... Că pe dea-
supra sunt și geloase.

VIĂDUI.EASA

10 Ce să mai vorbim.

TINCA I

Dar ziceai că... i-au scos ceva... ovarele... sau un sân?...
sau ce voiau să-i scoată?

VIĂDUI.EASA

15 Nu, eu nu ți-am spus asta... Altul ți-o fi spus, de-a lui...
a mea e sănătoasă. I.e are pe toate, exact ca tine.

TINCA I

Vai de capul vostru, tolmacilor.

VIĂDUI.EASA

20 Să nu trecem la insulte.

TINCA I
(*alintându-se*)

„Ptolemeilor“ am vrut să spun. Că lui Ptolemeu i se părea
că totul se învârte în jurul unei (*ți sopteste ceva la ureche, răd amân-*
25 *doi*)... care e fixă în univers...

VIĂDUI.EASA
(*bine dispus*)

Să știi că, într-un fel, avea dreptate... (*Se aude telefonul.*) Vezi
că sună...

TINCA I
(*se duce, răspunde la telefon*)

Alo, sunt acasă, dragă, vino când vrei... (*Închide. Posomorâtă.*)
Acuma s-a găsit să pice...

VIĂDUI.EASA
(*speriat*)

Cine?

TINCA I

Cum cine? Știi că sunt măritată!

VIĂDUI.EASA
(*alb*)

Parcă ziceai că... (*Dă să plece.*) Bine, mai vorbim săptămâna
viitoare...

TINCA I
(*il prinde de brat*)

Hai, ce-ai rămas așa... Trebuie să pice dintr-un moment
în altul...

VIĂDUI.EASA
(*foarte speriat*)

Ies pe ușă? Sau pe balcon? Ce mama dracului să fac? 20

TINCA I
(*calnă*)

Fă-te comod... că te aștept... (*Se vâcă în pat.*) Hai, vino!

VIĂDUI.EASA
(*foarte încurcat*)

Ce să... mai... adică...

TINCA I

Mai iute, mai iute! Dacă te găsește îmbrăcat, vai de mama
ta! (*în șoptă.*) Lui îi plac flagrantele delictes...

VI.ĂDULEASA

(*auzind zgomot la ușă, merge de se vâără sub cearsaflângă Tinca.*)

Scena 20

Intră Vlad.

5

VIAD

Nu-i nimeni pe-aici?

TINCA I

Eu, cum să nu... Ba chiar... cineva în plus...

VIAD

10

(*supărat brusc*)

Mă-nnebunești cu musafirii tăi! Are omul chef de ei, n-are chef de ei – toată ziua bună-zăua!

TINCA I

Nu, dragă, eram aici cu... (*încet*) domnul Vlăduleasa.

15

VIAD

Care domn Vlăduleasa?

TINCA I

Vecinul. A pierdut cheia de la apartament... A bătut la ușă. Ce puteam face? (*Pe alt ton.*) Cum a pus capul jos, cum a-nceput să sforăie. (*Către Vlăduleasa, zgâltându-l.*) Vecine, hei, vecine! Scoală, omule... că te-ajută bărbatu-meu să spargeți broasca.

VIAD

(*derutat; apoi, enervându-se treptat*)

Ce broască? Care broasca mă-sii?! Ce-nseamnă porcăria asta? Unde mi-e pușca? Tot n-am ieșit la vânatoare de nu mai țin minte...

TINCA I

(*sărind în picioare și mergând la el*)

Ești nebun? Mai încet... uite, i-ai speriat somnul... (*Către Vlăduleasa.*) Dumneata tot așa te porți cu nevasta dumitale când are musafiri?

5

VI.ĂDULEASA

(*căscând*)

– Unde sunt?... A, bună ziua... Habar n-am cum am ajuns aici...

VIAD

10

(*sec*)

Dumitale nu-ti fac nimic, dar pe târfa asta o-mpușc! (*Către Tinca.*) Mama ta! De câte ori ți-am spus! Când îți dau telefon... de ce crezi că-ți dau telefon?

VI.ĂDULEASA

15

Terminați dracului cu scandalul, să vă spun ce-am visat.

TINCA I

Nu mai fi, dragă, gelos pe-un alter-ego. Nu ziceai pân-acum că ți-e alter-ego? Alter-ego în jos, alter-ego în sus... Dacă mai ai vreunul, te rog să mi-l prezinti.

20

VIAD

Alter-ego e alter-ego și curvăsăreala e curvăsăreală!

TINCA I

(*uitându-se lung la el*)

Stai... ce e asta pe tine?

25

VIAD

Ce să fie?

TINCA I

Ce-i bluza asta de damă?...

VIAD
(*încurcat*)

Am fost la cineva și-am jucat dame.

TINCA I

5 Dame?! Lasă, damele! Lasă ce-ai jucat. De ce te-ai îmbrăcat
cu bluza putorii... pe unde-ai fost... și te-o fi prins la ea...
(*Către Vlăduleasa.*) Domnule Vlăduleasa, uită-te ce-a luat în loc
de cămașă...

VIĂDULEASA
(*palid*)

10 E a nevastă-mii!... Deci, cu dumneata era închisă în casă!
Împrumută-mi pușca să vă lichidez pe amândoi! Unde e?

VIAD
(*nenorocit*)

15 Mi-au ridicat permisul ieri, din motive de milă. M-am
înscris în Societatea pentru protecția animalelor. Spune mai
bine ce-ai visat... Știi definiția teatrului: teatrul este o mare
familie, unde toți suntem cumnați. (*Izbucnind în râs.*) Poftim,
ajunserăm și rude!

20 VIĂDULEASA
(*concentrându-se să-și amintească visul, povestește – recitând*):

Nu se știe bine pe cine căutam:
Parcă zburam, parcă pluteam.
Și pe cine căutam?

25 (*După o pauză.*) Asta e orientarea mea prin somn.

VIAD

Frumos! Și, de când te orientezi așa, de nimerești unde
te-am găsit adineauri?

VIĂDULEASA

30 De mult.

TINCA I

Deci, nu pe mine m-ai visat!

VIĂDULEASA

Nu mai visez femei goale de la cîșpe ani. Le visez numai
îmbrăcate. (*Scârbit.*) Și cu țoale luate de mine! Două vise 5
de-astea pe lună mă ruinează.

VIAD
(*amintindu-și de legile politetii*)

Dar de ce nu luați loc?

VIĂDULEASA

10 Nu, că am tot stat... Și ziceți că nevastă-mea e liberă? Pot
să-ndrăznesc să mă-ntorc acasă?

VIAD

15 Relațiile dintre dumneavoastră vă privesc. Am trecut pen-
tru un minut, doar să-mi descarc sufletul. (*Măhnit.*) Am greu-
tăți la serviciu...

VIĂDULEASA
(*uimit*)

Cum naiba...?

VIAD

20 Zic: ia să trec eu un minut pe la Tinca, să-i spun că mi-a
apărut lucrarea – măcar cu ea să împart bucuria. (*Repros către
Tinca I*) Fiindcă acasă nu găsesc înțelegere... Acasă nu, la ser-
viciu nu, măcar pe scară. Pe aceeași scară a blocului nostru.

TINCA I
(*sărind ca arșă*)

Tu ești ăla comod! Când sunt atâtea cartiere noi...

VIĂDUI.EASA

(curios)

Ați publicat o carte?

VIAD

5 – De fapt, un fel de tratat...

VIĂDUI.EASA

Cum se numește?

VIAD

(mândru și modest totodată)

10 „Noi precizări despre actul sexual“.

VIĂDUI.EASA

Inspirat titlu.

VIAD

Toată cartea e la fel de inspirată. Și foarte documentată.

15 Numai că... aici încep greutățile mele la slujbă... Am scris-o eu și-a semnat-o șeful de catedră...

TINCA I

Ramolitul ăla? Iar l-ai lăsat?

VIAD

20 Dacă mi-e șef! *(Deschis)* Pe mine m-a trecut doar la coordonatori.

TINCA I

(enervată)

Un fel de codoș!

25

VIAD

Ani de studiu... fișe... muncă de teren... anchete...

VIĂDUI.EASA

În fabrici, în uzine?

VIAD

Nu, la procuratură... Anchetele la care m-au supus soții unor subiecte. O astfel de cercetare nu se poate face fără riscuri. 5
Mi-am asumat întreaga responsabilitate, și poftim! N-am drept de semnătură! A și plâns...

VIĂDUI.EASA

Cine?

VIAD

10

Nevasta dumitale.

VIĂDUI.EASA

Mă miram eu de unde știe ea ca pe apă, în ultima vreme, anumite lucruri. Citește *preciziile* dumitale, în manuscris.

VIAD

15

Bineînțeles! Chiar ea m-a sfătuit să adaug cuvântul „noi“ înainte de „precizii“. Adică „noi precizii“ – cum ar veni „noi doi“.

TINCA I

Tu și cu ea.

VIAD

20

Asta așa, în glumă...

(Vlăduleasa și Tinca I schimbă priviri aprige.)

TINCA I

Vasăzică, de-acolo știai tu anumite lucruri... *(Scârbită.)*
De-acasă! De la nevastă-ta! 25

VIĂDUI.EASA

Ei da, de la nevastă-mea, care le știa de la soțul tău, care...

TINCA I

(ridicând tonul și fulgerându-l cu privirea)

... care trebuia să mi le împărtaşească întâi mie! Nu să-nvețe toate puturile!

5

VIAD

(calm)

Dragă, tu nu citești. De câte ori dădeam să deschid gura, ziceai: „Eh! Cercetare științifică! Rahat cu perje!”

VI.ĂDULEASA

10 Deci, dacă merg la mine acum... n-o găsec cu draci...

VIAD

Du-te fără grijă: cel puțin câteva zile o să ai liniște-n casă!

VI.ĂDUI.EASA

(dând să plece)

15 ... ceea ce-ți urez și dumitale. Dar mă-ndoiesc. Fii bun și dă-mi să-i duc bluza. Să vadă că știu. Că știu tot, *de mult...*

VIAD

Să-mi aduci cămașa... *(Se dezbracă încet.)*

Scena 2120 *Intră Daniela*

DANIELA

Bună, mami, bună, tată! *(O sărută pe Tinca și pe cei doi bărbați.)*
Dar ce faci aici, striptis?

VIAD

25 Îmi schimbam cămașa... lui Christos. Că nici Christos n-a pătimit așa.

VI.ĂDUI.EASA

(luând bluza)

Dacă nu recunoaște, o mănânc, o omor!... *(Pleacă.)*

DANIELA

– Ce e cu atmosfera asta de înmormântare? Mami, ce-i cu tine, nu te simți bine? 5

TINCA I

Ba da.

DANIELA

Atunci...?

10

TINCA I

Taică-tău asta...

DANIELA

Ce-a mai făcut? Ce poznă? Părinții ăștia numai de pozne se țin. 15

VIAD

Mi-a apărut cartea... Asta e mutra ei de câte ori îmi apare ceva important de care viecește târgul. Numai în casa mea nu găsec un cuvânt bun.

TINCA I

20

– Iasă, că acum dau divorț!

VIAD

(furios)

– N-ai decât! Ia-l pe neisprăvitul de Vlăduleasa, rămân eu cu nevastă-sa. Facem schimb de apartamente. 25

DANIELA

(izbucnind în râs)

– De când vă știu – tot în divorț!

TINCA I

Nu, că acum – gata! De-o lună umblu cu actele în poșetă.

VIAD

– De-aia nu mă lași să-ți umblu în poșetă?

5

TINCA I

(*izbucnind în plâns*)

Am înghițit cât am putut, am răbdat... Eu, de doi ani, de când și-a vopsit aia părul, nu mai sunt om!

VIAD

10 Vopsește-ți-l și tu. N-ai decât. Vopsea se găsește; ouă nu sunt.

TINCA I

O să vezi tu ce pierzi. La urmă o să-ți dai seama, după ce mă oi vedea în pământ.

DANIELA

15 Ce-i cu scenele astea? Aveți copil mare. Nu vă e rușine?

TINCA I

Dacă lui nu-i e, c-a-nceput lumea să vorbească...

VIAD

Mult îmi pasă mie de ce zice lumea!

20

DANIELA

Of! Bine că n-a venit cu mine. Bine c-a rămas să cumpere niște flori... Vă găsea așa... descompuși moral...

TINCA I

Cine? Cine să mai vină?

25

DANIELA

Profesoara mea de pian.

TINCA I

Parcă nu făceai pian la liceu.

DANIELA

De fapt, e de moto-tehnică, dar are un pian acasă și mă-nvăță conducerea... adică pianul. Zice că am o digitație... 5
(*Către Vlad.*) Îl cunoști pe un oarecare Vlădescu?

VIAD

Nu...

DANIELA

Ea zice că da... Voia să-ți ceară unele lămuriri... (*Sonerie. 10*
Întră Anca: femeie tânără, de vreo 25 de ani, înaltă, chip atrăgător, semănând puțin c-o fotografie mai veche a Tincăi.)

ANCA

În sfârșit, m-am văzut și la dumneavoastră. Închipuți-vă: de luni de zile mă rog de Daniela să-mi prezinte părinții... Că 15
azi, că mâine, nu voia deloc...

TINCA I

Îi era rușine de noi... Oameni mai simpli... fără pian...

VIAD

Cântați la pian?

20

ANCA

Toate pianele sunt fosile.

VIAD

„Toate pianele sunt fosile“ – nu sună urât.

ANCA

(*către Vlad*)

25

I-am cunoscut pe Vlădescu... Sper că vă interesează.

Vlad
(*tace*)

TINCA I
(*curioasă*)

5 Ce e cu el?...

(*Cortina*)

ACTUL IV

TABLoul. 6

Apartamentul lui Vlad.

Scena 22

VI.ĂDULEASA

(*intră cu un geamantan pictat cu scene erotice prerăfăelice.
Îl pune jos. Oftează.*)

5

Ce ți-am spus eu ieri?

VI.AD

Ce?

10

VI.ĂDULEASA

Ieri, când ai venit și m-ai găsit la birou...

VI.AD

N-am trecut ieri pe la tine pe la birou.

VI.ĂDULEASA

15

Nu, domnule, acasă... Ștergeam praful de pe birou.

VI.AD

A, da... Ziceai c-ai aranjat cu nevastă-ta să te respecte ca soț.
Să te lase să te simți bine acasă, să poți lucra la biroul tău, să
înghiți mâncare gătită cu dragoste de mânăta ei... (*Râzând.*) Și? 20

VI.ĂDUI.EASA
(*arătând geamantanul*)

Ai mașină? Du-mă la restaurantul gării. Geamantanul mi-l păstrezi.

5 VI.ĂD
(*privind pictura*)

Crezi că are vreo valoare? Ce-s scenele astea prerafaclite?

VI.ĂDUI.EASA

Am și eu viziunile mele. Concepția mea despre căsătorie.

10 VI.ĂD

Vrei să spui că asta e nevastă-ta?! (*Râzând.*) Seamănă mai mult cu nevastă-mea.

VI.ĂDUI.EASA

Nu că seamănă. Chiar e. Cum crezi c-aș fi putut s-o con-
15 ving pe zgripturoaica aia să pozeze?

VI.ĂD
(*înțeleghător*)

Da... și mai ales goală.

VI.ĂDUI.EASA

20 Goală, dar uite ce plină de poezie...

VI.ĂD

Nici nu bănuiam să fie scorpia de nevastă-mea capabilă
de-atâta atmosferă... Mai degrabă aș fi zis că nevastă-ta...

VI.ĂDUI.EASA
(*scârbit*)

25 Aș! (*Arătându-și un cucui.*) Îl vezi?

VI.ĂD

Da.

VI.ĂDUI.EASA

Ce e?

VI.ĂD

Ce să fie? Un cucui.

VI.ĂDUI.EASA

5

Cucui, zici? (*Râzând demonic.*) Ha-ha! E ditamai gălma!

VI.ĂD

Într-adevăr, e destul de pronunțat... Și cifrele astea de pe
fruntea ta? (*Citind.*) 7, 3, 6, 9...

VI.ĂDUI.EASA

10

Nu-ți mai recunoști cifrele?

VI.ĂD

Care cifre?

VI.ĂDUI.EASA

De la rigla ta de calcul.

15

VI.ĂD

Ai dreptate... și cum au ajuns aici?

VI.ĂDUI.EASA

Mi-a dat cu rigla de calcul în cap.

VI.ĂD

20

Nevastă-ta?

VI.ĂDUI.EASA

Nevastă-ta!

VI.ĂD

(*uimit*)

25

Când?

VI.ĂDUI.EASA

Când poza.

VI.AD

(încercând să înțeleagă)

5 Deci... a mea. Vasăzică, a mea... a mea era rigla de calcul.

VI.ĂDUI.EASA

Să știi că totul a fost calculat.

VI.AD

De calcul, da...

10

VI.ĂDUI.EASA

Amândouă sunt înțelese să mă ruineze.

VI.AD

Care amândouă?

VI.ĂDUI.EASA

15

Nevastă-ta cu nevastă-mea.

VI.AD

(uimit)

Tinca și cu Tinca?

VI.ĂDUI.EASA

20

Da, au și nume asemănătoare.

VI.AD

Acum observ... *(Rămâne un moment pe gânduri.)* Deci, pleci...

VI.ĂDUI.EASA

Ai văzut: am făcut tot ce e omeneste posibil... măcar ca să
25 păstrăm aparențele, care sunt baza societății... vreau să zic, îți
dau un sentiment de siguranță, de armonie familială... Nu
m-am ales decât cu răni morale.

VLAD

Mortale?

VI.ĂDUI.EASA

Morale... rănilile mele pe dinăuntru... care au început să
crească... Acest cucui e nimic față de Golgota mea sufletească. 5

VLAD

Toți avem în noi o Golgotă pe care o urcăm zilnic. Din
cauza ei...

VI.ĂDUI.EASA

(cu o ușoară invidie)

10

Tinca ta e o doamnă. Să n-o vorbești de rău... Știe să se
poarte. E o contesă...

Scena 23

*Intră Tinca I. E cam obosită și vădit contrariată că dă de Vlăduleasa
în apartamentul ei.* 15

TINCA I

(către Vlad)

Iar a intrat soarele, că n-ai avut bunul-simț să tragi jaluze-
lele, ca să mă coc eu acum! Te las dormind, te găsesc dormind!

VLAD

(sărindu-i tandăra)

20

Unde mă vezi tu dormind? Ce, ai orbul găinilor? Habar
n-ai să te porți! Măcar când e lume străină la noi.

TINCA I

Iasă, că mormolocul ăsta nu e lume străină. 25

VIAD

(se închină de uimire)

Tinca dragă, ai grijă cum vorbești... Omul este într-un moment de grea cumpănă... are o Golgotă în suflet... E bătut,
5 pe dinafară... Și nu de un străin... de propria-i soție... în piroane de 15 cm... ce are mai drag pe lume! Femeia pentru care a jertfit...

TINCA I

Termină cu palavrele! *(Către Vlăduleasa.)* Nu ți-am spus să nu
10 mă cauți niciodată acasă? Două condiții ți-am pus din capul locului: să nu-mi dai telefon la serviciu și să nu mă cauți acasă! Ce, era greu să respecti atâta lucru? Două condiții. Altele pun câte cincii!

VLĂDULEASA

15 Și eu ți-am spus să nu mă lasi să mă îndrăgostesc de tine. De ce m-ai lăsat? *(Moale.)* Nu veneam la tine dacă n-ar fi fost caz de forță majoră.

VIAD

(incurcat)

20 Am impresia că voi vă cunoașteți mult mai bine decât ar putea crede un amărât de soț... care nu știe ceea ce probabil... știe tot târgul.

TINCA I

(autoritară)

25 Tu să taci! Care târg? Țasta e târg? *(Către Vlăduleasa.)* Mergi până acolo cu mojicia încât te lauzi și la serviciu – că mi-a spus una, pe care am cunoscut-o întâmplător... c-am înflorit de când sunt cu tine.

VIAD

(tot mai uimit)

Și lipsa asta de respect pentru partener! Plăcerea sadică de a mă umili în fața străinilor, făcând cele mai fantastice afirmații...

TINCA I

(autoritară)

5

Tu să taci! *(Iui Vlăduleasa.)* Dai în vileag scene de intimitate, povestindu-le pe la bătrâni pensionari libidinoși... de-au ajuns și la urechile mele... de cum te porți cu nevastă-ta.

VIAD

10

Ce te privește pe tine cum se poartă cu nevastă-sa?

TINCA I

Tu să taci!

VLĂDULEASA

Ce te privește pe tine cum mă port eu în casa mea?

15

TINCA I

Taci și tu! Tăceți toți! Toți sunteți niște prefăcuți, niște incurcă-lume.

VIAD

20 Și ce facem cu ale noastre, fiindcă porceaua e moartă-n coteț. Uite, vecinul a fost aruncat în stradă... Cum ieșim din situația asta limită? Îl lăsăm să plece așa, în necunoscut... fără un ban în buzunar?

TINCA I

(arătându-l pe Vlăduleasa)

25

E un porc!

VIAD

(surprins)

Ei! Cum poți vorbi așa!

TINCA I

Ascultă-mă pe mine. E cel mai mare porc pe care l-am întâlnit în viața mea.

VLĂDULEASA

5 Eu, porc?

TINCA I
(*spre Vlad*)

Mi-a făcut curte.

VLAD

10 Normal, dacă e îndrăgostit de tine... A mărturisit-o adineauri.

TINCA I

Mi-a fixat o întâlnire – și culmea! A venit la întâlnire măgarul! Cu soția prietenului lui! Alta nu-și găsea... a vrut să întineze onoarea celui mai bun prieten...

15

VLAD
(*moale*)

De ce spui lucruri pe care nici tu nu le crezi? Vlăduleasa este omul nostru de suflet... nu se putea gândi la așa ceva.

TINCA I

20 Nu-i vorba numai de gând... (*Observând geamantanul.*) A abuzat de naivitatea mea. (*Pe ton ridicat.*) Un abject... Uite ce mi-a făcut...

VLAD

Ce ți-a făcut?

25

TINCA I

Uite aici trupul meu târât în noroi de imaginația lui bolnavă...

VLĂDULEASA

Tu m-ai rugat să te pun pe un geamantan tare.

VLAD

Nu știam că ești și pictor.

VLĂDULEASA

Pictor de moravuri. De moravurile mele. Dacă nici eu nu mi-aș cunoaște moravurile! Și cine vrei să mi le picteze? Societatea? 5

VLAD

Societatea? Haida-de!

VLĂDULEASA

Demascare... autodemascare zilnică, să văd până unde pot ajunge eu și cu nevastă-ta... 10

VLAD

(*inceput de enervare*)

De ce-o amesteci pe nevastă-mea în autoflagelarea ta?

VLĂDULEASA

Pentru că ea e flagelul meu... Pedepsa vieții mele. (*Uituc.*) 15
Ți-am spus că m-am îndrăgostit de ea? Parcă ți-am spus... Nu, nu ți-am spus. Află acum...

VLAD

(*repros*)

După ce știe tot târgul!... Foarte bine că te-ai îndrăgostit 20
de ea... Merită... are corp frumos... (*Complice.*) Nouă, meridio-
nalilor, ne place să avem un suport de nădejde... vreau să spun:
femeia să aibă carne pe ea... să n-o bată vântul... Că de-aia
muncim și noi, să avem un sprijin moral sănătos acasă...

TINCA

25

N-ai reușit să mă degradezi rapid, așa cum ți-ai propus.
Uită-te aici, pe geamantan.

VLAD

(trist)

Tocmai, că aici nu vreau să privesc... În prăpastia asta...
Tu, să fi în locul meu... Sunt într-un hal de nervi... Imaginea
5 asta îmi tulbură mințile!

TINCA I

Normal. Dacă nu ți le-ar tulbura, n-aș mai fi femeia ta. O
soție trebuie să-l tulbure încontinuu pe soțul ei.

VLAD

10 Da, dar nu pe geamantane străine. Nu știam că ești marfă
de export...

VLĂDULEASA

(explicativ)

Nu, nu plec în străinătate. Am fugit pur și simplu de-acasă...
15 *(Cu gândul la Tinca.)* Să stea ea fericită. Să-și găsească altul. Da?
unde mai găsește un rob ca mine?... Până și ceasul, seara, tot
eu i-l întorceam și-l puneam să sune la șase fără un sfert... Să
vedem cine-o să-i mai întoarcă ceasul?...

VLAD

(consolându-l)

20 Liniștește-te... Nu e cine știe ce povară să-ntorci un ceas...
O să mă reped eu seara...

TINCA I

(sărind cu arși)

25 Unde? Unde vrei să te repezi? În dormitorul stricatei?

VLAD

Poftim! Înțelege-te cu femeile! Despre ce vorbim noi și ce
pricepe dumneaei...

VLĂDULEASA

(incurcat)

Vă certați din cauza mea... îmi pare tare rău... Mă duc...
Lumea asta e mare...

TINCA I

(il ia de mână)

5 Șezi un pic. Sezi blând și ascultă și tu cum poate să se
exprime. Cap de găscă!

VLAD

Gânsacă...

TINCA I

10 Și cu vocabularul ăsta crede că mai poate veni în ajutorul
tinerilor căsătoriți, scriind cărți...

VLAD

(uimit)

15 Când am pretins eu că vreau să vin în ajutorul tinerilor
căsătoriți? Dă-i naibii! Să se descurce! Au... au prefectură...
scuzați, să le legalizeze pornirile. Acum e vorba de viață, de viața
mea... *(Scurt, privind-o în ochi.)* De ce mă înșeli?

VLĂDULEASA

20 Ai pus degetul pe rană: te înșală... și cred că mă înșală și
pe mine... Când o femeie are un corp ca al ei, e imposibil să-l
țină secret. Și bărbații sunt ca ulii. Ca vulturii aceia cu gâtul
pleșuv, în căutarea gazelci...

VLAD

25 Vulturul pleșuv caută *hoitul*, nu gazela din valea cea umbroasă.

TINCA I

30 Vezi cum coboară discuția? Vezi, dragă Vlăduleasa? Te-ai
convins și dumneata acum, cu ochii dumitale, cu cine sunt
nevoită să mă canonesc?

VLĂDULEASA

Eu mă duc. (*Își ia geamantanul.*) Ah, ce vis îngrozitor am avut azi-noapte!

TINCA I

5 Cui mă lași? (*Patetic.*) Cât crezi că mai pot îndura infernul acesta indiscurabil?

VLAD

(*luând o botărare*)

Bine! Atunci plec eu... (*la geamantanul.*) De mult presim-
10 team că voi ajunge aici... Trebuia să fac asta de la primul sem-
nal de alarmă... De la primul zvon, de la prima bănuială...
Grea povară și căsnicia!... (*lese.*)

(*Cortina*)

TABLOUL 7

15 *Același loc.*

Scena 24

VLĂDULEASA

Unde s-o fi dus el acum, singur, în puterea tineretii?

TINCA I

20 În puterea *noptii*...?

VLĂDULEASA

Așa am vrut să spun, dar m-am gândit că e și în puterea
vârstei. În toiul maturității... Altfel nici nu pleca. Orice bă-
trân stă pe lângă cea care-l oblojește.

TINCA I

(*punându-și o perucă blondă*)

Îi duc grija numai cu mâncarea. El e pretențios... Cu
stomacul de pătură...

VLĂDULEASA

... intelectuală? Asta vrei să spui? Greșești. O fi având el
alte calități (*o privește cu înțeleș*), dar intelectual nu se poate numi.

TINCA I

Oricum...

VLĂDULEASA

(*intransigent*)

Deloc! Și-apoi – e vară! Mai o fructă, mai o salată... mai
pupă mâna unei cucoane, care-l duce direct în bucătărie...
Tipii de felul lui, așa prostănaci și impertinenți... au un succes
la muieri!... (*Scurtă pauză.*) Și... de ce v-ați despărțit? 15

TINCA I

E și greu de ghicit... Vine o vreme când nu mai poți su-
porta situația aceea ambiguă... Știa că trăiesc cu altcineva...
La început nu-i venea să creadă. Suferea ca un câine de rasă
indigenă. Mă pune să jur că nu e adevărat... și eu juram pe
mama... că este adevărat...

VLĂDULEASA

Nu trebuia s-o amesteci pe mama ta.

TINCA I

Sunt atee. Pe cine să am mai sfânt? Ce scene groaznice mi-a
făcut... Las la o parte faptul c-a ridicat mâna asupra mea... 25

VLĂDULEASA

Dar și tu i-ai dat cu mașina de gătit în cap!

TINCA I

Astea sunt fleacuri... Mergea până acolo încât accepta să-i aduc în casă pe oricine aş fi vrut... Numai să nu ne despărţim...

VIĂDULEASA

5 Sper că n-ai abuzat de mărinimia lui? (*Tinca tace.*) Acum înţeleg de ce mă tolera... De ce se făcea că nu pricepe anumite lucruri... Şi cu cât era el mai împăcat cu crucea lui, cu atât mai mult tu voiai spectacol...

TINCA

10 ... servindu-i otrava amară a înşelătoriei. Voiam să-i tocesc simţul proprietăţii private... credea că sunt proprietatea lui... Înţelegi? Voiam să-l distrug moraliceşte. Asta voiam... să-l nimicesc, să-l calc în picioare... şi să mă lase în boii mei. (*Plânge.*) Nu poţi trăi sub acelaşi acoperiş cu cineva... orice mişcare a sa îţi repugnă... Chiar şi timbrul vocii lui mă enerva în
15 ultimul hal. Li spuneam să tacă... tăcerea lui îmi era şi mie nesuferită. „– Vorbeşte!“, ziceam. „– Ba nu, taci odată!“ ... „– Ba zi-i...“ Asa-l ţineam...

VIĂDULEASA

20 După cele zece porunci am picat eu... pe fondul acesta mistic...

TINCA I

(*duios*)

Tu eşti altfel de om... Mă mir cum poţi da ochii zi de zi,
25 ceas de ceas cu schiloada aceea... cu o dormeză – că are corp de dormeză.

VIĂDULEASA

Ba e chiar frumoasă. Dar n-are suflet pe măsura acestui sfârşit de mileniu.

TINCA I

Ciudate mai sunt şi alegerile astea libere. Un bărbat plin de farmec, de talent, cu salariu la nivelul aşteptărilor, să trăiască în casă cu o servitoare – iartă-mi cuvântul.

VIĂDULEASA

5

Tinca, te rog... Cum, servitoare? Tu poate te gândeşti la alta. Am terminat, adică n-a fost nimic. Cu aia a fost așa... o părere de legătură.

TINCA I

Plăteai una cu 500 de lei pe lună, te spăla, te călca, gătea
10 şi nu avea pretenţia s-o iubeşti... nu te căuta toată ziua prin buzunare, să găsească biletele...

VIĂDULEASA

În ultima vreme a renunţat la obiceiul acesta urât. I-am explicat că nu e frumos... I-am explicat... a înţeles... dar e prea
15 târziu! Ştii ce aveam în geamantan?

TINCA I

Ce?

VIĂDULEASA

Actele pentru înaintarea divorţului: certificat de căsătorie,
20 de... dracu... de lacu! Plus scrisorile ei compromiţătoare. (*Tare amărât.*) Că mă şi înşela, mizerabila!

TINCA I

(*uimită*)

Iii!?

25

VIĂDULEASA

Pe de o parte mă teroriza că nu-s tot timpul cu ea, pe de
alta... ea cu altul...

TINCA I

(râzând)

Asta n-o mai cred! Cine să se uite la ea?

VIĂDUI.EASA

5 Află că așa e... Am pus mâna pe corespondentă. *(Cu admirație.)* Ce pasiune! Ce stil oral plin de patos!

TINCA I

Nu trebuia să dai geamantanul din mână. *(Încercându-se de răs.)*
 Când l-o deschide... când va citi! N-ar fi exclus să înainteze
 10 el dosarul, în locul tău.

VIĂDUI.EASA

(râzând)

Foarte bine! Mă scutește de un drum.

Scena 25

15 *Intră Daniela.*

DANIELA

Ei, dar ce se întâmplă aici?

TINCA I

Ce să se întâmple? Viață... ne trăim fiecare viața... bruma de
 20 fericire... Tu, pe-acolo pe unde vei fi umblând, eu – pe-acasă...

DANIELA

(deprimată)

Sunt prima de sub linie...

TINCA I

25 S-au așșat, în sfârșit, rezultatele?

VIĂDUI.EASA

Iar ai dat la teatru? Dacă nu mă înșel, asta e damblaua ta.
 Asta ar fi a zecea oară.

DANIELA

(cu năduf)

Da, tăticle, a zecea oară, ai numărat perfect. De numărat
 stii să numeri, dar să mergi să te interesezi, să te zbați, nu știi.
(Izbucnește în plâns.)

TINCA I

Dumnezeule?! Ce o să faci iar un an de zile?... Eu nu mai
 10 am putere să îndur dracii tăi... încă un an... 365 de zile, 365 de
 nopți... Te muți la nașă-ta!

DANIELA

Da, că m-a născut nașă! *(Plânge tot mai tare.)*

VIĂDUI.EASA

(nedumerit)

Cel mai curios e că-mi zice tată... Ce repede se obișnuiesc
 copiii de azi cu străinii!

TINCA I

Nu uita că se pregătește pentru teatru... Cum e ea, nu m-aș
 20 mira să nici nu fi observat că mi-am refăcut viața... *(Blând.)*
 Daniela, voiam să-ți anunț ceva important... un eveniment...
 Eu și cu domnul Vlăduleasa...

DANIELA

Taci din gură, proasto!

TINCA

Vai, așa vorbești cu mami?

VIĂDULEASA

Voiam să te luăm pe departe, să n-ai vreun șoc. Oricum, era tatăl tău...

DANIELA

5 Tu, tontălăule, să șezi în colțul tău... Nu știi decât să zâmbești... În loc să tremuri pe la uși, să scrii contestații, să acționezi, tu faci curte acestei găște bătrâne...

TINCA I

(luându-se cu mâinile de cap)

10 Eu, bătrână?

DANIELA

Bătrână! Și fără spirit de inițiativă. Dolores cum credeti că a intrat? Fiindcă a fost beton armat mă-sa! Iar voi, în timpul asta, clociți acasă!

15

VIĂDULEASA

(crezând că n-a auzit bine)

Noi doi, părinții tăi!

TINCA I

20 Daniela, admit că mie poți să-mi zici orice... Eu te-am adus pe lume. Dar dânsul e un străin, dragă. Încă, un străin... actele n-au ieșit. Se lucrează la ele... Poartă-te cuviincios, dacă vrei să te respecte.

DANIELA

(repetă papagalicește)

25 Da, dacă vrei să te respect, poartă-te cuviincios... Știi care-o să fie de-acum înainte colțul tău? Ți-a de-acolo... unde șade mătura pe fâraș.

VIĂDULEASA

(cătore Tinca)

Nemaipomenit! Cum poate vorbi așa o domnișoară? O fetișcană de 25 de ani... care de 10 ani dă examen la teatru?

DANIELA

5

Așa cum auzitu-m-ați... se scrie despreunat, cu trasătura de despreunare de două ori...

TINCA I

(plângând)

Nu se mai poate face nimic? Totul s-a decis? Poate se mai 10 modifică unele note?...

DANIELA

Termină odată cu istoriile astea, că am de învățat!

VIĂDULEASA

Din moment ce e prima de sub linie, înseamnă că a făcut 15 progrese... *(Pe alt ton.)* Uite ce e, dragă Daniela... *(Tușind.)* Eu și cu mama ta... Noi, mai de multă vreme... Cum să-ți explic eu ca să ne înțelegi? Ca să nu ne înțelegi greșit...

DANIELA

(nerăbdătoare)

20

Zi-i odată! Exprimă-te!

TINCA

Ne-am gândit să facem pasul acela...

DANIELA

Tu mai ai picior de pasul acela *(râzând)*, nu te uiți la tine? 25 Nu te uiți în oglindă?

TINCA

(izbucnind)

Da, sunt în ultimul hal, fiindcă aici m-ați adus voi. Tu și 30 cu taică-tău. V-am slujit zi de zi ca o roabă.

VI.ĂDUI.EASA

(părintește)

Până intri la facultate nu ești altceva decât un copil... Să-ți iasă din cap că poți fi și altceva decât un copil minune...

TINCA I

Ai auzit ce-a zis nașă-ta: să nu te mai vadă vorbind cu ăla cu buzele ca lipitoarea!

DANIELA

Nu-mi duceți voi grija! Eu de la toamnă mă mut la gazdă. Îmi iau o cameră mobilată în oraș... să știu că pot studia și eu liniștită... Anul acesta trebuie să pun accentul pe improvizație. Dacă aveam notă mare la improvizație, intram.

TINCA I

Și măcar să ne fi lăsat și pe noi să facem nenorocita asta de lună de miere. Să nu stăm acum să bocim cu toții c-ai avut tu ghinion la admitere...

DANIELA

(cu temperament)

Un ghinion monstru! Știam c-o să pic. Mergând spre institut s-a ținut după mine un roi de țântari.

VI.ĂDUI.EASA

Și tu de ce trebuia să-l vezi? De ce te-ai holbat?

TINCA

Pentru că ea este hipersensibilă... o vizionară... o... Nu trebuia să te aduc pe lume. Trebuia să mă gândesc mult înainte de...

DANIELA

Da, că la mine te gândeași tu atunci... Este instinctul orb... voința speciei – cum zice Schopenhauer.

VI.ĂDUI.EASA

I-auzi ce studiază ea... pentru ce vrea să-și ia cameră mobilată... noaptea, singură, într-o casă străină, cu Schopenhauer... Altceva era dacă Daniela mai avea și ea un frățior de vârsta ei... cu care să împartă jucăriile și tristețile... *(Cu înțeles.)* Dar, poate că nu-i prea târziu...

TINCA

Eu cu copiii am terminat!

VI.ĂDUI.EASA

Totul o să se aranjeze văzând și făcând.

TINCA

(botărâtă)

Văzând. Doar atât. Nu mai sunt eu proasta aia.

DANIELA

Profesoara de pian n-a dat nici un telefon?

TINCA

Tu să termini cu pianul de azi înainte. Nu ți-a folosit la nimic.

VI.ĂDUI.EASA

Într-adevăr, ai luat numai note false... Apropo de pian... ați văzut ce-au făcut echipele noastre? Mereu în progres pe ultimele locuri.

TINCA

(neatență, cască discret)

Și soțul dintâi mă înnebunea cu sportul...

VI.ĂDUI.EASA

Spune și tu: unde ne sunt alergătorii? Ce e fuga decât un mers pe jos ceva mai repede?

(Tinca a atipit. Respiră greu.)

DANIELA
(pe gânduri)

Cu mine vorbești?

VIĂDUI.EASA

5 Cu tine, cu mamă-ta... Uite ce somn neregulat poate să aibă... O femeie care respiră așa de greu, nu poate fi o soție bună. N-o iei, pur și simplu n-o urci pe podium... vreau să spun la starea civilă.

DANIELA

10 E obosită. A avut o zi grea.

VIĂDUI.EASA

Așa doarme ea de regulă când vede că mă pasionează și pe mine o problemă... De ce crezi c-a lăsat-o încornoratul ăla... că-ncep să-l stimez... (Dintr-o dată pe alt ton.) Avem în noi resurse 15 de afirmare nebănuite... Cei mai buni timpi la lupte: 2000 de ani! Cine se mai luptă 2000 de ani? Nemții? Americanii? Hm!...

TINCA
(trezindu-se)

20 Parcă a bătut cineva...

VIĂDUI.EASA

Cine să bată? Noi am bătut întotdeauna...

TINCA

Ia ușă...

25 VIĂDUI.EASA
(continuând)

Din toate timpurile, noi am sărit cel mai sus... fie cu prăjina, fie fără prăjină. Dacii erau primii la lupte greco-romane, de unde și numele „lupte libere“, cum se zice acum. Dar ce face 30 federația noastră de sulită? De ce caii noștri nu vor să sară peste

obstacole? (Fixând-o pe Tinca.) Ca să nu mai vorbim de opinia publică sportivă, mondială... N-o interesează decât fotbalul, unde ne bat eschimosii în preliminarii...

TINCA
(atență la ușă)

5 Dragă, bate cineva... Am auzit, că doar nu-s surdă...

DANIELA
(râzând)

Mamă, i-auzi: că n-ai o respirație sportivă – când dormi de-a-n picioarele... 10

Scena 26

Tinca merge, deschide ușa, intră Vlad și Anca gătuți ca mirii, cu cocarda pe piept, ea – rochie lungă, flori în brațe etc.

TINCA

De o jumătate de oră ascult cum bateți la ușă și nimeni nu 15 mă crede. În casa asta nu mă ascultă nimeni!

VIAD
(asezându-se pe un fotoliu degajat, cu la el acasă)

Sunt de-o indolență ăstia de la lapte... ce nu s-a pomenit. Uite, se fac două săptămâni de când umblu să beau un pahar 20 cu lapte... și sistematic, la fierț, mi se strică... se brânzește. Degeaba dai banii!

VIĂDUI.EASA
(intrigat)

Tu ai fost după lapte, sau să dai divort? 25

TINCA
(iesindu-și din pepeni)

Dragă, te trimiseseam să înaintezi formele... și tu te întorci de la lapte, cu lăptăreasă cu tot!

VLAD

(sec)

Am dat divorț, m-am căsătorit, mi-am refăcut viața și-am venit să-mi văd fata...

5

TINCA

(fără a se arăta surprinsă)

Deci, ai venit să-ți vezi fata... Fata uite-o acolo... *(o arată pe Daniela.)*

VLAD

10 Noua mea nevastă uite-o aici... *(o arată pe Anca).*

VIĂDUI.EASA

Deci s-au făcut prezentările. Bun! Partea formală era mai grea... *(Către Vlad)* Zău că mă bucur c-ai venit... *(Cu interes)* Ai văzut că nici unul nu e în formă? Alergătorii se împiedică,
15 boxerii rup ringul...

VLAD

(brusc înviorat și el)

... caii trag acasă... *(Ridicând tonul.)* Numai boxerilor noștri li se poate deschide arcada de la prima adiere de mânășă! Parcă
20 ai noștri ar avea arcade de sticlă, iar pugiliștii polonezi arcade de fontă... Arcade de cărămidă... arcade gotice...

VIĂDUI.EASA

(montat)

E-o porcărie halul în care ieșim în lume!

25

ANCA

(pe același ton)

Ce fac federațiile noastre? Trebuie trase la răspundere una câte una!

TINCA

(apropiindu-se de pianistă)

Deci, de-astea-mi erai! Îmi intri în casă... că dai lecții de pian... că nu știi pe cine cauți... până-mi spargi casa... Stricato! Dar tu crezi c-o să-ți meargă... că n-o să plătești... Am
5 fost și-am dat acatiste, ce crezi tu!

ANCA

Doamnă dragă, stați să vă explic...

TINCA

Nici o „doamnă dragă“. Să nu vorbești cu mine așa... Ce
10 să-mi explici? Tu să-mi explici mie?

ANCA

A spus că e liber...

TINCA

Liber?

15

VLAD

(spre Tinca)

Și ce, n-am avut două ceasuri libere?

TINCA

Iasă, c-or să te-ajungă pe tine blestemele mele! *(Către*
20 *Vladuleasa.)* Uită-te pe cine-a cules de pe drumuri...

ANCA

(lui Vlad)

Cum ai putut trăi, dragă, cu mahalagioaica asta? Nici cele de la colț, de vând flori, n-au vocabularul ăsta...

25

VLAD

Acum mă-nțelegi și tu... Vezi de ce nu m-am putut realiza plenar...

VIĂDULEASA

(privindu-l de sus pe Vlad)

Te socoteam om cu experiență... Că alegi, nu culegi.

TINCA

(lui Vlăduleasa)

Asta e adormită rău... E cu ochii cărpiți...

VIĂDULEASA

Te pomenești c-o fi având și piciorul plat... Pianistele cam
au piciorul plat... Pune-o să meargă desculță, și vei vedea că
10 are laba ca de găscă...

ANCA

(scotându-și pantoful)

Pentru Dumnezeu, n-am piciorul plat!

TINCA

15 Lasă, nu-ți mai arăta tu fustele, că te știu eu. Te-am studiat bine când veneai pe la noi.

VLAD

(lui Vlăduleasa)

20 Tu te-ai uitat bine la a ta? Trebuia să mă-ntrebi pe mine, ce dracu! Că doar n-oi fi fost nebun să las o comoară... Ai fi putut afla multe lucruri interesante...

TINCA

(mândră)

Animal de rasă... nu corcitură...

25

ANCA

Zici că mergi în vizită la niște oameni respectabili și nime-
rești într-un cort de ciurari. Nici eu nu m-am născut în palat,
dar slavă Domnului, știu să port o conversație.

TINCA

De-aia iei tu bărbații femeilor cinstite... că știi să porți o
conversație...

DANIELA

(tare, strident)

5

Tată, mi-ai adus pensia?

VLAD

Fata tatii, vorbim de asta ceva mai târziu... Acum ți-am
adus – ghici? Ia să văd dacă ghicești?

DANIELA

10

Mi-ai adus-o pe țiitoarea ta?

VLAD

(supărat)

Venim de la starea civilă. E soția mea.

TINCA

15

Bravo, Daniela, eu nu găseam cuvântul potrivit. Se vede
c-o să intri la institutul de exmatriculare. Ai replică!

ANCA

Daniela, ce-i cu tine? Ai pătit vreun șoc? Mai cade lumea
la examenul de admitere, dar nu cade așa, în cap, buff!

20

DANIELA

Iartă-mă! Sunt rea, am fost rea, te rog să mă ierți! *(Domoliță.)*
De mâine vreau să-ncep lecțiile de pian.

ANCA

Nu, peste-o lună. După ce terminăm și noi voiajul.

25

TINCA

(speriată)

Unde plecați?

VLAD
(*ostentativ*)

Plecăm prin ploaie...

TINCA

5 Unde?

ANCA

Așa, prin ploaie... Eu cu pletele-n vânt, ude...

VLAD

Să-i strălucească picăturile ca niște mici diamante.

10

ANCA

Și-o să despicăm timpul plutind așa prin palele de vânt și prin rafalele ploii...

VLAD

Luminați doar de fulgere...

15

TINCA
(*lui Vlad*)

Tu, cu stricata asta?! (*Energic.*) O să stai acasă! Te țin sub cheie. Vrei să mergi undeva? Merg cu tine... Zici că ai o ședință – te-astept afară...

20

VIĂDULEASA

Și cu luna noastră de miere cum rămâne?

TINCA

Ce lună de miere? (*Închinându-se.*) Că doar nu te-oi fi gândit să ceri mâna Danielei, care e un copil pe lângă dumneata!

25

DANIELA

Mamă, cum te poți gândi la așa ceva?

TINCA

Și la urma urmei, ești însurat... Că te-oi fi certat cu nevasta și ea te-a scos în pijama din apartament... asta se mai întâmplă! Nu trebuia să-l treci pe numele ei... Dar nu înseamnă că n-o să vă împăcați... Unde e ceartă multă – e și dragoste multă – 5 spune un proverb arab asudat, nu, saudit...

VIĂDULEASA

Eu la scorpia aia nu mă întorc... sau, măcar, nu astăzi. Măine, poimăine... s-o las să se perpelească.

ANCA

10

Te duc eu, dacă ți-e frică... Dar, mai înainte, dăm o raită prin oraș... îl căutăm și pe Vlădescu... Vlad Vlădescu, alter-ego-ul din a doua dedublare a lui Vlad Vlăduleasa, dat dispărut... și pe care l-am căutat eu și cu dumnealui (*il arată pe Vlad.*)

15

TINCA
(*energică*)

Ieșiți din casa mea! Aici nu-i loc de vrăjitorii! Uitați-vă la femeia aceasta... Are o privire de vrăjitoare... Așa vă ia la toți mințile...

20

VIĂDULEASA

Să vă spun ce-am visat... Am avut un vis extraordinar... Mă mușcase o viperă... o viperă mă mușcase aici, de inimă.

ANCA

(*il ia de mână*)

25

Să mergem... Să nu se oprească ploaia...

(*Cortina*)

ACTUL V

TABLOUL 8

Apartamentul lui Vlad. Seara târziu, ori dimineața foarte devreme, pe întuneric.

Scena 27

VIAD

Iar nu pot să dorm... *(Aprinde veioza)* De câte ori mă culc, nu pot s-adorm! *(Râzând.)* Sunt atât de împrăștiat, încât nici-odată nu pot să mă adun tot... să adorm cu toate forțele...
 10 De-aia somnul meu e mai mult o ațipire... Ți-am spus eu că sunt făcut din trei, patru inși... Unul doarme, altul are chef să pâlăvrăgească, altul vrea să inventeze...

TINCA

Iar te lauzi... Și pentru asta trebuie să te îmbraci pe întuneric?

VIAD

(serios)

Știi ce mi-a trecut prin cap? Că eu n-am reușit să mă găsec...

TINCA

Vezi c-o să vină vecinul și-o să te găsească în izmene...

20 Îmbracă-te mai repede...

VIAD

Ăsta și-a făcut un obicei să dea buzna peste noi în puterea nopții. Ai, n-ai chef...

TINCA

(miloasă)

5

Și el, cu meteahna lui...

Scena 28

VIĂDUI.EASA

(intră)

Da' ce faceți, stați așa, pe întuneric? *(Aprinde lumina.)* 10

VIAD

(e îmbrăcat, sade pe marginea patului)

Uite, mai discutăm și noi... Știi, ca ai bătrâni, fără somn.

TINCA

Dar și dumneata, umbli ca sobolul... 15

VIĂDULEASA

M-am trezit adineauri... am dormit foarte agitat și m-am trezit... și n-am avut cui să povestesc visul... Nevastă-mea nu-mi ascultă niciodată visele. Nici nu mă lasă să le-ncep.

TINCA

20

Ce-ai face dacă nici noi n-am ține la dumneata...

VIĂDULEASA

Nu știi, ar fi greu...

VIAD

Dragă, oare am controlat eu gazul metan aseară? 25

TINCA
(*agăsată*)

I.-ai controlat.

VLAD

5 Să nu sărim în aer. Că dacă sărim...

TINCA

Ai mai pomenit așa trăsnet?

VIĂDULEASA
(*siret*)

10 Poate e doar un pretext de-a o mai întinde de-acasă...

TINCA

Nu, că ne împăcăm bine. Ține la mine, țin la el, ne iubim – de bine, de rău... (*Lui Vlăduleasa.*) Dumitale ți-o fi somn...

VIĂDULEASA

15 Adevărul e că mi-e urât să dorm singur. Nevastă-mea doarme în camera ei...

VLAD

Mă duc totuși să controlez. Faci o treabă – controlează-o de o sută de ori, ca să nu ți-o ia alții înainte. (*lese.*)

20

Scena 29

TINCA

Foarte greu vă pot ține pe amândoi lângă mine. Ori pleacă unul, ori celălalt.

VIĂDULEASA

25 Mda... Poate c-ar fi trebuit să plec eu...

TINCA

Nu știi de ce nu v-ăți fi suferind între voi?

VIĂDULEASA

Nu suntem decât vecini.

TINCA

Vino de te culcă. E târziu. (*Vlăduleasa se dezbracă buimac și se vâra sub plapumă, lângă Tinca. Oftează.*) De ce oftezi? 5

VIĂDULEASA

E greu să dormi prin străini...

TINCA

Cu cât dormi mai mult, cu atât ești mai obosit. De-aia morții par, printre altele, morți de somn. Ce zici? (*El sfârșie.*) Și 10
ăsta a plecat cu porcii la jir! N-ai cu cine să schimbi o vorbă! În jurul tău – un cerc tot mai mare de bușteni...

VIĂDULEASA

(*vorbeste prin somn, apoi sare în sus, speriat*)

Am avut un vis... mă duc să-l povestesc... 15

TINCA

(*speriată*)

Ho, stresatul, că m-ai speriat... Ce vis?

VIĂDULEASA

(*se înbracă nervos*)

20

Se făcea că eu nici nu existam și-mi dădeam seama de asta... Cel mai groaznic era că-mi dădeam seama de asta... Căzusem într-o fântână și mă tot duceam așa în jos... apa îmi trecuse de creștet... Atunci am văzut că unul stă sus, aplecat deasupra apei, se uita în fântână și eu am înțeles că sunt umbra 25
lui. Umbra omului aceluia care se uita în jos... și atât. Ce-o fi-nsemnând asta?

TINCA

Înseamnă pe dracu! Ți-a fost frică să nu vină celălalt să dea peste tine. 30

VIĂDULEASA

Care celălalt?

TINCA

Bărbatu-meu.

5

VIĂDULEASA
(surprins)

Mai ai unul?

TINCA

Cum crezi c-aș fi putut să înțeleg ceva din viața asta rămânând
10 nând credincioasă unui adormit?

VIĂDULEASA
(perplex)

Dragă, glumești...

TINCA

15 Spun adevărul, chiar dacă e crud.

VIĂDULEASA

Puteai să-mi spui mai de mult. Și eu am avut ocazii – ehe!
Cât s-a ținut una de mine! Mi-a făcut cadou o carte de vise,
legată în piele de răs... Țștia dorm mult... Visele de aur ale
20 omenirii... dar nu ce-mi trebuia mie... (Punându-i mâna pe piept.)
Cine e?

TINCA

Celălalt?

VIĂDULEASA
(mai tulburat)

25

Cine e?

TINCA

Soțul meu.

VIĂDULEASA
(relaxat)

Credeam că mai ai unul. Că ești o...

TINCA

Iasă, nu mai insulta și societatea... Du-te de vezi ce e cu
5 visul ăla, ce-o fi însemnând...

VIĂDULEASA

De când dormim separat, visez mult mai bine și mai com-
plet. (Iese.)

TINCA

10

Bărbații ăștia sunt ca niște copii. Niște copii mari la care
numai că nu le dai țată... Niște tontălăi!...

Scena 30*Intră Daniela: subțirică, înaltă, bine făcută.*

DANIEIA

15

Cum interpretezi dumneata, mămico, expresia aceea din
basme: „cutare s-a dat peste cap de trei ori și s-a făcut urs, sau
elefant, sau pasăre, și după aceea s-a dat iar peste cap și a devenit
cum era“?

TINCA
(râde)

20

E o prostie, fetițo. Du-te și fă-ți lecțiile...

DANIEIA
(face câteva tumburi)

Eu cred că fiecare om mare face asta în secret, devine mereu
25 altceva... Și când vrei să te înțelegi cu el, vezi că e altul...

TINCA

Cei mari, dimpotrivă, sunt foarte țepeni.

DANIELA

Nu, uite, de exemplu, tu... Acum ești așa, acum ești altfel...
Mereu foarte alunecoasă. Iar tăticul, ce să mai vorbesc... e...

TINCA

5 Un măgar. Dacă ți-a spus și ție nerozia aia cu trăirea pe trei
planuri...

DANIELA

(râzând)

Pe trei planuri înclinate? Nu, nu mi-a spus nimic... *(Intră*
10 *Vlad.)* Tăticule, vreau să trăiesc și eu pe un plan înclinat. *(Ia*
scânduru de călcat, o pune pe pat și alunecă pe ea.) Învață-mă!

VLAD

Dana, ești la o vârstă prea fragedă...

TINCA

15 Vârsta critică.

DANIELA

Ehe, asta s-a dus de mult. Sunt la vârsta autocritică. *(Începe*
să scâncească.) Ori cu cine mă întâlnesc pe stradă, îmi vine să-mi
cer scuze că m-am născut.

20

TINCA

Azi, dacă nu ești mai înfiptă...

DANIELA

Și nimeni nu mă învață de ce-mi vine să zbor... *(Iese dând*
din mâini.)

25

Scena 31

VLAD

Face un teatru și aschimodia asta...

TINCA

(tîpând)

Nu-mi insulta fata! Cu tine seamănă, de nu mai are astâmpăr.

VLAD

M-ai trimis afară ca să rămâi singură cu celălalt. 5

TINCA

(jignită)

E, la asta nu mă așteptam! Ia uite până unde-l duce mintea!

VLAD

Să nu-l mai prind pe-aici! 10

TINCA

Știi doar că vine să spună ce-a mai visat, pune puțin capul
jos să mai viseze un pic...

VLAD

(scos din sărite)

15

Să se ducă să viseze la... casa lui!

TINCA

Omule, dar tu nu înțelegi, dacă numai la noi se simte
ușor... zice că parcă zboară...

VLAD

20

Să zboare în cosmos... ce e patul meu, rampă de lansare?

TINCA

Visează...

VLAD

(și mai furios)

25

... visătoare publică? Să nu-l mai prind pe-aici, că...

TINCA

În definitiv, e prietenul tău. Faci ce vrei, poți să te speli pe cap cu el.

VLAD

5 Nu mă interesează, gata, am încheiat discuția. *(Pauză grea.)*

TINCA
(inspirată)

Și dacă e alter-ego...?

VLAD
(tresărind)

10 Alter... ce?

TINCA

Alter-ego-ul tău ăla... dispărutul...

VLAD

15 Ai? Te pomenești că... Unde s-a dus?

TINCA

N-am băgat de seamă. Eu știu? Ia el. S-o fi dus la el...

VLAD

Și unde stă?

20 Habar n-am. TINCA

VLAD

Dragă, tu trebuie să fii ne bună. Bagi omul în casă, îl ome-
nești și nu-l întrebi cine... e?

25 TINCA

Dacă a zis că e prietenul tău...

VLAD

Așa, și dracu poate să spună că e prieten cu mine... tu nu-
ceri buletinul?... *(Iese grăbit.)*

TINCA

Începe să-mi fie frică... Dacă nu toți sunt alter-ego-uri 5
adevărate... dacă se mai strecoară câte unul din afară... din
clocotul vieții... *(Speriată.)* Te pomenești că nu sunt o femeie
cinstită? *(Ia ceva și sparge oglinda.)* Cum de nu mi-a dat în gând
mai înainte?!...

Scena 32

10

DANIELA
(intră speriată)

Vai, ce s-a întâmplat?

TINCA

Uite, m-am împiedicat și am spart oglinda... 15

DANIELA

Asta aduce ghinion. Te-ai tăiat? Aoleo, ești plină de sânge
parcă ai fi omorât un om! Unde e taticul?

TINCA
(bui macă)

20

În oglindă... adică, nu știu. Ultima dată l-am văzut în
oglină.

DANIELA

Doamne, ce de sânge! *(O pansează.)* Trebuie să fii cu ochii-n
patru cu părinții ăștia! Trântesc, sparg, se-ncaieră, îmbătrânesc, 25
întineresc – și nu știi cum să-i iei, că-ți alunecă printre degete...

(Cortina)

TABILOUI. 9

Scena 33

Tinca (Ana), Vlud (Manole), Vlad, Vlăduleasa, Vlădescu, Tinca I, Tinca II.

5 VIĂDESCU
(*își scoate o țigară, caută chibriturile*)

Vă rog, un foc...

VIĂDUI.EASA
(*dă să aprindă bricheta*)

10 Și două...

VIAD
(*il prinde de mână*)

Stai!... (*Către Vlădescu*) N-ai citit? Începând de azi, țigările vor conține dinamită.

15 VIĂDUI.EASA

Un foc? Cum să nu. Dar o să săriți în aer. De ce nu vă lăsați de fumat?

VIĂDESCU

Am încercat, în repetate rânduri. Nu merge. Dacă nu fumez, pierd și mai mult, pentru că îmi tocesc nervii. Ne ruinăm sănătatea... (*Către Vlăduleasa.*) Te rog...

VIĂDUI.EASA

E o brichetă nouă. (*Scapără.*)

25 VIĂDESCU
(*aprinzându-și țigara*)

Mulțumesc... (*Trage cu poftă un fum, e fericit.*) Sunt fericit! (*Sare în aer.*) (*Câteva momente de tăcere.*)

VIAD
(*oțnând*)

S-a dus și bietul Vlădescu...

VIĂDUI.EASA

Ce ți-e și cu viața omului...

5

TINCA

Săracul! Și era tânăr.

VIAD

Cred că nici 40...

VIĂDUI.EASA

10

Poftim! Putea s-o mai ducă.

TINCA

Ar mai fi fumat încă 20 de ani, dacă nu venea tutunul ăsta... Că m-am uitat la el: era destul de voinic. Bea?

VIAD

15

N-am apucat să bag de seamă. Venise abia de cinci minute...

VIĂDUI.EASA

Nu-i plăcea să deranjeze pe nimeni. Parcă se strecura printre oameni. I-ați văzut: a venit, a plecat...

VIAD

20

Îmi pare rău că l-am lăsat să plece așa, din cauza mea... (*Iese și se întoarce cu o tavă de cafele.*) Uite, cafelele sunt gata.

VIĂDUI.EASA
(*frecându-și mâinile*)

O, ce grozav! Eu, fără cafea nu concep. Stau și mă uit la viață ca un lemn.

VIAD

Cafeaua are schepsisul ei...

VI.ĂDUI.EASA

Te aruncă asupra ta.

VIAD

Ca un leu asupra prăzii.

5

VI.ĂDUI.EASA

Te face ateu.

TINCA

Mie îmi place tare, altfel n-am puls.

VIAD

10

Tare?

TINCA

Dacă nu e tare, n-am făcut nimic!

VI.ĂDUI.EASA

La început, dacă mă pocnea în cap, eram mulțumit.

15

VIAD

Dar acum?

VI.ĂDUI.EASA

Acum trebuie să mă trăsnească. Altfel... *(Bea.)* Asta o să mă pocnească doar.

20

VIAD

Cum? Cine să te pocnească?

VI.ĂDUI.EASA

Te rog, dă-mi dumneata cu ceașca asta în cap. Altfel n-are nici un efect. *(Vlad se execută, ceașca se face cioburi. Vlăduleasa începe să le mănânce.)*

25

TINCA

E tare?

VIAD

(șovăind)

Potrivită. Începe a mi se obișnui organismul și cu asta. Mă tem că în curând îmi va trebui una și mai tare... să mă trăsnească.

TINCA

5

Da' ce faci, domnule, de bei atâta cafea? Știți că atacă inima...

VIAD

(cu importanță)

Scriu o carte.

VI.ĂDUI.EASA

10

Se scrie greu o carte în epoca noastră?

VIAD

Mai greu, cu fiecare zi. Lumea a evoluat. Nu mai citește orice. Nu mai citește nimic.

VI.ĂDUI.EASA

15

Dați-mi voie: Dostoievski, Shakespear...

TINCA

Niște... Cum le-o fi dând drumul cu titlurile alea? „Idiotul” – poftim titlu!

VIAD

20

Eu am noroc că fac ceva deosebit. Ceva ce nu s-a mai făcut...

TINCA

Sunteți într-o fază avansată?

VIAD

25

Da, în faza decupării. Am decupat toate literele și le-am lipit pe câte o bucată de hârtie.

TINCA

Înseamnă că sunteți într-o fază avansată. Și cum o s-arate cartea?

VIAD

5 Toate cuvintele care formează conținutul cărții sunt puse într-o casetută. Odată cu cartea, cumperi și toate cuvintele respective și nu-ți rămâne decât să ți le așezi într-o anumită ordine, după gust, preferințe, nivel ideologic și grad de cultură. Plus, bineînțeles, inspirația. Nivelul de inspirație. Deci, fiecare își

10 aranjează cum vrea cuvintele.

TINCA

Ca în viață.

VIĂDUI.EASA

Trebuie să le dăm și cititorilor o satisfacție, nu?

15

VIAD

Adevărat. Satisfacția asta plutea în aer.

TINCA

Ca bietul Vlădescu.

VIĂDUI.EASA

20 Și când vreți s-o lansați pe orbită?

VIAD

Ia 29 iulie, orele 23 și 25 de minute, ora exactă!

VIĂDUI.EASA

Va fi o dată memorabilă.

25

TINCA

Trăim vremuri istorice.

VIĂDUI.EASA

Într-adevăr, știința face niște pași...

VIAD

Și cultura...

VIĂDUI.EASA

Știința și cultura fizică și sportul.

TINCA

5

(grav)

Am fi azi și mai departe dacă nu ne-am pierde în lucruri mărunte.

VIAD

Așa e. Uite, eu, de exemplu, am trăit azi o senzație mărunță. 10
(Cu mândrie vinovată.) Dar m-am găsit în ea.

TINCA

Câteodată ne găsim unde nici nu te aștepti.

VIAD

Făceam baie – trebuie să-mi spăl părul aproape zilnic, că 15
face mătreață...

TINCA

Nici nu e de mirare, cu vremurile astea tulburi. Cu poluarea...

VIAD

20

(impacientat)

Vorbeam de mătreață!

VIĂDUI.EASA

Da, condiții social-economice.

TINCA

De ce maimuța nu face mătreață? Ea n-are treabă cu istoria. 25

VIAD

(insistând)

Făceam baie...

VIĂDULEASA

*(sceptic)*Aia era baie?...
5

VIAD

Și cum stăteam eu în cadă, scuzați, în pielea goală...
10

TINCA

*(rușinată)*Vai, nu se poate...
15

VIAD

Nud...
20

TINCA

... s-a dat drumul?
25

VIAD

... deodată bag de seamă că pe săpun mi-au rămas câteva
15 fire de păr. Atunci m-am uitat la săpun, m-am uitat la mine și deodată...

VIĂDULEASA

Deodată...
20

TINCA

(cu respirația tăiată)... deodată...?
25

VIAD

Am avut senzația că sunt Avesalom!

(Pauză pentru înțelegerea subtextului.)

TINCA

*(nesigură)*Cel care s-a spânzurat cu părul de un arțar?...
30

VIAD

Exact. Dar era pin. Altă climă, alți copaci.

TINCA

Formidabil.

VIAD

*(răvășit)*Asta m-a întors pe dos. Dacă nu credeți, pot să v-o dovedesc. V-arăt săpunul. *(Intră în baie, apoi se întoarce trist.)* I-am uitat în cadă. S-a topit...
5

VIĂDULEASA

10

Aoleu! *(Melancolic.)* Să fii legat de un copac, care pe deasupra se mai și topește!

VIAD

(pe gânduri)

Vasăzică, nu mai putem avea nici certitudinea legatului. 15

VIĂDULEASA

Adio și cu asta!

TINCA

(pe gânduri)

Se face gol în jurul tău. 20

VIAD

Azi unul, mâine altul... Toți dispar, toți.

VIĂDULEASA

Gol!

TINCA

25

Puțin spus. Vid. Nici n-au existat.

VIĂDULEASA

Ca bietul Vlădescu. Adineauri era aici, cu noi...
30

VIAD

Înainte de a-și aprinde țigara, era, după ce și-a aprins-o, n-a mai fost. Trebuie să-i anunț soția! (*Formează numărul.*) Ocupat...

VI.ĂDUI.EASA

5 Femeile de azi. Nici nu i-a murit bine soțul – și ea a și început să vorbească la telefon. Cu altul... Cu cine-o fi vorbind?

TINCA

N-o condamnați. Vorbește și femeia când are ton.

VIAD

10 Când are toane. Vă cunosc eu! (*Mai formează o dată.*) Ocupat.

VI.ĂDUI.EASA

V-am spus eu? Cazul tipic la femeile văduve.

VIAD

(*se plimbă agitat prin odaie*)

15 Nu știu ce să fac...

VI.ĂDUI.EASA

(*către Tinca*)

Dar dumneata ce faci?

TINCA

20 Sunt conturistă.

VIAD

Ce e aia?

TINCA

Un fel de desenatoare. Primesc oamenii desenați gata și trebuie să-i umplu cu culoare. Fac oameni roșii, albaștri, verzi, negri...

VIAD

Și faci mulți oameni de-ăștia pe zi?

TINCA

Câteodată o sută, câteodată și mai mulți.

VI.ĂDUI.EASA

Și nu păstrezi nici unul?

TINCA

(*râzând*)

Ce să fac cu ei?

VIAD

(*grav*)

Ai văzut? Femeile din ziua de azi... Disparația subită a săpului mă pune într-o situație delicată. Vă chemasem doar să-l privim în tăcere.

VI.ĂDUI.EASA

(*nedumerit*)

De ce să privim noi săpunul dumitale? N-avem și noi? 15

VIAD

Să-l privim împreună. Singur n-aș fi îndrăznit.

TINCA

(*miloasă*)

Înțeleg, înțeleg...

VIAD

Câteodată vrei să simți alături cotul unui prieten...

TINCA

Ești un om bun...

VIAD

De multe ori, toamna, când văd vreun castan că mai are doar două-trei frunze, pun mâna pe primul trecător care se nimereste: „Stai!” 25

VI.ĂDUI.EASA
(*se sperie*)

Aoleu!

VLAD

5 Stai! – îi zic – să contemplăm amândoi aceste frunze. Până vor cădea. Că uite, nu mai au mult. Și într-adevăr, peste câteva ceasuri încep să pice. Una câte una...

TINCA

Și cetățeanul... stă?

10

VLAD

De la caz la caz. (*Patetic.*) Și azi, bucata aia de săpun m-a impresionat mai mult decât o ultimă frunză. Tare aș fi vrut să-l fi putut privi cu toții... Am fi stat așa, sau, mă rog, în orice altă poziție – și ne-am fi uitat la el...

15

VI.ĂDUI.EASA

Nu ne putem uita și la altceva?

VLAD
(*nehotărât*)

Eu știu...

20

TINCA
(*inspirată*)

Să ne uităm pe fereastră. Putea, în definitiv, să vă pice și pe fereastră!

VLAD

25 Ce? Săpunul?

TINCA

Părul.

VLAD

Desigur. (*Privesc toți pe fereastră. Pauză.*)

TINCA
(*satisfăcută*)

Ah, a fost grozav...

VI.ĂDUI.EASA

Dacă ar fi fost și Vlădescu cu noi... 5

VLAD

Bietul om, n-a mai apucat această zi însemnată.

TINCA

Ba ziua însemnată a apucat-o, dar n-a apucat clipa măreată. Că într-o zi însemnată există o singură clipă măreată. Dacă n-o 10
prinzi pe-aia...

VI.ĂDUI.EASA

N-a avut omul noroc și pace!

TINCA
(*neliniștită*) 15

Dar bărbatul meu?

VI.ĂDUI.EASA

Ce e cu el?

TINCA

Mi se pare că s-a prăpădit. 20

VLAD

N-am avut onoarea să-l cunoaștem!

TINCA

Bine, dar adineauri era aici...

VLAD
(*bănuitor*) 25

Nu cumva... Vlădescu...?

TINCA

Da, era soțul meu!

VLAD

Nu se poate!

5

VLĂDULEASA

În viață totul e posibil.

TINCA

Doamne, cât îl iubesc!

VLAD

10 Mi-e teamă că v-ați trezit prea târziu, doamnă. E dus de aproape un ceas.

TINCA

Doamne, de ce tocmai el?

VLĂDULEASA

15 Doamnă... Sincere condoleante! Vă înțelegem perfect tristetea. Dar o să vă consolati.

TINCA

Serios? Credeți?

VLAD

20 Da... o să vă consolati. E o problemă de timp. Măine, poimăine...

VLĂDULEASA

(lui Vlad, ca să schimbe vorba)

25 Nu ne-ați spus cum se cheamă... care-i titlul operei dumneavoastră?

VLAD

„Divina tragedie pentru bibliofili“. I-am căutat eu cinci ani, dar l-am găsit.

VIĂDULEASA

E mai bun decât al lui Dante!

VLAD

*(mândru)*Spune mai mult. Ideea de bază e că dedublatul își joacă eu-l. 5
De fapt, asta e și subtitlul.

TINCA

Are și un subtitlu?

VLAD

(mândru) 10

„Dedublatul își joacă eu!“.

VLĂDULEASA

Parcă-l și văd jucându-l. Ca un cal nărăvaș.

VLAD

(grav) 15

E vorba despre relațiile confuze care există între un bărbat și o femeie...

VLĂDULEASA

Din zilele noastre...

VLAD

20

Nu... Să nu se grăbim... din zilele noastre e puțin spus. *(Apăsând pe cuvinte.)* Din toate vremurile! Adică viața în doi e o melodramă... dar cea mai stupidă melodramă...

TINCA

Eu nu-s de acord... Eu, ca soție... 25

VLĂDULEASA

Nici eu! *(Enervat.)* Eu cu nevastă-mea – melodramă? Hai sictir!

VIAD
(*îndărătnic*)

Domnule... melodrama aia cea mai fumată, cea mai răsufletă...

5 TINCA
(*enervată*)

Taci! (*Uimire.*) Eu cu bărbatu-meu – melodramă!?... Dar e o armonie!... Chiar te-aș invita odată, să vezi cum trăim.

VIĂDUI.EASA

10 Vino, domnule, în sânul familiei mele, să vezi un exemplu de trai în comun cu nevasta mea... Fără cea mai mică fisură...

VIAD
(*enervat*)

Eu nu vorbesc de viața voastră, vorbesc de cartea mea.

15 TINCA

Ziceai că are cuvintele scoase pe margine și fiecare le aranjează cum vrea.

VIAD

Pardon. *Cum poate!* E o nuanță. Și eu le-am aranjat, are voie și autorul să-și aranjeze cuvintele în cartea lui, nu? Ie-am potrivnit cum am putut... că ține și de destin... și mi-au dat... chestia asta... Râzi și plângi... râzi și plângi... plângi și nu mai râzi deloc...

25 TINCA și VIĂDUI.EASA
(*destinși*)

Mă rog, viața dumitale... nu ne băgăm...

VIAD
(*continuă*)

... Deci, o melodramă – viața e melodramă care se sfârșește
30 prost. Ca o tragedie antică.

TINCA
(*uimită*)

Așaaa?!

VIĂDUI.EASA

Eeee!

VIAD

Ca în tragedia antică, mor toți. Al dracu dacă scapă vreunul... de sământă... în afară de corifeu sau de vestitor. El trebuie să spună ce s-a întâmplat și lumea să se cutremure... Dar lumea nu apucă să se cutremure de efectul artei, pentru că are loc un cutremur de pământ. Un cutremur de-adevăratelea, care... ce să vă mai spun dumneavoastră, doar... scrie și-n ziare... ba-n Chile, ba la Istanbul... Trăim pe-un vulcan... și pe-un cutremur... și pe-o alunecare de teren...

TINCA

Atunci viața e văzută complex... dumneata gândești profund...

VIĂDUI.EASA

Deci tragedia se amplifică grozav. Un tipăt într-un difuzor planetar... Ori v-am spus ultimul vis?... Se făcea că trăiam într-un vis. Dar într-un vis vechi, uitat. Pe cale de destrămare... Mergeam de mână cu un consătean, pe front... noaptea. Și ne țineam de mână... să nu ne pierdem... Și ăla zicea... cum îl chema?... Îl chema Vlad Vlăduleasa... Tot ca pe mine.

VIAD

Ca pe mine...

VIĂDUI.EASA

Și-mi zicea: „Mă, te-am visat cam rău adineauri. Când am ațipit o țără, așa, de-a-n picioarele“...

VLAD

Așa e pe front. Visezi de-a-n picioarele... Și-i visezi pe alții dormind și odihnindu-se în somnul tău... Mi-amintesc și eu de unul... îl chema tot așa, Vlad Vlăduleasa...

5

VIĂDUI.EASA
(*uimit*)

Ca pe mine!

VLAD

Era așa de obosit, că nu mai putea să se odihnească nici
10 chiar dacă dormea... Și mi-a zis: „Mă, camarade, dac-o să mai ațipești, visează-mă c-am murit, visează-mă că mor... am nevoie de somnul ăsta, înțelegi?“...

VIĂDUI.EASA

Îmi amintesc... ca prin ceață... Chiar așa ți-am zis! Și tu:
15 „Nu pot să te omor sub pleoapele mele“. Și-am continuat să mergem așa, prin beznă, ținându-ne de mână...

VLAD

I.-am visat căzând mort. N-am vrut să-i spun...

20

VIĂDUI.EASA
(*casă*)

M-a apucat oboseala... o oboseală *ca atunci* când m-a salvat odihna morții din somnul tău...

TINCA

Ce tot vorbiți voi aici? E imposibil să se întâlnească doi
25 bărbați și să nu înceapă să-și depene amintirile de pe front... De-aia femeile umblă după puștani...

(Intră Ciovârnache.)

CIOVÂRNACHE

Așa-i viața... Mai cu una, mai cu alta... trece.

VIĂDUI.EASA

Fratilor, mă simt rău...

TINCA
(*speriată*)

Vai de mine!

5

VIĂDUI.EASA

Mor...

TINCA

Așteaptă, un pic... Îți recomand eu un...

VIĂDUI.EASA
(*cade pe parchet*)

10

Cum picură marea în nori! Simt aburul urcând prin mine. Se mută-ncet valul în nori. Vapoarele se lasă mai jos, fără să știe că marea se furizează în nori. Pe nori plutesc sfinții vâslind, fără să știe nici ei că norii se fac tot mai adânci. Că ei vâslesc
15 tot mai sus...

CIOVÂRNACHE

Ce zice?

VIĂDUI.EASA

Cum îi crește și-i scade pulsul... (*Continuând*):

20

Iubito, și suntem noi doi
Cu talpa de scoici fierbinti,
Cu creștetul sus printre sfinți...

(Cască și moare.)

TINCA

(impresionată, îi închide pleoapele)

25

E frumos să mori spunând versuri. Eu cred că le-am înțeles...

CIOVÂRNACHE

(Îl ia în spinare și-l scoate din scenă. Se întoarce. Între timp, Tinca a adus un tort, șampanie. În tort înfîșe multe lumânări, pe care le aprinde.)

Nu trebuie să ne lăsăm copleșiți de întâmplări nesem-
5 nificative...

VIAD

I se citea moartea pe față din timpul războiului...

CIOVÂRNACHE

Oricum, pentru o aniversare sunt prea multe, două morți.

10

TINCA

(continuă să aprindă lumânările)

Dragă, de ziua mea să ne veselim!

VIAD

Da. Să desfac șampania? Unde sunt cupele, unde e dopul,
15 unde e tavanul?... Da, uite dopul aici, l-am găsit... tavanul e
acolo... să vedeți ce-o să-l mai pocnească...

CIOVÂRNACHE

Să nu-mi uit ideea: moartea e foarte dăunătoare organis-
mului. Am simțit că mă fulgeră această idee adineauri, când
20 îl duceam la morgă pe nenorocitul de Vlăduleasa...

VIAD

Asta e și ideea cărții mele: e mai nocivă moartea în ziua de
azi decât a fost în trecut.

CIOVÂRNACHE

25 E și normal. Pentru că azi mori tu, în timp ce în antichi-
tate... Te deranjează chestia asta?

VIAD

Altfel trebuie privită problema. Filosofic... Viața e mai
scumpă azi...

TINCA

Ah, traiul...

VIAD

Adică azi cunoaștem mai bine prețul vieții.

TINCA

5

Ce trai! Ce prețuri!

VIAD

(enervat, către Tinca)

Tu să taci! Cobori discuția. Cum deschizi gura, cum co-
bori ștacheta.

10

TINCA

(aproape izbucnind în plâns)

Vlad, de ziua mea?...

VIAD

De ziua ta, da, de ziua ta! Și ieri a fost ziua ta... și alaltă-
15 ieri... și săptămâna trecută... Mă ții numai în sărbători!

TINCA

(plânge)

Vlad!

VIAD

20

Nu-ți da drumul la lacrimi, că desfund șampania! *(O des-
face, fără pocnitură.)* N-a făcut nici fâs, dar e de calitate.

CIOVÂRNACHE

Cupele, cupele...

VIAD

(încercând să fie vesel)

25

Să curgă șampania gărlă. *(O ia în brațe pe Tinca și o sărută zgo-
motos și o învârtește prin cameră.)*

CIOVÂRNACHE

Să trăiești! Noi să trăim! Nu de dragoste ne plângem noi.
Resurse naturale – gărlă. Ca șampania!

TINCA

5

(*tipă de plăcere*)

Nebunule, lasă-mă, ametesc...

CIOVÂRNACHE

(*râzând*)

Am auzit că unul de 80 de ani s-a căsătorit cu una mai
10 tânără cu 100 de ani decât el. (*Făcând o socoteală.*) Avea minus
20 de ani! (*Haz.*)

TINCA

Așa da!

CIOVÂRNACHE

15

Și era rece ca gheata.

VLAD

Toate îngheață sub zero grade. Află, draga mea, că sunt
mort după tine!

CIOVÂRNACHE

20

(*vesel*)

Din dragoste intrăm direct în comă. Noroc! (*Continuând.*)
Și vârsta... Dar și intensitatea pasiunii. (*O sărută pe Tinca.*)

TINCA II

25

(*care a stat tot timpul în scenă, uitată și mută ca o muștrare,
il ia pe Ciovârnache de mână*)

Ajunge!

CIOVÂRNACHE

Stai, că n-ajunge! (*Recitând.*): O linie dreaptă a trecut prin
mine, în prima zi a mea de pe pământ. Mă căuta de mult pe-
30 semne, pândeă pe undeva de după colț...

TINCA II

(*bosumflată*)

Pândeă pe naiba! Ai băut un pahar și te-ai ametit.

CIOVÂRNACHE

M-am molipsit de poezie de la ăla... când l-am dus în 5
spinare... A venit fulger, a trecut prin inimă... și-a luat-o spre
infiniț... împingând o pasăre spre infiniț... Ce-mi place mie,
suflete, la tine, este misterul tău... Numai misterul... N-am
cum să-l ating... Nu-i chip... Întind spre tine mâna ca spre
Dumnezeu... Și mi se-afundă mâna lin în fulgi... 10

VLAD

(*luând-o pe Tinca la dans*)

E foarte frumos. Hai să zicem în cor:

TOȚI

Ce-mi place mie, suflete, la tine, 15
Este misterul tău, numai misterul...
N-am cum să te ating, nu-i chip...
Întind spre tine mâna, ca spre Dumnezeu...
Și mi se-afundă mâna lin în fulgi...

CIOVÂRNACHE

20

(*care a dansat și el cu Tinca II*)

Mi-e rău... Am dat să râd, să mă veselesc, și mi s-a crispat
zâmbetul... Mi-a crăpat pe față, cum se șterge gura unui sfânt
dintr-o frescă veche... Când începe să curgă varul... pe
umerii babelor credincioase... 25

TINCA II

Hai la doctor! (*Îl ia în spinare.*)

CIOVÂRNACHE

Otravă... mi s-a pus otravă în...

TINCA II

Taci! N-a fost nici o otravă. Tu n-aveai voie să bei. Cu inima ta...

CIOVÂRNACHE

5 Adio, societate împărțită pe... case... hm! ce greu mi-e capul!... Grozav ospăt a mai fost ăsta...

(Tinca II și Ciovârnache ies.)

(Tinca și Vlad au rămas singuri. Obosiți, vestejiți, decepționați, ca după orice onomastică.)

10

TINCA

Petrecerile astea bătrânești... Îți strică tot cheful...

VIAD

Pe toți îi vezi luând pilule... că-și duc mâna la inimă, se țin de burtă...

15

TINCA

De ce dracu-or fi mai plecând de-acasă?

VIAD

(luând seama în jur, uitându-se într-o oglindă și pipăindu-se, ca și când s-ar trezi dintr-un vis)

20

Hm!

TINCA

Ce e cu mutra asta? Parcă te-ai trezi dintr-un vis... al răposatului Vlăduleasa... *(Râde.)*

VIAD

(același joc)

25

Hm!...

TINCA

Ce tot „hm“, ce nu-ți convine?

VIAD

(ca pentru sine)

Ce jale! Ce încurcătură poate provoca o femeie! Unde sunt? Unde mi-e *alter-ego*-ul? Unde e *alter-ego*-ul lui *alter-ego*? Unde e celălalt? 5

TINCA

Ce tot vorbești acolo? Spune mai tare, s-aud și eu!

VIAD

Acum nu mai știu nici eu... Sunt dedublul? Al câtelea dedublul? Ori sunt originalul? 10

TINCA

Tu și original! Mă faci să râd!

Scena 34

Intră Daniela și Drincea, veseli, ținându-se de mână.

DANIELA

15

Tati, mami! *(Îi sărută.)* N-ați terminat cu povestea aia? Ne-asteaptă Tinca și Vlad.

TINCA

Cine?

DANIELA

20

Tati și mami. Știți, invitația aceea veche... la masa aia de ziua lor... Adică a voastră... Pe care trebuie s-o sărbătorească... adică s-o sărbătoriți în familie...

TINCA

A, bună idee! Că după un pahar de vin, ori ne suprapunem 25 perfect, și rămânem așa... ori *(semmul crucii)*... Ambele cazuri în avantajul nostru...

VIAD

Eu nu mai merg la nici o onomastică. Alt masacru de eu-ri... de personalități... Cine spunea: „Nu va scăpa decât corifeul“?... Acolo nu mai scap!

5

DANIELA

(înainte de a pleca)

Vă rog să ne dați binecuvântarea voastră... *(Mândră.)*
Ne-am logodit!

VIAD

(confuz)

10

Eu, să mă mai recăsătoresc? Doamne ferește! Nu mă mai înham la o nouă luptă a contrariilor...

DANIELA

(cătredrincea)

15

Tata are haz... Întotdeauna a avut... Tati, noi ne... înhă-
măm... Pune-ne mâna în cap și dă-ne binecuvântarea ta...
Dați-ne binecuvântarea voastră... *(Tandru, cătredrincea.)* Moli-
ciune! Operatul! Spătel cabrat! *(Pe alt ton.):*

20

Se mută povestea la noi,
Iubite, și suntem noi doi,
Noi doi, pe cărări mai abrupte...
Înalți, mai înalți ca un munte,
Cu talpa pe scoici fierbinți...

(Cortina)

DESFACEREA GUNOAIELOR

PERSONAJE

POTOLEA	
PERPELEA	
EVDOKHIA	
PENSIONARUL.	5
FEMEIA CU COPIL ÎN BRAȚE	
COPII.UI.	
SUGACIUI.	
DAN	
IRINA	10
GUNOIERUL. ȘEF	
GUNOIERUL. ADJUNCT	
ȘOFERUL.	
TATA CATA	
TIPUL.	15
COCA	
FEMEIA BRUNETĂ	
FEMEIA ÎNALTĂ	
NEAGU	
FEMEIA OACHEȘĂ	20
FEMEIA CU BASMA VERDE	

Toate aceste personaje stau la coadă. S-ar putea să mai fie și altele, chiar e recomandabil ca teatrul să folosească toți actorii care nu sunt prinși în roluri în alte piese.

PROLOG

Un orașel de provincie. Două străzi: Strada Semicercului Nou și Strada Semicercului Vechi. Străzile pleacă din piața mare și se întâlnesc în piața mare. Aici pulsează coada la gunoaie. Oamenii sunt obligați să arunce gunoaiele vechi și să ridice gunoaiele noi. Cetățeanul se scoală cu noaptea în cap, își ia ziarul să vadă cui i-a mai dat vreun gunoi în ochi și se așează la rând așteptând gunoierii cu mașina lor fantastică... Nu se prea ajung aici lăturile, nici gunoaiele, nici nimic – asta e adevărul! (Perioada de criză, războiul mondial bate la ușă.) Traseul gunoierilor e simplu: încarcă pe *Strada Semicercului Vechi*, descarcă pe *Strada Semicercului Nou*. Și viceversa – miercurea, vinerea și duminica după-amiază. Pe de altă parte, statul la coadă e și o plăcere: lume multă, vorbesc toți, mai auzi una, alta. Se vântură idei, după o expresie retrogradă a unui invalid. Femeile, ca să nu aștepte degeaba, vin cu lucrul, care spală rufe (le dau bărbaților să le țină în mână, să se zvânte), care croșetează, care fac colivă ori întocmesc pomelnice, pentru a le strecura în mâna părintelui, la prima slujbă. Bărbații cioplesc bârne, fac butoaie, se tund etc. Dar să nu intrăm în amănunte.

Nu rareori câte un străin se rătăcește în orașelul nostru. Rugând vreun puști să-l descurce, puștiul îi spune franc:

– Așa și pe dincolo.

– Cum așa și pe dincolo?

– Asta e *Strada Semicercului Vechi*. Mergeți pe ea până dați de *Strada Semicercului Nou*, care vă duce tot aici în piață. Deci, așa și pe dincolo.

– Și ce să fac în piață?

5 – Coadă. Vă puneți în minte o dorință și așteptați la coadă. Altă ieșire nu există. S-a pus și problema contopirii *Străzii Semicercului Vechi* cu *Strada Semicercului Nou*, dar s-a constatat că s-ar fi creat un cerc vicios: semivechi ori seminou, la alegere.

10 – Altă ieșire?

– Fiți bun și așezați-vă aici, până nu v-o iau prea mulți înainte. De altfel, acuși trebuie să pice și mașina neagră să ridice gunoaiile. Dar mie nu-mi dați nimic pentru explicație? Ghidul nu primește nimic? Un bilet de tren găurit! E bun și asta, 15 zic c-am făcut o excursie fantastică. De altfel, dumneavoastră trebuie să fi picat din lună dacă habar n-aveți cum e la noi. Pe *Strada Semicercului Vechi* – pe asta – și pe *Strada Semicercului Nou* – adică astălalță. Mulțumesc frumos, vedeti să nu v-o ia alții înainte la coadă, c-au început să dea buzna.

ACTUL I

TABILOUL 1

Strada Semicercului Nou. Dimineața. Se deschid geamuri, apar capete neliniștite care scrutează. Grăbită, lumea iese din case, pregătită ca pentru cumpărături – sacose, pluse, sticle, chiar geamantane. Se formează coada, 5 undeva în partea dreaptă a scenei, care ar duce în piață (care deocamdată nu-i comună).

PERPELEA

Să nu zici niciodată că ești bătrân, că e ca și cum i-ai comanda celulei nervoase. 10

POTOLEA

Nu, zău.

PERPELEA

Sunt medicamente care trebuie luate și la doi ani după deces.

POTOLEA 15

Nu, zău!

PERPELEA

(desfășcând un ziar și citind ceva)

Iarăși s-a întâmplat ceva în Bolivia și Nicaragua.

POTOLEA 20

(foarte uimit)

Nu, zău! Inundații sau secetă?

PERPELEA

S-a băgat carne de tun.

POTOIEA

Nu, zău! Măcelăriile noastre ce-or fi făcând?

5 FEMEIA CU COPII ÎN BRAȚE
(*intră în scenă, observă rândul și se așază în față*)

Of! Ce-am mai fugit.

PERPELEA

Hei, doamnă!

10 POTOIEA

Domnișoară! (*Femeia se face că plouă*)

PERPELEA

Se face că plouă.

15 FEMEIA CU COPII ÎN BRAȚE
(*oftează adânc*)

PERPELEA
(*foarte nervos*)

Oftatul nu scuză... mijloacele.

POTOIEA

20 Ias-o, domnule, nu vezi că e însărcinată? Dacă are copil în
brațe, înseamnă că poate să facă și prin urmare e însărcinată.
Asta o știu de la un doctor. (*Către femeie*) Sunt gemeni?

PERPELEA
(*agitată*)

25 Nu mă interesează explicația dumitale, domnule. Oricine
poate să-ți apară acum cu un copil din flori. Le dăm drumul
la toate în față?

TIPUL

N-am văzut nicăieri atâția copii din flori, câți am văzut în
Turcia.

POTOIEA

Ați fost în Turcia? 5

TIPUL

Da de unde! Pe hartă.

EVDOCHIA

(*tolănită într-un pat, pe care îl aduc patru vlăjgani*)

Așa maică, aici mai în față... Că eu nu mai am mult de 10
trăit. Măcar s-apuc ceva înainte de... Așa, lăsați-mă aici...
(*Vlăjganii așază patul în față și ies pe rând.*)

PERPELEA

Poftim! Dumneaci n-are copil în brațe...

EVDOCHIA 15

Eu sunt foarte bătrână. Mă cheamă Evdochia și vin în fie-
care zi aici, poate apuc ceva. Dumneavoastră n-aveți de unde
să mă știți, că sunteți mai tineri.

PERPELEA

Credeți că mie nu mi-ar fi lesne să iau un copil în brațe și 20
să-mi fac cumpărăturile cât ai zice pește? Sau să mă fac bătrân?
Hodorog bătrân?

FEMEIA CU COPII ÎN BRAȚE

Poftim, domnule! (*Îi întinde copilul*) Nu vă e rușine! Credeți 25
că noi de drag! Doamne, ce oameni!

EVDOCHIA

S-a pierdut simțul omeniei, dragă. Al șaselea simț. Ca și când
n-ar fi fost. Văzul, mirosul, pipăitul, auzul, gustul și bunul-simt.

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

Bunul-simț a fost aruncat la lada de gunoi și distribuit pe sprânceană.

PERPELEA

5 Dumneata, bătrânico, să-ți vezi de tusea dumitale.

COCA
(*lui Perpelea*)

M-am abținut, dar gura dumitale...

EVDOCHIA

10 Tineretul de azi!

COPIIULI. CU STICLA GOALĂ

Tineretul – fala străzii! (*Ascultând*) Liniște! Parcă s-a auzit motorul. Pss! (*Ascultă*) Pe dracu' e un bondar. (*Îl prinde și-l bugă în sticlă*) Eu mi-am făcut plinul. (*Râsete*)

15 POTOIEA

De unde naiba atâția bondari? S-a schimbat clima?

PERPELEA

O adevărată invazie. Și fac un zgomot. (*Se aude bătăitul bondarului în sticlă*) Mașina!

20 COPIIULI.

Nu, tot dumnealui...

PERPELEA

25 Când cu lăcustele, alea măcar veneau, rădeau tot și plecau în liniște. Altfel, vă închipuiți ce panică ar fi produs. Dar bărzăunii ăștia!

TIPUL.
(*savant*)

Se înmulțește populația peste noapte! Cred că femeile cu copii n-ar mai trebui să aibă anumite privilegii.

COCA

Dar noi pentru ce muncim? (*Râsete*)

EVDOCHIA

Mi-a amorțit un picior.

TIPUL.

Al patului?

EVDOCHIA

Picioarele patului nu le mai simt de mult.

TIPUL.

Nu e de mirare, cu atâtea radiații, pe care le înghițim... 10

EVDOCHIA

Iradiem fericire.

POTOIEA

Da, dar exploziile din sânge?

TIPUL.

Erupțiile...

EVDOCHIA
(*văitându-se*)

Aoleu, dar mi-a amorțit bine de tot... (*Către Copilul cu sticla*)
Fuguța, maică, fuguța și cumpără-mi niște spirt. 15

COPIIULI.

Dar îmi țineți locul... (*lese*)

EVDOCHIA
(*strigă după el*)

Să nu-l bei pe drum! Generațiile astea mai noi au deprins 25
un nărav urât: beau spirtul medicinal pe drum. Trei generații
am trimis după spirt, toate l-au băut pe drum. De unde năra-
vul ăsta?

PERPELEA

Întârzie și șoferii ăștia... (*Consultă ceasul*) Poftim!

POTOLEA

Vor să ne creeze o situație limită.

5

COCA

Putrezim pe la cozi...

EVDOCHIA

Aliniați mintal.

COCA

10 De la ciuma lui Caragiale n-au mai întârziat atâta...

POTOLEA

(*corectând*)

Ciuma lui Camus.

EVDOCHIA

15 A lui Caragea. Eu am prins-o. Eram mică pe-atunci... băie-
tașul... (*Semn spre stick*) Și tot așa, stăteam și așteptam microbii...

POTOLEA

Ați auzit de marea de la Marea Măneicii? Noaptea când
răsare luna nouă se ridică marea în sus și rămân valurile pe
20 uscat...

PERPELEA

Mai rămași pe uscat decât noi...

EVDOCHIA

Măcar dac-ar mai ploua puțin, să înmoaie praful ăsta...

POTOLEA

(*enervat*)

Să vedeți c-o să întârzii la doctorat din cauza lor. Am plecat
să-mi iau doctoratul. Cei din bloc mi-au spus clar: ori îți dai
doctoratul, ori te azvârlim în stradă. 5

PERPELEA

Așa e. Fără doctorat nu mai ești primit în nici o casă și pe
bună dreptate: prea mulți proști.

TIPUL

(*scoate din servietă sau din plasă un ceas deșteptător
și-l pune pe trotuar*) 10

Suntem salariați, condica e condică.

EVDOCHIA

Da-l naibii mai încolo, să-mi mai bâzâie și asta la cap?

TIPUL

15

Stimată matroană! Eu am un program, nu pot întârzia zil-
nic fiindcă niște funcționari de la Direcția Gunoaielor nu-și fac
datoria cum trebuie.

COCA

Direcția asta a gunoaielor! 20

TIPUL

(*începând să se enerveze*)

Să nu se spună, domnule, să ni se comunice deschis la difu-
zor că nu mai avem dreptul!

PERPELEA

25

Nici un cap de ață! Adio huzur!

POTOLEA

Să ni se arunce-n obraz crudul adevăr: „De azi încolo nu
mai pupați voi gunoaie. Nici măcar în ochi!“

TIPUL

Să știm ce facem, nu? Poate ne aprovizionăm din altă parte.

EVDOCHIA

Am putea foarte bine să mergem pe... *(Arată)* Acolo măcar
5 există o tradiție. Știți că un inginer de la noi a trecut aseară
dincolo...

TIPUL

(curios)

Pe *Strada Semicercului Vechi*?

10

EVDOCHIA

Da, s-a dus la maică-sa și... a rămas acolo. Toată lumea e
îneebunită.

COCA

Era cu soția?

15

EVDOCHIA

Cu.

COCA

Era de așteptat. A pus soacra mâna pe noră și-a pus-o la
treabă.

20

EVDOCHIA

Bine, dar au un copil de doi ani! L-au lăsat dormind. Ce
și-au zis nenorociții: „Până mâine-dimineață ne mai distrăm.
Mai o rișcă, mai o...”

POTOIEA

25

Parcă noi n-am avea baruri, parcă n-am avea... blugi!

PERPELEA

Nu-i ca la mama acasă...

EVDOCHIA

Ce-o fi cu băiețușul?

COCA

Vă făceam cu frecția, dacă aș fi avut oleacă de spirt...

EVDOCHIA

5

Spirt s-a făcut...

COPIIUL

(apare, își caută sticla goală și se așază la coadă)

Cine mi-a furat bondarul? *(Către Evdochia)* Zice că n-are.

EVDOCHIA

10

Ce zice?

COPIIUL

Că s-a terminat de ieri. Toată lumea umblă după spirt, zice.
(Către ceilalți) Vă rog frumos, cu chestii de-astea nu se glumește.
Dați-mi-l.

15

POTOIEA

Crezi că bondarul era prost să te aștepte pe tine, să-l pui
în spirt? Și-a luat vlea.

COPIIUL

(convins)

20

Nu putea, n-avea cum. Îi băgasem un pai... *(Se aude un bâzâit)*

EVDOCHIA

Mașina!

COPIIUL

S-a întors! *(Aleargă după bondar și-l prinde. Îl vâără în sticlă)* S-a
întors.

25

PERPELEA

Cine să-l mai primească, deh, c-o tînichea de coadă...

EVDOCHIA

(căt-re Copil)

Ori l-ai băut pe drum, cum aveți obiceiul? Spune drept, că nu-ți fac nimic.

5

COPIIUL

(spășit)

I-am băut.

EVDOCHIA

Ptiu! Chestiile astea or să mă bage-n mormânt. *(Își pune pă-tura în cap.)*

15

COPIIUL

(căt-re pat)

Veșnica pomenire... *(Căt-re ceilalti)* I apte nu, vodcă nu... noi cum vreți să creștem? De unde să primim aripi, de la mama?

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

(puțintel jenată, se deschide la bluză și începe să alăpteze)

Cică umblă o paralizie infantilă, mamă, mamă...

PERPELEA

Îi dați bust?

20

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

Doamne ferește...

TIPUL

Aveți un profil de madonă, doamnă. Păcat că nu sunt pictor. *(Căt-re Potolea)* Renașterea italiană a încurajat mama și copilul. Pinacotecile lor sunt adevărate creșe. Am cunoscut un italian care fusese prunc pe vremea aia. Mi-a spus oftând: „Ce vremuri! M-au ținut la sân cele mai frumoase fecioare“.

POTOLEA

Să tot renaști în Italia!

PERPELEA

Noi nu putem avea renaștere ca lumea, câtă vreme femeile noastre stau la cozi, în loc să facă pe Maica Domnului.

COPIIUL

Iar eu sunt nevoit să beau spirt, în loc să fiu ținut în sân. 5

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

(căt-re Copil)

Tu ar trebui să fii ținut numai în palme. Doamne, ce obrăznicătură!

TIPUL

10

I-au dat nas ai mari. De ce nu i-or mai fi schimbând și pe-ăia? *(Dintr-un gang apar vreo trei femei tinerele cu căldărușe de gunoi, pe care-l desartă într-o ladă mare, mascată până acum)*

EVDOCHIA

(de sub pătură)

15

Astea acum s-au trezit...

POTOLEA

Tinerele. Tinerele. Se simt bine în pat.

(Femeile se așază la coadă.)

PENSIONARUL

(merge și cercetează lada)

20

TIPUL

(tare)

E o ladă stil. De la consignație. Cum ne batem joc de operele de artă! Dacă mi-ar da mie voie să încarc un camion cu 25 mobila care se găsește în urbea noastră – aș trăi împărătește.

PENSIONARUL

(căt-re gospodine)

Ciolanele peste varză! Nu e frumos.

FEMEIA OACHEȘĂ

(rușinată)

Nu e frumos...

PENSIONARUL

5 Vouă v-ar conveni să primiți gunoi amestecat?

FEMEIA ÎNALTĂ

Acum și dumneata cu morala! Data viitoare n-o să mai facem. Gata, am învățat din experiența altora. Suntem încă tinere... Nu știm multe lucruri.

10

PENSIONARUL

Sergentul... dacă observă... știți cât e amenda?

PERPELEA

(cătore Tip)

Bine le face. Trăim într-un orașel mic, dar civilizată.

15

POTOIEA

În orașele nemțești se așează lumea la coadă în stații și când vine autobuzul nimeni nu dă buzna înaintea celui lalt.

TIPUL

20 Dacă un oraș nu păstrează regulile de salubritate, ce să mai vorbim...

POTOIEA

Asta-mi aminteste de grajdurile lui Augias.

FEMEIA CU COPII. ÎN BRAȚE

(curioasă)

25 I le-au luat?

PENSIONARUL

*(cătore femei)*30 Eu abia azi-dimineață am ieșit la pensie, c-am lucrat în schimb de noapte. Ar trebui să-mi creați condiții optime, să-mi tihnescă pensia. *(Plângând)* Am muncit 40 de ani numai de noapte, de pomană...

FEMEIA OACHEȘĂ

(il mângâie)

Bunicuțele... N-am vrut...

PENSIONARUL

Eu nu pot să fiu pensionar devotat într-un oraș insalubru. 5

FEMEIA CU BASMA VERDE

Eu am fost cea cu ciolanele... N-am știut că la gunoi nu merg ciolane pe varză... Îmi cer iertare...

PENSIONARUL

(plânge și mai tare)

10

Hi-hi...

FEMEIA CU BASMA VERDE

Uite, îmi cer iertare... Îmi cer iertare în genunchi... *(ingenunche)*

PENSIONARUL

40 de ani eu am muncit pe brânci... Și-acum voi vă cereți iertare în genunchi... Mai bine mi-ați mări pensia... 15

FEMEIA CU BASMA VERDE

(il sărută)

Bunicuțele... Iartă-ne. Suntem o societate săracă...

PENSIONARUL

(râspicat)

20

Atunci de ce nu mă lăsați să trec în față?

CEILALȚI

(vagi aprobări)

Desigur... Da. Bineînțeles... Bătrânii și femeile... 25

FEMEIA CU COPII. ÎN BRAȚE

Poftiți. Treceți aici înaintea mea... *(Pensionarul trece în față.)*

PERPELEA

Dacă am fi și noi o societate de consum, n-ar mai trebui să menajăm așa toate susceptibilitățile...

POTOLEA

5 Ce să consumi? De altfel, e logic: odată ce lupti împotriva consumului...

PERPELEA

După Revoluția franceză, tot așa nu se găsea nimic...

POTOLEA

10 Doar ghilotina... în mijlocul orasului și mulți, foarte mulți reactionari... stârpiți.

TIPUL

(cătore Potolea)

Ce-ar fi să schimbăm vorba?

15 POTOLEA

De ce, omule? Au trecut aproape două veacuri de la Revoluția franceză...

TIPUL

Degeaba. Parc-a fost ieri. *(Confesie)* Am în minte un fond 20 reactionar, pe care-l menajez... Îl țin în secret... fondul secret... *(Uitându-se pe cer)* N-a mai plouat de mult...

POTOLEA

Cum să mai plouă?

TIPUL

25 Dumneata ai idei fixe...

POTOLEA

Nu. Deloc.

TIPUL

(găsind subiect de discuție)

Și eu mi-aș da doctoratul... Dar nu știu în ce!

POTOLEA

Eel

5

TIPUL

Dumneata?

POTOLEA

În vise.

TIPUL

10

Ce teză?

POTOLEA

„Despre coșmaruri și mama dracului“.

TIPUL

(meditând)

15

E un subiect interesant.

POTOLEA

Am niște vise foarte urâte. *(La ureche)* În fiecare noapte visez că mă ia mama dracului. Vreau să lămuresc odată pentru totdeauna chestia asta obscură...

20

TIPUL

S-o așezi pe platformă științifică.

POTOLEA

Să-i dau o bază solidă. Îmi susțin teza și-mi iau concediu medical.

25

TIPUL

Un subiect de-ăsta te poate da gata.

POTOIEA

Nenorocirea e că nu vrea comisia să se întrunească. Zice c-o deprimă. Acum tocmai voiam să mai trec o dată pe la profesor și să-i povestesc ultimul vis, poate-l înmoi.

5 TIPUL.
(curios)

Ce vis?

POTOIEA

Se făcea că mă lua mama dracului...

10 TIPUL.

Interesant.

POTOIEA

Și de-asta stau aici... poate pun mâna pe vreo coadă de mătura. Fără un cadou, cât de cât... știți...

15 TIPUL.

Cunoaștem, cunoaștem... Și eu tot așa... fără doctorat! Aș putea să-l dau și mâine, dar nu mă hotărâsc. Orice subiect mi se pare prea vast. Or, eu trăiesc într-o chichineată de trei pe doi. N-am unde să-l dezvolt. Fără baie, fără debara...

20 POTOIEA

Într-adevăr... Totuși, aveți niște vecini agreabili, dacă pot să vă suporte fără patalama...

TIPUL.

Agreabili, agreabili, dar cât o să țină chestia asta? De-aia
25 dumneata ești într-un fel un om fericit... Ai subiectul în cap...

POTOIEA

Viața, dragă prietene...

TIPUL.

Mama dracului...

(Intră TATA CATA. O femeie mătăhăloasă, între două vârste. Se suie pe un pietroi, să domine adunarea.)

CATA

Bună ziua... (Nu se aude) Nu se aude? (Energic) Bună ziua.

GLASURI ANEMICE

Bună, bună...

COCA

Cine e?

PERPEIEA

De la centru. O cheamă CATA. Toți îi zic TATA CATA, că e bună de gură. De altfel, e o bună organizatoare. Pe unde trece ea, se simte un vânt proaspăt...

CATA
(volubilă)

Cum merge? Bine, bine? Toți aveți un aer foarte plăcut. Ați dormit bine? (Observă patul) De altfel, unii văd că mai dorm și acu'. (Autoritar) Dați patul afară!

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

(arătând spre Evdochia, care s-a ridicat în capul oaselor)

E bătrână, e suferindă, vai de păcatele ei...

CATA

Ce păcate are?

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

E nevoiașă...

CATA

Să nu spun de două ori. Să scoată cineva patul din piață...
(Câțiva inși execută porunca.) Dacă vrea să se odihnească, să respire

aer proaspăt, reavăn, așezați-o pe-o bancă la marginea orasului.
Ori într-un spațiu verde. Ați plantat duminica trecută palmieri?
Or să se prindă, că schimbăm și clima.

TIPUL

5 Da, dar nu se prind.

EVDOKHIA

(văitându-se)

N-am temperatură. (Patul e scos din scenă)

CATA

(pe un ton foarte blând)

10 Deci sunteți multumiți, vă merge bine...

COR

Bine, bine, în privința asta...

CATA

15 Dar... lipsuri? Se mai manifestă ceva lipsuri? Spuneți deschis. De-aia am venit în mijlocul dumneavoastră... Poate le îndreptăm...

POTOIEA

(cu gura moale)

20 Ar mai fi câte ceva...

CATA

Hei, oameni buni... Nu poate merge totul perfect dintr-o dată... De-ați ști ce lucruri grave se întâmplă pe glob... Aici e raiul.

25 TIPUL

Raiul?

CATA

Lipsurile noastre sunt lipsurile raiului.

TIPUL

30 Raiului.

CATA

(n-aude)

Dacă ar fi să cădem în misticism. (Râde) Prea dulce, prea bine, prea moale...

POTOIEA

5

Prea de tot...

CATA

V-am spus, nu se poate face totul dintr-o dată... (Scoate un carnetel, îl consultă.) Și în timpul ăsta există o țară pe glob, unde se întâmplă niște crime monstruoase...

10

FEMEIA CU COPII ÎN BRĂȚE

(speriată)

Iiii!

CATA

Și eu am tras o înjurătură birjărească, pardon, imperialismului.

15

POTOIEA

Ia să-i mai dăm în mă-sa și pe-ăia, pardon.

CATA

Tocmai, la asta mă gândeam și eu. Tot ne-am strâns cu toții aici. Să rupem puțin din programul nostru și să transformăm această adunare spontană într-o manifestație de simpatie...

20

UN VLĂJGAN

(tare)

Să le dea drumul celor trei... cum îi cheamă?

CATA

25

Ce contează... Sunt niște oameni simpli, nevinovați, a căror simplă vină e aceea de-a fi cutezat să nu fie de acord.

TIPUL

Paștele mă-sii, paștele mă-sii...

POTOLEA

(il trage de mânecă)

Insula Paștelui...

TIPUL

(scandând)

Insula Paștelui, Insula Paștelui, rușine!

CATA

Unde sunt pancartele, nu v-a dat nimeni azi-dimineață niște pancarte?

PENSIONARUL

Aoleu, erau în pat. I.e ceruse bătrânica, să le păstreze la cald...

CATA

Foarte rău... Ce înălțăm noi acum?

COPILUL

Mă duc eu după ele...

CATA

Așa, bravo. *(Copilul iese.)* Deci, simpatizați cu cei trei eroi...

POTOLEA

Cum să nu. Cum îi cheamă?

COR

Da, ni se rupe inima... Cât le-au dat?

CATA

Trei luni, cu drept de apel...

TIPUL

25 Lipsa asta de democrație e îngrozitoare. *(Montându-se)* Dacă mie mi-ar da voie să mă duc până în Insula Paștelui, i-aș scoate pe cei trei din robie.

PERPELEA

Numai dacă-ți plătește guvernul de-acolo drumul...

TIPUL

Și cazarea?

PERPELEA

Și.

TIPUL

(resemnat)

Atunci, să se descurce.

COPILUL

(intră găfâind)

N-a vrut să mi le dea. Stătea pe-o bancă, sub un copac, cu cele două pancarte în mână. A zis că sunt singurele lozinci care o mai țin în picioare, după ce-a fost dată jos din pat. A zis c-o înflăcărează și poate-i crește temperatura...

CATA

(sever)

Să nu mai lăsați lozincile pe mâna nebunilor. În sfârșit. *(Dulce)* Deci, prieteni... Acum, că am manifestat și pentru cei închiși, cei care luptă pentru drepturile lor, ne putem vedea de ale noastre. Vă mulțumesc pentru atenție. *(Dă să plece.)* Dacă se ivește vreo defecțiune, vreo neregulă ceva, raportați mai sus. Noi n-avem cum să le știm pe toate.

POTOLEA

De ce întârzie ăștia cu gunoiul?

CATA

Cine a întrebat să facă un pas în lături.

POTOLEA

Îmi pierd rândul.

CAȚA

Curaj.

VOCI

Ieși, domnule, afară, vrei s-o pățim și noi pentru dumneata?

5

POTOLEA

(face un pas în afara cozii, înbrâncit din spate)

Eu.

CAȚA

Înseamnă că la dumneavoastră se lucrează prost, domnule... cum te cheamă?

10

POTOLEA

Potolea...

CAȚA

... Potolea. Cei care trebuie să vină să distribuie gunoiul nu-și fac datoria cum trebuie și lumea pierde ore în șir stând degeaba... Dumneata ai spirit critic. Îmi place. Când sosesc gunoierii, făceți-le o critică aspră.

15

POTOLEA

Putem să le dăm cu ceva-n cap?

20

CAȚA

(nu știe ce atitudine să ia, apoi se relaxează)

Nici chiar așa, domnule... cum îți zice?

POTOLEA

... Potolea.

25

CAȚA

Ai un nume pașnic.

POTOLEA

Am făcut două războaie cu numele ăsta. Tata pe primul și eu pe celălalt.

CAȚA

(grăbită)

5

Mă cheamă problemele. Trebuie să plec.

VOCI

Nu, mai rămâneți.

CAȚA

(cătore Potolea)

10

Te rog un lucru. Ia o foaie de hârtie și întocmește dumneata o listă cu cei care vor să plece acasă. Poate au treburi, poate vor să se odihnească puțin...

TIPUL

(nedumerit)

15

Cum așa?

CAȚA

Noi trebuie s-avem o evidență clară, care pe unde se găsește.

COCA

Se iau casele?

20

CAȚA

Nu, draga mea, să nu mă înțelegi greșit.

FEMEIA CU COPII ÎN BRAȚE

N-avem voie să mergem acasă?

CAȚA

(agată)

25

Da, dar întâi să vă înscrieți pe o listă...

POTOLEA

Liniste. Fără debandadă. Cine vrea să rămână, trece în dreapta, cine vrea să plece, în stânga... Vă spuneti fiecare numele și anul nașterii...

5

CATA

Foarte bine. Să existe o disciplină și-o evidență clară. Eu am plecat, mă cheamă problemele. Bună ziua, oameni buni. Și când vor sosi gunoierii – o critică, da' știți, de să le meargă fulgii. (*lese.*)

10

TIPUL

Putem să le dăm cu ceva-n cap?

POTOLEA
(*autoritar*)

Cine a zis? (*Liniste*)

15

PERPELEA

Liniste mormântală.

POTOLEA

Cine a zis? (*Liniste*)

PERPELEA

20

... mormântală...

POTOLEA

(*scotând un carnet și-un creion*)

Îndrăznește cineva să spargă coada? (*Cei din spate se furizează unul câte unul.*)

25

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

(*arătând spre copil*)

S-a udat.

POTOLEA

Nu pleacă nimeni, până nu-l scriu pe listă.

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

E mic, el nu votează, nu nimic... Trebuie să mă duc să-l schimb...

POTOLEA

Nu se schimbă nimic. S-a schimbat o dată, am făcut o dată ordine și curățenie, nu schimbăm ordinea și curățenia în fiecare zi. Cum îl cheamă?

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

Nu spun nici moartă. Ce vă interesează pe voi cine mi-a fost drag? Ori iubim și ținem secret, ori... 10

PENSIONARUL.

Da' ce, n-avem voie să plecăm acasă? Te pomenești că... (*O rupe la fugă.*)

POTOLEA

Hei!

15

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

Mă duc eu să-l prind, că sunt mai sprintenă. Ține-l oleacă. (*Îi dă copilul lui Potolea, iese.*)

POTOLEA

(*rămas singur în scenă cu copilul în brațe*)

20

Ia te uită... (*Copilul începe să plângă.*) Taci cu tata... adică... adică taci cu nenea. Ho! Oprește-te. Să știi și tu, măi băiatule, cum te-o fi chemând? (*Scoate iar carnetelul.*) Nici tu nu vrei să spui? De fapt, ai dreptate. Noi suntem generația anonimă, măi băiatule, amândoi suntem fiii revoluției, pricepi cum vine asta? 25
A venit revoluția, ne-a luat din scutece și (*dând peste ceva ud*) ne-a scos în stradă, unde-am făcut pe noi... Pricepi tu cum vine asta? N-ai cum să pricepi, că ești mic, fără tată, fără mamă, născut în focul luptei pentru o viață mai... dârză. Cum ziceai că te

cheamă? (*Privind în jur*) Cum s-au topit toți, ca zăpada primăvara... Soarele nou primăvăratec înseamnă în primul rând topeală... Munca cu oamenii nu-i o glumă, și eu am fost înrăit și mi-am schimbat concepțiile destul de greu. Na, că m-ai făcut leoarcă, fir-ai tu a naibii de generație anonimă. Tu să nu faci pe mine, c-aș putea să-ți fiu tată. (*Se aude sunând deșteptătorul, uitat pe caldarâm.*) Aoleu, doctoratul! (*Iese grăbit, cu copilul în brațe.*)

(*Cortina*)

TABLOUL 2

10 *A doua zi dimineata. Aceiași decor, cam aceiași personaje la coadă.*

EVDOCHIA

(*din pat*)

N-ați putea, draguță, să împingeți patul ăsta mai pe marginea prăpastiei?

15 TIPUL

Doamnă, noi putem, dar nu vă sfătuim să stați nici prea la vedere. Vă amintiți, ieri...

PENSIONARUL

20 Să nu care cumva să fi pierdut pancartele alea... Să ne crape obrazul de rușine, nu alta, când ne-a luat la întrebări. Dă-le-ncoace!

EVDOCHIA

Ba! (*Ie scoate de sub pernă și le flutură.*) Îmi mai fac puțin vânt cu ele... E o zăpușeală! Deși tot n-am temperatură... fir-ar să fie de temperatură... Eu cred c-am răcit.

25 PENSIONARUL

(*rugător*)

Dă-le!

EVDOCHIA

Ba!

PENSIONARUL

Te rog din suflet!

TIPUL

(*enervat*)

5

I as-o, domnule, în pace! De lozinci ne crapă nouă buza acum?

COCA

Nu vedeți că nu mai vine mașina aia?

PERPELEA

10

Ieri a venit? Cine-a stat până la urmă?

COCA

N-a venit.

TIPUL

(*uitându-se în jur*)

15

De altfel, nu s-a schimbat nimic de ieri până azi...

PERPELEA

Doar la nivelul conștiinței câteva mici, mici... (*Nu găsește cuvântul.*)

EVDOCHIA

(*strângând pancartele la piept*)

20

Nu le dau nici beată. Sunt lozincile mele personale. Cu astea am trăit, cu astea vreau să intru în groapă.

PENSIONARUL

(*dând din mâni disperat*)

25

Ce încăpățănare! (*Apur ținându-se de mână Dan și Irina, doi tinerei.*)

COCA

(*arătându-i*)

Doi tinerei ca doi porumbei.

BRUNETA

Ca doi gugustiuci. Știți că gugustiuci nu sunt din familia porumbeilor, ci din familia turturelei?...

TIPUL.

5 Când văd o pereche atât de potrivită, îmi vine să-mi iau lumea-n cap...

PERPELEA

Invidia?

TIPUL.

10 Este și o doză de compătimire. Au o viață-ntregă-nainte...
Vai de capul lor, până se văd morți!

IRINA

(alintându-se, către Dan)

Când o să fim bătrâni ca nenea... *(Arată spre Pensionar)* ...
15 coada n-o să mai aibă nici un sens.

DAN

(vizător)

Problema gunoaielor va fi pe deplin rezolvată, iar tu vei fi o babă fericită...

20

IRINA

(visătoare)

Iar tu un ramolit, care și-a văzut visul cu ochii și umblă deschiat la pantaloni. *(Autoritară)* Cere-mi mâna!

DAN

25 N-am bani de timbre... Trebuie cel puțin patru timbre fiscale ca să te-nsori c-o frumusețe de fată ca tine.

EVDOCHIA

(tare)

Dar domnul acela de la poștă mai trăiește cu nevastă-sa, care e înaltă și grasă și scamână c-o cutie de scrisori pentru străinătate? 5

IRINA

Dan!

DAN

Irina!

IRINA

10

Dan, cere-mi mâna, dacă nu vrei să-ți dau o labă. *(Râde)*
Asta am auzit-o la o cununie. Când vom fi bătrâni, vom avea amândoi câte patru labe... Îți închipui ce bogătie...

DAN

Da, evident! Și vom merge pe jos, în patru labe. *(Râde.)* 15

(Intră Femeia fără copil în brațe.)

FEMEIA

(își smulge părul)

Nenorocire! Nenorocire!

VOCI

20

Ce e? Ce s-a-ntâmpat?

FEMEIA

Copilul. *(Se-neacă de plâns)*

COCA

Ei, ce e? Ce ne fierbi?

25

FEMEIA

(disperată)

Și-a dat doctoratul. I-am lăsat oleacă aici cu domnul acela, care, știți...

TIPUL

Potolea. Cel care ne pune pe listă.

FEMEIA

Da, s-a dus cu el la doctorat... copilașul l-a luat, iar el
5 s-a-ncurcat și l-a trântit.

PERPELEA

L-a trântit? Bine i-a făcut.

FEMEIA

Copilul, domnule, îl ținea în brațe... și când a văzut că
10 se-ncurcă, l-a trântit. (*Fericită*) Dar băiatul apucase să-l treacă.
El răspunse primul... Noroc că n-a căzut în cap...

TIPUL

(*pușind în râs*)

Un copil de șase luni, doctor! Asta nu s-a mai pomenit.

15

PENSIONARUL

Taci, domnule! Acum se pune bază pe generația tânără.
Ăștia sunt scoși în față. Pompați.

TIPUL

Bine, dar la șase luni ce putea el să știe?!

20

FEMEIA

(*mândră*)

Comisia l-a-ntrebat despre vise. „Visezi, muțunache?“ Și
el: „Bee“, Și comisia: „Bravo, toți trebuie să visăm“.

COCA

25 Precoce.

FEMEIA

Așa a zis și comisia. Și la urmă l-a trântit pe tip. Lui i-au
venit coșmarurile... (*Râde*) Zice comisia: „Ai multe coșmaruri,
domnule?“ Și el: „Da, în fiecare noapte visez că mă ia mama

dracului“. Apoi comisia s-a retras, chipurile să delibereze, unde
l-au denunțat. De la ușă l-au luat unii... Săracul! Dar și-a făcut
pomana cu fiu-meu. S-a întors acasă topăind într-un picior de
fericire. Zice: „Mamă, nenea ăla nu știu dacă-mi era tată, dar
m-a făcut om. Am luat doctoratul cât ai zice pește“.

5

COCA

(*ștergându-si o lacrimă*)

Mai sunt oameni buni, deși vremurile sunt tulburi...

TIPUL

Cum sunt? Ce-ai zis?

10

COCA

(*speriată*)

Mai sunt și vremuri bune, deși oamenii sunt tulburi...

FEMEIA FĂRĂ COPII.

(*trezând în fută*)

15

Cam pe aici era rândul meu.

VOCI

E, e! Dar se poate? A ținut cât ai avut doctoru-n brațe...
Treci la coadă!

FEMEIA

(*trece la rând*)

20

Nu, că nu voiam să iau, voiam doar să-ntreb.

TIPUL

Dar ce, parcă noi vrem să luăm ceva?

PERPELEA

(*enervat*)

25

Ce să luăm? Gunoaie?

COCA

Și eu voiam doar să-ntreb cum le dau și uite că stau la coadă de-am făcut varice.

(Un moment de liniște, se aud chicotelile lui Dan și ale Irinei)

TIPUL

Îmi vine să-mi iau lumea-n cap. Se nenorocesc văzând cu ochii.

PERPELEA

Iasă-i, domnule, tinerețea își cere drepturile. *(Către Dan)*
Dacă vreți să vă căsătoriți... *(Se caută prin buzunare)* ... vă dau
10 eu timbrele...

DAN

Mare pomană v-ați făcut, domnule! Nu mai putem să ne abținem necăsătoriți.

TIPUL

15 Vă înțeleg, vă înțeleg. Și eu am fost tâmpit.

PERPELEA

Poftim și să fie într-un ceas bun! *(Le dă timbrele.)*

IRINA

Nemaipomenit, extraordinar! Ce fericită sunt!

DAN

20 Și acum, cum se procedează?

COCA

Lipiți două timbre pe buletinul dumneavoastră și două pe-al fetii.

DAN

(execută)

Și acum?

PERPELEA

Gata. Sunteți căsătoriți, uniți în fața legii, noi am fost martori...

IRINA

(il sărută pe Dan)

Simt că plutesc... Uite, mi-au crescut două aripi, ca două cozi de păun, așa sunt colorate. Ba trei, dacă vrei îți dau și ție una.

DAN

Te rog... Tine-le tu pe toate.

O VOCE

Pentru jumulit. *(Chicoteți)*

10

EVDOCHIA

Care a fost măgarul? Nu stricați poezia copiilor. Au atâta nevoie de poezie! Și de un pat, unde să-și culce capul. Toată lumea e a lor, dar un pat tot le trebuie. Veniți aici, hulubașilor.

IRINA

15

Ce bine! Vom avea căminul nostru, ne vom simți minunat. *(Merg și se așază emoționați, de-o parte și de alta a patului)* Sunt puțin emoționată...

EVDOCHIA

Eu voi sta la mijloc să nu se întâmple vreo porcărie...

20

TIPUL

Foarte bine. Tinerii de astăzi! Trebuie să fii mereu cu ochii pe ei.

DAN

(cam stânenit)

25

Acum nu mai rămâne decât să-șteptăm mașina. Am impresia că întârzie...

IRINA
(*pe degete*)

Vine, nu vine, vine, nu...

EVDochIA

5 Nu vine. Sau dacă vine, e goală. Eu știu, de ani întregi stau cocotată în patul ăsta și-aștept. (*Zgomot de motor*) Vinee!

COCA

Motorul cel nou...

TIPUL
(*sceptic*)

10

Aș, vreun bondar.

(*Apare o mașină de gunoi. Rumoare. Mașina trece la coada cozii.*)

VOCI
(*enervate, din față*)

15 Hei, ce faci, domnule! Trage mașina-n față, că aici e rândul.

SOFERUL

Nu mai am benzină.

UNUL DIN SPATE

E bine și aici, tot coadă e.

20

O VOCE DIN FAȚĂ

Dumneata ai venit acum, noi tremurăm aici de la cincii.

UNUL DIN SPATE

Cine v-a pus? Dacă n-aveți treabă! Noi muncim...

GUNOIERUL ȘEF

25

Am întârziat c-am avut ședință.

EVDochIA

Măcar sunt proaspete?

ADJUNCTUL

De azi.

COCA

Așa ați spus și rândul trecut și când mă duc acasă cojile de ouă sparte. 5

ȘEFUL

Așa le-am primit, așa le-am desfăcut. Marketing. Ați auzit de așa ceva? Asta e știința desfacerii.

TIPUL

Chiștoace aveți? N-am tras un fum, de când am tras cu 10 tunul...

COCA

Așteaptă, domnule, să-ți vină rândul.

ADJUNCTUL

Începem, șefule? 15

ȘEFUL

Pregătește lopetile. (*Către inși*) Cine era primul?

PENSIONARUL

Eu. Abia am ieșit la pensie ieri-dimineață, c-am fost de noapte.

PERPELEA 20

Zi mai bine c-ai fost prost ca noaptea.

PENSIONARUL

Paznic de noapte la „Biciul satirei“. Asta era o, ca să zic așa... o... un fel de școală...

BRUNETĂ 25

Ba eu am venit în urma dumatile. Dacă se ia de-a-ndoa-selea, atunci eu sunt prima. (*Către șef*) Voiam niște drojdie de bere... Nu mi se mai dospește pâinea de la o vreme.

ADJUNCTUL.

Câtă?

BRUNETA

Un pachetel, două, cât o fi. ...Ai?

5

ADJUNCTUL.

Ce-o ieși, aia avem. (*Intră în cabină, mașina începe să uruie ca o răsniță, pe la spate curg fel de fel de gunoaie.*)

BRUNETA

Somoioage de paie, câlți, coji de cartofi... dă-i înainte, că
10 încă n-a picat ce-mi trebuie mie...

ADJUNCTUL.

Atunci înseamnă că n-avem. Ia, ce mai stai!

BRUNETA

Ce să iau, mizeria asta?

15

VOCI

Ce se întâmplă acolo? Hai, doamnă, dacă ai luat, dă-te la
o parte.

BRUNETA

N-am luat nimic. Voiam drojdie de bere *zaharomices cerevisiae*.

20

ADJUNCTUL.

Vax! De unde s-avem noi chestii de-astea străine?

TIPUL.

(*către Brunetă*)

Te bagi în față și-ți arde de sporovăit...

25

BRUNETA

Atunci mai aștept... Să mai aștept?

ȘOFERUL

Următorul.

FEMEIA ÎNALTĂ

Un kil de oase. Dacă se poate să fie fără oase.

ȘEFUL.

(*către Adjunct*)

Vezi la oase.

5

ADJUNCTUL.

(*către femeie*)

Ține sacoșa.

FEMEIA ÎNALTĂ

Stai să văd ce pică. Nu pot să cumpăr așa, pe nevăzute. 10

ADJUNCTUL.

(*furios*)

Și vrei să pice jos? Cine-mi mai ia pe urmă marfa? (*Pică un
ciolan.*)

FEMEIA ÎNALTĂ

15

Uite, al dracului! S-a nimerit la fix. Da, are oase.

ADJUNCTUL.

N-are, femeie, nu vezi că n-are nici un os? Ciolan curat.
(*Femeia ia ciolanul.*)

PENSIONARUL.

20

Avansați, doamnă. (*Femeia înaltă pleacă bombănind*) Cotoare de
varză ai, draguță?

ȘEFUL.

Avem de toate. (*Pică niște cutii de conserve.*)

PENSIONARUL.

25

Sunt goale. Mai încercați o dată.

ADJUNCTUL.

Uf, ce mofturi. (*Mai pică o cutie.*)

PENSIONARUL

E de ceară de parchete.

O VOCE

Anul acesta stăm bine în cutii goale.

5

ŞEFUL

Încetul cu-ncetul, o s-avem de toate. (*Către Evdochia*) Dumneata ce doreşti, bătrânico?

PENSIONARUL

Şi cu mine cum rămâne?

10

ADJUNCTUL

Pune, omule, mâna pe ce e. Ia vârsta dumitale tot n-ai învăţat?

PENSIONARUL

Să duc tinichelele astea în casă?

EVDOCHIA

15 Păi, atunci de ce ai mai venit degeaba? Să ne încurci? Nu ştiai cum merge?

PENSIONARUL

Acolo unde am muncit eu se găseau cotoare de varză. Îşi lua omul după păcate. Fiecare după păcatele lui. Dacă lăcomea
20 la mai puţin, ha! Dar cine-ndrăznea... (*Râde*)

TIPUL

Cei care au fost serviţi să facă bine să-şi vadă de drum.

PERPELEA

Nu mai ţineţi funcţionarii de vorbă.

25

ŞEFUL

(*către Brunetă şi Pensionar*)

Nu sunteţi mulţumiţi cu ce v-a picat. Citesc în ochii dumneavoastră. Formaţi frumuşel o coadă în partea astălaltă.

Aşteptaţi până termină toată lumea şi la urmă vă alegeţi din grămadă ce vă trebuie. Ce naiba, parcă aţi fi nişte copii.

PENSIONARUL

Eu sunt pensionar, am fost paznic de noapte la o... n-am voie să spun. Secret. Era un fel de şcoală, adică pensiuine... Se mănâncă zdravăn... (*Râde*)... bătaie! Cine scăpa viu de la auto-critică trecea la critică, după aia la secţia de satiră unde era făcut zob. Ia urmă mai era de dat şi la gazeta de perete, care se numea *Ridendo castigas mores** – adică Râzând se castrează morţii...
10 Pe latineşte, ca să-i usture mai tare.

TIPUL

Eu am fobia ascuţitului. Când văd ceva ascuţit, mă apucă durerea de cap.

COCA

(*evaziv*)

15

Ei, fiecare cu meteahna lui.

ŞEFUL

(*explicativ*)

Noi încercăm gunoiul așa cum e în grămadă. Şi tot așa îl desfacem. Fiecăruia ce-i pică, după noroc.
20

PERPELEA

Da, pe sprânceană.

ADJUNCTUL

Ce se aruncă, aia vă dăm. Noi n-avem moşii.

BRUNETA

25

Nu e adevărat. Noi ăştia de pe *Strada Semicercului Nou* punem numai gunoaie noi. Alese. Crema, nu alta. Împachetate frumos, legate cu sfornică – mă rog, ca pentru export. (*Furioasă*) Iar *Semicercul Vechi* ne livrează numai porcării.

* Castigat ridendo mores = Îndreaptă moravurile prin râs (*lat. - n.ed.*).

TIPUL

Așa e, își bat joc.

VOCI

Suntem trași pe sfoară. Ni se servesc gunoaie împutite.

5

ADJUNCTUL

(*impăciuitor*)

Acum n-o să fiu eu ăla care să susțină contrariul.

ȘEFUL

Culmea e că aveți dreptate, oameni buni.

10

ADJUNCTUL

... că doar eu le încarc cu lopata asta. (*O arată*) Dar știți... calitatea nu poate fi întotdeauna aceeași.

TIPUL

Se poate.

15

ȘEFUL

Aranjați cu ei.

PERPELEA

Cum să aranjăm, dacă n-avem valută?

ADJUNCTUL

(*înaltă din uneri*)

20

Ei.

ȘEFUL

Acum nu înțeleg de ce vă scandalizați. Nu știți că aici gunoaiele le primiți pe gratis? Pierdeți puțin timp la coadă, e drept, dar primiți pe gratis. Nu dați nimic.

25

O VOCE

Noi ne-am dat viața.

ȘEFUL

Parcă numai dumneavoastră? Așa au fost vremurile, toți ne-am dat ce aveam mai bun, chiar și viața. Și uite că trăim!

PERPELEA

E rândul meu. (*Către Adjunct*) Te rog frumos două kg de icre 5
de Manciuuria, un pachet de vată, două sticle de lampă, trei
fitele, o șurubelnită, o ușă de sobă de teracotă... așa... Să văd
ce mi-a scris soția... Bun... dopuri de plută. Aveți și o ceașcă
de cafea amară?

ȘEFUL

10

O fi...

PERPELEA

Deci trei dopuri și...

COCA

Ăsta s-a pus să ia tot maidanul...

15

ADJUNCTUL

Icre de Manciuuria nu ținem, iar fitelele ni le-au scos.

TIPUL

E apucător. Îl cunosc. Nici nu ne dă bună ziua. De când
am văzut că e așa apucător i-am spus: „Nu ne cunoaștem!”

20

COCA

Și el ce-a zis?

TIPUL

N-a zis nimic. Nu mă cunoștea nici el.

PERPELEA

25

(*către Adjunct*)

Șefule, ai notat, bre?

ADJUNCTUL.

Nu eu sunt ăl mare. (*Arată spre șef*) Dumnealui. Eu sunt adjunctul. Adică pleava societății. (*Naduș*) Ăl mai mic!

PERPELEA

5 Du-te-n mătură!

ADJUNCTUL.

(*indignat*)

Șefule, populația a început să-njure. Eu refuz să servesc niște porci. Scurt.

10

VOCI

(*către Perpelea*)

E, e? Vrea să ia un maidan întreg și-njură ca pe...

PERPELEA

M-a luat gura pe dinainte. De azi-dimineață mă tot abțin.

15 Dacă n-au nimic...

ADJUNCTUL.

(*oprind motorul*)

Gata!

ȘEFUL.

(*către Adjunct*)

20

Vezi-ți de treabă. (*Către Perpelea*) Dumneata te revolți, care știi ce pete ai?

PERPELEA

Nu pot să mă întorc acasă fără vată.

25

TIPUL.

(*imbrâncindu-l pe Perpelea*)

Gata, amice, ai luat ce-ai vrut, nu mai ține societatea-n loc.

ȘEFUL.

(*răstit către Tip*)

30 Ce dorești?

TIPUL.

Un ziar.

ȘEFUL.

N-a apărut. (*Spre coadă*) Mai vrea cineva ceva?

EVDOCHIA

5

Stați, de când aștept? Sunt pe jumătate bolnavă. Trimisese un copil după niște spirt... Dați-mi voi spirtul, altfel întepenesc de tot. Am niște junghiuri morale. Iar de când cu chirișii ăștia (*arată spre Dan și Irina, care au adormit*)... mi-a crescut venitul într-un mod înfiorător...

10

ADJUNCTUL.

Nu servim persoane cu paturi particulare.

EVDOCHIA

(*izbucnește în plâns*)

TIPUL

15

(*enervat*)

Unde dispar, domnule, ziarele vechi?

ADJUNCTUL.

Se exportă. N-avem hârtie. Toate merg în *Semicercul Vechi*, la cei de acolo...

20

TIPUL

... care le citesc și după aia? Ce fac cu ele? De ce nu le dau mai departe?

COCA

25

(*subtil*)

Să-și descompleteze colecțiile? Sunt unii care au colecții de câini.

ȘEFUL.

(*către Adjunct*)

Gata. Sistem desfacerea pentru o oră.

30

ADJUNCTUL.

Am fost convocați, mergem. (*Către populație*) Doar o oră.
S-au adunat problemele ca muștele. Motor! (*Pleacă*)

VOCI

(*proteste*)

5

Nu ne mișcăm de-aici. Să vină ai mari, să vadă cum am
rămas la cheremul jigodiilor. Să se termine cu burghezia asta
împuțită. Tot maidanul își laudă ciocanul. (*Vacarm general*)

(*Cortina*)

10

TABLOUL 3

*Același decor, fără mașina de gunoi. Imediat ce aceasta a fost scoasă din
scenă, sau poate nu tocmai imediat. De fapt, iarăși nu s-a schimbat nimic.
Aceeasi coadă, aceleași figuri. În prim plan, patul cu Evdochia, care stă în
capul oaselor și Dan și Irina, care dorm.*

15

EVDOCHIA

(*se închină*)

Cu ce să-i hrănesc pe... Doamne! Că mult mai dorm!

UN GLAS

Au gungurit cât au gungurit și deodată...

20

DAN

(*trezindu-se*)

Iubita mea mică și cu picior aristocratic...

IRINA

(*se trezeste și ea*)

25 Află că m-am deșteptat cu mult înaintea ta. De fapt, nici
n-am putut să-nchid ochii de griji. Știi că s-au împărțit toate
apartamentele și noi am rămas iarăși în cotețul ăsta? În loc să
fi stat și tu la coadă, să faci scandal, să te zbați, să explici în ce

condiții trăim de atâta amar de vreme... tu le sforăi! Alții se
zbat, se aranjează...

DAN

(*câscând*)

N-ai spus tu că un pat... doar un pat s-avem și e suficient? 5
Că noi suntem intelectuali. (*Câscând*) Pătura intelectuală într-un
pat comun.

IRINA

(*îi dă o palmă*)

Când m-ai luat de la mama n-ai spus că mă ții cu soacra. 10
Să-i suport eu toate toanele, să nu pot să mă mișc în patul meu
că s-aude.

DAN

(*somnoros*)

De unde cunosc eu lăbuța asta de pisicută? (*Trezindu-se cu 15
adevărat*) Dumnezeule, m-ai palmuit! Afară, ieși afară! I-ați
boarfele și-ntinde-o!

IRINA

(*se scoală de pe pat și se oprește plângând în fata Tipului*)

Domnule judecător, nu mai am trai cu nebunul. 20

EVDOCHIA

(*continuu să se-nchine*)

DAN

Dacă tu dai divorț, poftim! Spun tot. E o femeie imposibilă,
onorată instanță. Nu spală, nu gătește, nu aruncă gunoiul. 25
Noaptea îmi cotrobăie prin buzunare, prin agendă și-mi aiu-
rește numerele de telefon. Face din doi șapte, din trei opt, când
vreau să vorbesc cu cineva mi se spune: „Greșală“. E geloasă
și urâtă.

TIPUL

(*judecătorește*)

30

Motivetele nu sunt destul de concludente.

EVDOKHIA
(*furioasă*)

Îi dezmoștenesc! Îi dezmoștenesc! Nu pupă de la mine o
zdreanță. O scândură. I-am ținut fără mutație! (*Discuția se mută*
5 *în altă parte a cozii.*)

PERPELEA

Păcat. Femeile preferă întotdeauna mediocritatea geniilor.
De câte ori îți apare un geniu – să observai și dumneavoastră –
se bagă câte un cretin care-l rade. Și e păcat!

10 PENSIONARUL

E notoriu că femeile folosesc eroarea drept singurul criteriu
al adevărului.

PERPELEA

Nu-i așa? Și e păcat de Dumnezeu! (*Intră copilul cu sticla. Într-o*
15 *mână ure sticla goală, în cealaltă o servietă burdușită.*)

COPIIUL
(*pășind foarte autoritar prin fața adunării*)

S-au strâns toți? Ori leprele care întârzie de obicei... Iar lip-
sesc cei mai recalcitranți.

20 COCA
(*încet către Bruneta*)

Ce servietă bortoasă!

BRUNETA
(*chicotind*)

25 Probleme.

COCA

Se vede că a făcut niște cursuri...

PENSIONARUL

30 Țștia prind mai repede. În trei zile sunt tobă și încep să-ți
bată cu pumnul în masă.

COCA

Niște neisprăviți.

PENSIONARUL

N-aveți dreptate. Cu cât sunt mai neisprăviți cu atât sunt
mai buni... Le umblă mîntea mai repede. Erau la mine unii, 5
să tot fi avut vreo șazeci-șaptezeci de ani. Profesori universitari,
nu alta. Degeaba! Nu se lipea nimic de ei. Nu erau buni decât
să spele veceurile, iertați-mă, dar să priceapă ce e aia o luptă
de clasă – Doamne ferește! Cei mai mulți au murit proști.

COPIIUL 10
(*tipând*)

Liniste! Eu îmi sparg pieptul aici și voi sușotiti?

BRUNETA

Își îngroasă gîslul, nici nu i-au dat coșurile pe obraz și face
pe zmeul. Ptiu! 15

COPIIUL

Dar până când copiii să mai fie la cheremul părinților reac-
tionari. Gata, s-a isprăvit. S-a pus capăt. Adio mamă, adio tată.
Ați făcut greșeli cu toptanul, acum vreți să ne otrăviți și pe noi,
să sugem odată cu laptele și idealismul, misticismul, spiritul 20
mic-burghez, tendințele de chiverniseală, nepotismul, abstrac-
tionismul și împăciuatorismul?! (*Dă cu sticla de pământ de-o făce*
cioburi) Nu mai vreau lapte stricat!

BRUNETA

Nu se găsește nimeni să-l ia de urechi? (*Dă să meargă la el.*) 25

COCA
(*o reține*)

Stt! Ți-e prea bine?

COPIIUL
(*către Evdochia*)

Paturile au devenit bordele, iar cuvioasele noastre bunici codoașe bătrâne.

5 EVDOCHIA

Ptiu! Că nu te trăznește ăl de sus.

COPIIUL

Jos cu hodorigii din așternut. (*Doi inși o dau pe Evdochia jos din pat.*) Adunarea noastră de astăzi are pe ordinea de zi combaterea imoralității și combaterea filoxerei. Propun să alegem întâi un prezidiu. (*Către cei cu patul*) Puneți ceva pe patul ăla ... îl facem masă. Aduceți o cană cu apă și niște flori de câmp. Să nu fie imortele că sunt putrede. Le-a compromis un pictor abstracționist. Am uitat cum îl cheamă.

15 O VOCE GRAVĂ

Propun pe... (*Arată spre copil*) dumnealui. (*Se aplaudă timid.*)

COPIIUL

(*trece grav la pat, adică la masă*)

Să știți că mai avem în rândul nostru pe ilustrul Sugaciu.

20 VOCI

Cine? Cine?

COPIIUL

Să-l ia cineva-n brate și să-l aducă aici, voi fi onorat să-i simt cotul aproape. (*O femeie îl ia în brate pe sugaci și-l așează la prezidiu.*)
25 E cel mai tânăr luptător împotriva trecutului. Are o biografie excelentă: copil din flori. Tatăl a fost pe puțin soldat dacă nu chiar vagabond. La trei luni își trecea doctoratul în scântece. N-a supt pe nimeni.

O VOCE

30 ... Descântece.

COPIIUL

Așa că și-a dat seama.

O VOCE

Ne mândrim cu el, îl cunoaștem că s-a ridicat dintre noi, ne face cinste mititelul.

5

COPIIUL

Fără familiarisme. Punctul întâi: combaterea filoxerei.

(*Intră Cata cu niște puieți în brate.*)

CATA
(*către Copil*)

10

Continuați, continuați.

COPIIUL
(*emotionat*)

Voi da citire unui material. (*Citind*) A fi imoral acum când, zdruncinată din temelii, piere o lume imorală, înseamnă a face
15 cârdășie cu ea.

(*Intră Femeia cu alt copil în brate. Își desface sânul și începe să-l alăpteze.*)

COCA

(*spre Femeia cu basma verde*)

Asta iar are copil în brate.

20

FEMEIA CU BASMA VERDE

Știe să-și trăiască viața. Noi suntem proaste.

COCA

Bine, dar așa repede?

FEMEIA CU BASMA VERDE

25

Unora le merge.

COCA

Alaltăieri îl ținea în brate pe... mogâldeata aia... (*Arată pe Sugaci*) Cum a putut să facă așa de repede altul?

FEMEIA CU BASMA VERDE

Dacă are pile? Noi ăstelalte suntem niște proaste, zău. Stăm ca proastele și ne e frică, ne abținem și uite cine ți-o ia înaintea!

COPII.UI.
(citind)

5

Încă din cele mai vechi timpuri pe pământul nostru vița de vie era o podoabă, înșirându-se pe dealurile nisipoase ca o adevărată salbă de mărgele. Vântul de apus care băntuie lumea capitalistă a adus o boală numită filoxeria... care e imorală...
10 s-a prins pe vița noastră și-a făcut-o varză... care nu-i prieste microbului și ne distruge astfel plantațiile. (Cineva pufnește în râs)
În antichitate, spune un istoric grec, vinul nostru se bea înghețat, acum filoxeria e pe cale... să-l verse...

O VOCE

15 A încurcat hârtiile. (Râsete)

COPII.UI.

Cine vociferează? Deci, prieteni, combaterea imoralității... vom da câteva exemple de asta...

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

20 Mai bine v-ați șterge nasul, mucoșilor. Habar n-aveți pe unde se pișe găina și tot trâncăniți din gură. Ne dați nouă lectii.

COCA

Are dreptate doamna.

COPII.UI.
(cătore Femeia cu copil în brațe)

25

Dumneata ești o stricăta.

FEMEIA CU COPII.

Sunt mama... (Arată spre Sugaci)... mai bine nu-l făceam. (Începe să plângă) După ce și-a dat doctoratul la bătrânețe, că l-am

crescut numai eu știu cum, cu câtă greutate, că mâncam iarba pe cartelă și-acum el stă și pierde vremea pe la ședințe...

COCA
(impresionată)

Are dreptate femeia. Cum ai scăpat copilul din pântec, cum 5 se ridică și-ți dă în cap, eu n-am pomenit așa ceva!

FEMEIA CU BASMA VERDE

Poate că nici noi nu înțelegem prea bine anumite prefaceri...

PENSIONARUL.

Oricum... (Scâncete din direcția Sugaciului) 10

COPII.UI.

Linște! Domnul Sugaci are cuvântul!

SUGACIUL.
(câteva scâncete)

VOCI 15

Ce zice? Ce zice?

COPII.UI.
(încearcă să înțeleagă, apoi către Femeia cu copil)

Ce-a zis? Dumneavoastră ca mamă... înțelegeți mai ușor...

FEMEIA CU COPII. 20
(dându-și importanță)

Da, când aveți nevoie apălați la părinți... A zis: „Nu ne mai duce nimeni cu zăhărelul“.

COPII.UI.
(aplaudă) 25

Iată cât de concentrat a exprimat antevorbitorul meu, exact ceea ce îmi notasem și eu și tocmai aveam de gând să...

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE
(cătore Sugaci)

Nu ți-e rușine, mă porcule? 30

COPIIUL.

(cătore Femeia cu copil în brațe)

Dumneata să nu te mai prezinti cu copii în brațe pe la cozi.
Deocamdată nu primești decât o muștrare scrisă... Să știi că
5 nu contează că fiul dumneavoastră este... cine este. S-a zis cu
nepotismul.

O VOCE

Jos nepotismul!

COPIIUL.

(vizionar)

10 Nu-i departe ziua când vom umbla din casă în casă, dis-
trugând pat cu pat și transformându-l creator în masă de lucru,
pentru a stărpi din rădăcini *doritul*, ca să nu folosesc un cuvânt
mai greu!

O VOCE

Cine doarme nu muncește!

*(Cata merge și pune puietii de eucalipti pe masa prezidiului. Strânge mâna
Copilului și a Sugaciului.)*

COPIIUL.

(arătând spre Cata)

20 Nu mai e nevoie să facem prezentări.

CATA

*(volubilă)*Suntem cunoștințe vechi și sper prieteni vechi. *(Râde)*

BRUNETĂ

De ce-o fi rîzând?

CATA

Voi fi scurtă. Ni s-au aprobat, special pentru orașelul dvs.
cincizeci de puieti de eucalipti.

PERPELEA

De-ăia gigantii?

CATA

Întocmai. Cresc în America de Sud.

O VOCE

(speriată)

Iu!

AL.TĂ VOCE

(indignată)

Nu primim chestii de-astea. Oricine-ar încerca să ni-i stre-
coare. Azi un eucalipt, mâine o concepție despre viață...

CATA

(împăciuitoare)

Dumnealui are dreptate. Însă noi am studiat bine pro-
blema. Sunt eucalipti americani, aclimatizați de Miciurin în
Siberia. Dacă în America creșteau numai la cald, în Siberia cresc
numai la frig. *(Poetică)* Se fac înalți cât cerul, își înfig rădăcinile
15 zdravăn în pământ și, ce e mai important, în vreo cincizeci de
ani reușesc, prin vigoarea extraordinară, să schimbe și clima.

TIPUL.

O fac mai caldă ori mai rece?

CATA

Vom trăi și vom vedea. Nu se găsec printre dvs. niște pa-
trioți să facă muncă patriotică la plantat acești puieti ai viito-
rului? Nu simțiți că vă înabușiți? Nu vreți un climat mai
sănătos? Închipuiți-vă ce va fi aici peste cinci sute de ani...

TIPUL.

Ori prea cald, ori prea frig... de ce să umblăm și la climă?

COPIIUL.

(entuziasmat)

Toți suntem patrioți! Dar se poate? Trecem imediat la
fapte. I.a săpat gropi. Gata! *(Couda se împrăstie, rumoare.)*

PERPELEA

Eucaliptul e din familia baobabului.

FEMEIA CU BASMA VERDE

Ia să văd și eu cum arată o drăcie d-astea...

5

CATA

Așa, puneți mâna cu curaj, că nu mușcă. (*Râde*) ... E altoit. Luați cazmale, hârleți... (*Tare*) Aveți grijă, gropile să nu fie nici prea adânci, dar nici așa, de mântuială...

COCA

10 Bine, dar noi așteptăm gunoiul...

CATA

(*cu dubul blândetii*)

Lăsați-l naiba de gunoi! De gunoi ne arde nouă acum când sădăm noul? Problema îngrășămintelor mai târziu.

15

TIPUL

(*către Cata*)

Eu nu înțeleg chestiunea sub aspect politic. Mă iertați că am o nelămurire. Pe de o parte dărâmam vechiul, pe de alta îl importăm?

20

CATA

(*cam încurcată*)

Mda. Întotdeauna realitatea e mai complexă decât viața. V-am spus că aceste sorturi sunt altoite în lagărul nostru?

TIPUL

25 Da.

CATA

Atunci ce mai vreți? Luăm ce e mai bun dincolo, și altoim în spiritul nostru. Înțelegeți? De altfel, vecinii noștri au făcut

niste experiențe și mai îndrăznete, încrucisând eucaliptul cu orzul și după aceea orzul obținut...

O VOCE

Cu găștele... (*Răsete*)

CATA

5

... cu bumbacul. Din păcate, orzul obținut avea paiul prea înalt și nimeni n-ajungea să vadă spicul. Asta nu înseamnă că trebuie să ne descurajăm, să nu mai sperăm în obținerea de noi rezultate în căutarea imposibilului și, în ultimă instanță, într-o viață și mai bună.

10

TIPUL

(*nu prea convins*)

Da, dar din punct de vedere politic...

CATA

(*agasantă*)

15

Dumneata te lămurești anevoie...

TIPUL

Sunt bine intenționat și, de-asta, știți...

CATA

Cred și eu că ești bine intenționat, altfel... (*Confesiv*) Apoi să știți că noi am primit puietii ăștia de sus... Ce să mai discutăm. Au specialiști la raion, au... Orice problemă, cât de mititică, e răsucită și întoarsă pe toate fețele...

TIPUL

Atunci e clar cu eucaliptii altoiți, sunt pozitivi pentru orășelul nostru. Ne temeam că... Știți, tot stând aici la coadă... Poate v-ați gândit: ia să nu mai stea ăștia degeaba să comenteze! Să-i punem să-și sape gropile... pentru eucalipti.

25

CATA

(râzând)

Ce conștiințe contorsionate! Cum vă trece prin minte una ca asta?!

5

TIPUL

Suntem bine intenționați.

CATA

(energică)

Dar cam refractari.

10

COPIIUL

(vine fuga lângă Cata)

Cine e refractarul?

CATA

(indignată la culme)

15

Să i se ridice acestui individ suspect cazmaua. *(Tipului i se smulge cazmaua din mână.)* Un tip așa de spilcuit n-are voie să mânjească uneltele noastre cu pudră!

O VOCE

Sfintele noastre unelte.

20

CATA

(cătore Tip)

Să nu te atingi de munca noastră! Stai și îndură oprobiul public.

VOCI DE INDIGNARE

25

Spilcuitul. Cuconașul! Huideo! Huo!

CATA

Cine mai are de pus întrebări? *(Liniste mormântală)*

TIPUL

(înraît)

Eu.

CATA

(cu amabilitate)

5

Spune, oricine are voie să-ntrebe, până la lămurirea finală.

TIPUL

(tot înraît)

Dar pe tine când te schimbă? *(Cineva din spate îi dă brânci în groapa săpată pentru eucalipt. Tipul țipă, apoi dispăre ca prin farmec.)* 10

COCA

(dă să se vâre după el, se întoarce speriată)

Ce adâncă groapă! Săracul, a dispărut ca prin farmec.

FEMEIA CU BASMA VERDE

O săpasem toți în vrăjmășie...

15

PENSIONARUL

Contra imperialismului...

CATA

Accidentele de muncă, oameni buni, sunt un rău social, împotriva căruia mai avem de luptat cu toții... Disparația unuia dintre noi nu trebuie să ne facă să dezarmăm. Aduceți încoace puietele să-l plantăm, va crește cu atât mai înalt cu cât are la bază o jertfă umană. *(Își șterge o lacrimă. Puiețele e plantat cu grijă, groapa astupată, pământul în jurul puietului bătătorit cu maul.)* Așa, în-desăți bine, să nu-l ia vântul. *(Iarăși o tăcere grea, ca la moartea prin imprudență a unui tovarăș drag)* ... Să nu-l ia vântul...

(Cortina)

ACTUL II

Au crescut eucaliptii dar nu cine stie ce. Realitatea aceeași, deși pe planul conștiinței s-au înregistrat progrese și mai mari.

TABLOUL 4

5 *În avanscenă se găsește un pat de spital alb, cu fișă și grafice de temperatură, agățate de tablă. Alături e o ladă imensă. Cortina e lăsată. Apoi, după ce Evdochia se va vâri în pat, cortina se va ridica încet, dezvoltând cam același decor ca în actul precedent. Transformările fiind tot la nivelul conștiinței, nu se văd. Eucaliptii, cum spuneam, au crescut ca niște tufe.*

EVDOCHIA

10 *(apare din partea dreaptă, adusă de spate și văitându-se. Are în mână niște flori veștede pe care le aruncă în ladă)*

De la prezidiu. *(Oftează)* De câte ori au ședință, îmi fac patul masă. *(Merge la tablă cu grafic, îl întoarce pe partea cealaltă.)* E de întreceri! Iar au uitat să mi-l întoarcă. Vă închipuiți că temperatura mea nu poate crește în halul ăsta. Dimpotrivă, scade... în halul ăsta... *(Pe partea cealaltă se vede graficul cu temperatura.)* V-am spus eu că mă ține sub coastă? Să nu ziceți că nu v-am declarat deschis. Ai? Ori am uitat? Nu, țin minte ca acum. Am zis: mă doare sub coastă, nu e ce știu eu. Nu știu ce am. Acum mi-a înțepenit și partea ailaltă. *(Se cuibărește în pat)* Patul e bunicel. Cam tare la capete. Cam moale la mijloc, toate paturile astea cu plasă de sârmă se cam lasă la mijloc. Al meu s-a lăsat de tot, de când tot dau ăștia cu pumnul în masă. *(Râzând)* Și-apoi nici

chiriasii mei nu-l prea cruță. Habar n-au cum se stă civilizată într-un pat. *(Bucuroasă)* Ce cald e în groapa asta de la mijloc. *(Speriată)* Am pronunțat cuvântul „groapă”. *(Se bate peste gură.)* E cald și mă simt ca într-o poiană... *(Speriată)* Am pronunțat cuvântul „poiană”. *(Același gest)* Văd eu bine c-o să cam trebuiască să tac. Orice ar zice, sună ca o cobe. *(Tare)* Și nu mai mor odată! Toti ar vrea să scape de mine. Colocatarii ca să mai ciupească o oră de tihnă... Ailalți, să facă mai multe ședințe... Doar vecinii ce se mai roagă pentru mine... S-au obișnuit cu mine și... oricum le-ar părea rău. De câte ori vin dimineața și se așează la rând, înainte de-a începe să aștepte... săracii că buni oameni!... Se roagă pentru mine! *(Cortina se ridică, toată coada îngemunchiată intonează în cor)*

Lungește Doamne boala,

Lungește Doamne boala,

Lungește Doamne boala,

Lungește Doamne boala,

Lungește Doamne boala pe

săturateeee!

COCA

Să ne mai iubim.

PENSIONARUL

Să ne mai urâm.

CORUL

15 Poate între timp se mai descoperă ceva, ceva important, ceva nemaipomenit, nesperat, poate unul calcă greșit și dă peste gravitația orizontală... Și-o să putem călători peste tot, folosind gravitația orizontală... Cea perpendiculară nu e bună – nu e bună deloc,

Nu ne atrage decât în jos,

Ce dracu să căutăm în jos?

Nu e mare lucru de văzut în
pământ
Pe pământ, he! se schimbă
povestea!
5 Lungeste Doamne, boalaaa!

EVDochia
(se vaită)

Aoleu, păcatele mele! Să vedem ce ne mai învață termometru-
trul. (Scoate termometrul) 22 cu patru! Azi-dimineață era 25 cu nouă!
10 Scade. Scade vertiginos. Când o s-ajung la zero grade – vă saluta
din mers – sparg termometrul și-o întind! (Ofteză) Unde?

CORUI.

Cică luna e o glandă cu secreție internă, care secretează
nostalgie, maree și somnambulism. Ce e interesant e că noi
15 dăm buzna peste ceva mort. Frumos era atunci când, la-nceput,
totul se refugia pe pământ. Toate planetele or fi avut șanse egale
și doar pământul a știut să și le păstreze... Luna e pusă sus,
depusă sus în vid la păstrat. Trebuie s-o scoatem de la păstrat
și să o mâncăm. Lungeste Doamne boala cu poala mantiei Tale,
20 pe care dăm s-o apucăm, îngenunchiați în praf cu orbul, ciungul,
milogul și surdul. Lungeste toate bolile, poate între timp,
cine știe, se mai descoperă ceva. (Se ridică toți în picioare, coarza se
reorganizează. Apar Dan și Irina. Se așează la coadă apoi, ca și când si-ar
fi adus aminte de ceva, dau fuga la pat.)

IRINA

Iar nu și-a curățat stratul. Hai, ajută-mă să scutur pătura.
(Apucă amândoi pătura, cu bătrână cu tot și o scutură în lada de gunoi.)

DAN

Ce nesimțire. (Se vârnă amândoi sub pătura.)

IRINA

Bătrânii ăștia sunt niște clociți de te doare capul.

DAN

Să nu mai aud discuția asta...

IRINA

Da, că dacă-ai fi și tu mai energic...

DAN

(Sforăie ostentativ.)

IRINA

Spune tu dacă asta e viață! Ce condiții mi-ai oferit tu mie?
Măgarule! Că puteam să iau un bărbat care să se mire ce blănuri
să-mi mai cumpere, ce să-mi mai facă, să nu mă țină la com-
mun... (Plânge) ... La groapa comună...

DAN

(Sforăie.)

IRINA

Ia un spectacol nu m-ai scos de la defilare... Cometa – n-ai
vrut să mi-o arăți, chipurile, să nu deranjăm vecinii... Și tu cine
știe cu cine ai văzut-o! Când îmi vine și mie câte-un prieten,
începi să pufnești... Nu știi că o femeie trebuie mângâiată, și
să te porți frumos cu ea, nu așa una două... (Plânge mai tare.)

COPIIUL

(intră, merge și dă energic pătura la o parte)

Ședință fulger! (Dan și Irina sar drept în picioare.)

DAN

(sommoros)

Unde? Ce? Unde e?

COPIIUL

(autoritar, către cineva din spate)

Aduceți plusul. Și cana cu apă.

DAN

(furios)

Mă abțin! Mă abțin!

COPIIUL

Nu se abține nimeni, când există o umanitate bine stabilită.

PENSIONARUL

O umanitate de vederi largi. (*Vine lângă Copil.*)

5

COPIIUL

De altfel vom discuta chiar azi cazul dumitale. Ai fost dat în judecată. Tu și soția dumitale.

DAN și IRINA

(*uimiți*)

10 Noi! Dar ce-am făcut?

IRINA

Noi dați în judecată pentru concubinaj?

PENSIONARUL

Nu vă achitați de obligația sfântă de a vă întreține mama!

15 Ființa care v-a adus pe lume, omul cel mai scump... (*Înfuriindu-se*) O țineți într-un coteț!

DAN

Ce coteț? Care coteț?

IRINA

20 Nu mai există azi cotețe... E o calomnie la adresa societății... Noi am construit, peste tot s-au ridicat palate... așa peste noapte... Dar se poate?! Arătați-mi mie cotețul ăla că-l...

COCA

(*indignată, merge și-o scoate pe Evdochia din ladă*)

25 Ușurel, măicuță, că a venit clipa luminoasă să ți se facă dreptate și dumitale, cum s-a făcut cu toți ceilalți.

EVDOCHIA

(*ține ceva în poală*)

Am răscolit peste tot, nu găsești o rădăcină... Ce să le dau
30 eu să mănânce că s-au făcut mărișori... (*Scutură din poală niște coji*)

de cartofi.) Aoleu ce mi-a întepenit aorta! Mi-e teamă că tocmai acum... vai!

COCA

Așa, câținel... Câținel... (*Ajung în fața Copilului și a Pensionarului.*) Uitați-vă și dumneavoastră în ce hal de disperare au
5 adus-o acești copii nerecunoscători. (*Către Pensionar*) Uitați-vă și dumneavoastră, domnule judecător!

PENSIONARUL

Eu am fost paznic de noapte la... Dar nu mă dau în lături
de la o muncă obștească... 10

COCA

Ați ieșit la lumină, ajutați-i și pe alții să pășească...

PENSIONARUL

(*către Irina*)

Uite ce reclamă mama dumitale, zice că... 15

EVDOCHIA

(*cu ură*)

Îmi boțește țoalele... nu mai am nimic călcat...

IRINA

Nu e mama mea... (*Cu năduf*) E soacra. Ia să vă văd eu pe
20 dumneavoastră cum ați sta cu soacra la același regim alimentar... Când vrem noi dulce, ea vrea acru. Când punem noi capul să ne culcăm că suntem frânți de oboseală, după atâtea ore de alergătură și de stat în picioare la coadă... dumneaei dă aparatul de radio la maximum... Am făcut astenie, cred c-o să
25 înnebunesc de-a binelea...

EVDOCHIA

E nebună, e apucată... Și iertați-mă, nu voiam să spun, dar dacă m-a adus în halul ăsta... e spioană!

COPILUL.

(bătând cu pumnul în masă)

Formidabil. Am mai prins un fir. Va să zică de-aia se află tot ce e pe la noi...

EVDOKHIA

(cu ură)

Ea divulgă tot... Se face că vorbește în somn și vine rețeaua și doar înregistrează... Și ne mai mirăm de ce ne merge rău...

O VOCE

Nu ne merge rău.

EVDOKHIA

Pentru că ea se vaită încontinuu, nimic nu-i place ce e la noi nou, nici în pat, nici sub pat, nici pe stradă, nici la coadă...

IRINA

Juri pe conștiința ta, că...?

COPILUL.

Liniste!

PENSIONARUL

Ăsta e caz de „Ascuțișul satirei“. Direct la „Ascuțișul satirei“. Și de-acolo la gazeta de perete. „Râsul lumii“... ăsta e pe al doilea culoar... cum vii de la autocritică împleticindu-te.

COPILUL.

(cătore Dan)

Ce ai de spus?

DAN

Nu e mama mea, e mama soției și de-asta e așa de imposibilă. De iresponsabilă.

COCA

Cum își permit acești doi ticăloși să azvârle o bătrână de colo-colo ca pe o cârpă? *(Imitând)* „Nu e mama mea, e a lui“. Nu, nu e mama mea, e a ei. Ptiu!

FEMEIA ÎNALȚĂ

(cătore Dan)

Dacă nu e nici a ta, nici a ei, a cui mama dracului este? Iertați-mă, onorată instanță, dar am fost eu martoră aici, cum acești tineri căsătoriți au reușit să facă un întreg circ din problema ocrotirii bătrâneții asigurate.

PENSIONARUL

(cătore Dan)

Cum a apărut așa din senin în casa voastră?

IRINA

Nu știu. Noi n-am vrut la-nceput s-o primim, dar am zis c-o fi trimisă cu vreo misiune de stat la noi.

EVDOKHIA

Spioana vorbește! Ea care se pupă cu Brescia. *(Tunând)* Se bagă sub plapumă, cu bărbatu-său... ce-o fi văzut la ăla sfi-jit?... se bagă sub plapumă ca să nu-i vedem noi, poporul, cei mulți, și se pupă-n bot cu Brescia, transmit dând din coate ca niște desperați. Ei văd că li se îneacă corăbiile... Semnalizează...

IRINA

Așa? Va să zică ne-ai pândit? *(Se repede la Dan și-l zgâlțâie.)* Când spuneam eu că asta e cu ochii pe noi, tu ziceai că nu te mai iubesc!...

PENSIONARUL

Fără acte de violență în fața instanței.

IRINA

Dar unde să-l bat dacă n-am casă? Dacă mi-ați spart casa?!

DAN

(energic)

Dați-ne locuință. I-o lăsăm pe-asta bătrânci, să se spele cu ea pe cap... Și noi ne mutăm, cred că avem și noi dreptul, suntem tineri, ne-am căsătorit legal cu acte în regulă... cu timbre, tot în regulă, dar unde să fim și noi fericiți dacă primăria nu ia măsuri să ne scape de mama ei care e o scorpie?!

IRINA

E mama ta și tu semeni cu ea. Dacă primesc apartament,
10 mă mut singură, rezolv amândouă problemele.

COPILUL

(suindu-se cu picioarele în pat)

E clar în fața cui ne găsim. În loc să punem fiecare câte o cărămidă, stăm și ascultăm lamentațiile unei paralizate care,
15 după informațiile pe care le avem noi, a fost o parașută...

FEMEIA BRUNETĂ

Totți am fost parașutați... din burta mamei și-acum uite cum ne purtăm cu cei care s-au sacrificat.

IRINA

(către Copil)

20 Cum rămâne?

COPILUL

Vom studia dosarele și pe-o față și pe alta. Cine nu are dosarul sticlă... Asta nu e o amenințare... Ședința s-a terminat,
25 *(Dă să plece.)*

PENSIONARUL

Și sentința?

O VOCE

Să dispară dintre noi uneltele Vaticanului și parașutații!

COPILUL

Calm, prieteni! Nu putem lua măsuri pripite. Omul, ce mândru sună acest cuvânt...

POTOIEA

(a intrat pe neobservate și s-a așezat la coadă)

5

Al dracului de mândru!...

COPILUL

Când vor sosi prietenii noștri cu gunoaiete, făceți-le o critică aspră.

POTOIEA

(încet către Femeia Înaltă)

10

Putem să le dăm cu ceva în cap?

FEMEIA ÎNALTĂ

Văd că nu te-ai învățat minte... pe-acolo pe unde-i fost...

POTOIEA

15

Aici v-am lăsat, aici vă gălesc... Gunoierii ăia tot n-au venit?

FEMEIA ÎNALTĂ

Sunt reținuți la o mică ședință.

EVDOCHIA

(se cuibărește în pat)

20

Oscioarele mele, oscioarele mele...

O VOCE

Vedeți că s-a băgat sub pluș. *(Cineva ia plușul de pe pat.)*

COCA

Asta e d-aia învățată să doarmă pe la ședințe.

25

IRINA

(către Dan)

Eu îmi iau lumea în cap. Când m-ai cerut de la mama n-ai spus că mă iei să mă dai pe mâna soacrei!

DAN

De câte ori să-ți repet, dragă, că nu e mama mea? Ce vrei? S-a repartizat la fiecare familie tânără câte o babă, trebuie să înțelegi și tu. Sunt niște momente grele, trebuie să suportăm 5 baba. La alții au căzut bombe, dragă, și tot n-au crăpat.

IRINA

Îmi iau lumea-n cap. Mă spânzur! (*Fuge*)

DAN

Atunci mergem la balamuc, dacă n-avem măcar atâta nivel să ne abținem și să înțelegem o situație concretă. Irina, iubito! (*Fuge după ea. Ies amândoi din scenă.*) 10

EVDOCHIA

Dacă m-aș mai naște a doua oară, aș pune condiții. Așa și așa. I.e primesc bine; nu le primesc – să mă pupe-n fund! Nu 15 mă mai nasc. (*Se dă jos din pat, merge și intră în ladă.*) Nu știu unde naiba văzusem o rădăcină de stevie...

POTOIEA

Tot așa... conserve de omizi și iarbă pe cartelă?

COCA

Nu, nu, nici vorbă. Se trăiește destul de bine. S-a îmbunătățit traiul. 20

POTOIEA

Nemții ăștia au o bucătărie imposibilă. Ți se întorc mâtele pe dos.

25

COCA

Ați călătorit mult!

POTOIEA

Așa și așa.

BRUNETA

Să nu de-a Dumnezeu omului cât poate să ducă.

PERPEIEA

Cât ai dus-o?

POTOIEA

(*Arată pe degete, cam neclar.*) 5

BRUNETA

(*Se închină.*)

POTOIEA

Dar nu-mi pare rău. 10

PERPEIEA

De ce să-ți pară rău? O viață are omul, măcar să...

POTOIEA

Totuși îmi vine destul de greu acum. Odată ce întrerupi, e foarte dificil s-o iei de la capăt. Îmi vine peste mână să iau 15 iarăși coada de la capăt...

O VOCE

Treci la rând...

FEMEIA CU BASMA VERDE

Pe-acolo nu există cozi? 20

POTOIEA

(*evaziv*)

Or fi, dar nu prea ai timp să stai la ele...

FEMEIA ÎNALTĂ

Așa e că standardul de viață e mult mai ridicat? 25

POTOIEA

Pentru ei... o fi... Dar pentru ei... Așa, dacă n-ai bani, n-ai nimic... N-ai șireturi, n-ai curea...

PERPELEA

Și nu vă plictiseați?

POTOLEA

Nu.

5

PERPELEA

Și ce faceați tot timpul?

COCA

Ei, nu-l mai întrebați lucruri de-astea... Poate n-are voie să spună. Țștia așa sunt. Ies și fac pe morții în păpușoi. N-am văzut, n-am auzit nimic. Nu sunt în stare să umple o carte poștală cu impresii. Din c-a fost bine nu te scot.

POTOLEA

N-a fost rău.

COCA

15 Poftim!

POTOLEA

Măcar am învățat englezește. Avea unu' o metodă dată dracului. Te bătea până te scotea lord. O metodă grozav de subtilă. Toată ziua cioc-cioc la cap.

20

PERPELEA

Și cu pronunția?

POTOLEA

Aveai, n-aveai chef... cioc-cioc! Ne despărtea doar zidul... Și numai ce-l auzcai la miezul nopții: cioc-cioc. Treci la engleză.

25

PERPELEA

Morse?

POTOLEA

Hau du iu du? Da, morse. Pronunți perfect, dar nu știi să scrii.

PERPELEA

Asta altă dată... Data viitoare... ferească Dumnezeu.

POTOLEA

Nu, c-a plecat profesorul. L-au cumpărat ăia. L-au scos, l-au legat la ochi până la aeroport, l-au suit așa în avion și gata. 5

BRUNETA

Așa e când dă norocul peste om...

POTOLEA

Aș! El nu voia. Zicea: Nu-mi las eu studenții. Unde mai întâlnesc disciplină ca aici?! Și chestia e că, vedeți dumneavoastră, el nu știa să predea englezește decât prin metoda morse. Dacă de mic... Ori, bagă-i pe ăia la pușcărie dacă poți. Era pur și simplu distrus. Zicea că ori e pe viață, ori nu e nimic. Noroc c-a făcut explozie.

FEMEIA ÎNALȚĂ
(*iși duce mâna la ochi*)

15

Aoleu!

POTOLEA

I-a plesnit fierea și vă închipuiți. Avionul a sărit în aer...

PERPELEA
(*didactic*)

20

Domnule, omul ori îl lași acolo unde l-ai învățat, ori îl dai dracului. Acum e la pușcărie, acum e în Anglia, chestia asta nu se poate...

COCA
(*lui Potolea*)

25

Și cum ziceai că era pe-acolo... adică... era bine?

POTOLEA

Doamnă dragă, cum e la casa omului, câteodată mai bine, câteodată mai rău... Nu poți s-o ții într-un chiot... 30

O VOCE

Acum se poate.

POTOLEA

Nu zic ba..., tocmai asta ziceam... ca acasă!

5

BRUNETA

Griji, supărări?

POTOLEA

Nu.

FEMEIA ÎNALTĂ

(*oftează*)

10

Ei...

COCA

Și acum ce faceți?

POTOLEA

15 Stau și aștept... Mă cam plictisesc, să fiu sincer. Mă gândeam că n-ar fi rău să organizez o societate sportivă... Mi s-a spus că pot să-mi reiau vechea ocupație, să organizez câte societăți secrete vreau, că nu se mai bagă nimeni...

PERPELEA

20 Ce? (*Se îndepărtează speriat.*)

POTOLEA

O asociație sportivă: „Vila Zambila“. Îmi place cum sună: „Vila Zam-bi-la“. Dă din coadă, nu?

COCA

25 Cum?

POTOLEA

... de tir... E un sport foarte nobil. O s-avem și puști. Mi-au spus: găsește tu oameni că îți dăm noi puștile. (*Pe gânduri*) Poate împușcăm cupa mondială...

PERPELEA

5

(*tusește semnificativ, ceilalți se îndepărtează cu prudență de Potolea*)

Astăzi avem o zi splendidă, deși...

COCA

Fără nici un deși. E o zi splendidă și... și gata. (*Râde*) O zi nouă.

BRUNETA

10

(*se uită pe cer*)

Pic de nor. (*Încet*) Ce-o fi vrând ăsta?

FEMEIA ÎNALTĂ

De ce credeți că i-au dat drumul așa repede? N-a făcut nici cinci ani.

15

POTOLEA

(*rămas singur se apropie de coadă*)

Noi suntem foarte dotați... și n-ar fi exclus să avem chiar geniul tirului... (*Către Coca*) Împușcăm Cupa? (*Melancolic*) Din păcate nu te poți lansa în nici un domeniu decât în străinătate...

20

COCA

(*vădit enervată, se trage mai încolo*)

Ce naiba o fi întârziind atâta?

POTOLEA

25

(*regret*)

Dacă profesorul meu rezista la șocul avionului, apoi știu c-aveam un om sigur acolo. Se lansa precis, că era tobă de carte... Păcat. Nu știm să ne prețuim oamenii. Ne batem joc de ei, îi legăm la ochi și-i trambălăm prin avioane... (*Coca se mută în altă parte.*) În țările civilizate tragi cu pușca și nu vezi o coadă... 30

PERPELEA

Eu cu tipul ăsta nu vreau să am de-a face.

BRUNETA

Are ceva cultură... Știe două limbi.

5

FEMEIA ÎNALTĂ

Degeaba dacă n-ai caracter...

BRUNETA

Se poartă ca un lord...

PERPELEA

10 Dacă întreabă cineva de „Vila Zambila“, să știți că eu n-am auzit nimic.

BRUNETA

O fi existând?

COCA

15 Nu mai fi așa curioasă, c-o găsești.

BRUNETA

Iasă-mă, dragă, că n-o să mă feresc la fiecare cuvânt. Câtă vreme mi-e conștiința curată, pot să mă caute și-n coc! Ce-or să scoată de la mine?

20

(Apare gunoierul șef cu o roabă.)

PERPELEA

(uimit)

Gunoierul șef!

COCA

(și mai uimită)

25

Cu o roabă!

BRUNETA

V-au dat la roabă! Vai de mine, ce mașină mai e și asta?!

GUNOIERUL ȘEF

(denn)

O roabă.

BRUNETA

(revoltată)

5

Iar roaba capitalistă?

GUNOIERUL ȘEF

Și roaba e tot o mașină. (Cu o mătură strânge frunzele căzute și le pune în roabă.) Eucaliptii ăștia sunt buni, dar fac prea multe frunze. (Râde.)

10

BRUNETA

Abia ne căpătasem încrederea în dumneata și acum... (Răstit) Spune că nu-i adevărat, altfel mă bagi într-o criză politică...

GUNOIERUL ȘEF

Realitatea e realitate. (Îndeasă frunzele.)

15

COCA

E revoltător. Muncește omul atâta amar de vreme, e promovat pe camion și după aia, zdup! Ia tomberon.

GUNOIERUL ȘEF

(bătând cu pumnul în tomberon)

20

Gura! Nu știu nici o muncă rușinoasă care să înjosească pe om.

PERPELEA

Du-te de te pișă, nu mai vorbi în lozinci.

EVDOCHIA

(scoate revoltată capul din ladă)

25

Vită! Aici sunt dame! Cum îți permiți?

PERPELEA

Iertați-mă dar m-a luat gura pe dinainte. Nu sunt prost-crescut. (*Furios*) Dar cum să nu-ți ieși din pepeni când... (*Către gunoier*) Ce? Te...

5

EVDOCHIA

(*către Coca*)

Tu, femeie, care ziceai că nu prea-ți ajunge... Vino-ncoace, am impresia c-am mirosit ceva bun.

COCA

10 Eu în lada cu gunoi nu mă bag, să știu bine c-o să crăp. (*Șovăind*) Poate doar așa... să-mi arunc ochii pe deasupra. (*Dă să se ducă.*)

GUNOIERUL. ȘEF

15 Nu pleacă nimeni. (*Către Evdochia*) Nimeni nu face întruniri, oriunde s-ar găsi.

O VOCE

Cine sparge coada e înțeles cu imperialiștii...

EVDOCHIA

20 Eu nu pricep limbaul ăsta, să mă pici cu ceară. Vorbesc parcă pasărește. (*Vără iar capul în ladă.*)

GUNOIERUL. ȘEF

(*tusește*)

Sectorul ăsta e foarte slab. Mi-au spus: „Este cel mai greu sector, du-te și pune umărul“. Poți să refuzi o sarcină?

25

COR

Nu-uuu!

GUNOIERUL. ȘEF

Sunt ferm hotărât să fac curățenie. (*Mai strânge câteva frunze.*)

FEMEIA ÎNALȚĂ

Facem curățenie în fiecare zi, dar ce primim în schimb?

EVDOCHIA

(*din ladă*)

Până nu primesc casă, nu mă mai spal pe dinți.

5

GUNOIERUL. ȘEF

Linște! Vreau să vă spun niște adevăruri.

COCA

Baliverne. Mai bine ne-ai spune niște baliverne, că de adevăruri ne-am săturat.

10

GUNOIERUL. ȘEF

Mersul înainte al străzii noastre nu se face cât ai sălta din umeri. Înțelegeți ce vreau să...

COCA

Strada noastră e cotită, de-aia nu progresăm.

15

GUNOIERUL. ȘEF

(*luat pe neașteptate*)

Nu e cotită...

BRUNETĂ

Se vede și după nume: Semi...

20

GUNOIERUL. ȘEF

Se cer sacrificii...

PERPELEA

Să vină să le ia. Știți, când un comandant antic a cerut dușmanului să depună armele, i s-a răspuns ferm: Să vină să le ia!

25

BRUNETĂ

(*curioasă*)

Și s-a dus?

TIPUL.

Depinde de istorici. Unii zic că da, alții neagă vehement.

GUNOIERUL ȘEF

(continuând)

5 Trebuie să-ți dai și viața...

BRUNETĂ

Să vină să le-o ia.

GUNOIERUL ȘEF

... a venit...

10 FEMEIA ÎNALTĂ

Vai de mine, leșin!

GUNOIERUL ȘEF

... momentul să fim pe deplin conștienți. O statistică japoneză arată că la zece înși șapte sunt inconștienți. Restul im-
15 potenți. Ce aveți de spus în problema asta? *(Tăcere penibilă)*

BRUNETĂ

Ce tăcere penibilă!

COCA

Dacă au fost lăsați brambura.

20 PERPELEA

(spierat)

Și-au pierdut conștiința de sine?

COCA

Asta numai într-un accident de muncă.

25 BRUNETĂ

S-au înmulțit atacurile de cord. Fel de fel de cazuri, după acorduri.

COCA

Fel de fel de acorduri.

GUNOIERUL ȘEF

(se suie pe roabă)

Ne-am industrializat prea rapid... 5

COCA

Ăsta e ritmul. Ții, ori...

GUNOIERUL ȘEF

Dar conștiința a rămas în urmă. Hă! Hai s-o... știți, e o problemă de ambiție. Avem sau n-avem ambiție? *(Zgomot, își face apariția o mașină de gunoi nou-noută.)* 10

FEMEIA ÎNALTĂ

Ia te uită! Vorbești de lup și lupul la ușă.

GUNOIERUL ȘEF

Problema e dacă gunoaietele noastre se ridică la nivelul mize-
riei mondiale?! 15

PERPELEA

Poate doar cele congelate.

ADJUNCTUL

(iese din cabină și se urcă în mașină) 20

Am luptat și am ajuns la țanc.

COCA

(înghiontind pe cineva)

Unde am ajuns?

BRUNETĂ 25

Ia țanc.

COCA

A!

ADJUNCTUL

(patetic)

Vă mulțumesc din suflet că ați avut răbdare.

O VOCE

5 Am știut să așteptăm până la urmă. Știm o vorbă: urma alege.

ADJUNCTUL

(arătând mașina)

Iată, rezultatul vă surâde. Deși, să recunoaștem, nu v-ați
10 purtat totdeauna cu destul calm, cu destulă înțelepciune...

COCA

Asta cam așa e. Am mai vociferat, am mai umblat cu zvonuri, ne-am mai îndoit... În plus, și-a înfipt colții scepticismul.

ADJUNCTUL

15 Scepticismul trebuie extirpat zilnic, ca pirul. Te scoli, te speli, te piepteni și-ți extirpi scepticismul.

O VOCE

Se ascute lupta între scepticism și optimism.

ADJUNCTUL

20 Mașinuța asta... uitați-vă la ea... că...

FEMEIA ÎNALȚĂ

(speriată)

Ne-o ia?

BRUNETA

25 Ce?

ADJUNCTUL

Mai lăsați-vă de calomnii.

COCA

Dacă ne-o ia...

ADJUNCTUL

(scos din fire)

Cum să v-o mai ia, dacă v-a luat-o odată? V-a luat-o din
5 mâinile acelora... acum gata, s-a zis. E a dumneavoastră.

BRUNETA

Leșin...

ADJUNCTUL

A dumneavoastră, a noastră, adică a satului... 10

PERPELEA

Care sat? Parcă eram la oraș?

ADJUNCTUL

Orașul a ajuns la nivelul satului și fiecare municipiu-sat are
o mașină nou-nouță de încărcat-descărcat gunoiul. Ca asta. 15
Uitați-vă bine la ea, că...

EVDOCHIA

(ieșind din ladă)

Ne-o ia?

GUNOIERUL ȘEF

20

Nu v-o ia nimeni, bătrânico, tocmai asta e chestiunea. Nu
v-o mai ia nimeni.

EVDOCHIA

De ce nu ne-o mai ia nimeni? Nu e bună?

GUNOIERUL ȘEF

(trage roaba lângă Adjunct)

25

Șefule, oamenii nu pricep dintr-o dată.

ADJUNCTUL.

Ba pricep. Pricepeau. Dar i-ați prostit voi cu demagogia. Tu și cei de teapa ta, care v-ați primit pedeapsa. Așa i-ați sucit, așa i-ați învârtit... că...

5

O VOCE

Da, așa ne-au sucit, așa ne-au învârtit, că...

GUNOIERUL. ȘEF

Nu e o masă de oameni curată. Eu mă pricep la mese mari de oameni. Mai sunt impurități. (*Râzând*) Alte boabe. Trebuie
10 aleasă neghina și măcinată în focul luptei.

ADJUNCTUL.

Mai întâi să-ți lichidezi lipsurile grave și la urmă să-mi dai mie lecții. (*Către ceilalți*) Îl cunoașteți? (*Scârbit*) El a fost frâna.

COCA

15 Am mers înainte cu frâna pusă.

TOȚI

(*către Gunoier*)

Huideo, frână imputită!

EVDOCHIA

20 De-aia n-am putut noi să...

ADJUNCTUL.

(*surprins*)

Să... ce?

25

PERPELEA

(*către Evdochia*)

Ți-a fost prea moale-n ladă?

ADJUNCTUL.

(*perseverent în indignare*)

Să... ce?

EVDOCHIA

Să avem termometre. Am stat șapte ani cu 25 de grade în loc de 36 de grade cât e normal și n-am știut că sunt răcită, pentru că niciodată n-am apucat și eu rând la un termometru.

ADJUNCTUL.

5

(*luminat*)

Așa! Demască-l curajos, bătrânico. Cum te cheamă?

EVDOCHIA

Evdochia.

ADJUNCTUL.

10

Demască-l, mamă Evdochie, să audă și dumnealui părerea bătrânilor. Noi ne aplecăm urechea și la ce zic bătrânii.

EVDOCHIA

Sunt la vârsta când mi-e totuna, că e albă, că e neagră. (*Intră în ladă*) Aici măcar e răcoare.

15

COCA

Dați-ne odată gunoaietele alea, să ne luăm de-o grijă. Unele mai avem bărbați, altele și amanți. (*Răsete*)

FEMEIA CU COPII.

Copii!

20

COCA

Și n-o să stăm până la...

ADJUNCTUL.

Aveți perfectă dreptate. S-a lucrat cam birocratic mai înainte și nici acum nu merge totul strună. Vă veți primi îndată
25 drepturile. Hei, șofer! Conducător auto!

ȘOFERUL

(*scoate capul din cabină*)

Ce?

ADJUNCTUL.

Oamenii sunt la capătul răbdărilor. Nu-i mai țin bateriile să mai rabde. Ia hai să le facem noi o probă de rapiditate.

ȘOFERUL.

5 Gata! (*Dă drumul la motor, nu curge nimic*) Na, că s-a defectat tehnic. S-a defectat tehnic. (*Vociferări*)

(*Cortina*)

TABLOU I. 5

COCA

(*vine speriată*)

10

A murit... A murit...

PERPELEA

Cine?

COCA

15

Baba Evdochia... doamna cu patul...

IRINA

(*sare ca arsă*)

Cine? Ce?

COCA

20

Uite-o acolo... (*Arată lada.*)

IRINA

(*dă fuga și se uită în ladă*)

Vai de mine și de mine! (*Începe să plângă.*)

BRUNETA

(*către Irina*)

25

Ia nu te mai prefacă acum! Cine să creadă că-ți pare rău când îți rămâne ție patul, cu tot ce-i pe el...

IRINA

(*plângând*)

Mamă, mămico...

BRUNETA

Nu ziceai tu că e o străină?

5

IRINA

Mi-a fost ca o mamă. (*Apare Dan*) Vino, Dane, că s-a-ntâmplat o mare nenorocire... (*Merge și smulge din marginea șanțului niște buruieni și le aruncă în ladă.*)

DAN

(*păstrându-și cușpătul*)

10

Cine s-ar fi așteptat la așa ceva? Ne obișnuisem cu ea în pat, credeam că nu va muri niciodată... Tinerete fără bătrânețe în pat, nu se poate, așa gândeam... (*Către Perpelea*) Poate-mi ajutați să o suim în pat, s-o pregătim.

15

IRINA

Iasă, nu te amesteca, Dane... Ias-o acolo, să vedem ce zice comuna.

DAN

(*aruncă și el niște flori în ladă*)

20

Dumnezeu s-o ierte.

IRINA

(*se urcă în pat și începe să plângă. Dan vine lângă ea*)

PERPELEA

Cum au unii noroc!

25

BRUNETA

O duceau și ei destul de greu, n-ați văzut, ajunseseră până la divorț. Acum măcar au culcușul lor, nu se mai bagă nimeni între ei...

FEMEIA ÎNALȚĂ

Încetul cu-ncetul o să se rezolve toate problemele...

COCA

Nu poți pretinde totul dintr-o dată...

5

IRINA

(cătore Dan)

Iubitule, vino mai aproape că mi-am schimbat părerea.

DAN

(curtenitor)

10

Ți-ai pus părerea aia care-mi place mie? (*Apure Neagu cu un geamantan în mână.*)

NEAGU

(cătore Perpelea)

Bună ziua. Care e patul cel liber? Am fost repartizat aici.

15

PERPELEA

Nu știu, nu mă bag.

IRINA

(sare cu arșă)

Ce pat liber, care pat?

20

NEAGU

Dacă am fost repartizat... Că nu m-ar fi trimis aiurea. Uite aici hârtia.

DAN

Domnule, n-ai nici un drept...

25

NEAGU

Vă rog cheile, să mă pot urca-n pat. (*Se instalează.*)

IRINA

(cătore Dan)

Vezi, bărbate?! Tu, în loc să te zbați, să umbli pe la foruri...

NEAGU

Vă rog, gălăgia mai mică, nu suntem în gară... Mi-s frânt de oboseală...

DAN

(cătore Irina)

5

Tu de ce te-ai lăsat pe mine? Dacă știai că mie n-o să-mi dea, de bleg ce sunt, or să mă ducă cu vorba și până la urmă o să primească altul repartitia, de ce nu te-ai ocupat de problemă? Așa fac femeile gospodine, se duc pe colo pe dincolo... ele răzbesc mai ușor...

10

NEAGU

Oameni buni, liniște!

DAN

(își ia haina și pleacă)

IRINA

15

Du-te la centru...

DAN

(iesind)

Da, că sunt nebun să... Mă duc să joc bâză!

IRINA

20

Ptiu, stricature!

NEAGU

Îmi pare rău, doamnă, că s-a nimerit așa... Mie mi s-a promis mai demult și astăzi numai ce primesc la telefon: „Vino să-ți iei apartamentul în primire“.

25

IRINA

Dar e un simplu pat nenorocit...

DAN

Apartamentul cel mai ieftin, știu... Confort paispe. Nici n-am pretenția la mai mult. Nu-mi pot permite...

IRINA

(disperată)

5

Și noi ce facem acum?

NEAGU

Ne-om îngădui noi... Până primiți și dumneavoastră repartizarea... Vă învăț eu unde să mergeti... Duceți-vă la... *(îi suflă la ureche.)*

10

IRINA

Nu, domnule. Asta e boală lungă... *(Începe să plângă. Merge lângă ladă și bocește și mai tare):* De ce-ai murit...?

BRUNETA

15 Norocul e schimbător, dragă...

COCA

Zici că l-ai prins pe Dumnezeu de-un picior... și când colo e de lemn! *(Râde acru.)*

NEAGU

20

(fumează o țigară, așezat pe marginea patului)

POTOIEA

(se apropie de el)

Dumneata ești cel nou?

NEAGU

25

Da.

POTOIEA

Uite care e chestia, trăim niște vremuri tâmpite.

NEAGU

(perplex)

Cum?

POTOIEA

Ascultă-mă pe mine, că sunt de pe-aici. Salariul se face că se mărește și-n realitate scade vertiginos. Mie mi s-a micșorat de trei ori, de când cu măririle astea, pentru că aia s-a scumpit, aialtă la fel... Mergi la piață după niște gunoaie și trebuie să faci și coadă.

NEAGU

10

(ridicându-se în picioare)

Domnule, drept cine mă iei? Te dau pe mâna... Cum îți permiți?!

POTOIEA

15

(resemnat)

Au băgat frica și-n dumneata...

NEAGU

Chem...

POTOIEA

20

(fericit, îl pupă)

Am vrut să te-ncerc... Bravo! Ești de-ai noștri. Acum, de când s-au deschis granițele, vin fel de fel de spioni.

NEAGU

Ce granițe, domnule, ce tot vorbești?

POTOIEA

25

Dintre sat și oraș. *(Soaptă)* Vin țărani de la sate și fac spionaj industrial...

NEAGU

(demn)

Eu nu sunt ce crezi dumneata...

30

POTOLEA

Bineînțeles, din moment ce ți-au dat pat la noi, înseamnă că te-ai integrat. De-aia trebuie să ne ajuți. Știi ce, facem o echipă de tir.

5

NEAGU

A, nu...

POTOLEA

Atunci uite ce e, nu poți să rămâi necuprins într-o formație... Ai picat bine, tocmai ne pregăteam să... *(Îl ia de braț și ies din scenă.)*

IRINA

(vine și se așează pe pat)

COCA

Cum se tin, dragă, și de voi, ghinioanele... Te măriti și nu găsești casă, după aia îți moare bătrâna, după aia te pomenesci c-un străin în așternut... Ce-o să faci tu acum, săracuța de tine? *(O mângâie)* Trebuie să-ți iei boarfele și... unde să te duci?

IRINA

Eu până nu divorțez, nu schimb patul...

20

(Intră Copilul și doi Vlăjgani.)

COCA

(arătând spre Irina)

Jale mare... A crăpat Coana cu patul... Știți, scofâlcita aceea... A apucat-o moartea scociorând în lada cu gunoi... Ca un făcut! *(Se închină.)*

25

COPII.UI.

Nu-i cazul să ne-nchinăm așa una-două... Pe-o parte-mi pare rău, oameni suntem, pe alta...

COCA

Bine că i-a strâns natura oasele... Nu mai era-n stare să se spele, nu mai avea dinți... numai dumneaei știe cât a-ndurat cu ea, c-au stat, vorba aia, sub același coviltir...

IRINA

5

În ultima vreme, se făcuse foarte rea. Vezi, presimțea! Dar i-am răbdut totul... Și, uite, acum...

COPII.UI.

(cătore Vlăjgan)

Luați patul și aruncați-l. Adică puneti-l în ladă, așezați moarta-n el... O îngropăm cu totul...

10

IRINA

Vai de mine și de mine! E al nostru!

COCA

În plus, a mai venit încă unul...

15

COPII.UI.

Cine?

COCA

Zice că are repartizare, s-a băgat peste doamna, o întregă promiscuitate, bărbatu-său a început să-njure și s-a dus c-o falcă-n cer și cu una-n pământ...

20

IRINA

N-a înjurat pe nimeni, de ce cauți să-l înfunzi!

COPII.UI.

Lichidăm noi cu promiscuitatea! *(Semn către vlăjganii care pun mâna pe pat)*

25

IRINA

Bine, dar sunt două familii care...

COPILUL.

Am suportat ani în șir acest pat în mijlocul pietei. Peste tot
s-au făcut sistematizări, demolări și eu am îngăduit, nu știu de
ce, această magherniță care, vă spun, din punct de vedere estetic
5 cădea tare rău...

COCA

Se vedea cât de colo că nu era de-aici!

BRUNETĂ

(se bagă în vorbă)

10 N-avea nici o rațiune...

COPILUL.

(cătrep Vlăjgani)

Demolați și sistematizați.

15 *(Aceștia iau boarfele și le aruncă în bratele Irinei, pun geamantanul lui Neagu
jos, apucă patul și intră cu el în ladă.)*

IRINA

(cu boarfele-n brate)

Și colocariii?

COPILUL.

20 Răbdare, c-o să se rezolve totul...

PERPELEA

Aveți dreptate. În Piața San Marco din Venetia nu vezi un pat.

BRUNETĂ

Ai fost la Venetia?

25

PERPELEA

Nu, pe hartă.

COPILUL.

Am procedat așa de dragul unui simbol. Bătrâna trebuia
să dispară cu strat cu tot... V-am spus-o și pe-asta... Vechiul
30 care moare... În locul maghernițelor, ridicăm palate...

IRINA

Și eu, până-atunci?

COPILUL.

(repros)

N-aveți pic de romantism, de poezie, habar n-aveți să visați... 5

IRINA

Unde să visăm, domnule, dacă n-avem pe ce pune capul?
Să visăm cu boarfele-n brate? *(Plângând, trece la coală.)*

COPILUL.

Da, se poate visa și așa. Se poate visa în orice poziție, chiar 10
și cu capul în jos, când există un corp... Eh, cum nu înțeleg
oamenii dintr-o dată...

COCA

Dintr-o dată nu înțelege nimeni, dar cu timpul se de-
prind... Înțelegerea dintr-o dată e cea mai grea... 15

(Intră Cata. Merge furioasă la Copil.)

CATA

Sunt supărată foc pe dumneata! Am primit reclamații că
prin părțile astea distribuirea gunoaielor se face defectuos.
Foarte defectuos. Un grup de oameni mi s-au plâns. Și pe bună 20
dreptate.

COPILUL.

(dezrinovându-se)

Uitați cum stau lucrurile, nu e chiar așa de simplu. Am
primit o mașină nou-noută, ultimul tip, la soare te poți uita 25
dar la ea ba, dar oamenii noștri nu știu cum s-o oprească. Nu
merge decât dacă-i dai un picior, și la urmă se oprește, trebuie
să scoți producția din ea cu mâna...

ADJUNCTUI,

(de departe)

Un picior în fund, un pas înainte. Țăsta e progres?

CATA

(vânătă)

Tehnicienii dumitale sunt de meserie?...

COPII.UI.

Ne gândeam să-i trimitem să se specializeze în străinătate, dar nu le-a venit încă rândul. Au plecat întâi ăia cu aranjatul
10 vitrinelor. Avem și noi un plan.

CATA

Să vină la mine.

COPII.UI.

Nici eu nu sunt prea mulțumit de ei... *(Face semn Adjunctului și Soferului să se apropie)* Lumea pierde prea mult timp la coadă.

ADJUNCTUI,

(sosind)

Ne-ați chemat?

COPII.UI.

Lumea pierde prea mult timp la coadă.

ADJUNCTUI,

Ee! Vax!

CATA

Ce înseamnă asta, cetățene, așa se răspunde?

ADJUNCTUI,

Ce să facem și noi mai întâi, doamnă? Avem o mașină pe
25 mână, utilaj nou, nu putem să ne batem joc de el.

ȘOFERUL.

Și la urma urmei, mai e o problemă: utilajul e prea fin pentru gunoiul nostru! Nu primește mașina. S-a defectat luna trecută, abia am dres-o. Acum e gata.

ADJUNCTUI.

Am venit și noi cu fel de fel de invenții și inovații, ca totul să meargă din ce în ce mai bine.

COPII.UI.

Cu încetineala asta a voastră, mi-ați pus orașul în cap. Am stabilit ca gunoaiele să se ridice miercurea, de ce nu se ridică decât sâmbăta, de zac pisicile moarte pe străzi?!...

CATA

Nu vă certăți între dumneavoastră, acum. I așați ranchiunele...

ADJUNCTUI.

Totul e gata, doamnă. Chiar voiam să dăm drumul...

ȘOFERUL.

(cu năduf)

Parcă noi n-am dori din tot sufletul să fie lumea fericită? Dar dacă are ghinion! Lumea asta nouă are ghinion și pace!

COPII.UI.

Toți dorim să fie fericire și, uite, unii mai mor. Înseamnă că undeva nu se lucrează cum trebuie. *(Către Cătă)* Știți că bătrâna aceea...

CATA

Să lăsăm morții, să ne ocupăm de vii. Altfel, nu mai terminăm niciodată.

ADJUNCTUI,

(se suie pe mașină)

Ura!

BRUNETA

Ptiu! De demagogie ești bun.

FEMEIA ÎNALȚĂ

(cătore Brunetă)

5 Gura!

BRUNETA

Păi, nu vezi c-am îmbătrânit aici, de când ne tot duc cu zăhărelul...

ADJUNCTUL

(de sus)

10 Formați la repezeală rândul, în câteva minute începe marea sărbătoare a împărțirii recoltei.

BRUNETA

Vrem gunoaie, nu recoltă.

15

COCA

Asta zic și eu sărbătoare! Să ne purtăm disciplinat, altfel se încurcă treaba.

O VOCE DE FEMEIE

Întâi să treci tu la locul tău, c-ai venit ultima...

20

(Intră Potolea într-un suflet.)

POTOLEA

(cătore Adjunct)

Stați. Nu distribuiți. Păcat de eveniment. (Merge la Copil și-i explică ceva.)

25

COPILUL

Uitasem. (Cătore Cata) A pregătit un spectacol, cu ocazia zilei de azi.

POTOLEA

Sărbătoarea era prea mare, să treacă așa necântată...

CATA

Niște coruri?

POTOLEA

Nu, o piesă.

O VOCE

5

Jos absurdul!

CATA

Mă rog, dacă așa ați stabilit. Oamenii au nevoie și de frumos.

POTOLEA

Imediat aduc trupa. (Iese)

10

COPILUL

(cătore lume)

Întâi un mic program artistic. Așa, o chermeză...

COCA

Ba, întâi dați-ne ce aveți de dat, și mascarada, *hartiștii*, la urmă! Cine vrea, rămâne, cine are treabă, pleacă.

15

ADJUNCTUL

A, nu, nu așa! Rămâne toată lumea. De ce nu vreți să vă bucurați și dumneavoastră un pic?

POTOLEA

(intră)

20

Acum e gata. (Cătore coadă) Știți, nu sunt profesioniști. Asta, să zicem că e scena. (Arată un loc lângă mașină) Fără decoruri, fără nimic...

ADJUNCTUL

25

Dar să meargă repede. Începeți cu cântecul acela...

POTOIEA

(se scuză politicos)

N-au voce. Ce să ne mai apucăm să stricăm...

ADJUNCTUL

5 În sfârșit, dați-i drumul... Ceva optimist, ceva de-al nostru...

COCA

Nu stau la propaganda lor. Mai bine în stradă.

POTOIEA

(găsește o cutie de conserve goală și bate în ea)

10 Gong! *(Către Dan)* Spune monologul acela...

DAN

(spune pe nerăsuflate)

15 Eu nu citesc în tren ziare,
Când merg cu spatele-nainte
Căci rândurile-s parcă flinte
Și-un titlu poate să te-omoare.

20 Și unde mă grăbesc cu oare,
Mă-ntreb cu dragoste fierbinte?
O destinație-oarecare
Imediat îmi vine-n minte.

Mereu cu fața înapoi,
Tot înainte suntem duși
Și în convoiul de Isuși
Spre Golgotă-am pornit și noi.

25 Auzi comanda: „Unu! Doi!!
Nu-i răstignire ci urcuș.

(„Trupa”, fără paznici, începe să joace bâza)

DAN

Vă vom prezenta acum o bâză. Adică nici comedie, că nu ne dă nouă mâna să râdem, nici tragedie, că n-avem de ce să fim triști. Bâza și antibâza în același timp, într-o unitate dialectică, pentru a nu da naștere la interpretări. *(Se retrage într-un colț. Toți asteaptă spectacolul, unii vădit plictisiți.)*

(Cortina)

TABILOUL 6

Același decor, câțiva din cei de la coadă joacă bâza.

DAN

10 *(e bâză. Cu o palmă își acoperă ochii, iar în cealaltă încasează loviturile. Figura cunoscută. Ceilalți topăie în jurul lui și-i ard câte-o scatoalcă.)*

DAN

(cu mâna la ochi)

15 Te văd, te văd...

POTOIEA

(trage un pumn zdravăn)

Bââz!

DAN

(merge la Femeia brunetă)

20 Mână de muiere.

CEILALȚI

Nu. Treci la loc.

POTOIEA

25 Până ghicești.

DAN

(ia poziție. Primește o rafală de lovituri)

TOȚI

Bââz!

DAN
(cătore Potolea)

Hai!

POTOIEA
(râzând)

Nu. Suporti până ghicești.

FEMEIA BRUNETĂ

Așa, să le mai încasezi.

FEMEIA CU BASMA VERDE
(dă cu o cărămădă)

Bââz!

DAN
(sare ca ars)

Tu. (Arată spre Potolea.)

TOȚI

Nu. (Râsete. Apare Pensionarul.)

PENSIONARUL.

Ce se întâmplă aici?

NEAGU

Ar trebui să ne enervăm, dar jucăm bâza. Ne luăm cu jocul și ne trece supărarea. Ar trebui să ni se umfle vinele de indignare, să ni se bulbucheze ochii, ca la broaște. Să începem să drăcuim, așa din senin; și, tot din senin, să ne sară țandăra, și... Dar tot mai bună e bâza. Deconectează. Uite, din cauza asta la noi nu s-a întâmplat nimic. Am jucat bâza. (Merge și-i arde una lui Dan) Buum. Dai și nu se cunoaște. Sfânt.

DAN
(îl ia de guler pe Pensionar)

Criminalule!

CEILALȚI
(topăind)

N-ai ghicit. N-ai ghicit. Bââz! (Jocul continuă.)

PENSIONARUL.
(amenințător)

Binee! (Iese)

NEAGU

Noi nu suntem eroi, e drept, dar nu suntem nici lași. Ne situăm undeva, pe la mijloc. Suntem ca... (Arată spre Dan) Chiar dacă ne doare, găsim până la urmă destule resurse să suferim și pumnul următor. (Trage una zdravănă) Bâz! Care de la o vreme ne și amuză.

DAN
(E din ce în ce mai enervat, dar nu ghicește.)

FEMEIA BRUNETĂ
(topăind)

Până vin gunoaiete... Bââz!

PAZNICUL.
(reintră în scenă)

S-au primit dispoziții să nu se mai joace bâza.

TOȚI
(bruij)

Ăăăă!!!

POTOIEA

Iasă oamenii să se distreze. Ce rău îți fac? Ce e rău în asta?

PENSIONARUL.

Bâzâie.

DAN

Și ce dacă bâzâim?

PENSIONARUL.

Se aude. Se supără vecinii. Unii dorm, alții lucrează. Alături se naste. Se nasc oameni vii...

DAN

5 Foarte bine. Or să vină și alții să dea. Până la urmă, tot îl ghicesc eu pe-ăla. Doar n-o să fiu bâză o veșnicie.

NEAGU

Noi nu bâzâim contra vecinilor. Să fie clar. Așa e jocul. Joc popular, din moși-strămoși. Doi inși se-nțeleg să-l bată pe-al
10 treilea. Îl bat până-l omoară. Acesta moare și zice că e nuntă. Cred că acesta e punctul de vedere al oilor. Îmi spunea un instalator, doctor în meserie: „Oaia e singurul animal care nu se împotrivese. O tai la gât și ea rămâne în picioare până i se scurge tot sângele“.

15

FEMEIA BRUNETĂ

Oare ce simte un măcelar când îi vine la rând un miel cu ciucure? Ce frumos e mielul cu ciucure roșu, să nu se deoache...

DAN

Ei, taie și el întâi ciucurile... Ori nici nu-l bagă în seamă...

20

FEMEIA BRUNETĂ

Cuvintele: *brânză, bulz, ghiuj, bâr, abur... bâză...* Or fi într-adevăr de substrat?

DAN

(soaptă)

25 Substratul politic se ascunde unde nici nu te gândești...

PENSIONARUL.

(cu duhul blândetii)

Știți, eu am fost paznic la... Ascultați-mă pe mine. Vă recomand să jucați într-un picior.

DAN

De ce să jucăm într-un picior?

PENSIONARUL.

Așa.

FEMEIA BRUNETĂ

5

Nu-i nimic, jucăm și așa. Economie de picioare.

PENSIONARUL.

Foarte bine, țineți-o într-un picior. Dar numai pe stângul. *(Sfâșos)* Ascultați-mă pe mine, nu e acum momentul să preluăm fără discernământ. Vecinii sunt cu ochii pe noi. *(Taină)* Con-
struiesc un gard.

IRINA

Parcă nasc, așa ziceai.

PENSIONARUL.

Nasc, construiesc, dar sunt cu ochii pe noi. Știți cum e cu
15 gravidele. Mofuroase, suspicioase, ar mânca și aia și ailaltă... Vreți, pentru o nenorocită de bâză, să dăm de bucluc? Țștia atâta asteaptă. Vreți să vină să nască aici? Să construiască aici?

PERPELEA

(istet)

20

Acum e moment psihologic, de călușari. Fraților, jucăm într-un picior. *(Se pregătesc să jouce călușarii.)*

PENSIONARUL.

Mda! *(Iese. Tropăitul într-un picior degenerază treptat în bâză.)*

PENSIONARUL.

25

(intră furios)

Cine a bâzâit? *(Îl inbață de guler pe Perpelea)* Criminalule! *(Ceilalți râd.)*

POTOIEA

Degeaba, nu l-ai ghicit.

FEMEIA ÎNALȚĂ
(prăpădindu-se de rîs)

5 Nu el...

PENSIONARUL
(îmbrîncindu-l pe Perpelea afară)

Vezi tu pe dracu?

FEMEIA BRUNETĂ

10 Greșeală, ha, ha, ha!

NEAGU

Acum cine stă în loc?

POTOIEA

Tragem la sorti. (*Trag la sorti*) Tot... el.

15 Dacă așa i-a fost norocul... Să-l chemăm.

POTOIEA

Dacă n-o fi mort.

FEMEIA BRUNETĂ

20 Așa de repede?

CEILALȚI

Nici nu știi când te-apucă moartea.

(*Afară se aud izbituri, gemete.*)

FEMEIA BRUNETĂ

25 Ce e caraghios, e că moare pe nedrept, el nici n-a apucat să bâzâie.

CEILALȚI

Așa e, nu l-a ghicit, nu l-a ghicit... (*Topăie și bâzâie*) De ce-l omoară dacă nu l-a ghicit?

CAȚA

(*tot mai neliniștită. Către Copil, în șoaptă*)

Ce înseamnă asta?

COPIIUL
(*saltă din uneri*)

5

Știu eu? Teatru.

CAȚA

Ce fel de teatru?

COPIIUL

Nu mă pricep la artă.

10

CAȚA

(*furioasă, dar tot în șoaptă*)

Dumneata nu te pricepi, celălalt nu se pricepe, cine să se priceapă, tata?

O VOCE

15

Jos teatrul absurdului, strunga prin care ideile mic-burgheze vor să se strecoare în țarcul nostru!

CAȚA

(*în șoaptă*)

Cine e cel care bate?

20

COPIIUL

Habar n-am.

CAȚA

Ce reprezintă această bâză? Pe cine servește?

COPIIUL

25

Nu m-am gândit.

CAȚA

(*enervată*)

Ce înseamnă sărirea într-un picior?

COPIIUL.

Chiar de ce? Așa o fi jocul...

CATA

Nu vezi că mustește de aluzii la adresa primăriei?

5

COPIIUL.
(*nevinovat*)

Bâza?

CATA

Piesa asta dușmănoasă. Ai stat de vorbă cu autorul, ce zice?

10

COPIIUL.

Zice că scrie pentru el... E pentru amatori, așa mi-a spus, nu m-am băgat...

CATA

Amatori... ce fel de amatori? De ce sunt așa de amatori?

15 Cine-i plătește?

COPIIUL.

Nu m-am băgat... eu cu teatrul, să spun drept...

CATA

Învată de la mine, poate te mai izbești de problemă: un
20 subiect trebuie să ne reprezinte în ce avem noi mai bun și mai
frumos. Or, pe cine reprezintă această bătaie de joc la adresa
societății? (*Enervată*) Pe mama și pe tata? (*Tare*) Opreți jocul! Vă
mulțumim. (*Aplaudă*) E interesant, însă – au venit gunoaiile și
nu putem să așteptăm aici zece ceasuri, că se strică. Producția
25 înainte de orice!

O VOCE

Să extirpăm exhibiționismul, dacă vrem să avem de toate.

ADJUNCTUL.

Poftiți la coadă! (*Se reface coada.*)COPIIUL.
(*către Potolea*)

Dumneata să mi te prezinți mâine, cu toată trupa la mine.

POTOIEA

Sunt amatori, domnule. N-ai văzut ce greu se mișcă? Dar 5
pun mult suflet.

COPIIUL.

Amatori, neamatori, vedem noi.

POTOIEA

Mie mi s-a spus, după ce am învățat englezește: faci ce vrei. 10
Am dorit să fac o echipă de tir, dar n-au prea vrut să se bage.
Le era teamă să pună mâna pe puști, să nu se interpreteze că
se sinucid în masă. Așa mi-a venit ideea cu bâza. Folclorul tre-
buie încurajat din răspuțeri. (*Cu uimire*) Avem un rezervor fol-
cloric! S-a calculat că numai ciocârlile ar ajunge pentru tot 15
globul timp de 450 de ani de acum încolo...

(*Se aud țipete.*)IRINA
(*speriată*)

A murit domnul Pensionar.

20

CATA

Care?

IRINA

Cel care făcea pe paznicul. Știti, l-au dat afară, să-l bată că
de ce joacă într-un picior și nu bâza cinstit, după ce el îi spu- 25
sesese... ați văzut, așa era piesa! Și-afară și-a adus aminte că toată
viața a fost paznic la... nu știu unde... și-a început să-l bată
de-a adevăratelea... Și cum era în etate, a murit în bătaie, adică
bătând, că de-aia l-or fi și pensionat... Nu l-a mai ajutat cordul.
Inima l-ar mai fi împins să bată, că asta a făcut toată viața, 30
inima ar mai fi poftit, dar vedeți, cordul...

(*Apare Perpelea, plin de sânge.*)

PERPELEA
(*foarte încurcat*)

Odată a tăbărit cu pumnii pe mine, cu picioarele, eu am
5 crezut că așa e piesa. S-a schimbat sus, zic, azi-noapte, ca să fie
mai tare. Să meargă la sufletul spectatorului... Și deodată-l văd
că pică peste mine. Altfel cred că m-ar fi omorât, muream în
rol cum s-ar zice, vă mai puneam și la cheltuială, să-mi faceți
statuie volantă și să mă arătați prin turnee la toată lumea, ca
10 să ia exemplu... cum se îndură bătaia!

CATA
(*către Copil*)

Lucrurile merg foarte prost în sectorul duminical. Proble-
mele artistice sunt la pământ.

15 COPILUL
(*spășit*)

Sectorul artistic l-am cam neglijat, e drept, dar de mâine
încolo...

20 CATA
(*botărită*)

Nu de mâine, de astăzi!

COPILUL
(*către Vlăjgan*)

I-ai pe ăștia cu băza și bagă-i la beci să mai repete, să nu
25 se prezinte în halul asta în fața onoratului public. Pretențiile
spectatorului au crescut în progresie geometrică, logaritmică...
și ei... dar se poate?

VLĂJGANUL

Au fost beți?

CATA

Stați, nu vă pripiti. Mai domol, mai cu politică. Astăzi,
avem nevoie de brațe de muncă. Scoatem eucaliptii...

COPILUL

De ce să-i scoatem, abia s-au prins... 5

CATA

Tocmai că s-au prins și uite ce se întâmplă. În curând o să
ne umbrească toată activitatea. Îi scoatem și plantăm zmeură.
Așa am primit dispozitii.

ADJUNCTUL 10

Ce facem? Începem odată? Se alterează gunoaiele... O
s-avem discuții...

CATA

Să se altereze! La spectacolul acela provocator v-ati zgâit ca
15 prostii, n-a protestat nimeni și acum, când e vorba de-o acțiune
politică, îi dați zor că se strică gunoiul... Iertati-mă, uite încep
să-mi pierd cumpătul, tactul politic și...

ADJUNCTUL

N-am vrut să vă jignesc...

20 CATA
(*tare, către cei de la coală*)

Stimați prieteni! Știu că ardeți de nerăbdare să intrați în
posesia gunoaierilor, distribuite pe gratis la toți cetățenii, indi-
ferent de sex și grad de cultură...

POTOLEA 25

Indiferent de gradul de maturitate politică?

CATA
(*încet, către Copil*)

Ce e cu tipul ăștia care tot provoacă?

COPIIUL
(*soaptă*)

E de-al nostru, aduce serviciu...

CATA

5 Bine, dar întrece orice limită.

COPIIUL

Îi și place.

CATA
(*tare*)

10 Veți fi așa de buni ca, înainte de-a vă primi drepturile, să faceți o oră de muncă patriotică la scoaterea eucaliptilor?

VOCI

Eucaliptii?! (*Stupoare*) De ce să-i scoatem?

CATA

15 Știu, eu am fost cea care, cu ani în urmă, v-am îndemnat să-i sădiți. Tot eu vă spun acum: smulgeți-i din rădăcină, cât nu e prea târziu. Am greșit atunci, îmi fac autocritica. Nu sunt pentru solul nostru sănătos.

IRINA

20 Dar s-au prins. Sunt altoiți.

CATA

Altoiți, nealtoiți, îi scoatem, ce să mai vorbim. (*Îngrijorată*)
Ne-ar fi schimbat clima. Iarna ar fi fost frig, ca la Pol, și vara cald ca la Ecuator... Marea s-ar fi vărsat în râuri... Râurile în
25 izvoare... Izvoarele în ochi... Bucluc mare.

FEMEIA ÎNALTĂ

Laptele ar fi dat în foc...

O VOCE

Jos cu eucaliptii care ne împut atmosfera!

POTOLEA

Atunci a protestat unul spunând exact așa, că ne strică și clima, și-a picat într-o groapă, într-o groapă comună, ori într-un loc comun...

CATA
(*spășită*)

5

Bine făceam, dacă-l ascultam. Cum îl chema?

POTOLEA

Dracu știe, c-am dat dispoziții să se uite imediat.

CATA

10

Vom pune o placă... una comemorativă. I-a treabă! Să se distribuie cazmale, tot ce trebuie.

POTOLEA

Și cei care nu vor să participe la această acțiune de defrișare irațională a eucaliptilor, care va duce la mari alunecări de teren, 15
ce să facă?

COPIIUL

Dumneata mă scoți din sărite, omule! De ce-mi iei vorba din gură? Tocmai voiam să spun, cei care nu vor, nu vor! Nu le taie nimeni capul. Să treacă deoparte și să se-nscrie pe-o listă, 20
care n-au chef...

POTOLEA

Întocmesc eu lista.

COPIIUL
(*către Potolea*)

25

N-ai uitat? Te prezinți mâine. Cu toată banda.

CATA

Iar în gropile rămase vom planta zmeură, tot ca înainte. (*Se trece la acțiune.*)

IRINA

(bombănind amuzată)

Boababi, boababe...

PERPELEA

5 Boababe...

IRINA

Boababaci...

POTOIEA

(apropiindu-se de ei)

10 Iată că mai avem și eucalipsuri... Ce aveți de spus?

IRINA

Nimic dumitale. Ce avem pe suflet, spunem la ședință. Disciplinat.

(Rumoare, procesul muncii e în toi.)

15

(Cortina)

TABLOUL 7

Același decor. Adjunctul și Șoferul trebăluiesc la mașină.

PERPELEA

Eu m-am despărțit de-a mea din cauza unei liste.

20

FEMEIA BRUNETĂ

Erai pe lista neagră?

PERPELEA

Nu, nu eu. De fapt, nu chiar listă, era o listuță. Ce e asta? îi zic. Și ea: O listuță. Erau pe ea cam vreo sută de bărbați, cu data exactă. Ce m-a enervat cel mai mult e că în dreptul unora scria „Persoană necunoscută“.

BRUNETA

Formidabil. Anonimi.

IRINA

Masa anonimă.

PERPELEA

5

De exemplu: Azi 19 aprilie, xy persoană necunoscută.

BRUNETA

Era un fel de calendar solar?

PERPELEA

Da și ba.

10

BRUNETA

Asiro-chaldeenii construiau niște cadrane imense de piatră, pe care își notau tot felul de chestii.

PERPELEA

Atunci se scria mai puțin. Se imprima mai greu, că, de, piatră.

15

BRUNETA

Nu, dar vreau să spun...

PERPELEA

Ce e cu lista asta? am întreat-o. „O listuță“, zice.

BRUNETA

20

Astăzi toți vor să scrie și să publice. O adevărată inflație.

IRINA

Ia mai tacă-vă fleanca. A sosit momentul.

POTOIEA

A spart buba?...

25

PERPELEA

Dacă nici acum nu ne dau nimic, mă plâng în scris...

ADJUNCTUL.

În ce constă invenția? (*Radios*) Ghiciti?

BRUNETA

În ce?

5

ADJUNCTUL.

(*și mai radios*)

În timp ce mașina se descarcă... pe partea asta, se umple pe la coadă.

BRUNETA

10 Cu ce, cu tărăte?

PERPELEA

(*istet*)

Perpetuum nobile?

ADJUNCTUL.

15 ... se cufure pe aici... (*Arată*) și pe dincoace... îmbucă. Da, pe aici ceilalți vor depune, vor depune...

BRUNETA

Ce? Tărăte?

20

PERPELEA

(*bănuitor*)

Care ceilalți?

ADJUNCTUL.

25 Cei din Strada Semicercului Vechi. Până acum făceam două drumuri, pricepeți? Încărcam aici și descărcam dincolo, la ei. Încărcam Semicercul Vechi și-l goleam aici. Acum procesul tehnic s-a... simplificat cât ai zice peste.

PERPELEA

Ei, drăcie...

BRUNETA

Deci în loc de-un singur cârnat, doi cârnați. Două cozi.

ADJUNCTUL.

Fie că primiți, fie că dați bunuri... (*Către Șofer*) Șefule!

ȘOFERUL.

5

Gata! (*Intră în cabină. Hărăială, cărăială, mărăială de motoare*)

O VOCE

Se varsă niște nutret de vite.

ADJUNCTUL.

Chiar și ultimul pesimist poate să-si umple buzunarele. 10

(*Se restabilește coada cu îmbrânceli.*)

PERPELEA

(*ajuns primul lângă mașină*)Domnule, niște liță. (*Găfâie.*)

ȘOFERUL.

15

N-avem. Altul.

PERPELEA

(*e îmbrâncit din spate*)

O VOCE

Ce ne ții aici șapte ceasuri?

20

BRUNETA

Eram prima și... Nici porcii nu se-nghesuie așa la troacă, iertăți-mă. Mi-ați rupt sutienul... dați-mi niște... boia!

O VOCE

Parcă n-ai fi destul de boită... 25

ADJUNCTUL.

Stați. Stați. Nu merge chiar așa. (*Către Șofer*) Sistarea. Uitașem de ceilalți.

ȘOFERUL.

(*oprind motorul*)

S-a făcut. Am sistat automat.

ADJUNCTUL.

(*către multimea perplexă*)

Așadar – după ceilalți.

DAN

Noi?

ADJUNCTUL.

10 Somați-i să depună putreziciunea.

BRUNETA

Lămuriți-i dumneavoastră, că de-aia primiți leafă.

ADJUNCTUL.

15 Ori se încarcă și se descarcă simultan, ori plecăm cu mașina de aici. Nu putem s-o stricăm.

PERPELEA

Ce?

ȘOFERUL.

Nu e clar, oameni buni?

20 DAN

Bine, dar poate cei de pe Semicercul Vechi nu au totul pregătit...

ȘOFERUL.

25 Așteptăm... (*Rumoare. Unii pleacă. După un scurt timp apar câțiva necunoscuți. Se formează două cozi de-o parte și de alta a mașinii.*)

ADJUNCTUL.

(*către cei noi*)

Ce-mi veniți așa plouați?

ȘOFERUL.

Zic că nu mai au... (*Apar câteva gospodine cu fârșe.*)

ADJUNCTUL.

Uitați care e saltul... Până acum umpleam mașina acolo și-o descărcam aici... 5

PERPELEA

Am auzit. Și viceversa. Știm.

ȘOFERUL.

Nu știți nimic, fiindcă totul s-a reorganizat. S-a dat un suflu nou. Bași pe aici, scoți pe dincoace... 10

DAN

Aceiași bălegar?

ADJUNCTUL

Aceiași.

BRUNETA

Atunci, de ce atâta mașinărie? 15

DAN

Ca să suportăm și aparatura...

COCA

În viața mea n-am văzut un circ mai organizat. 20

PERPELEA

Să recunoaștem totuși că sunt bine intenționați.

DAN

Vax! Toți șoferii sunt niște bestii. Te-ar călca în picioare, dar nu-i lasă întotdeauna. 25

COCA

Dar și când scapă...

DAN

E o batjocură de-ți stă mîntea-n loc.

NEAGU

(cître Dan)

5 N-ai dreptate. Uite, mie mi s-a luat totul pînă la ultima
zdreanță. S-au făcut că-mi dau casă și după aia m-au demolat.

COCA

Și te-au trimis aici să faci propagandă.

NEAGU

10 Da, pentru că eu am înțeles. E greu, dar ar fi putut să fie
și mai greu.

SOFERUL

Toti stați cu mâinile întinse ca la pomana și nimeni nu
muncește.

15 FEMEIA CU BASMA VERDE

Burghezia tot își mai vîră codița...

NEAGU

Viata a luat o astfel de întorsătură încât individul e absor-
bit de societate. De colectivitate. Totul se petrece în mulțime,
20 sub ochii comunei primitive. Rîndul – forma cea mai avansată
pentru percutarea înaintea. Așa avansează și furnicile. Una în
spatele alteia. Cea din față are grăuntele-n gură, celelalte au
sula-n coaste, cum ar veni. Rîndul reprezintă într-un fel forul
antic. Ce făceau romanii toată ziua? Una, două – în for. Se scula
25 senatorul dimineata și-și zicea simplu: „Azi mă duc în for“.

COCA

Noi, la fel – la foruri. *(Risete)*

PERPELEA

Omul s-a disciplinat mai mult. Stă și așteaptă mai mult. Asta
ca o compensație la viteza nemaipomenită, la fuga timpului.

BRUNETĂ

Fuge timpul de-i sfârâie călcăiele, draga.

5

NEAGU

*(doct)*Două principii acționează asupra cozilor moderne: Princi-
piul dării-luării și principiul numărării din trei în trei.

PERPELEA

(cu oarecare jenă)

10

Să nu confunzi asta cu decimarea antică...

NEAGU

(doct)

Aia era altă chestiune. Merge din zece în zece, spune și
15 cuvîntul decimare. Sistemul decimal, după care am luat și noi
sistemul zecimal. Se număra din zece în zece, după care am
luat și noi întrebarea: de ce? Și pe care cădea vina...

COCA

(speriată)

20

Adio?

FEMEIA ÎNALTĂ

Nu e prea clar. Ce e cu cifrele astea?

NEAGU

Vă explic de-ndată. Pronunțînd cifre facem una din acți-
25 nile cele mai importante din viața noastră. Născut în anul
cutare, ziua cutare. Eliminînd verbele din aceste propoziții,
vedem că rămân cifrele, care conțin totul. Care spun totul
concentrat.

FEMEIA ÎNALȚĂ

Concentrat pe naibii.

BRUNETA

Ba pentru tine nimic nu e destul de tare.

5

NEAGU

Să avem deci în vedere ambele reguli și să ne ghidăm după ele. Să le păstrăm ca lumina ochilor. Sunt ale noastre, descoperite de noi, să le folosim cât mai rațional...

BRUNETA

10 Deci să stăm la coadă și să numărăm din trei în trei.

FEMEIA ÎNALȚĂ

De ce din trei în trei?

NEAGU

(puțin enervat)

15 Ei, dar greu vă mai intră în cap. Universul e tridimensional... A avut zece dimensiuni, șase s-au pierdut... Au rămas patru... A mai căzut una în sine... Acum e tridimensional...

FEMEIA ÎNALȚĂ

20 Și cu ce mă încălzește asta pe mine... Tine de foame? Poate că era mai bine să nu fi fost tridimensional... să fi avut două dimensiuni universul ăsta. Sau zece, ca la romani.

NEAGU

Vrei, doamnă, să ne întoarcem iar la decimări de masă?

COCA

25 Tăceți din gură, că e bine așa cum e.

BRUNETA

Era odată un moș și-o babă care aveau șapte flăcăi. Și de câte ori murea unul mâncat de balaur, moșul îi zicea babei: „Taci, că e bine“.

30

(Între timp, coada s-a mai mărit în ambele părți.)

BRUNETA

Totuși, dacă stau bine și mă gândesc, noi nu suntem tocmai fericiți. De ce?

ADJUNCTUL.

(de sus)

5

Gunoiul vostru conține destui superfosfați.

COCA

(uimită)

Îți. (Se înecă) M-am înecat.

FEMEIA ÎNALȚĂ

10

Iasă, nu ne spune nouă asta.

ADJUNCTUL.

Și încă nu avem destui fachiri.

BRUNETA

Destui... ce?

15

FEMEIA CU BASMA VERDE

Nu știi, nu mă bag în chestiunea asta a fachirilor.

PERPELEA

(tare)

Fachiri? (Răde.)

20

NEAGU

(neîncrezător)

Fachiri, noi?

ȘOFERUL.

Da.

25

ADJUNCTUL.

(către Șofer)

Tu să nu te amesteci în discuții teoretice. (Către ceilalți) Nu există pe lumea asta dușmani mai periculoși decât fachirii.

ȘOFERUL.

Asta știam și eu.

BRUNETĂ

Că n-or fi ploșnite.

5

FEMEIA ÎNALȚĂ

N-am auzit niciodată de fachiri.

COCA

Sunt ăia care stau ca pe ace?

10

ADJUNCTUL

(insinuant)

De ce stau ca pe ace? Așteaptă ceva, vor să plece undeva?

NEAGU

Sunt primejdioși. Dacă se înțepă ni se scad din salariu.

FEMEIA ÎNALȚĂ

15

Se infectează și infectează toată societatea.

IRINA

(își face loc mai în față)

E foarte interesant. Noi însă n-avem fachiri, există numai în India.

20

ADJUNCTUL

Aveti dreptate. Există numai în India. Noi importăm fachiri de la Gange. Costă o groază de bani, mama lor! Și-i distrugem.

FEMEIA ÎNALȚĂ

(indignată)

25

Să și-i deparaziteze indienii – ce ne băgăm noi?

ADJUNCTUL

Cine a zis?

ȘOFERUL

Fachirul se ascute zilnic.

COCA

(nedumerită)

Eu nu mă dumiresc. E vorba de ăia care dorm pe cuie? 5

NEAGU

Dorm pe cuie, dar lor le e moale.

ADJUNCTUL

Într-o societate nu trebuie ca unora să le fie tare. De-aia trebuie să luptăm împotriva ăstora care o viață întreagă au stat 10
ca pe puf.

PERPELEA

De-aia nu se mai găsesc cuie.

BRUNETĂ

Pss!

15

PERPELEA

Nu cuie – ace!

FEMEIA ÎNALȚĂ

Pss!

PERPELEA

20

Bolduri.

ADJUNCTUL

Bolduri? Nu avem noi bolduri! Bine! Va să zică sustii că n-avem bolduri...

PERPELEA

25

Din vina fachirilor.

ADJUNCTUL.

Iasă, găsim noi ace de cojocul acelor care susțin morțiș că nu avem bolduri suficiente.

PERPEIEA

5 Eu nu țin morțiș la asta. Poate om avea. Fabriци de laminate se tot fac. Vezi Bârladul, vezi... Dar când am căutat eu, n-am găsit. S-o fi întâmplat să nu se găsească atunci. Poate era și duminică, nu mai țin bine minte.

FEMEIA

10 A fost o simplă constatare, nu o crimă.

ADJUNCTUL.

Vom constata și noi.

(O scurtă pauză)

NEAGU

(pe gânduri)

15 Și după ce distrugem toți fahirii la cine ne mai dăm? Rămânem așa în gol? O să ni se atrofeze armele, vigilența...

ADJUNCTUL.

(meditativ)

20 Poate că nu-i distrugem pe toți așa de repede.

NEAGU

Și dacă-i stârpim?

ȘOFERUL.

Domnule, ăștia sunt hoți. Sunt insinuanți, uite-așa! Ți se preling printre degete, tocmai când să-i strivești ca pe niște vipere. O s-avem mult de furcă noi cu ei. Ascultați-mă pe mine. Eu m-am ocupat mult cu problema fahirilor. *(Furios)* Sunt vipere!

NEAGU

30 Dar dacă-i distrugem, totuși, dintr-o dată? Așa, avem un ghinion, dăm prea tare și...

ADJUNCTUL.

De ce mă săcăi?!

ȘOFERUL.

Putem s-o luăm și ca pe o provocare...

(Freamăt mare la cele două extremități ale mașinii)

5

ȘOFERUL.

(se deplasează la coada din dreapta)

Ați adus tot ce era de lepădat?

COR

Daaa!

10

ȘOFERUL.

(trece la coada din stânga)

Sunteți gata să primiți marfa?

COR

Daaa!

15

ȘOFERUL.

Atunci vom proceda la desfacerea gunoaielor.

NEAGU

Nu, nu sunt gata.

ȘOFERUL.

20

De ce împiedici producția?

NEAGU

Nu înțeleg procesul.

IRINA

(vine lângă el)

25

Multe sunt de neînțeles. Fă-te că înțelegi. Îmi ești simpatic și-mi pare rău de dumneata.

SOFERUL.

Ai?

IRINA

A.

NEAGU

Am.

ADJUNCTUL.

Bagă-ti bine în cap chestia asta.

EVDOKHIA

(din ladă)

10 Luați mortul de aici că mă deprimă. Adică – luați-i pe cei vii, că mă deprimă. *(Începe să plângă)* Luați-mă pe mine de aici că mă deprim... Că mă autoamăgesc... *(Plânge din ce în ce mai tare)*

NEAGU

15 Luați baba din asternut și duceți-o-n rai. *(Plânge și el.)*

IRINA

Luați acești doi tipi – unul total mort, altul complet viu – și duceți-i care încotro. Care-n rai, care-n iad. *(Plânge.)*

ADJUNCTUL.

20 Dar ce construim noi aici? Viata fericită ori scaldătoare? Ce e cu atâtea lacrimi? Nu vă dați seama ce impresii or să producă? V-am lăsat să dați apă la șoareci o zi, două – dar nici așa să vă văicăriți ani în șir. Ce nu vă convine? Spuneți deschis. *(Răspicat)* Fiecare va depune cota parte și-și va lua cota-parte.

ȘOFERUL.

Se aude?

(Oamenii se reped.)

ADJUNCTUL.

Nu, nu dați buzna, pentru Dumnezeu: Ho! Să facem mai 5
întâi numărătoarea. *(Se suie în mașină și începe să numere)* 1, 2, 3, 4.
(Tipând) Ce-ați rămas cu gura căscată? Numărați după mine.

COR

1, 2, 3, 4, 5, 6.

ADJUNCTUL.

10, 12, 23... *(Unii se opresc din numărat)* Păi, ce faceți? Toți cu mine!

BRUNETA

Ce are asta, a înnebunit?

ADJUNCTUL.

(numără în continuare, ca în transă)

O mie, trei mii, trei mii o sută unu etc. Când voi ajunge la cifra aia...

PERPELEA

Care cifră?

ADJUNCTUL.

(în transă)

Aceea. Atunci toți vă veți satisface nevoile...

BRUNETA

Bine, bine, dar care e cifra aceea?

ADJUNCTUL.

(numărând)

Nu știu, hei dacă aș ști-o... Trebuie să numărăm înainte, până dăm de ea...

NEAGU

Numai să nu ne descurajăm până atunci... (*Mortul cade din pat*) Uite unii au început să cadă, să leșine.

ADJUNCTUL

(*speriat*)

Nu, să nu vă descurajați...

FEMEIA

Și dacă ne descurajăm?

ADJUNCTUL

10 În nici un caz, să nu dați înapoi. Vă implor. Să ne încurajăm unii pe alții. Să numărăm în cor. Să treacă cifrele din gură în gură.

ȘOFERUL

12234, 12348, 8346.

ADJUNCTUL

15 Așa, așa... Naiba știe care e cifra aceea. Dar să fiți siguri: când vom ajunge la ea, va fi bine. (*Oftează ostentiv*) Va fi minunat. Va merge mașinăria asta. Veți da gunoaiele la timp și le veți recolta la timp. Fără dificultate, fără defectiuni. (*Iluminat*)
20 Fără coadă.

ȘOFERUL

Așa va fi, șeful știe ce spune. A studiat serios chestiunea.

ADJUNCTUL

Mor eu...

COR

25 Să nu muriți, ce vorbă e asta? Să nu ne lăsați fără socotitor.

ADJUNCTUL

Mor eu, va veni altul în locul meu. Și altul, apoi, în locul lui. Număratul va merge înainte.

FEMEIA ÎNALȚĂ

Până când?

ADJUNCTUL

Până vom ajunge la cifra aceea.

FEMEIA CU BASMA VERDE

Care cifră, că mor de curiozitate.

ADJUNCTUL

Nu știu.

NEAGU

Vezi, toate filosofiele se poticnesc la un moment dat, când dau de bunul-simț. Omul e creația lui Dumnezeu. Dumnezeu a făcut totul, dar pe Dumnezeu cine l-a făcut? Scârț! Aici teologia începe să scârțâie. Universul e material, totul e materie, dar materia cine a făcut-o? Scârț! Aici teoria începe să scârțâie...

PERPELEA

Scârț!

FEMEIA BRUNETĂ

(*plângând*)

Care cifră? Care cifră?

NEAGU

Vezi, aici scârțâie.

PERPELEA

Pss! Lăsați-l să numere. Să numărăm și noi. (*Toți numără*) Să nu sărim peste cifră. Altfel va trebui s-o luăm de la început.

ȘOFERUL

În chestiile astea e nevoie de multă disciplină.

IRINA
(*speriață*)

Minune. A înviat mortul, pensionarul care a murit bă-
tând... A înviat și numără cu noi. Ascultați! (*Se aude un numărat*
5 *macabru.*) Nu se aude un numărat macabru?

VOCEA PENSIONARULUI

Eu nu sunt mortul, sunt stafia lui. Am venit să vă dau o
gură de ajutor. (*Râs*)

ADJUNCTUL

10 Ce ați rămas cu gurile căscate? N-ați mai auzit o stafie, vă
speriați de-o stafie? Numărați, nu vă opriți. Ziceți după mine
așa: un milion unu, un milion doi, un milion trei... Simt
că-nnebunesc și eu, ce sunt ăștia *ani, metri, kilograme*? Ce în-
seamnă această cifră pe care o căutăm?

15 FEMEIA ÎNALTĂ

Nu m-aș mira să fie kilograme.

NEAGU

S-ar putea să fie ani-lumină... Atunci înseamnă c-o s-avem
de așteptat...

20 ȘOFERUL

Fără speculații. Numărați, altfel pierdem șirul. Atunci o să
vedem noi ce sunt. Să nu pierdem șirul...

FEMEIA ÎNALTĂ

Aha... coada.

25 PERPELEA

Coadă... Facem coadă la numărat și numărăm de la coadă
spre cap, sau poate tocmai invers...

ȘOFERUL

Care conturbi?

NEAGU

Bine, dar număratul nu e o dogmă. Trebuie să ne dumirim.

ADJUNCTUL

De ce v-ați oprit?

NEAGU

(*repede*)

Nici vorbă. Șapte milioane trei sute paisprezece.

COR

Șapte milioane trei sute paisprezece. (*Între timp, motoarele s-au*
pus în funcțiune. Mașina funcționează de minune. Oamenii dau și primesc 10
gunoaie. Șoferul fericit. Se rostesc cifre tot mai mari, tot mai fantastice, de
necrezut aproape. Cifre care obligă.)

EVDOKHIA

(*ieșind din ladă*)

Trimisesem un copil după spirt. Nu mai vine afurisitul. 15
M-a uitat. S-a luat cu problemele. Dacă mi-aș face puțină frec-
ție, mi-ar mai crește puțin temperatura. E nevoie de tempera-
tură înaltă, ca să mai poți face față. Trebuie să ai fierbintelii, ca
să poți aiura ca lumea. Să te încumeți să aiurezi fără greș, apoi
pentru asta abia dacă îți ajung 40 de grade bune. Și eu n-am 20
nici 22. (*Apare Șeful cu roaba*) Uite-l și pe ăsta a rămas de căruță.

ADJUNCTUL

Cifrele la care s-a ajuns sunt de-a dreptul fantastice. Mari
progrese am mai făcut în toate domeniile! Dacă avem noroc
să dăm mai repede peste numărul acela... 25

FEMEIA ÎNALTĂ

Atunci *Strada Semicercului Vechi* se va uni cu *Strada*
Semicercului Nou...

BRUNETĂ

Și totul va fi la fel, numai că se va numi altfel: *Strada Semicercului* pur și simplu. Dar nu apucăm noi zilele alea! Poate copiii noștri.

5

FEMEIA ÎNALȚĂ

Sau, mai știi?... Dar uitate, c-am uitat să număr. Ori unde rămăsesem?

(*Cortina*)

LUPOAICA MEA

PERSONAJE

ROMULUS

FEMEIA CEA TÂNĂRĂ

REMUS

SOI.DATUL

5

CORUL. (format din cinci, șase bărbați, sau chiar mai mulți, după posibilitățile trupei)

MASCA (Omul care scoate limba)

ALTUL I

ALTUL II

10

ALTUL III

ALTUL IV

Scena este un fel de sală de antrenament pentru box. De plafon atârâă câțiva saci de box. Înrâămâtă, pe peretele din fundul scenei, mare, lupoaica, la care sug cei doi copii (poza cunoscută). La ridicarea cortinei, Romulus și Remus, mergând de-a busilea, pe sub saci. Din când în când își întorc privirile în sus și-i contemplă.

5

ROMULUS

Ți-ti-ti!

REMUS

Aa-aa-aa!

ROMULUS

10

Țâ-ta!

REMUS

Țâ-ta

ROMULUS

(arătând un sac, apoi altul)

15

Tu sugi din tâtă asta și eu din asta.

REMUS

(protest)

Ba eu dintr-asta și tu din asta.

ROMULUS

20

Hm! Eu din asta și tu din...

REMUS

Laptele ăsta e mai bun.

ROMULUS

*(mângâind sacul lui)*Ba, asta e mai bun... *(Îi sticlesc ochii.)* că e sărat.

REMUS

5 Că e dulce.

ROMULUS

Că e măreț.

REMUS

Al meu vine de sub munte! *(Gest spre un munte presupus.)*

10

ROMULUS

(mândru)

Și asta se trage din păduri.

REMUS

Într-al meu au tras vreo trei. E plin de săgeți.

15

ROMULUS

Al meu e plin de viitor.

REMUS

(enervat)

Ba, al meu e mai bun că vine de la țâța asta care e a mea.

20

ROMULUS

(se gândește cum să-l combată, îi vine ideea)

Atunci, dacă e a ta, arată-mi documentul!

REMUS

*(jignit)*25 Când ți-oi da una! *(Îi dă.)*

ROMULUS

(nu se lasă)

Ba, țâța asta e a mea și asta e a ta.

REMUS

Nu, țâța asta...

(Certându-se pentru fiecare sac, au ajuns în partea cealaltă a scenei. Corul a stat tot timpul într-un colț al scenei, urmărind cu joc de mimică, fiecare mișcare a celor două personaje. Scandând: Și așa, dintr-o țâță 5 într-alta, Romulus și Remus cuceresc Imperiul roman. Soldatul iese din cor, merge la tabloul lupoaicei și cei doi copii. Îl întoarce. Pe partea cealaltă, tabloul reprezintă o hartă a Imperiului... otoman. Joc de lumină, pe hartă.)

CORUL

(rectificând)

10

Și așa, dintr-o țâță în alta Romulus și Remus cuceresc întregul imperiu OTOMAN. Întregul imperiu... Întregul imperiu... ha-ha-ha... *(Scandeză în timp ce scena se întunecă treptat.)*

Cu capu în pumni,

Mai tare decât ei,

15

Izbituri în sâni superbi

În locul sacilor de antrenament.

Așa se întărește organismul,

Lovind cu ochi injectați,

Se aud bufniturile,

20

Trebuie să le numere cineva,

Poate stelele noaptea,

Cu pielea dintre ele crăpând de ecouri.

Când cădeam frânți de oboască,

Din ei scoteam lapte și apă

25

Și din nou prindem puteri.

Și ne ridicăm amețiți

Și iarăși bum, bum

În vederea unei întâlniri pierdute

Antrenamentul continuă.

30

(*Pe un ton mai vesel.*)

Pugilism, pugilism,
Antrenamentul continuă.

(*Se aprinde lumina. Romulus și Remus, soldați cu lance, scut etc., ocupă*
5 *extremitățile scenei. Romulus patrulează în jurul unui sac. Din când în*
când se oprește și-l mângâie.)

ROMULUS

(*observând o pată pe sac*)

O pată? Hm? Ba, chiar o vânătăie. De unde-o fi răsărit, că
10 eu doar m-am învățit cu multă grijă în jurul lui. Poate l-oi fi
lovit cu cotul. Numai așa se explică... Imposibil! Dacă-l loveam
cu cotul, suna. Apoi, îmi răsărea și una pe cot. Ori eu nu simt
nimic aici. (*Pauză.*) Cică și soarele are vânătăi de-astea. Așa, din
senin, pe naiba! Sunt nori care se lipesc de el. (*Mui privind o dată*
15 *pată.*) În orice caz, trebuie scoasă pe margine. (*Răzând.*) Prostyl
de mine! Uite-o cum iese singură. Singură s-a făcut, singură
dispare. (*Își continuă rondul, apoi se oprește din nou, speriat.*) Mi se bate
un ochi. Dreptul. Semn rău! (*Cască.*) Semn rău! (*Începe să motăie.*
Își pune lancea sub bărbie, ca să nu adoarmă. După câteva înțepături, se în-
20 *ține pe dușumea, tot cu lancea sub bărbie. Câteva motăieli, câteva împun-*
sături, adoarme.)

REMUS

(*din partea cealaltă a scenei, a pândit toate mișcările lui Romulus*)

Mi s-a bătut tot timpul ochiul drept. Cu cine putea să se
25 bată? Cu ochiul drept al lui Romulus? (*Radiind.*) Dreptul meu
se bate de bine, dreptul lui de rău. Înseamnă că l-am învins.
(*Scrutează cu mâna streasînă.*) Nu spuneam eu? Uite, a și adormit.
Da' greu a mai mers! Dacă pe un frate și abia dacă mai poți
să-l adormi, ce să mai zici când o să trecem la străini! (*Pauză.*
30 *Începe să înainteze încet către Romulus.*) Îmi vine să răstorn toți muntii
lui Romulus, ca pe niște obeliscuri, înfundându-i cu ei șoselele
și vinele. (*Cu ură.*) Îmi vine să dau un pumn în vârful templelor,
plesnindu-le pe fruntea zeilor. (*Crescendo.*) Îmi vine să arunc o

mână de molii în lâna oilor sale. Și una de carii în toate aceste
păduri. (*Răzând.*) Atunci să-l văd eu pe Romulus! (*Auzind sforăi-*
turile lui.) În orice caz, ar sforăi mai încet! (*Se apropie tiptil de sacul*
sub care doarme adversarul. Dă să sugă. În momentul când îl atinge, din el
5 *sună un clopoțel.*)

ROMULUS

(*sare în sus. Vesel, întors cu spatele spre sac, începe să cânte*)

Masa, masa! (*Pe alt ton.*)
Sună clopoțelul, melcii salivează,
Viata se ia după urmele lor
10 Cu o lance de vânatoare în mână.

E o ciulire de urechi!
N-am văzut urechi mai ciulite ca în istorie!
Cică-o să răsără din tufișul asta ori celălalt
Viitorul luminos foc!
15

(*Altă melodie.*): Masa, masa... (*Își pune un servetel sub bărbie, se*
întoarce, dă cu ochii de Remus. Furie.) Aha! Mă miram eu de ce visez
urât de la o vreme. Tu te infiltrați în somnul meu. Monstrule!
(*Tipă.*) Monstrule!

REMUS

(*dezvinovățindu-se*)

N-am știut că are clopot. Noaptea trecută n-a avut.

ROMULUS

(*viteaz*)

Înapoi!

REMUS

(*întăritat*)

Înainte!

(*Începe o serie de războaie și îmbrânceli individuale. A se folosi imagini din*
stampe vechi cu bătălii demult pierdute. Se frâng arcurile și ei dulează cu
30 *săgețile ținute în dinți. Remus ia un bolovan, se suie pe umărul lui Romulus*
și îl aruncă, de sus în cap etc. Rumoare în rândul coriștilor.)

CORUL

(pârând)

Romulus! Remus! *(Cei doi se opresc.)* Acesta scoate limba!

ROMULUS, REMUS

5 Care? *(Corul se dă în lături, descoperindu-l pe Omul care scoate limba - viitoarea Mască.)*

REMUS

Ia tine, Romulus! *(Râde.)* De tine-și bate joc!

OMUL CARE SCOATE LIMBA

(rămâne inobil.)

10

REMUS

Ia tine, Romulus! *(Râde.)* De tine-și bate joc! *(Către om.)* Așa e?

OMUL CARE SCOATE LIMBA

(rămâne inobil.)

15

ROMULUS

Vezi că la tine, Remus? Ha-ha-ha! Am dreptate, ce zici?
(Omul nu zice nimic.)

CORUL

(pârând)

20 O scoate așa în general. Zice că l-a apucat scosul limbii!
Hi-hi-hi!

ROMULUS, REMUS

Afară. *(Corul îl îmbrâncește din scenă. Frații reîncep lupta. Ies și ei.)*

CORUL

25 De ce n-or fi purtat pantaloni oamenii primitivi, ei, care
aveau atâta timp să se îmbrace!

OMUL CU LIMBA SCOASĂ

(reîntră în scenă, mascat. Limba îi atârână ca o barbă pe piept.)

CORUL

Săracul. De ce n-o rade?

OMUL DIN COR

5

De ce faci asta, cetățene?

ALTUL IV

Iasă-l în pace, poate are interese.

ALTUL I

(speriat)

10

Semn rău!

ALTUL II

(speriat și mai tare)

Zei!

ALTUL III

15

Nu-i văd bine pe cei care se vor naște după noi.

(În depărtare se aud bufniturile luptei. Mască stă împietrită, dar limba îi crește și-i descrește după intensitatea bubuiturilor. Altul III i-o măsoară cu sulita, apoi crestează pe un stâlp-răboj creșterea și descreșterea limbii.)

ALTUL III

(tare, măsurând)

20

O jumătate de șchioapă, două șchioape, nouă șchioape...

ALTUL IV

Ce oscilații!

ALTUL I

25

Nimic nu e sigur.

ALTUL III

(urmărind cu degetul pe limbă ca pe o carte)

E lată rău.

AL.TUL II

(strigând către Altul III)

Ce mai zice, măi?

AL.TUL III

(îndoind puțin limba, să nu piardă rândul)

5

Ehe!

AL.TUL IV

Peste tot așa o fi?

MASCA

10 (începe să se plimbe prin scenă. Într-un loc, limba i se retrage mai mult.)

AL.TUL II

(oftând)

Bine o mai duc unii!

(Zgomotele luptei se întetesc, intră Romulus și Remus. Dând cu ochii de Mască.)

15

ROMULUS, REMUS

Afară!

AL.TUL I

Semn rău, Romulus!

AL.TUL II

20 Blestem, Remus!

AL.TUL IV

Când încep oamenii să scoată limba, înseamnă că e ceva care nu merge ca pe roate.

25

ROMULUS, REMUS

*(tipă)**Afară! (Îl îmbrâncesc amândoi din scenă, reiau bătălia. Totul trebuie jucat cu solemnitate și tristețe. Istorie antică, foarte antică.)*

CORUL

Așa se întărește organismul,

Lovind, cu ochii injectați.

Se aud bubuiturile.

Trebuie să le numere cineva,

5

Poate stelele,

Cu pielea dintre ele crăpând de ecouri.

(Tot luptându-se, cei doi ajung în fața corului. Se opresc.)

ROMULUS

(pironindu-și ochii pe Soldat, omul cel mai vânjos)

10

Luptătorul ăsta e al meu... (Îl ia de mână și-l împinge în brațele lui Remus, pentru a continua treaba în locul lui.)

REMUS

(luptă un timp cu noul adversar. Se oprește deodată, își alege și el un luptător și-l împinge în brațele Soldatului. Apoi, își mai alege unul.)

15

ROMULUS

(recrutează și el vreo trei)

Așa...

REMUS

(idem; jocul continuă până când tot corul e împărțit în două tabere, care se îmbrâncesc pe scenă.)

20

(Romulus și Remus, deveniți conducători de oști, stau deoparte și conduc.)

ROMULUS

Așa!

REMUS

(îmbărbătând)

25

Hei, tu, cel cu mâna ruptă, de ce te ferești? Luptă cu cealaltă, dacă vrei să ți-o recapeti de la dușman!

ROMULUS

Ba, eu nu i-o dau!

30

REMUS

(rîzînd superior)

O să i-o dai tu. *(Către luptător.)* Ce faci, nenorocitul, ti-ai pierdut-o și pe cealaltă? *(Către Romulus.)* O să te coste scump pe-
5 rechea asta de palme.

ROMULUS

(îmbărbătându-i pe ai săi)

Bună treabă! Dar se poate și mai bine. Cine termină primul,
o să-i dau voie să spună un monolog, Singur, fără cor. Iată unde
10 vom ajunge. Și nu mai e mult până acolo. Dati-i înainte!

REMUS

(scoate din tolbă o cioară; către ai săi)

Cine scapă viu, capătă această cioară. S-o ducă acasă, s-o
fâlfaie când îi va fi cald. E o cioară tânără. Penele îi sunt ca și
15 noi. *(O ridică în sus, și cioara cîrîie.)*

ROMULUS

Halal conducător mai esti, Remus! Ai și chemat corbii să
sfășie cadavrele oștenilor tăi!

REMUS

20 Luptătorii mei n-au cadavre.

ROMULUS

(obosit)

Fii blestemat, tu, care nu vrei să înveți din greselile mele...
Tu și toți... *(A obosit foarte tare.)*

25

SOLDATUL

(merge la Romulus, îi face semn să-i dea voie să-l blesteme el pe Remus.)

ROMULUS

Dă-i drumul, prietene. Să te văd ce-ti poate fierea. *(Către
Remus.)* Ascultă, dușmane, fierea acestor locuri!

REMUS

(speriat)

Nu, nu mă blestema!

ROMULUS

(către oștean)

5

Ce mai aștepti? Fii neîndurător!

SOLDATUL

(grav)

Cel mai fericit

Te simți înfășat.

10

Copiii înfășati bine

Sunt singurii fără grijă pe lumea asta.

E un lucru îndeobște cunoscut.

FEMEIA TÂNĂRĂ

(intră în scenă cu un brat de scutece noi și curate.

15

Începe să-l înfășeze pe oștean.)

SOLDATUL

(continuă, lăsându-se bucuros înfășat)

Poate unde au legate pe lângă corp

Măinile,

20

Care, tot agităndu-se,

Strică mereu echilibrul

Câștigat cu trudă...

Poate unde au legate picioarele,

25

Năravite să pedaleze mereu,

Pe drumul care suie,

La drumul care coboară...

*(Între timp, lupta a încetat, oștenii și-au luat fiecare cele de trebuință și se
înfășează unul pe altul.)*

30

SOLDATUL

(continuând, în timp ce femeia începe să-l legene)

Oricum, poziția asta atât de încercată

Are ceva sfânt,

De ce n-am probat-o și noi,
Leac mai la-ndemână,
Decât să facem cine știe ce experiențe?

CORUL.

(în poziția în care se află fiecare)

Și nici măcar n-ar costa enorm de scump,
O bucată de stofă sau chiar un sac
Pentru bătrânii mei obosiți,
Un capăt de sfoară sau chiar de tei
Pentru toată lumea.

SOLDATUL.

Aș vrea să văd și eu
Cine ar mai rămâne pe dinafară,
Când ar ști că numai tapăn
Își poate găsi fericirea.

CORUL.

*(aproape toți sunt culcați pe dușumea, înfășurați până la gât.
La unii le stătură bărbile pe piept)*

Intrând ca într-un sarcofag
Am avea avantajul că am părea morți,
Dar am fi vii
Și-am suga cu candoare din aceste două stări,
Profitând de confuzie.

(Mică pauză. Pe scenă se lasă încet întunericul. O beznă albastruie, prin care se văd, totuși, siluetele lui Romulus și Remus în picioare, la cele două extremități ale scenei. Femeia cea tânără, în mijloc, trece de la un oștean la altul - mai leagănă pe unul, mai închide o pleoapă. Mulți încep să sforăie.)

ROMULUS

Ce pace! Dormi, Remus?

REMUS

(enervat)

Cum să dorm în pacea asta?

ROMULUS

*(câscând)*Mie mi-e somn. *(Strigă:)* Remus!

REMUS

Da!

ROMULUS

Am o rugăminte. Nu mai mângâia sacii mei.

REMUS

Ai tăi?

ROMULUS

Iar începi? Vreau să-nchid și eu puțin ochii. *(Câscând.)*

Adormim, adormim,

Mai ales pe totul din jur,

Pe pământ mai ales,

Pe pământul din noi.

Trebuie ceva mereu și ritmic să ne înțepe,

Ceva ascuțit ori foarte rotund,

Ca pe tauri în arenă sâniii femeilor,

Singurele suliți la care mai răspund.

(Îi trosnesc fălcile.)

Am fost treji până în vârful cerului

Și-acum adormim grămadă pe Dumnezeu,

Trebuie ceva să ne înțepe

Acum și mereu.

(Se întinde jos.)

REMUS

Așa e. *(Arătând spre Femeie.)* Eu am și găsit.

ROMULUS

*(sărind în picioare)*Ce-ai găsit? *(Zărind și el Femeia.)* Cine e?

REMUS

(arătând-o)

Soția mea, luată prin surprindere.

ROMULUS

(furios)

De când e a ta?

REMUS

De astăzi. Eu am găsit-o întâi?

ROMULUS

10 E iubita soldatului meu. N-ai văzut când l-a înfășat? E, deci, soția mea.

REMUS

(sărind într-un picior)

Mincinosul, mincinosul! Te-am prins. Adineauri ai întrebato
15 cine e. Dacă era într-adevăr soția ta, spuneai asta de prima dată.
(Între timp, s-au apropiat amândoi de Femeie. Continuă să se certe, femeia stând nemișcată între ei.)

ROMULUS

Pălăvrăgim degeaba. S-o lăsăm mai bine pe ea să spună pe
20 cine... *(Către femeie.)* Hai, pronunță-te: pe cine iubești? *(Femeia tace.)* De ce n-ai curaj?

REMUS

Ce-o-ntrebi? De unde să știe ea pe cine iubeste? Ea e femeie.

(Începe s-o mângâie pe umărul stâng. Romulus o mângâie pe umărul drept.)
25 *Femeia se smulge dintre ei și iese din scenă. Mică pauză.)*

ROMULUS

Ce te-ai proțăpît aici, sub tâta mea?

REMUS

Dumnezeule, dar de când e a ta? Din asta sug de când eram
atâta. Ea m-a crescut. *(Dă să sugă, începe să sune clopotelul.)*

ROMULUS

(sare ca ars)

5 Vezi? Numai o tătă pe lumea asta are clopotel și aia îmi aparține. *(Clopoteii continuă să sune.)* Alarmă! Soldați! – la sulite! Să apărăm tătă!

REMUS

Soldați, la lăncii!

(Corul se trezește, fiecare își desfășurează legăturile, din buimăceală trec toți de partea lui Romulus. Încep să-l urnărească, pas cu pas, pe Remus, care se retrage.)

REMUS

De ce ați trecut toți de partea lui Romulus?

SOLDAȚII

Din buimăceală.

CORUL

Dacă-l prindem îi tăiem capul și ți-l voim aduce pe tavă.
Unde găsim noi o tavă frumoasă de argint? *(Privind în sus.)* O
să ți-l aducem pe lună. Pe luna plină. Nimic nu e mai impor-
20 tant decât să vezi capul fratelui pe tavă...

ROMULUS

Fugi, câine!

CORUL

Ba nu, dacă-l prindem, mai bine-l îngropăm adânc în pământ. Să nu știe nimeni c-ai avut un frate. Ia trei metri în pământ îl îngropăm să creadă toți că nici nu s-a născut. Ba la șapte, să se nască târziu de tot, cel mai târziu. *(Îl înconjoară, toți, strategic, pe Remus.)*

REMUS

(incolțit)

Aș intra într-o gaură de șarpe. Unde e șarpele acela milos, pus pe fapte bune, să iasă din culcușul lui și să-mi zică: „Poftim, e rândul tău se te ascunzi, să năpârlești. Eu plec în lume să mă fac om“? *(Mai tare.)* Unde e șarpele acela?

ROMULUS

Iată-mă-s. (Iese în față, amenințător.)

REMUS

10 Stai. *(Vede un trunchi jos, îl ia și-l pune în fața lui Romulus, în chip de masă rotundă.)* Ia loc!

ROMULUS

(s-așează)

Ce vrei?

15

REMUS

(îmbietor)

Să discutăm. Suntem într-un moment când orice discuție e prielnică. *(Avântat.)* Amândoi am putea face treburi mari de tot. Stai să-ți spun.

20

ROMULUS

Nu stau decât un pic, să-mi trag sufletul!

REMUS

(atac frontal)

Nu ți se pare că ai prea multă oaste?

25

ROMULUS

Nu, deloc!

REMUS

Ce-ar fi să-i trimiți pe toți acasă?

ROMULUS

Poate morți!

REMUS

Trimiți tu acasă, trimit și eu...

ROMULUS

5

Tot dintr-ai mei?

REMUS

Tot. Proporțional!

ROMULUS

Ești nebun!

10

REMUS

(rugător)

Măcar douăzeci și cinci la sută.

ROMULUS

Nici o jumătate de cadavru! *(Răstoarnă „masa”, se ridică.)* Înainte, spre bârlog!

REMUS

(scapă din încercuire. Iese din scenă și se întoarce cu un braț de jucării, mai mari ori mai mici)

Îți arăt eu ție! *(Mută un cal de lemn, cad vreo trei dintre luptătorii lui Romulus. Mai mută o corăbioară, mai cad vreo doi.)*

20

ROMULUS

(cuprins de spaimă)

Retragerea! *(Își retrage forțele. Remus mai mută încă o piesă miraculoasă. Alte victime.)* Stai, frate!

25

REMUS

De ce să stau?

ROMULUS

M-am gândit bine, m-am consultat, primesc propunerea de dezarmare. *(Patetic.)* Dă-mi și mie un cal!

REMUS

5 Nimic. Nici o jumătate de nebun. *(Pregătește un nou atac.)*
Uite, acum voi...

ROMULUS

(cătore ai săi)

Voi ce stați așa? De ce nu protestați? Țsta e război? Nu
10 vedeți că nici nu știți din ce vi se trage moartea?

CORUL

(se organizează)

Protestăm energic! *(Fiecare scoate batista, o pune în vârful sulitei și, cu fata spre Remus, scandând.)* Protestăm foarte energic!

15 ROMULUS

Dezarmez, Remus?

REMUS

Nu!

CORUL

(îngânare)

20 Aaa, aaaa! *(Huiduieli.)* Ooo, ooooo! *(Cor.)* Protestăm cel mai energic!

ROMULUS

(se plimbă gânditor pe lângă usa din dreapta scenei. Văjăit de curent pe sub ușă. Romulus își pipăie semnificativ un picior, apoi pe celălalt l-a tras)

M-a tras! *(Idee.)* Soldat!

SOLDATUL

(Se prezintă.)

ROMULUS

Pune mâna aici! *(Îi arată locul de sub ușă. Soldatul execută ordinul.)*
Ei, ce simți? 5

ROMULUS

(nerăbdător)

Și... altceva?

SOLDATUL

... și pe moarte. 10

ROMULUS

Și altceva?

SOLDATUL

Atât, deocamdată. Poate, pe lumea cealaltă...

ROMULUS

(enervat) 15

Curentul...

SOLDATUL

(iluminat)

Aa... 20

ROMULUS

Bine, stai aici! *(Îl culcă paralel cu usa, în așa fel încât astupă curentul. Văjăitul încetează.)* Așa. Acum să așteptăm asaltul. *(Rămâne preocupat de ideea lui.)*

CORUL

(se prind toți de mână și încep să topăie) 25

Să ne luăm de mână

Și să începem să dănuim

În jurul memoriei,

Care încă mai fumegă. 30

A fost un trecut
Să te lingi pe degete.
Troia e plină de osicioare,
Şapte straturi,
5 De asemenea,
Tot globul.

Prizonierii au fost mâncați
Liber,
Cu mâna.

10 Și sufletele li s-au întors
Pe la casele lor
Pregătind sulite noi.

Numai că în fiertura asta de aer
Au intrat muștele
15 Cum se întâmplă, (*râzând*)
Și-o înghițim cu noduri.
Dar asta nu trebuie să ne împiedice

De la ospățul nostru
Și să ne strice cheful
20 De dans.

(*Topăie și mai tare prin scenă. Apoi, scandează vehement.*) Protestăm
vehement! Noi pronunțăm sentința destinului!

ROMULUS
(*enervat, către cor*)

25 Ia muncă să vă văd. Stați, nu acum. (*Strigând.*) Remus, îmi
dai ori nu calul ăla?

REMUS
(*bătăindu-se pe calul de lemn*)

Cum să ți-l dau după ce l-am perfecționat?! Dii!

ROMULUS
(*amenințător*)

Ține-te bine, să nu te pomenești în iad. (*Comandă către cor.*)
Cor la pământ. (*Corul se culcă la pământ.*) Gura în pământ! Și mai
bine, se poate și mai în pământ. (*Comandă către Soldat.*) Soldat, 5
ești gata?

SOLDATUL.

Gata!

ROMULUS

Trage. (*Soldatul sare drept în picioare, lăsând liber curentul de sub ușă.* 10
Văjăitul – formidabil. Câteva dintre piesele lui Remus se răstoarnă.)

REMUS
(*uluit*)

Doamne, ce e asta?

ROMULUS
(*fâlos*)

15

Și eu mi-am perfecționat vântul! (*Comandă.*) Soldat!

SOLDATUL.

Aici!

ROMULUS

20

Culcat! (*Soldatul astupă iarăși, cu trupul, cascada curentului.*) Așa!
Atenție, trage! (*Soldatul rămâne însă neînșcat.*) Ce faci, nenorocitul!
Dezertezi, mă vinzi?

SOLDATUL.

Nu pot să mă ridic. M-a tras și pe mine. Am răcit! (*Tusește.*) 25

ROMULUS

Tușești? Toți tușim, dar asta nu ne împiedică să facem răz-
boaie. (*Comandă.*) Trageeee! (*Soldatul se ridică, sförtându-se. Vârtejul*
curentului, cad alte piese din armata lui Remus.)

REMUS

(în panică)

Romulus, ce fel de specialiști ai tu? *(Schimbând tonul.)* Nu crezi că s-a vărsat prea mult aer? Prea mult sânge? Pământul
5 vrea pace, apa vrea pace! Să mă supun dorinței generale: Pace, Romulus!

ROMULUS

Ba! *(Soldatul vine și-i șoptește speriat ceva la ureche):* Ce? Mai tare!

SOLDATUL

(răcnind)

10

Ni s-a terminat vântul!

ROMULUS

(pălind)

Taci. Rău de noi. Dacă află Remus... Spionii știi? Știi?

15

SOLDATUL

Poate acum, de la dumneavoastră...

ROMULUS

Psst! *(Către Remus.)* Ce ziceai, mă?

REMUS

(patetic)

20

Pace lumii!

ROMULUS

(concesiv)

Bine, fie, dar nu așa, cu ghiotura! *(Cei doi se apropie, se consultă
25 câteva momente, numără toții sacii de box apoi, cu vârful lăncii zgârie o
presupusă linie de graniță în mijlocul scenei. Un sac se află situat exact
deasupra liniei.)*

MASCA

(intră în scenă, speriată. Cei doi îi fac semn să se apropie.)

ROMULUS

(cu vorbă bună)

Tu de ce nu vrei să te relaxezi? Nu vezi că e pace, cântă pă- 5
sărelele... *(Rugător.)* Hai, relaxează-te. *(Îi adună limba și încearcă să
i-o bage înapoi, pe gât.)* Oameni suntem! Să nu uităm că umanis-
mul ne-a caracterizat întotdeauna. Și noaptea. *(Gest că nu poate.
O scoate și mai mult. Cei doi se amuză. Repetă jocul.)*

ROMULUS

10

Cântă păsărelele. Lasă-l să se bucure și el de clipele astea.
Îl chinuim degeaba. Mai bine îl omorâm.

REMUS

Săracul! *(Îl omoară. Pauză.)*

ROMULUS

15

I-am omorât! Ai o oglindă?

REMUS

Ce vrei să faci cu ea?

ROMULUS

Îmi trebuie.

20

REMUS

(îi dă oglinda)

Ține!

ROMULUS

(se apleacă și o pune la gura mortului)

25

Nu mai aburește oglinda!

REMUS

Serios? Ce-o fi cu el?

ROMULUS

I-am luat sufletul!

REMUS

Se mai întâmplă! (*Suflând în oglindă.*) Iată, eu o aburesc.

5

ROMULUS

Aburește-o mai repede!

REMUS

De ce, îți trebuie?

ROMULUS

10 Nu, vreau să-ți dau una...

REMUS
(*râzând*)

Cum să-mi dai? E pace... Hai să ne pară rău de el.

ROMULUS

15 De acord. Număr eu. Unu, doi, trei... Să vedem cui îi e milă mai repede.

REMUS

Cel care o ia înainte, așteaptă.

ROMULUS
(*privind mortul*)

20

Și dacă învie? Ce-ar fi să-l ajutăm?! (*Îi fac respirație artificială. Uimit.*) A mișcat mâna asta! Uite cum o mișcă!

REMUS

Ești copil! Nu vezi că eu i-o mișc? (*Uimire.*) Dar acum văd
25 că dă din mâna cealaltă, pe care nu i-o mișc eu.

ROMULUS

Dar eu ce fac? Nu vezi cum i-o bătăi?

REMUS

Atunci ne-am chinuit degeaba. E mort!

ROMULUS

Mort tun! Săracul! Putea s-o mai ducă.

MASCA
(*se ridică*)

5

Aoleu, greu am mai dormit! (*Stupoare.*)

REMUS

(*Îi dă cu scutul în cap. Omul cade.*)

I-am reucis!

10

ROMULUS

De ce?

REMUS

Așa vorbește un mort?

ROMULUS

15

A zis: „Aoleu, dar greu am mai dormit!“ Ce e rău în asta?

REMUS

Nimic. Dar până acum a tăcut tot timpul. Ai o oglindă?

ROMULUS

Ce faci cu ea?

20

REMUS

Vreau să știu totul. De ce până acum n-a scos un cuvânt?

ROMULUS

E mare pehlivan! (*Jocul cu oglindă.*) N-o mai aburește.REMUS
(*il zgâlțâie*)

25

Hei, omule, mă auzi? Tace.

ROMULUS

E și ăsta un motan!...

REMUS

Eu am spus de la-nceput că e motan.

5 MASCA

(Învie iar, se ridică și scoate limba.)

ROMULUS

Supuși din aceștia mai zic și eu. Îi omori și nu se lasă.

10 MASCA

(Învie iar, se ridică și scoate limba.)

ROMULUS

(mieros)

De ce nu vrei, omule, să te relaxezi?

REMUS

15 E pace, cântă păsărelele... Vezi, ele de ce nu scot limba? Au înțeles că e pace și s-au relaxat. Și copacii la fel, toată lumea...

ROMULUS

(cătred Remus)

Atunci să-i dăm drumul și lui. Am obosit.

20 REMUS

Du-te, omule, și altă dată ține-ți limba! *(Răsete. Îl dau afară.)**(Întineric. Când se aprinde lumina, corul se află iarăși grupat în fundul scenei, de-o parte și de alta a liniei. Romulus și Remus, fiecare pe teritoriul lui, își inspectează sacii.)*

25 CORUL

(arătând spre linie)

Locuim într-o singură lume

Și ca să ne fie mai comod

Am împărțit-o în două

30 Printr-un glasvand.

(Veselie):

Dar, oricum,

Ne putem lăuda

Că avem fiecare

O casă cu două lumi,

Mobilate în stiluri diferite,

Cu soare comun până una alta

Și cu intrare separată

În globul pământesc. *(Pauză.)*

Așa e, Romulus?

Așa e, Remus?

ROMULUS

(admirând un sac)

Țăta asta e a mea!

REMUS

(aceluși joc)

Și asta e a mea!

ROMULUS

A mea e mai dulce, că e mai fertilă.

REMUS

A mea e mai fertilă, că e suprasărată. *(Ajung amândoi la sacul de pe graniță.)*

ROMULUS

(uimit)

Ce caută sacul ăsta al meu la tine?

REMUS

(jignire)

Nu e nici la mine, nici la tine. E pe graniță. Jumătate e al meu, jumătate e al tău.

ROMULUS

Cum să fie jumătate al tău, când jumătate e al meu?

REMUS

Ha-ha-ha!

5

ROMULUS

(îi dă un pumn sacului care rămâne atârnat deasupra teritoriului său)

Ai văzut cum iese adevărul ca untdelemnul la suprafață? Tot era al meu, și eu gata, gata să-ți cedez jumătate. Bine că s-a arătat. *(Explicând.)* Stătea așa strâmb din cauza înclinației pământului. Acum, când s-a mai îndreptat pământul, s-au îndreptat și lucrurile.

REMUS

(același joc cu sacul, care rămâne în teritoriul lui)

De acord, totul merge bine.

15

ROMULUS

Spre mai bine. *(Pumn discret în sacul care rămâne oscilând pe graniță.)*

REMUS

Adu-ți aminte când am făcut reîmpărțirea. Am căzut amândoi de acord că acesta e în plus. Hai să-l lăsăm aici – al nimănu.
20 Un loc de refugiu pentru mine în caz că rămân fără lapte.

ROMULUS

Păi, dacă el e al nimănu, de ce să rămâi tu fără lapte?

REMUS

Rămâi tu.

25

ROMULUS

Rămân! *(Încurcat în logică.)* Adică nu. *(Scurt.)* E al meu! *(Intră femeia cea tânără. Se postează în spatele sacului.)*

ROMULUS

(către femeie)

Numai tu ne poți fi de un real ajutor. *(Explicând.)* Ne-am încurcat.

REMUS

5

Am făcut bine și ne-am încurcat.

ROMULUS

Tu ești chemată să faci lumină în sufletul istoriei.

REMUS

Și geografiei.

10

ROMULUS

(arătând sacul)

Eu sustin vehement că e al meu. El nu vrea să susțină vehement că e al meu. Asta e tot. Ne învățăm în jurul adevărului.

REMUS

15

Pune degetul pe el și arată-mi-l. Cum vei hotărî tu așa să fie.

ROMULUS

Îți jur! *(Ingenunche.)* Dă-mi-l mie! Când eram copil, visam un sac mare și plin, atârând deasupra patului. În fiecare noapte era tot mai aproape, îl atingeam cu tavanul. Acum, el e aici! 20

REMUS

(aparte)

Sirenă. Sirena este cu sânii în relief, cu pielea întinsă bine pe ei, o piele lunară, care încă nu știi cum sună... Te apucă dorul de prelungirea vieții pe pământ și vrei să fii în preajma ei la maximum. Degeaba, că de la brâu în jos s-a și reîntors în sirenă, cu puțin înaintea ta. Ea se lipește de tine, e dumnezeiască, cu buzele de lună nouă. Și când crezi că numai pe tine te iubește, dai de aceeași solzi reci de la brâu în jos. *(Tare.)* Ei, dar astea sunt prostii... *(Către Femeie.)* Dă-mi-l mie! 30

ROMULUS

(continuând să stea în genunchi)

Ori lui, ori mie, ție ți-e indiferent... Fii mai indiferentă cu el.

REMUS

(continuându-și gândul)

5 De departe era mai altfel. Depărtarea le avantajează pe toate. Dacă oamenii s-ar putea împreuna de la distanță, ce zei frumoși ar mai naște! Numai dragostea apropiată, suflet de suflet, a putut crea monștrii fioroși de prin temple, într-o cu-

10 noaștere foarte profundată a fiecăruia!

ROMULUS

Dă-mi-l mie! Nu-ți spun că te-aș iubi cu adevărat pentru asta, dar, poate, cine știe... *(Romantic.)* Să facem o seară albă, din te miri ce, din degete care văd, din flori aprinse cu ceara

15 căzând de sus, din vorbe, ușor nostalgice. Dacă o să pun capul pe umărul tău, o să-mi cer mai întâi voie, și așa voi observa că steaua din față trage până la voi o linie oblică. Așa ne vom simți mai ușori. Niște senzații ne vor face să ne-nfiorăm puțin și, poate, cine știe, va fi frumos. *(Se ridică în picioare.)* Mie!

20

REMUS

Mie!

FEMEIA CEA TÂNĂRĂ

(ia sacul în brate, izbește cu el în dreapta. Romulus cade. În stânga, cade Remus. Femeia fuge din scenă.)

25

CORUL

Pugilism, pugilism. Antrenamentul continuă. *(Schimbând tonul.)* Dar pe mine nu mă privește, eu sunt un liliac enorm, agățat de tavan. *(Grav.)*

30

Noaptea când oamenii dorm comod, decapitați,
Doar cu bocancii-n picioare,
În caz de orice alarmă...

Ei n-au de ce să se țină,
De-aia sunt așa de sperioși.
Eu sunt un liliac negru,
Mult am mai căutat și eu
Până mi-am găsit acest echilibru

5
Cu capul în jos.

AL.TUL I

Am o presimțire.

AL.TUL II
(speriat)

10

Și eu!

AL.TUL III
(idem)

Și eu!

CORUL

15

Toți suntem o singură presimțire. *(Pauză. Liniste. Se aude un oțiat din rărunchi.)*

AL.TUL IV

Omul care scoate limba. A murit!

AL.TUL I

20

Presimțirea mea.

AL.TUL II

Și-a mea.

AL.TUL III
(speriat)

25

A murit omul care scoate limba.

AL.TUL IV

Și limba?

ALTUL II

A murit și ea! S-a degradat fizic.

CORUL.

Săraca! Ne învățasem cu ea. Era ca un pergament. Cum o
5 să mai știm noi acum ce se mai întâmplă pe lume? Era ca o
clepsidră. Cum o să mai știm noi ce greu trece timpul?
Trebuie să ne cumpărăm o clepsidră. N-avem noi bani pentru
atât amar de nisip! (*Bocet.*) Și pe noi cui ne-ai lăsat?

ALTUL I

10 (*speriat*)

Vai mie, vai ție, vai lui!

CORUL.

Ce e?

ALTUL I

15 Am altă presimțire!

ALTUL III

Tine-o pentru tine!

ALTUL II

Și eu!

20 ALTUL III

Și eu sunt un liliac negru!

CORUL.

Eu sunt un liliac negru! (*Panică.*)

ALTUL I

25 (*adulmecând*)

Îmi miroase a gaz!

ALTUL II

(*idem*)

A crăpat butoiul pământului și ne curge gazul în nări. Intră
în sânge.

ALTUL III

5

Intră în frunze, în pene, în aer.

ALTUL II

Să nu scăpărați prea tare din pleoape că-l aprindeți! (*Panică.*)

CORUL.

Eu sunt un liliac negru!

10

ROMULUS, REMUS
(*Sar în picioare. Arătând spre sac.*)

ROMULUS

Ei, cum rămâne?

REMUS

15

E al meu sau al tău? (*Încep trântu.*)

CORUL.

(*continuă grav*)

Totuși, mă uit în toate părțile

Să văd din ce mi se trage,

20

Pentru că, oricum,

De undeva, trebuie să vină

Măine sau în altă zi

Se va întâmpla ceva obișnuit

Sau ceva extraordinar.

25

(*Cei doi, tot luptându-se, ajung în fața corului. Romulus se desprinde, îl apucă de mână pe Soldat și-l pune să se lupte în locul lui. Remus - idem, cu alt membru al corului. Automat, corul se împarte în două. Începe o luptă generală. În tuneric. Pauză câteva momente. Când se reaprinde lumina, scena este devastată, toți zac pe jos. Sacii au fost doborâți, ciopârțiți, curge rumeguşul din ei.*) 30

ROMULUS
(*eforturi să se ridice, gemete.*)

REMUS

Romulus, a ta e înălțarea asta?

5 ROMULUS
(*gemând*)

Da.

REMUS

Și unde vrei să ajungi, tot înălțându-te mereu?

10 ROMULUS
(*cu glasul sticlind de un ideal greu de atins*)

În patru labe. (*Reusește.*)

REMUS

15 Eh, de m-aș mai vedea și eu mergând în mâini, pe pământul moale de atâtea mări și ape binefăcătoare! (*Se ridică și el în trei labe.*)

ROMULUS
(*găsește ceva. Uimire.*)

Un fir de iarbă!

20 REMUS

Trăiește?

ROMULUS

Înseamnă că și noi...

25 REMUS
(*izbucnire*)

Trăim!

ROMULUS

Să ne bucurăm de-un fir de iarbă... (*Plâng.*)

30 Și când te gândești că noi suntem frați încă de la naștere!...

ROMULUS
(*spre firul de iarbă*)

Îmi vine să ling acest pai pe unde verdeța continuă să curgă în sus... după toate câte s-au întâmplat...

5 REMUS
(*grijă*)

Vezi să nu-l paști!

ROMULUS
(*candoare*)

Cum să-l pasc?

10

REMUS

Am greșit, frate!

ROMULUS
(*arătând spre saci*)

Ce jale! (*Jale comună, unul cu capul pe umărul celui alt. Pauză.*) 15

REMUS

N-o mai fi rămas nici unul? (*Încercându-se de plâns.*) Mi-e foame.

ROMULUS

Mi-e sete! (*Adulmecă în sus, căutând să prindă în gură niște tâte imaginare.*) 20

REMUS

Unde-o fi lupoaica aia?

ROMULUS

Sălbatica aia... Ce lapte sfânt!

25 REMUS

Noi am vânat-o!

ROMULUS
(*scâncind*)

Mai era acolo pe perete una... (*Arată locul unde era reproducerea cu lupoaica și cei doi sugari. Speriat.*) Am ucis-o și pe ea. 30

REMUS

Mi-e foame... *(Plâng și se mângâie frătește.)*

ROMULUS

Cum de-am greșit până aici?

5

REMUS

Și când te gândești că noi suntem frați încă de la naștere...

ROMULUS

(revelație)

Frater! *(Pauză.)*

10

REMUS

(tresărind)

Romulus, ia uită-te acolo! *(Îi arată cu mâna spre cer.)* Vezi?

ROMULUS

Ce, steaua aia?

15

REMUS

(rădiind)

Nu e stea! *(Plafonul se luminează puternic, dezvăluind cerul; în loc de stele spânzură de el mari și lăptoși saci de box. Cei doi se ridică în picioare, respirând adânc. Pauză.)*

20

ROMULUS

(exaltare cu mâinile spre boltă)

Lupoaica mea!

REMUS

(se repede și-l mușcă)

25

Ba a mea! *(Urlete, din nou poziție de luptă.)*

(Cortina)

LUPTĂTORUL PE DOUĂ FRONTURI

PIESĂ ÎN TREI ACTE

PERSONAJE

LUPTĂTORUL	– 25 de ani	
ROMICA	– 20 de ani	
REMIZA	– 20 de ani	
CORUL FECIOARELOR	– Se disting următoarele fecioare:	5
	SACUL	
	GLAFIRA	
	DÂNSA	
	FECIOARA BRUNĂ	
CENTURIONUL I		10
CENTURIONUL II		
CENTURIONUL III		
CORUL BĂTRÂNILOR	– Cinci-șase bătrâni, foarte bătrâni și neputincioși. Dintre ei se remarcă: Bătrânul neputincios întâi sau corifeul	15
ANTRENORUL	– antrenor	
MEDICUL	– medicul, ghicitorul și duhovnicul echipei	
TRIMISUL VIZIRULUI		
UN BOXER		

O sală de antrenament sportiv, sau cam așa ceva. Saci de box, atârnați peste tot, ca în piesa Lupoaița mea. Printre aparatele sportive se văd ici-colo manechine de paie și ținte de tragere ca pe un câmp de pregătire militară. În esența ei, acțiunea piesei să rămână totuși de dragoste, zic eu, dar nu mă pot amesteca în desfășurarea evenimentelor, chiar atât de mult, încât să schimb destinul personajelor. Iubesc și ele cât pot, sunt iubite ori caută fericirea cu lumânarea, într-o sală de antrenament prea puțin aptă pentru intimitatea sufletelor. 5

Se va vedea din unele replici, nu întâmplătoare, că timpul de desfășurare este cel istoric – nu se putea altfel – dar oarecum sintetizat, stratificat. Ca și când 10 peste o carte de istorie de școală primară s-ar fi dărânat școala primară – la un seism – și sub dărâmături, sfărâmături, epocile au intrat unele în altele, ca într-un sac. Altfel spus: să nu ne cramponăm de date, mici schimbări, confuzii în capul unor personaje precum Centurionii sau Antrenorul. Cred că mai simplu pentru regizor este să privească acțiunea ca pe o poveste: și 15 anume povestea unui meci – de box, să zicem – sau de dracu' știe ce altceva, care se pregătește cu aceleași personaje în diverse timpuri – dar mereu la prezent – din antichitate până spre epoca de înflorire a Bizanțului. Dar mereu la prezent, repet.

Prin urmare: recuzită din lumea sălilor de antrenament, frânghii, ringuri, aparate de sărit, de urcat, trapeze; un pat de campanie din lumea ostășească, manechine, rastele, platoșe, tobe cu săgeți; iar din lumea corurilor antice și moderne... ce să luăm din lumea corurilor antice și moderne? Un podiuun, o baghetă – aceeași baghetă magică, în dreapta. De asemenea, din lumea femeilor și a bărbaților – o rochie pe un umeras, o trusă de machiaj, o pereche de pantaloni cu bretele. Și era să uit: recuzită și din lumea copiilor: un leagăn, o păpușă-jucărie. Un talmeș-balneș de nedescris, pe care o minte limpede si-l poate ușor imagina. 25

ACTUL I

TABI.OUL I

ANTRENORUL

(se plimbă prin scenă, îndreptând sacii de box, controlând poziția diverselor aparate de gimnastică, trapez, cal etc.)

5

E revoltătoare calitatea rumegușului și-a paelor! Furnizorii noștri sunt de-o rea-voință strigătoare la cer! Ceri paie, îți aduc pleavă; ceri pleavă – îți aduc... bârne! Bârne-n ochi! Vom trata cu alți negustori din Libia, din Iberia sau din Tracia. Slavă Domnului, Imperiul roman e mare! *(zgomot de sandale romane – un zgomot ciudat, pe care nu-l poți confunda cu zgomotul produs de orice alte soiuri de încălțăminte... Antrenorul, ascultând zgomotul care se apropie, repetă cele de mai sus.)* Zgomot de sandale romane – un zgomot precis, aparte, pe care nu-l poți confunda cu zgomotul produs de orice alte soiuri de încălțăminte... Saboții clămpăne, opincile nordicilor scârțâie...

10

15

(intră centurionii)

CENTURIONUL II

(aspru)

Ce se întâmplă aici?

20

CENTURIONUL I

(de-a dreptul furios)

Ce se întâmplă?

ANTRENORUL.

*(încă atent la încălzămîntea lor, ca și când ar vrea să verifice
calitatea meditației sale)*

Unde ați găsit sandalele acestea romane, centurioni?

5

CENTURIONUL III

(protest)

Roma e plină de sandale romane, Imperiul roman e plin
de sandale romane... Lumea a treia e plină de sandale romane.
(Enevrat și pentru a păstra simetria întrebării.) Ce se întâmplă aici?

10

ANTRENORUL.

(bucuros de întrebare, frecându-și mâinile)

Nu se întâmplă nimic, slavă zeilor! Pe Zeus – nu se în-
tâmplă nimic!

CENTURIONUL II

(la aceeași temperatură a nemulțumirii)

15

Pe Zeus – pe Zeus, ce se întâmplă aici, de nu se întâmplă
nimic?

CENTURIONUL I

(merge și dă cu pumnul în saci)

20

Nimic! Nimic! Nimic! Nimic!

ANTRENORUL.

(mulțumit)

V-am spus eu? Nimic... nu se întâmplă...

CENTURIONUL III

25 *(întepând cu sulita sacii, pe rând, și exclamând furios de fiecare dată)*

Nimic! Nimic! Nimic!

CENTURIONUL II

Chiar nimic?

ANTRENORUL.

Nimic... *(ca să schimbe vorba, către Centurionul II)* Unde ați găsit
mândrețea asta de sandale?

CENTURIONUL II

(pe alt ton; evident se simte flatat)

5

Serios, îți plac? Sandale de duzină, sandale ostășești... san-
dale care răpăie frumos pe podurile făcute de arhitectii noștri
peste cele mai mari râuri din lume... Dar... tu de ce schimbi
vorba? De ce nu te antrenezi? Scrie clar de la împărăție: „Să se
antreneze toată lumea!“

10

CENTURIONUL I

Scrie?

CENTURIONUL III

Scrie?

ANTRENORUL.

15

Da.

CENTURIONUL II

Și tu de ce nu te antrenezi?

ANTRENORUL.

Așa câte un pumn mai dau și eu... Uită ce mâini tumefiate 20
de bătaie, deși...

CENTURIONUL I

(către Centurionul II)

El e antrenorul, nu Luptătorul...

CENTURIONUL II

(dumirit)

25

A, el îl antrenează pe Luptător...

CENTURIONUL III

Care Luptător?

ANTRENORUL.

Luptătorul pe două fronturi...

CENTURIONUL III

Cum adică... pe două fronturi?

5

ANTRENORUL.

Așa se numește Luptătorul pe care-l antrenez eu...

CENTURIONUL I

Și măcar se antrenează?

ANTRENORUL.

10

El zice că da...

CENTURIONUL II

Cum se antrenează?

CENTURIONUL III

Da, cum? Ce? În ce fel?

15

ANTRENORUL.

Prea multe întrebări pentru un singur antrenor! Se antrenează pe două fronturi... adică pentru două fronturi... diametral opuse. Frontul de sud și frontul de nord.

CENTURIONUL I

20

Taci!

ANTRENORUL.

De fapt... întrebați corul. El e cel care știe să talmăcească toate întrebările în răspunsuri corespunzătoare...

CENTURIONUL III

25

(întepând la rândul-i un sac și luând un pumn de rumeguș)

Ce-o să se întâmple? Am înțeles: acum nu se întâmplă nimic, dar mâine, dar poimăine? Ce va fi poimăine?

ANTRENORUL.

(privind rumegușul din palma Centurionului)

E prost! Calitatea îndoielnică a umpluturii face ca bălăngăneala sacului să lase de dorit. Întrebați corul... Asta referitor la ce m-ați întrebat... Vă spun respectuos... întrebați-l pe el...
5
Toți sunt bătrâni, cu experiență...

CENTURIONUL II

Să intre Corul!

(toți așteaptă să apară corul... Așteaptă cam mult.)

ANTRENORUL.

10

(văzând că Centurionii dau semne de nervozitate)

Normal ar fi trebuit să urmeze o pauză...

CENTURIONUL II

(izbucnind)

În armată nu există pauze...

15

CENTURIONUL I

În armată nu există pauze... nu există cauze! Nu există decât continuitate în noi cuceriri...

CENTURIONUL III

Cuceriri... în noi... *(Se încurcă.)* Vreau să zic, din ce cauză
20
întârzie corul?

ANTRENORUL.

Condiții obiective... Toți trecuți de o sută de ani. Am avut și un cor de octogenari, dar l-am schimbat pe unul cu mai
25
multă experiență...

CENTURIONUL.

Totuși ar trebui să apară...

ANTRENORUL

(cu un calm pe care-l speră molipsitor)

Vine, vine... Acum trebuie să pice... Îl ținem întotdeauna la-ndemână... aici în spate...

5

CENTURIONUL I

Și de ce nu apare odată?

ANTRENORUL

V-am spus... vârsta... Și apoi, știți, ei sunt greci... Se ceartă câte-o jumătate de oră care să intre întâi...

10 (Apare corul - vreo sase bătrâni veritabili, stârnind prin înfățișarea lor milă și respect.)

ANTRENORUL

(aplaudând intrarea)

Acesta e corul bătrânilor... I-am moștenit de la greci.

15

CENTURIONUL II

Mda!? Vasăzică acesta e corul...

CENTURIONUL III

(ca să se convingă)

Voi sunteți corul, nu?

20

CENTURIONUL I

Centurionul III, colegul meu, v-a întrebat dacă voi sunteți corul, ca să se convingă. Cred că ați observat. Să nu i-o luați în nume de rău...

CORUL

25 (A tăcut tot timpul, fâstâcit și contrariat, unii au ochii în lacrimi, probabil din cauza luminii prea puternice. La un semn al unuia dintre ei, încep.)

Lie... lie... lie... lie...

Lie... lie... lie... lie...

Lie... lie... lie... lie...

Lie... lie... lie... lie...! Măaaa!

30

ANTRENORUL

(dă din cap, semn că-i merge la inimă).

CENTURIONUL II

Ce e asta?

CENTURIONUL I

5

(ca și când ar vrea să priceapă ceva și să nu-i scape)

Psst!

CORUL

(continuă)

Măaaaaaaaa! Măaaaaa!

10

Lieeeeeeeee! Lieeee! Lieeeee!

Li-li-li-li-li-lüüüüüüü! Măaaaaaa!

Lie-lie-lie-lie-lie-lie-lie!

Ni-ni-ni-ni-psi-psi-psi-oooo!

CENTURIONUL III

15

(enervat)

Ce e asta?

ANTRENORUL

De primăvară! Ia vârsta lor încă mai sunt sensibili la... adierile...

20

BĂTRÂNUL I

(face doi pași înainte și cântă)

Păsărică! Păsărică

Dădălică, dădălică!

Ce aduci pe aripioară,

25

Aripică, aripioară.

CORUL

Zboară, zboară, zboară, zboară...

Zboară, zboară, zboară, zboară...

Cine zboară, zboară, zboară?

30

Cu-aripică, aripioară,
Aripioară aripică
Zboară, zboară până picăăăă...

BĂTRÂNUL I

(reia)

Zboară, zboară până picăăăă!
(se înclină și reintră în cor)

ANTRENORUL

(aplaudă. Către Centurionul II)

10 Sunt formidabili! Au o vitalitate! Astfel înțelegi mult mai bine tot suflul Mării Egee, ca să zic așa... (Către cor.) Bravo! Bravo, băieți!

CORUL

(dă să se retragă).

15 CENTURIONUL I

Stați așa, moșnegi. Ce se va întâmpla în continuare voi știți?

CORUL

(semne c-a înțeles întrebarea. Bătrânul I e ghiontit să vină în față.

Se execută.)

20 BĂTRÂNUL I

Zboară, zboară, zboară, zboară
Zboară, zboară, zboară, zboară...
Cu-aripică...

(Trece la loc.)

25 CENTURIONUL II

Luptătorul pe două fronturi... ce e cu el?

CENTURIONUL III

Și de ce-și zice astfel?

CORUL

(și pierde dintr-o dată fâstăcirea. Toti încep să spună aproape cu voioșie)

Sparta... zzzz! Asinaa! Dzzzz!

Pelolooo polo – peloo

ANTRENORUL

Așa... polo pe apă!

CORUL

Pello... pechi-nezzz...

ANTRENORUL

Așa... Peloponez...

CORUL

ZZZZzzzzz! Peri – peri – pera

ANTRENORUL

(ajutându-i)

Pericle, Pericle!

CORUL

(semn cu mâna că nu)

Peri-peri-clos-sides

ANTRENORUL

Periferie... (nesigur) sau perifraste?...

CORUL

Pante-pantal-pantel-pantelon!

CENTURIONUL I

Pantelimon!

ANTRENORUL

Panthenon!

CENTURIONUL II

(catre antrenor)

Domnule, no, n-avem timp de pierdut... Vrem să știm ce-o să se întâmple?...

5

ANTRENORUL

Păi, ce-o să se întâmple?... Ascultați și voi corul...

CENTURIONUL I

(intimidat)

Am impresia că vorbesc mai mult despre trecut...

10

CENTURIONUL III

Da, despre trecut... Sparta... Atena... Războiul celor două Sparțe... Retragerea celor 10.000... Nu? Noi vrem să știm ce face Luptătorul...

CENTURIONUL I

15 Plecăm tocmai... Ia... mama... Albionului...

CENTURIONUL II

Dincolo de Coloanele lui Hercule?... Și ce face între timp Luptătorul?...

ANTRENORUL

20

(catre Cor, care vrea să se retragă)

Stați, că nu s-a terminat... Tălmăciți evenimentele...

CORUL

(în formație de cor)

Tru-lu-lu-lu,

25

Iu-lu-lu-li-li-laaaa!

ANTRENORUL

V-am spus?... Corul octogenarilor era mai spălat, dar n-avea atâta experiență... Al Nonogenarilor... uita refrenul...

CENTURIONUL I

(furios)

Ăștia știu numai refrenul... Îi omor...

ANTRENORUL

Așa se-ntâmplă... preiei corul antic... corul grecesc, mă rog... dar nu le pilești dinții... Nu le umbli în gură... Eu le-am spus, dacă n-au vrut să m-asculte...

CORUL

(înviorat)

Capră-piatră, capră-piatră,

10

Piatră-crapă, piatră-crapă

Capră-capră, crapă piatră,

Piatra crapăaaa de e caprăaaa...

(Corul iese.)

CENTURIONUL II

15

Păcat de civilizația lor!... Nu știu s-o explice... Uite cum se exprimă...

ANTRENORUL

Dragii mei centurioni!... Eu le-am pilit dinții cu mâna mea... Uite pila! *(dă s-o scoată din buzunar, n-o găsește.)* Dar și așa se exprimă destul de clar... Până la urmă, va fi tot tragedie, ascultați-mă pe mine! Sunt antrenorul echipei... *(a găsit între timp pila.)* Uite... Cu asta... toți dinții... Au dinți tari! Au mușcat din civilizația egipteană. Și-au înfipt colții în arta faraonilor. Mâncau mumii, au înfulecat secretul îmbalsămării... au ciupit de peste tot și au mistuit... Arta din Asia în Europa prin mațele lor ajustată au trecut-o... Și de-aia zic: e bine să menținem corul, ideea de cor... S-apară bătrânii... ăștia de-au făcut civilizația greacă... S-apară și să cânte...

30

CENTURIONUL I

Da, să cânte sau măcar să fredoneze...

ANTRENORUL

Homer să spună poezii, Hesiod să-l îngâne... Sofocle să se
sufoce și să le scoată ochii la ai lui...

CENTURIONUL II

5 Lasă-i să se sfărtece între ei...

ANTRENORUL

Vă spun eu: e bine! E foarte bine să ai o civilizație în spate!...
Războinicii încă n-au avut timp să se șlefuiască. Acum ne șle-
fuim. Uite scula. Pricepeți?

10 CENTURIONUL II

Noi suntem războinicii!

CENTURIONUL I

(*suspicios*)

Și cum n-am avut timp să ne șlefuiim?

15 ANTRENORUL

N-am zis asta. Ne șlefuiim în doi timpi și trei mișcări... dar
să ne delectăm și cu arta învișilor...

CENTURIONUL III

N-avem timp, n-avem timp...

20 CENTURIONUL II

Nu mai vreau război cu mâncare de-acasă...

(*apare Luptătorul, îmbrăcat ca un alergător, sau ca un pugilist.*)

CENTURIONUL I

În sfârșit, Luptătorul!

25 CENTURIONUL II

Epoca noastră produce luptători...

CENTURIONUL III

Centurioni în serie...

LUPTĂTORUL

E frumos afară...

ANTRENORUL

(*arătând spre Luptător*)

Are o experiență foarte bogată. Nu vă uitați că e tânăr și 5
fără experiență.

LUPTĂTORUL

(*ca și când acum ar observa prezența centurionilor. Se sperie,
vrea să plece. Se întoarce, le ia seama.*)

Un câmp pustiu, bătătorit ca un drum și din când în când 10
câte o carte. La distanțe foarte mari, vreo carte fundamentală,
tare ca piatra. Vine unul, găfâind de mușchi, sănătos ca un zeu
nou, și scuipă pe ea, pe fiecare, la rând. Calcă peste ele dum-
nezeiește. A obosit, a mers destul, câmpul se întinde înainte
pustiu, bătătorit ca un drum... Alergătorul cade jos, moare. 15
Devine carte fundamentală, ultimul cuvânt, semn peste care
nu se mai poate trece...

CENTURIONUL I

În sfârșit, unul care vorbește clar.

CENTURIONUL II

Vorbele astea le-ar fi putut spune corul. 20

CENTURIONUL III

Eu aș propune să n-aibă nici unul din ei mai mult de opt-
zeci de ani. Cel mult 90, cu dispensă...

ANTRENORUL

Pss!

LUPTĂTORUL

(*continuându-și monologul, distant și „necontingent”*)

Se aude un găfâit, din spate răsare cineva, un alergător se
oprește, scuipă pe semn și se pierde în ziare. (*Se înclină, iese.*) 30

(*Cortina*)

TABLOUL II

Sala de box, cu saci noi. Luptătorul pe două fronturi, îmbrăcat modern, și cam slăbănog, se antrenează.

LUPTĂTORUL.

(după o rafală de izbituri într-un sac)

5 Pe ziua de azi, cred că... A, ba nu! Măcar cinci minute! Cinci minute contează... Dacă nu te antrenezi zilnic, ceas de ceas... *(Își încordează mușchii de la brațul drept. Cu admirație.)* Ne încordăm, ne încordăm... *(Explicativ.)* Asta e situația!... Încordare și iar încordare. *(O nouă rafală de bubuituri în saci, trecând de la unul la altul. Glas de femei care se ceartă. Intră Romica și Remiza. Se opresc într-o latură a scenei și continuă cearta.)*

ROMICA

(destul de calmă)

15 Ba e al meu!

REMIZA

Cum să fie al tău, când e al meu?

ROMICA

E al meu toată ziua!

20

REMIZA

(cu același calm)

E al meu toată ziua, Romica.

ROMICA

Nu, dragă Remiza!

25

REMIZA

(enervată)

Dragă, nu fi absurdă! Te rog foarte mult, fără absurdități în timpul nostru!

ROMICA

Îl cunosc de când era atâta. Eu l-am crescut. Eu mi l-am format pe gustul meu personal.

REMIZA

(triumfătoare)

5

Atunci de ce e pe gustul meu? Ori vrei să spui că l-am format împreună?

ROMICA

Vreau să spun că numai eu acu...

LUPTĂTORUL.

(A ascultat câteva momente. Izbind cu furie în saci)

10

Liniște! *(O clipă de tăcere.)*

REMIZA

(cu admirație)

E ca un lup.

15

LUPTĂTORUL.

(urlă ca un lup)

Nu! *(Din ce în ce mai încet.)* Liniște! Liniște! Liniște! *(Dă să se antreneze.)* Na, că mi-am pierdut șirul... Așa mi se întâmplă totdeauna. Cum apuc să mă concentrez pe-o idee cum dați buzna! totul se duce pe gârlă! Se duce învărtindu-se, se duce la vale, se duce... dracului!

REMIZA

(ofensată)

Nu drăcui în fața unor doamne!

25

LUPTĂTORUL.

Am afirmat doar că totul se duce dracului.

ROMICA

N-ai spus așa. Ai dat totul dracului. Textual. Ia seama ce spui! Cum poți să dai totul dracului în ziua de azi?! (*Tipând.*) Ori ți-ai pierdut mințile?

5 LUPTĂTORUL.

Mi le pierd acum cu voi.

REMIZA
(căt-re Romica)

Cum poți să învinuiești un om, când eu cu urechile mele...

10 I.UPTĂTORUL.
(hotărât)

Afară! (*vrea să le îmbrânceanască afară.*)

REMIZA
(microasă)

15 Iubitule, un singur cuvânt... O vorbă... O vorbuliță.

I.UPTĂTORUL.

Nimic...

REMIZA

Nici un cuvânt?

20 I.UPTĂTORUL.

Nimic.

REMIZA

Mutule!

ROMICA
(amenințătoare, către Remiza)

25 Retrage-ți insulta! Retracteaz-o!

REMIZA

Eu s-o... retractez?

ROMICA

(amenințând cu pumnii)

Da!

REMIZA
(hotărâtă să reziste)

5

Eu?

I.UPTĂTORUL.
(împăciuitor)

Sunt mut. (*începe să facă semne.*)

ROMICA

10

Cum?

I.UPTĂTORUL.
(alte semne)

Adică sunt mut.

REMIZA

15

Dar acum 12 ani nu erai mut. Atunci vorbeai. Atunci îmi spuneai... Din orice fleac... (*Pe un ton înalt.*) Din orice fleac... îmi ziceai că mă iubești. Și așa și pe dincolo... Din orice fleac!

I.UPTĂTORUL.
(spășit)

20

O fi greșit.

REMIZA

Inima nu greșește niciodată. Merge la fix.

I.UPTĂTORUL.
(moale)

25

Mai greșește. (*Râzând.*) Merge la chix.

REMIZA

Scurt clarifică-ți poziția față de mine! Ori, ori!

ROMICA

Și față de mine. Ori, ori!

LUPTĂTORUL

Afară! Fără nici un *ori*. Fără nici un *ori, ori!* (*Amenințator.*)
 5 Nu încercați să mă puneți voi pe mine în situații limită...

REMIZA
 (*plângăreată*)

Limită de vârstă? Nu? De ce acum zece ani...

ROMICA

10 De ce alaltăieri...

LUPTĂTORUL

Alte erau condițiile acum doisprezece ani, altele acum zece ani, altele alaltăieri... (*râcnind*) și altele azi! (*Și mai tare.*) Mai bune! (*calm*) Și eu eram altul... cel de-acum zece ani nu mai e, cel
 15 de-alaltăieri nu mai e... (*visător*) Unde-or fi dispărut toțiăștia?

REMIZA

Atunci m-ai mințit.

ROMICA

Bine ți-a făcut! Nu meriți să-ți vorbească cineva sincer.

LUPTĂTORUL

20 Nu te-am mințit. Dar, cum ți-am spus, alta era situația. Alta presiunea atmosferică, alta circulația sângelui. Altă mână-care de pește! Ce sunt eu vinovat dacă acum o sută de ani mi-oi fi aruncat ochii pe-o femeie. Mi-o fi plăcut atunci, nu zic ba.

ROMICA

25 Și-ncă cum!

REMIZA

Oho!

LUPTĂTORUL

Dar asta nu înseamnă că trebuie să-mi placă toată viața, și-n
 vecii vecilor.

REMIZA
 (*mieros*)

5

O vorbă... O vorbuliță...

LUPTĂTORUL
 (*sovăielnic*)

Și după ce ți-o spun?

REMIZA

10

Spune vorba aia... și...

LUPTĂTORUL
 (*botărât*)

Afară! Afară! Femei! Iată ușa, femeii!

ROMICA
 (*mărturisire*)

15

Îmi iau inima-n dinți: te iubesc.

LUPTĂTORUL

Nu pe mine mă iubești! Iubești un porc, un mascul. Nu-s
 acela eu! Nu sunt mascul în continuu, nu sunt... 20

ROMICA
 (*îi dă o palmă*)

Na!

LUPTĂTORUL

(*perplex un moment, apoi se repede la un sac de box și-i arde câțiva pumni.*) 25

REMIZA
 (*cu mare regret*)

De ce n-ai pocnit-o? Eram martoră că ea a-nceput.

LUIPTĂTORUL.

(calmat)

Dragele mele copile... Ori cum vă cheamă?

ROMICA

5 Hm! Vrei să spui că ne-ai uitat și numele?

LUIPTĂTORUL.

Frumoase nume mai au femeile din ziua de azi!... Păcat că se uită repede. Întâi numele, apoi prenumele, apoi ocupația casnică, apoi adresa, apoi... *(gest de lebanite)* Totul, totul se duce
10 dra... vreau să spun, nimic nu rezistă la *proba timpului*. Uite, pe vremea romanilor femeile erau mai statornice în sufletul omului. Uite-aici *(gest spre inimă. Către Romica.)* Ori cum spuneai că te cheamă?

ROMICA

15 Romica... De la Mica. După ce-am fost la Roma mi-au spus Romica.

LUIPTĂTORUL.

Romica!... Splendid... *(către Remiza.)* Și pe tine, frumoaso?

REMIZA

(mândră)

20

Remiza. De la Artemiza.

LUIPTĂTORUL.

Trebuie să fie la mijloc ceva istoric. Ceva adânc. *(trist)* Dar ce? Cu mine s-a petrecut o istoric, dar care? Am un mare
25 lapsus... în fiecare zi. Sunt omul lapsusului... Dragele mele, Romica și Remiza... dacă o să vă spun că vă iubesc pe amândouă – da, acum îmi dau seama că vă iubesc pe amândouă – n-o să mă credeți. În egală măsură.

REMIZA

Eu nu cred, nu pot să cred că ești în stare să iubești sincer, să te îndrăgostești măcar și pentru un ceas de una ca ea. *(cu dispret)* E lălăie.

ROMICA

5

Ba mă iubeste numai pe mine... *(către Remiza)* Numai după mine îi sfârâie călcâiele, dar a zis-o din politete, că i-am fi dragi amândouă. *(ride)* Să împace și capra și varza. Tu, curvo, ești capra... *(după o pauză)* Și varza! Pentru că e limpede ca lumina zilei că un bătrân lup de mare ca el...
10

LUIPTĂTORUL.

(trist)

N-am fost niciodată pe mare, n-am văzut marea. *(visator)* Marea albastră...

ROMICA

15

Dar adineauri ai făcut ca lupul *(continuând)*... că un lup de mare, încercat, poate să-și pună ochi pe o... *(Nu găsește cuvântul.)*

REMIZA

(asteptând încordată)

Zi-i! *(amenințătoare)* Zi-i!
20

ROMICA

Nu gălesc cuvântul.

LUIPTĂTORUL.

(neliniștit dintr-o dată)

Cât o fi ceasul?
25

REMIZA

A bătut.

LUIPTĂTORUL.

(speriat)

Nuu! Să nu-mi spui asta!
30

ROMICA

Într-adevăr a bătut.

LUPTĂTORUL

Na! Și eu nu sunt nici pe departe pregătit. (*furios*) Din cauza
5 voastră, că mă țineți de vorbă. Mă cicăliți. Acum e timp să
cicălești un bărbat în toată firea? Afară! (*calm*) Adică nu... nu
pe tonul ăsta... Vă rog să mă iertați. Știti, nervii. Ieșiți frumușel
afară.

ROMICA

10 Cum, tot ne dai afară?

LUPTĂTORUL

Da, dar pe alt ton. Am pronunțat cuvântul *frumușel*.

REMIZA

Asta înseamnă că rămânem prieteni.

15

LUPTĂTORUL

Ba bine că nu!...

ROMICA

Prieten cu mine, ori cu ea?

LUPTĂTORUL

20

Vă privește.

ROMICA

E al meu!

REMIZA

Ba e al meu!

LUPTĂTORUL

(arătându-le usa)

Poftim ușa! Adică... de ce să ridicăm tonul? (*către Romica*)
Pe vremuri aveam un arc cu săgeți. Unde-o fi? Unde naiba l-oi
fi uitat? 5

ROMICA

Un arc cu săgeți? Ce idee. Mă rog, mă duc. Poate-ți face
trebuință. (*iese.*)

LUPTĂTORUL

(începe înfrigurat să se antreneze. Găfâie.) 10

REMIZA

Iată-ne singuri.

LUPTĂTORUL

Ce?

REMIZA

(mai tare) 15

Iată-ne singuri, în sfârșit, și singuri...

LUPTĂTORUL

Cee? Ce-ai zis?

REMIZA

(tipând) 20

Că am rămas singuri.

LUPTĂTORUL

(antrenându-se)

Am rămas... cum? N-aud. 25

REMIZA

Singurei, singurei...

LUPTĂTORUL.

(neatent)

Mda... bineînțeles... Mare nevoie am de-un arc cu săgeți.
 Mai ales acum, în noile condiții create. N-ai vrea tu... știi, mare
 5 nevoie aș avea de-un arc cu săgeți... Mă antrenez eu, dar, ori-
 cum... îmi trebuie și-o armă... Și condiție fizică, dar și armă!
(izbind într-un sac) Să nu mă ia pe nepregătite.

REMIZA

Bine. *(lese.)*

10

LUPTĂTORUL.

(fredonând)

Și între noi se-ntinde-o depărtare / De-o mare, un ocean
 și o câmpie... *(pe alt ton)* Femeia asta are pe cineva-n baie...
(întră Remiza cu un pat de campanie.)

15

REMIZA

Ce-ai spus?

LUPTĂTORUL.

(tresărind)

Că ai pe cineva-n baie...

20

REMIZA

Prostii! N-am pe nimeni în baie. *(râzând)* N-am nici măcar
 baie. Nu te am decât pe tine.

LUPTĂTORUL.

Prostii!

25

REMIZA

(întinde patul, se așază pe el)

Ți-am adus arcu. Nu vîi să te întinzi nițel? Vei fi fiind
 ostenit. Atâtea bătăi! Atâta încordare... întinde-te aici...

LUPTĂTORUL.

30

Eu mai aștept. *(Pauză.)*

REMIZA

Nu vîi? Arcurile sunt reci... *(arată spre pat)* O să le simțim...
 o să le simțim... Hi-hi! *(râde.)*

LUPTĂTORUL.

Eu mai aștept.

5

REMIZA

Ce aștepti? Pe cine aștepti? Pentru numele lui... hm! de ce
 ești așa de taciturn?

LUPTĂTORUL.

Ce știi tu despre moarte?

10

REMIZA

(ofensată)

Hm! Moartea! O sursă nesecată de pomeni... Mori tu și-o
 să-ți fac un parastas!...

LUPTĂTORUL.

(privind în gol)

15

Pss! Cei mai taciturni sunt morții. Ei au pe ochi un vizor.
 Privesc cerul și de câte ori cade o stea, se mai zăvorăsc o dată.
 N-am auzit încă să fi deschis cuiva, Dumnezeu de-ar veni
 personal, oricine-ar fi, nu-i interesează. Călări pe herghelia voas-
 20 tră de excitanți (cafeaua are loc mai în față, imediat după lu-
 mină, între o femeie și o altă femeie) – bieții oameni vii, degeaba
 bateți mormintele! Morții stau în spatele pământului, ah, respi-
 rația le e tăiată de un fir de iarbă... Se uită la harta vieții, un
 fir de iarbă... le taie respirația... și nu vor să vă dea drumul. 25

REMIZA

Așa o fi. Dar cam lung! Cam complicat. Să nu ne gândim
 la moarte, câtă vreme suntem împreună. *(privindu-l provocator)*
 Suntem singuri. *(Zgomot de pași.)*

ROMICA

(intră într-un suflet)

N-am găsit nici arc, nici săgeți.

LUPTĂTORUL

(stânjenit)

Poate n-ai știut tu să-ntrebi. Cum ai întrebat?

ROMICA

„Dați-mi niște săgeți de-un pol și-un arc.“

REMIZA

Trebuia să pui arcul întâi.

LUPTĂTORUL

Și ce-au zis?

ROMICA

Au zis că n-au.

REMIZA

Mint. Precis mint. Mint cu nerușinare. Au, dar le țin pentru străini. Ai face bine să te duci să le-o spui în față, la prăvălie. De la obraz.

ROMICA

Ca să rămâi tu aici întinsă în pat... *(către Luptător)* Aha, de-aia mă tot trimiți pe mine după săgeți, ca să te întinzi tu cu târfa asta...

LUPTĂTORUL

Cu cine?

ROMICA

Ei, cu...

REMIZA

(sare ca arsă)

Dacă pronunți o silabă...

ROMICA

Ia-ți patul și cară-te!

LUPTĂTORUL

(către Remiza)

Du-te tu și cumpără-mi o pușcă. Știi cum să ceri: „Vă rog să-mi dați o pușcă și-un leu...“

REMIZA

(codindu-se)

Și dacă zic că n-au?

LUPTĂTORUL

Să-ți dea ceva acolo. Un cutit, un pistol, o flintă, o carabină, o armă de vânatoare... Un pușcoci... Fac concesii... 15

REMIZA

Dar să nu dea naiba să... *(iese)*

ROMICA

(se așază pe pat)

Vino...

LUPTĂTORUL

Nu vin.

ROMICA

De ce?

LUPTĂTORUL

Sunt neînarmat. Mi-e frică.

ROMICA

(începe să se dezbrace)

De mine? Ți-e frică de mine? *(râde)* Tocmai de una ca mine,
care n-aș omori o muscă!

5

LUPTĂTORUL

Nu. De ei.

ROMICA

(oarecum speriată, dar continuă să se despoaie)

De care ei?

10

LUPTĂTORUL

(tremurând)

De Ei.

ROMICA

(vrînd s-o dea pe glumă)

15 Care ei? *(ca să alunge spaima)* Ei, lasă!

LUPTĂTORUL

Ba-mi e o frică de nu mai pot... Cât să mai fie ceasul?

ROMICA

(goală sau aproape goală, după cum vor fi vremurile)

20 E două. *(Își scoate și ceasul.)*

LUPTĂTORUL

Două? O mai fi mult până la ora H?

ROMICA

(așa cum stă întinsă în pat, provocatoare, seamănă cu un ultimatum roman)

25

Se zice că semăn cu un ultimatum roman. Dar n-am piscă...

LUPTĂTORUL

O mai fi mult până la ora H? *(urmărindu-și gândurile)* Dimi-
neața la ora trei se strâng toți în curtea cimitirului, curtea inte-
rioară. Se așază-n careu și-și mănâncă zorit coliva. E o colivă

30

bună, de casă, făcută sus, sus de tot, pe pământ, dată creștinește
de pomană și ajunsă aici prin intermediul crucii roșii, crucii
negre, crucii aplecate ori crucii de mesteacăn. Mestecă așa,
într-o liniște – mi-e o frică să spun cuvântul – *mormântală*,
molfăind cu gingiile lor ca vai de lume și mereu ferindu-se de
microbi, până când unul, de pe la coada careului, tresare și
începe să țipe așa: „la mâna de pe mine!“ Și totîncep să se scu-
ture și să strige așa: „la mâna de pe mine“. Vai, nu e nici o mână
pe nimeni, se poate? De ce ne-o fi intrat nouă în cap că răul
poate fi făcut numai cu mâna? Nu e nimic, e un rău dincolo
de orice gheară, ce vă strânge pe voi, ce vă sufocă încetinel, ca
niște bulgări de pământ. Nu sunt mâini, nu mai sunt, nu sunt
mâini. *(După o scurtă tăcere pe alt ton.)* Asta a fost ora trei.

5

10

ROMICA

Din noapte?

15

LUPTĂTORUL

Da. Trei după miezul nopții.

ROMICA

Mi-e frică.

LUPTĂTORUL

20

Asta nu-i nimic. Stai să vină...

ROMICA

Ce e aia ora H?

LUPTĂTORUL

Ora H e când armatele noastre atacă victorios. *(speriat)* Și
eu nu sunt încă destul de antrenat...

25

ROMICA

Vino... antrenat, neantrenat, măcar să murim odată... Tu
știi să sâruiți? Se zice că închizi ochii când ți se pare că se dez-
bracă o fată în casa vecină. Vino...

30

LUPTĂTORUL.

Vin, dar să mă mai antrenez nițel. Fericirea personală. (*Iz-
bește de câteva ori în saci. Între timp Romica s-a îmbrăcat.*)

ROMICA

5 Ai pierdut un moment cheie... (*zâmbind*) Poate chiar ora
H și celelalte: i, j, k, l, m, n, ... după alfabetul civil.

LUPTĂTORUL.

(*repede*)

A trecut ora H? A, nu se poate... Ora H e ora când arma-
10 tele noastre atacă victorios... (*Privind-o lung.*) Nu ești urâtă deloc!
Și dacă ești atât de frumoasă îmbrăcată... goală, cum vei fi
arătând tu goală?... Ai? Iartă-mi obrăznicia. Goală ca Venus...
Eu de câte ori văd spuma mării... mai aștept ceva... un ceas,
două... S-apară ciunga.

ROMICA

15 Unii bărbați sunt atât de pudici, încât în imaginația lor,
femeia face baie îmbrăcată. (*râde*) Nu știu cine-a zis asta, dar a
nimerit-o.

LUPTĂTORUL.

(*privind-o*)

20 Zău, că m-aș îndrăgosti de tine, dacă n-ar trece timpul așa
de repede. Știi cum se urmează orele? Una după alta, una după
alta... și-ți frământă creierii ce să faci mai întâi. Pentru că se
apropie ora H.

ROMICA

25 Un fel de *ceasul cel rău*, după câte înțeleg.

LUPTĂTORUL.

Da. Ceasul rău... H.

ROMICA

(*iute*)

Știi un cântec de ceas rău... E descântec, dar eu l-am făcut
cântec... Stai să mi-l aduc aminte... Na, că nu-mi vine!... Și-l
aveam pe limbă... Adică... așa... Da' care-o fi melodia? (*in-
5 cearcă să cânte pe diferite voci.*)

„Te-am strigat din crucile umerilor

Ai auzit și-ai plecat

Te-am strigat din ceafă

Ai auzit și-ai plecat

Te-am strigat din cărcă

Ai auzit și-ai plecat

Te-am strigat din rărunchi

Ai auzit și-ai plecat...

(*Pe alt ton*): Te-am strigat din splină

Ai auzit și-ai plecat

Te-am strigat din pulpi

din copita piciorului

din dor...

(*Alt ton*): Și, parcă mai era ceva...

(*Alt ton*): Și din țate te-am strigat

Și din călcăie

Și din mijloc

Și dintre degetele picioarelor...

(*După o pauză*): Nu, descântecul trebuie spus ca un descântec. 25

(*Își dă ochii peste cap. În transă:*)

Și din ghiocii ochilor te-am strigat

Ai auzit și-ai plecat.

Te-am strigat din gene și din sprincene

Ai auzit și-ai plecat

Și din zgârciu nasului

Și din plămâni

Și din maiu

Și din rânză

Și din măruntaie te-am strigat... 35

LUPTĂTORUL

Hoo! Ajunge! M-ai strigat, am auzit și-am plecat.

ROMICA

Nu tu... Ceasul rău... Tu să rămâi, ceasul rău să se ducă.

5 Mama era dintr-un oraș. Care era dintr-un sat... fiindcă satul
se făcuse oraș odată cu părinții mei... care-și mai aduceau aminte
de sat și mai ales de-un descântec de ceas rău... Că ceasul rău,
zicea bunica, e mai rău decât cancerul... E o întâmplare nu o
necesitate... zicea bunica – și trebuie să fii înarmat c-un
10 descântec anti-ceas rău – asta n-o mai zicea bunica, o zic eu...
Și descântecul cel mai eficace cred c-ar fi ăsta:

(*în transa descântecului*)

Ascultă strigarea mea:

Din coate

15 Din unghii

Din coaste te-am strigat

Și-ai plecat

Din subsuori te-am strigat

Ai auzit și-ai plecat

20 Te-am strigat din pumni

Ai auzit și-ai plecat

Te-am strigat din palme

Ai auzit și-ai plecat

Duce-te-ai!

25 Sus, voinice

Pe descântecul meu...

LUPTĂTORUL

Dacă-l mai strigi mult, chiar vine...

ROMICA

30 Îl strig să plece...

LUPTĂTORUL

Însă numai pentru inamic este ceasul rău... Pentru inamic,
înțelegi? Dar de ce nu stai jos? Prezența ta îmi face bine, mă
tulbură. Știi câteodată am impresia că sunt prea limpede re-
flectat... Ca o apă prea lină, prea limpede, care a reflectat prea
5 mult cerul, păsările, copacii... Și parcă aș vrea să mă tulbure
cineva. Să vină cineva și să dea cu piatra... să mă tulbure... Tu
poți... vreau să spun ai fi în stare să lapidezi profetii? Vreau
să spun... să arunci cu piatra în...

ROMICA

10

M-am transformat și eu mult de când te iubesc. Sunt cu
mult mai profundă. Te rog să mă crezi că altfel văd viața... Am
nevoie de tine... în viața asta, care e atât de greu de suportat
singură.

LUPTĂTORUL

15

Mda! (*O mângâie, scurtă scenă de poezie.*) Aș merge după tine
până la capătul pământului... Pe un câmp de zăpadă. Tu lă-
sând urme adânci în zăpadă și eu venind din urmă și încercând
să întorc toate aceste urme spre mine. Transformându-le în
inimioare... un șir nesfârșit de inimioare și tu străpungându-le
20 cu o săgeată... (*Râde.*)

ROMICA

Fără săgeată... e de bălci...

LUPTĂTORUL

Sau printr-o pădure...

25

ROMICA

Dar tu înainte, că prin pădure sunt fiare...

I.UPTĂTORUL.

Da, eu înainte... presărând frunze în calea ta... ramuri de arin... Văzând un loc de casă în fiecare poiană... Și tu strigându-mă la masă...

5 ROMICA
(râzând)

Prea repede cu masa... Mai lungeste poezia, că ai pornit-o bine.

I.UPTĂTORUL.

10 Îți place?

ROMICA

Da...

I.UPTĂTORUL.

Tu mi-ai dat ideea... (Prozaic.) Femeia e ideea...

15 ROMICA

Femeia e căminul...

I.UPTĂTORUL.

Căminul și cantina... Lângă tine simt nevoia să fiu tandru... După opt ore de pumni... e tare bine să mângâi o femeie... Să-i iei părul mătășos între degete... sau degetele fragile între degete... să se nască așa din senin electricitatea...

ROMICA

Sunt nebună după câmpul ăsta magnetic și după electricitatea aceasta secretă, de uz casnic... E bine, e minunat cu tine!... Te rog să nu mă părăsești niciodată... Să te gândești la urmele acelea pe zăpadă, două convoaie de inimioare... eu... copiii noștri... copiii copiilor noștri venind spre tine...

I.UPTĂTORUL

(speriat într-adevăr)

Dar cât o fi ceasul? Și la urma urmei... (și mai speriat) dacă ești înțeleasă cu ei, să mă ții de vorbă? Și să mă ia prin surprindere? (trist) Nu mai am încredere în oameni! Prezența ta îmi face bine, dar nu mai am încredere în oameni.

ROMICA

Să crezi în femeie... dacă nu crezi în oameni.

I.UPTĂTORUL.

Cred cât pot, dar... dacă e înțeleasă cu ei? Pricepi? (începe să se antreneze) Marile drame ale omenirii, cum deduci tu că s-au consumat? Așa... pe uscat? Fără iubire? nu, dimpotrivă! Cu multă pasiune... Poate chiar prea multă! Și de aici marile drame ale omenirii. De-aia, eu mă căznesc să țin cumpăna... Să țin contra... Măcar eu... Asta contează, cât de cât, la echilibrul universal...

ROMICA

(botărâtă)

Acum, să-ți spun drept... pentru că te iubesc. (încet) Sunt înțeleasă cu ei...

I.UPTĂTORUL.

(își dă cu pumnii în cap)

Mă distrugi! Ceea ce era doar o presupunere devine certitudine!... Mă distrugi. Până și tu...

ROMICA

Stai, că n-am terminat... Pentru că, în același timp, te iubesc... Am intrat, fără să vreau, într-o *aporie*... Cunoști filosofia antică? Pentru mine nu mai există ieșire, ca și pentru antici... decât prin evul mediu...

LUPTĂTORUL

Va urma o perioadă de întuneric... De aceea vrei să rămâi în patul meu... în întunericul de ev mediu al patului, să-mi umpli viața de aporii... și să mă ții de vorbă. Ca ei să câștige teren... Să mă atace ei... *(aleargă neliniștit prin scenă)*

ROMICA

Stai! Țți risipești caloriiile. Mai bine spune ceva. Un monolog. Ei mi-au destăinuit că tu vorbești singur foarte frumos și foarte adânc.

LUPTĂTORUL

Da, dar e ora patru. E timpul să completez fișa. Totdeauna, la ora asta înaintată, completez fișa; ce-am observat eu mai important astăzi? Dacă a fost înnorat? Dacă am dat noroc cu cineva? Cu cine și de ce? E căsătorit, cu cine e căsătorit? Dacă are rude moarte? Pe cine-am văzut? Câți prieteni are în colț? Ce mi-a trecut astăzi prin cap? Cum mi-a trecut: vertical sau orizontal? Ce se mai aude? Ce nu se mai aude?

ROMICA

(foarte curioasă, îi întrerupe monologul, care mergea așa de bine)

Ce se mai aude? Adică... vreau să spun, ce nu se mai aude? Iartă-mă că ți-am întrerupt monologul care mergea așa de bine...

LUPTĂTORUL

În fiecare zi se aude ceva și nu se mai aude altceva. Dar trebuie să fii foarte atent să pricepi: Ia ce temperatură a înghețat apa în înecatul găsit în lac? Dacă am fost căsătorit? Dacă am primit vreo medalie? Dacă am primit vreo scrisoare și nu o medalie? Cine-mi scrie și în ce scop, mărturisit sau citit printre rânduri, pe sub rânduri, peste rânduri, printre rânduri, pe sărite. Dacă astăzi am călătorit în străinătate? Unde? M-am întâlnit cu cineva? E cald sau frig afară? Dar înăuntru? Unde e mai cald și mai bine, înăuntru sau afară? E mai bine pentru că e mai

cald, sau e mai bine pentru că e mai răcoare? E mai răcoare în casă sau e mai răcoare în beci? Unde pot fi găsit când dorm? Dacă mai am ceva de adăugat. Fișele acestea le adun, am un teanc mare și le dau periodic Bibliotecii Academiei, la fișat.

ROMICA

(după un timp)

Deci a fost ora patru... Și le fișează?

LUPTĂTORUL

Nu le fișează... că au prea multe... Că veni vorba: cine sunt Ei?

ROMICA

Nu știi. Dacă aș ști...

LUPTĂTORUL

Iucrezi pentru ei, dar nu știi cine sunt...

ROMICA

Asta e o altă contradicție... În orice caz, orele îți sunt numărare. Și odată cu ale tale – ale mele.

LUPTĂTORUL

Nu, tu o să scapi... În ceea ce mă privește,... presimt că se apropie tragedia... Acum să-ți fac o mărturisire... fiind ultima. Știi, eu am iubit multe femei... diferite... fiecare mi-a plăcut în alt fel... Fiecare a fost frumoasă în alt fel... Mi-a vorbit altfel, un alt timbru... Am colecționat și timbre... vreau să spun... voci...

ROMICA

Știam... sunt multe...

LUPTĂTORUL

Un adevărat cor. Dar să nu pomenim de cor... acum când tragedia antică nu mai are căutare. Eschil, Sofocle, Euripide –

aveau în loc de barbă un cor... Un cor întreg până la pământ.
(*se auz pași*) Pss!

REMIZA
(*intră*)

5 N-am găsit arme! În schimb, am venit cu corul întreprinderii.

LUPĂTORUL
(*speriat*)

Ce cor?

ROMICA

10 Al întreprinderii. Cică au repetiție aici.

LUPĂTORUL

Să nu dai drumul la cor... peste mine... Se apropie ora H.
Și mă încurcă.

(*usa se deschide, în sală năvălesc vreo șase fete tinere și frumoașe*)

15 GIAFIRA

Nu se poate, sala ne-a fost fixată pentru repetiții!

LUPĂTORUL

Le cunosc. Sunt ele.

20 Pe ele le-am iubit... pe apucate... Dar sincer... Trebuie să plătesc odată... Arătați-mi mie bărbatul care să fi rămas credincios... să se fi multumit cu o singură mare pasiune... Pasiunea victii lui... Arătați-mi-l... și-i iau amprente! Că e caz de pușcărie... Trebuia să plătesc odată și-odată! Deși nu acum, tocmai când mă așteptam mai puțin...

25

(*Cortina*)

ACTUL II

SPARGEREA FRONTULUI

TABLOUL III

Acelasi decor. Luptătorul singur, pipăind ca un orb peretii.

LUPĂTORUL

5

Iar păianjenul din colț așteaptă... Mă așteaptă... Mă așteaptă încurcat în itele lui... De când cu criza asta, nu-i mai vin nici lui muștele la timp. Mi-a trecut prin cap să mă dau la păianjen. Să mă lege cu fire de mătase și să mă ronțăic. Păianjenul din colț, despre el e vorba. (*văitându-se*) Dar nu pot s-ajung la el. Pe de altă parte, și el e tare speriat. S-a retras cât a putut mai departe. I s-au mărit ochii de groază. Ori crede că eu as intenționa să-l...? Mă rog, atunci e prost.

(*În tot acest timp a încercat în diferite moduri să se urce pe perete, dând cu ochii de becul din tavan.*)

15

Iată un punct de sprijin. Tuști pe bec! M-as agăta de el. I-as înlocui pentru o fracțiune de secundă. Aș face pe luminătorul. Luminătorul omenirii... (*Râde.*) Însă nu am chef de nimic, uite, deodată mi-a trecut cheful... Nu știu de ce... Mi-e pur și simplu lehamite... Și păianjenul ăsta, care fugă de mine... Mă, 20 prostule, ia-mă în pânza ta... Ia-mă, cât sunt tras pe sfoară de soartă... (*intră Remiza.*)

REMIZA

(dezbrăcându-se rușinată)

Să nu mi-o iei în nume de rău.

LUPTĂTORUL

5 Ce?

REMIZA

Să nu mi-o iei în nume de rău...

LUPTĂTORUL

Faci și tu ce poți, ce-ți dictează interesele tale.

10

REMIZA

De casă.

LUPTĂTORUL

De casă și masă gratis. Căminul și cantina, cum spuneam.

Tu trebuie să ții casa... să umpli casa... despuindu-te.

15 Bluza colo, fusta dincolo... ciorapii pe scaun... Să umpli casa... goală. *(Râde.)*

REMIZA

Nu mă judeca aspru, deși o merit. Nici nu știi ce rușine-mi e că sunt femeie... Când mă uit în oglindă și văd că sunt toată femeie... odată mă roșesc. *(continuând să se dezbrace)* Să-ți arăt, de exemplu...

LUPTĂTORUL

Ei, lasă...

REMIZA

(continuând)

25

... ce semn mi-a rămas mie de la bombardamente... mi-a rămas așa o vânătaie aici pe coapsă...

LUPTĂTORUL

(gelos)

Te-a mușcat cineva... Cine? spune, că te omor?

REMIZA

E o simplă vânătaie... de culoare vânătă... care dispare 5 peste câteva zile...

LUPTĂTORUL

Dacă dispare peste câteva zile, cum o ai de la bombardamente? Pe cine crezi tu că...? Află că nu mai sunt copil... Sunt frecat de chestii de-astea... De minciuni de-astea femeiești... Cum o ai de la bombardamente, dacă dispare după două-trei zile?

REMIZA

Da, dar după două-trei zile apare iar... *(repros)* Ți-am spus eu c-o să mă judeci aspru și greșit! Înainte de-a mă căsători le 15 spun viitorilor mei soți: „Mai devreme sau mai târziu o să mă judeci greșit”. Și exact așa se întâmplă... mai devreme sau mai târziu... greșit, greșit și iar greșit mă judecați toți. Și aspru.

LUPTĂTORUL

(înțelegător)

20

Ai început să cunoști și tu viața...

REMIZA

(cu impertinență)

Viața ar trebui cunoscută mai întâi în părțile ei cele mai sexi.

LUPTĂTORUL

25

Degeaba cauți tu să-mi biciui imaginația...

REMIZA

O statistică merovingiană arată că la femei partea cea mai sexi e... ghici?

I.UPTĂTORUL.

(enervat)

Să nu mă-nvețe pe mine statisticile unde să mă uit...

REMIZA

5 Porțiunea dintre popou și pulpă...

I.UPTĂTORUL.

O bună porțiune... o bună porție *(râde.)*

REMIZA

Bună rea... asta e! De aceea unele femei nu numai că merg
10 cu partea asta complet despuiată, dar își mai aplică din loc în
loc și câte un abțibild... ca să atragă atenția... Ba chiar citate...
Maxime...

I.UPTĂTORUL.

15 Așa e când lași abțibildurile pe mâna femeilor... Abțibil-
durile și citatele...

REMIZA

Vrei să spui, când lași copiii pe mâna femeilor?

I.UPTĂTORUL.

Tu încă nu ți-ai aplicat vânătași... adică abțibilduri...?

20

REMIZA

Eu? A, nu!... Nu suport corp străin pe mine... nu suport,
abia dacă suport... furoul... *(Îl scoate.)* Nu mă judeca prea aspru,
că mă dezbrac... deși fac asta în fiecare zi...

I.UPTĂTORUL.

(iarăși gelos)

25

În fiecare zi?

REMIZA

Voiam să spun că deși zilnic... și uneori de mai multe ori
pe zi – ah, ador dușul! – acum mi-e tare rușine... de martori.

Însă e ceva peste puterile mele. Ceva care vine din adânc, din pre-
istorie... de unde naiba o veni nu știu, dar... asta e situația...

I.UPTĂTORUL.

Destul de delicată.

REMIZA

5

Mie-mi spui? Foarte delicată. Tu crezi că vine din preistorie?

I.UPTĂTORUL.

Cine?

REMIZA

Avântul acesta al perpetuării speciei, ca să vorbim științific, 10
deși aici e vorba mai mult de artă decât de știință. Crezi că vine
chiar din preistorie? Din peșterile acelea cu schelete de urși?

I.UPTĂTORUL.

O fi trecând și pe-acolo... Am văzut o croitorie care se
numea „Avântul îmbrăcăminte” *(râde.)* 15

REMIZA

Mi se pare c-am văzut-o și eu... Aici, cum dai colțul...

I.UPTĂTORUL.

Exact... *(După o scurtă pauză.)* Tot îți mai e rușine?

REMIZA

20

O, da!... Odată am vrut chiar să mă castrez. *Castratio bene-*
volentiae, spuneau romanii.

I.UPTĂTORUL.

Vai, draga mea... Nu știam că și femeile...

REMIZA

25

Dar n-am știut ce să tai mai întâi... Am tăiat și eu un sân
la nimereală...

LUPTĂTORUL

(speriat)

Ia nimereală? Care?

REMIZA

5 Am impresia că dreptul...

LUPTĂTORUL

Nu se poate! Ia să văd.

REMIZA

N-ai ce vedea, că mi-a crescut la loc. Acum nici eu nu mai
10 știu precis care... Poate-mi spui tu?

LUPTĂTORUL

(se apropie, studiază)

De, știi eu? Dac-aș avea o lupă... Chestia e că e veritabil...

REMIZA

15 Bineînțeles, bineînțeles... Eu nici gene false, nici nimic...
Adică totul, de sus până jos... aur curat, ca să zic așa...

LUPTĂTORUL

Dar perlele astea?

REMIZA

20 Pardon!!! Astea sunt false... Am uitat...

LUPTĂTORUL

Atunci să le dăm jos... Să nu te mai prind cu perle false
la gât. Ia gâtul meu... că e al meu gâtul tău, nu?... Știi care
e cel mai sigur leac când te doare gâtul?

25

REMIZA

Care?

LUPTĂTORUL

Ghilotina.

REMIZA

Bineînțeles, n-ar avea nici un rost... mai ales când totul în
jur e de 12 carate, de 14...

LUPTĂTORUL

Și mie tot așa mi se întâmplă. Când încerc să-mi înăbuș 5
dorința, răsare la loc... Asta aproape de ce vorbeam adineauri...

REMIZA

Păi, vezi! Nu le mai înăbuși și pace!... *(Stând cu hainele-n
mână.)* Nu știu unde să pun bulendrele astea...

LUPTĂTORUL

10

Pe tine...

REMIZA

Fără aluzii... indecente. Nimic nu e mai frumos decât un
nud. Grecii țineau mult la perfecțiunea formelor...

LUPTĂTORUL

15

Da, ca și turcii... ca și mamelucii... Știi c-a început să-mi
cadă părul? Poate de-aceea orice spun, sună în doi peri. *(Râde.)*

REMIZA

Totul atârnă de-un fir de păr.

LUPTĂTORUL

20

Să nu mai despicăm firul de păr în patru...

REMIZA

Să nu încurcăm firele.

LUPTĂTORUL

Eu am o fire... tu ai altă fire.

25

REMIZA

Dar eu ce fac?

LUPTĂTORUL.

Întreprinde și tu ceva de capul tău...

REMIZA

Bine! *(Se îmbracă amenințător.)*

5

LUPTĂTORUL.

Am văzut un om gol cu un cuțit înfipt în spate.

REMIZA

Gol?

LUPTĂTORUL.

10 Gol... doar cu cuțitul ăla pe el... și cu un ciorap... într-un picior... Stătea așa, cu spatele în jos... cum îl văzuse pictorul...

REMIZA

Care pictor?

LUPTĂTORUL.

15 Autorul...

REMIZA

(pe gânduri)

Cu un cuțit de-ăla mi-am tăiat eu sânul.

LUPTĂTORUL.

20 Să nu mai faci asta! Mai bine-ți tai mâinile și semeni cu ciunga aia... Ce-ar fi fost Venus din Milo fără sâni? Te-ai gândit? N-ar fi mai fost nimic... pentru ea asta e totul...

REMIZA

Văd că la altele te uiti...

LUPTĂTORUL.

(continuând)

Abia dacă observi că n-are mâini. Grecii puneau mare bază pe asta... la ei toate pietrele dădeau muguri... vreau să spun aveau sâni... De aici fertilitatea culturii lor... 5

REMIZA

Cultura pietrelor...

LUPTĂTORUL.

Da... *(Se aude zgomot afară.)* Cine o fi? *(Speriat.)* Îmbracă-te repede... am impresia că sunt ei. Să ne găsească măcar într-o 10 ținută cât de cât decentă...

REMIZA

(dă să-și pună ceva pe ea, apoi se răzgândește)

Dacă tot vin barbarii... de ce să mă mai îmbrac? Dacă tot vin... Îmi plac barbarii... O, mă dau în vânt după ei. Ador barbarii 15 pentru că violează granițele. Granițele cunoașterii.

LUPTĂTORUL.

Ăștia ciuntesc arta... taie nasurile... mâinile...

REMIZA

Violează...

20

LUPTĂTORUL.

Taci... Poamo! *(o îmbracă cu forța, ca pe un copil)* Așa... acum cămășuța... acum fustița... nu mai ești copil, ce Dumnezeu!... Barbarii sunt la poartă, du-te!

REMIZA

(bâzâie)

25

Barbarii! Vreau barbarii...

LUIPTĂTORUL

Nu mai bâzâi, că nu mai ești un copil, dragă... Inconștiento! Tu i-ai atras încoace cu goliciunea ta... O, femei! O, Occident! Vai, nouă că vin...!

5

REMIZA
(bucuroasă)

Vin? (bătând din picior) Deschide!

LUIPTĂTORUL

Mai bine ai căuta un loc să te ascunzi...

10

REMIZA

Unde să mă ascund?

LUIPTĂTORUL

Intră aici! (o ascunde în spatele unui sac de box) (Intră corul femeilor.)

TABLOUL IV

15

CORUL

(ca și când n-ar observa prezența luptătorului, începe să lăleie)

Omul are o soartă bună.

Omul are o soartă din ce în ce mai bună.

Nimic din ce în ce mai bun, ca soarta omului.

20

Însă acest nefericit este o excepție.

Toți nefericiții sunt niște excepții în felul lor.

Acest nefericit este o excepție, în felul lui.

Sau în felul ei, al excepției.

25

Și e păcat, tocmai acum când a început să se dezghete afară.

DÂNSA

(iese în fața corului și rostește fără patetism)

Sloiuri pe sus,

Sloiuri pe jos.

S-ar putea să aluneci pe unul

5

Și să-ți frângi gâtul.

S-ar putea de pe streășina înaltă a prefecturii

Să-ți cadă unul în cap

Și să nu te mai scoli.

CORUL

10

(grav, ca un refren)

S-au văzut cazuri și așa

Și așa.

DÂNSA

15

De la Prometeu încoace

Cu ce grijă mergem pe străzi

Cu ce infinită grijă ne aprindem țigara,

Să nu ni se zdruncine ficații...

Și uite acum sloiurile alunecoase,

Sloiurile ascuțite ca niște pumnale.

20

CORUL

S-au văzut cazuri și așa

și-așa.

DÂNSA

25

Dar ce contează,

Principalul e dezghetul anunțat cu precizie

Când la buletinul meteorologic,

Când la buletinul de știri,

Dezghetul,

Marele dezghet.

30

Până atunci murim pe capete.

LUPTĂTORUL

(enervat)

Terminați cu lălăiala asta sinistră! Spuneți-mi ceva în proză. Auziți? În proză.

5

CORUL.

Ha, ha-ha! Corul antic și proza! Râd până și găștele de pe Capitoliu!

UNA DIN COR

(să zicem Fecioara brună)

10 Un caz de viață. Un ins își făcea copii legalizate după certificatul de naștere. Notarul îl întreabă ce-i trebuie atâtea copii? *(pe alt ton)* Își întocmea dosarul!

CORUL.

Își întocmea dosarul.

15

FECIOARA BRUNĂ

Adică dosarele. Primul dosar conținea referate despre el. Al doilea – cu convorbirile telefonice. Al treilea – referate despre cei care dăduseră referințe. Al cincilea – cu persoanele cu care coresponda... Și la toate – anexa certificatul lui de naștere.

20 „Bine, omule, zice notarul, dar nu e prea complicat? Nu te costă prea mult? Atâtea dosare?”

CORUL.

„Și dacă le-ar face întreprinderea n-ar costa tot atât?”

FECIOARA BRUNĂ

25 Mi-ați luat vorba din gură. Așa a zis și el. Era singur și urmăritul și următorul. *(râzând)* Și bineînțeles toate dosarele erau secrete. Nu trebuiau să știe unele de altele.

LUPTĂTORUL.

30 Și urmăritul și următorul. Dar acesta e însuși omul. Ori faceți vreo aluzie la mine? *(Amuzat.)* Ce dosare v-ar mai trebui

și vouă! Nimic nu e prea scump pentru cunoașterea omului. Părinții vor fi știind pe unde pierdeți timpul? *(Către una din ele.)* Pe tine cum te cheamă?

GLAFIRA

Mă cheamă Irina, dar mi se zice Glafira. De fapt, sunt Mariana Luminița Sanda, iar în ultimă instanță nu-s decât Ana Lucreția-Leyla. Bineînțeles în acte figurez sub numele de Constantina-Gabriela-Lolita. În cele de la pușcărie. Iar în buletin sunt trecută Natalia-Valeria-Dorottea. Iar tu să-mi zici simplu: Nușa-Odette-Ioana.

10

LUPTĂTORUL.

Ia ascultă Mariana Luminița Sanda Irina Glafira Lucreția Leyla Constantina Gabriela Lolita Nușa Odette Ioana... de ce porți tu atâtea nume?

FECIOARA BRUNĂ

15

Pentru că e o carte cu povești.

GLAFIRA

(repetă mecanic)

Pentru că sunt o carte cu povești.

LUPTĂTORUL.

20

(furat de un gând)

Dacă aș avea timp... Eh, dacă aș avea timp! Dacă n-aș fi mânat din urmă, fugărit de ceasul acela, care acum trebuie să tulbure liniștea orașului cu limba lui sanscrită... Da, tare-aș vrea să ascult odată toate poveștile tale... În limba sanscrită... Să mi le spui așa pe-ndelete... Dar... *(Semn că e grăbit. Către o altă fată.)* Și tu?

DESPINA

Despina.

LUPTĂTORUL

Atât?

DESPINA

Atât. Mă cheamă Despina.

5

LUPTĂTORUL

(râde)

Despina et impera...

DESPINA

(râde)

10 Divide et impera.

(Corul se împărtășește prin încăperea. Una se întinde pe pat. Alta face tumbă, alta se antrenează la sacul de box. O a patra se agață de o stinghie...)

LUPTĂTORUL

O, ce sac!...

15

SACUL

Hai, antrenează-te...

LUPTĂTORUL

(o atinge ușurel).

SACUL

20 Mai tare!... Mai tare!

LUPTĂTORUL

(lovind cu curaj)

Ești fascinantă...

SACUL

25 Cu cât dai mai tare, cu atât sunt mai bucuroasă...

LUPTĂTORUL

*(găfâind)*Mă tulburi... *(izbind cu putere.)* Ai ceva... nu se poate traduce în cuvinte... Ține de inefabil, evident. Apropierea ta... *(dă tare)* mă întărește... sunt ca un taur... 5

SACUL

Nu te-nmuia... Foarte bine... Ah, ce bărbat!...

LUPTĂTORUL

Pielea ta e dumnezeiască... sclipirea aceasta solară... Fe-mecia are ceva solar... înmagazinează lumină și împărtășește în jur 10 lumină... O sită solară... Toți cernem cu sita solară...

SACUL

Ai slăbit ritmul... Vai! Nu te opri... Acesta e ritmul... ritmul tău... îl cunosc dintr-o mie... Minunat! Îmi vine să țip... Să zbor pe fereastră. Să fac istorie... să influențez isto- 15 ria, vreau să zic... Ce trist era dacă nu te-aș fi cunoscut...

LUPTĂTORUL

(lovind)

Să nu te îndrăgostești de mine, iubito...

SACUL

20

Nuu! Ba da! Dă!

LUPTĂTORUL

Să nu cazi în patima iubirii... Mai există și alți bărbați. *(Se oprește.)* În sfârșit am făcut bătăături... *(O ia în brațe și-o așază pe scaun.)*

SACUL

(fericită)

25

Acum ce-o să se întâmple cu mine?

LUPTĂTORUL

Nimic... Tu ești în afara timpului. Tu nu aștepti ora H.

SACUL.

Sunt atât de fericită. Aștept... vino să-ți spun la ureche.

LUPTĂTORUL.

(speriat)

5 Un copil? Cum așa? Din toate bușelile astea?

SACUL.

Ce clipe de neuitat!... Din toate bușelile astea s-a zămislit un copil. Copilul tău, al nostru...

LUPTĂTORUL.

(plângând)

10 Nuu!

SACUL.

Da, da. Nu fi laș. M-ai iubit cu patimă.

LUPTĂTORUL.

15 Eu? Nici nu te-am atins... așa un pic...

SACUL.

Nu găfâiai tu ca soldatul de la Maraton? N-ai picat peste mine ca soldatul de la Maraton strigând „Victorie“?

FECIOARA BRUNĂ

(neatență, de undeva dintr-un colț)

20 Victoria de la Samotrace. Unde e? Cine a pronunțat cuvântul „Victorie“?

LUPTĂTORUL.

Sunt un om distrus... Mi-ai întins o cursă... Toată viața
25 am fugit de profesiunea de tată. N-aș putea fi un tată fanatic. N-am timp, înțelegi? Orele îmi sunt numărate... O să bată ceasul, înțelegi? E un ceas undeva în aer, care o să bată... o să bată aerul, pricepi? O să-l facă să vibreze și vibrația aceasta a

lui o să mă sperie... Sunt ros de vibrațiile ceasului ca țărnul mării de val...

SACUL.

(poetic)

Vom face mai întâi nunta și ca nași luna și soarele... *brazi*
și *păltinași*...

LUPTĂTORUL.

Lasă chestiile astea... Sunt dintr-un bocet... De ce bocim, când viața e așa de frumoasă...

SACUL.

Ah, cât o urâsc! Nu mi-a adus decât necazuri! Nici n-am știut ce e aceea o zi senină, n-am avut parte decât de zațul zilelor... Blestem ziua când te-am întâlnit... *(Tipând.)* Să fie blestemată! De-o mie de ori blestemată! Și tu... De o mie de ori blestemat...

LUPTĂTORUL.

Taci, că te aud vecinii.

SACUL.

(regret)

Ce curte romantică mi-au făcut vreo câțiva inși... Ce trandafiri, ce bilete pline de înaltă simțire poetică! Și eu ca o proastă nu i-am băgat în seamă... Nu m-am dus la întâlnirile lor decât cu o oră întârziere, când știam că va fi, vai, prea târziu... Găseam trandafirii mototoliți, aruncați în noroi de nervi, călcați în picioare... Așa am dat cu piciorul celor mai frumoase
perspective... Oricare dintre ei m-ar fi putut face de-o mie de
ori mai fericită...

LUPTĂTORUL.

Zilnic aceeași placă...

SACUL

Da, aceeași placă, pentru că tu n-ai fost capabil nici o secundă să te înalți până la muzica sferelor...

LUPTĂTORUL

(*sec*)

Unde dracu să mă înalț? Să ies prin tavan? Să sparg plafoane? Ce sunt eu, buldozer? Am încercat să mă antrenez, să mă câțăr pe pereți, să ies prin tavan – știam c-o să am mare nevoie în viață. N-am reușit.

SACUL

Ai minimalizat idealul. L-ai coborât întotdeauna la orizontul tău plat, de sportiv. O grămadă de mușchi și osânză pe inimă, nici o sensibilitate. Cum te culci, cum începi să sforăi! Dormi fără vise, sau dacă visezi nu visezi color... Ah, ce colorat
15 visa Dumitru doi!

LUPTĂTORUL

(*enervat*)

Să nu mai aud de Dumitru ăsta! Scurt.

SACUL

Ba o s-auzil! Să știi că mai sunt pe lume și altfel de bărbați.
Nu doar niște vieri plini de ifose!

LUPTĂTORUL

(*se ia cu mâinile de păr*)

Ce-mi trebuia mie situația asta limită suplimentară? Ce
25 trebuia să-mi pun ochii pe-o copilă, care până la urmă s-a dovedit a fi o scorpie... Și corul ăsta de ce tace? Din antichitate, tace și tace, și tace!... Și-n jur se petrec drame și nimeni nu le comentează pe scurt...

CORUL

(*constituindu-se în grabă*)

Un fapt de viață foarte recent. Unul a ridicat mâna asupra nevestei. Și-n mână avea o secură. L-a enervat prezența ei în societate. N-a lovit-o, dar gestul a rămas în aer. S-a dus și s-a
5 băgat sub mașină, în stradă, să repare ceva la ea, acolo dedesubt. Vine o betonieră c-o remorcă. Se desprinde remorca și se duce drept peste mașină... L-au tras oamenii de sub roți. Și el fără o mână, smulsă din umăr. Mâna pe care-o ridicase asupra nevestei. El a stat drept în picioare... și când s-a uitat și-a văzut
10 că n-are o mână, a căzut jos... Peste două ceasuri a murit... Mâna pe care-o ridicase asupra nevestei se zice că i-a rămas în aer vreo trei zile.

LUPTĂTORUL

(*sinistru*)

Iar ați început să lălați... în proză... Vreau poezie... Vreau hexametri! Vreau metafore, vreau... amfore de Kios pline de metafore moderne...

SACUL

(*bucuroasă*)

A mișcat...

LUPTĂTORUL

Taci... Tu să taci!... Mai bine ascult corul cu ororile lui... decât să-mi aduci aminte că în curând...

SACUL

Iar!... ce frumos mișcă el... colea-n pântec... băiețelul
mamii! Va fi băiat și-i voi pune numele Romulus Remus.

LUPTĂTORUL

Te privește cum îți botezi odrasla, rodul unei iubiri în serie... că te-ai întins cu tot Imperiul roman, vreau să spun cu...
30 Eu nu știu cum te cheamă... În definitiv, cum te cheamă? Ea

se numește Irina Glafira Gabriela Lolita Dorottea... dar cum te cheamă pe tine? Ea este o carte cu povești, dar tu? O, un sac de coșmaruri! (*către Glafira*) Ce ochi curați... ce cuiș minunat pentru povești în pupilele tale...

5

GLAFIRA

Corul întreprinderii e format din douăsprezece fete – douăsprezece luni ale anului – la o interpretare simplistă. Acum n-o să te îndrăgostesti pe rând de fiecare din noi.

10

LUPTĂTORUL

(patetic)

Ba da... M-aș îndrăgosti... Dar n-am timp... Ah, și nici vlagă... M-a uzat nenorocita asta...

SACUI.

Iar te referi la mine...

15

LUPTĂTORUL

... de viață. Tu nu ești viață. Ești doar o părticică din ea... (*oftând adânc*) Ah, ce m-aș mai îndrăgosti...

CORUL

Știi tu ce e dragostea?

20

LUPTĂTORUL

Da.

CORUL

De unde, lăudărosule?

LUPTĂTORUL

25 Am urmat un curs la fără frecvență, cu nevastă-mea...

CORUL

Ha-ha-ha!... Nevastă-ta încă nu s-a născut...

SACUI.

Încă n-am născut, vreți să spuneti. E adevărat... Dar mișcă.

CORUL

Încă nu s-a născut *aceea* care să-i țină cursul.

LUPTĂTORUL

5

Mă rog. Viața e complexă. (*cuprins de spaimă*) Dar unde sunt bărbații? De ce sunt singur pe-o insulă de femei? (*pe alt ton*) Singur pe-o insulă de femei! Fiecare interesantă în felul ei, fiecare un unicat. Dar atât de asemănătoare? O insulă de femei în mijlocul oceanului – ce corali fermecați, le-a ridicat la suprafață 10 peste frământarea plăcilor de valuri? Toate-au crescut din spuma mării... s-au născut din spuma mării, s-au hrănit cu spuma mării, s-au spălat pe cap cu spuma mării, s-au îmbăiat în spuma mării, s-au hrănit cu spuma mării. Și acum nu mai vor spumă. Vor bărbat! Și eu sunt bărbatul. Și de ce sunt eu bărbatul? Și 15 ce vor de la mine?

CORUL

Introducerea haremului și a poligamiei e o chestiune de ore.

LUPTĂTORUL

20 De ore? (*iși controlează ceasul*) N-o fi mergând cumva în urmă. Să apuc și legea asta până nu e prea târziu. Până cu bate ora H.

FECIOARA BRUNĂ

Mai pune o dată întrebarea.

LUPTĂTORUL

Unde sunt bărbații?

25

FECIOARA

Aceasta e întrebarea?

LUPTĂTORUL

Da.

FECIOARA

Or să apară îndată. Dar mai bine-ar întârzia... Sunt centurioni.

GLAFIRA

5 Ah, centaurii! Mă dau în vânt după centaurii!

FECIOARA

„Centurioni“ am spus.

GLAFIRA

Și nu-i tot aia?

10

FECIOARA

Nu.

LUPTĂTORUL

Acesta a fost răspunsul?

FECIOARA

15 Da. Dar nu mai știu care a fost întrebarea.

LUPTĂTORUL

Întrebarea? Care întrebare?

SACUL

Cum se uită întrebările din antichitate! De la mână până
20 la gură. Deschizi gura și articulezi un „ce“, trec o sută de ani
și te pomenești bâlbâind „care“, „care ce“. Și iar o sută de ani...
și iar un „care, care“... Așa cum își uită tații copiii... Numai
pântecul femeii mai ține minte. (*Își mângâie pântecul, acum foarte
prominent.*)

25

CORUL

Nu vedeți umbra amenințătoare care fâlfâie?

LUPTĂTORUL

(speriat)

Moartea?

CORUL

Am spus „umbra amenințătoare care fâlfâie“... 5

LUPTĂTORUL

(speriat)

Necunoscutul? Necunoscutul din noi? Necunoscutul din natură? Ah, aceste salturi climaterice, aceste zguduirii geologice, aceste puseuri de îngheț, aceste accese de înec, cu reeditări ale
10 potopului în fiecare an... Ah, aceste (*Zgomot afară, glasuri, zângănit de arme. Intră Centurionii.*)

TABLOUL V

CENTURIONUL I

Cine se lamentează aici? 15

FECIOARA BRUNĂ

Cine să se lamenteze? Era o liniște de mormânt.

SACUL

O liniște prea mare chiar. Ne auzeam gândurile.

FECIOARA BRUNĂ

Nu erau gânduri pesimiste, ori idealiste, ori... Erau gânduri de toată ziua. 20

CENTURIONUL II

Am auzit „ah“.

CENTURIONUL III

Am auzit „oh“, „vai“, „de ce“, „cum?“ „da nu se poate!“ 25

CENTURIONUL I

Și ce faceți aici? De ce v-ați constituit într-un grup?

CENTURIONUL II

Într-un grup care se lamentează!

5

CENTURIONUL III

Da, ce făceați aici?

CORUL

(*sec*)

Dumnealui se antrenează pentru ora H, iar noi așteptăm
10 un copil.

SACUL

(*tandru*)

Da, mi-a adus... o să-mi aducă barza un băiețuș și... și...
ah, mânca-l-ar mama, ce-o să-l mai recunoască tatălul! (*râzând*)
15 De la maternitate una dădea telefon în oraș, într-o zi: „Gicule,
vino tu de-l recunoaște pe-âl mic, că taică-su nu vrea și nu mă
lasă să ies de-aici cu el nerecunoscut“...

CORUL

(*râde*)

20

CENTURIONUL I

Ce e de râs aici? (*către luptător*) Ori nu e pruncul dumitale?

LUPTĂTORUL

Cum să vă explic eu, să fie mai pe înțelesul antichității?
Veniți din neagra antichitate, după cum se pare?

25

CENTURIONUL I

(*cochetând*)

Hm! Hm! După câte se pare...

CENTURIONUL II

(*jignit*)

Care „neagră“ – când era de aur?

LUPTĂTORUL

Cum să vă explic eu, să fie mai pe înțelesul vostru de răcani? 5
Uitați-vă cum s-a întâmplat... Eu nu-mi amintesc să mă fi atins
de dumneaei... și nu concep să plătesc pensie pentru o naștere
mistică... nu pot nici eu... Cred că nu m-am făcut înțeles...

CENTURIONUL II

Ba da, ne-ai făcut răcani... Ai insultat antichitatea... 10

CENTURIONUL III

Organizarea social-politică...

CENTURIONUL I

... și financiară a unei întregi perioade, care se întinde...

15

CORUL

Ei, lăsați lucrurile astea... O fi greșit...

FECIOARA BRUNĂ

Dar intențiile au fost bune...

CENTURIONUL II

(*enervat*)

20

Noi răcani? Noi care purtăm lupte victorioase în Africa și-n
Iberia și-n...

CENTURIONUL I

Noi, care suferim decimările... și molimele... și împreună
nările cu alte rase... și pierderea prin populații străine... 25
Noi, care ne subțiem sângele...

CENTURIONUL II

Noi, care ni-l îngroșăm...

CENTURIONUL III

Noi, care dăm obol zilnic morții... pe-acolo pe Via Apia...
pe-acolo prin...

LUPTĂTORUL

5 Într-un fel vă înțeleg... Sunteți uneltele... Brațul înarmat
al unui imperiu... al Imperiului roman care se întinde de la...
am văzut o hartă desenată pe un perete la Roma...

CENTURIONUL I

Să nu ne faci romani...

10

CENTURIONUL II

Un imperiu putred, încăput pe mâna unor tirani...

CENTURIONUL III

Suntem greci, persi, romani, parti, gali, celti, traci... într-un
cuvânt suntem antichitatea...

15

LUPTĂTORUL

Și ce căutați aici?

CENTURIONUL I

Am auzit că vă lamentați, una. Așteptăm pruncul, două.

CENTURIONUL II

20 Dacă e băiat hidrocefal, ori ciung, ori cu patru mâini îl
aruncăm în prăpastie... Dacă e sănătos, îl luăm cu noi.

LUPTĂTORUL

Nu vă gândiți și la ele... Au nevoie de bărbați...

CENTURIONUL II

25 Să și-i facă!

FECIOARA

Cu cine, dacă ni-i luați pe toți în armată?

CENTURIONUL I

După ce trece perioada asta... om mai vedea noi...

CORUL

Trece viața, nene! Noi n-avem o mie de vieți! Se duc anii,
cei mai frumoși ani. Nu se poate chiar așa, să nu găsești nimic 5
într-o viață întreagă? Ce-i aici, mănăstire de maici? Țarc? De
ce să ne sacrificăm prostește, pentru unii care au vocația erois-
mului colectiv gratuit?

CENTURIONUL I

Puteți spune orice... Până se naște pruncul... Ni-l luăm și 10
ne întărim rândurile... E insul care ne mai lipsea...

CENTURIONUL II

Avem ordin asiro-babiloniano-mezo-perso-egipteano-
greco-latino-bizantino-turcesc să punem baza pe armată.

CENTURIONUL III

15

Ne înarmăm, dar nu știm împotriva cui.

FECIOARA

Cum nu știți? Împotriva mea.

GLAFIRA

Împotriva mea.

20

SACUL

Împotriva mea.

O VOCE DIN COR

Împotriva mea.

AI.TĂ VOCE

25

Împotriva mea.

LUPTĂTORUL

Împotriva mea... De-aia trebuie să mă antrenez și eu me-reu. De-aia n-am timp de iubire, de căldura căminului conjugal, de...

5 CENTURIONUL I

Frumos îți stă! Aici între femei și tot tu te plângi... Noi mărșăluim zile și nopți și el stă la gura sobei c-o muierușcă pe-un genunchi, cu alta pe celălalt, cu a treia în brațe... cu alta după cap... și nu mai poate... cu alta în... gând...

10 CENTURIONUL II

A făcut bătături... (*râde.*)

CENTURIONUL III

Ani de zile noi nu vedem picior de târfă... Nu știm ce e acela glas de nevestă, ce e aceea o dezmierdare de fecioară neprihănită... (*răstite*) Ce faci aici, domnule?

15 LUPTĂTORUL
(*caln*)

Mă antrenez pentru ora H.

CENTURIONUL I

20 Ce e aia ora H?

FECIOARA

Așa, întrebați-l, că n-a vrut să ne spună nici nouă.

SACUI.

Nu mi-a spus el mie, cu care, de bine de rău, împarte patul...

25 LUPTĂTORUL

Să n-aud de pat... Tu, oricum, ai fi fost ultima care-ar fi aflat, dacă era să spun...

CENTURIONUL II

N-am auzit de ora H. Ce e aia?

LUPTĂTORUL

Nu știu. Știu că se-apropie, dar nu știu ce e...

FECIOARA
(*ironic*)

Te antrenezi toată ziua... și nu știi pentru ce... 5

LUPTĂTORUL

Ba știu...

FECIOARA

Pentru ce?

LUPTĂTORUL

Pentru ora H. 10

CENTURIONUL I

Ce e ora H?

LUPTĂTORUL

Teoretic, e ora când armatele noastre atacă victorios... Teoretic, zic. Dar practic? Dar metafizic? Dar?... 15

CENTURIONUL III

Aha... Deci împotriva noastră...

LUPTĂTORUL

Nu... nu cred... 20

CENTURIONUL II

Și cum te antrenezi tu?

LUPTĂTORUL

Cu sulita, cu săgeți, cu lancea cu... Fac box, călărie. Știu să sar, să mă târăsc pe burtă... Dar, în primul rând, trebuie să corespund din punct de vedere moral... Societatea îmi trimite pe cap, zi de zi, într-un procent tot mai mare, ispite (*arată spre cor*)... ispite după ispite... și tare mă tem că nu corespund din 25

punct de vedere moral... (*trist.*) Nu mă pot bucura nici de ispite... Știti, Ulise... ca să luăm un exemplu nemilitar din vremea voastră... Ulise, în partea a doua a vieții sale... cea civilă... S-a *bucurat* de cântecul sirenelor... N-a permis să i se astupe urechile cu ceară. Zice: lăsați-le să lălăie... să-mi umple sufletul de cântecul lor desfrânat... dumnezeiesc de desfrânat... să mă vrăjească odată... să mă tulbure... (*oftând*) Eh! alte condiții... Marea nu era poluată... Sirenele aveau vocea limpede... Dar dumneavoastră? Ca să fiu sincer, mă uit la dumneavoastră și parcă mă cuprinde mila. Ce căutați, oameni buni, pe drumuri? De ce nu aruncați centurile acelea? De ce vă descheyați nasturele de la gât? De ce să aveți întipărită pe tălpi harta imperiului, dureros de întipărită pe tălpi!... cu răni usturătoare și bătătură călcate la fiecare pas... când creierul vostru e atât de avid de-o amprentă cerească! Harta stelelor, miraculoasa lor pânză de păianjen, numai ea e pe măsura omului...

CENTURIONUL I

Aș!

CENTURIONUL II

20 Aș!

CENTURIONUL III

Aș omorî un inamic...

CENTURIONUL I

Da, aș omorî un inamic, asta voiam să spun...

25

I.UPTĂTORUL

Vedeți? Vi s-a micșorat creierul... A intrat la idei... vreau să zic la apă... la nefolosire. Și-așa noi nu gândim decât c-un sfert de scăfârlie... dar și acela prin neutilizare vi s-a atrofiat... Zi de zi se chircește, ca un cărăbuș răsturnat, pe care l-au năpădit furnicile... Și-al meu tot așa... Dar eu încerc să-mi păstrez,

atât cât se mai poate, condiția fizică a intelectului – dacă se poate spune așa.

CENTURIONUL I

(*ironic*)

Bătând cu pumnul într-un sac de box.

5

I.UPTĂTORUL

Da... pentru că-n timpul acesta mintea mea lucrează... se antrenează și ea... (*Privind cum Centurionul I bate sacul.*) Oprește-te... că de-acolo ți se poate naște oricând un copil...

CENTURIONUL II

10

Stai că spune lucruri interesante. (*Către Centurionul I.*) Dă tu liota asta de femei afară de pe scenă. Să lase scena curată.

CENTURIONUL I

Așa e. Aici se vehiculează idei, teme majore. Încă n-a început curvăsăreala.

15

CENTURIONUL III

(*către cor*)

Hei, frumoaselor... , mai e până la matriarhat... iată ușa!... Nu e frumos să trageți cu urechea la ce vorbesc bărbații...

SACUL

20

Bărbatul meu n-are nici un secret față de mine...

CENTURIONUL II

Aici se discută lucruri adânci. (*Le îmbrânțește afară.*)

CORUL

(*denn*)

25

Vom părăsi scena în mod organizat... Protestând împotriva înarmării. Jos săgețile! Jos lăncile! Frângeți-vă, voi inimi de gheață, care nu vedeti decât... (*de afură*) Nu-mi luați bărbatul... lăsați-mă să nasc... (*tipete*)

CENTURIONUL I

(privind în jur)

Eh, alt aer!

CENTURIONUL II

5 Altă perspectivă.

CENTURIONUL III

A scăzut mortalitatea...

CENTURIONUL II

Scăzând mortalitatea, a scăzut natalitatea... Că lumea,
10 văzând atâta lume... a zis: ce să se mai apuce s-o primenească?
Să-și trăiască fiecare viața!... Și poftim!... acum ne crapă buza
după un prunc... *(cătred Lupător)* N-ai auzit țipete? Parcă-a țipat
cineva...

CENTURIONUL I

15 O fi născut „sacul”...

LUPTĂTORUL

Stați liniștiți: ...O știu eu pe nevastă-mea cum zbiară
când fată... Face-atâta caz!... Își dă atâta importanță!... Dar
mai are...

20 CENTURIONUL II

Și noi ce facem până atunci?

CENTURIONUL I

Să discutăm liber...

CENTURIONUL III

25 Da, da...

CENTURIONUL I

Așa ca-ntrre bărbați...

CENTURIONUL II

Ideile – mă dau în vânt după idei contemporane!... Ce idei
contemporane mai sunt pe la voi, contemporani?

LUPTĂTORUL

Pe la noi? 5

CENTURIONUL II

Da.

LUPTĂTORUL

(trist)

Nimic, nimic, nimic! Bate vântul... Ultima idee mai 10
nouă e de-acum o sută de ani... Mestecăm la ea, zi de zi...
aproape că nu-i mai simțim gustul.

CENTURIONUL III

Ei, nu se poate!... Epoca modernă e renumită pentru noile 15
ei sortimente de idei și idealuri. Pentru minunatele ei sorti-
mente de sentimente... O recunoaște chiar și antichitatea...
Da, modernii ăștia de-au ieșit acum pe piața istoriei sunt neîn-
trecuți în întrecerile de idei. Unii susțin că viitorul e după primul
colț, alții că acest colț nu există. Totul e drept, totul e oblu...

LUPTĂTORUL

20

Or fi fost mai multe idei pe vremuri... dar s-au rărit... S-au
pierdut... N-au mai rămas decât ideile fixe... Ca mai rezis-
tente. Și dintre ideile fixe... luptându-se aceste idei fixe între
ele, cum se mai întâmplă... a învins cea mai fixă – care le-a
lichidat pe celelalte... I.e-a pus la index. 25

CENTURIONUL I

Și care e ideea aceea grozavă?

LUPTĂTORUL

Nu v-o spun.

CENTURIONUL II
(amenințându-l)

Spune-o!

CENTURIONUL II
(amenințându-l)

Divulg-o!

LUPTĂTORUL

N-o spun.

CENTURIONUL I

De ce?

LUPTĂTORUL

Fiindcă n-o știu.

CENTURIONUL I

Nu se poate.

LUPTĂTORUL

15 Ba se poate. O știam – o știam ca pe apă, dar am uitat-o. Pentru că-n fiecare zi această idee fixă îmbracă noi forme fixe... Pricepeți? Nu pricepeți, desigur, fiindcă sunteți niște capete pătrate. (*didactic*) Azi, aceeași idee fixă în noi forme fixe... Măine, alte noi forme fixe așteaptă la coadă să îmbrace ideea fixă...
20 poimăine, altele... ideea se pierde în negura vremurilor...

CENTURIONUL I
(dezamăgit)

Mda!... Deci așa e și prin ograda voastră...

CENTURIONUL II

Și nu vă plictisiți?

LUPTĂTORUL

De-o idee fixă nu se plictisește omul niciodată. Poate s-o uite – asta e altceva.

CENTURIONUL III

Mă rog... (*căscând*) Eu care mă plictisesc foarte rar, acum... pot să spun... (*căscă profund*) Nu știu cum să vă explic... (*căscă*) Mai bine am juca table.

CENTURIONUL II

Bună idee! Mă dau în vânt după jocul de table. Iar când mă văd în fața unei table de șah... joc dame! Acestea două sunt jocurile mele preferate (*dând cu zarul*) Tablele, tablele de legi și tablele de șah, adică damele... Poftim! Șase... șase...

LUPTĂTORUL

(*Urmărește o vreme cum centurionii joacă table. Devine neliniștit.*)

Nu mai e mult... (*Către Centurionul I*) Apropo de idei... Ai vreo idee de ora H?

CENTURIONUL I

Habar n-am.

LUPTĂTORUL

Atunci suntem chit. Nici eu nu știu nimic. Dar s-apropie... Simt eu că s-apropie cu pași ușori... E pe-aici prin vecini... Ascundeți-vă!... Fugiți, până mai e vreme...

CENTURIONUL II
(*continuând să joace table*)

Poartă! (*către Luptător*) Vezi-ți, nene, de treabă... Cum să fugim? Să dezertăm de pe câmpul de luptă?

LUPTĂTORUL

Atunci tăiați-mi venele... Poftim venele mele!... Sângele meu... Dacă pentru asta ați făcut atâta drum, arzând etapele... (*speriat*) Poate chiar voi sunteți ora H... Doamne... Voi sunteți ora H! (*se face palid*) Și eu nu mi-am dat seama... Da, da... voi... Că doar scrie la regulamentul: „Ora H este ora când armatele noastre atacă victorios...” Dar de ce ați apărut

îmbrăcați astfel?... Cu sandale... togă... scut... Ce e cu-nfățișarea aceasta de centurion, în secolul XX după Cristos?

CENTURIONUL I

(nefiind, ca și ceilalți, prea atent la drama Luptătorului)

5 După cine e secolul ăsta?

I.UPTĂTORUL

După Cristos... adică secolul al XX-lea, zis și secolul încetinelii...

CENTURIONUL II

10 ... de sedimentare a sângelui... Pe cei care se ocupă cu tăierea venelor, e normal să-i intereseze și viteza de sedimentare a sângelui.

CENTURIONUL I

A crescut foarte mult viteza de sedimentare... dar secolul
15 se numește al încetinelii...

I.UPTĂTORUL

(intinzând bratul)

Iată bratul!

CENTURIONUL II

20 Ce ne bagi, mă, ghearele-n ochi? (strângând tablele) Hai, fraților, într-un loc mai retras... ăsta nu știe de glumă... Nu știe de nimic...

CENTURIONUL I

S-o fi născut Cristos? Avem ordin să ucidem toți pruncii...
25 să nu se strecoare printre ei vreunul care...

CENTURIONUL II

Nu spunem mai mult...

I.UPTĂTORUL

Da, avem informații, din sursă sigură. (Tainic.) În curând, prin aceste locuri, uitate de Dumnezeu, se va naște un prunc periculos...

CENTURIONUL II

5

Foarte periculos...

CENTURIONUL I

Stăpânirea e suspicioasă...

I.UPTĂTORUL

Nimic nu-mi repugnă mai mult decât o soție geloasă și-o
10 stăpânire suspicioasă... (imitând) „Unde-ai fost? Ce-ai făcut? Ce ți-a mai trecut prin cap? Cu cine te-ai întâlnit?” toată ziua... (enervat) M-am săturat... (ingenunche) Tăiați-mi venele! Acum, gâl, gâl! cât mai sunt stoic. Cât mai pot păstra o urmă, o aparentă de stoicism... Simt cum crește în mine revolta... 15

CENTURIONUL I

N-avem ce face cu sângele tău...

I.UPTĂTORUL

(ridicându-se)

Atunci de ce veniți, fraților, să mă deranjați? Să mă între-
20 rupeti din antrenament? Să-mi speriați femeile... modelele? Nu-s pictor, dar îmi place să am modele!... Cât mai multe modele în atelierul meu de pe strada Odgonului, unde mă antrenez zi și noapte...

CENTURIONUL III

25

Știam, știam... pentru ora H.

LUPTĂTORUL.

Exact. (*curios*) De unde știți?

CENTURIONUL II

Se cunoaște chestia asta de mult. Împărăția are informații
5 complete în legătură cu tot ce se întâmplă și se va-ntâmpla...
De pildă, tu habar n-aveai că vei fi tată, când noi, ehe!... fuma-
sem știrea asta de mult...

CENTURIONUL I

(*râzând*)

10 ... și ne desfundasem și pipa...

LUPTĂTORUL.

Dacă-mi spuneți ceva și mai precis și despre ora H, vă
cred... (*enermat*) Ca să știu pentru ce mă antrenez, domnilor!...

CENTURIONUL II

(*către ceilalți*)

15 Să mergem, că ăsta ne pisează așa până poimăine.

CENTURIONUL III

Și ce facem cu pruncul?

CENTURIONUL I

20 Discutăm afară.

CENTURIONUL III

Da, e mai bine. Zidurile au urechi. (*iese*)

LUPTĂTORUL.

(*rămas singur*)

25 Nu pricep deloc aceste inserții ale trecutului în prezent. Ce
caută indivizii aceștia aici? Cred c-a fost o halucinație... Da,
da. Am halucinații istorice, din cauza trecutului meu...

TABLOUL VI

Intră Romica și Remiza. Nu zic nimic. Se așează în fița lui și-l contemplă.

LUPTĂTORUL.

(*lăsându-se contemplat o vreme*)

Voi ce vă țineți una după alta, ca două pisici siameze? (*Romica* 5
și Remiza chicotesc.) Nu mai chicotiți, că acesta e adevărul. Ai
nevoie de una, trebuie s-o suporti și pe cealaltă! Îți vine chef
s-o suporti pe cealaltă, îți mai apare cu una... (*Ridicând tonul*)
Duceți-vă... și intrați pe rând!

ROMICA

10

Vai, da' pe ce ton...

LUPTĂTORUL.

Audiența femeilor nu se face în grup. E o lege nescrisă.
(*femeile dau să plece*) Adică, stați... Vouă vă pot spune și în grup...
15 Am avut un coșmar antic, cu trei inși îmbrăcați sumar, aspri
la vorbă și-naripați cu lănci și platoșe.

ROMICA

A, te referi la cei trei centurioni...

REMIZA

Indivizii care tocmai au ieșit?

20

ROMICA

Centurioni sadea...

LUPTĂTORUL.

N-am visat?

ROMICA

25

Nu...

REMIZA

S-au interesat de ziua de naștere a băiatului tău... Băiat sau ce-o fi... Băiat, fiindcă fată n-are voie... (*șoaptă*) Acum trebuie bărbați... Bărbați zdraveni...

5 LUPTĂTORUL

Vreți să spuneți că e vorba de-o înscenare istorică? Vin la mine oameni din piese istorice, în costume de epocă și-mi joacă o farsă... Da... să zicem că gust farsa până la un punct...

ROMICA

10 N-a fost farsă.

REMIZA

N-a fost glumă deloc... Altfel nu ți-ar fi luat copilul.

LUPTĂTORUL

Care copil?

15 REMIZA

Pruncul.

LUPTĂTORUL

Care prunc?

ROMICA

20 Al Mariei...

LUPTĂTORUL

Care Marie...?

ROMICA

(*necăjită*)

25 „Sacul“, domnule!... Ți-ai credea tu că e sac... Sac de box... de antrenament pentru ora H... și următoarele...

REMIZA

Era nevastă-ta...

ROMICA

O biată femeie...

LUPTĂTORUL

Accea care pretindea c-a rămas grea?

ROMICA

5 Ce „pretindea“, chiar a rămas... (*râzând*) foarte grea!...

LUPTĂTORUL

(*mirat*)

De la prima atingere... de la prima rundă...

ROMICA

Da...

REMIZA

Așa sunt unele... mai sensibile...

LUPTĂTORUL

(*distrus*)

15 Eu de voi mă feream!... Pe voi vă consideram periculoase. Material inflamabil. Mă gândeam: una sau alta mi-a pus gând rău... Într-un fel, dacă aș fi avut mai mult timp... Nu sunteți lipsite de farmec...

REMIZA

20 De farmece, că suntem două...

LUPTĂTORUL

Chiar îmi trecea așa prin cap... ori una, ori alta... mama mă-sii... nu-mi scapă! Odată într-o pauză... dacă mai întârzie ora H... o să-mi fie tovarășă de viață...

REMIZA

(*imitând*)

25 „Odată într-o pauză...“ (*cu nerv*) Uită-te la noi, omule! Noi suntem femei de-un antract? Ia-ne bine seama!...

ROMICA

Belește ochii!... Ce „odată într-o pauză“?

LUPTĂTORUL

M-am exprimat greșit... „A fost odată într-o pauză“ – asta
5 cred că e dintr-o poveste. Vreau să spun că viața trece al naibii
de repede... Ca un basm oriental.

ROMICA

Sigur că da... Da' nu oriental, că e teren minat...

REMIZA

10 Minunat teren minat femcia – minunat...

LUPTĂTORUL

(continuând)

... și că amândouă ați fi meritat o soartă mai bună... mai
îmbelsugată, mai calmă...

15

REMIZA

Da.

LUPTĂTORUL

... Dar n-am avut eu timp. Măcar una din voi să se fi
bucurat de o... mai bună... Mi-a fost greu să mă decid... Și
20 voi ca niște cate, v-ați bruiat reciproc... Când mă uitam mai
mult la una, bââzzz! Mi se vâra cealaltă în suflet... *(regret)* I a
urmă a apărut și corul întreprinderii de recuzită... Ce fel de
recuzită fabrică întreprinderea?

REMIZA

25 Recuzită, pur și simplu.

LUPTĂTORUL

Aha! Și corul e al ei?

REMIZA

Desigur. Atâtea femei la un loc... atâtea glasuri... voci fără
pereche!

ROMICA

Și ce dacă a apărut corul întreprinderii? 5

REMIZA

Ce? Întreprinderea nu are voie să aibă cor? De ce să n-aibă
și ea cor?

LUPTĂTORUL

(continuându-și ideea)

10

... și s-a dus naibii toată liniștea... *(brusc foarte plat)* Și proasta
aia parcă zicea că nu face copii... C-o să bea... ori a băut...
nu știu ce fel de ceaiuri; că ia... ori c-a luat... mă-sa, când era
însărcinată cu ea, nu știu ce substanțe... care o protejează pe
copilă, contra, mă rog... *(enervat)* Și doar știa că eu nu sunt tipul 15
care să-și dorească un moștenitor!... Că n-am ce să-i las, în afara
unui sistem nervos slăbit pe un fond social artistic... Știa sau
nu știa?!

ROMICA

Nu...

20

LUPTĂTORUL

Ba da...

REMIZA

Cunosc, din auzite, că obișnuia să bea un ceai după ce
venea de la tine... Dar pesemne că l-o fi făcut prea slab... 25

ROMICA

(râzând)

Sau ai fost tu prea tare...

L.UPTĂTORUL.

Și eu care am crezut-o! Și eu care m-am ferit să pun mâna pe ea... că ziceam că e fecioară... *(Pe gânduri)* Nu, oameni buni, nu-i copilul meu!... Ca să se nască un copil, trebuie să se în-
5 tâmple un anumit lucru, nu? Ori eu... n-am avut timp...

REMIZA

Mă rog... cum necum, copilul a venit pe lume. A găsit lumea cum a găsit-o, trăiește... Seamănă cu tine...

ROMICA

10 E leit!... Eu n-am văzut copil din flori mai leit taică-su!...

L.UPTĂTORUL.

Cum să fie din flori dacă seamănă cu mine?

ROMICA

Păi, dacă nu vrei să-l recunoști?...

15

L.UPTĂTORUL.

Păi, mi l-a adus ea aici, să mi-l prezinte și n-am vrut să-l recunosc? Eu știu? Oi fi fost beat, cum se fac toți copiii din ziua de azi... Concepți la beție, pentru o epocă de adânci prefaceri sociale, ca să nu le simtă din plin... Unde e puștiul?

20

ROMICA

Care puști?

L.UPTĂTORUL.

Copilul.

REMIZA

25 Care copil?

L.UPTĂTORUL.

... al meu... Noi de cine vorbeam?! Fiți și voi mai atente...

REMIZA

A, da... Ai un copil... ești tată...

L.UPTĂTORUL.

Da, dragă, să vină să-l înfiez, dac-a avut o clipă impresia că n-are tată... 5

ROMICA

Remiza, du-te tu și cheam-o pe nenorocita aceea...

REMIZA

Da, imediat... Doamne, ce tragedii mai sunt și pe lumea asta... *(Iese.)* 10

L.UPTĂTORUL.

Mă frământă un gând... Tie cum ți se pare... urâtă? nos-timă?... prezentabilă cât de cât?

ROMICA

Cine? 15

L.UPTĂTORUL.

Maria asta... Poți ieși cu ea-n lume? Vorbește gramatical?

ROMICA

Face unele greșeli de limbă, dar nu grave...

L.UPTĂTORUL.

Mai grave decât greșeala pe care-a conceput-o! 20

ROMICA

Poți ieși cu ea pe stradă... Du-o în societate, nu te sfii! E, cum să zic, acceptabilă. E drept, sunt altele și mai, cum să zic?... acceptabile. Ti-ar face mai mare plăcere să ieși cu alta pe stradă și-n societate... Cu una de-aia... dintr-astea... Te-ai simți și tu mai important. Strălucirea ei s-ar răsfrânge un pic și asupra ta... 25

LUPTĂTORUL.

Dar asta cum e? Parc-a strălucit odată... (*speriat*) E sașie? Are-un picior mai lung? Dreptul? Nu i se văd gingiile când râde? Pe cuvântul meu dacă mi-o amintesc bine în amănunte...

5

ROMICA

Ți-am spus, e acceptabilă... (*oftând*) Ei, meritai, ceva mai de soi!... Și la urma urmei, tu nici n-ai timp s-o mai înveți să vorbească. Cu antrenamentul tău, care-ți mănâncă tot timpul prețios... Te sâcăie Antrenorul... Medicul echipei e un vulpoi...

10

LUPTĂTORUL.

(*surprins*)

Cum s-o învăț să... ce, e mută?

ROMICA

A, nu!...

15

LUPTĂTORUL.

Gângavă? (*speriat*) Mi se pare că e gângavă! Cum dracu de...

ROMICA

Nu, *alta* era gângavă... aia din cor, a treia din rândul doi, de vorba ea tot timpul... Asta a ta pronunță cuvintele impecabil... Are o dicție, domnule! Vorbește tare... Numai că spune prostii.. Boala ei e să întrebuițeze multe cuvinte pe care nu le-ntelege... Zice... Adică, ce s-o bârfesc? Are și ea o mică dambla.

LUPTĂTORUL.

Dambla?

25

ROMICA

Bine că și-a găsit un soț, s-o protejeze... Uite, eu care sunt singură, nu pot face un pas lăturalnic, da, da... că se interpretează... Dacă n-am soț care să mă protejeze... Apropo, n-ai vrea să luăm masa împreună... S-a deschis o grădină nouă...

E un țigan de cântă la pian și-un fost ministru care te servește... E foarte nostim...

LUPTĂTORUL.

Poa' să fie! Seara stau cu copilul...

(*Intră Remiza cu Sacul*).

5

REMIZA

Eu am mai văzut recensăminte... Dar nu ca astea!... Să-ți ia tot, tot!

SACUL.

(*plânge pe diverse tonuri*).

10

LUPTĂTORUL.

(*nelinistit*)

Doar n-ai fi pierdut copilul...

SACUL.

(*încându-se de plâns*)

15

A-ha! Hm!

LUPTĂTORUL.

Pe unde l-ai pierdut?

SACUL.

(*plânge*).

20

REMIZA

I l-au luat, frate...

LUPTĂTORUL.

Cine?

ROMICA

25

Întrebi, ca să te afli-n vorbă!... Ei, Centurionii... I-au luat la oaste...

LUPTĂTORUL.

Așa de mic?

ROMICA

Da! Doar ți-au spus adineauri... poate n-ai fi fost atent...
 Le lipsește unul... Asta, pe de o parte... Pe de alta, orice
 nou-născut, de vârstă masculină, trebuie tras prin sabie, ca
 5 suspect de... surplus de contingent... S-a înmulțit numărul
 revoluționarilor de profesie și... Asta e situația...

REMIZA

Acum, depinde peste ce pică... Ori îl omoară – odată cu
 uciderea pruncilor... chestia asta n-o să dureze decât șase luni
 10 și jumătate. După aceea nu vor mai fi uciși pruncii. Populația
 a fost asigurată în privința asta printr-un toboșar, care a bătut
 deja toba că uciderea pruncilor va fi sistată *sine die*... ..Deci,
 ori îl omoară, ori îl cresc în legea lor musulmană...

ROMICA

15

(speriată)

Ca ienicer sau spahiu?...

LUPTĂTORUL

(confuz)

Ienicer și spahiu?! Deci nu suntem pe vremea lui Irod, sau
 20 a lui... Ci pe vremea expansiunii otomane... pe care-o critică
 toți istoricii serioși – Toți iubind deopotrivă poporul turc, să
 ne înțelegem.

ROMICA

Nici nu mai încapе vorbă...

25

LUPTĂTORUL

Accea erau, deci, centurioni... turci?

REMIZA

Da... Aveau șalvari pe dedesubt...

LUPTĂTORUL

(văitându-se)

Ce realitate confuză! Ce realitate confuză! Ce praf în ochi!
(luându-se cu mâinile de păr) Nu trebuia să mă bag în politică...
 Bine zicea biata mama: „Nu te băga, băiete, în politică... 5
 fiindcă nu știi cum evoluează lucrurile... Tu nu vezi că nu înțe-
 legi nimic din toată balmăjeala asta internațională?... S-o facă
 ai de se pricep...

SACUL

(înghitindu-și lacrimile)

10

Era un copil foarte reușit. Când l-a luat ala-n brațe, i-a zis
 „tată“... *(plânge)*

LUPTĂTORUL

Și lui nu i s-a frânt inima?

SACUL

15

Nu... Ce să te faci cu un *semidoctor!* *(Fern.)* Nu mai vreau
 să fim la *discrepanța unor semidoctori!*

ROMICA

(încet către Luptător)

Ideea e bună, dar nu-i formulată corect... Ți-am spus că 20
 vorbește „ales“. Dar încolo e fată bună. Și-n primul rând, o
 bună mamă.

REMIZA

Are sânii drepti și știe să meargă.

LUPTĂTORUL

(enervat)

25

Termină și tu cu intrigile! Este soția mea și ne-nțelegem de
 minune. *(Către sac.)* Ce facem? Cum l-ai dat din brațe?

SACUL

Au zis că să-i facă recensământul. *(Plânge.)*

30

(Zgomote afară. Corul dă buzna în scenă.)

TABLOUL VII

CORUI.

*(fetele s-au prins de mână și rostesc cuvintele ca și până acum,
legănându-se de la dreapta la stânga)*

5 Pe scenă se petrec lucruri cumplite și noi era să rămânem pe dinafară! E despărțită femeia de bărbatul ei, copilul e smuls de la sânul mamei... Întreprinderea noastră a dat faliment... Se folosește recuzita veche!...

GLAFIRA

10 Nu se mai găsește materie primă...

FECIOARA

Toate protezele au început să se clatine în gura oratorilor. Ies vorbele așa... împrăștiate.

GLAFIRA

15 Unul împinge spre hăis, altul spre cea! Și cu cât au dantura mai putredă, cu atât ar mușca mai tare, hulpavii...

CORUI.

Crocodilul așa de tare-și înfige dinții-n pradă, că se-ntâmplă să nu-și mai poată descleșta fălcile...

20

GLAFIRA

(imitând)

Uite-așa face... *(încearcă să-și desfacă fălcile cu amândouă mâinile)*

FECIOARA

E foarte fragilă soarta lumii!

25

GLAFIRA

Și-n general clima...

FECIOARA

E-n călduri...

GLAFIRA

Potoapele... O salbă de potoape...

FECIOARA

Nu vor reuși să spele toate păcatele...

CORUI.

5

Spuneți-mi cine e călăul celorlalte specii? De la dinozaur la lup... ghici?...

FECIOARA

Omul...

GLAFIRA

10

Ultima sa crimă va fi exterminarea rasei umane...

I.UPTĂTORUL.

Da, dar forțele progresiste se ridică tot mai hotărât contra...

CORUI.

Ți s-a luat copilul de trei zile...

15

I.UPTĂTORUL.

Un caz izolat... Curba istoriei este, în general, ascendentă...

CORUI.

Fără lozinci...

I.UPTĂTORUL.

20

Am crezut și voi crede întotdeauna în progres... *(Deznădăjduit.)* Doamne, copilul meu! Aveam atâta poftă să-i dau o creștere aleasă! Ce să fac eu acum?

CORUI.

Așteaptă ora H, dobitocule! Iașule, așteaptă ora H, să te gătuie pe-ntuneric, fără să crăcnești...

GLAFIRA

Trăim zilele pe care le merităm...

LUPTĂTORUL

Dar viața este acceptabilă, nu? Ar trebui să fie și mai acceptabilă, nu? De ce nu e și mai acceptabilă, ea viața, ai?

CORUL

Existența de care suntem capabili...

LUPTĂTORUL

Spuneți-mi femei, voi care le știți pe toate, s-a terminat războiul?

CORUL

(solemn)

Nu s-a terminat.

LUPTĂTORUL

15 Dar măcar a-nceput?...

CORUL

(solemn)

Nici n-a început...

LUPTĂTORUL

20 *(disperat)*

Nici măcar n-a început!... Și noi de ce ne perpelim așa, dacă e pace? „Pax romana”? parcă așa se spune... Ce-i starea asta de alertă continuă?

CORUL

25 Dacă-ai avea cap...

LUPTĂTORUL

Și cum rămâne cu antrenamentul meu? Degeaba-mi întăresc mușchii, dacă sunt lovit pe dinăuntru. Măcinat lăuntric.

Mi se atacă nervii... Mi se pune în menghină ficatul... Cât îmi va mai rezista cordul?

CORUL

Ce climat de coșmar?

LUPTĂTORUL

5

Au fost și perioade bune-n istorie. Aceasta de ce nu se mai repetă?

CORUL

În sfârșit!... Parcă-ncepi să pricepi... Te lăsăm cu-ntrebările tale... Cu mica ta dramă personală... Cu dilemele tale amoroase... Cu cercul tău frivol... Cu nervii tăi zdruncinați din cauza trepidăției granitelor cunoașterii. Autocunoașterii.

LUPTĂTORUL

Nu mă părăsiți... Nu mă dați iar pe mâna spaimelor mele... Vă implor!

15

FECIOARA

Suntem un biet cor de întreprindere. Întreprinderea e falimentară. Nu mai e nevoie de recuzită nouă. Se folosește cea veche. Epocile se încălecă...

GLAFIRA

20

Trebuie să semnăm condica... Până una alta, semnăm condica.

CORUL

Adio, Luptătorule pe două fronturi... *(corul iese)*

ROMICA

25

(după o pauză)

S-a dus și corul întreprinderii...

REMIZA

Chiar așa strălucit nu era... Repeta papagalicește niște fraze...
Una vorbea prea sus, alta prea jos...

ROMICA

5 Oricum niște adevăruri tot răzbăteau... Așa îngăimate... ce
să pretinzi dicție la amatori? Se auzea sufleurul...

REMIZA

Dragă, adevăruri din astea răsuflate!... Sunt convinsă că
toate aleargă-acum după centurioni...

10

ROMICA

Să-i desfacă la prohab.

REMIZA

Morala acestora din cor a fost încă din cele mai vechi tim-
puri îndoielnică... Să fi lăsat, domnule, niște bătrâni să cânte...
15 Ca-n tragedia antică... Pui femeia la cele mai grele munci, ac-
cept. Dar n-o bagi și-n cor! Are voce – bun! S-o folosească în
sânul familiei. Să răcnească la ai ei...

ROMICA

Ea e o doamnă!

20

SACUL

(văietându-se)

Dați-mi rodul pântecului meu... Copilul meu!... Nu te las
pe mâna lor... Aoleu!... (iese smulgându-și părul de disperare.)

LUPTĂTORUL

(speriat)

25

Cât o fi ceasul?

REMIZA

Ah, problema asta a spațiului care ne obsedează!

ROMICA

Te-o fi obsedând pe tine. Omul a întrebat „cât e ceasul“...

REMIZA

Da, dar când aud de *timp*, eu mă gândesc la *spațiu*... Ce,
n-am voie? Tot o categorie filosofică. 5

LUPTĂTORUL

Ia nu vă mai certati pe categorii... Acum stau și mă gân-
desc... Voi ar trebui să fiți mai bine diferențiate... Da, da...
Două muieri egale între ele... și egale cu a treia, care e un sac...
Tot un dracl! Nici o notă distinctă. (*către Romica*) Cine ești tu? 10

ROMICA

Romica... femeia fatală... Port în mine germenul răului
și-n mână o glastră de flori... Uite-o acolo pe fereastră... N-am
avut timp să mă diferențiez, e drept. Crescută cam la repezeală,
fără supravegherea părinților. Am uitat de germen, am uitat de
glastră... Uite-o colo pe fereastră... 15

REMIZA

Pentru că te-ai luat cu viața. Ea e mai tare decât schemele
noastre...

ROMICA

(retoric)

20

Iar tu, Remiza, ești Femeia Ispititoare, așa e?

LUPTĂTORUL

Uite, că nu mi-a inspirat nimic. Chiar nimic...

REMIZA

(jucând teatru)

25

Îți spun: respiră adânc și inspiră-te din frumusețea mea și
a naturii...

LUPTĂTORUL

Târziu, prea târziu...

REMIZA

Te inspiri și gata...

5

LUPTĂTORUL

O, dac-as putea să vă îmbin pe-amândouă!... Dar nu izbutesc. Nu pot decât să fac din una mai multe... Toate femeile pe care le-am cunoscut au fost multiplele lui unu... Sau, mai concret, ale uneia. (*Râde.*)

10

REMIZA

Te lauzi. Tu îți iubești „sacul“ tău... În fond ești bărbatul cel mai fidel...

LUPTĂTORUL

Cine sunt eu?

15

REMIZA

Bărbatul cel mai fidel...

LUPTĂTORUL

Mă faci să râd. Ha-ha-ha!

ROMICA

(*încercând o definiție*)

20

Omul singur, căruia-i e frică de multime? Femeile sunt sirene, ispite, care vor să-l abată de la țel? Dar cine e acest luptător bizar? Și pentru ce se pregătește el?

LUPTĂTORUL

25 Aștept fisura. E imposibil să nu se ivească o fisură în acest mecanism drăcesc. O mică neatenție, o scăpare din vedere... Un firicel de neglijență, un dram de delăsare... și totul, dar, înțelegi? absolut totul se va balăngăni, prăbușindu-se... Stelele o

să ne joace-n ochi, de parc-ar veni una peste alta... Mă uit în tavan, dacă nu s-a ivit crăpătura... (*trist*) Tavanul – beton armat.

REMIZA

Pe-această crăpătură crezi tu că se va strecura ora H? (*râde*) Nu vezi că ești înconjurat de crăpături? Ești un om pierdut! 5

LUPTĂTORUL

Nu, ora H își va face apariția pe ulița mare... Cu tot alaiul... Dar eu aștept fisura și-n ora H... (*pe gânduri*) Când vine ora H te lasă totul... (*Romica, Remiza ies.*)... Și se duc toate... Te pomenesti singur... Și gol (*dă să-și scoată haina, apoi renunță.*) 10 Degeaba ești gol, dacă te pomenesti singur... În fața orei H ești complet izolat... Nimeni nu te mai poate ajuta... (*pe alt ton*) Osatura acestei vieți nu-mi place. Schelăria vieții – femeia... Scheletul femeii nu-mi place... Osatura... E prea fosforescentă... Pe dealuri se văd uneori, după miezul nopții, 15 sclipind, focuri, focuri... Lumini. Oamenii cred că joacă bani... Și nu-i decât fosforul din oasele femeilor... Fosteale cimitiruri palpită... dau semne... de viață... De fostă viață... Ne fac cu mâna... Femeia chiar și după moarte face ca banii... Face ca banii... 20

TABLOUL VIII

Zgomot afară. Intră Centurionul I.

CENTURIONUL I

Unde e copilul? Unde sunt mama și copilul?

LUPTĂTORUL

(*nu înțelege prea bine*)

25

În față. Au loc în față. Sunt protejați prin lege...

CENTURIONUL I

(luând seama)

Cineva ne-a răpit copilul... Ceea ce e foarte grav... De fapt, așa ne trebuie, dacă n-am acționat energic. Trebuia ucis
5 din prima clipă, conform dispozițiilor... Sugrumat în fașă!

LUPTĂTORUL

(nijind speranța)

Trăiește? Copilul meu trăiește? Unde e?

(intră Centurionul II și Centurionul III)

10

CENTURIONUL II

(disperat)

Ne-a cerut voie să meargă puțin de-a bușilea... Și după câțiva metri, a rupt-o la fugă. Așa ceva n-am mai pomenit...

CENTURIONUL III

15 O generație prea precocă!... S-a dus direct... unde naiba s-o fi dus?... Era înțeles, sigur că era înțeles cu mă-sa.

CENTURIONUL I

Ce s-a făcut cetățeană?

LUPTĂTORUL

20 Nu știi, domnilor, a ieșit fără să spună un cuvânt... Sub pretext că plânge a părăsit scena istoriei și-a intrat în casă să-și vadă de treburi...

CENTURIONUL II

Ea l-a răpit... O vom răstigni pe Via Appia...

25

LUPTĂTORUL

În care vie?

CENTURIONUL II

(nu aude bine întrebarea)

De vie, de vie! Cu complicele ei cu tot!

CENTURIONUL III

Unde sunt?

LUPTĂTORUL

Romica și Remiza?

CENTURIONUL II

5

Da. Romica și Remiza.

CENTURIONUL I

(citind o hârtie)

Da, Romica zisă Remiza și Remiza zisă „Pat”. Așa figurează în actele noastre... Ce s-au făcut?

10

LUPTĂTORUL

Romica era pe-aci... și Remiza... pe dincolo... Acum văd că nu mai sunt pe-aci și pe dincolo... Or fi plecat... Dar trebuie să apară... Dacă apare una, răsare și cealaltă. Neapărat.

CENTURIONUL III

15

Ele au organizat răpirea... deturnarea pruncului. Vor fi răstignite căteștrele.

CENTURIONUL II

(amenințându-l pe Luptător)

Fiu ingrat, cetățean fără sentimentul datoriei, și tată denaturat... Îl trecem prin sabie sau îl lăsăm să... fie iar tată?... În caz că nu punem mâna pe el... Ce ziceti?

20

CENTURIONUL I

Pierdem vremea aici și-n timpul ăsta pruncul cine știe unde-a ajuns...

25

CENTURIONUL II

De-a bușilea...

CENTURIONUL. III

(râzând, către Luptător)

Vezi, când vine ora aia... cum ziceai să-i zice?... să ne anunți și pe noi...

CENTURIONUL. II

Trimiteți un curier... Ori, mai rapid, cu ajutorul focului viu.

CENTURIONUL. I

Da, da. Ne dai de știre aprinzând focuri, din deal în deal... din munte-n munte...

10 *(ies toti trei bine dispuși)*

LUPTĂTORUL

(stă o clipă pe gânduri, apoi merge la sacii de box și începe să izbească în ei cu furie...)

Na! Na! Na! Ah, ce mi-am pierdut antrenamentul! M-am
15 luat cu poveștile și mi-am ieșit din mână. Doamne, ce mi-am
ieșit din pumn... *(izbeste cu mâna, cu capul, cu trupul întreg în sacii
de box. Acestia bălăgânindu-se scot sunete ciudate, pot suna ca deșteptătorul,
ori ca niște clopote... Vacarm mare, Luptătorul cade. Cortină de întuneric.
La aprinderea luminii scena apare oarecum schimbată. Mai precis a fost im-
prejmuită cu frânghii, ca o arenă de box. Luptătorul e aruncat fără vlagă pe
20 gardul de funii – ca un boxeur care a primit lovituri grele. Încet, încet își
revine.)*

LUPTĂTORUL

(dezmeticindu-se)

25 Era cât pe ce să ratez finalul! Punctul meu cel mai tare, fina-
lul! *(strigând)* Romica? Unde ești Romica? Te chem pe tine pen-
tru că vreau s-o văd pe Remiza. Și dacă vii tu, apare și ea.
(Chinuindu-se să doarmă.) Am adormit cu gura deschisă. E voie să
dormi cu gura deschisă. Acum tot nu mai are nici o importanță:
30 trupele noastre au pornit deja la atac, vor să mă cucerească. Deși
eu sunt tot al nostru, nu știu de ce vor să mă cucerească. Poate
că ocup o poziție cheie ghemuit aici în pat, așa făcut arc, cu

mâinile încleștate pe pernă, în care aud vibrația pașilor armatei
care s-a apropiat foarte mult de casa mea. O divizie de tancuri
și cu una de măcelari au făcut joncțiunea în piața mare; tot
acolo comandantul forțelor de infanterie s-a dezbrăcat pe o
tarabă și s-a schimbat în civil. Apoi toți au rămas în izmene por-
nind spre mine pas alergător, fluturând în mâini hainele mi-
litare – steaguri false, cu care vor să mă înăbușe. În fașă! De trei
ani se tot sapă tranșee prin cartier, lumea crede că pentru insta-
lația de gaz metan. Acum șanțurile s-au umplut de lanțuri de
trăgători de elită care au și început să mă țintească, prin gaura
cheii, ca să nu trezească vecinii, deși eu o să țip, când mă va
atinge primul glonț: că nu mă las cucerit așa de ușor... Să nu
se pună ei cu mine! Rap, rap, rap! – ăstia sunt pifanii. Bum,
bum, bum – tunurile. Vâj, vâj, vâj – avioanele, au cerut și ajutor
străin, e clar că vor să mă desființeze. Vasăzică aceasta era ora
H – când forțele noastre atacă victorios, ar trebui să mă bucur.
Dar de ce naiba mă atacă tocmai pe mine? Nu sunt și eu de-al
nostru? Nu sunt și eu victorios? *(râzând diabolic)* Dacă-mi trag
plapuma peste cap, să văd pe cine mai împuşcă?! *(trist)* Adică,
tot mă dibuie... Și nici nu e frumos! Deși nu cred să mă lichideze
20 așa dintr-o dată, întrucât tot le mai trebuie un adversar.
Cum justifici atâta amar de oaste? Ce fac? Se retrag, v-am spus
eu. Nu le-a prea ieșit planul, ori au făcut doar o probă, în orice
caz și eu m-am ținut tare, adică n-am țipat, n-am protestat, am
dormit pur și simplu cu gura căscată. *(după o scurtă pauză)* E voie
să dormi cu gura căscată, mai ales dacă simți că te sufoci. Acum
tușesc ca să-mi dreg glasul, tușesc să-mi dreg azul, tușesc ca
să-mi dreg văzul. Ca să-mi dreg mâinile, gâtul, mijlocul, su-
fletul deteriorat, călcat în picioare. Tușesc, tușesc... Dar cine-o
fi bătând la ușă la ora asta? Ori s-au întors?

ACTUL III

ORA H

TABLOUL IX

Cabinetul medicului. Acesta cercetează niște amprente.

5 REMIZA

(intră ca un vârtej. E palidă)

Doctore... sunt distrusă...

MEDICUL

Tocmai cercetam niște amprente... Ce te doare, fata mea?

10 REMIZA

N-am venit la doctor, am venit la *vraci*. Tot dumneata faci și horoscoape... nu? Am aflat târziu...

MEDICUL

Da, tot eu și horoscopul.. Și tot eu spovedesc...

15 REMIZA

(mirată)

Și duhovnicul?... și călăul!... Cumulard?

MEDICUL

Da. Și-i tare greu... Spune ce ai pe suflet, fata tatii...

20 REMIZA

N-am venit la duhovnic... Nici la criminalist...

MEDICUL

Înteleg... *(privindu-i pântecul)* În a câta lună?

REMIZA

Am spus că n-am venit la doctor...

MEDICUL

Înteleg... Vrei să-ți ghicesc...

REMIZA

Știți... n-aș vrea să apelez la forte supranaturale... la demoni, la stafii, la draci, la laci... Iacii trebuie să fie tot un fel de demoni... *(curioasă)* Ce sunt laci?

MEDICUL

Nu-i bine să știi. Crezi în astre?

REMIZA

Cred că dacă nu m-ajută... Am crezut odată... dar dacă nu m-ajută... Cât e cerul de spuzit... nimic, nici un astru n-a ținut o secundă cu mine...

MEDICUL

Mai crezi o dată... Și apoi, bizaie-te pe farmecele tale. Cultivă-le... Ia-ți un profesor...

REMIZA

Ce să învăț?

MEDICUL

O limbă moartă. Fetele trebuie să știe astăzi două-trei limbi moderne și-o limbă moartă... Romica ți-a luat-o înainte...

REMIZA

Să n-aud de ea... Limba greacă e ca și moartă, nu?

MEDICUL.

Desigur, învaț-o, fata mea... Și să nu uiți să-ți razi părul
5 de la subraț... El e foarte sensibil la curățenie...

REMIZA

O, de m-ar iubi un pic...

MEDICUL.

O să te iubească... N-ai știut cum să-l iei... *(arătându-i un
10 planiglob)* Acesta e globul pământesc... Și tu, să zicem că te afli
aici... în centru... Toți, când iubim trecem în centrul glo-
bului... numai în momentele acelea... Apoi ne depărtăm spre
periferie... cu viteza luminii... Și vin alții să ne ia locul... Și
din cauza asta e curent pe pământ... și în aer... În ce lună te-ai
15 născut?

REMIZA

În februarie...

MEDICUL.

În pești? Bun... Și aceasta e bolta înstelată... Vino să ți-o
20 arăt... *(o ia de mână și-o duce într-un colț, unde e o spărtură în plafon)* Iat-o!

REMIZA

Nu se vede nimic.

MEDICUL.

Atât ne permite azi știința.

REMIZA

25

O spărtură în plafon, cât o coajă de nucă... și mai vrem
să cuprindem toată bolta înstelată!...

MEDICUL.

Secolele viitoare vor mări spărtura... Dar nici asta nu în-
seamnă prea mult... Crezi în astre?

REMIZA

Nu.

5

MEDICUL.

Atunci nu-ți pot face horoscopul. Vino marți.

REMIZA

Ba cred.

MEDICUL.

10

*(cercetându-i palna, în timp ce încearcă să potrivească planiglobul
în raza ce străbate de sus)*

Situația ta e clară...

REMIZA

Sunt nefericită...

15

MEDICUL.

Așa zic și eu... Nu trebuia să te naști în februarie...

REMIZA

(luându-și inima-n dinți)

Am vrut s-o omor pe Romica și apoi să-mi pun capăt
zilelor...

MEDICUL.

(speriat)

Să nu spui asta... Să nu-i spui asta nici duhovnicului...
Noroc că duhovnicul sunt tot eu... Îndeletnicirea de călău s-a
25 suspendat...

REMIZA

Nu mai pot trăi fără dragoste...

MEDICUL.

Toate ziceți la fel!... În fiecare zi aud același refren... (*acru*)
 Întâi *iubeai* și pe urmă te desfrânași... Nu invers, iartă-mă că
 ți-o spun... Ai crezut că n-o să vină ea dragostea... Și poftim,
 5 a venit... Și-n ce hal de uzură te-a găsit, dumnezeule!... Uite
 ce stele nenorocite ai deasupra... pe cap... Dar nu-i nimic...
 Răbdare... Trec și astea... Toate trec. Și stelele se rotesc... și
 inima omului se mai înmoaie... Du-te și mai vino... peste
 două zile... mai proaspătă...

10

REMIZA

(*dă să plece, suspinând*)

Bine... Tocmai peste două zile?

MEDICUL.

Să-mi aduci și raportul scris...

15

REMIZA

(*încurcată*)

Bine, bine... (*lese.*)

MEDICUL.

Ale dracu de târfe!... Acum mai sunt și abisale... (*intră*
 20 *Romica*) Ei?

ROMICA

Maestre... Sunt distrusă! Nu s-a uitat la mine de două săp-
 tămâni... Parcă e într-o transă, Doamne iartă-mă... Vorbește
 întruna... ține discursuri la găini, la vardiști, la mobile... la
 25 pereții goi...

MEDICUL.

Să-ți fac horoscopul... (*soaptă*) Și fii atentă, Remiza vrea să
 te omoare...

ROMICA

(*râzând isteric*)

Hi-hi! Ha-ha-ha! Mi-a spus și mie... Hi-hi-hi! Suflet or-
 dinar, de sfârșit de mileniu... Fă-mi horoscopul mai repede...
 5 Și te-aș ruga, ca medic, să-mi razi părul de sub braț...

TABLOUL X

Antrenorul, Medicul, apoi Bătrânul neputincios I.

MEDICUL.

Ascultă-mă pe mine. E sfârșit lăuntric, asta e. Pe de-o parte –
 dragostea pentru artă și frumos, reprezentată de Artemiza – 10
 Remiza cum îi zicem cu toții...

ANTRENORUL.

De ce-i zicem așa cu toții? De ce Remiza, dacă o cheamă
 Artemiza?

MEDICUL.

(*nu-l bagă în seamă*)

15

... și setea de istorie și adevăr întruchipată de Romica – pe
 de altă parte. Care în mod paradoxal nu bea.

ANTRENORUL.

Cine... ce nu bea?

20

MEDICUL.

(*nu-l bagă în seamă*)

Dar produce sete... (*Râde.*)

ANTRENORUL.

Ba amândouă beau...

25

MEDICUL.

Nu bea nici una, dar amândouă produc sete... Una, sete
 de artă, alta, o sete istorică... Una e înaltă, frumoasă, bine

proportionată – pe înalt – că poate fi bine proporționată și pe mijlociu ori pe mic – cealaltă potrivită, idealistă, sportivă...

ANTRENORUL

(*dumirit*)

5 Amândouă, bincînțele, curve.

MEDICUL

Din cauza perversității gustului contemporanilor. I.e. solicită cu egală voluptate toată ziua. Ele, sărăcuțele, nu pot rămâne în sfera lor nici măcar o clipită – după propria expresie a

10 Artemizei. „Nu ne lasă în sfera noastră“. Ce vrei mai mult? Asta e drama Luptătorului, după umila mea părere.

ANTRENORUL

(*doct*)

Motivul nefericirii acestui nefericit e altul. Nu te superi că
15 te contrazic. Germenele e în el. Mai precis în acel punct din el – unde s-a încuibat spaima de ora H. (*arată spre inimă*)

MEDICUL

De ce faci speculații filozofice, dacă nu te pricepi? Mai bine să-ți expun, pe scurt, contextul în care se va desfășura acest
20 meci decisiv.

ANTRENORUL

Tu ești cu contextele, dă-i drumul.

MEDICUL

Știi c-am fost sol? Ai noștri nu mă lăsau să ies din cantona-
25 ment... Până la urmă...

ANTRENORUL

(*curios*)

Ce-a zis sultanul?

MEDICUL

Nu m-a primit. Nu-i place boxul. I.a orice lovitură mai grea – plângе. El e contra violenței.

ANTRENORUL

Nu înțeleg. Atunci de ce-a pus în mișcare atâta oaste? 5

MEDICUL

E contra violenței *în sport*. Nici n-a vrut să audă. În schimb, îl avem de partea noastră pe vizir. Fost înghițitor de săbii, fost fachir, fost campion la trântе... înțelegi?

ANTRENORUL

10

(*cu admirație*)

Ăsta da vizir!

MEDICUL

I-am găsit în cortul lui, păzit de ieniceri și spahii. Ienicerii de partea dreaptă, spahii de partea stângă – intrarea pe mijloc. 15 Eu, dacă nu văd plastic, nu pot să-mi aduc aminte. Deci, unii de-o parte, alții de alta... Și intru... Și-l găsesc pe marele vizir, spaima creștinătății, așezat turcește, c-un turban verde făcut la repezeală din pantalonii de pijama – că-l dăduse la spălat, și n-au voie să aibă două turbane, până nu iau Bizanțul... Pricepi? 20

ANTRENORUL

Coranul le interzice, nu?

MEDICUL

Coranul, sultanul... mă rog. Intru. „Ce mai faci?“ „Ce mai faci?“ – În turcă și eu tot în turcă. (*explicativ*) El te întreabă ce 25 mai faci, tu să nu te-apuci să-i spui ce mai faci, ci să-l întrebi: „Ce mai faci?“ Asta e „bună ziua“ lor, dă-i încolo...

ANTRENORUL

Vasăzică de-aici au luat și englezii și irlandezii...

MEDICUL.

Mă învățase Remiza, care era interpretă.

ANTRENORUL.

(*uimit*)

5 Remiza interpretă?

MEDICUL.

Excelentă!

ANTRENORUL.

De unde știe ea turcă? Acum aflu. Femeile sunt numai
10 surprize.

MEDICUL.

A învățat-o mâncând. Ședea la masă la cantină cu un copil
care avea o guvernanta turcă. (*Imitând.*) „Fii cuminte“. „Vezi să
nu faci fărâmituri“, „Zii mulțumesc lui tanti“. Fără să vrea a
15 tras cu urechea. Limba turcă se-nvață repede... Eu dacă mai
stăteam două ceasuri la vizir... o-nvățam. Foarte simpatic.

ANTRENORUL.

Serios?

MEDICUL.

20 Sunt un popor minunat.

ANTRENORUL.

Poporul... dar vizirii?

MEDICUL.

Atunci când sunt ridicați din popor, de ce nu? Ți-am spus
25 că-nghitea săbii. Zicea: „Bă găgăuților, bă, ghiaurilor, să jucați
cinstit, bre!“ Dacă mai stăteam puțin, învățam... A venit un spa-
hiu și i-a adus turbanul uscat și ne-a dat afară, să se schimbe.
Și, după aia, a uitat de noi... Cred că nu i-a plăcut Remiza.
Că și interpretele astea ale noastre nu știu când să fie sexi, când

să nu fie... Și doar am învățat-o pe drum. Dragă, n-o să fie
cazul să-ți dai ochii peste cap... Eu am vorbit, eu am auzit...

ANTRENORUL.

Să nu mai vorbim de Remiza și de Romica... Mica... Mica
e mare și Remiza... pat... Ha-ha! Turcii știu șah?

MEDICUL.

Bun! Suntem siguri... că dacă-i batem pe turci cu cinci la
zero... bizantinii ne vor fi recunoscători, că le ridicăm moralul
în condiții grele pentru ei...

ANTRENORUL.

Trebuie să le cerem mult pentru acest factor psihologic, ca
să putem obține măcar jumătate. Să le cerem Sfânta Sofia – tot
o să cadă după aia în mâinile păgânilor. Și cartierul ambasade-
delor... Adică toate clădirile din cartierul ambasadelor... Că
după aia 20–25 de ani acolo, tot n-o să mai fie nici o ambasadă
la Constantinopol... Noi mutăm ambasadele de pe acum și
după aia mutăm și clădirile... le scoatem din încercuire...
(*cizând brusc pe gânduri*) Da, dar nu batem cu cinci la zero.

MEDICUL.

Să zicem că vom obține ceva și de la Paleologi... dar ce te
faci cu Luptătorul nostru? Trebuie să respectăm și noi contractul.

ANTRENORUL.

Contractele sunt contracte... O să bată, că turcii sunt slabi.

MEDICUL.

Aș! Au niște palme cât lopetile...

ANTRENORUL.

Cred că ar fi cazul să-i spunem adevărul... despre iubire,
despre...

MEDICUL.

Trebuie întăritat... Trebuie să facem ceva... Fii atent ce-ți spun. Asta nu ascultă decât de cor.

ANTRENORUL.

5 De decor?

MEDICUL.

De cor – într-un decor adecvat – și te rog să nu mai faci jocuri de cuvinte intractabile. Iubesc calamburul, dar mai mult îmi iubesc patria. Vreau să spun meseria, banii. Sunt doctor, sunt ghicitorul în stele și duhovnicul echipei... Îi știu pe toți – câte parale fac – studiindu-i pe toate fetele și pe toate căile: organice și anorganice, ca doctor, raționale și irrationale, ca ghicitor, și deductivo-instructivo-detectivo ca duhovnic...
10 Așa numai așa trebuie luat... corul...

15

ANTRENORUL.

Ce să-i spună ramoliții aia?

MEDICUL.

El să se spovedească corului – că de mine se teme. Trebuie să-l consult, ca să-i smulg o spovedanie, să-l spovedesc ca să-i
20 smulg un buletin medical și să-i ghicesc, ca să-i smulg...

ANTRENORUL.

(râzând)

Trei metode cacofonice.

MEDICUL.

25 Mă rog, mă rog. Cheamă-l pe corifeu.

ANTRENORUL.

(iese și intră cu corifeul).

BĂTRÂNUL. NEPUTINCIOS I

Am descompletat corul, la cererea dumneavoastră – ceea ce nu s-a mai întâmplat din antichitate... Spuneți-mi repede
5 ce aveți de spus – că dacă mă țineți mult aici, asta echivalează cu o profanare de tradiții...

ANTRENORUL.

(ironic)

În cazul tău profanarea de mominte ar fi mai nimerit spus. 10

BĂTRÂNUL.

(hotărât)

Puteți desființa corul bătrânilor – stă în puterea antrenorului – dar nu-l puteți descompleta.

MEDICUL.

15

Bine, bine. Dumneata, moșulică, ești Corifeul?

BĂTRÂNUL.

(nu aude bine)

Ai?

ANTRENORUL.

20

Ești Corifeul?

BĂTRÂNUL.

Da... Corifeul. (cu năduf) Și am exact aceeași pensie ca ultimul corist, cu toate că eu trebuie să trag concluziile și cu toate că prețurile au crescut din antichitate și până în anul de grație
1453 de 1453 de oril... Acum observ coincidența. Asta, dacă socotim urcarea prețurilor numai după Cristos... Dar dacă am adăuga și ce mai crescuse înainte, în cele 15 secole de când s-a inventat corul, ajungem la un procent de...

MEDICUL.

(iritat)

Moșule... să lăsăm socotelile astea... mi-ați împuiat capul și la spovedanii și la ghicit și la vizita medicală. Și la execuții – că
5 tot eu le fac și pe-astea. Numai de salarii îmi vorbiți... Toți – mereu numai de salarii – și nimic despre muncă. Nici unul – nimic despre muncă! Ori salariile fără muncă...

BĂTRÂNUL.

Era vorba să fim scoși la pensie la o sută de ani... Și iată
10 timpul trece... Femeile de ce sunt scoase la pensie la 50 de ani și bărbații la 101?

MEDICUL.

Te-am chemat la raport – nu să-ți ascultăm contestațiile.

ANTRENORUL.

15 Așa e... Contestațiile se rezolvă pe parcurs. Aveți luna, miercurea și vinerea – să vă tot plângeți și să tot contestați. Între 3 și 5.

MEDICUL.

Pentru că veni vorba de muncă... Ce faceți voi acolo?

20

BĂTRÂNUL.

Repetăm pentru sfârșitul lumii... (*repede oarecum începând să se dezvinovătească*) Luptătorul ne-a spus că se apropie ora H. O fi auzit cum se potcovesc caii apocalipsului...

ANTRENORUL.

(cătore medic)

25

Vezi că le-a spus și lor?! Un factor de panică, acest luptător...

MEDICUL.

Dar voi ați auzit?

BĂTRÂNUL.

La vârsta noastră? Ne poate lua oricând prin surprindere – dar așa ne-a spus el și e om de cuvânt...

ANTRENORUL.

Și ce repetați?

5

BĂTRÂNUL.

Cântece. Să ne găsească pe toți cântând și intonând imnuri de slavă... Corul trebuie să primească sfârșitul lumii cântând și interpretând totodată fiecare acest sfârșit minunat al lumii...

MEDICUL.

10

De ce „minunat“?

BĂTRÂNUL.

N-am vrut să spun „minunat“ – m-a luat gura pe dinainte. Acest sfârșit al lumii – am vrut să zic. (*pentru sine*) De ce-o fi fi zis „minunat“?... Minunat că se termină odată. C-am răgușit
15 cu toții îngrozitor...

ANTRENORUL.

De exemplu, ce-o să zici dumneata în prima parte a apocalipsului...

BĂTRÂNUL.

20

Care apocalips? După Ioan sau după...

ANTRENORUL.

Cine-a zis: „Ferice de cine citește și de cei ce ascultă cuvintele acestei proorociri, și păzesc lucrurile scrise în ea! Căci vremea este aproape!“

25

BĂTRÂNUL.

Dacă e după Ioan: (*începe să cânte*)

Păsărică, păsărică, păsărică

Zboară, zboară, până pică...

Acesta e cântecul și comentariul e acesta: Toată pasărea pe limba ei piere.

ANTRENORUL

(amuzat)

5 Moșule, sunteți niște bigoți... Ora H... nu înseamnă sfârșitul lumii... Ora H nu înseamnă nimic... Nici nu există ora H...

BĂTRÂNUL

10 Luptătorul zice că există. El zice că acum există numai ora H – și nu mai există nimic pe lângă ea – ca garnitură. Doar ora H goală! Ceva de groază! Să ți se facă părul măciucă...

MEDICUL

Noroc că sunteți toți cheli... (Râde.)

ANTRENORUL

15 Uite cum stau lucrurile... (Îi dă niște pungi cu bani.) Ia aceste pungi. Împarte-le la fiecare dintre voi... Recompensă din partea noastră, până se măresc salariile.

MEDICUL

20 Și încercați să-i tâlmăciți așa cum trebuie luptătorului evenimentele. Înțelegeți?

BĂTRÂNUL

(refuzând banii)

N-avem ce face cu banii. Nici unul dintre noi nu se va lăsa cumpărat.

25 ANTRENORUL

Cumpărat, necumpărat, să-și facă fiecare datoria.

MEDICUL

Atunci, nu le spui nimic de bani... Cântați în contul retribuției obișnuite – Și așa stricăm prea mulți sesterți pe voi.

BĂTRÂNUL

(iese).

MEDICUL

A fost pripită ideea cu banii.

ANTRENORUL

5

N-avem nevoie de atâția comentatori.

TABILOUL XI

Luptătorul, Antrenorul, Medicul.

Decorul din actele precedente. O parte a scenei a fost amenajată în ring de box.

10

LUPTĂTORUL

(ridicându-se năucit de pe podea, împleticindu-se printre sacii de box, tinându-se cu mâinile de frânghie. E plin de cucuie, vânătăi. Pipăie în jur și se pipăie. Încet, încet pare că se dezmeticește)

Cinci secunde am fost mort. Cred c-am fost mort. Cinci... 15
secunde? Sau ore... sau secole? Când ești mort timpul se condensează. Și memoria se dilată. Pe măsură ce se condensează el, se dilată memoria... câteodată memoria se lărgeste și mai
și... că-ncape în ea totul... Mda... cinci secunde. Am con- 20
templat lucrul în sine. Din acest colțișor, din acest unghi. Lu-
crurile în sine istovite de percepția unuia ca mine, de percepția
subiectelor. O floare la care se uită toată lumea se dizolvă în
luarea la cunoștință a lumii de existența ei. (recitind)

Vine o zi când ca Arhimede

Descoperi o lege, din mers.

25

Greu te lași cu toată suflarea

În baia de univers.

Nimic nu e întâmplător. Vulcanii izbucnesc și ei după dis-
poziție de la centru... (pe alt ton, ca și când ar recita o poezie)

Vine un copil și-mi spune:

30

– Tăticule, a căzut Troia.

– Du-te și spune-i mă-tii.

Se întoarce:

– Tăticule, a căzut Tyrul.

5 – Du-te și spune-i mă-tii.

Puțin mai târziu:

– Tăticule, a căzut Ninive...

– Da?

– Da. Și Ninive și Suza și Babilonul...

10 – Și i-ai spus?

– Nu?

– Du-te și spune-i. Da' repede.

Se întoarce copilul cu o carte de istorie în mână:

– Tăticule, s-a fundat Roma.

15 – Du-te și spune-i... Și dacă tot faci drumul,

Spune-i că a căzut Cartagina...

Și dacă tot faci drumul, spune-i că a căzut și Bizanțul.

Se întoarce copilul speriat:

– Tăticule, a căzut mama.

20 – Unde, unde a căzut?

– În groapa cu lei.

– Să aștepte.

Și de atunci eu mă antrenez să înving leii... Să-mi scot femeia din groapa cu lei. Și împreună să fundăm frumosul oraș Troia. Și apoi frumosul oraș Tyr... Și frumosul oraș Ninive și mândrul Babilon și Susa și Cartagina și Roma și Bizanțul...

25 *(după o pauză)* Aici am ajuns... Parcă aici ajunsesem, nu? *(zgomot de pași)* Copilul, el trebuie să fie... Cine știe ce vești îmi mai aduce...

30

ANTRENORUL.

(intră c-un prosop pe brat).

I.UPTĂTORUL.

(vădit stânjenit, dar nimănând mirarea)

A, antrenorul!

ANTRENORUL.

(la fel de încurcat, ca și când nu s-ar fi așteptat să-l găsească aici) 5

A, luptătorul!

I.UPTĂTORUL.

(ca să zică ceva)

Antrenorul, a!

ANTRENORUL.

10

Luptătorul, a! *(Tac o vreme stânjeniți, dintr-o dată familiar.)* Totul s-a aranjat cum nu se poate mai bine... Te vei bate la Troia, la Susa, la Babilon... Toate biletele sunt vândute...

I.UPTĂTORUL.

(după un timp ca și când ar continua o discuție începută nu de mult) 15

Altfel are păr frumos...

ANTRENORUL.

Frumos. Dar îmbătrânește. A început să-i albească părul din perucă.

I.UPTĂTORUL.

20

Nu știam că poartă perucă...

ANTRENORUL.

Oho! De la cinci ani.

I.UPTĂTORUL.

Oho!

25

ANTRENORUL.

A căzut în cap și-a chelit pe viață...

I.UPTĂTORUL.

Pe loc?... Pe viață?

ANTRENORUL.

Pe loc... Are o garderobă de peruci... le dă pe rând la spălat... la frichinit. Dar toate au început să albească.

LUPTĂTORUL.

5 Vârsta...

ANTRENORUL.

Nu l-ai văzut c-a început să albească?

LUPTĂTORUL.

Nu.

10 ANTRENORUL.

A stat tot timpul lângă tine...

LUPTĂTORUL.

Nu l-am văzut c-a început să albească... Nu l-am văzut deloc.

ANTRENORUL.

15 Totuși el e medicul echipei...

LUPTĂTORUL.
(*distrat*)

Unde e... medicul echipei?

ANTRENORUL.

20 Semnează ultimul tău buletin medical și vine.

LUPTĂTORUL.

Ultimul buletin? (*speriat*) Deci am fost chiar mort... sau o să mor...

ANTRENORUL.

25 Ei, aș. O să meargă și el cu tine, când te bați. Nu numai că-ți dă voie să te bați din nou, dar merge și el cu noi... ca de obicei...

LUPTĂTORUL.

Ca de obicei... Da de ce să mă bat?

ANTRENORUL.

Păi, de ce ne-am antrenat?

LUPTĂTORUL.
(*tresare, speriat*)

5

A, a venit ora H? Mama ei... și uitasem de ea... Aha, ora...

ANTRENORUL.
(*surprins*)

Ce e aia ora H?

10

LUPTĂTORUL.

Și unde să mă bat?

ANTRENORUL.

Ia Susa...

LUPTĂTORUL.

15

Ia Susa?

ANTRENORUL.

Ia Troia.

LUPTĂTORUL.

Ia Troia?

20

ANTRENORUL.

În frumosul oraș Tyr.

LUPTĂTORUL.

Tyr cu y?

ANTRENORUL.

25

Da.

LUPTĂTORUL

Bănuiam. Și Troia de ce n-are y?

ANTRENORUL

(supărat)

5 Un antrenor nu trebuie să fie filolog.

LUPTĂTORUL

(pe gânduri)

Am auzit că vor să i-l bage... Cu ajutorul unui cal troian.
Și trebuie să mă bat și la Troia?

ANTRENORUL

10 Da. Data e fixată... Biletele sunt vândute...

LUPTĂTORUL

Și dacă ora H... e mai înainte?

ANTRENORUL

(sigur pe el)

15 Nu se poate... biletele sunt vândute...

LUPTĂTORUL

Am auzit cum se potcoveau caii apocalipsului... A fost
adineaori o liniște ceva mai mare și-am auzit potcovindu-se caii
20 apocalipsului...

ANTRENORUL

(derutat)

De ce se potcoveau?... Că nu e de hipism...

LUPTĂTORUL

25 S-ar putea ca sfârșitul să fie înainte... înțelegi? Înaintea
începutului...

ANTRENORUL

(râzând)

Cum să fie sfârșitul înaintea începutului? Ha-ha! Întâi
începe ceva și la urmă acel ceva are un sfârșit... După ce are
în prealabil și un mijloc, firește... 5

LUPTĂTORUL

(pe gânduri)

Și un mijloc, firește. Eu m-am antrenat pentru sfârșitul
sfârșitului...

ANTRENORUL

(neînțelegând)

Nu... Ultima luptă o vei avea în Bizanț... Orașul e ase-
diat... dar ne-am înțeles și cu unii și cu alții... Toți iubesc
boxul!

LUPTĂTORUL

Și cine boxează? 15

ANTRENORUL

(uimit)

Cine? Tu.

LUPTĂTORUL

(și mai uimit)

Da' ce sunt eu? 20

ANTRENORUL

Iasă că știi tu! (aparte) Că doar nu s-or fi molipsit și boxeorii
de crize de identitate. 25

LUPTĂTORUL

Și la Bizanț sunt biletele vândute?

ANTRENORUL

De două luni... Mergem, te bați... încasezi sestertii și
te-ntorci la Roma. 30

I.UPTĂTORUL
(*contrariat*)

Dar nu-i... catolică?

ANTRENORUL

5 Ba da...

I.UPTĂTORUL
(*contrariat*)

Și... sestertii?

ANTRENORUL

10 Îi încasezi. Ai casă grea...

I.UPTĂTORUL

Poate... pumnii... îi încasez. Nu e pericolos să te bați la Bizanț?

ANTRENORUL

15 Ba da. Foarte pericolos. Te bați între două linii de atac.

I.UPTĂTORUL

Asta e soarta noastră... între două linii...

ANTRENORUL

20 Medicul zice că dacă te ține arcada până-n Bizanț... Ori-cum, ești cel mai bun.

I.UPTĂTORUL

Oricum, sunt cel mai bun... (*pauză scurtă. Curios.*) Asediatorii au și ei pugiliști?

ANTRENORUL

25 Au. (*mimând efectul unei lovituri*) Auuu! (*Râde.*)

I.UPTĂTORUL

Turci?

ANTRENORUL

Turci.

I.UPTĂTORUL

Toti?

ANTRENORUL

5

Toți turci.

I.UPTĂTORUL

Vin și ei?

ANTRENORUL

Depinde dacă și-or fi procurat bilete.

10

I.UPTĂTORUL

Cu medicii lor?

ANTRENORUL

Depinde. Dar nu cred. Sunt medici foarte buni și-n Bizanț.

15

I.UPTĂTORUL

Dar ei sunt asediați...

ANTRENORUL

Toți bizantinii sunt asediați...

I.UPTĂTORUL

Și noi suntem asediați?

20

ANTRENORUL
(*evaziv*)

În măsura în care suntem bizantini...

I.UPTĂTORUL

Pe mine mă cam strânge...

25

ANTRENORUL

Ce?

L.UPTĂTORUL.

Asediul Bizanțului... *(Râde fără convingere.)*

ANTRENORUL.

Descheie-te la un nasture... O fi și de la arcadă... Doctorul
5 echipei zicea că abia mâine se-nchide de tot – mâine pe la
zece... încercuirea Bizanțului... și că bine că s-au vândut toate
locurile... *(un moment de tăcere)*

L.UPTĂTORUL.

(ascultând)

10 Auzi?

ANTRENORUL.

Nu, ce s-aud?

L.UPTĂTORUL.

Caietele...

15

ANTRENORUL.

Ce caietele?

L.UPTĂTORUL.

Cum intră caietele-n copitele cailor de apocalips... Pot-
covarii țin câte-o caia-n gură... și piciorul calului așa întors
20 cu copita în sus... îl țin între picioarele lor... și cu ciocanul... auzi?

ANTRENORUL.

Ce s-aud?

L.UPTĂTORUL.

25 Încă o caia... Când îi termină pe toți de potcovit... *(Ascultă.)*
I-auzi... i-auzi cum se grăbesc... și când îi termină pe toți...
(Încrețindu-și fruntea.) Poate asta o fi ora H...

ANTRENORUL.

Și cine-i potcovește?

L.UPTĂTORUL.

(râzând)

Ei, cine? El.

ANTRENORUL.

Care el? 5

L.UPTĂTORUL.

El. Natura... *(Râde.)*

ANTRENORUL.

Da, dar tu ai familie... Și eu am familie și medicul are fa-
milie... n-o să ne calce pe noi în picioare... că avem familie! 10

L.UPTĂTORUL.

Da' ce, parcă bizantinii n-au familie?!

ANTRENORUL.

Ba da.

L.UPTĂTORUL.

15

Și parcă turcii n-or fi având familie?

ANTRENORUL.

Nu.

L.UPTĂTORUL.

Ba da. 20

ANTRENORUL.

Ei acum își caută... se caută... sunt logodiți. Toată oștirea
lui Mahomed al doilea e logodită. Asta e tăria lor.

L.UPTĂTORUL.

Ba au familie... Și ce dacă!... Poate chiar ai lor sunt caii... 25
(Ascultând.) Auzi? Trage și tu cu urechea un pic!

ANTRENORUL.

(enervat)

Altă caia? Nu mai vreau să aud de cai și de caiele! Programul nostru e clar: Troia, Babilon, Tyr, Susa, Alexandria, Roma, 5 Bizant. *(incepe să-i facă masaj)* Așa! Să punem sângele în mișcare...

LUPTĂTORUL.

(iluminat)

Stai! Ai spus o vorbă mare... Acum am înțeles de ce trebuie să ne batem... Ne batem ca să punem sângele în mișcare... Ha, 10 ha-ha! Să punem sângele în mișcare. La Troia, la Babilon, la Tyr, la Alexandria, la Roma... Ha-ha-ha... Și la Bizant...

ANTRENORUL.

Dacă vrei... fie și așa cum zici... Dacă asta te-nvescește. *(Râde.)*

15

LUPTĂTORUL.

De ce râzi?

ANTRENORUL.

Nu mișca, lasă-mă pe mine...

LUPTĂTORUL.

20

(întins pe dușumea, lăsându-se masat)

Tâmpite coruri au toți...

ANTRENORUL.

Nu putem generaliza...

LUPTĂTORUL.

25 Civilizația minoică... *(parcă ar număra pe degete)* Corul genovezilor – slab. Corul venețienilor – slab. Corul francilor – slab... *(Îl doare.)* Au!... mai slab decât corul ostrogoților.

ANTRENORUL.

(masând de zor)

30 Ce zici de barbari?

LUPTĂTORUL.

Au bași buni.

ANTRENORUL.

Zice medicul că la Bizanț și animatoarele... *(gest cu mâna)* Ehe! Civilizație! Ele țin condica imperiului... Toate sușotelile 5 s-adună... ca vuietul mării în scoică... Ce-a zis ăla... ce-a zis ăla... Și-au o scoică!

LUPTĂTORUL.

(sec)

N-am idee.

10

ANTRENORUL.

De-ale noastre ce zici?

LUPTĂTORUL.

(mirat)

Avem și noi scoici?

15

ANTRENORUL.

Hm! Cu mine să nu faci pe naivul!... *(cu admirație)* Mi-au spus fetele cât ești de perspicace... Dai impresia că spui ceva și de fapt nu comunică nimic. Vorbești ca și când ai comunica dar nu comunică. Pehlivanule! Ce curs de sol ai fi urmat? În 20 rest ești numai urechi. Auzi și ce nu e.

LUPTĂTORUL.

Fetele?

ANTRENORUL.

Da.

25

LUPTĂTORUL.

Care fete?

ANTRENORUL.

Romica...

LUPȚĂTORUL
(*uimit*)

Romica?!

ANTRENORUL

5 ... și Remiza... ele-amândouă...

LUPȚĂTORUL

M-au iubit. N-am avut eu timp să-mi aleg... de care să mă leg... cu care să mă aleg...

10 ANTRENORUL
(*vesel*)

Ei na! Asta e meseria lor...

LUPȚĂTORUL

(furiOS, sare în picioare și-l ia de gât pe antrenor)

Te omor! N-ai nimic sfânt... Să nu le vorbești de rău...

15 ANTRENORUL
(*calm*)

Iniștește-te. Amiștește-ți cum le-ai cunoscut?

LUPȚĂTORUL

20 Cum? Din întâmplare... Au venit la mine, au zis că vor să mă cunoască... Și eu m-am lăsat cunoscut... cât am putut.

ANTRENORUL

Tocmai că nu te-ai lăsat...

LUPȚĂTORUL

25 ... fiindcă n-am avut timp... Amândouă meritau toată atenția... Am petrecut ceasuri de mare încântare!

ANTRENORUL

Știm!

LUPȚĂTORUL

De unde?

ANTRENORUL
(*superior*)

Hm! Un singur lucru n-ai vrut să le spui... Ce e aceea ora H...

LUPȚĂTORUL
(*speriat*)

A bătut? Ai venit să mă ții de vorbă. Îndrugi la baliverne, ca să n-aud cum vine cu pași de felină... cu pași de spaimă... Le defăimezi în fața mea pe Romica și pe Remiza, ca eu să mă enervez și... Să nu încerci să-mi zdruncini încrederea în om... în femeie... În soție! Bine că n-ai făcut-o spioană și pe nevastă-mea...

ANTRENORUL

Ei, nici chiar așa!... (*Intră medicul.*)

TABLOUL XII

MEDICUL

15 Medicina în secolul nostru e un adevărat chin!... N-ai timp să vindec pe nimeni, pentru că mereu ești chemat să constăți decese. Pleci de la căpătâiul bolnavului la căpătâiul mortului, să constăți c-a murit; te întorci la căpătâiul bolnavului să constăți că între timp a murit și el...

ANTRENORUL

25 E un cumul de molime ale antichității și-ale Evului Mediu... și din cauza asta... vorba dumitale... numai doctor să nu fie! Și cap de familie... că nu găsești jucării nostime de Anul Nou... Nu găsești nimic... Nu mai există nici anul nou, că anul nou vine deja vechi.

MEDICUL.

I-am făcut autopsia. Așa cum bănuiam... otravă. (*Retic.*)
De trei ori otravă a-nghițit din mâna Romicăi.

ANTRENORUL.

(*speriat*)

Cine?

MEDICUL.

Remiza.

IUPTĂTORUL.

10 Remiza moartă? Remiza a-nghițit-o? Fata aceea superbă?
Idealul acela de frumusețe? Sfânta de ea? Zici c-a-nghițit-o?

MEDICUL.

Da. Dar să nu confundăm. Eu mă refer la animatoare...
Fata aia nostimă.

15 IUPTĂTORUL.

Domnilor, mă rog, Remiza... fata noastră... aia platinată...

ANTRENORUL.

Animatoarea.

IUPTĂTORUL.

20 Să nu mai aud cuvântul acesta că-nnebunesc! Dacă și Remiza
o fi animatoare, atunci...

ANTRENORUL.

Dacă nici Remiza n-o fi animatoare atunci!...

IUPTĂTORUL.

25 Remiza animatoare? Orice femeie e, putem spune, o ani-
matoare...

MEDICUL.

Dacă e vorba pe-așa...

IUPTĂTORUL.

Toate fac amor, nu?... că doar nu ne naștem din poleni-
zarea florii-soarelui cu ajutorul vântului de vară... dar iubirea
e un lucru nemaipomenit! Extraordinar! De ce-l batjocoriți?

MEDICUL.

Bine, bine!... Asta în ce-o privește pe Remiza... Poate că
ai dreptate... Te-a iubit, sărăcuța. Chiar și pe masa de ope-
rație... vax operație! O nenorocită de autopsie! ...că mai bine
avea un os în burtă și-o operam vie... Chiar acolo... gema sub
bisturii! Gema de dragoste... și voluptate!... Incredibil unde
10 poate duce antrenamentul... (*către Iuptător*) Că dobitocul ăsta
credea că se antrenează... că el e ăla de se antrenează. *Ele s-au*
antrenat cu el... El cu pumnii așa în vânt... După muște...
După imperiul asiro-babilonian, după... vax! Ele învățau ce
e aia dragoste... în timp ce el dădea din mâini și din picioare
15 ca disperatul, cu ochii ieșiți din orbite de trăiri interioare aiu-
rite... Ele băgau la glavă...

ANTRENORUL.

Ei aș! Trecute prin școala Bizațului crezi că mai aveau ceva
de-nvățat... Că nu știau toate chițibușurile!... dedesubturile,
20 cutele și chichitele... Află că dormeau cu Procopius sub cap...
Istoria secretă o aveau aici... în buric...

MEDICUL.

Ha-ha!

ANTRENORUL.

(*nerăbdător*)

De ce-a otrăvit-o?

IUPTĂTORUL.

(*nu-i vine să creadă*)

N-a otrăvit-o.

MEDICUL,

De trei ori i-a dat să bea din ceaiul calmant.

ANTRENORUL,

Diabolic plan!

5 MEDICUL,

Era pur și simplu geloasă. Gelozia merge până acolo! Îți aduce ceaiul calmant pe tavă, îl bei și caști de trei ori...

ANTRENORUL,

Aflasem și eu câte ceva din discuțiile lor interminabile!
10 Se-ntâlneau și-și povesteau cu lux de amănunte... în sonete, rețineti amănuntul, dragostea lor închipuită cu acest om fără suflet!

MEDICUL
(scârbit)

15 În sonete!

ANTRENORUL,

În Evul Mediu femeile sunt cele care-i cântă pe bărbați, fie în formă de sonete, fie în formă de sirene... îi încântă...

MEDICUL,

20 Da, nu mai poate fi ca-n antichitate...

LUPTĂTORUL,

Încetați cu glumele astea!

MEDICUL,

Și așa din vorbă-n vorbă, din terțină în terțină, Romica a
25 aflat că Remiza îl iubește pe bleg cu adevărat! Nu ca să fie iubită, ci ca să iubească și ea! Sincer și dezinteresat! Mă rog... credea c-a rămas în urmă... Prea mult iubită și prea puțin iubindă.

ANTRENORUL,

Chiar dacă-l turna!

MEDICUL,

Chiar dacă-l turna. Ardea pentru el ca o flacăra. Iar ea, Romica... cum să zic să nu mă repet? să nu fiu banal? Și ea îl
5 iubea... văzând atâta rezistență din partea unui bărbat chiar s-a îndrăgostit de el...

ANTRENORUL,

Chiar dacă-l turna...

MEDICUL,

10

Chiar dacă-l turna... în formă fixă... două catrene și două terține... dar asta nu mai conta... sentimentul vinei se tocise... îl iubea și voia să fie iubită... Adică voia... cum să mă exprim eu să nu fiu banal? Voia... o dragoste împlinită...

ANTRENORUL,

15

Ce-i mai trebuia ei așa ceva! Numărând: 15 mantouri de leopard, cinspe de leu, trei de tigru... nu mai vorbesc de brățări și de broșe.

MEDICUL,

Domnule, și văzând ce curată e iubirea Remizei... înțelegeți?
20

ANTRENORUL,

Da, ceaiul calmant!

MEDICUL,

Cu mătrăgună... Când a izbucnit scandalul, alaltăieri... să sărim cu toții în aer nu alta... Mă rog, dacă nu se lua cu Centu-
25 rionul ei...

LUPTĂTORUL,

Cu Centurionul?

MEDICUL

Păi, cum crezi că ajungeau ei la Roma?

IUPTĂTORUL

Care ei?

MEDICUL

Ei doi... Romica și Centurionul.

IUPTĂTORUL

Care Centurion?

MEDICUL

Ăla cu nasul mare...

IUPTĂTORUL

Care nas? Adică... vrei să spui Centurionul II...

MEDICUL

Centurionul II. Că mereu îi uit numele...

ANTRENORUL

Deci a comis crima și s-a pus sub pavăza dreptului roman.

MEDICUL

Întocmai! Dreptul roman apără crimele comise de cetățeni romani de drept sau prin alianță și le condamnă pe toate celelalte...

IUPTĂTORUL
(frângându-și mâinile)

Îngrozitoare situație!

MEDICUL

Nu-ți mai frânge mâinile, că-ți trebuie...

IUPTĂTORUL

Îngrozitoare situație! (calmat brusc) Și la urma urmei... dă-le-n mă-sa! Sunt căsătorit! M-au spionat, m-au spionat, s-au ținut de intrigi. Niște târfe! Din Bizanț nu puteam să luăm arta mozaicului ori știinta cupolelor și-a arcadelor... Ne-am procopsit cu două curve! Uite unde duce lipsa de morală!

ANTRENORUL

Așa mai vii de-acasă...

IUPTĂTORUL

Sigur, îmi trebuia și mie un pic de experiență. Ciupești de-aici, ciupești de colo – s-adună! De mult spun eu că la școală nu se-nvață esențialul.

ANTRENORUL

Acum că te-ai căsătorit, ce să mai vorbim. Familia e sfântă. Ai o nevastă tânără, care-ți coboară mult media de vârstă a casei și-ți ridică moralul.

MEDICUL

Asta e important. Să-ți coboare media de vârstă și să-ți ridice moralul.

IUPTĂTORUL

Dacă ai spatele asigurat, altfel primești lupta.

ANTRENORUL

Ți-a ieșit un sfânt din gură. Ai casa ta – căminul tău, ai spatele asigurat. Restul – zburdălnicii! Însă nu trebuie exagerat, desigur. (privindu-l cu atenție) E a zecea oară când ți se rupe arcada și-ți înghiți dantura.

IUPTĂTORUL

Mi s-o fi creat un reflex...

ANTRENORUL.

Din cauza asta te intoxici... Și treci prin momente grele...

MEDICUL.

Toți am tremurat pentru tine.

5 ANTRENORUL.

Tremurat e puțin spus... Am dărdăit... Puteai pierde întâlnirile una după alta...

LUPTĂTORUL.

Le-am pierdut.

10 ANTRENORUL.

Da, dar oricum...

MEDICUL.

Istoria abia începe...

15 ANTRENORUL.
(*bucuros*)

Și toate biletele – vândute.

LUPTĂTORUL.

Să nu uiti să-ntrebi de soție și de copil.

ANTRENORUL.

20 Ce soție? A, povestea aia cu sacul... Aceea de-i ziceai „sac“?
(*Râde.*)MEDICUL.
(*către antrenor*)

25 Să nu-l tulburăm. E în cantonament. Să-l lăsăm să se antreneze.

ANTRENORUL.

Cred că sunt bine... Soția e bine... adică e bună... vreau să spun e bine sănătoasă... Copilul...

LUPTĂTORUL.

Deci și el e bine... Bine, atunci să mă mai antrenez un pic... (*își pune mânușile. O rașală de pumni într-un sac*)

MEDICUL.

Plecăm și nu-ți comunicăm ceva important: am aflat ce e ora H. 5

ANTRENORUL.

(*radios*)

Ora H e ora când armatele noastre atacă victorios...

10 LUPTĂTORUL.

Bine, dar asta am spus-o de la-nceput...

MEDICUL.

Nu știm când va fi această ora H... Asta am vrea să ne spui.

15 LUPTĂTORUL.

Ce să spun?

ANTRENORUL.

Când? Înțelegi: când?

20 LUPTĂTORUL.

Când ce?

ANTRENORUL.

Când H-ul...

LUPTĂTORUL.

Păi, eu știu?! Nu v-a spus Remiza... că nu știu... Știu că vine... dar când... din ce direcție... de ce? pentru cine?... de ce tocmai eu...? (*semn de neputință*) 25

ANTRENORUL.

Mizerabilule, nu e vorba de tine. E vorba de noi toți... Poate ne spui până la prima luptă... Altfel... (*Antrenorul și Medicul ies furioși.*)

5

TABLOUL XIII

Luptătorul, Corul.

LUPTĂTORUL.

(*singur*)

N-am înțeles întrebarea... Au și ăștia un stil! Te întrebă și pleacă înainte de-a le putea spune că n-ai înțeles întrebarea... Mi-au lăsat timp de gândire... dar la ce să mă gândesc, dacă... (*câteva bătăi discrete în ușă*) Intră. (*ascultă privind spre ușă.*) Da, intră. (*din saci coboară, cu scăunelele în brațe, bătrânii, constituindu-se imediat în corul bătrânilor*)

15

CORUL.

Unde alergi așa, eroule de la Maraton? Îți atârnă limba de-un cot, gâfâi ca un ogar, ca să ajungi cât mai repede la Maraton, să strigi în fața cetății „victorie” și să-ți iasă sufletul după ultima silabă a acestui cuvânt minunat... Numai că tu nu știi, alergătorule care-ți cumpănești trupul când pe o talpă când pe alta, într-un ritm remarcabil și-o arcuire cu totul extraordinară... nu știi că după victoria pe care o știi tu și-ai vrea s-o comunică s-a mai dat o luptă... și sortii s-au întors împotriva noastră – și ar trebui de fapt să strigi în fața cetății nu *victorie* – și să mori, ci *înfrângere* – și să mori – ceea ce nu mai merită, în noile condiții...

LUPTĂTORUL.

(*confuz*)

Sigur, nu mai merită.

CORUL.

Stai... nu ne întrerupe... Și după această nouă luptă s-au mai dat o sută de lupte c-un rezultat ambiguu... Așa că ce-ai putea să le spui concetățenilor tăi... Ce să le strigi cu ultima fărâma de viață?

5

LUPTĂTORUL.

Ambiguu. Dar nu pot să strig „ambiguu” – că n-are rezonanță... e un cuvânt fără rezonanță...

CORUL.

(*continuând*)

10

Și alte o mie de bătălii pierdute, una după alta...

LUPTĂTORUL.

Cred că e vorba de-o confuzie... În primul rând eu sunt luptător... nu alergător... Ho-ho! Și apoi... ar putea cineva să alerge preț de 1001 bătălii pierdute, câștigate și c-un rezultat ambiguu... să alerge întruna o sută, două de ani?

15

CORUL.

(*ca și când n-ar auzi*)

Unde alergi, așa într-un suflet, eroule de la Maraton? Ce victorie vrei să anunți, când au avut loc de atunci sute de victorii și sute de înfrângeri... Pe care ai vrea s-o anunți? Și cui? Că Maratonul nu mai există decât în legendă și...

20

LUPTĂTORUL.

(*aparte*)

Ăștia mă confundă.

25

MOȘUL I

(*pe alt ton, către celălalt bătrân*)

Hai să mergem.

MOȘUL II

Intrăm tot în saci?

30

MOȘUL. III

Da.

MOȘUL. I

S-a terminat repetiția pentru final?

5

MOȘUL. II

Da...

(Rând pe rând se urcă pe scăunele și se bagă în saci.)

LUPTĂTORUL.

Derutantă chestie... Acum, în mod simetric, trebuie să
 10 apară corul întreprinderii. Tot în acciași saci... Vorba aceea...
 toată istoria într-o oală... cum or fi conviețuind fecioarele cu
 țapii ăștia bătrâni – Dumnezeu știe... *(Asteaptă să apară corul fe-*
meilor. Un ceas marchează trecerea timpului.) Mă bucur c-o s-o văd
 pe Glafira... pe... Bineînțeles, mă bucur c-o să apară nevas-
 15 tă-mea... Ea trebuie pusă întâi... Știu și sacul din care trebuie
 să iasă... Aia... *(se uită la ceas)* Hm! Femeile se lasă întotdeauna
 așteptate... Cum au pus ăștia problema cu Maratonul n-a fost
 rău deloc... pusă... Deloc n-a fost rău pusă... Da deloc.

TABLOUL. XIV

20 *Luptătorul, Medicul, Antrenorul, Trimisul. Aceași sală de box, mascată
 însă de-o cortină. În fața cortinei – ținându-se de frânghii și discutând:
 Antrenorul, Medicul, Luptătorul și Trimisul vizirului. Se mai află de ase-
 menea câțiva figuranți și câteva femei din cor.*

MEDICUL.

(cătore Trimisul vizirului)

25

Vizita domniei-voastre ne onorează. Noi reprezentăm o
 lume neutră, e drept, dar ne face plăcere să cunoaștem mai bine
 și asediatorii. Asediatorii ne-au dat sala. Și au cumpărat și toate
 biletele.

ANTRENORUL.

În ce privește meciul de poimăine...

TRIMISUL.

Vizirul m-a însărcinat cu supravegherea pregătirii mormin-
 5 telor. Sunteți suverani – dispuneți de echipa voastră cum doriți.
 Trebuie respectat doar contractul încheiat între părți...

LUPTĂTORUL.

(cătore Medic)

Întrebați-l dacă poimăine e ora H?

MEDICUL.

10

Nu știu să traduc H în turcește...

ANTRENORUL.

(iritat)

Nu-l băgați pe turc în metafizică. Sunt musulmani – ei văd
 15 altfel atât prezentul... cât și sfârșitul lumii...

LUPTĂTORUL.

Eu am semnele mele să mă tem...

MEDICUL.

Băiețică, doar ți-am talmăcit adineauri aceste semne...
 Există o mulțime de sfârșituri ale lumii, după loc, după ora
 20 nașterii, după poziția astrilor...

LUPTĂTORUL.

Pentru mine nu e decât unul.

TRIMISUL.

Ce zice?

25

ANTRENORUL.

Probleme subiective. E în dârdora așteptării meciului.

MEDICUI.

În ce-i privește pe asediați – au acceptat și ei toate condițiile.
Un meci de box înaintea începerii marelui asalt are rolul psihologic de-a mobiliza, de-a...

5 ANTRENORUL.

Nu știi dacă știți ce e acela un meci de baraj.

TRIMISUL
(*sec*)

Știm.

10 ANTRENORUL.

Socotesc această întâlnire drept o întâlnire de baraj – care va desemna armata învingătoare...

MEDICUI.

Și luminăția-sa Mahomed al II-lea e sănătos?

15 TRIMISUL.

Sănătos, dar furios foc. E foarte cald sub zidurile Bizanțului și azi-dimineață i-a căzut o muscă-n cafea.

FECIOARA BRUNĂ

Vai de mine câte muște au înviat azi!...

20 TRIMISUL.

Deci ne aflăm pe faimosul ring...

ANTRENORUL.

Da...

MEDICUI.

25 Acesta e într-adevăr ringul...

IUPTĂTORUL.

Acuma-mi dau seama că e un ring... Eu credeam că e așa o... Eu aici am iubit... am trăit... am...

MEDICUI.

Taci!

ANTRENORUL.

Să v-arătăm și restul. (*Trage cortina și apar sacii de box. Printre ei spânzurați de plafon – bătrânii din corul bătrânilor. Bătrânul neputincios. 5 E spânzurat mai în față. Figurația rămâne, perplexă – ca și luptătorul.*)

IUPTĂTORUL.
(*cade în genunchi*)

Dumnezeule!

ANTRENORUL. 10
(*ridicându-l*)

Fii tare!

TRIMISUL.
(*aplaudă zgomotos*)

Bravo! Bravo. Sunt toți? (*Îi numără.*) Unu, doi, trei... 15

MEDICUI.

Evident, toți...

TRIMISUL.
(*satisfăcut*)

Bravo. Vizirul va fi-ncântat... 20

IUPTĂTORUL.

Bine, dar de ce?

TRIMISUL.

De ce? (*către Antrenor*) Bătătorul!

ANTRENORUL. 25
(*îi dă un bătător de covoare.*)

TRIMISUL.

(*merge la spânzurați și-i bate ca pe covoare. Iese mult praf*)

Erau vechi...

MEDICUL.

Da, erau vechi...

TRIMISUL.

(*către figuranti*)

5 Spectatorii din Bizanț care nu pot suporta această scenă sunt rugați să părăsească Bizanțul. Numai că Bizanțul e încercuit. Ha-ha! (*Câteva femei leșină. Gemete, vociferări etc. Peste toate râsul Trimisului.*)

ANTRENORUL.

10 Tot ce e vechi trebuie să dispară... (*Către Luptător*) Uită-te și tu ce praf iese din ei...

LUPTĂTORUL.

Nu înțeleg – ce rău v-au făcut niște moșnegi. Erau încă lucizi, erau...

ANTRENORUL.

15 Singurul lor cusur: aveau memorie... Noi nu i-am spânzurat pe ei, am spânzurat memoria cetății... Văzuseră prea multe, știau prea multe, cu înaintarea în vârstă nu numai că nu se ramoliseră, așa cum au încercat să ne inducă în eroare – ci le
20 revenise și văzul, li se ascuțise auzul, vedeau fără ochelari și... comentau pe șleau...

MEDICUL.

Ia vremuri noi, oameni noi – care să nu știe nimic din ce-a fost înainte...

TRIMISUL.

Ia vremuri noi – oameni noi – asta e și deviza vizirului...

MEDICUL.

De-asta am și spus-o.

ANTRENORUL.

Deci contractul fiind respectat – toate celelalte se vor ține lanț...

TRIMISUL.

Meciul va avea loc... Luptătorul nostru acesta e... (*face un 5 semn și apare pugilistul turc – o namilă cât un taur. Pugilistul turc se înclină, îl măsoară din ochi pe luptător. Trimisul face un semn și acesta, pugilistul turc, iese din scenă. Ies și ceilalți. Rămâne doar Luptătorul.*)

TABLOUL XV

Luptătorul singur

10

LUPTĂTORUL.

(*se opreste în fața Corifeului și discută cu el, ca și când ar fi viu*)

Hei, bătrâne, corifeu... iată ce vremuri apucarăm... Nici n-apuci să-ți vezi pensia – nici n-apuci să caști gura... Ce scoti limba la mine? Și-am avut noroc că nu i-a picat decât o muscă-n
15 cafea... (*Merge printre spânzurați și stă de vorbă cu ei.*) Neplăcută poveste... nu-i așa, Anaximene? Ce zici tu, Anaximandru? Dar tu, Diogene? Dar tu, Platon? Și tu, Parmenide? Antrenorul așa le zicea în bătaie de joc. Nu știu ce mare haz e să poreclești niște
20 bătrâni venerabili cu numele filosofilor antici. Acum nici să ne batem joc de gândire... Sau o să ne batem joc de gândire... (*pipăindu-se și încercând să vadă dacă nu e și el unul dintre spânzurați.*) Manechin pentru spaime pe ideea hărțuiei! Mă hărțuiesc femeile pe care le-am iubit. Femeile pe care nu le-am iubit – deși
25 aș fi dorit, chiar foarte mult. Mă hărțuiesc toate nerealizările mele: că de ce nu – și toate izbânzile: că de ce da, ori că de ce așa târziu! Mă hărțuiește propriu-zis viața. (*Ducându-se mâna la frunte, vede că se unezește.*) Și locul acesta... Sânge... Iar mi s-a deschis nenorocita de arcadă... Când naiba? Poate când a pus ăla
30 mâna pe mine?! M-a mângâiat doar pe frunte... Ai naibii

pugiliștii turci... Și cu el mi s-a spus – trebuie să mă întâlnesc
 poimăine... Hm! Ori eu pentru ce mă antrenam? Când mi se
 sparge arcada îmi pierd șirul... Parcă visez... (*Între timp manechinele cu spânzuratii s-au urcat „la cer”.*) Așa e, bătrâne Parmenide?
 5 Parcă tu ziceai că „a fi și a gândi tot una este” și tot tu ziceai:
 „Ei bine: în timp ce pătrunzi toate, vei învăța și aceasta, anume
 felul cum ar trebui să fie în chip verosimil lucrurile ce se ivesc
 și par” (*observând că spânzuratii au dispărut.*) Dar... ce se-ntâmplă
 cu mine? Unde-mi sunt mortii? Eu cu cine mai stau de
 10 vorbă? (*tipând*) Mi s-a furat trecutul... (*arcada îi sângerează tot mai tare*)
 (*se aude bătând un ceas*) Oricum, timpul trece... dar să nu ne
 pierdem antrenamentul pentru ora H... (*începe să izbească în saci.*
Ecouri... apoi tropot de copite care se apropie. Ascultând) Nici un cal nu
 se potcovește degeaba... I-auzi... vin... (*bate tot mai tare în sacii*
 15 *de box*) Nici un cal nu se potcovește degeaba...

(Cortina)

RĂCEALA
 PIESĂ ÎN 4 ACTE

PERSONAJELE

MAHOMED AL II-LEA -- Sultanul turcilor
LOCOTENENTUL. -- aghiotantul lui Mahomed
PAȘA DIN VIDIN
RADU CEL FRUMOS -- pretendent la tronul Țării Românești 5
PÂNZARU -- un pribegit

{ TOMA }
{ PAPUC } } căpitani în oastea lui Țepeș

DOAMNA STANCA -- soția lui Toma
SAFTA -- slujnică în casa lui Toma 10

{ UN OȘTEAN }
{ ALT OȘTEAN }
{ STAN } } oșteni în oastea lui Țepeș
{ NEAGOE }
{ VĂCARUL. } 15

{ ÎMPĂRATUL }
{ ÎMPĂRĂTEASA }
{ ZUNIS }
{ IZABELA } } prizonieri bizantini întruchipând
{ STRATOS } } Curtea bizantină 20
{ RĂZBOIUL }
{ FINANȚELE }
{ HARAPUL. }

MARIN MĂRIN – un copil muntean
 O CADĂNĂ
 ALTĂ CADĂNĂ

5 { BAFTANGIOGLU
 BESLEAGĂ
 TURACAN-BEG-OGLI } comandanți turci

10 FLOAREA
 TILINA
 VICA
 GHERGHINA
 RITA
 MANDA
 Oșteni turci și oșteni români
 Acțiunea se petrece în anul 1462.

ACTUL I

TABLOUL 1

Anticamera cortului lui Mahomed. Un birou, perne pe jos. Locotenentul cercetează niște acte cu pecete.

BAFTANGIOGLU 5
(apare, grăbit)

Dacă nu mă primește într-o jumătate de oră, ne-am dus cu toții... ne paște cel mai mare pericol. Toată latura dinspre sud a Împărăției e amenințată de...

LOCOTENENTUL 10

Vorbe.

BAFTANGIOGLU

Tătari... S-au ras toți în cap și...

LOCOTENENTUL 15
(sec)

Vorbe. *(Pe alt ton.)* Nu poate, că v-ar primi. Tocmai pe Luminăția Sa Baftangioglu să n-o primească? Dar...

BAFTANGIOGLU

Să nu spui că nu e-năuntru. Am oamenii mei, care de luni de zile îmi suflă orele când Prealuminatul poate să mă primească... vin aici și... nu sunt primit! Ca un făcut. E înăuntru, știu precis, am oamenii mei, suflătorii, o echipă, care mă informează...

LOCOTENENTUL.

Degeaba.

BAFTANGIOGLU

Aș! Plătesc pungi grele pentru asta... Ca să ajungi până
5 lângă cort, bagi mâna până la cot în ișlic... Și... *(scoate o pungă,
i-o dă Locotenentului)* uite că tot mai întâlnești piedici.

LOCOTENENTUL

(ia punga)

Întreținerea cortului ne costă o groază de galbeni. *(Gândin-*
10 *du-se.)* Mai treceți pe-aici. Luni, nu, marți, nu... vinerea ailaltă.
Eu v-aș băga și acum, dar am poruncă. Când lucrează, nu poate
fi deranjat nici de profet.

BAFTANGIOGLU

Dar ce face?

15

LOCOTENENTUL.

E vârat până peste cap în problemele abecedarului turc.
Vrea ca toți fiii șeicilor, califilor, beilor, să învețe de acum încolo
carte, în spiritul culturii musulmane, să nu mai fim la remorca
învățăturii grecești, care a nenorocit lumea. Grecii-n sus, grecii-n
20 jos, cu antichitatea lor, ciupită de la egipteni și traci... dar noi
n-avem cap?

BAFTANGIOGLU

(cu admirație)

Ideea Sultanului e mare.

25

LOCOTENENTUL.

E a mea. Sultanul alcătuieste abecedarul...

BAFTANGIOGLU

Oricum... Va să zică... I-ar trebui câteva sute de ani, ca
să-l perfecționeze. Să-i dea Allah sănătate.

LOCOTENENTUL.

Tocmai cu sănătatea o duce cam prost în ultima vreme.

BAFTANGIOGLU

(gest cu mâna la inimă)

Aoleu!... să nu-mi spui că...

5

LOCOTENENTUL.

Ba da...

BAFTANGIOGLU

(încercând să-și rețină, fără succes, bucuria)

Ce dezastru! Cine o să-i urmeze? Că frații... a dat ordin să 10
fie omorâți, pe capete. Frați, cumnați, veri de-al doilea – toți,
toți rași... Eu, ca una din căpeteniile cele mai mari, nici nu sunt
pregătit pentru așa ceva... *(Cu interes.)* Ce-l doare pe Sultan,
păcatele mele?

LOCOTENENTUL.

15

Dorul.

BAFTANGIOGLU

Ce boală e asta? Vreo nouă molimă?

LOCOTENENTUL.

Nu știu. E un cuvânt valah. Iar Măria Sa suferă de cuvân- 20
tul ăsta...

BAFTANGIOGLU

Păi, dacă moare, nici nu...

LOCOTENENTUL.

Linștiți-vă... Ștergeți-vă fruntea cu basmaua asta, ați 25
nădușit de durere și de emoții. Spionii noștri ne-au încredințat
că de dor nu moare nimeni.

BAFTANGIOGLU

Nici așa... măcar unul, doi, de poftă? Uf, bine că nu e gravă! Era să leșin. (*Mieros.*) Atunci, când îl văd pe Preaslăvitul?

LOCOTENENTUL.

5 Imediat după abecedar vă promit eu că... Fiti fără grijă!
(*Baftangioğlu iese, se izbeste de Beșleagă.*)

BEȘLEAGĂ

(*după ce rămâne cu Locotenentul*)

10 Și vulpea asta bătrână ce mai vrea? Una-două, la Sultan. Pe cine sapă? A cui pernă vrea s-o apuce? Nu-i ajunge că stă cocotat pe jumătate din trupele de spahii... Ar dori să comande și ienicerii mei, nu?

LOCOTENENTUL.

15 Nu știu, că nu l-am întrebat. Eu sunt un simplu locotenent, la ordinele Măriei Sale Sultanul.

BEȘLEAGĂ

(*făcând cu ochiul*)

Nu stau decât cât ai bate din palme.

LOCOTENENTUL.

20 (*ii barează calea*)

Dar se poate? Ce-nseamnă lipsa asta de disciplină?

BEȘLEAGĂ

(*enervat*)

25 Omule, nu mi-am văzut comandantul de la căderea Bizanțului, ce naiba! S-au îngrămădit de-atunci probleme, hârtii care zac aici la dumneata. O să mă plâng, o să te căiești.

LOCOTENENTUL.

(*îmbrâncindu-l afară*)

Vă privește, Luminăția Voastră...

BEȘLEAGĂ

(*istovit*)

Iasă-mă măcar să stau puțin aici, să-mi trag sufletul... Vin tocmai de la coada coloanei... Știi ce înseamnă asta?... de la coada coloanei!... am străbătut o țară... trei cai schimbai ca să-i aduc știrea nemaipomenită...

LOCOTENENTUL.

Vorbe.

BEȘLEAGĂ

Ce?

LOCOTENENTUL.

Știrile sunt formate din vorbe... Așa zice stăpânul nostru. Și zice că vorbele altora nu-l interesează, câtă vreme el lucrează tot la vorbe... știți c-o să ne dea un abecedar, a doua carte de citire după Coran... și nu vrea să asculte vorbele altora până nu termină.

BEȘLEAGĂ

(*stă pe-o perniță*)

Nu c-aș vrea să mă pun de-a curmezișul... (*se cuibărește și mai bine turcește*)... dar unele lucruri sunt strigătoare la cer. În loc să fie în mijlocul nostru, al generalilor, să ne aibă mereu în preajmă, să ne consulte, se izolează și ne lasă să mergem în necunoscut, făcând reforme, aducând o nouă ordine în Imperiu, dar totul după capul lui... Și așa, pe genunchi, în timpul campaniei. Nu garantez! Uite, asta mi-e sfânta (*gest*), dacă mai sunt eu sigur de reușita acestei campanii! Asta venisem să-i spui, că Vlad ghiaurul știe de doi ani de proiectul nostru... Și nu numai atât... (*speriat*)... cunoaște numărul oștilor, al steagurilor, știe de ce sex e fiecare cămilă și cum ne facem noi tunurile.

LOCOTENENTUL.

Cum le facem?

BEȘLEAGĂ

Nu știu, că e secret, dar el știe. Ne-așteaptă pregătit. Cu cât întârzie mai mult, cu atât el se-ntărește... Iar noi stăm pe loc și... lasă-mă să discut asta cu...

5

LOCOTENENTUL

Luminăția Sa Baftangioglu mi-a dat o pungă și tot n-a izbutit să mă corupă. Înaltul funcționar turc e incoruptibil.

BEȘLEAGĂ

Uite, eu te procopsesc cu două... *(Scote pungile, i le înmânează.)*

10

LOCOTENENTUL

(luând pungile)

Nici nu știți cât ne costă întreținerea cortului... Ca să nu mai vorbesc că prețul la lumânări a crescut nebunește în ultima vreme, iar Luminăția Sa scrie încontinuu... toată noaptea.

15

BEȘLEAGĂ

Se știe peste mări și țări că e un om luminat... totuși, parcă exagerază. Prea se extenuază... Ce tot mâzgălește?

LOCOTENENTUL

Ode.

20

BEȘLEAGĂ

Ce?

LOCOTENENTUL

Gazeluri.

BEȘLEAGĂ

25 A, o să le-nvătăm pe dinafară.

LOCOTENENTUL

E foarte inspirat. Când nu e inspirat, lucrează asupra cuvântului. Zice că Islamul a ajuns departe cu cuceririle, dar a rămas în urmă cu literatura. Or, astea trebuie să se facă paralel.

BEȘLEAGĂ

Eu nu împărtășesc opinia aceasta.

LOCOTENENTUL

Vă privește. Eu o împărtășesc. Căci, ce face un popor ales care are săbii, dar n-are condeie? 5

BEȘLEAGĂ

Și dac-ar avea condeie și n-ar avea săbii, cu ce le-ar ascuți? *(Râde.)*

(Radu apare mândru, plin de prestanță. Întrebă din priviri dacă Sultanul e înăuntru.) 10

LOCOTENENTUL

A, Preaînțelepte... Dar, poftiți. Vă așteaptă. Stă ca pe ghimpi. *(Îl conduce cu plecăciuni.)* Oricând sunteți binevenit.

BEȘLEAGĂ

(cu invidie) 15

Ăsta e ăla?

LOCOTENENTUL

Ăsta.

BEȘLEAGĂ

Șigur, el e oricând binevenit în cortul Sultanului, și eu, care comand armata a treisprezecea, n-am rând. *(Îi mai dă o pungă.)* Bogat? 20

LOCOTENENTUL

(scârbit)

Nu dă o para bacșis! Dar n-am ce-i face. Rămâneți în preajmă, cum iese beizadeaua, încerc să fac un favor pentru un om adevărat, un turc sadea, nu un venetic. 25

PAȘA DIN VIDIN

(apare cu un sul scris în mână)

Nu zice nimic, locotenente, că știu dinainte ce-ți va ieși din gurită. Află că nici nu vreau să-l văd azi pe Sultan, c-a scris pur și simplu o porcărie... Oda de ieri e sub orice critică. I.e-am citit-o oștenilor mei și-au râs în hohote... Se țineau cu mâinile de burtă și ha-ha, ho-ho...

BEȘLEAGĂ

Mai bine compunea marșuri, nu? C-așa de mocăite înaintea oștilor... Când le vezi...

PAȘA DIN VIDIN

Iasă că nici cu Luminăția Ta nu mi-e rusine... Cum se zice, Cicero sau Chichero?

BEȘLEAGĂ

(jignit)

Eu nu zic nici Cicero nici Chichero, eu sunt militar și pronunția nu mă interesează... Și să nu-mi faci mie paradă de cunoștințe aici, că am să-ți spun și eu o vorbă. Ți-am inspectat trupele și... e o mizerie! O indisciplină! Soldații tăi n-au zurbat în ce-și fierbe lintea, aprind focul frecând două bete, încălțăminte abia li se mai ține, unii au rămas chiar desculți, toți umblă în zdrențe...

PAȘA DIN VIDIN

Dar asta chiar așa e... Și nu numai la trupele pe care le comand... toată armata noastră. Eu am spus: nu trebuia să ne pripim cu această cucerire, până nu ne consolidăm peticele, coatele, genunchii.

BEȘLEAGĂ

Ai spus tu asta?

PAȘA DIN VIDIN

Da. E o mizerie, că-ți vine să râzi, nu alta. A, n-am prins azi unul scărpinându-se cu sulita? Alții, cum văd un copac – fuga să se frece de el. S-au încuibat păduchii în ieniceri și-a dat râia în spahii... Căpeteniile se mănâncă între ele... iar eu n-am nici o putere. *(Către Locotenent.)* Dă-i, te rog, asta, Sultanului.

BEȘLEAGĂ

(curios)

Ce-i firmanul ăla pe care-l aduci la semnat?

PAȘA DIN VIDIN

„De bello galico“. Ieri m-am contrazis cu comandantul în privința unui pasaj, am trimis curieri la Istanbul *(radios)* și-am avut dreptate. *(Zâmbind.)* Să-mi spui și mie ce figură va face, când îl va citi.

BEȘLEAGĂ

(rugător)

Nu-l mai încărcăți, oameni buni, cu fleacuri de-astea... Lăsați-l să conducă armata. *(Autoritar.)* Să știi, Pașă din Vidin, că, dacă la următoarea inspecție găsesc un păduche pe un ostas de-al tău, ți-l omor pe frunte... cu unghia.

PAȘA DIN VIDIN

(izbucnind)

Întâi să ne dați săpunul promis anul trecut și la urmă să aveți pretenții. Unde sunt fondurile destinate hranei și salubrității oamenilor? Fiecare trage cât poate... *(Rizând.)* Iar dumnealui pornește cruciade în căutarea unui păduche! Dar nu trebuie să faci nici doi pași, ca să-l găsești la primul. Respectiv, la mine. Ostașii-s plini de plăgi. Totul e-o rană, chiar înaintea de a-i ajunge prima săgeată valahă. I-am și spus Sultanului: mergem să le-arătăm ălora carne vie, cum arată carnea noastră vie...

LOCOTENENTUL.

Și ei să ne-o arate pe-a lor. Că nici ăștia n-or fi stând mai bine. Beizadea Radu zice că e o jale...

PAȘA DIN VIDIN

5 Cum deschide gura, cum îi iese porumbelul. Are tot interesul să ne prezinte în culori cât mai sumbre situația din țară lui, că suferă oamenii și așa mai departe, ca să ne zorească pe noi să-l punem cât mai repede Domn și să curmăm durerea. *(Iesind.)* Nu uita, locotenente, pune-l pe Caesar în brațele Sultanului, 10 poate mai învață ceva. El nici n-a trecut Rubiconul... și toate merg anapoda. *(Iese.)*

LOCOTENENTUL.

Ăsta vorbește, parcă el ar fi Sultanul și Sultanul ar fi pașă.

BESLEAGĂ

15 Păi, dac-aș zice eu un sfert din ce afirmă el, nici nu m-aș întoarce bine cu spatele și m-aș și pomeni destituit din funcție, făcut spahiu de rând... Asta, în cazul cel mai bun... Sunt unii care putrezesc de ani de zile pe la Edicule și n-au zis decât așa, pe departe, că nu le place timpul, că s-a pus vremea a rea, lu- 20 cruri de-astea. Mare curaj au unii și uite că le merge.

LOCOTENENTUL.

Să nu ne pripim. Precinstite... deliu... ori ce-ai fi fiind. Ce ești, bei, pașă, hadâmb? că eu mereu uit...

BESLEAGĂ

25 Besleagă, locotenente... și măcar galbenii să-ți aducă aminte, că sunt din solda amărăților de... Avea dreptate Pașa, dar prea a spus-o fără perdea... Că eu dacă vorbesc cu Sultanul, și-mi rezolvă hârtiile, sulurile, alta o să fie situația întregii armate... Toți se vor primeni, și-or începe să cânte. Am idei mari. Numai 30 să nu apuce să intre Precinstitul Baftangioglu înaintea mea,

că strică și ce mai era bun... Are un dar de-a măslui realitatea, ce nu s-a pomenit! *(Rugător.)* Ce fac, plec sau mai aștept?

LOCOTENENTUL.

Plecați, dar rămâneți prin preajmă. Luați-o în partea cealaltă, să nu vă întâlniți cu Baftangioglu... că și el e tot pe-aici... 5 Așteaptă. Dar vă promit, mă jur, că la primul moment liber vă veți vedea în fata Slăvitului. Știu că vă iubește. A auzit de isprăvile dumneavoastră și abia așteaptă să vă primească. E și foarte receptiv la sugestii. Ați văzut, toți îl judecă, toți îi arată pe față unde greșește. 10

(Cortina)

TABLOUL 2

O masă împărătească. Jiluri sculptate în filde. Draperii grele (dar cam ponosite) în fundul scenei. Să se vadă un glasvand. Pe masă, tacâmurii scumpe.

ÎMPĂRĂTEASA

(așezând șervețelele cu monogramă)

Șervețelele nu se pun în pahare, cum fac dumnealor, ci lângă farfurie.

RĂZBOIUL.

Înălțimea Voastră se frământă și își bate capul cu așezarea 20 șervețelor, iar Sultanul nu știe dacă are idee de apariția acestei bucăți de pânză misterioasă și la ce folosește ea. *(Răzând.)* Deunăzi l-am văzut pe-un dregător de-al lui, încurcat. Se pomenise cu șervetul în mână, a dat să-l miroase, să-l guste și până la urmă și-a șters papucii... 25

ÎMPĂRĂTEASA

Domnule ministru, aveți o limbă ca o sabie... Dacă și ca ministru de război ați fi fost la fel de ascuțit... *(Ofiând.)* Cel mai greu e de mine: slugă la două împărății! Una mai mare ca alta.

Nici n-ai terminat bine cu un prânz, că trebuie să te îngrijești de altul... Și nu mai am nici condițiile de odinioară. Unde să primești? Marmora de pe jos e ca vai de ea... Se vede asta cât de colo! Și dacă-mi pare rău după ceva, atunci regret... știți ce regret? Harta Ierusalimului făcută din mozaic, din sufrageria mea... O adevărată operă de artă!

RĂZBOIUI,

Eu, în calitate de ministru de război... ce să mai zic. Aproape că nu mai am probleme. Singura mea grijă e războiul cu stomacul. Când e gol, e rău că e gol, când e plin, e rău că e plin.

ÎMPĂRĂTEASA

(aruncând o ultimă privire asupra felului cum sunt asezate tacâmurile)

Au fost lansate toate invitațiile?

ZUNIS

O, doar le-a dus chiar ministrul de finanțe, în persoană. Le-a înmănat fiecărui invitat în parte, odată cu copia plângerii pentru mărirea tainului.

ÎMPĂRĂTEASA

Vai, dar nu se cădea...

ZUNIS

Măria Voastră e împărăteasă, și nu știe anumite lucruri, adică nu trebuie să le știe... Acestea sunt problemele noastre, ale bărbaților de stat. Câci uitați-vă și Măria Voastră: tacâmuri aurite avem, dar ce punem în farfurii?

ÎMPĂRĂTEASA

Și musafirii trebuie să pice dintr-un moment în altul.

ÎMPĂRĂTUL.

(apare cu o coroană de spice, maci, inortele, pusă cam ștregărește)

De câte ori port coroana asta pe cap, simt întreaga greutate a Imperiului bizantin. Când o fi de-oi muri, să i-o puneți Sultanului pe piept.

ÎMPĂRĂTEASA

(cu dojană)

Nu mai culege pătrunjelul de pe ouă! *(Intră ministrul de finanțe.)*

ZUNIS

A, finanțele! Vin toți?

FINANȚELE

Ia masă, cine nu se înghesuie? O să-i avem aici, în păr, de la Sultan până la Harap. Așa ni se scurge zi de zi tezaurul... Și până acum n-am obținut nici un favor...

ÎMPĂRĂTEASA

Dacă vin, cum să nu-i primești? *(Zăbind.)* Închipuți-vă, l-am văzut mâncând. Nu știe să țină furculița în mână!

FINANȚELE

Cine?

ZUNIS

Ei, cine?

ÎMPĂRĂTEASA

(râzând)

Punea orezul în pumn cu furculița, lăsa furculița jos și ducea pumnul la gură.

FINANȚELE

Cine? Cine?

ZUNIS

Sultanul. Of, ăștia de la finanțe vor ca totul să fie clar de la început...

ÎMPĂRĂTEASA

5 De ce credeți că vine așa de des ca să servească masa cu noi? De drag? Se uită fix cu ce îndemânare mânuim noi, bizantinii, cuțitele...

ZUNIS

Ei, de-ăștia făcuți peste noapte! Când să-nvețe și ei?

10

ÎMPĂRĂTEASA
(*pornită*)

Poți să spinteci jumătate din omenire, dar dacă nu știi să mânuiești cuțitul... tot impresie rea o să lași în istorie. Eh, noblețea nu se ia pe furate, nu se-nvată cât ai bate din palme...

15

ÎMPĂRĂTUL

Pe mine m-au bătut la palmă...

FINANȚELE

Uitasem... ni s-au luat cuțitele...

20

ÎMPĂRĂTEASA
(*indignată*)

Cum, adică... să facem și noi ca el? În loc să-nvețe ei de la noi... să... și noi din pumn? (*Se înecă de indignare.*)

FINANȚELE

25 Eu cred că Harapul. În cort nu se știe nimic. Zice că pentru acoperirea cheltuielilor.

RĂZBOIUL

Ce cheltuieli? Care cheltuieli?

FINANȚELE

Va trebui să vindem până și tronul.

ÎMPĂRĂTUL

Cu o condiție: cel care cumpără tronul să-l ia cu împărat cu tot. (*Hotărât.*) Prețul îl stabilesc eu. Eu stabilesc prețul.

ZUNIS

(*către Război*)

5

Atunci să vezi lupte... Toate noroadele or să se-nghesuie să-l ia... venețieni, germani, genovezi... Poate-n felul acesta o să-și dea seama și Mahomed ce comoară suntem... (*Privind masa.*) Ce facem? Pe cine mai așteptăm?

ÎMPĂRĂTEASA

10

Că bine ziceți... Aș propune să trecem să servim ceaiul în grădina palatului...

ÎMPĂRĂTUL

Grădina suspendată. Întotdeauna am confundat grădina suspendată cu sabia lui Damocles. Una mai suspendată 15 decât alta.

ÎMPĂRĂTEASA

(*neluând seama*)

Există acolo trandafiri înfloriți, statui, jocul irizat al fântânilor arteziene. Să mergem. (*la brațul Împăratului. Se îndreaptă spre 20 avanscenă. De sus cade un grilaj, care le barează trecerea. Acum se observă că torul se petrece într-o cușcă mare, mobilată în stil bizantin - dar cușcă, precum toate cuștile.*)

ZUNIS

(*primul care-și recapătă sângele rece*)

25

Mobilată în stil bizantin, dar cușcă precum toate cuștile...

ÎMPĂRĂTUL

(*jignit*)

Se află vreunul printre soldații mei care să-mi taie capul?

HARAPUI,

(apare din afară, se opreste lângă gratii)

Dacă vă strânge, îi mai dăm drumul... Nici nu știți cât chin și pe mine! Toată ziua, saltă cortina, lasă cortina, saltă cortina, 5 lasă cortina... Dar trebuie să ai mușchi pentru politica asta! Mușchi, nu glumă...

ÎMPĂRĂTEASA

Uitați-vă la el. Țsta se spală numai pe dinți.

HARAPUI,

10 Sultanul și-a amânat vizita pentru diseară... Strângeți masa și învățați glume noi, ca să-și poată descreeți fruntea. *(Apare Izabela. Harapul îi deschide, lăsând-o să intre în cușcă. Închide usa cu grijă după ea. Pleacă.)*

ÎMPĂRĂTEASA

15 Fiica cea risipitoare. Umblă ce umblă, dar se-ntoarce exact când se taie vitelul cel mai gras.

ÎMPĂRĂTUL

Eu sunt acela.

IZABELA

20 Vă rog să mă iertați c-am întârziat la masă.

ÎMPĂRĂTEASA

(cu reproș)

Ce toaletă e asta?

ZUNIS

25 Izabela, frumoasa noastră... Tu ești unica moștenitoare a tronului, toți ochii sunt pe tine, toți îți fac curte și ai atât de puțin timp și pentru noi...

ÎMPĂRĂTEASA

(supărată)

30 De ce n-ai rămas acolo, la bazin?

IZABELA

Se primenește apa. *(Pe alt ton.)* Am vesti. Nici nu vă închipuiți.

RĂZBOIUL

Ce?

FINANȚELE

5

Se urcă prețurile!

IZABELA

Ne înmulțim. Ne înmulțim.

ÎMPĂRĂTEASA

(cercetând-o atent)

10

Ai rămas...? Dumnezeu, să n-aud de-o rușine ca asta!

IZABELA

Nu e asta, mamă. Ni s-a aprobat un om, cel care-a murit acum două luni... și locul lui rămăsese gol... acum au prins altul... O s-apară din clipă-n clipă, acum e acolo... la-ntre- 15 bări... trebuie să-i scoți vorbele cu cleștele din gură, așa spunea Harapul. Cică știe multe, e un învățat, dar cam scump la vorbă.

RĂZBOIUL

Și-atunci, ce să facem cu el? Să stea ca mutul pe scenă?

FINANȚELE

20

Bun, rău, n-ar trebui să-l primim. Ar putea să aibă și talent, nu zic ba, dar nu ne interesează! Eu am ridicat de mult problema la Harap. Nu mai primim noi indivizi în ceata noastră de luptă antiotomană.

RĂZBOIUL

25

Subvenționată chiar de Mahomed, fiul lui Murad.

FINANȚELE

Da, dar prost. Pentru că tainul global rămâne același. O să mă condamnați că-s inuman, dar am mers până la a-i spune: ori mărești ciolanu', ori mai rărești din câini.

30

ÎMPĂRATUL.

Ce-mi aud urechile? Consulii nou aleși la Constantinopol nu mai respectă tradiția de a oferi poporului spectacole, jocuri și bani, în prima săptămână a lui ianuarie. Dar de-o mic de ani există acest obicei. Cum să sari peste el? Ministrurile, ia măsuri de urgență.

(Întră Stratos, un om de 60 de ani, încărunit, figură distinsă; se vede asta chiar dacă poartă semnele unei maltratări recente. E îmbrâncit de Harap în cușcă. Ușa se-nchide la loc.)

10

FINANȚELE

Ăsta nici de sufleur nu mai e bun...

STRATOS

(împleticindu-se un timp în scenă)

Cine sunteți voi?

15

ÎMPĂRĂTEASA

Maestrul de ceremonii ne-a fost tăiat. Domnule Zunis, fă dumneata prezentările.

STRATOS

(cu voce stinsă)

20

Unde sunt?

ZUNIS

Ați nimerit chiar în viesparul luptei împotriva păgânilor. Ultimul cap de pod, înțelegeți?

FINANȚELE

25 Luptă sprijinită chiar de Sultan... Nu știm pentru ce, în ce scop... dar plătită îngrozitor de slab, sub orice tarif. Și cât ne plătește, atâta luptăm.

STRATOS

Nu înțeleg.

ÎMPĂRĂTEASA

Aceasta e Curtea bizantină... cu tot fastul ei, despre care s-a dus vestea...

ZUNIS

(tresărind)

5

Domnule Stratos!

STRATOS

Zunis! *(Se îmbrățișează.)*

ZUNIS

Dar pe unde umbli, omule, de-atâția ani?

10

STRATOS

Misiunea mea era să merg de la o Curte la alta și să prezint situația. Am vorbit cu Dogele Veneției să dea ajutor Împăratului, a zis că-l dă și...

RĂZBOIUL.

15

... nu l-a dat.

STRATOS

Când să mă întorc să-i spun... cu cine să mai vorbești? Am rămas prin țări străine și tot încerc să trezesc simțul datoriei față de creștinătate, la popoarele creștine. *(În șoaptă.)* Putem vorbi 20 deschis?

FINANȚELE

Altfel nici nu vrem să ascultăm. Aici totul e vraiste.

STRATOS

Țineți-vă tare, că azi-măine trebuie să-nceapă.

25

RĂZBOIUL.

Cine?

STRATOS

Cruciada. (*Dându-și importanță.*) Fraților, dar cât n-am umblat... Mă duc la Doge, zice să merg întâi la Papă. Du-te la Papă, zice să vadă ce i-o spune Regele Neapolului, fugi la Rege, după aia aleargă la Curtea Franței... nici unul nu era la curent cu situația reală a lucrurilor. Bate-ți capul și explică-le... Apoi, care mai de care mai suspicios... a trebuit să le arăt scrisori, documente. I-am pus pe Papă de-a scris cu mâna lui...

ÎMPĂRĂTEASA

10 Ce-a scris?

STRATOS

O bulă.

ÎMPĂRĂTEASA

Mulțumesc! Între timp, noi stăm cu capul pe butuc, regii se scarpină-n creștet și diplomații noștri umblă lelea... Trebuia să vă întoarceți la Curte, să împărtășiți soarta noastră...

STRATOS

Soarta, de împărtășit, tot o împărtășesc, nu vedeți, dar ce era mai important pentru Imperiu: să stau să mă jupoaic și pe mine și să mă umple cu paie ca pe alții, sau să încerc să trezesc conștiința adormită a Apusului?

IZABELA

Iertați-mă, domnule Stratos. Am auzit de dumneavoastră. Treceți drept unul dintre cei mai învățați oameni de la Curte, așa că iertați-mi întrebarea: ați trezit-o?

STRATOS

Da.

RĂZBOIUI.

Decamdată ne-am trezit noi cu dumneata aici.

STRATOS

(*inflăcărându-se*)

Cum aud de apărarea credinței contra osmanlăilor, toți sar ca arși. „Da, sigur că da, îi căsăpim.“ „Afară cu turcii din Europa!“ Așa zic toți. Dar când e să treacă la faptă...

FINANȚELE

Spaniolii îl întrebă pe Papă, Papa se consultă cu Dogele... acesta cu...

STRATOS

Exact cum vă spuneam... Aveam tasca plină de scrisori diplomatice.

IZABELA

Mai încet. Și unde sunt?

STRATOS

Ie-am înghițit. Nici un rege nu știe geografie și nu putea să-nțeleagă pe nevăzute cam care ar fi mișcarea trupelor. A trebuit să le întocmesc tot eu hărți, pe țări... Doi ani am studiat mersul trupelor, liniile de atac, și-am făcut hărțile.

IZABELA

Pss. Și unde sunt?

STRATOS

Ie-am înghițit, să nu cadă în mâinile lor. Pe dinăuntru sunt tot o hartă și-un document diplomatic. Dar le știu pe dinafară.

IZABELA

Pss!

ZUNIS

E, că fără hărțile dumitale turcii n-or mai ști ce au de gând să facă...

STRATOS

Am întocmit și hărțile Apusului... dacă tot am bătut drumul. Pe acestea, osmanlăii nu le mai au...

ÎMPĂRĂTEASA
(plângând)

Unde-au rămas creștinii? Când vin?

STRATOS

V-am spus. Azi, mâine. Cruciada e pusă la cale, în cele mai mici amănunte. Ca să nu se trezească bănuiala Sultanului, se vor preface că merg la Sfântul mormânt... o iau prin sudul Serbiei... după aceea, pe mare, și le cad în spinare...

RĂZBOIUL

Principalul e să treacă cruciada prin cușca noastră. Dacă nimeresc un pic mai la dreapta ori mai la stânga... degeaba o mai fac, pot să nu se mai apuce...

STRATOS

Acum, totul e în mâinile lui Dumnezeu...

ZUNIS

Și dumneata, dragă Stratos, în mâinile turcilor... Unul din obiceiurile lor nesuferite e că sugrumă. (Face gestul.)

STRATOS
(cătore Împărat)

Cine e?

ÎMPĂRĂTEASA

Nu mai avem maestru de ceremonii, că ni l-au...

FINANȚELE

S-a micșorat schema...

ÎMPĂRĂTEASA

Împăratul nostru...

STRATOS

Nu înțeleg.

ÎMPĂRĂTEASA

Evident, politician!...

STRATOS
(cătore Împărat)

De unde ai coroana?

ÎMPĂRĂTUL.

Mi-au dat drumul ameliorat. Oameni grei, care, pe uscat, sunt miniștri și cântăresc probleme, aruncați în apă, își pierd din greutate o parte egală cu volumul de lichid înghițit pe uscat.

STRATOS

Și unde mergeți?

ÎMPĂRĂTUL.

Bate vântul... și dacă apare și Steaua ciobanului înseamnă c-am scăpat de ploaie.

STRATOS

Am înțeles, ești rivalul Sultanului...

FINANȚELE

Mintea i s-a terminat odată cu împărăția...

ÎMPĂRĂTEASA

(aducându-și aminte că e anfitrioană)

Dar, vă rog... (Îi arată masa.) Și Sultanul ne onorează din când în când cu prezența sa... Noi tocmai ne pregăteam să ieșim în grădină să servim ceaiul...

STRATOS

Atunci?

ÎMPĂRĂTEASA

*(zâmbind)*Atunci și acum... *(Stratos se așază în capul mesei.)*

ÎMPĂRĂTUL

5 Nu, în cap stau eu! *(Își pune fufuria în cap.)*

STRATOS

(ocupă alt scaun)

Unii nu au minte, alții nu mai au posibilități la ea. Dacă nu mă confundau cu un spion valah, scâpam. Turcii îl căutau
10 pe altul, și-au dat de mine. Trei zile să mai fi stat și cruciada era urnită.

IZABELA

Si creștinii dumitale, treziți, măcar îi ajută pe valahi?

STRATOS

15 Nu, c-ar observa turcii. Mișcarea e mult mai subtilă.

IZABELA

(privindu-l în ochi)

Credeti?

STRATOS

20 Nu. Într-un fel, bine că m-au înhățat ăștia, ajunseseam la disperare văzând atâta inertie. Unii s-au infundat prin mânăstiri și fac traduceri din persană, arabă, latină, greaca veche... ăștia măcar au o scuză... Alții, cu coroane pe cap, se țin de nunți, de petreceri... Noi, care-am mai rămas, trebuie să ne ținem tari.

25 *(Apare Harapul, îl înșacă de gulere pe Stratos și-l scoate din scenă.)*

STRATOS

(iesind)

Să nu dai, că spun... Nuu! E o confuzie... Sunt de origine greacă, născut la Alexandria, crescut la Atena și cu domiciliul
30 stabil la fostul Constan... Am fost câțiva ani în trecere prin

Europa, cu intenția să mă întorc la domiciliul stabil, să plătesc impozitul, impozitul pe sobe... ceea ce și făceam... și pe unde să trec, dacă nu prin țările balcanice? Stai, nu da, căci comiți o eroare de... ce pumn!

IZABELA

5

Cât o fi omul de învățat, când e pus față în față cu mizeria umană... se duce caracterul, zboară maximele și teoriile...

ÎMPĂRĂTEASA

Oricum, de mult n-am mai văzut un musafir care să mânăiască la perfecție silogismul. *(Către Izabela.)* Ajută-mă să strâng.
10 Dumnezeuule, și când mă gândesc că deseară iar avem musafiri... și încă pe cine! *(Împărăteasa și Izabela ies cu brațul de fufurie.)*

FINANȚELE

Nici nu l-au adus bine și l-au și băgat în porție.

RĂZBOIUL

15

Ce minte sclipitoare! N-a călătorit degeaba. Tot ce-a văzut s-a prins, a dat roade. Logică perfectă, putere de disociere, perfectă luciditate în analiza situației.

ZUNIS

Și un mare patriot. Ai auzit. A luat legătura cu atâtea capete
20 luminate, trecând din țară în țară și...

FINANȚELE

... plătindu-și singur drumul...

ZUNIS

Ca eroul de la un nou Maraton. A strigat: „Ne-nving”, și-a
25 căzut... în mâinile lor...

(Harapul îl aduce pe Stratos, desfigurat.)

STRATOS

Eu atât am avut de spus...

HARAPUL

Până diseară să-mi învățați totî gluma asta, să i-o spuneți Sultanului: „Dacă nici istoria n-o fi având humor“... O veți spune în cor antic.

5 ZUNIS

Humor cu H sau fără?

HARAPUL

Cu H. Țsta e tot hazul.

(Harapul iese.)

10 STRATOS

Cum îl cheamă pe Harap?

FINANȚELE

Sarailie.

STRATOS

15 Mda! Săracul. Are un pumn greu, mă mir cum îl duce.

(Toți îl cercetează cu compătimire.)

ZUNIS

Căcași harta?

STRATOS

20 *(rușinat)*

Da, dar pe cea mai mică. Nu prezintă nici un fel de interes strategic, și-mi ținea și memoria blocată, încărcată cu lucruri de prisos.

RĂZBOIUL.

25 Eh, să fi fost eu...

STRATOS

(dezvinovățindu-se)

Am rezistat foarte bine la tot... și la smulgerea unghiilor și la strângerea cu ușa și la țesălarea limbii – am fost ciment... Dar când au început să se milogească de mine... că n-au, că 5 le trebuie, că să-i înțeleg și pe ei... că ei ne dau pâinea... m-am înmuiat.

ZUNIS

Totul e să nu-i desconsirăm pe cruciați.

FINANȚELE

10

Ei, acum, dintr-o hartă mică...

STRATOS

Ce-mi pare rău e că n-am apucat să-i înștiințez pe valahi că vor fi singuri, absolut singuri...

ZUNIS

15

Ce să-i mai descurajezi și pe ei!

STRATOS

Nu știu de ce mă cuprinde așa o jale... Are vreun rost rezistența noastră?

ZUNIS

20

Are, domnule, are. Mergem până la capăt pe drumul ăsta.

STRATOS

Pentru ciolanele mele bătrâne, bine ar fi într-o chilie, undeva în munții Valahiei. Să traduc din Sfinții părinți, să fac comentarii la martiri, ca atâția alții... 25

ZUNIS

Acum noi suntem martirii.

(Corina)

TABI.OUI. 3

Mahomed și Pașa din Vidin în căruța închisă, care-i transportă spre Dunăre. Afară – vuietul armatei mărșăluind. Nechezat de cai, cântece soldătești, comenzi. Discuția va fi punctată de hurducături, însă, chiar și peste hopuri, nivelul ei se păstrează ridicat. Înaintarea este oricum asigurată, în ciuda șleaurilor desfundate.

MAHOMED

Am impresia, dragul meu, că n-ai înțeles metafora. Ochiul e Allah.

10 PAȘA DIN VIDIN

Metafora nu-i tocmai nouă. Dar nu asta mă deranjează. Nu-i obligatoriu să fim originali cu orice preț. Important e să cădem, în ceea ce scriem, peste adevăr.

MAHOMED

15 De ce să cădem?

PAȘA DIN VIDIN

Să nimerim, dacă vreți, într-o zonă a adevărului. Dar să luăm ultimul vers din oda Luminății Tale, închinată lui Allah. Spun în paranteză că, în situația în care vă găsiți, a închina ode
20 lui Allah este o pură pierdere de vreme.

MAHOMED

Poti să-mi explici paranteza?

PAȘA DIN VIDIN

A fi Mahomed și a-l linguși pe Allah... e ca și cum ai încerca să-ți săruți mâna. (*Râzând.*) Chiar dacă o faci, nu simți nici
25 o plăcere. (*Sobru.*) De ce nu scrie Luminăția Ta despre ce cunoaște mai bine? Despre caii de la caleașca asta – cai arăbești – e drept, care ne poartă acum departe spre Dunăre, și dacă va vrea Allah, în caz că nu l-a măhnit oda Măriei Tale, *peste* Dunăre, să-l
30 înfrângem pe ghiaurul de Tepeș, care până acum a tras în teapă

toată avangarda noastră, făcând un fel de pădure macabră sau o livadă macabră în care se coc niște fructe-cadavre... Brr!

MAHOMED

Văd că și ție îți dau ghes alegoriile.

PAȘA DIN VIDIN

5

Îmi cer iertare... a fost o simplă metaforă. Sau de ce nu scrie Măria Ta despre... (*merge în spatele căruței și trage la o parte o perdeluță*) ...această cușcă pe care o târâm după noi?

MAHOMED

(*vesel*)

10

De ce să scriu despre lucruri pe care le văd pe fereastră?

PAȘA DIN VIDIN

A vedea pe geam cușca Împăratului bizantin, a ultimului împărat bizantin, și a pune asta într-o meditație, mie nu mi se pare de colea! (*Concentrându-se ca într-un moment de inspirație.*) Se
15 aude vuietul armatei care mărșăluiește. Rap, rap, rap... Nechezat de cai, comenzi. Cântece ostășești. Înjurături. Se simte praful drumului... și chiar și cel de pușcă... Eh, căruța noastră merge unsă, târând după ea cușca bizantină... care scârțâie.
20 Mda, destul de încăpătoare, cutia asta a lor... din păcate, expusă arșitei și prafului, ceea ce dă captivilor o stare de delir, combinată, în clipe de calm, cu un sentiment al zădărniceii. De altfel, împăratul Constantin Paleologul nu e chiar Constantin Paleologul. Cel adevărat a fost găsit mort, cu sabia
în mână, la una din porțile cetății. Cel care-i ține locul e un
25 impostor. Când o să terminăm odată cu impostorii?

MAHOMED

Au și ei rolul lor... misiunea lor. Ideea mea era să-l vâr pe Împărat în cușcă... și... l-am vârât!

PAȘA DIN VIDIN

De nouă ani de când e captiv și cărat prin toate campaniile și-a permis gestul necugetat de a înnebuni. Pe drept cuvânt și în sensul larg al logosului, cum însuși spune. Suita lui, însă, e destul de lucidă spre a aprecia cum se cuvine situația, care, după părerea unanimă, nu e prea strălucită... (*Desfăcându-și brațele în lături.*) O, ce subiect de poem! Dar eu am expus toate astea în proză...

MAHOMED

10 Nu cred că trebuie să spoim odele împărătești cu balegi de cal ca pe niște umile cocioabe. (*Îngrijorat.*) Ce nu-ți place la ultimul meu vers?

PAȘA DIN VIDIN

„Eu, umbra-nchisului tău ochi, geana-i“. Acesta-i versul. 15 Am înțeles că Ochiul e Allah. Nu pricep însă de ce vă considerați *Umbra* ochiului lui Allah?

MAHOMED

Ce e fals aici?

PAȘA DIN VIDIN

20 Să nu se supere I.uminăția Ta, dar această ultimă producție ni se pare ratată. Deși am găsit câteva expresii, ba chiar versuri întregi, strofe, bunicele.

MAHOMED

(mâhnit)

25 Să ți-o mai citesc o dată?

PAȘA DIN VIDIN

Tot mediocră!

MAHOMED

(eneruat)

Ia ascultă, Pașă din Vidin! Vrei să spui, poate, că n-am talent. (*Ridicând tonul.*) Mi-oi fi pierdut talentul peste noapte?

PAȘA DIN VIDIN

5

N-am afirmat asta... Dar vă grăbiți...

MAHOMED

Nu cumva lirica mea e apreciată cu... mă rog... superlativ, doar din cauză că-s cine îs?

PAȘA DIN VIDIN

10

Vorbite poeticește. Sună ca sunătoarea sau pojarănița.

MAHOMED

(domolit)

De ce-o sucești așa? Adevărul e că, de fiecare dată când îți citesc ce-am scris, mă calci pe nervi îngrozitor. Nu știu de ce 15 naiba te-oi fi chemând să-ți citesc... și nu te las să-ți comanzi armata ta, ori să te legeni în brațele vreunei cadlâne.

PAȘA DIN VIDIN

Vă trebuie un cititor ca mine... Ca Sultan, aveți nevoie de sute de mii de ostași, să vă asculte porunca. Tot așa, ca poet 20 adevărat – părerea mea este că sunteți, orice s-ar zice, un poet adevărat – nu vă puteți lipsi de un critic, capabil să discearnă, care să vă poată arăta: „uite, aici e aur, aici, alamă sclipitoare... Taie asta, lasă asta“... În lipsa unuia mai bun, m-ați găsit pe norocosul de mine... Câteodată, corvoada mă copleşte, 25 trebuie să recunosc. (*Ostează. Ușa se deschide. Intră Radu.*)

RADU

(cu plecăciune către Sultan)

Vești bune. Dunărea e la o aruncătură de băț. Aerul miroase a șalău, a nisătru. Oastea merge cu însufletire, sperând 30

o pradă bogată... (*Trist.*) Din păcate, Țara Românească e ca un buzunar peticit... A fost prădată chiar din interior.

PAȘA DIN VIDIN

Dar cel care merge cu cea mai mare însuflețire e beizadea Radu. Speră un peșches și mai gras: însuși tronul Țării Românești... Asta, dacă nu e gras să vi se aplece, măcar nici nu e soios să-ți fie rușine să stai pe el.

RADU
(*tâfnos*)

10 E tronul tatălui meu, dreptul meu firesc...

PAȘA DIN VIDIN

Țepeș, fratele tău, nu e și el fiul tatălui său? El de ce n-ar avea același drept firesc?

MAHOMED

15 Bine am făcut eu c-am dat hotărâri prin care viitorii sultani sunt sfătuiți să-și omoare în primul rând frații. Tineam la fratele meu ca la ochii din cap. A doua zi după ce am luat puterea, a trebuit să-l sacrific... Mi-a pricinuit, bineînțeles, o mare durere sufletească. Am compus chiar o elegie...

20 RADU

Așa se întâmplă: ai frați, ai necazuri...

PAȘA DIN VIDIN

Dar ai și pe cine hăini.

MAHOMED
(*către Pașa din Vidin*)

25 De ce-l împungi de fiecare dată? Știi că nu-i place gluma.

PAȘA DIN VIDIN

Nu glumeam.

RADU

Corabia Măriei Tale este în port, așteaptă. Cu tot echipamentul de luptă...

PAȘA DIN VIDIN

Cu piscină, cu cadâne... Cât mai repede la Dunăre... 5
Că-mi lasă gura apă...

MAHOMED
(*către Radu*)

Am avut o discuție cam neplăcută cu Pașa din Vidin. Despre poezie. Ca de obicei, mi-a denigrat ultima producție... 10
Știi, am scris o odă.

PAȘA DIN VIDIN

E slabă. (*I,ui Radu, ca și când Sultanul nu s-ar afla acolo.*) Mi-am pus mari speranțe – și parcă numai eu? toți iubitorii de literatură din Imperiu – în geniul Măriei Sale. Dar sunt mâhnit că, 15
de la o vreme, se pripește. Nu reface, nu meditează mai mult. Mi-e teamă că victoriile militare dăunează calității artistice a ultimelor producții.

RADU
(*către Mahomed*)

20

Sunt unii care ar vrea ca Sultanul să piardă această campanie... ca să aibă prilej de a medita mai mult.

PAȘA DIN VIDIN
(*către Mahomed*)

Cred că, dacă ați schimba ultimul vers... 25

MAHOMED
(*interesat*)

Serios? (*Brusc, enervat.*) Nu schimb o iotă! În momentul compunerii am fost inspirat. Atunci nu pot da greș. Știi că dacă țin-tești cu arcul poți nimeri cu săgeata prin urechile acului cu care 30
Allah țese natura sau firea. Din păcate, această stare privilegiată

de maximă încordare mă cercetează mai rar... În privința asta, îți dau dreptate... Ai mereu nevoie de o ființă după care să-ți tânjească unghiile, părul... care să te pună în stare de...

PAȘA DIN VIDIN

5 Crimă literară...

MAHOMED

(*nostalgic*)

O ființă... Da, o ființă de sânge și carne. A fost o vreme când mă nelinișteau femeile. (*Zămbind.*) Mi-au trecut și femeile...
10 M-am răcit față de o bună jumătate din omenire, partea cea mai fragedă...

RADU

Au și ele unele calități, dar pierd prea mult timp cu intrigile. Atâta timp pierd cu intrigile, vai!

15

PAȘA DIN VIDIN

După unii, muierea e motorul artei, oîstea, dacă se poate spune așa. Mulți mor pentru ea. Alții, mai iscusiti, o îmbracă în sonete.

MAHOMED

(*râzând*)

20

Prietenul meu italian, pictorul Gentile Bellini.. (*Către Radu.*) I-ai cunoscut?

RADU

Nu.

25

MAHOMED

Un meșter neîntrecut, te asigur. El îmi spune că italienii și-au făcut o adevărată modă din a cânta în sonete nevestele altora. Fără nici o legătură amoroasă... Toată viața le bombardează de la distanță cu sonete oarbe. (*Râde.*) Pac, pac, pac, pac

sau, după schema sonetului: abba, baab, cdc, ddc. Apucătură cam imorală.

PAȘA DIN VIDIN

Se cântă ființa ce nu poate fi cunoscută... Mde... teoretic, merge. De altfel, de când apăru praful de pușcă, soarta artei e 5
pecetluită.

RADU

Cum așa?

PAȘA DIN VIDIN

Cu un tun nimicești ce s-a creat mai bun timp de sute de 10
ani. Unde dai, acolo crapă: statui, arhive, oameni.

MAHOMED

(*enervat, dar căznindu-se să se stăpânească*)

Ia ascultă, Pașă din Vidin, cred că această clipă chiar a 15
sosit... (*Tipând.*) Dă-te jos! Coboară imediat!

PAȘA DIN VIDIN

Am crezut că e datoria mea să atrag atenția... Talentul începe să schiopăteze... un mare...

MAHOMED

(*abia stăpânindu-se*)

20

Ieși afară! Coboară imediat!

PAȘA DIN VIDIN

Să fie oare declinul criticii? (*Deschide usa, sare din calească.*)

RADU

(*după o pauză*)

25

Mare putere de stăpânire are Luminăția Ta. Nu m-am putut apropia niciodată de acest individ.

MAHOMED

A citit mult și câteodată judecă destul de limpede. E însă un spirit destructiv. Din cauza asta, nu poate produce el însuși ceva... și vede numai găurile din sită... Mă face să scriu mai bine... Numai cu el pot să mai discut și altceva decât despre misiunea musulmanilor, interesele noastre din Nord, complicate socoteli și daraveli. Vorbește șase limbi, ca și mine. Mai era un pictor italian... Nu Bellini, altul... o să-mi aduc aminte numele lui mai târziu, care, tot așa, avea geniul discuției filosofice... Despica firul de păr în patru și la urmă-l lipea la loc... de nici nu se cunoștea... Acum, auzii că e la Curtea lui Tepeș! Pe acest pictor, dacă-l prindeți, să nu-l căsăpiti! Oamenii în stare să-și riște scăfârliia sunt destul de rari... Ca nenorocitul ăsta de Pașă din Vidin. Cine e el? Un papă-lapte de pașă oarecare, pus de mine la Vidin. Ce e Vidinul? O cetate de paie, fără apă și cu privată turcească lângă gard. Și iată cine te contrazice cu încăpățănare la fiecare vers. Câteodată îmi năvălește sângele în ochi, îmi vine... nu știu ce să-i fac. *(După o pauză.)* Fratele tău ce-o fi vorbind cu italianul? El se pricepe la artă?

20

RADU

(râzând)

În privința asta are idei originale.

MAHOMED

Atunci înseamnă că se pricepe. *(Devenind, dintr-o dată, familiar.)* Dar, te rog, ia loc, beizadea Radu... Azi am chef de confidențe...

RADU

(se așază turcește pe o pernă)

Nu știu ce v-aș mai putea spune...

MAHOMED

Eu am chef de confidențe, eu le fac. *(Râde.)*

RADU

Luminăția Sa Mahomed al II-lea poate să facă orice, chiar și confidențe.

5

MAHOMED

(cu falsă timiditate)

Dar... mi-e rușine. Nu știu cum să-ncep. Totul e atât de nou pentru mine... *(Brusc.)* Tu ai iubit vreodată?

RADU

10

Mda. *(Evaziv.)* Patria, poporul... Chiar mă gândeam ascară: cât îmi iubesc eu patria și poporul.

MAHOMED

Iasă asta, beizadea Radu, știi cumva de ce tronul Țării Românești va trece din mâna unui om viteaz în mâna unui om frumos?

15

RADU

Cine e acela?

MAHOMED

Nu ești tu Radu cel Frumos? *(Ii întinde un sul de hârtie.)* Era pentru tine.

20

RADU

Ce?

MAHOMED

Poemul... Oda... s-a întâmplat ceva cu mine... am simțit dintr-o dată o pornire... să-ți închin o odă... rodul unui suflet cuprins de flăcări... Asta era mărturisirea pe care voiam să ți-o încredințez. *(Amenințându-l cu degetul.)* Dar să fii demn de ea...

25

RADU

De cine, adică, de ce?

MAHOMED

Mă simt mic în prezența dumitale. Ce sunt eu? Un gând-
 5 dac, un fluture învârtindu-se în jurul unei raze... *(Pe alt ton.)*
 Simt un avânt spre umilință. Nu știu, poate unde ești tu creștin
 și mi-ai insuflat spiritul și forța creatoare a umilinței creștine...
 Ce-ar fi dacă m-aș creștina cu împărăție cu tot? *(Radu scapă jos*
sulul. Mahomed îl ridică.) Totuși... nu pot să ți-l dau în forma asta.
 10 Necizelat, nu merge. Măgarul de Pașă din Vidin are miros de
 iapă. Simte de la distanță podul stricat. Ceva într-adevăr șchio-
 pătează... Acum îmi dau perfect seama și ce anume... Extra-
 ordinar, ne aflăm împreună doar de câteva minute și pot spune
 că sunt într-o stare...

15

RADU

Broboane de sudoare vă încoronează fruntea.

MAHOMED

Inspirația... *(Încearcă să scrie.)* Dar căruța asta hodorogește
 îngrozitor. *(Bătând cu pumnul în loitră.)* Slugilor, mai lin! *(Căruța*
 20 *merge mai încet.)* Mda... *(Scrie ceva pe sulul de hârtie desfăcut pe genunchi.)*
 E cu totul altceva. O să-i placă și lui. Are și transcendentă...
 și... Trebuie să-l așteptăm, să i-o citesc. *(Bate din palmă.)* Ioco-
 tenent! Oprește! *(Căruța se oprește.)* Bineînțeles, n-o să-i spunem
 cine ne inspiră... Secretul nostru... Dar ce s-o fi mișcând așa
 25 de încet? *(Scoate capul pe ușă, strigă.)* Hei, Pașă din Vidin! Vino,
 frate, încoace. Fă-te încoace. Că doar nu te-oi fi supărat. *(Mai*
tare.) Am schimbat ultimul vers... Ia ascultă!

VOCEA PAȘEI DIN VIDIN

Nu-mi ziceți frate, după edictul acela...

30

(Cortina)

TABILOUI. 4

Cortul lui Radu.

RADU

(se plimbă nervos)

Cine-o mai fi și asta? Vreo iscoadă? N-aș crede. Cine-ar avea 5
 curajul să pătrundă până aici?

PÂNZARU

(intră)

În sfârșit, dete Dumnezeu.

RADU

10

Tu mă tot cauți de două săptămâni?

PÂNZARU

De trei. Dar m-au tot dus cu vorba ienicerii. Foarte greu
 se răzbește și la dumneata. A trebuit să bag mâna în buzunar.
(Zâmbind.) Să nu uităm că suntem în țara bacșișului. 15

RADU

(sec)

Și ce vrei de la mine?

PÂNZARU

(mirat)

20

Ce vreau? Ce să vreau!

RADU

Din moment ce mă cauți cu atâta stăruință, înseamnă că
 aștepți ceva, dorești să obții ceva, un favor, un chilipir.

PÂNZARU

25

Aș!

RADU

(început de iritare)

Atunci, mă rog, poți pleca.

PÂNZARU

Păi, eu venisem să vorbim românește... Aș mai sta o țară.
(Cu spaimă.) N-am cu cine schimba o vorbă. De-aia te-am căutat.
 Am auzit c-ar mai fi un român pe-aici. Nu știu cu ce te ocupi,
 5 nu știu cine ești... dar simteam nevoia unei discuții cu un
 cărturar; nu cu un cărturar și un fariseu, ci pur și simplu cu un
 cărturar de-al nostru. Știi că visăm pe limba părinților noștri.
 Să despiciăm firul de păr.

RADU

(cam nedumerit)

10

Ești om de arme? Ai sabie cu ce să despici firul?

PÂNZARU

(râzând)

Eu, om de arme! *(Amar.)* Nu, domnule, de trei ani de când
 15 mi-am părăsit țara sunt un nemernic...

RADU

Ai fugit?

PÂNZARU

Nu c-aș fi avut ceva împotrivă, dar voiam să văd orașe mari...
 20 ca Viena. *(Luând seama în jur.)* Dar văd c-o duci bine, te omenesc
 ăștia... Ești invitat oficial?

RADU

(râzând)

Într-un fel, da. Sunt musafirlul Sultanului.

25

PÂNZARU

(cu uimire)

Iete-te, mă!... Și-ai noștri ce zic?

RADU

Ce să zică? Tac chitic. Tac mălc.

PÂNZARU

Domnule, să nu te-ncrezi în străini. Nu știi ce viață am dus
 eu. Mi-a spus mic Gheorghe Iordan, care are o prăvălie de
 tambale la Târgoviște: „Nu dorința de-a cunoaște te mână, ci
 setea de aventură îți dă ghes! Caută să-ți înfrângi pornirea, altfel
 5 o să-ți iasă Apusul pe nas!” Și așa a fost.

RADU

Nu te-ai acomodat?

PÂNZARU

Eu, la ăștia! Am stat un an la Viena, ca un câine de pripas.
 10 Cu hoți, cu borfasi, spărgători... scursoarea societății... din
 toată lumea. Până mi-au venit actele. Dormeam toată sleahta
 într-o baracă – era o putoare amestecată cu frig... Și un frig
 amestecat cu frică... Ce mai, ca în grajd! Nici Isus Cristos când
 s-a născut n-a îndurat ce-am îndurat eu. Noaptea, borfașii îmi
 15 furau perna și dădeau cu ea în mine. *(Admirație.)* Ai dracului!
 Mă nimereau vagabonzii pe întuneric, exact în moalele țestei.
 Aveau mâna formată. Dedată la spargeri.

RADU

De ce?

20

PÂNZARU

Asta-i întrebam și eu! De ce, mă? *(Cu obidă.)* Pentru vederile
 mele. Auziseră c-aș fi învățat ceva carte: „Bă, asta care citești,
 ia mai du-te de te...” Și, jap, cu piciorul în fund. Dar pe ce
 ton! Asta mă enerva cel mai mult: tonul! Cică: „altă dată să nu
 mai faci! Că din cartea ta ne-au cășunat toate!” Tot felul de
 25 prostii. Mă și scuipau... Și tot așa: pe ce ton! Dar asta nu era
 nimic, pe lângă crimele lor... Își omorâseră unii mama, alții
 sora... Și de-asta nu-i sufereau pe-ăștia fără pată.

RADU

Atunci, de ce n-ai stat frumușel acasă?

30

PÂNZARU

Mă gândeam c-o să-mi găsească și mie vreo pată – mai găsi-
seră la vreo doi. Și începuseră să mă caute și pe mine de bube-n-
cap, cum se zice... Și la urmă... mie mi-a plăcut de mic mu-
5 zica... țineam tare mult să văd Viena...

RADU

Frumos oras.

PÂNZARU

(amar)

10 Acolo am spart eu gheață o iarnă întreagă, cu toate că mă
dusesem pentru muzică... Treceau aia pe lângă mine în pal-
toane, în blănuri, și eu dădeam cu târnăcopul în trotuare. Ocnă!
Numai că în loc de sare... gheață. Vara descărcam lăzi, mu-
tam scara vopsitorilor... Că toată Viena se vopsește. Și în
15 pauză, când să mă odihnesc, mă trimiteau după apă caldă. Să
se spele meșterii pe mâini. Batjocură!

RADU

Atunci, bine ți-a zis Iordan ăla: ești un vântură-lume...

PÂNZARU

20 Nu, el a zis textual... Adică, ce să mai... N-a fost ți în care
să nu-i dau dreptate. I-am și scris, dar nu mi-a răspuns. Cred
c-a interpretat greșit sfârșitul. Înainte de: „Cu deosebită stimă”,
spuneam: „Sfatul dumitale a fost al unui înțelept”. Probabil că
unii au crezut că el m-a învățat să fug. (Bucuros.) Doamne, ce
25 bine că mai vorbesc românește! O dată chiar voiam să-mi pun
capăt zilelor... (Se inchină.) Lucram tot la ghetărie, abia-mi
găsisem și postul ăsta... eram slab al naibii... Ajunsesem la vreo
40 de kile. Și asta din cauză că sufeream de-o boală ciudată:
n-aveam poftă de mâncare la masă. Și când îmi venea pofta,
30 nu se nimerea mâncarea. (Râde.) Și-apoi și răcisem la un pi-
cior... Și-n ziua aia mi-am zis: „Deseară – gata! stau să iau și

banii pe ziua de azi, să nu rămână pe mâna lor, și...“ Atunci
am auzit lângă mine pe unul care, tot așa, muncea și scăpase
târănăcopul: „Lua-te-ar boala!“ Ce m-am bucurat! Dar ce s-a
bucurat el! Era flautist, savant în felul lui, îl luaseră întâi unii
de pe la miazănoapte. Și după ce-a cântat vreo doi ani prin țara
5 aia, pe-acolo, n-a mai putut să le suporte năravurile. Te che-
mau acasă la ei, în familie, și... erai obligat să vezi de muierile
lor... După aia, la o jumătate de coniac, nu te mai cunoșteau.
Nici ei, nici ele. (Uimit și enervat.) Te tratau ca pe un străin. Un
oarecare! M-a luat acasă la el, o cămăruță, de la ușă urcai direct
10 în pat. De fapt, nici nu era pat, un fel de pres. Zice: „Să-ți arăt
ceva“, și scoate o biblie transcrisă de el. Mă întrebă: „o fi
adevărat?“ I-am încurajat, am spus că sigur, așa e, există un
Dumnezeu, fericire, rai... Și nu mi-am mai luat zilele. (Pe
gânduri.) Poți să știi ce-o fi pe lumea cealaltă? Când am văzut
15 eu că sunt și alții mai decăzuți decât mine... Ce să te mai
omori? Să-ți mai iei zilele de pomană? Spune dumneata!

RADU

(distrat)

Și zi așa, tot român și ăla!

PÂNZARU

După aia... aveam un prieten aici, în Turica. Îmi tot tri-
mitea vorbă să vin la el, că nu mai poate, o să se spânzure...
și mă pune naiba să vin... și nu-l gălesc.

RADU

Se spânzurase?

PÂNZARU

Se însurase!... Se mutase la muieri, că țin câte trei-patru,
și ele n-au vrut să mă recunoască de prieten al lui. I-au inter-
zis să vorbească deschis și singur cu mine... Așa m-am ales cu
Turcia... (Pauză.) E bine să te duci acasă. Să nu te ferești de
30

mine, că nu sunt împotriva țării, nu nimic. Mă gândesc că dacă m-ar ierta Vodă c-am fugit, i-aș scrie o scrisoare de căinare și m-aș întoarce. (*Curios.*) Ce le-o fi făcând la ăștia de se căiesc?

RADU

5 Îi trage în teapă.

PÂNZARU

N-o fi chiar așa... Mai e și bârfă. (*Energic.*) Tot mai bine e-acolo! ăștia, pe aici, n-au suflet. Sunt politicoși, îți zâmbesc, dar exact o secundă cât îți răspund la salut. După aia, au îm-
10 pietrit. Nu te mai cunosc. Ca nordicele alea... O, de m-aș mai vedea acasă, acasă. N-aș mai ieși din vâgăună. Că satul nostru e o vâgăună. Să vină rudele acolo să mă vadă. Acolo să mor, să mă-ngroape... Ce, parcă, dac-am văzut Turcia, știu mai multe? Era la noi unul. Îl chema Mailat Alexandru. Ca să-ti spună câte
15 degete ai la mână, trebuia să le vadă, să le pipăie și să le numere de câteva ori, că nu-i ieseau. Lumea trebuie s-o pătrunzi cu mîntea, nu să o bați cu picioarele! Prostul poate să meargă și-n cap, că tot nu-i intră nimic în el... Doar mărăcini...

RADU

20 Ai fi având și dumneata dreptate. Văd că te usucă dorul de țară... Hai cu mine acasă.

PÂNZARU

(*trist*)

Nu, c-am auzit c-o să fie război. Așa se tot vântură vorbe
25 pe-aici de câțiva ani. Eu îi știu cât de căinoși sunt turcii. Mai bine stau aici cu ei.

RADU

Dacă ești cu mine, nu ți se-ntâmplă nimic...

PÂNZARU

30 Ai vreo trecere pe lângă Tepeș?

RADU

E frate-meu.

PÂNZARU

A! Atunci se schimbă socoteala... (*Pauză.*) Dar dacă vin
turcii, cine-mi garantează mie că n-or să se ia de mine? Eu sunt
foarte sensibil. Să nu mă atingi la slobozenie, că țiș... Țiș tare.
Cine-mi garantează că nu mă leagă, ai?

RADU

Sultanul.

PÂNZARU

(*mîrat*)

10

Îmbroboditul ăsta? Are el puterea asta? Și ce-o să zică Tepeș,
dacă se amestecă Sultanul și mă garantează tocmai pe mine?
Un nepricopsit!

RADU

(*rîzând*)

15

Păi... eu o să fiu Domnul...

PÂNZARU

A, pricep... parcă, parcă pricep... A-ha! Vreți să-l biruiți
și să-i luați tronul... Bun... Dar... nu vă e frate?

20

RADU

Ba da. Tocmai că mi-e, am și eu dreptul... Dacă vrea
Dumnezeu, nu va mai fi Domn... Și nu mai face pe prostul,
că mi-ai plăcut la început cum vedeai lucrurile. Și tocmai voiam
să te iau cu mine. Sfetic. Am mai fi discutat pe drum.

25

PÂNZARU

Mie-mi place discuția, dar fără politică. Și la urmă, prea văd
atâta oaste în jur. (*Curios.*) ăștia unde se-ndeamnă așa?

RADU

Păi, în Țara Românească, să-l batem pe Vodă...

PÂNZARU

Deci, acolo, cu tot puhoiul ăsta! Eu credeam că vă opriți
5 pe-aici pe la ăștia... Bunăoară... E adevărat c-o să ne ocupe
turcii?

RADU

Nu ne ocupă, frate, schimbăm Domnul și gata... ei se-ntorc.
Fac cale-ntoarsă.

10

PÂNZARU

Asta s-o crezi dumneata. Ce-apucă ăștia e bun apucat.

RADU

(grăbindu-se)

Spune, mergi sau nu?

15

PÂNZARU

Nu merg, că mi-e frică de Tepeș.

RADU

Nu vezi câți suntem?

PÂNZARU

20 Ce dacă! Mai bine-i scriem o scrisoare. Să ne ierte pe amân-
doi. Am nouă frați mai mici acasă. Când am plecat – am spus
că merg până la târg – mama parcă a simțit ceva: „Mă, să nu
te duci așa departe, că sunt ăștia mici, vai de maică de om! O
să le fie dor!“ De-atunci mi-a tot trimis vorbă și la Viena și aici:
25 „Vino, că nu ți se-ntâmplă nimic. Mă, se mărită soru-ta Floarea
și să fii și tu la nuntă, că ce-o să zică lumea?“ De doi ani de când
muncesc la fierăria aia, le trimit tot ce câștig...

RADU

Ce faci acolo?

PÂNZARU

Săbii. Dar sunt proaste. Să nu te-ncrezi în săbiile turcești.
Eu știu cum le lucrăm. Ne facem că le călim. Scuișăm pe ele.

RADU

Și nu te gândești că săbiile astea or să se-ntoarcă împotriva 5
alor tăi?

PÂNZARU

Cum vrei să trăiești? Și-apoi, eu sunt la mânăre. Ia încrus-
tat. Cum ar veni – partea artistică.

RADU

10

Mă uit la dumneata – ai trecut prin multe. Dacă ai rezis-
tat, înseamnă că ești om tare.

PÂNZARU

Mi-a ajutat Dumnezeu.

RADU

15

Te-aș lua sfetnic.

PÂNZARU

Nu băga oaste străină în țară.

RADU

Ce e asta?

20

PÂNZARU

Un sfat, dacă mă faci sfetnic.

RADU

(supărat)

Du-te!

25

PÂNZARU
(ridicându-se)

De-asta venisem. Auzisem c-ar fi un român pe-aici. Aveam chef să discut ceva mai înalt, mă rog. Mă duc. (*lese.*)

5 RADU

Așa om cu capul în nori n-am mai pomenit! Dar se vede că e cinstit, în felul lui. Păcat că s-a dus. L-aș fi ținut pe lângă mine. Măcar să mă facă să mai râd. Vede așa de caraghios lucrurile!

10 PÂNZARU
(se întoarce cu o bocelnuță)

O lăsasem afară. Sunt țoalele mele de primeneală. Dacă te răzgândești și te-ntorci, le dai unui spahiu să i le lase lui frate-meu al mare. Și dacă nu i-or veni bine nici lui, să le dea el lui Mailat Alexandru. Mi-e milă de el, că tare nu-l mai ajută capul. Comuna Pătlăgelele, ții minte?

RADU

Ia-ți boarfele. Or fi având păduchi, stelnite, lindini.

PÂNZARU

20 Atunci, rog eu un soldat. Dar mi-e silă să vorbesc turcește.

RADU
(enervat)

Mă,ăștia dacă ajung la Pătlăgele – fac salată din toți ai tăi. Nu numai că n-or să-i mai dea hainele lui frate-tău, dar de-
25 gălesc, or să-l belească și de piele.

PÂNZARU

Te pomenești c-o fac! Dar n-am pe cine să trimit pachete în țară, că de când cu instabilitatea asta... Că vin ăia, că nu vin... mă rog. (*Pauză.*) Ajunseși la vorba mea: o să fie prăpăd
30 mare. Poate te răzgândești. Mahomed ăsta pare om chibzuit. Să mă duc să-i spun că de ce ne ocupă? De ce tocmai pe noi?

Că n-om fi unși cu miere! (*Pauză.*) Dar nici Tepeș n-o să stea cu mâinile în sân. Acum parcă-i dau și lui dreptate. După ce-am văzut Viena, parcă mi-a mai trecut necazul.

RADU

Du-te!

5

PÂNZARU
(din prag)

Ascultă de la mine! O să fie prăpădul de pe lume. (*lese.*)

(*Cortina*)

TABILOUL 5

10

Cortul lui Mahomed.

MAHOMED

Locotenente, pe ce urme calc eu acum?

LOCOTENENTUL.

Pe urmele lui Darius cel Mare, Luminăția ta.

15

MAHOMED

Și cum fac?

LOCOTENENTUL.

Cine?

MAHOMED

20

Urmele.

LOCOTENENTUL.
(*incurcat*)

Cum să facă... lipa-lipa. Așa cum mărșăluiesc soldații...

MAHOMED

Nu! Tresaltă de bucurie că-n-sfârșit calcă pe ele cineva pe potrivă. Ce număr purta Darius la oaste?

LOCOTENENTUL

5 În ce vrei: în sulți, ca atunci, ori în șchioape, ca azi?

MAHOMED

E, așa ne mai înțelegem. Știi ce-am visat azi-noapte? Mă picta Gentile Bellini... Așa, gânditor, cu capul în palme. Cu capul lui în palme... (*Răzând.*) Îți amintești?... Mă uleia și trebuia să mă înfățișeze fioros, cu un cap sângerând la picioare-mi... și zice: „Nu pot fără model“.

LOCOTENENTUL

(dărdăind)

Cât m-am căznit să uit scena! Ați bătut din palme, a apărut
15 un dregător, ați scos sabia și hârșc! capul. „Continuă!“ i-ați spus maestrului, care se uita năuc. „Hai, ce-ți tremură mâna pe pensulă? Iată modelul!“... Când mă gândesc că puteam fi eu acela...

MAHOMED

20 Tu totdeauna îmi dai idei. Ia ieși puțin afară. (*Locotenentul ezită. Apoi, văzând privirea hotărâtă a lui Mahomed, execută porunca.*) Teiei cu artele frumoase, cu poetica, retorica și uiți de disciplină. Oamenii așteaptă să le dai un sfat, să-i îndrumi, să le deschizi ochii. (*Bate din palme.*)

25

BAFTANGIOGLU

(intră)

Locotenentul mi-a adus aminte că cerusem o audiență.

MAHOMED

(parcă uimit)

30 Drăculea?

BAFTANGIOGLU

(bâlbâindu-se)

„Luminăția Ta... e o confuzie la mijloc. Mă cheamă Baftangioğlu...“

MAHOMED

5

Atunci pe mine mă cheamă Tepeș... (*Scoate sabia și-i taie capul. Acesta cade în sală, ori într-un coș, pus la îndemână pe scenă.*) Mi-am pierdut îndemânarea... (*Oftează.*) Nici un măr nu poți tăia fără antrenament zilnic... (*Bate din palme.*)

BEȘLEAGĂ

10

(intră)

O hârtie de-a mea zace pe aici... de... la...

MAHOMED

Ești... domnitorul Țării Românești?

BEȘLEAGĂ

15

(ingenunche, îi sărută poala mantalei)

Beșleagă. (*Încercând să glumească.*) Cu B de la Ali Baba...

MAHOMED

Să zicem c-ai fi Vlad ghiaurul...

BEȘLEAGĂ

20

(speriat, văzând trupul lui Baftangioğlu)

De ce să zicem, dacă nu sunt... Eu sunt... aia... ăla... Sunt... eram... care... mda!... Ce să-i faci?

MAHOMED

Saltă capul și aruncă-l în coș! (*Beșleagă ia capul însângerat al lui Baftangioğlu și-l pune în coș. Mahomed, furios.*) Nu pe-acela, pe-al tău ziceam! (*Îl descăpățânează, capul cade în coș. Bate din palme.*)

LOCOTENENTUL

(intră)

Măria Voastră este Tepeș.

30

MAHOMED
(zâmbind)

Ascultți pe la uși! De ce n-ai venit dintr-un pocnet? Vrei să fac bătături?

5 ILOCOTENENTUL.

Dacă se-mbulzeau toți! Au trecut peste capul meu. Care mai de care îmi dădea bacșiș să-l las să-l vedeți la față. Acum i-ați văzut, s-au liniștit. Ziceau că au probleme... (Repede.) Mi-a plăcut tactica și strategia. Simplu și cu calm, ca și când ați fi
10 pus o pecete. Vi s-a risipit mânia ca fumul...

MAHOMED

De unde știi?

ILOCOTENENTUL.

Vă așteaptă Tepeș afară...

15 MAHOMED

Cum așa?

ILOCOTENENTUL.
(viclean)

Am putea să-l facem să aștepte... De ce n-am încerca?

20 MAHOMED

Nu ești tu tocmai găgăuță. Îmi pare bine că te strecori ca vulpea printre mâinile mele...

ILOCOTENENTUL.

Tepeș pare nesăbuit până la nebunie. Asta se vede chiar și
25 din aceea c-a îndrăznit să se ridice împotriva Luminăției Voas-
tre... Să-i întindem nesăbuintei lui o cursă de șobolani...

MAHOMED

Tu nu numai că ascultți pe la ușa cortului meu, dar îmi ci-
tești și gândurile... Să se trimită veste Domnului valah că-l iert.

Facem cale-ntoarsă... Să vină să ne pupe mâna și să-l mân-
găiem pe creștet. Rezolvăm neînțelegerile dintre noi din vorbă-n
vorbă, eu zicând una, el zicând alta, mai dând eu, mai lăsând
el, negustorește.

ILOCOTENENTUL.

Înteleaptă poruncă. Vine ala imediat, să vedeți.

MAHOMED

Zi-i „acela“, e egalul nostru și trebuie respectat. Am auzit
că nu e în firea valahilor să stea ca o momâie la câneapă, ca ăștia
de le tai scăfărlia și ei nu se mișcă. Oricum, turcul e dator să
10 încerce. Deși, după cum spune Radu, românii pretind că ei
sunt datori să-ncerce. Du-te. (Locotenentul iese.) Slugi, slugi, slugi.
În dreapta slugi, în stânga slugi, și eu în mijloc... singur...
În fața mea sunt blânzi ca mieluseii, se lasă gâtuiți ca vrăbiile.
15 Toți vor prăzi, glorie. Iar eu mă las târât de pofta lor de jaf. E
ușor să pornești o campanie, e mai greu s-o oprești. Visul de
azi-noapte nu mi-a căzut deloc bine.

TURACAN-BEG-OGLI
(intră)

Ciumă.

MAHOMED

Nu se poate, așa din senin.

TURACAN-BEG-OGLI

Mai rău ca ciuma: un caz de erezie.

MAHOMED

De la mahomedanism?

TURACAN-BEG-OGLI

Întocmai... Și lucrurile astea, știți, apar azi și mâine au și
molepsit jumătate din armată.

MAHOMED

M-ai speriat degeaba... Spune clar despre ce-i vorba.

TURACAN-BEG-OGLI

Unul care citește Coranul de la stânga la dreapta, îl înțelege
5 de-a-ndărâtelea, se urcă pe-o scară și propovăduiește pe dos.

MAHOMED

Și asta pe față?

TURACAN-BEG-OGLI

(neînțelegând)

10 Pe față... Întorcerea acasă. Și soldații atâta așteaptă, să le spună unul că e mai bine acasă decât în Târgoviște.

(Cortina)

TABLOUL 6

Cortul lui Radu.

15

RADU

Prietenii ți-i faci tu, frații îți vin de-a gata. Prietenii ți-i alegi... E și un proverb: frate, frate, dar brânza e pe bani. Brânza de Brăila e foarte bună, dar Țepeș, care-o păzește, e un câine... Brânză bună în burduf de câine... O să-i spargem noi
20 burdihanul, pentru că... s-a creat precedentul... Parcă marele Mircea nu s-a dușmănit cu frățiorul?

PĂNZARU

(intră)

M-am gândit... ce să mai lucrez la atelierul de săbii?...
25 Chiar dacă fac mânere, tot paloș iese!

RADU

Mergi cu mine?

PĂNZARU

Merg. Dar am un plan.

RADU

Spune.

PĂNZARU

(taină mare)

5

S-o cârmim spre Viena. Adică, nu s-o ocupăm. Vreau să spun, nu noi... că e greu de întreținut... Cât ne-ar costa!... Să-l trimitem pe Sultan. Din Țara Românească nu s-ar alege cu mare lucru... ce să iei? Pe cine să mai dezbraci? Dar de-acolo! 10 Toți în blănuri, oamenii în samur, femeile în vulpi... Țare aș vrea să mai văd o dată Leopoldgasse... asta ar fi o ocazie... Pentru că prima dată, v-am spus... am spart gheața... Acum aș vrea să iau un bulgăre de zăpadă... așa, cu gheață... și să-l dau într-un geam... cu sete, dar nu să-l sparg, mi-ar părea 15 rău... să-i sperii o țără pe ăia dinăuntru, care stau la căldurică și puțin le pasă de sud-estul Europei... că noi ne luptăm! Și-atunci să deschidă geamul, mirati, și eu să le arăt puhoiul turcesc: „Poftiți, vi i-am adus, cazați-i, lenjerie curată, furaje, într-un cuvânt, spălați-vă pe cap cu ei“.

20

RADU

Uite unde-l duce capul!

PĂNZARU

Ce palate! Să mai apuc să le iau o dată seama... Prima dată nu prea mi-a tihnit... Acum le-aș vedea cu alți ochi... Con- 25 tează mult și ce ai în spate...

RADU

(râzând)

Vii? Haide...

PÂNZARU

(grav)

Da, dar poate-l îmbrobodim pe Sultan... I a Viena și Dunărea
ar fi mai mică, mai gătuită... Trecerea peste ea e mai ușoară.

5

RADU

(îl bate pe umăr)

Facem târgul!... Dă-mi Viena, na-ți...

PÂNZARU

Nu trebuie să-mi dați nimic... E de pomană... Singur am
10 plecat de-acasă, singur aș vrea să mă-ntorc. Asta e ideea mea de
bază... dacă m-ați urmărit... Parcă sunteți cam nervos... Mă
reped să-mi iau boarfele, calabalăcul și vin cu dumneavoastră...

RADU

Chiar mă duc să tăinuiesc cu Sultanul... În ce direcție e
15 Beciul sau Viana?

PÂNZARU

Vin acușica... și v-arăt eu cu mâna. *(Iese.)*

RADU

Cum își pierd oamenii mințile! Sau eu n-oi mai fi zdravăn?
20 Întâlnirea asta a turnat gaz pe foc. Pe el îl doare inima de satul
lui, de rude, de Mailat Alexandru... dar eu, care sânger pen-
tru toată țara?

LOCOTENENTUL

(intră)

25 Tocmai treceam pe-aici... voiam să vă dau binețe.

RADU

S-a nimerit bine... I-ai văzut pe cel ce-a ieșit adineauri din
cortul meu?

LOCOTENENTUL

Mustăciosul ăla?

RADU

E un valah... spion de-al lui Tepes...

LOCOTENENTUL

5

Cine-ar fi crezut?... În orice caz, gâdea-ți va fi recunoscător.
(Râzând.) Acum i s-a năzărit să-i spintece cu fierăstrăul! Se tine
de strengării.

(Cortina)

TABLOUL 7

10

În cușca lor, prizonierii greci au gânduri mari.

ZUNIS

Câtă vreme nu vom ajunge la o înțelegere între noi, nu cred
că putem urni din loc căruța.

FINANȚELE

15

Din păcate, ea merge singură.

ÎMPĂRĂTEASA

Bine că ați venit la vorba mea. Și va prinde o viteză din ce
în ce mai mare.

ZUNIS

20

Pentru că nu ne înțelegem între noi.

FINANȚELE

Care noi?

ZUNIS

Cu ministrul de război, cu mine, cu Împărăteasa Bizanțului. 25

FINANȚELE

Vă situați pe o poziție caraghioasă. Afanisită. Răsturnarea nu se poate face decât punând umărul la loitră.

ZUNIS

5 Hai, să nu-i mai zicem căruță. Că ăștia care ascultă cred că facem vreo aluzie.

ÎMPĂRĂTEASA

Dar cum s-o numim?

ZUNIS

10 Pe șleau: Imperiu. Să terminăm odată cu genul ăsta esopic! Noi l-am dat pe Esop, noi o rupem primii cu aluzia și vorbim deschis împotriva... căruței...

FINANȚELE

Turcilor...

15

ÎMPĂRĂTEASA

Nu că mi-ar repugna violența... Uitați-vă la noi: suntem supuși la un tratament... că te doare și capul...

ZUNIS

... și trunchiul și membrele...

20

ÎMPĂRĂTEASA

Dar în condițiile de față nu se poate acționa decât din umbră.

FINANȚELE

Să zicem c-am începe o răscoală... Las la o parte faptul că nu dispunem de tunuri... Nu mai pomenesc nici de celelalte
25 arme de foc... mai mici. Dar n-avem nici măcar arme albe, junghere...

ÎMPĂRĂTEASA

Dacă pătrunzi în bucătăria Bizanțului vezi că se taie cu dinții... Cu unghiile... Nu se găsesc custuri.

ZUNIS

Poftim...

5

ÎMPĂRĂTEASA

Și n-ai nici ce să măcelărești... chiar de-ar fi cuțite...

ZUNIS

Pai vedeți?

FINANȚELE

10

Atunci, cum vrei tu să...? Și, în afară de asta, n-avem oameni. Suntem o mână de indivizi, într-o gheretă, închisă pe dinafară, păzită și trasă după căruța Sultanului... De data asta e vorba de căruța propriu-zisă...

ZUNIS

15

Și ei la-nceput se numărau pe degete... Dacă vrem să-i batem, trebuie, mai întâi, să-i cunoaștem. Să ne cunoaștem bine dușmanii. Să vedem cine sunt, de unde vin și ce caută.

FINANȚELE

Într-adevăr, cine sunt ei?

20

ÎMPĂRĂTEASA

Cine sunt ei?

ZUNIS

Să recapitulăm.

ÎMPĂRĂTUL

25

Recapitulăm.

FINANȚELE

Nu. Mai întâi să vedem cine sunt grecii...

ÎMPĂRATUL.

(*curios*)

Grecii? Cine sunt grecii? Or fi ăștia niscăi grecotei... ha-ha!

ÎMPĂRĂTEASA

5 Da, mai întâi să vedem cine suntem noi, e mai demn.

FINANTELE

De ce-am decăzut în halul acesta și-am ajuns de ne bate vântul?

ZUNIS

10 Atunci, să vă explic... Elinii se molesiseră... Vorbesc acum ca un străin, spre a fi obiectiv... Mai întâi s-au bătut cu toți. Cu hunii, cu celții, fără deosebire. Când au încetat cu cuceririle, s-au înmuiat. Aveau mercenari care luptau pentru ei. Islamul i-a hipnotizat parcă de la distanță, puțin câte puțin.

15 Până s-au pomenit cu ei sub porți...

ÎMPĂRĂTEASA

Cu ei... cu cine?

ZUNIS

Cu turcii...

20 FINANTELE

Cine sunt ăștia?

ÎMPĂRATUL.

(*se bagă și el în vorbă*)

Arată-mi unul în șalvari și-l identific a fi de cult musulman.

25 FINANTELE

Cine să pornească răzmerița? Cine să te sprijine?

ÎMPĂRATUL.

Împotriva cui să lupți?

ZUNIS

(*răzând*)

Dușmani s-ar găsi! Dar n-ar trece nici o zi și Mahomed i-ar măcelări nu numai pe toți răsculații, dar și pe toți creștinii, pe motiv că au simpatizat.

RĂZBOIUL.

Ca ministru de război, știu ce-nseamnă să-ți iei răspunderea unor oameni pe care-i trimiți la moarte. Trebuie să procedăm tactic! Să lăsăm să se destrame de la sine...

ÎMPĂRĂTEASA

Cum ne-am destrămat noi. Bravo!

RĂZBOIUL.

Din sânul propriilor mitocoseși...

ZUNIS

Lungeste, Doamne, boala!

RĂZBOIUL.

Și noi doar să descoperim aceste puncte slabe, să le speculăm în interesul creștinilor... (*Cu avânt.*) Să încurajăm șușoteala, zăzania, vorba cu două tășuri, pâra, linguseala și laudăroșenia. Să-i facem să se laude până pică jos, până leșină...

ZUNIS

Iluzii! Nu, hotărât, nu! Pentru că, dați-mi voie să spun pe șleau: habar n-aveți cine sunt turcii.

ÎMPĂRATUL.

E-he... cine-or fi ipochimenii, că eu de ăștia n-am mai auzit. Auzii de perși, de celți, de mameluci...

ZUNIS

Păi, la 1200, cine auzise de ei?

ÎMPĂRATUL.

Eu, nu!

ZUNIS

Câțiva învățați... ceea ce nu-i cazul. (*Semn către Împărat.*)

5

FINANȚELE

Pe la 1200 nu existau, frate. Noi îl dădusem pe... cine?

ÎMPĂRATUL.

Pe cine?

ZUNIS

10 Aici e... că sunt atâția...

FINANȚELE

Să vedem cu cine începi... Ia să te vedem...

ÎMPĂRĂTEASA

În filozofie... ca să-i facem zob...

15

ZUNIS

Bine... Pe Socrate, pe urmă pe Platon... la urmă, pe Aristotel... Și-a trebuit să mai treacă vreo cincisprezece veacuri, ca să vină turcii și să se ocupe și ei de filozofie...

ÎMPĂRATUL.

20 Să ne ocupe filozofia...

ZUNIS

Au pornit din Asia c-o ceată mică, atâtica, de războinici... Au ocupat... aia... au ocupat ailaltă... Împăratul Bizanțului a făcut greșeala de a accepta o garnizoană... după care a pierdut
25 Adrianopolul... Puseră un picior în Europa? Puseră.

ÎMPĂRĂTEASA

Cu ce drept?

ÎMPĂRATUL.

Cu dreptul.

ZUNIS

Apoi au atacat Albania cea vitează... Belgradul... dar s-au retras în fața strasnicului Iancu de Hunedoara... pentru a profita, doi ani mai târziu, de neînțelegerile dintre principii creștini și a cucerii Serbia... după cum luaseră mai înainte și Bulgaria... Acum Valahia a rămas descoperită...

5

ÎMPĂRĂTEASA

Hai, oprește-te, că mi-ai făcut capul calendar solar.

10

ZUNIS

Dar cât o să mai reziste și Valahia?

FINANȚELE

Această campanie va muta granițele Imperiului, hăt... spre inima Europei...

15

ÎMPĂRĂTEASA

Și ce trebuie să facă grecii?

ZUNIS

Acum, când știm bine cine suntem, când ne cunoaștem și inamicul, nu ne-a rămas decât un singur lucru...

20

ÎMPĂRATUL.

Aia e, că nu ne-a rămas decât un singur lucru...

ZUNIS

Să acționăm... și la prima ocazie... să nu mai lăsăm să cadă Bizanțul... (*Apare Harapul lângă cușcă.*) Să încurajăm răscoalele
25 pentru eliberarea țărilor mici.

FINANȚELE

De ce vorbești prostii?!

RĂZBOIUL.

Lupta trebuie dusă pe un plan mai subtil...

HARAPUL.

Cel mai frumos spectacol de pe lume e cel oferit de greci
 5 la pușcărie... Au atâta energie, atâta spirit de... contradicție...
 N-am timp să-i ascult, cât mi-ar plăcea mie... Construiesc
 sisteme perfecte cum face părul pere – și la urmă alte sisteme
 perfecte cum face mărul mere. Și la urmă alte sisteme perfecte
 cum face măslinul... Măsline? Nu, corcodușe. Pentru că alto-
 10 iesc o idee nouă pe una veche... și tot perfect iese... și uite-așa
 li se acrește de perfecțiune, li se apleacă, și tot ei întorc totul
 pe dos... Și sunt într-o veșnică frământare. Aveam în sat unul
 care mânca aluatul – nu avea răbdare să se coacă pâinea, mânca
 pe furis coca crudă. Ăștia sunt grecii.

15 ÎMPĂRATUL.

Ce, a și venit ora prânzului? (*Întinde mâna printre grații. Harapul
 îi dă la palmă. Zumis, idem. Ceilalți, idem.*)

ÎMPĂRĂTEASA

Lașilor! Neisprăviților! Fanfaronilor! Așa se întinde mâna?
 20 (*Întinde și ea mâna.*)

(*Cortina*)

ACTUL II

*La Dunăre. Oastea turcească se pregătește să treacă în Țara Românească.
 Se lucrează la un pod de vase. O corabie s-a scufundat fără pricină. Corabia
 Sultanului, în care se află și Radu cel Frumos, e ancorată la tărnul turcesc.
 Pe tărnul românesc, mișcări misterioase.* 5

TABLOUL 8

*Papuc, cu un pâlce de ostași și căpitanul Toma, urmărind desfășurarea
 inamicului.*

PAPUC

Ei, fraților, pe unde scoatem cămașa? 10

UN OSTAȘ

Pe cap.

ALT OSTAȘ

Cu cap cu tot. (*Râsete mănzești.*)

PAPUC 15

Are cineva vreo idee? Vodă așteaptă idei de la popor.

UN OSTAȘ

Poat' să aștepte mult și bine... Măria Sa e capul, pe acolo
 scoatem cămașa. Tălică știe ce-a poruncit Măria Sa. Tălică, ce-o
 spune, aia o fi! 20

ALT OSTAS

Sfânt!

UN OSTAS

E-he! Nu-i lipsesc lui Vodă ideile...

PAPUC

5 Ai dreptate, băiere. Măria Sa chibzuiește că de altceva ducem noi lipsă.

UN OSTAS

Poate de-ăștia cu tichie. (*Râsete.*)

PAPUC

(serios)

Și turci avem destui.

TOMA

(a stat mai pe lături, cercetând cu atenție malul celălalt)

15 Câtă frunză și iarbă.

PAPUC

Ne-a procopsit Dumnezeu, căpitane Tomo.

ALT OSTAS

O fi adevărat că însuși Sultanul s-a pus în capul lor?

PAPUC

20 Chiar așa... uite-l cum stă în cap... (*Râsete.*)

UN OSTAS

Este o vorbă veche, cap să fie, că belelele curg... Și atunci, stai și le numeri.

PAPUC

25 Vin de la Vodă. E trist. Zice că oastea noastră e tare mică. Dacă e să dăm piept de-adevăratelea, nu rezistăm un conac.

ALT OSTAS

Ne-om apăra până la ultimul om.

TOMA

Da, dar după aia?

UN OSTAS

După aia, om mai vedea.

PAPUC

Cu ce ochi? (*Enervat.*) Cu ce ochi?

ALT OSTAS

Cu mintea românului de pe urmă.

PAPUC

E bine s-o avem înaintea. Căpitane... de ce te cheamă Toma?

TOMA

(mirat)

Pe mine?

PAPUC

Așa s-a întrebat deodată Măria Sa: „De ce-l cheamă pe ăla Toma? Tocmai pe Toma, Toma.“

TOMA

Ei, acum asta! Pentru că nu mă cheamă Vameșu.

PAPUC

Ăi fi și tu vreun necredincios?

TOMA

(jignit)

Nu ziceti vorbă mare... N-o să jur în fiecare zi credință... 25
Eu, cu fapta.

PAPUC

Știu... știu. Dar de ce te cheamă așa? Mă gândeam că ce ne lipsește nouă acum e...

TOMA

5 Ce?

PAPUC

O trădare...

TOMA

(râzând)

10 De, ne crapă buza... De altfel, una s-a și făptuit. Știți, ajutorul promis...

PAPUC

Nu-mi mai aduce aminte...

TOMA

15 Și nici din partea ailaltă n-o să primim măcar o suliță.

PAPUC

(către trupă)

De-ai ziceam, nu c-aș vrea să vă demoralizez, dar suntem puțini. Al dracului de puțini.

20

OSTAȘII

Ne-om descurca noi!

PAPUC

Mă gândesc că poate vreunul ar vrea să fugă la ei. Să spună deschis. Care ești ăla?

25

UN OSTAȘ

M-aș duce, dac-aș ști că-i sperii... *(Ceilalți: „ba, ba!”)*

PAPUC

Nu-s mulțumit de echipa de intrători la apă. Stau prea puțin în adânc. Un vas... uite-l cum se mai duce la fund... dar stați prea puțin sub apă!...

TOMA

5

les când să le crape tâmpla... vin la suprafață, trag o gură de aer... și zdup...

PAPUC

De ce respiră? Nu pot și ei răbda măcar o jumătate de ceas...

TOMA

10

E anevoie...

PAPUC

Nu le cerem asta decât azi.

UN OSTAȘ

Nu mai e aer în apă, căpitane! De când cu ăștia, nu mai e aer nici în apă! Știți cum făceam noi când eram mici și mergeam la scaldă? Luam o trestie-n gură... Chiar puteam cânta pe sub apă, ca din fluier.

PAPUC

(râde)

20

Uite că s-a ivit o idee strașnică... și dacă dușmanii dau foc la trestii, le atâță?

STAN

(vine din dreapta)

Podul de vase înaintează. S-au făcut luntre și punte.

25

PAPUC

Ce facem, Popa Stan? Am venit aici ca să ne zgâim la inamic, sau să-l împiedicăm?

STAN

Oamenii sunt la locul lor. (*Ezitănd.*) Am prins unul care zicea că-i e frică...

PAPUC

5 Asta-i bună! Ce zicea?

STAN

Că-i e frică... Dărdăia... și l-am întrebat: „De ce dărdăi așa?” Zice: „De frică. M-am scăpat pe mine.”

PAPUC

10 (*aspru*)

S-a înțeles cu ei... Uite-așa se introduce panica... (*Amenințator.*) V-am spus că printre noi există trădători?

STAN

15 L-am pedepsit, deși cu părere de rău... Era un copil, n-avea nici 13 ani... Venise voluntar, tocmai că se știa fricos și voia să se călească...

PAPUC

Mai sunt și alții ca el și n-am timp să-i dibuiesc acum pe toți... (*Către Toma.*) Așază oștenii într-un șir. Îi vom pedepsi.

20

TOMA

(*înlemnit*)

Suntem o mână de oameni, căpitane!

PAPUC

Toma!

25

TOMA

(*merge agale în fața soldaților*)

Smirna! Alinierea pe un rând... de la dreapta la stânga, numără! Adică stați, încă nu... (*Către Papuc.*) Nu pot altfel (*Intră în rând.*)

PAPUC

Căpitane, înnebuniși?

TOMA

Acum, cum mi-o fi norocul... (*Papuc se plimbă nervos.*)

UN OSTAȘ

5

Ce e aia decimare?

ALT OSTAȘ

O să vezi tu. Se numără până la zece. Pe urmă, fiecare al zecelea e scos în față. Pe urmă, i se taie capul... Harsc! și gata... Mai mare dragul... Pe urmă, nu știu... și nici nu-mi pasă, după ce mi-or reteza glava... 10

UN OSTAȘ

Cu tot ce-ai băgat la glavă?

ALT OSTAȘ

Decimarea e un cuvânt de origine latină. 15

UN OSTAȘ

Mă faci să râd... Nu vine de la... „de ce, mă?”

ALT OSTAȘ

Mă-nveți tu pe mine?... M-am strecurat prin vreo trei decimări până acum... M-a ajutat Maica Precista... (*Îngenunche și-și face cruce.*)

PAPUC

(*izbucnind*)

Cât să mai aștept?

TOMA

(*comandă din rând*)

25

De la dreapta la stânga, până la zece, numără! (*Începe numărătura.*) Numerele zece, trei pași în față!...

(Vreo șapte slăcâi execută trei pași în față. Printre ei se află Un ostas, Alt ostas și Toma.)

UN OSTAS
(cătore Alt ostas)

5 Îmi amorți un picior... de când tot șed așa...

ALT OSTAS

Mai bine-ți amorțea gâtul... nu-l mai simțai...

UN OSTAS

Vezi-ți, mă, de treabă. Mâna dreaptă a lui Vodă glumeste...

10 Cine știe, vrea să ne încerce...

PAPUC
(cătore cei șapte)

O pretenție mai am de la voi. Să-mi strigați tare, de trei ori: „Huo, trădătorilor!“ Hai, da' tare, să vuiască pădurea.

15 OSTAȘII
(răcnesc)

Huo, trădătorilor! Huo, trădătorilor! Huo, trădătorilor!

PAPUC
(un moment de tăcere)

20 Ia-i pe acești trădători.

UN OSTAS
(râzând)

Hă, hă!

25 ALT OSTAS
(cătore Un ostas)

Mai tacă-ți gura! Dacă nu pomeneai cuvântul numărătoare, am fi răs și peste un ceas...

UN OSTAS

Nu se poate, frate-meu, să ne jugănească degeaba... Așa, hodoronc-tronc... Că dacă află Măria Sa Vlad...

ALT OSTAS

N-om trăi și n-om vedea.

PAPUC
(cătore Toma)

Ieși din rând.

TOMA

Ba... Ori pe toți, ori nici unul.

PAPUC
(fierbând)

Bine. Dați-mi sulița! *(I se aduce o suliță. Merge la primul ostas și-l străpunge.)* Alta! *(I se dă altă suliță. Cu sulița întinsă, trece în dreptul lui Toma.)* Și aveam atâta nevoie de căpitan!

TOMA

Iar eu, atâta nevoie de ostași!

PAPUC

N-ai învățat să fii crud, Tomo?! Uite ce ne-asteaptă. *(Arată spre țărnuțul celălalt.)* Putem sta ca babele?

TOMA

Să lăsăm cruzimea la lupi și la cei ce vor să le semene. Noi cu omenia ne-am ținut și ne ținem.

OSTAȘUL
(cel străpuns de suliță)

Tine-mi-l, Doamne... *(Fredonând.)* Tine-mi-l... Doamne, nu mi-l pierde... Nea Tomo, eu mor sau ce mă fac...! Țsta mă ucise, sau...? Credea că am pieptul de aramă și când colo... Să spuneți acasă că de la turc. Ah, al naibii, cum mă nimeri.

TOMA

E rândul meu, hai odată!

PAPUC

Vreau să mori convins că am dreptate. Numai dând exemple groaznice, putem, într-un timp ca asta, stăvili hotia, lașitatea, vorba lungă, curvia, minciuna, trădarea. Rămân cei ca 5 arhanghelii...

TOMA

Doar cu doi, trei arhangheli, tot un drac! Pe biserici, vezi că și sfinții ăștia sunt cete, cete... Altfel, se întinde iadul pe toți peretii...

10 PAPUC

Vorbesti de parcă partea boantă ar fi către tine. E cam grea sulita asta. Nu mă ține așa cu mâna întinsă, că nu sunt milog...

TOMA

Învată să fii drept, nu crud. Și, când ai puterea, nu-ți mânji 15 mâinile cu sânge nevinovat. Trăiesc printre ei. Pentru mine, fiecare are un nume, nu e „Un oștean“, „Al doilea oștean“. Știu că acela e Ion al Floarei, celălalt, Gheorghe Trancă ori Vasile al lui Dumitru al Mic... Mi-au încredințat nu numai viața, care iată, ce mult atârnă, ci și toate necazurile lor. Nu pot fi căine 20 turbat cu ei... (*Arătând spre ostașul ucis.*) Cum îl chema? Uite-te la el și, dacă știi cum îl cheamă, strigă-l pe nume și învie... Și vei avea încă un braț în oastea ta cea mică.

PAPUC

(se uită spre ostas)

25 Parcă l-am văzut pe-aici.

TOMA

Era Ilie de la Malul mare. Are o casă țuguiață, acoperită cu 30 sindriță, trei copii mici și-o nevestă oacheșă. Să-i închideți ochii, căroro nu le venea să creadă ce văd. Și îngropați-l creștinește... Îngropați-ne creștinește! (*Tipând*) Hai, odată! Eu am cerut ca

ascuțișul să fie trecut prin venin. Știi că nu mi-e frică de moarte...

PAPUC

(aruncă sulita; către ostași)

Împrăștiati-vă. (*Ostașii se împrăstie prin scenă.*) E bine pentru 5 Măria Sa să aibă și oameni încăpățânați ca tine. Deși, nici tie n-o să-ți fie prea moale... (*Toma iese.*) Uneori, parcă mi se pune, așa, o ceată pe ochi...

UN OSTAȘ

Știam eu că e cu viclenie. Măria Sa v-a poruncit: „la pune-i 10 p-ăia la-ncercare“.

AL.T OȘTEAN

Ce, capul omului e tărăcută, să dai cu el de-a azvârli-telea?... Și măcar de-ai nimeri în turci...

TOMA

15

Băieți, v-ați purtat ca niște adevărați patrioți... Acum știm că nimeni n-o să trădeze.

AL.T OȘTEAN

Huo, trădătorilor!

TOMA

20

La noi nu există trădători. Suntem săraci lipiți... sau se zice: săraci lipsiți?

UN OȘTEAN

Ni s-a lipsit burta de șale.

PAPUC

25

Tomo, Tomo... Afurisit nume! (*Râzând.*) Știi ce mi-ar fi părut rău? Se nimeriseră tocmai ai cu limba despicată. I.e dăm voie supușilor noștri să mai și glumească. Să-și ascută mîntea ca sabia. (*Către Toma.*) Acum, strânge trupa buluc. N-am mai

rămas decât noi și ei (*Pauză.*) Ce facem? Are cineva vreo idee țapănă?

O VOCE

Să vină mai iute păgânii! Câtă fiere-am strâns în mine...
5 (*Toma cu ostașii ies.*)

PAPUC

(*Merge la ostașul care a rămas întins*)

Iar dacă m-ai fi întrebat: „De ce?“, ți-aș fi răspuns: „De-aia!“
Asta e situația. Ce caută turcii aici, peste arătura noastră? Ce
10 le-am făcut? Singurul răspuns e acesta: „De-aia!“ De-aia ei,
de-aia noi! De-aia tu! (*Îi închide ochii.*) Iartă-mă, frate Ilie.

(*Cortina*)

TABILOU 9

Bazinul de înot. Izabela și două tinere cadâne, cu picioarele-n apă,
15 *studiind o hartă.*

O CADĂNĂ

Prima mea bătălie... Asta e Dunărea, nu?

IZABELA

Harta e bună, a întocmit-o un învățat elin, pe piele de vițel
20 velin...

O CADĂNĂ

Cum ar veni... noi suntem cu picioarele în Dunăre?

ALTĂ CADĂNĂ

Și cu fundul în două luntri...

25

O CADĂNĂ

(*arătând spre hartă*)

Nu, Radu e... în două luntri. Ce-ai zice să piardă?

ALTĂ CADĂNĂ

Dacă însuși Sultanul e cu noi...

IZABELA

Cu el.

O CADĂNĂ

5

(*râzând*)

Din moment ce suntem aici, înseamnă că însuși Sultanul
este cu noi... și noi cu Radu.

ALTĂ CADĂNĂ

Dar valahii ăștia or fi tari?

10

IZABELA

Depinde... (*Despletindu-și părul.*) Uf, ce greu mai cântărește
și părul ăsta... Văd, fetelor, că v-ați vârat în politică până-n
gât... I ăsați-o pe seama bărbaților...

ALTĂ CADĂNĂ

15

Ce părere ai de tulburările astea din...?

IZABELA

(*tristă*)

Aflați de la mine. Nu se mișcă nici o frunză... Pretutinden-
20 i... e stagnare și-o moțială...

O CADĂNĂ

Dar de războiul ăsta fulger, n-ai nimic de zis? Ori nu-l pui
la socoteală? Vorba aia: ce-i al Sultanului, bașca... (*Râd.*)

ALTĂ CADĂNĂ

I-ai văzut pe eunuc, Izabela? Aș fi dorit niște valuri. (*Fre-*
donând.) „Valuri, valuri... legănându-se lin.“ Vorba ta, prea e
totul neclintit aici.

IZABELA

O fi trecut la alt bazin mai mare... Tot ce se poate... Turcii vor să controleze și sirenele din Mediterană... (*Se aud țipete de groază.*)

5 ALTĂ CADÂNĂ

Ce e? Iată, tot se mai întâmplă ceva... Bine c-a dat Dumnezeu... (*Țipetele continuă.*)

O CADÂNĂ

E groaznic...

10 IZABELA

Noul nostru staroste de lucrări...

ALTĂ CADÂNĂ

De ce țipă ca un disperat? Vrea să ne arate că are glas? Se antrenează?

15 IZABELA

Taci... săracul...

ALTĂ CADÂNĂ

Ferice de el... Rabdă puțin, dar după aceea...

20 O CADÂNĂ
(*însălmântată*)

Îl rad și-n cap?

IZABELA

Și-a pus ochii pe el...

O CADÂNĂ

25 Era măcar frumos?

IZABELA

Ce folos?... din acest moment, a și început să se îngrășe... la ascultați...

ALTĂ CADÂNĂ

(ascultând)

Parc-aud cum se îngrășă cineva... Asta e pacostea eunucilor... Se umflă-n pene...

IZABELA 5

Făinoasele...

ALTĂ CADÂNĂ

Dulciurile...

IZABELA

(savant) 10

Și lipsa de orizont!... Sultanul a vrut să pedepsească exemplar un pașă... Sultanul, de fapt, Radu... Intrigile lui, codanelor! S-a certat ieri cu Pașa din Vidin. Acesta i-a zis nu știu ce... și uite... ce-nseamnă să nu-ți ții gura! Plătești cu capul. Cilibiul are mare influență asupra...

15

ALTĂ CADÂNĂ

Tot se mai teme că n-o s-apuțe tronul?

IZABELA

De câte ori Sultanul trece prin câte o criză, mai taie dintr-un pașă.

20

O CADÂNĂ

Asta e regula jocului, am auzit...

IZABELA

Nu știu dacă e regulă... dar așa se întâmplă... de regulă... (*Răzând.*) Și după aia, îl cheamă la el și-l întreabă cu o voce plină de compătimire: „Cum îți mai merge, drăguțule?“ Cică ar vrea să scrie un tratat despre simțirea aleasă a subțiaților săi. Dar se plânge că n-are timp.

ALTĂ CADĂNĂ

Deocamdată adună material.

IZABELA

În primele trei zile, pedepsitul se simte dezorientat. Cică
5 e ca și când ți-ai fi pierdut busola pe marea învolburată a vieții.

ALTĂ CADĂNĂ

Creanga de sub picior...

O CADĂNĂ

Hi, hi...

10

IZABELA

Apoi... (*râde*) îi e mai bine... Parcă vede lumea cu alți
ochi... Îi mulțumește că i-a deschis acești alți ochi. După vreo
două săptămâni, începe să cânte...

ALTĂ CADĂNĂ

15 Subțire...

O CADĂNĂ

Deci, omenirea ar izbucni în cânt, dacă... (*Râsete.*)

IZABELA

Sultanul voia la un moment dat să... chiar el... să...

20

ALTĂ CADĂNĂ

E aprig la mânie?

IZABELA

Aprig. Dar numai la mânie. A intrat cu sabia în ceata
generalilor...

25

O CADĂNĂ

De atunci s-a înființat corul eunucilor?

IZABELA

Întocmai. Trebuie să facă și oamenii ăștia ceva. Să-i bage
și pe ei într-o pâine.

O CADĂNĂ

(*enervată*)

5

Ia mai ducă-se pe pustie... că prea s-au înmulțit ca
ciupercile...

IZABELA

(*cu compătimire*)

Nici de ei nu e ușor. Asta li se cere. Sunt la discreția cerinței
vietii.

O CADĂNĂ

Ba e ușor... dacă nu mai au nici o dorință...

(*Din nou, țipetele.*)

ALTĂ CADĂNĂ

15

(*astupându-și urechile cu degetele*)

Ce nesimțire! Nu se gândește că deranjează...

IZABELA

Și-i plăceau atât de mult florile! Se dădea în vânt după
orhidee!

20

O CADĂNĂ

I.-ai cunoscut personal?

IZABELA

Într-un fel, îi datorez viața... în palat. (*Înspăimântată de amintiri.*) Vai! pe mine mă înhățaseră niște derbedei de spahii... Și după ce mi-au jumulit juvaerele, unul voia... să mă înjunghie...

O CADĂNĂ

A...

ALTĂ CADĂNĂ

Da?...
5

IZABELA

Și numai ce apare Pașa din Vidin și țipă la ei: „Zurbagiilor!
Nu vedeți ce icoană bizantină stilizată?“ A început să se închine
în fața mea, zicând că, deși păgân, el crede în stilizare!... Pașă,
pașă... dar se purta ca un crai... Ca să spun sincer, m-a
cucerit...

O CADĂNĂ

(cu răutate)

10

Ba, că era și greu!... Cuceriseră ei Bizanțul! Îl trecuseră prin
sabie...

IZABELA

Nu, că dacă nu mi-ar fi convenit, opuneam rezistență!
15 *(Înflăcărată.)* Cu orice pret, vă dau cuvântul meu. Țipam, de...

ALTĂ CADĂNĂ

N-ai mai fi schimbat nimic. Soarta Imperiului vostru fusese
pecetluită.

IZABELA

(mai moale)

20

Da, dar oricum... Noroc că nu eram fecioară...
(Țipete, vocea Pașei din Vidin implorând: „Nu-mi scoate-ți ochiul!“...)

O CADĂNĂ

(după o pauză, ca și când ar mai fi așteptat un geamăt)

25

Nu-mi plac eunucii chiori...

IZABELA

Dragă, când începe să-ți ia Dumnezeu, apoi îți ia...

O CADĂNĂ

Iui, se pare că-i ia Allah...

30

IZABELA

Toți sunt la fel...

ALTĂ CADĂNĂ

Deci, nu-i bine să te ici în bețe cu Radu...

IZABELA

Radu a pretins zestre Țara Românească. Și, uite, ne pregă-
tim să i-o punem în ladă. Să știți: va trebui să luptăm ca niște 5
zmeoaice...

ALTĂ CADĂNĂ

Să scoatem flăcări pe nări? *(Râde.)* Să-nghițim săbii? Orice,
dar săbii, nu!

O CADĂNĂ

(spriată)

10

Ce, chiar or să ne dea și nouă spângi? *(Imitând.)* În gardă,
Drăculea!

IZABELA

Tepeș e viteaz și viclean... *(Tristă.)* Și nu-i plac deloc cadă- 15
nele! Păreră lui e că toate sunt niște... *(Îi spune ceva la ureche.)*

O CADĂNĂ

(indignată)

Noi, curve? E, e! Că mai cinstite decât noi... N-a avut oca- 20
zia să cunoască excepțiile de la regulă...

IZABELA

N-ai înțeles, prune uscate.

O CADĂNĂ

Cum, prune uscate?

IZABELA

25

Toate cadânele, zice, sunt prune uscate.

ALTĂ CADĂNĂ

(secret)

Aș vrea să piardă turcii...

O CADĂNĂ

Ești nebună? Și ce-o să faci la Curtea lui Țepeș?... Tu n-aiuzi că ăsta nu bea, nu mănâncă și nu doarme? Nu...

ALTĂ CADĂNĂ

5 Să mă elibereze din sclavie... (*Visătoare.*) Să-mi zică la ureche: „amărată turturică“... Am auzit că Țepeș e strigoi... Îmi plac strigoi. Au ceva aparte... Beau sânge de om... Ești ca o cupă în mâna lor...

(*Iarăși, țipetele.*)

10

O CADĂNĂ

(*enervată*)

Dar ce-i fac, soro, n-au mai terminat... Să ne tihnească și nouă baia...

IZABELA

15 Operație grea... Gândește-te: îi scoți unui om un ghimpe din picior și tot... Dar aici, câtă atenție!

ALTĂ CADĂNĂ

Dacă Sultanul o ține tot în ritmul ăsta, o să rămânem fete mari...

20

O CADĂNĂ

O să împletim cozi albe.

IZABELA

(*cu importanță*)

Trebuie să fie la mijloc rațiuni de stat...

25

ALTĂ CADĂNĂ

Bineînțeles... Altfel... nitam-nisam... Să apuci un nevino-vat de gulere...

O CADĂNĂ

(*pe gânduri*)

Da, da...

(*Ușa se deschide și apare Pașa din Vidin. Încearcă să zâmbescă.*)

PAȘA DIN VIDIN

5

Bună ziua și cu sănătate! Mi-ați fost date în primire adineuri... printr-un decret special... (*Râde.*) Am plătit cam scump plăcerea de a fi în preajma voastră, frumoaselor...

O CADĂNĂ

(*încet*)

10

Așa vorbesc toți când sunt din proaspăt. Apoi încep să ne vadă numai defectele... Sfârșesc prin a ne urî...

IZABELA

Pașa din Vidin! (*Îl îmbrățișează.*) Mă bucur că te văd. Tot pașă ai rămas!

15

PAȘA DIN VIDIN

(*ezitând*)

Așa și așa...

IZABELA

Iasă, tot e bine... Decât fără cap.

20

PAȘA DIN VIDIN

Da, dar numai cu capul pe umeri? (*Începe brusc să plângă.*)

(*Cortina*)

TABLOUL 10

5 *Tablou aproape mut. Decor cu cușca prizonierilor bizantini. Masa întinsă. Personajele mănuiesc niște cuțite și furculițe imaginare. Stratos le explică ceva. Apare Harapul, îl înhață pe Stratos, îl trage afară. Cei rămași se agită. Zuniș scoate o foaie de hârtie, o citește, apoi le-o dă celorlalti s-o semneze.*

Îndârjire mare. Harapul îl aduce pe Stratos, care nici nu se mai poate tine pe picioare. Eventual, să apară chiar alt actor, mai bătrân, în rolul lui Stratos.

ZUNIS

(privindu-l lung)

5 I.-au desfigurat rău de tot. Mda...

RĂZBOIUI.

(spre Stratos, semn cu mâna)

Câte?

(Stratos, abia adunându-se, semn că două.)

10 FINANTELE

Care?

(Stratos desenează în aer ceva ca o hartă.)

ZUNIS

Galia.

15 (Stratos – semn că nu, iar desenează, o cizmă.)

ÎMPĂRĂTEASA

(n-a fost atentă la joc)

Zice să-i tragem ciubotele. Săracul!

FINANȚELE

20 Îi extrag hărțile, una câte una! (Semn către Stratos.) Importante?

STRATOS

(abia vorbind)

Ba-ba...

(Zunis – amenințări cu pumnul către Harap, care urmărește scena. Ia apoi
25 foaia cu semnături și i-o înmânează. Harapul merge și i-o dă lui Stratos.
Acesta o semnează și-o înghite repede. Zunis ia altă foaie. Scrie ceva, o pune
în vârful unui băț. Merge totuși încolonați, cu foaia sus. Se poate citi, scris mare:
„SARAI.IE”, cuvânt tăiat cu două diagonale. Harapul studiază lung
pancarta și face semn că nu e adevărat.)

ÎMPĂRATUL.

(îi spune Harapului ceva la ureche)

Ascultă-mă pe mine! Dacă n-o fi așa, să-mi zici mie: „Cutu,
cutu, na, Grivei“.

(Corina)

5

TABLOUL 11

Mahomed, Radu, în cabinetul Sultanului.

MAHOMED

Am luat seama cuștii... Ar mai fi un loc.

RADU

(pălind)

10

Adică?

MAHOMED

Pregătește-te... să suporti socul.

RADU

15

Cum?

MAHOMED

Nu, nu tu! (Râde.) Am trimis soli. Să vină, să-și plece fruntea...

RADU

A, nu vine...

20

MAHOMED

Ba da... Nu chiar pe corabie... Cică n-ar avea încredere
în paza noastră... (Râde.) E dispus însă să stăm de vorbă pe
țârm... Aici, lângă Giurgiu... Noul Pașă de Vidin s-a însărcinat
cu pregătirea gărzii de onoare, iar Katavlinos, ca mai istet, cu
rostirea vorbelor de clacă.

RADU
(bănuiitor)

Și, bineînțeles, dacă-și plătește tributul, și-și cere iertare...
Rămâne tot el?

5

MAHOMED

E un om pe care e bine să-l ai prieten... Ne trebuie liniște la graniță... Pe de altă parte, Tepeș e destoinic. A luat măsuri menite să îmbunătățească situația în țară... Când o fi gata-gata... Năvălim... și îi mai dăm înapoi cu două secole.

10

RADU
(trist)

Am fost folosit ca momeală. M-ați târât până aici ca să-l intimidați. Să-l faceți să se supună...

MAHOMED

15 Numai amenințându-l cu un domn mai bun...

RADU

Mă țineți ca pe o momâie... Mai bine m-ați vâri pe mine în cușcă...

MAHOMED

20 Frumusețea-i făcută să zburde liberă... Și nu uita: Tepeș poate oricând să zică „nu”. Atunci îl răsturnăm.

RADU

Atunci... De ce nu acum? Ce vor spune cronicarii? Omenirea? A pornit în fruntea unei armate fără seamăn, dar, când
25 să dea piept cu dușmanul, a propus pace. Și îl iertați?

MAHOMED

Va fi cea mai mare victorie a mea, pentru că se face fără vărsare de sânge... Deși voi fi trist că te-am mâhnit... Știi, ne-a cerut să te eliberăm. (*Falsă îngrijorare.*) Nu te simți oare liber aici?

RADU

Aș...

MAHOMED

Cică ți-ai risipit tinerețea la Istanbul. Ar fi cazul să te întorci acasă. Să produci ceva, să faci ceva bun pentru țara ta. 5

RADU

Să-mi pun capul pe butuc... Asta înseamnă, în concepția lui Tepeș, a face ceva bun pentru el.

MAHOMED

Crezi c-ar fi în stare? 10

RADU

Ba bine că nu...

MAHOMED
(izbucnind în râs)

Credul mai ești! Când se va apropia cu copiii, oamenii noștri... haț... 15

RADU

Nu știu ce să mai cred...

SULTANUL

De altfel, e timpul să apară... în zare. Vezi ceva? (*Se uită pe 20 fereastră.*) Acum o s-apară... 500 de copii până la șapte ani... Doi saci de galbeni... n-atârnă prea greu, nu? N-or să facă gropi cu ei să strice drumul... Tributul e mai mult simbolic...

RADU

Românii nu prea înghit tributul, nici ca simbol, nici ca 25 realitate...

MAHOMED
(*continuând*)

Să nu creadă că sunt chiar liberi. Iar noi să nu zicem că
n-am pus un picior bun în nordul Dunării...

5 RADU

Țara e mică... doi saci de galbeni li se pare prea mult...

MAHOMED

Când vei fi tu, o să dai patru...

RADU

10 Dăm și patru...

MAHOMED
(*privi în zare*)

Vine...

RADU

15 Săracul...

MAHOMED

Care e Domnul?

RADU

Cel din frunte...

20 MAHOMED

Cel de face semne?... Care tot dă din mână?... (*Se aude un cântec.*) A, copiii cântă... Aveți coruri bune de copii...

(*Se disting cuvintele: „Numai așa mămăligii / Uscată pe fundul pungii”...
Niște voci mai groase: „Măăă”.*)

25 RADU

Viersuiesc, sărmanii de ei...

MAHOMED

Ce?

RADU

Un cântec de mizerie... Vor să vă înduioșeze...

MAHOMED

Frumos din partea lui că vine vesel...

(*Se aude cântecul mai tare: „Numai așa mămăligii / Uscată pe fundul 5
pungii... Măăă!”*)

RADU

De-ar ști el...

MAHOMED

Să fii atent cum o să ți-l înșfac... Or să-nghită ultimele 10
cuvinte...

RADU
(*răzând*)

Cu mămăligă...

MAHOMED

15

S-au apropiat binișor... Ce se întâmplă?... A, Katavolinos...
își pregătește discursul. Și Pașa din Vidin îi iese în întâmpinare...
Vezi în urma lor cum freamătă pâlcul de ieniceri? Încă
vreo doi pași...

RADU
(*vesel*)

20

Parcă-mi pare rău...

MAHOMED

Ipocritule!

RADU

25

Încearcă și această ultimă soluție disperată: de-a sta de vorbă
cu Măria-Ta... Și de-a obține iertare...

(*Cântecul, tot mai tare, întovărășit de țipete de copii.*)

MAHOMED

Copiii mai mărișori cântă... Ceilalți tipă. Nu prea-mi place,
ca orchestrație. Cine-i duce-n brațe? Acelea-s muieri? Ni-i dăru-
iesc cu mămicu cu tot? (*Râde.*)

5 RADU

N-or fi vrut să se despartă de țânci...

SULTANUL

Dar iată că bravul nostru Katavolinos face semnul...

RADU

10 Da, pâlcul sare și-l împresoară... Ce înseamnă asta?

MAHOMED

O oaste valahă?

RADU

A fost mascată în pădurice... Sunt mai numeroși decât ai
15 noștri. Luptă și femeile...

MAHOMED

Erau oșteni...

RADU

Cum îi măcelăresc...

20 MAHOMED

Katavolinos a fost prins.

RADU

(*trist*)

Țepeș a fost mai viclean... Se urcă pe cai... pleacă...

25 MAHOMED

Ce face ghiaurul?

RADU

Semne cu mâna... Adică, pe curând...

MAHOMED

Ne-a scăpat printre degete... Câți oameni de-ai noștri uciși...

RADU

Prizonierii sunt târâți cu ei... O să-i tragă în teapă...

MAHOMED

Asta mă îndârjește. Iată un dușman pe măsura noastră...
Abia aștept să dau ochii cu el...

RADU

Am trecut prin niște emoții... Dar de ce întârzie oamenii
Măriei Tale cu podul de vase?... Armata turcească freamătă de
nerăbdare... i-am lăsat mult timp lui Țepeș să se întărească...
Stăm de atâta vreme la Dunăre...

LOCOTENENTUL

(*intră*)

Din păcate, șiretlicul s-a întors împotriva noastră.

MAHOMED

Sunteți niște tonți. Parcă lucrați cu picioarele. Ordon tre-
cerea Dunării...

LOCOTENENTUL

Ați mai ordonat-o de trei ori... Gheata e subțire... Podul
nu e gata...

MAHOMED

Ia lăsarea nopții începem ofensiva...

LOCOTENENTUL

Va fi greu să debarcăm pe un țărm inamic pe întuneric...
Am putea fi măcelăriți...

MAHOMED

Să aibă Tepeș satâre pentru câtă carne îi aduc... Nu-i dăm nici un minut de răgaz... Știi că asteaptă ajutoare de la Domnul Moldovei.

5 LOCOTENENTUL.

Ce să transmit pașalelor?

MAHOMED

Deseară...

LOCOTENENTUL.

10 Am înțeles!

(Cortina)

TABLOUL 12

Interiorul custii. Nu se văd gratiile. În scenă se află Zunis, Împăratul, Războiul și Finanțele. Masa, fără scaune.

15 RĂZBOIUL.

Moda asta nouă de a mânca în picioare...

FINANȚELE

Ei uită că din picioare mănânci mai mult...

ZUNIS

20 Aia e, că nu poți avea încredere în nimeni.

FINANȚELE

Logic, trebuia să se ajungă aici. Corpul omenesc nu suportă o anumită cantitate de bătaie pe centimetru pătrat. Tot ce trece peste, dăunează caracterului.

RĂZBOIUL.

Eu nu admit chestia asta. Eu, unul, n-o admit. Altfel, ar trebui să devenim niște trădători, la cea mai mică atingere, la prima păruială. Nu! Ce-am reținut din disciplina spartană? (Cu îndârjire.) Te aruncă în prăpastie și nu cazi... dacă ai caracter! 5
Te ții în aer, dar nu le faci jocul!

ZUNIS

(indignat)

Domnilor, dar era prietenul meu cel mai bun...

(Se aude de undeva, de sus, glasul ascuțit al unui turc, așa cum strigă muezini.) 10

GLASUL.

„Allah aude și vede“... „Allah aude și vede“... „Allah“...

ZUNIS

Iar se roagă.

GLASUL

15

„Aude și vedece“...

FINANȚELE

Asta s-o creadă el.

GLASUL.

„Ooo, poporul meu... Cămila pe care-o vedeți aparține lui 20
Allah. E un semn de la el. Las-o să treacă și nu-i căsuna vreun rău. Altfel va fi rău de tine...“

(Se înțelege acum că glasul vine chiar de deasupra lor.)

RĂZBOIUL.

Ascultați-mă pe mine: e ca picătura... menită să verse 25
paharul...

FINANȚELE

Dar cum s-o fi urcând acolo?

RĂZBOIUL

Chiar în capul nostru...

ZUNIS

Simplu, cu scara...

FINANȚELE

Și apoi, cum reușește să-și mențină echilibrul? Înțeleg că stă pe scară și merge...

ÎMPĂRATUL

(vine cu un papuc în mână)

Am găsit un papuc la ușa...

GLASUL

„Cămila pe care...”

ÎMPĂRATUL

Bine, dar paza palatului? Ce păzește garda de 300 de suedezi înalți, înarmați până-n dinți? De ce se dă voie să se officieze în capul meu rugăciunea musulmană, în timp ce eu o fac pe cea creștină? Dacă s-amestecă? Să fie dat imediat jos. Mă încurcă la „Tatăl nostru”...

(Începe să se roage, „Tatăl nostru”, în grecește, suprapunându-se glasului tânguitor al musulmanului.)

ZUNIS

E plătit! I-au dat parale grele să ne convertească. Au găsit un habotnic musulman, i-au pus un minaret în brațe și face pe muezinul peste Împărăția bizantină.

ÎMPĂRĂTEASA

(apare indignată)

Măcar credința să ne-o lase nestirbită! Am tot respectul pentru legea lor, dar și ei să aibă același respect pentru credința mea, credința părinților noștri.

GLASUL

„Nu-ți spune rugăciunile prea în gura mare, dar nici prea șoptit, ci pe un glas de mijloc”...

ZUNIS

Vedeți, nici Coranul lui măcar nu-l respectă. Urlă ca un disperat...

ÎMPĂRĂTEASA

(îngrijorată)

N-a mai apărut Stratos?

FINANȚELE

Eh! E aproape sigur că...

ÎMPĂRĂTEASA

Nu se poate...

RĂZBOIUL

Stimată Doamnă, multe nu se pot și... ce să mai fac! Ba chiar, cu cât un lucru pare mai imposibil, tocmai acela se înfăptuiește primul.

ZUNIS

(indignat)

Mai întâi că ne-a jignit. Țsta de sus e un copil care zdrăngănește o jucărie nevinovată, pe lângă monstrul de Stratos.

ÎMPĂRĂTEASA

Cum să ne vândă el pe noi? E peste marginile închipuirii. I-am primit în familia noastră, am împărțit aceeași pâine amară a pribegiei... Ba noi ne cunoaștem chiar de la palat... O dată i-am întins mâna la o recepție și-am schimbat câteva cuvinte...

RĂZBOIUL

Ce e mai ciudat e că tocmai el ne sfătuia să fim de granit... Însă eu v-am mai spus: bătaia corporală, aplicată în mod abuziv

și cu anumită regularitate... îl face pe om să-și vândă... mamă, tată, frați, surori, cumnați, veri, unchi, mătuși...

ZUNIS

Familia te privește... însă cine-ți dă dreptul să te atingi de
5 țară?...

(*Intră Izabela.*)

IZABELA
(*fredonând*)

„I.a-la-la... Trandafirii...”

10 RĂZBOIUL
(*cu interes*)

Ce vești? Ce trupe – era să zic trupuri – au mai intrat în bazin? Nu, serios, Sultanul dă drumul dușmanilor peste voi, să-i înmuiați, și la urmă, storși de vlagă, să-i bată el vitejește?

15 IZABELA
(*supărată*)

Secret de stat, stimat.

RĂZBOIUL

Ei, nici tu nu mai știi de glumă! Nu te supăra.

20 IZABELA

Dacă vrei vești de afară, aflați că pe domnul Stratos l-am văzut îmbrăcat în caftan, ținându-se după Sultan, făcând parte chiar din suita sa.

ZUNIS

25 Sultanul nu-i prost că ține pe lângă el un individ atât de nvățat. Să nu uite însă că Stratos al nostru e ultimul dintre oameni în ce privește caracterul.

IZABELA

Nici o grijă, nu pentru caracter l-a luat. Ci pentru ce are-n cap. (*Indignată.*) Și nu numai că spune tot... dar dă și idei... Învață cum să fie speculate punctele slabe ale Occidentului. Ce e mai grav e că e sincer și pasionat în tot ce spune. 5

RĂZBOIUL

Sultanul?

IZABELA

Stratos.

ZUNIS

10

Așa a fost toată viața. Când se dăruie ăsta... vinde tot... ruinează...

IZABELA

Dar noi ce vină avem?

ÎMPĂRĂTEASA

15

Și n-ai încercat să stai de vorbă cu el?

IZABELA

E greu, mamă. Acum, că s-a văzut mare, abia dacă s-a uitat la mine. (*Începe să plângă.*) Mi-a zis că am moravuri ușoare.

ÎMPĂRATUL

20

Năravuri ușoare.

ÎMPĂRĂTEASA

Ale tale sunt ușoare și-ale lui grele...

RĂZBOIUL

Așa oscilăm noi, bizantinii, între moravuri ușoare și moravuri grele... (*Râde.*) 25

IZABELA

(printre sughituri)

Zic: „Domnule Stratos, de bunăvoie faci dumneata carieră?... Zice: „Da! Și tocmai asta-mi place mie la turci, că mă
5 lasă să fiu de-al lor de bunăvoie“. „Dar nu-ți închipui – zic – că mergi prea departe cu entuziasmul pentru civilizația lor?“
Zice: „Am luat toate civilizațiile la rând, nu fac două parale chioare! Asta e cea adevărată!“

ZUNIS

(botârât)

10 Gata! Îl condamnăm la moarte pentru fugă la inamic și înaltă trădare. E cineva împotriva?

ÎMPĂRĂTEASA

15 Să nu ne pripim. Nu poți judeca un om, fără a-i da posibilitatea să se apere.

ZUNIS

Dar el, când prin comportarea-i infamă condamnă la moarte întreaga noastră suflare?

RĂZBOIUL

20 Cazul e grav. Își va primi pedeapsa în lipsă... Să mai strângem însă documente...

ZUNIS

Pss! *(Ascultă.)*

VOCEA

25 „Allah aude și vede“...

ÎMPĂRĂTEASA

Parcă e alt glas... Sst! *(Ascultă.)*

FINANȚELE

Îmi e cunoscută vocea asta...

VOCEA

„Cămila pe care o vedeti trecând“...

ZUNIS

Stratos!

ÎMPĂRĂTEASA

5

Dumnezeule, s-a turcit!

IZABELA

Asta voiam să vă spun. A trecut la credința lor... A devenit chiar mistic... musulman... susține că e fericit că l-a descoperit pe Allah într-un minaret. Și așa-i sclipesc ochii când
10 se suie acolo! Da, e aproape fericit, zice.

FINANȚELE

Ne temeam că nici de sufleur n-o să fie bun, și ia te uită cum ia înălțime.

RĂZBOIUL

15

(indignat)

Vedea-te-ar apostolul Pavel! Izabela, te rog din suflet, când mai ai ocazia să-l întâlnești, citește-i „Epistola către romani“. Fă asta pentru mine.

ÎMPĂRĂTEASA

20

Poate-l aducem pe drumul cel bun...

VOCEA

„Allah aude și vede“...

ZUNIS

Mai e și monoton, după toate acestea.

25

(Un zgomot mare. Totul se clatină. Războiul se aruncă imediat cu fața în jos.)

FINANȚELE

(când cușca încă mai vibrează)

Un cutremur... Și astea țin cu ei. Ne schimbă și legea, ne pocesc și scoarța.

RĂZBOIUL

(ridicându-se)

Aș! Drumul, frate! Hârtoape. Trecem peste hopuri în viteză.

ÎMPĂRATUL

S-a năruit temelie palatului. N-o să mai găsesc celălalt
10 papuc printre dărâmături... Chemăți zidarii să-mi mistriască
pe jos!

HARAPUL

(întră cu un papuc în mână)

Cine-a furat papucul credinciosului nostru? *(la papucul de la*
15 *Împărat.)* Nu pierdeți ocazia de a vă căuta sănătatea. Aici, pe
pământ, numai ceaiul de busuioc! Și oțetul de mere... Doar
acestea subțiază sângele. Vatămă arsurile... *(lese.)*

ZUNIS

Asta i-o fi spus-o turcul tău, după ce-a căzut. Una spune
20 sus, alta la sol... cum a căzut, cum a devenit mai uman.

STRATOS

(de pe acoperiș)

„Allah aude și vede!“...

FINANȚELE

25 Țasta se ține tare.

RĂZBOIUL

N-o fi luat-o prea sus?

VOCEA

„Cămila care“...

FINANȚELE

Îi iei nenorocitului de turc pâinea de la gură...

ÎMPĂRĂTEASA

S-a turcit, spurcatul... *(Smulgându-și părul de durere.)* I-a ce i-a
folosit atâta carte? Dacă n-a putut să-l oprească de la pierzania
5 sufletului?...

FINANȚELE

Mai bine rămânea analfabet...

RĂZBOIUL

Eu am prevăzut de mult asta, dar n-am vrut să vă spun. 10

ZUNIS

În ce mă privește, l-am condamnat la moarte. Voi executa
sentința imediat ce se va reînființa Bizanțul.

ÎMPĂRĂTEASA

(jale mare)

Cu astfel de oameni, nu se va mai întâmpla asta niciodată.
O, pasăre Phoenix! Unde ești, pasăre Phoenix, să-mi dai
cenușa ta să mi-o pun în cap? Când vom mai reînvia noi? Cum?
Dacă până și cărturarii ajung farisei, iar fariseii, vameși... 15

RĂZBOIUL

Cumplete vremuri.

(Cortina)

TABLOUL 13

Cortul Sultanului

MAHOMED

25 Când am insomnie, seara, înainte de culcare, iau un atlas
istoric cu puțină apă. Și, așteptând să-și facă efectul, urmăresc

cu degetul imperiul hitiților... dar peste o clipă trebuie s-o iau de la început, pentru că, de fapt, imperiul hitiților e imperiul egiptenilor... nu, al asirienilor... al medo-caldeenilor... al persilor... Dacă așa stau lucrurile, mă gândesc, pot să dorm și eu liniștit...

5 STRATOS

Măria Sa vorbește astfel...

MAHOMED
(*ofînd*)

Dar nu pot dormi... Sunt nefericit!...

10 STRATOS

Cuceritorul e nefericit!

MAHOMED

Cuceresti inimi, ocupi țări una după alta, aduni bogății... ei, și? La orice nivel, sufletul omenesc e măcinat de o imensă neliniște... care e ca igrasia ce pune stăpânire încet, încet, pe un palat cu temelie în apă...

STRATOS

Poate iubiți...

MAHOMED

20 Toți iubim și toți suntem neînțeleși. Spune-mi unul care a fost înțeles... în dragoste... și în ce limbă?

RADU
(*intră*)

Iertare, Măria Ta...

25 MAHOMED

Dacă nu te iertam, aflai asta până acum... (*Îi întinde bratul rănit.*) Strânge, te rog, pansamentul... Poate-o să dau poruncă să ți se ia sabia... Nu era înmuiată în venin de viperă de prin munții voștri?

RADU

Nu. (*Îl pansează.*)

MAHOMED
(*către Stratos*)

Îată un om de invidiat... Nimic nu-l înmoaie. De multă vreme încerc să trezesc în sufletul lui o dramă și el o rezolvă în modul cel mai simplu: cu paloșul. Nu izbutesc să-l pun pe gânduri, să-l fac să mediteze.

STRATOS

Poate n-are vocația tragediei...

10

MAHOMED

Mă tem că n-o are. Știe ce vrea și-o ține mort, dar nu se întrebă ce va urma după ce totul va fi cum vrea el... (*Încet.*) Civilizația noastră e de pe acum infectată... Dar asta rămâne între noi... Și știi ce-o să se-ntâmpie în țara ta, după ce va veni în atingere prea mare cu noi, cu armata noastră, cu oamenii noștri, cu năravurile noastre?

RADU

Vom avea o pavăză...

MAHOMED

20

Da, și asta... Dar nu veți mai avea pavăza voastră... vă vom lua dreptul de a ține sub steag propriu oaste... Domnitorii nu vor sta pe tron mai mult de trei, patru ani... pentru că tronul va fi cumpărat de la Poartă cu aur... Se va căra din Valahia aur cât să poată duce, nu doi cai, ca acum, ci 600 de cai... o herghelie înotând în aur... Sunteți voi atât de bogați?

RADU

Dimpotrivă... e o jale... (*Zâmbind.*) Și, la urma urmei, poate nici nu vor mai fi cai.

MAHOMED

Privește puțin în viitor... și vei vedea consecințele acestui entuziasm al tău... Ce e acum, dacă o fi așa cum zici, nu-i nimic... Vom vlăgui energiile...

5 STRATOS

Sultanul glumește...

MAHOMED
(*din ce în ce mai tare*)

Vom frânge cerbicia... Vom instaura frica.

10 STRATOS
(*către Radu*)

De ce l-ai zgâriat la mână?

MAHOMED

Ce planuri ai de viitor?

15 RADU

Mut capitala de la Târgoviște... și... la urmă... văzând și făcând...

MAHOMED

Și după ce mă-ntorc eu?... Că nu-mi convine zestrea, nu vreau să rămân o viață în satul tău... cum o să te aperi de cel pe care-l vom mazili sau de alții?... Armata nu ți-o pot lăsa toată... că soldații mei sunt năsfiroși... și-apoi vreau să mai cuceresc și-alte noroade. Am aici lângă mine un cartograf de vază...

RADU

25 Iertare, Măria Ta...

MAHOMED

Iasă, lasă asta... Ce facem, mergem mai departe sau ne întorcem?

RADU

(*stă pe gânduri*)

Mergem mai departe.

STRATOS

V-am spus. N-are vocația tragediei...

5

RADU

Poporul meu înghite imperii... E mic, dar asta face tot timpul... cu asta se ocupă. A mai înghițit vreo câteva până acum... de ce nu și pe?...

STRATOS

10

Da, dar cu ce sacrificii?

MAHOMED

Bravo, așa-mi plăci! Deci, care pe care... Hai să vedem, care pe care. (*Către Stratos.*) Îmi place că e simplu și linear, nu ca frațele său, îndrăzneț până la nebunie și atât de semeț. Iată un om 15 fericit... mie, fericirea îmi e refuzată... (*Strigă.*) Locotenent!

LOCOTENENTUL.

(*apare*)

Știu, mergem mai departe. Turacan, însărcinatul cu paza Dunării, are a vă aduce ceva la cunoștință. (*Iese și se întoarce cu Turacan.*) 20

TURACAN-BEG-OGI

Vasele noastre de pe râul Bosna au intrat în Dunăre, azi, mâine, sosesc și cele de la gurile Dunării.

MAHOMED

25

(*îi întinde un sul de hârtie*)

Ce e asta?

TURACAN-BEG-OGII

O copie după scrisoarea trimisă de Tepeș prietenului său Matei, Regele Ungariei.

MAHOMED

(citește)

5

„... și mai află că am pus în tepe 20.000 de turci, în afară de cei arși sau cei cărora nu li s-a putut găsi capul...” (Îi dă scrisoarea înapoi.) E bine. E rău, dar e bine...

(Cortina)

ACTUL III

TABLOUL 14

Scena e goală.

(Marin Mărin intră cu o legăturică. O pune jos, o desfăce și începe să presare cenușă – asta e în bocceluță – făcând o dără de-a lungul scenei.) 5

O VOCE DE FEMEIE

Măi băiete, unde ești, măă? Intră, mă, în casă, că vin turcii... Ce stai pe drum?...

MARIN MĂRIN

Nu, că ăia sunt departe... că n-a-nceput să cârâie gaita. (E 10 atent.) Când vin străini, țipă gaitele-n salcâmi. (Fără grijă.) E, he, unde-or fi... (Iar începe să presare cenușă.)

VOCEA

Eu ți-am spus s-arunci cenușa la gunoi, și tu ce faci acolo?

MARIN MĂRIN

15

Dără. Să știe tata pe unde să se-ntoarcă, să nu se rătăcească... Am mai făcut-o eu o dată cu tărățe și-a lins-o Codin, acum, cu cenușă... e sigură... numai dacă n-or linge-o cămilele, să-l facă pe tata să rătăcească drumul... (Se aude o gaită.) Îi... 15
Își încep și-asta cântecul (Fuge.) 20

(Cortina)

TABILOUI. 15

Vreo șase-șapte femei tinere prînse-n boră. Se văd numai de la genunchi în sus. Vorbesc, glumesc, joacă de zor, mutând cu greutate picioarele. În fundal se văd asezate, cu spatele spre public, câteva testuri mari.

5 FLOAREA

Eu n-am mâncat nici ieri, nici alaltăieri. Când am de făcut o treabă ca asta, ajunez! Era la noi un olar. Când s-apuca de modele noi, postea. Da, da, nu-ți iese lucrul bun, dacă nu ești ca lacrima.

10 VICA
(spre Gherghina)

Saltă, fă, din concii, dă din mână, bătăi-o, că pierd ritmul. Uite, fă, așa! (*Îi arată cum să se legene.*) Ori, ce-ai păzit azi-noapte? Că dacă ți-ar fi fost omul acasă, te-aș fi crezut.

15 GHERGHINA
(jucând)

Greu fără scripcă. Îl luară și pe moș Leancă? Ne mai zdrăngănea aici.

TILINA

20 S-au dus toți. Și țambalagiu'... și... solzu' de pește.

VICA

Bărbații ăștia – unde merg își iau distracția cu ei, iar noi jucăm pe sec... Ia mai toarnă, fă, apă.

(*Floarea ia o găleată cu apă și-o toarnă în locul unde e hora.*)

25 TILINA

Ușurel, că-mi stropești poala.

GHERGHINA

E, acum, parcă mai alunecă.

VICA

Încaltea, pleavă o fi destulă?

FI.OAREA

Pleavă – câtă frunză și iarbă.

(*Răd.*)

VICA

Dar balegă de cal?...

TILINA

Asta, mai puțin... Căii-s la rezel... Se balegă-n Dunăre...

GHERGHINA

Ceva tot am găsit noi...

VICA

Da' pământu', de bun, e bun... De-aici de unde luarăm e tocmai ce trebuie. Galben... și clisos... Când se-ntărește e... tun. (*Încetinind jocul.*) Mă dor țurloaiele...

GHERGHINA

Fusele...

TILINA

Începu să se-ntărească... Și eu abia le mai trag...

GHERGHINA

Giovlăiți acolo, că nu e gata.

FI.OAREA

Mai are-o țără, dar eu nu mai am nici o vlagă-n mine...

TILINA

Nu mai posti și tu ca proasta... Lasă la ale bătrânețe... 25

RITA

(apare c-o banită-n cap. Se oprește lângă femeii)

Bun lucru! Mă duceam pe câmp cu de mâncare și-mi făcuseră poftă. Râmnii la joc. *(Intră în horă și începe să joace, așa, cu 5 banită-n cap.)*

TILINA

Io-te la asta ce drag de viață! Mamă! I-auzi cum saltă lingurile-n oală... Zdranga-zdranga! Așa, trage-i mereu.

RITA

10 Păi, dacă n-om juca acum... *(Râde, părăsește scena.)*

GHERGHINA

Aprigă muiere.

FLOAREA
(oprește jocul)

15 Ho, că-l frământarăm destul!
(Se dau la o parte. Se vede acum, jos, grămada de lut moale.)

VICA

Câte ne-or ieși?

GHERGHINA

20 Păi, de fiecare câte unu' mai mare... și unu' mai mic...
Măcar că le facem oamenilor o bucurie, când s-or întoarce.

VICA

Că bărbatu-meu zice, de fiecare dată, când frânge pita...
„Al dracu' test, nu mai coace neam! O să mă pui cu frigeara
25 pe el, să-l burdusec”. *(Se-nchină.)*

GHERGHINA

Păi, al meu nu dete cu el în bătătură?! A zis că afumă floricelele de pe pâine, alea făcute cu coada lingurii ori pricolnicerul...
Știi, pui zeamă de ou și dai pe pâine și faci florile...

VICA

Parcă s-au vorbit toți să nu le mai placă.

GHERGHINA

Nu, că și testurile erau de când lumea... burdușite rău.

FLOAREA

5

Îu! Da' nu mai pot de oase! Dacă deseară o să mă ia ăla de odihnită... e-he!

TILINA

Dac-o veni.

GHERGHINA

10

Îi dai cu prescurea peste mână.

VICA

Gata, acum să le croim... Dați-vă aproape...

(Marin Mărin vine și stă pe ciuci lângă ele.)

FLOAREA

15

Ăsta nu șade deloc acasă. Toată ziua printre picioarele
mujerilor.

MARIN MĂRIN

Zise c-a zis să nu mai jucați în testuri. Să faceți zid...

VICA

20

Cine zici, mă, c-a zis c-a zis?

MARIN MĂRIN

Nenea Toma. I-a trimis vorbă muierii lui și ea m-a trimis
cu vorba.

MANDA

25

(intră)

E lată rău cu păgânii... Iute cu pământul ăsta la gard...

VICA

Facem gard din el?

MANDA

Gard tare, de să iasă zid... Să stăm pitite după el și să-i poc-
5 nim peste fes, peste moț.

GHERGHINA

Poate cu coada cârpătorului.

MANDA

Nu, cu pietre încinse... Testurile de le-avem, le ridicăm în
10 fiare. Facem focul sub ele și coacem pietre... Când vin aia, jap!
peste gard... Că la noi plouă cu lipii fierbinti.

FI.OAREA

O să le cărăm în poală...

(Manda le spune ceva la ureche. Toate se sperie.)

15

TII.INA

Inspecție? Păi, atunci să-i arătăm ce zid de apărare fac mu-
ierile. Cum știi să pună pieptul...

GHERGHINA

Frământăm zidul ca pe pâine, îl spoim cu ou și facem
20 floricele pe el. Iar când or veni să culegă floricelele, poc! cu
pietricile... I.a treabă, nevestelor, că e groasă rău...

TII.INA

Fir-ar ei de păgân! Ne sparseră hora! I.a noi ia bătaie al
de-ncearcă s-o spargă...

25

MANDA

Măcar de-ar lua și Mahomed. Țsta al câtelea e?

GHERGHINA

Al doilea.

MANDA

Și de cât e ceata, de zece, de cînșpe?

TII.INA

De-aia să punem mâna...

GHERGHINA

5

Ne sparseră sârba din căruță și ne strică ră cheful.

MANDA

(comandă)

Întoarceți bombardele cu fața la vale!

*(Femeile întorc testurile din fundul scenei cu fața spre scenă. Se văd ca niște 10
guri de foc, luminate.)*

TII.INA

(căt-re Marin Mărin)

Du-te, mă, și spune-i să-i trimită vorbă lui Toma. Să n-aibă
ei nici o grijă... Să-i aducă încoace cum or ști, că aici e treaba 15
noastră.

MANDA

(chibzuind)

Zidul îl croim la fundul grădinilor, sau unde?

(Cortina)

20

TABLOUL 16

IZABELA

*(apare din dreapta, merge la cușcă, dă să intre,
vede că e închisă cu lacătul)*

Iarși am rămas pe dinafară.

25

ÎMPĂRATUL

Am închis – zdronc! – granițele.

IZABELA
(*trăgând de lacăt*)

Deschideți! Nu sunt vinovată.

ÎMPĂRATUL.

5 Avem secrete.

IZABELA

Față de mine?

RĂZBOIUL.
(*către Izabela, răstit*)

10 Dacă faci circ, dă-ne și pâine!

IZABELA
(*tristă*)

Voiam să-i cânt în strună Împăratului. Să-i descrețesc fruntea.

ZUNIS

15 N-am înnebunit cu toții...

IZABELA
(*șoaptă*)

Să știți... orice s-ar întâmpla, sunt cu voi. Când aveți nevoie de ceva... Bateți în lacăt cu verigheta, discret... de trei ori
20 mai lung, apoi, de șapte, scurt, apoi poc-poc... și spuneți ce-aveți de spus, că-nteleg.

ÎMPĂRĂTEASA

În ce pat de campanie să te căutăm? (*Incepe să plângă.*) N-as fi crezut niciodată că în familia noastră imperială... care s-a
25 mândrit întotdeauna cu morala... (*Plângă și mai tare.*)

ÎMPĂRATUL.

Dar moralul? Ce ziceți de moralul trupei?

IZABELA

Dacă puteți înțelege... încă nu-i totul pierdut.

ÎMPĂRATUL.
(*foarte tare*)

Ce nu-i pierdut? Ca să știm, să nu-l mai căutăm.

IZABELA

Psst! Totul... Nu-l mai căutați. Mă primiți sau ba? 5

ÎMPĂRATUL.

Nu ne ajung pătrățelele, mozaicul... Nu încapi în Ravenna...
(*Răde.*) Fecioarele au fost investite vestale și trecute la alte treburi feciorelnice.

IZABELA
(*către ceilalți*) 10

Să vă spun ceva... Dar e târziu...

(*Se aud pași. Dă să plece, se întănește cu Radu. Îi ia de mână și-l trage deoparte.*)

RADU

Ce-i cu tine? 15

IZABELA
(*încet*)

Vești de la fratele tău.

RADU
(*în șoaptă*) 20

Ce?

IZABELA

O șansă... Îți mai lasă o portită...

RADU
(*o ia de umeri*) 25

Să nu încerci să...

IZABELA

Ascultă. Nu-i timp. Adineauri stăteam pe punte... Aud un clipcocit, mă uit... Cineva înotase pe sub apă până lângă corabie...

RADU
(*furiOS*)

Aiurezi...

IZABELA
(*il zguduie*)

5

Crezi odată!... (*Șoaptă.*) O să treceți pe lângă o cireadă...
Atrage-l într-acolo...

RADU
(*perplex*)

10

N-am auzit nimic... Mă duc, dau în vileag...

IZABELA
(*il sârută*)

Iartă-mă, am glumit... Ce să spui, dacă n-ai auzit nimic?

RADU

15

Ce fel de cireadă? Astea-s bazaconii. Te rog... Știu că ești
pusă să mă tragi de limbă... dar cu mine...

(*Intră Mahomed.*)

MAHOMED
(*furiOS*)

20

Nu e nimeni aici? Cei care păzesc și nu observă ce se întâm-
plă în apă vor fi sugrumați pe uscat...

IZABELA

Dar, ce s-a întâmplat? Ah, sunteți vânăt. Cum vă zvâcnește
vâna de pe tâmplă. Liniștiți-vă!

25

MAHOMED

Am zărit cu ochii mei un om care-a dispărut sub apă... ca
o vidră... Cine era? Ce căuta? Unde s-a dus?

IZABELA
(*facându-se a nu înțelege*)

30

S-a înecat? Vai! Un om în apă?

RADU

O vidră?

MAHOMED
(*bate din palme*)

Locotenent!...

5

I.OCOTENENTUL.
(*apare*)

I-am prins... Iscoadă de-a lui Tepeș...

MAHOMED

Pe cine-a contactat?

10

I.OCOTENENTUL.

N-a suflat o vorbilită... oricât de mult l-au schingiuit...
Muri cu buzele încheștate...

MAHOMED
(*către Radu*)

15

Ce fel de om e Tepeș, de știe să-și formeze astfel de ostași
devotați?

RADU

Ăla, om? Prealuminate... (*Un moment de ezitare.*)

MAHOMED

20

Spune.

RADU

Preaînțeleptule... îmi stătea ca un pietroi pe inimă să vă
mărturisesc...

IZABELA

25

Radu... uite-te la norul acela...

RADU

... că nici eu nu pricep... Taie-n carne vie.

MAHOMED

Atunci, de ce-l iubesc toți așa?

RADU

De frică. Nu că le-ar plăcea carnea crudă...

5 MAHOMED

N-ar trebui să i se ia tronul unui bărbat care știe să-și strunească atât de măiestrit oamenii...

RADU

(bosumflat)

10 Atunci, nu i-l mai luăm... Să-i mai dăm încă unul, nu?

MAHOMED

(râde)

Îmi place, nu-ți pierzi cumpătul.

IZABELA

15 *(a trecut printr-un moment de încordare, așteptând să fie denunțată)*Beizadea Radu s-a născut într-o miercuri, când sunt trei ceasuri norocoase, nu într-o marți, când sunt trei ceasuri rele. *(Alintându-se.)* Luminate... mai faceți ceva pentru fostul Bizanț?

MAHOMED

(râzând)

20 Eu l-am făcut fost, nu eu l-am fost făcut.

(Dinspre cușcă se aude vocea hotărâtă a lui Zunis: „Libertate... Libertate... doar patru silabe.”)

IZABELA

25 Fie-vă milă, cutitul a ajuns la prăseaua de os...

MAHOMED

(bine dispus)

Ipochimenii ăștia nu știu decât să protesteze...

I.OCOTENENTUL.

Se țin numai de mitocoselnițe...

ZUNIS și RĂZBOIUL.

(în cor)

Până să vină turcii eram liberi, vin ei și deodată nu mai suntem liberi. Cum se explică asta? 5

MAHOMED

(furios, se apropie de cușcă)

Hei! Ce vă lipsește? Mai vreți o cușcă? Una mai mare?

ÎMPĂRATUL. 10

Azi-dimineață, călăul ne-a retras dreptul de împotrivire...

MAHOMED

Asta-i bună!... Cine i-a permis?

ÎMPĂRATUL.

I-am suflat că e împotriva uzanțelor, dar el, tufă! 15

MAHOMED

Avem niște călai cam mocofani. Habar n-au de drepturi. Nici unul n-a auzit de dreptul roman, nici unul de dreptul civil.

CORUL GRECILOR

Libertate! 20

MAHOMED

Tocmai mergem să eliberăm o țară mică. *(Spre Împărat.)* În calitate de aliați, aș fi dorit să ne consultăm în privința câmpului de luptă.

ÎMPĂRATUL. 25

Eu atac primul, ca de obicei. Din față. Turcul din flancuri și pe la spate.

MAHOMED

Aș fi vrut să nu te grăbești cu darea semnalului... Dar toate acestea deseară... după spectacol...

ÎMPĂRATUL.

5 Bine, acum du-te, că sunt obosit... Fă-ți rondul de noapte. Prinzi vreunii jucând cărți, le tai cartea.

(Sultanul, Radu și Izabela se îndepărtează de lângă cușcă.)

MAHOMED

Ideea o am de la răposatul Baiazid... De fapt, a fost a lui
10 Tamerlan... Baiazid i-a dat doar viață... a înfrumusetat-o...
acceptând să fie plimbat, scos în lume, după carul lui Timur
cel Șchiop, care mergea însă atât de repede...

RADU

(vizător)

15 Și Baiazid purtă o luptă prin părțile astea... Domnul nostru
era unul, Mircea...

IZABELA

O mare victorie a Islamului.

MAHOMED

(eneruat)

20 Mai terminați odată cu lupta aia de la Rovine! Dacă vic-
toria era chiar atât de grozavă, nu ne-am mai fi ostenit noi acum
până aici... Fulgerul a săvârșit greșeli. Rău, iute, nervos, nestat-
ornic. Satrap, a suprimat popoare. Ar trebui scos din istorie...

25

IZABELA

Ei așa or fi fost vremurile.

LOCOTENENTUL.

Să i se marteleze numele de pe monumente. Nu e greu. Iei
ciocanul, dalta, hârșc, hârșc! și nu mai aude nimeni de el.

MAHOMED

Se îndepărtase de la credință... A, mi-am adus aminte.
Locotenente, pune-l la dispoziția aliaților. *(Îi întinde un Coran.)*
Cu arma asta vor învinge și ei. De-asta venisem...

(Locotenentul ia Coranul, se apropie de cușcă și-l strecoară Împăratului.) 5

ÎMPĂRATUL.

(uitându-se la carte)

Și pe-asta ați legat-o... în piele...

MAHOMED

Încercați să înțelegeți...

10

(Cei din cușcă se strâng roată și răsfoiesc cartea.)

ÎMPĂRĂTEASA

Ce Dumnezeu – de-a-ndoaselea!

ZUNIS

Ar putea fi și mai rău... Și așa, dar și altminterlea, și „Amin“
15 la mijloc... Se anulează totul...

MAHOMED

Încercați să înțelegeți.

ÎMPĂRATUL.

Nu am nevoie de nici o carte. Sensul secret al istoriei l-am
20 aflat adineauri. Ghici de unde? Din viață!

MAHOMED

(prefăcându-se curios)

Nu mai spune! Acum, că suntem între noi, poate mi-l
împărtășești și mie... 25

ÎMPĂRATUL.

Nu împărtășesc musulmani și păreri contrarii.

MAHOMED

Nu rimează. Hai, zi-i!

ÎMPĂRATUL.
(confidențial)

5 Dacă nici istoria n-o fi având hazul ei... (Râde.)

MAHOMED
(râde)

Asta-i tot? Nu-i o vorbă lipsită de duh.

(Iese, urmat de Radu, Izabela și Locotenent.)

10 ÎMPĂRĂTEASA
(către Împărat)

Mai bine tăcea!

ÎMPĂRATUL.

Pontul Euxin e de mult o mare turcească!

15 ÎMPĂRĂTEASA

Nu trebuia să-i spui.

ÎMPĂRATUL.

A... (Începe să topăie.) I-am păcălit... I-am păcălit... Nu era
ăsta sensul secret al istorici... ci cel alăturat... (Topăie și mai tare.)

20 ZUNIS

Câtă vreme nu ne organizăm noi, cei dinăuntru, n-o să ne
organizeze nimeni.

(Cortina)

TABILOUI. 17

25 Armata turcească a trecut Dunărea.

UN OSTAȘ

Unde e, măă? (Strigă tare.) Undee?

AI. DOII.EA OSTAȘ
(răspunde din altă parte)

Nu se vede nici o cetate.

UN OSTAȘ

De atâta timp târâm după noi namila asta de tun. Cel mai 5
mare din lume.

AI. TREIILEA OSTAȘ

A mușcat din zidurile Bizanțului.

ALT OSTAȘ

O sută de perechi de boi trag mormanul de fontă. Două 10
alaiuri de zdrahoni împing din spate cu pârghii și dau bice.

(Se aud îndemnuri: Hăăă! Hai odată! Hăis! Cea! Cea!)

AI. TREIILEA OSTAȘ

Ghiuleaua e cât banița.

ALT OSTAȘ

15

Bubuitura se aude peste mare.

UN OSTAȘ

Unde lovește face o groapă adâncă, iar creștinilor le pune
și-o cruce. (Râde.)

ALT OSTAȘ

20

Unde e cetatea? Toată armata noastră se freacă la ochi, dar
n-o vede.

VOCI

Ne-au crăpat buzele de sete. Cerul gurii e uscat ca deșertul.
Mâncăm praf. Ne sar ochii lângă fântânile otrăvite.

25

UN OSTAȘ

Stați! Se văd crenelurile. Allah fie binecuvântat! Ce mân-
drete de fortăreață! la lungiți-vă gâturile.

VOCI

Nu vedem nimic. Ba, iat-o!

AI. DOILEA OSTAŞ

Pregătiți tunul...

5

ALTE VOCI

Ha, ha, ha, e mirajul... Țștia pictează cetăți pe aer și ni le fâlfâie, ca să ne înnebunească de tot... Ha, ha, ha...

MAHOMED

(*intră furios.*)

10 Hai, ce vă zgâiți? Am ajuns, dăm bătălia.

UN OSTAŞ

E păcăleală, Luminăția Ta. Oricât ne-am apropia, ea se îndepărtează.

ALT OSTAŞ

15 Țștia încearcă să ne atragă în cer...

UN OSTAŞ

(*strigând*)

În ce?

ALT OSTAŞ

20 În cer... ca după aia, ei, de jos, să ne înțepe în călcâi. Să ne tragă în teapă. Eu zic să ne-ntoarcem.

MAHOMED

Tu rămâi aici. Omorâți-l pe-ăl de-a vorbit acuma. Trageți cu tunul în *fata morgana!*

25

VOCI

Am înțeles.

MAHOMED

Trebuie cucerită mai întâi această fortăreață din cer a lui Tepeș. (*Comandă.*) Foc! (*Se aude o bubuitură teribilă. După ce se termină ecoul.*) E tot acolo. Foc!

UN OSTAŞ

5

Tragem, da' nu arde... Ce să sară în aer, dacă ea e de aer, gata sărită...

(*Vacarmul mai multor bubuituri.*)

ALTE VOCI

Ha, ha, ha... Sultanul ne-a îngăduit să executăm nălucile 15 valahilor. De atâta vreme încercăm să dărâmăm o iluzie de pe coviltirul Bărăganului.

MAHOMED

(*comandă întruna*)

Foc! Foc! Așa, băieți... (*Pe alt ton.*) Când isprăvim umbrele, 15 stafiile, închipuirile, vom da și de oamenii vii, care-și poartă nălurile sus, ca pe niște steaguri.

RADU

(*apare lângă Sultan*)

Începutul e bun. S-alege praful.

20

MAHOMED

Sub pașii noștri, țara ta rămâne scorojită ca un pergament mâncat de molii...

RADU

Ei, dar la prima ploaie...

25

MAHOMED

Ori la prima vărsare de sânge... (*Comandă.*) Foc!

RADU

De câte ori l-aud, îmi pun degetele în urechi. Puneți o echipă de spahii să se uite în fiecare groapă de tun, poate descoperim și cetatea Helis. Știți, capitala getului Dromichet.

5 MAHOMED

Aveți și cetăți îngropate, în afară de cele cocotate deasupra realității?

RADU

Da. Numai din cele îngropate. Mirajul provine de la cele 10 vechi, de pe vremea dacilor și a romanilor, care sunt pomenite de istoricii greci, se și văd, ca bunăoară aceasta, dar când te apropii dispare. Să se uite bine prin gropi, poate le dibuim...

MAHOMED

(enervat)

15 N-am venit pentru săpături arheologice, ori ca să punem viță de vie...

RADU

(râzând)

Ati băgat spaima și-n ciori, he, he! Uitați-vă la ele. Și-au 20 luat cuiburile în gheare și-au plecat să clocească într-o zonă geografică avantajoasă.

MAHOMED

(domolit)

Mă, da' frate-tu ăla e tare de ureche... El n-aude vacarmul 25 ăsta? *(Pe alt ton.)* Greșeala mea e c-am venit aici cu toată artileria, când era de ajuns un pâlc de spahii. De ce ne împiedicăm noi? De niște garduri de nuiele! În loc de creneluri, părleazuri. Satele se numesc Coșereni. Cauti ostașii și dai de popândăi, care, una-două, intră-n găuri. Eu m-aș întoarce...

30 RADU

Nu se poate...

MAHOMED

Mi s-a urât de când tot merg... Nici peisajul nu e interesant... Hai, hai... și...

RADU

Bine că nu mergem înapoi.

5

MAHOMED

Câmpia asta nesărată zici că a fost fund de mare?

RADU

Așa se spune... Grânar și rezervor de dropii, cele mai mari 10 păsări din Europa.

MAHOMED

(scârbit)

Nu-mi plac fundurile de mare.

RADU

S-ar părea că de aceea și voiți să le cuceriți. *(Pe alt ton.)* M-a 15 apucat o melancolie... și nu știu de ce.

MAHOMED

De atâta timp tu îmi spui povești despre locurile pe unde trecem... Că uite un gorgan, că uite iepurile. Și asta e tot. Am schimbat sezonul, câteva perechi de cai... Numai schimbarea 20 Domnului văd că-ntârzie...

RADU

Să nu fie Luminăția Ta mai nerăbdător decât mine. Uitați-vă la vulturii aceia de pe cer.

MAHOMED

(râzând)

25

Găile și uliții s-au prefăcut în vulturi?

RADU

Or fi simțind apropierea bătăliei... Și, vedeți sus? (*Avântat.*)
Ce albastră e bolta pe la noi! Ați auzit de albastrul de pe la noi?

MAHOMED

5 Allah se va simți bine într-un cer ca de lapis-lazuli. Iartă-mă
că-ți vorbesc semiprețios.

RADU

(*cu intenție*)

Și Mahomed?

10

MAHOMED

E trimisul lui aici pe pământ.

RADU

Pe pământ, da, dar nu aici.

MAHOMED

15 Nici nu te-ai văzut cu caftan și-ai și început să ai replică.

RADU

Asta, ca să nu lăsăm discuția să lăncezească.

MAHOMED

Parcă văd c-o să faci și tu ca Țepeș.

20

RADU

Măria Ta...

MAHOMED

Ei, lasă, c-o să fie bine. Azi-măine ești Domn. (*Sfătos.*) Să nu
faci prostia să-ți torni singur apă când te speli pe mâini. Ori să
25 te ștergi singur cu peșchirul. Creezi funcții speciale pentru asta.

RADU

Știu, c-am luat seama cum e pe la Stambul. N-am pierdut
timpul degeaba, am tras cu ochiul la civilizație. M-am și gândit
pe cine să pun ibricar și pe cine să-l numesc peșchirgiu.

MAHOMED

5

Și să ai multe slugi. Auzi, Radule. Multe slugi la Curte. Faci
un pas, dai de-o slugă, faci alt pas, dai de altă slugă, al treilea
pas nici nu-l mai faci, că-l face o a treia slugă, care-ți ghicește
intenția. Și ficcare servitor nu trebuie să facă decât un singur
lucru, sau chiar nici unul... Altfel, se încurcă între ei. (*Pe alt ton.*) 10
Cum te îmbraci tu și cum îi îmbraci pe dregători? Te-ai gândit
la asta? Cade tot în atribuția Domnului.

RADU

Nu ne lăsați nici itării?

MAHOMED

15

Nu.

RADU

Atunci, șalvari de sus până jos.

MAHOMED

Da, șalvari și ciocșiri. Apoi, ori ilicul ori anteriorul. Peste ante- 20
riu, să se încingă Țara Românească, așa, frumos, cu taclitul. Pe
deasupra, ficcare supus al nostru să-și pună binișul îmblănit ori
giubeaua.

RADU

Dar îi lăsăm Domnului caftanul...

25

MAHOMED

Atât cât l-o putea duce... Iar pe cap... ce credeți c-o să
purtați voi, ăștia din nordul Dunării, pe cap?

RADU

(rugător)

Luminăția Ta, te rog, nu fesuri. Orice, dar nu fesuri! Că
mă cert cu poporul. Știți, e vorba de credință. *(După o pauză,*
5 *văzând că Mahomed tace.)* Ișlicul cred c-ar merge.

MAHOMED

(hotărât)

Nu. Calpacul. Că e mai greu, iar voi aveți miei mulți, nu
se pune problema blânilor. Altă problemă se pune. Ce crezi:
10 or să primească boierii tăi moda asta?

RADU

A, imediat. Boierii, cuconetul. Mai greu îmi va veni cu pros-
timea târgurilor și cu țărani...

MAHOMED

(visător)

15 Toată Curtea ta să fie atlas și-o catifea și-un suliman, înțelegi?

RADU

Moda se ia imediat.

MAHOMED

(visător)

20 Să stea licheaua turcită pe sofa, așa, într-un cot, să tragă din
narghilea, să dea bacșiș pișcherilor și samsarilor, ca să scape de
haraci, de belele și dandanale... și să nu fie în stare să se scar-
pine singur după ureche, necum să mai pună mâna pe sabie.
25 Noi o să fim cu sabia.

RADU

Vreți să ne moleșiți...

MAHOMED

Da, avem nevoie de moleșeala voastră... că sunteți prea iuți.
30 Prea greu de prins... Ce zici, or să vrea?

RADU

Boierii care nu sunt de acord îi schimb, mă înconjur de
oameni credincioși... dar mai greu e cu țărani... pe ei, dacă-i
schimbi...

MAHOMED

5

Îi desființăm! Luăm pământurile și le dăm mănăstirilor.
Mănăstirile le umplem de greci... mi-a spus Stratos că are el
niște prieteni în Fanar, foarte dibaci în a stoarce lapte și din
piatră seacă. Ce zici de chilipir?

RADU

10

(supărat)

Vă bateți joc de mine... Cum adică?

MAHOMED

Deloc! Nici nu-ți dai seama ce pas important faci. Mergem
mai departe.

15

RADU

Mergem.

MAHOMED

(privind în zare)

În sfârșit... o cireadă de vite.

20

RADU

(se uită)

Mda... Boi, vaci... la păscut... Se vede că au fost lăsate de
sătenii bejenți.

MAHOMED

25

Ce-i mogâldeța aia?

RADU

A, văcarul! Țsta trebuie să fie prostul satului.

MAHOMED

Deșteptii și proștii în vremuri proaste... Poate aflăm ceva...
30 *(Coboară din căruță și-o ia într-o parte.)*

RADU

(sare și-l oprește)

Nu vă depărtați singur de grosul oastei.

MAHOMED

(râde)

Acum o să mă sperii de-un văcar?

RADU

Nu, nu-i bine...

MAHOMED

10 Văd că mă păzești strașnic... Adio, libertate, adio... *(Se întoarce.)* Repede un pâlc de ostași să-l aducă pe văcarul acela încoace.

LOCOTENENTUL

(de undeva din spate)

Înțeles.

MAHOMED

(după o pauză)

Și, zi, așa – fund de mare.

RADU

(atent la cireadă)

20 Mda... ros de nevoi... Uite-te, Măria-Ta...

MAHOMED

(privind)

De necrezut...

VĂCARUL

(apare legat și îmbrâncit în scenă)

'Neața.

LOCOTENENTUL

Uitați-vă, ce zdrăhon! Cireada era tot de formă. Vaci manechin. Doar pielea. Înăuntru, ostași. Șapte inși în șapte boi...

MAHOMED

(cătore Văcar)

Boi sau vaci?...

VĂCARUL

Vite cumsecade. Așa mi le-au dat în primire, așa le-am luat. 5

LOCOTENENTUL.

Șapte inși, mai să dovedească un pâlc întreg...

MAHOMED

Ce planuri aveți?

VĂCARUL.

10

Să pasc vitele... să se-ngrășe, că de când cu vremurile astea... nici nu mai plouă... ori plouă prea mult. Au ajuns numai pielea și osul...

RADU

Numai pielea... că osul...

15

VĂCARUL.

Vite... dobitoace...

MAHOMED

Ce vite, dacă erau burdușite cu haiduci?

VĂCARUL.

20

Nu știam c-au intrat în ele și le-au mâncat pe dinăuntru. E adevărat c-am ațipit o târșoară adineauri...

LOCOTENENTUL.

S-a luptat și el ca un centaur! Abia au reușit să-l prindă. L-au înconjurat vreo cincisprezece de-ai noștri... Patru din ai lor au murit... Trei au reușit să fugă... Aveau caii ascunși în pădurice...

RADU

Caii tot tu îi păzeai?

VĂCARUI.

Tot.

MAHOMED

Cine ne pândeă din cai? (*Râzând.*) Țepeș nu era în vreun
5 armăsar? Tare aș fi vrut să-l călăresc...

VĂCARUI.

Nu știu... că eu păzesc vitele...

MAHOMED
(*enervat*)

10 Ce vite, dacă erau soldați?

VĂCARUI.

Când mi s-au dat în primire, mi s-a spus că sunt vite. Cică:
du-te, paște-le pe izlaz. Și tocmai s-a nimerit să treceti pe lângă
ele. Și tocmai s-a nimerit să fie cineva înăuntru.

15

RADU

Cu săbii, cu topoare...

VĂCARUI.

Cu ce-a dat Dumnezeu... Mai mult topoare. Eu aș zice să
vă întoarceți de unde-ați venit, că uite, nu mai putem stăpâni
20 nici vitele. Sar ca și câinele turbat. Ce să le facem? N-aveți ce
căuta la deal...

MAHOMED

Unde?

VĂCARUI.

25 Ia deal... (*Arată spre munți.*)

MAHOMED

Nu sunt munți?

VĂCARUI.

Deocamdată, dealuri.

MAHOMED

(*râzând*)

Și te pomenești că, în dealurile astea, Țepeș al vostru a băgat
niște munți... Și numai ce-o să-i răstoarne peste armia
turcească. 5

VĂCARUI.

Eu așa chibzuiam. Șarpele, dacă-l doare capul, iese-n drum.
Ce vă trebuie? Faceți cale-ntoarsă. N-o să aveți mâncare, nutret
de vite, nici atâta... Câmpul e ca balega uscată... Nu mai sunt
bucate, nu nimica... (*Râzând.*) Cum s-ar zice, suflă Golanul... 10
Noi, Crivățului îi zicem Golanul. Acum o să-l poreclim tot așa
și pe asta de la miazăzi.

RADU

Știu că voiati să-l prindeți viu pe Sultan și pe mine odată
cu el... 15

VĂCARUI.

Eu nu voiam nimic. Eu îmi păzeam vitișoarele. (*Îngrijorat.*)
Ce-o să le spun diseară în sat? Unde e cireada? Or să-ntrebe.
Ce să le-ndrug?

MAHOMED

20

N-o să mai apuci să le spui nimic.

RADU

Nici măcar cu limbă de moarte.

VĂCARUI.

25

(*calm*)

Mă omorâți?

MAHOMED

Te jupuiam de viu. Și-n pielea ta o să băgăm un bou ade-
vărat... Ha, ha... Nădăjduiesc să-ncapă!

VĂCARUL.

Dacă e pe-aşa... atunci, de ce nu intră chiar Luminăţia Ta? Ar fi mai nimerit, că drumurile noastre sunt cu primejdie. Şi tot ar mai rămâne loc şi pentru un vitel ca dumnealui. (*Arată spre Radu.*)

MAHOMED
(*răstit*)

I.uaţi-! Belişti-!

RADU

10 Bine, mă, omule, aşa se vorbeşte cu Luminăţia Sa Sultanul?

VĂCARUL.

Eu am o viţică şi-o cheamă Sultana. Când nu mă ascultă, o mai croiesc şi cu băta. Dar aia e mai deşteaptă. Stă în tarc, n-o ia razna peste câmp ca voi.

15 (*Locotenentul îl scoate din scenă pe Văcar.*)

MAHOMED

Ca să vezi de ce atârnă soarta omului. Puteam fi mort, dacă nu mă opreai la timp...

RADU

20 Pe pământul meu, e de datoria mea să vă păzesc... (*Ofiând.*)
Deşi, deocamdată, pământul nu e al meu.

MAHOMED

Să mergem.

RADU
(*îngândurat*)

25 Şi să nu uităm că, dacă alunec prea departe cu toate astea, vine Ştefan peste mine şi-mi sparge casa, îmi ia nevasta, fata, tot. Acum cică şi-a întărit cetăţile de la Nistru şi-o să fie cu ochii pe noi. Îi plac femeile de peste Milcov, nevoie mare, şi pe toate
30 se pune să le apere şi se arată foarte priceput în războaie.

MAHOMED

Într-un an-doi, terminăm cu el. Ăsta e mic de stat, n-are voie să domnească mai mult de cinci-şase ani. Că e mândros şi, în loc să vină să ne sărute mâna, umblă cu soli pe la polonezi, pe la Doge. Mi-a spus Stratos tot. Ştefan e leit Ţepeş, doar că în loc să tragă în ţeapă, face biserici, cu aceeaşi cruzime.

RADU

I-a potrivit dracu' cu domnia în acelaşi timp... (*Pe alt ton.*)
Şi cum se numeşte ăla de aduce ligheanul?

MAHOMED

Mataragiu...

RADU

Da, pentru postul de mataragiu cred c-o să organizez un turnir... şi care învinge, duce ligheanul...

MAHOMED

Bravo... Să dăm pintenii!

(*Cortina*)

TABILOU 18

SAFTA

Am făcut o fasole bătută, o nebunie! Cu rântaş de ceapă prăjită. Am scos varză acră din puțină şi-am pregătit-o cu puțin ulei şi piper. Să-ţi lingi degetele. (*Cu oarecare teamă.*) Am tăiat
cocoşul...

DOAMNA STANCA

Nu trebuia să-l tai. O să se supere. E şi vineri. Posteşte. Ţinea mult la cocoş. O fi ostenit.

SAFTA

Tocmai de-aia. O să aibă o foame de lup. Și-apoi, dumnealui – dacă nu mănâncă ciorbă, îl doare capul. Am făcut-o cu zeamă de varză. Acra! Niște ardei iuți.

5 DOAMNA STANCA

Tuică?

SAFTA

Am scos cu tâlbul din butoi. Câteva țoiuri înainte... *(Plescând din buze.)* Mamă, mamă! A trebuit să aplec butoiul într-o parte, nu mai ajungea tâlbul... Când s-o fi băut, măiculică, un butoi?

10 DOAMNA STANCA

Cu luptele astea? Și-apoi, nici n-am apucat să culegem toți prunii. Știi bine că se frângeau crengile de prune motrone, dar tocmai atunci s-a întâmplat războiul ălălalt.

SAFTA

(început de îngrijorare)

Da-ntârzic...

20 DOAMNA STANCA

Și mie mi se pare... A cam trecut timpul... de multișor.

SAFTA

Altădată, dacă începeau bătălia de dimineață, pe la prânz făceau ce făceau și te pomeneai cu ei la masă.

25 DOAMNA STANCA

Dumnealui zicea: gata! Care-mi torni să mă spal?

SAFTA

Îi turnam apă cu cana, din vadră, se spăla pe mâini și pe ochi cu apă rece... și se așeza la masă. Până ce-și făcea crucea, și înghițea vreo trei îmbucături.

DOAMNA STANCA

(oștiând)

După aia trebuia să-i punem ventuzele. Nu știi ce om am luat, Doamne! Una, două, răcește.

SAFTA

(repros)

Nu răcește decât în bătălii. Dumnezeu știe cum o fi pe-acolo! Se foiesc toți în toate părțile, se face curent, nădușesc!

5 DOAMNA STANCA

Uneori se băteau în ploaie. Cu flanelul ud în spinare, închi-puieste-ți! *(Ascultând cu atenție.)* Ia vezi, parcă a scârțâit poarta.

SAFTA

(se uită pe fereastră)

Linia e pustie. Vântul... *(Îngrijorată.)* Și i se răcește ciorba. Încălzită, parcă nu mai are gustu' ala.

15 DOAMNA STANCA

(pe gânduri)

Dacă-ncepea bătălia pe la prânz, așa, pe la chindie, numai ce-i auzeam... trap, trap, pe șleau... Plini de praf, de sânge... Veneau la masă.

SAFTA

Ori, dacă vedeau că e rost să țină toată ziua treaba, trimiteau vorbă să le aducă muierile de mâncare. Se dădeau deoparte și mâncau pe rând. Turcii, mulți câtă frunză și iarbă, puteau să lupte și cu burta goală... nu se cunoștea. Dar dumnealui avea o vorbă: cui îi e foame, întâi să mănânce și la urmă să facă pe viteazul.

20 DOAMNA STANCA

(surâzând)

Și numai ce se repezeau ai noștri, sătui, de după copaci! Credeau păgâni că au venit ajutoarele din Moldova, ajutoarele din Ardeal... și-o luau la fugă... *(Neliniștită.)* Nu se vede nimic?

SAFTA
(*privește*)

Nimic... linia pustie...

DOAMNA STANCA

5 Parcă mă ia, iaca, o neliniște. Avusei și un vis rău azi-noapte... (*Înfiorată.*) Se făcea că venea, așa, o apă mare...

SAFTA
(*speriată*)

Tulbure? Asta e Dunărea. Au trecut turcii prin ea și-au tulburat-o cu caii, cu cămilele pline de praf pe copite. Am auzit
10 că turcii vor să se mute aici la noi. Să ne ia pe toți robi la Tarigrad și ei să se mute acilea.

DOAMNA STANCA

Satul e ca și pustiu. Ia slujba de azi-dimineață n-au fost
15 decât muierile și copiii.

SAFTA

Dar dacă s-a slujbit fără popă, rugăciunile noastre n-or fi fost bune?

DOAMNA STANCA

20 Se spune: slujitul.

SAFTA

A citit preoteasa în locul popii... că și ea e tot cultă.

DOAMNA STANCA

Popa Stan a-ncins sabia peste anteriu și s-a dus cu Toma.
25 Zice preotesei: „Începi tu slujba, de-o fi să-ntârzii...”

SAFTA

Toată iarna ne rugarăm: ba să dea Dumnezeu un ger mare să-nghete Dunărea și să crape caii sub turci... Ba să se-nmoaie gerul Bobotezii, să se mai dezghețe oleacă, să nu vină ăia prea

repede, să nu alunece pe gheață... Ne-a ascultat Țl de sus – săracul. A-nghetat gârla, apoi a dezgheat-o.

DOAMNA STANCA

Da' pe turci tot nu i-a-mpiedicat.

SAFTA

Pe turci, pasă-mi-te, trebuie să-i oprească ai noștri. De-alde
5 Toma, de-alde Vodă. De-aiia sunt oameni: să se-ncontreze.

DOAMNA STANCA
(*ostând*)

Dacă nu treceau atât de mulți păgâni pe podul de vase... 10

SAFTA

Bine că spuseși, de mult voiam să te-ntreb: cum e ăla *pod de vase?* (*Ezitănd.*) De străchini?

DOAMNA STANCA
(*râde*)

De corăbii... măicută...

SAFTA

Aha... înțeleg... De corăbii... de le mai zice și străchini...

DOAMNA STANCA

Vase...

SAFTA
(*uimită*)

Ăla de bătu toba adineauri – ce credea el, c-o să lăsăm casa pustie și-o să plecăm lelea? Unde să ne ducem de la socoteala
25 noastră? De la rost, de-aici?

DOAMNA STANCA

Mulți și-au spart agoniseala. Și-au pus boii la jug, și-au plecat în bejenie. Bine că au carele două proțape... că nu știi în care parte trebuie să fugi... Vremuri grele am apucat.

SAFTA

Ce-o' fi având turcii cu noi, măicuță?

DOAMNA STANCA

Păgâni!

5

SAFTA

Nu se trag și ei tot din daci și romani?

DOAMNA STANCA

Da' de unde!

SAFTA

10 Da' din ce mama diavolului, Doamne iartă-mă, că m-au albit. Una, două, vin păgânii... Am optzeci de ani și am albit din cauza lor. De când mă știu, una-două, că vin păgânii... veni-le-ar numele! Lua-i-ar apa! (*Incepe să plângă.*) Din cine se trag?

DOAMNA STANCA

15 Din pustiurile lor... din nisipuri...

SAFTA

Uliului! (*După o pauză.*) Unii, cică-ar fi venit sfârșitul lumii. Io-te c-așa e! Dac-o să auzi tu goarnea sunând... la Judecata de Apoi, să-mi spui și mie... că mie-mi cam țiuie urechea...
20 M-o fi ajuns bătrânețea... cu toate că aș mai avea ceva vlagă. Adineauri am râvnit la murături... Mâncai o gogonea...

DOAMNA STANCA

(pe gânduri)

Povestea Toma de unul, un ostaș care tot așa a primit ordin
25 să fugă... să se retragă în munți, din cauza năvălitorilor care erau prea mulți. Și el zicea: „Ferească Dumnezeu! Nu dau înapoi nici un pas. Rămân aici până veniți voi“. Și și-a săpat singur groapa, vorbind cu ceilalți ostași, de una de alta... și când nu s-a mai văzut din groapă, a zis: „Gata“ – și ăilalți au
30 pus pământ pe el...

SAFTA

Așa, de viu?

DOAMNA STANCA

Asta i-a fost vointa. De viu – și-n picioare. Cu sabia-n mână. Zice: „Ia întoarcere, treceti pe-aici și mă luați, odihnit
5 de veci. Eu nu pot să dau înapoi...“

SAFTA

Și l-au luat?

DOAMNA STANCA

Nu l-au mai găsit.

10

SAFTA

Cine știe pe unde i s-a dus sufletul.

DOAMNA STANCA

Dar și rezelul are socotelile lui. Te mai faci că dai înapoi, te mai faci că-ți place străinul... Până-ți vine bine... la-ndemână...
15

SAFTA

(merge la măsuta cu trei picioare și dă un șervet la o parte de pe mămăligă)

Ce-o fi cu băiatul?

DOAMNA STANCA

20

Omul ăsta al meu parcă nici n-ar fi căpitan de oaste. Luptă mai dihai ca un soldat prost.

SAFTA

Nu l-o fi lăsat Vodă să vină la masă.

DOAMNA STANCA

25

Te pomenești că-l ia și pe Măria Sa... O fi stând să-l aștepte... Știi... c-a mai mâncat o dată aici... și i-a plăcut. (*Evo-când.*) Tot așa, îl așteptam pe Toma și ne pomenim c-un străin.

SAFTA

Un drumet. „Bună seara“ zice: „sunt de pe drum, n-ați vrea
30 să-mi dați un ulcior cu apă?“

DOAMNA STANCA

M-am uitat la el... era ostenit, plin de praf și parcă sângera. I-am dat să se spele. I-am legat rana de la braț c-o cârpă, i-am dat o cămașă curată de-a lui Toma și l-am pus la masă...

5 SAFTA

A mâncat de post, că era după Iăsata secului. Știu că aveam turtă caldă cu murături și...

DOAMNA STANCA

Și cam atât... că tot așa, pustiiseră unii, vara. Dar i-a plă-
10 cut... Mulțumește și pleacă. Și după aia vine și Toma, tot așa, fără arme, fără cal, fără nimic... Zice: „pierdurăm bătălia, ne-am împrăștiat... ca puii de potârniche... Și Vodă e rănit la mâna dreaptă“.

SAFTA

15 Așa era chiar Domnul Vlad!

DOAMNA STANCA

Păi, cum îți spun, că după aia, când l-a întâlnit pe Toma, i-a zis: „Mă, o să mai vin pe la tine, să mănânc murături cu turtă caldă. Ce bune-au fost!“ *(Râde.)*

20 SAFTA

E adevărat că frate-su s-a turcit la Țarigrad și-acum a venit cu păgânii să-l dea jos de pe tron?

DOAMNA STANCA

Nu-l biruie ei pe Vodă. Așa știe cum să se bată. Fuge,
25 se-ntoarce, se face că se lasă... și numai ce odată dă iama cu oaste ieșită ca din pământ... *(Pauză.)* Bătălia de azi, îmi spunea mie Toma c-ar fi importantă, a mai mare. A mai grea.

SAFTA

Care pe care.

DOAMNA STANCA

Nu cred să-i fi răzbit pe-ai noștri. *(Ascultând cu atenție.)* Ai, n-a scârțâit portita?

SAFTA

A, nu... Poate mai trece vreun car întârziat spre munte... 5
Or fi fugit și ăștia ai lui Istrate... Muierea e lăuză... cum s-o fi încumetat să plece la drum?

DOAMNA STANCA

Ba se-aude portita scârțâind...

SAFTA

O fi românul...

DOAMNA STANCA

El e, îl cunosc după pași... Ba nu! *(Sare la fereastră.)* Aoleu! Turcii!

SAFTA

Cine?... *(Stăpânindu-și emoția.)* Repede la beci – acolo. Ne ascundem printre butoaie. Să le luăm mămăliga...

DOAMNA STANCA

Ias-o, că e rece. *(Zgomot mare afară.)*

(Corina)

TABLOUL 19

Papuc, cu un pâlce de ostași, îmbrăcați toți în straie turcești, dau buzna în casă.

PAPUC

(văzând mămăliga pe masă)

Ordin de la Măria Sa să se pustiască totul din calea turcilor, dar masa văd c-a uitat-o pusă.

UN OȘTEAN

O pustiim noi... (*Se repede la mămăliga.*)

PAPUC

Ține ața. (*Scoate o ață din buzunar.*) Împarte-o, ca să ajungă
5 la toată șleahta. O îmbucăm pe drum, că acum n-avem timp.
(*Soldatul taie mămăliga și o pune într-un servet.*)

PAPUC

Să scotocească cineva casa. (*Sare Alt oștean.*) Dacă găsești pe
cineva ascuns, ucizi fără milă, ca un turc adevărat. Porunca era
10 ca toată lumea să dispară. (*Alt oștean începe să se uite pe sub pat, se urcă
în pod.*) Mai avem puțin până la miezul nopții... Știe fiecare ce
are de făcut...

TOTI

Daaa!

15

PAPUC

N-ați uitat esențialul?

TOTI

Nuuu!

PAPUC

20

Care este esențialul?

UN OȘTEAN

Esențialul este să ne-ajungă mămăliga până terminăm treaba
cu turcii.

(*Răsete.*)

25

PAPUC

Iuați seama la ce vă spun acum. Destupați-vă bine urechile...

STAN

Sunt destupate...

PAPUC

Ia să facem noi un control... (*Trece pe la fiecare și li se uită în ure-*
che.) Tu, Ioane, mă miram eu de ce ești cam fudul de a dreaptă.
Nu te-ai spălat de alaltăieri. Ia un surcel și scoate-ți ceara. (*Ion*
execută.) Și tu, Neagoe, la fel. Trebuie să aveți auz de iepure. Să
5 nu miște o frunză în tabăra turcească fără a prinde de știre.
Suntem puținți și e musai să folosim la maximum toate capa-
citatele... Luptăm și cu auzul și cu mirosul și cu pipăitul... Și
cu mintea.

UN OSTAȘ

10

Și abia la urmă cu sabia?

PAPUC

Abia la urmă.

ALT OSTAȘ

(*coboară din pod*)

15

Nimenea...

PAPUC

Vezi și-n beci. (*Către ceilalți.*) V-a intrat în cap unde vine
tabăra turcească... Vă cunoașteți fiecare potecuța! Trei din voi
se târasc, mascați cu mărăcini. Se târasc șiucid trei gărzi. Dar
20 nu una lângă alta, mai răsirate. Vă postați voi în locul lor...
și faceți pe turcii... Vă duceți la gărzile apropiate și le șoptiți
la ureche.

STAN

De-o să țină minte!

25

PAPUC

În timpul ăsta noi toți ne fofilăm spre corturi. Corturile
sunt orânduite după rang. Intrați trei în primul cort, doi în al
doilea, unul în al treilea... După ce faceți treaba, o luați de la
capăt. Un oștean în primul, doi în al doilea...
30

STAN

... și câți om mai rămâne, în al treilea.

PAPUC

Izbiti pe întuneric! Apoi începeți să țipați turcește. Or să
5 sară buimaci... se vor aprinde făclii... Tu, Ioane, ți-ai scos ceara?

ION

Scos.

PAPUC

Ce-am spus eu acum?

10

ION

Dacă mi-am scos ceara.

PAPUC

(*neruos*)

Ce face ăla-n beci, de nu mai vine?

15

UN OSTAȘ

S-o fi-mpiedicat de vreun butoi.

ALT OSTAȘ

(*apare din beci*)

Nu e nimeni, casa e pustie. Am ascultat dacă se aude discu-
20 ția. Nu se aude nimic. Sau dac-aud, aud tot ai noștri...

PAPUC

Tu, Stane, ascultă aici... cât mai e încă întuneric, de n-au
aprinș ăia tortele, te dezbraci de straie și le ții în mână... Să-ți
văd cămașa de noapte. (*Stan își scoate șalvării, rămâne în cămașa de*
25 *noapte.*)

STAN

Iacătă... deși, drept să spun... mă cam trage cămășoiul ăsta
la somn.

ALT OȘTEAN

Să nu fie al lung.

PAPUC

(*ia seama cămășii*)

Nu prea e turcească... motivele astea pe la platcă sunt cam 5
grecești... Sper să n-aibă ăla timp a se uita la râuri și șabace.
Așa, buun! Deci, șalvării într-o mână, papucii în cealaltă...
Unde-ți ții papucii?

STAN

(*îi scoate de la brâu*)

10

Aici. De ce nu în picioare?

PAPUC

Ți-e teamă c-ai să răcești? O să te ia reumatismul? Ții pa-
pucii într-o mână, șalvării în cealaltă și țiți ca din gură de șarpe
c-au venit valahii îmbrăcați turcește... Țipi asta în turcește. 15

UN OȘTEAN

Vezi să nu ți se-ncurce ăle două limbi.

PAPUC

Alergi așa din cort în cort, și, la-nghesuială, mai ucizi câte
unul... care nu te crede... 20

STAN

Cu pumnul?

PAPUC

(*râzând*)

Cu sabia, că o să ai mâinile ocupate. Ai sabia goală în șal- 25
vari... dacă ești flăcău. (*Incruntat.*) Va fi mare învălmășeală...
vor începe să se omoare între ei.

ALT OȘTEAN

Mamă, mamă!

PAPUC

În timpul ăsta, Măria Sa și cu mine o să ne facem cale spre cortul Sultanului.

UN OȘTEAN

5 Mergeți încet, să nu-i stricați somnul.

PAPUC

Am auzit că nu prea visează frumos de la o vreme și o să-i explicăm de ce. Voi trei (*arată spre trei ostași*), vă țineți după mine...

STAN

10 Poate e nevoie de mai mulți... la o adică...

PAPUC

Tabăra e mare... trebuie să avem oameni peste tot... Poate dă Dumnezeu și intră luna-n nori. Cum a fost azi-noapte?

UN OȘTEAN

15 Pe dinafară...

PAPUC

Mama ei de... codoasă! O să ajungem acolo la timp? (*Către Neagoe.*) Ce fac ei pe la ora asta?

NEAGOE

20 Păi, ai mari se țin de intrigi și-ai mici... dorm ori se gândesc la femei. Aseară, Sultanul a pedepsit niște spahii, care s-au bătut între ei. I-a adunat apoi pe generali și i-a pus să meargă în patru labe. După aia urmează un fel de chermeză, când îi scoate pe unii dintr-o cușcă și-i pune să spună colăcerii...

25

ALT OȘTEAN

Cântă?

PAPUC

Asta e Curtea Bizantină... aia pe care i-a ocupat mai anii trecuți. Îi poartă după el și uneori îi pune să repete cum au fost luați ei pe nepusă masă...

UN OȘTEAN

5

Luați ca din oală?

PAPUC

Dacă nu se termină chermeza până ajungem noi, să nu căscați gura, că nu merită. E apă de ploaie. Altfel a căzut Bizanțul. Asta o știe bine și Sultanul, că nu e prost, dar grecii care joacă-n halimaua asta îl trag pe sfoară... Se îndepărtează tot mai mult de la adevăr... Las' că intervine și rutina...

NEAGOE

Un lucru n-am înțeles eu... la sfârșit apare Sultanul. E chiar el, sau unul care face pe Sultanul?... (*Rugător.*) Să mai întârziem o țără... poate se termină înainte... A patra oară n-aș mai rezista...

PAPUC

(*încrunțat*)

Învalmășeala din tabără va ține cam un ceas și jumătate... 20
Până se dumiresc... Mulți or să se dumirească doar pe lumea cealaltă...

UN OȘTEAN

Dac-or avea timp și nu i-or pune aia din iad la treabă imediat.

PAPUC

25

E totul limpede?

ALT OȘTEAN

Și la urmă... noi cum ieșim din tabără?... N-o să-i putem omorî pe toți... După ce ne orientăm?

PAPUC

După căcăreze de iepure! Te uiți pe jos și încotro a fugit iepurele... îți iei tâlpășița!

STAN

5 Nu ne e teamă de moarte... O dată murim, nu murim de-o sută de ori... să le-ncurcăm între ele...

NEAGOE

Dacă-lucidăia pe Măria Sa, se duce dracului toată șandramaua.

PAPUC

10 Nu moare el! Nici o grijă. Prea are multă treabă...

ALT OȘTEAN

Nici eu... parcă presimt că scap...

STAN

Și eu...

15

PAPUC

Și eu. Bravo! Ne întâlnim cu toții în fața cortului, voi fi lângă Vodă. Pe el o să-l recunoașteți de departe: o să fie cu capul Sultanului în mână, tipând turcește: „Ce jale!“ Și eu mă voi jeli și-mi voi smulge părul din cap. Din capul lui Mahomed.

20 (Răsete.) În momentul acela, când oastea va fi lipsită de cap, vor năvăli ai noștri.

UN OȘTEAN

Oastea lui Țepeș.

PAPUC

25 De trei zile, Vodă e pe drum... tot prin râpe, prin văgăuni... S-a apropiat neobservat... Sultanul îl știe departe...

NEAGOE

Noi întreținem brambureala... Știu un loc în tabăra turcească unde tipețele s-aud cel mai tare...

PAPUC

Toma atacă dinspre pădure. Coman, cu ceata lui, dă buzna la vreo douăzeci de minute... cu vuiet mare, ca să creadă c-am primit și ajutoare... Totul e să vină oastea la timp.

UN OȘTEAN

Atunci, la învălmășeală... Nu există riscul de-a fi omorâți chiar de-ai noștri, văzându-ne îmbrăcați turcește?

PAPUC

Ba există.

NEAGOE

Din moment ce tot te omoară, ce-ți mai pasă dacă sunt ai noștri sau ai lor?

PAPUC

Neagoe, tu, după ce-ți faci treaba în primul cort, te furi-sezi în pădure și iei legătura cu Coman. Să pice exact în momentul în care i-am spus. Dacă prietenii noștri ar fi sărit ca unu', era altă situație.

UN OȘTEAN

Mă gândesc că trebuia să fim mai mulți aici pentru tabără...

PAPUC

Dacă mai luăm câțiva oameni... rămânem fără armată... că o mână suntem toți... Dacă scăpăm și din beleaua asta... ne punem pe făcut copii. Gata, nu mai merge cu huzurul. Să dea dracu' să se nimerească vreunul sterp.

NEAGOE
(râzând)

S-ajungem noi acolo.

PAPUC
(cătore Stan)

Hai, distribuie la fiecare mămăliga.

(Stan împarte mămăliga.)

UN OȘTEAN

Și dacă-l prindem pe Radu?

PAPUC

Ocoliți-l. Lăsați-l în plata Domnului. E un prost. Dacă-l
5 înhăta Vodă în alte condiții, îi trăgea o pereche de palme și-l
băga la beci, până-i treceau gârgăunii... Cică mama lor mereu
le zicea: „Măi, să vă aveți ca frații!”

ALT OȘTEAN

(îmbucând din mămăligă)

10 Bucătăria românească e renumită.

UN OȘTEAN

Vin și străinii s-o guste...

PAPUC

E timpul să mergem. Uitasem să vă spun.... Unii dintre
15 noi n-o să mai vadă poate ziua de mâine... Faceți-vă crucea și
ziceți: „Dumnezeu să-i ierte!”

TOȚI

(se-nchină)

„Dumnezeu să-i ierte!...”

20 (Un moment de tăcere. Papuc cu ai săi părăsesc scena, care rămâne câteva
clipe goală. Apar, din beci, Doamna Stanca și Safia.)

DOAMNA STANCA

Scăparăm și de turci...

SAFTA

25 Măicuțiță, cum mă dor oasele – unde stătui așa, chircită.
Lua-v-ar boala de neînchinăți!

DOAMNA STANCA

Fac ei ce fac și-și găsesc drum pe la prieteni.

SAFTA

Ce idee, să se-mbrace turcește! Cum să-i deosebești?

DOAMNA STANCA

După fapte.

SAFTA

5

Păi, n-ai auzit că voiau să ne omoare... că de ce n-am fugit.
(Speriată tare.) Te pomenești că m-a omorât?! Că prea mă dor
pe mine oasele.

DOAMNA STANCA

De treabă, ostașul... S-a făcut că nu vede.

10

SAFTA

Mai găsești suflete bune și printre păgâni.

DOAMNA STANCA

De treabă, ostașul... din sat. Al Leliții. Eu tocmai mă pregă-
team să ies... ziceam c-o fi și Toma cu ei... Dar parcă am
15 înțeles că făcea semn să nu mișcăm... Poruncă de la Tepeș. Cu
el nu se glumește. I-ar fi pedepsit și pe copilul ăsta că nu res-
pectă porunca, și pe noi pentru trădare de patrie, pentru că-i aștep-
tăm pe turci cu masa pusă, în loc să fugim cum s-a dat ordin.

SAFTA

20

Te pomenești c-om fi gresit cu ceva! Se făcea că nu ne cu-
noaște și tăia în carne vie.

DOAMNA STANCA

El e pentru disciplină în rândul femeilor.

SAFTA

25

Bunăoară, la noapte e bătaia a mare... Toma o să vină
tocmai spre ziuă. Să mă duc să-ncălzesc mâncarea? Să pun de
mămăligă?

DOAMNA STANCA

Mai e timp... mai bine să ne rugăm...

SAFTA

Dacă-mi pică și ăsta îmbrăcat turcește, îl scuipe. Mi-au pân-
5 gărit casa.

DOAMNA STANCA

(pe gânduri)

Cine știe cât de greu o fi și pentru ei... Adă ventuzele alea
mai aproape... Poate vine cu vreun junghi în șale.

10

(Cortina)

ACTUL IV

TABLOUL 20

Sultanul e nervos din cauza lungirii fără rost a acestei campanii. Se pare că nici popoarele din sudul Dunării nu se lasă ușor stăpânite: a primit vestea unei răscoale a sârbilor. Observă că-și pierde zi de zi umorul și, culmea, i-a secătuit, se pare, și vâna poetică! Tabăra turcească e așezată la poalele unei păduri. E seară, corturile încep să se liniștească. Căpeteniile turcești sunt chemate în cortul cel mai mare, unde Mahomed ține sfat.

MAHOMED

(Înconjurat de oglinzi mari, care nu-l arată decât pe el. Se simte și prezența celorlalți, dar aceștia nu se văd. Vor apăsarea pe rând, pe măsură ce iau cuvântul.)

10

Sunt într-o criză de creație. V-am chemat aici, ca să vă anunt, de pe această pernă, că de azi m-am lăsat de scris. (*Vagi semne de protest: „A! Dar de ce? Nu trebuia!”*) Vă rog să nu stăruiți, hotărârea mea e luată. Dau ordin să nu mă mai considerați poet genial și să mă scoateți din abecedare. N-am talent. Menirea mea e să cuceresc lumea nu cu pana, ci cu sabia.

15

VOCI

Așa e, așa e.

20

MAHOMED

Ați procedat greșit că v-ați lăsat impresionați de funcția mea și ați crezut că și ceea ce produc pe plan literar ar avea vreo valoare.

O VOCE

Niște prostii...

MAHOMED

Cine a zis: „niște prostii?!

5

VOCI

Cine? Cine? Care e criminalul?

MAHOMED

Să vină aici în față Pașa din Vidin. Mi se pare că el e... i-am cunoscut glăsciorul... măcar că și l-a mai subțiat.

10

PAȘA DIN VIDIN

(iese în față)

Nu m-ați lăsat să termin... Niște prostii, dar numai cele din ultima vreme. Asta am vrut să zic.

MAHOMED

15 Toate! Și cele dinainte sunt tot ineptii, te asigur. (*Către ceilalți.*) A fost singurul care a avut curajul să mă critice, singurul care a fost patriot...

VOCI ADMIRATIVE

Ei! Ia te uită! Bravo!

20

MAHOMED

(cu regret)

Și tocmai pe Pașa din Vidin am dat ordin să-l castreze. Cum calificați această faptă a mea? (*Tăcere.*) Așa-i că-i incalificabilă? Mă căiesc amarnic că am procedat pripit, ca un adevărat 25 bărbat de stat... i-am creat însă posibilitatea să ducă o viață tihnită, lipsită de privațiuni. De grija femeii de mâine și de alte griji... I-am pus paznic la haremul meu. Așa e, Pașa din Vidin?

PAȘA DIN VIDIN

Așa e.

MAHOMED

De azi înainte, eu voi fi numai „Cuceritorul“, nu și „Favoritul muzelor“. În privința ideilor mele militare, nu cred că ați avea ceva de obiectat.

VOCI

5

Asta-i bună! Ați cucerit jumătate din lume. Numai Alexandru Macedon și poate Caesar...

MAHOMED

Nici Alexandru Macedon și nici Caesar.

VOCI

10

Bineînțeles... Cum s-ar putea compara?... Unul s-a lăsat mușcat de tântari, altul și-a permis luxul de a ține un senat...

MAHOMED

Noi am înlocuit senatul cu haremul. I-am luat cadânelor toga și pumnalul. (*Răsete.*) N-o să repetăm greșelile înaintașilor. 15

PAȘA DIN VIDIN

Pot să mă retrag, Iuminăția Ta?

MAHOMED

Stai, că n-am terminat. (*Către adunare.*) Și aflați că nici viziunea mea militară asupra lumii nu a fost lipsită de fisuri, dovadă că au fost unii care au criticat-o aspru.

VOCI

Cine? Cine?

MAHOMED

Pașa din Vidin.

25

VOCI INDIGNATE

Huo! Huideo!

MAHOMED

Îți mulțumesc, Pașa din Vidin.

PAȘA DIN VIDIN

Nu-i nevoie. Au fost niște simple sugestii. Oricine le putea face.

MAHOMED

5 *Oricine* putea, dar *nimeni* n-a făcut. Numai tu ai avut bunul-simț să atragi atenția... și ceea ce-mi pare rău e că tocmai pe tine te-am castrat!

PAȘA DIN VIDIN

Nu face nimic, nu face nimic... dar, vă rog...

10

MAHOMED

Repetă care au fost punctele de acuzare, adică ce ai văzut tu greșit și dăunător în politica mea din vest?

PAȘA DIN VIDIN

Nu-mi amintesc.

15

MAHOMED

Ești modest. O să le înșir eu, punct cu punct. (*Către ceilalți.*) Zicea că asediul Belgradului a constituit o greșală, pentru că le-a demonstrat creștinilor că nu suntem invincibili. Și că nu tot ce vrem să cucerim, cucerim cu adevărat. Că Iancu de
20 Hunedoara ne-a dat o lecție de cum trebuia ținută în frâu o oaste. Și că popoarele din sudul Dunării n-au căzut c-am fost noi mai tari, ci din cauza slăbiciunii cnejilor sârbi, care au început să se lupte între ei.

VOCI INDIGNATE

25 Ce idei! Ce idei!

MAHOMED

Sunt originale. Istoria le va înregistra. Ca atare, spre gloria compatriotului nostru. Adevărul e că noi am știut să profităm de aceste slăbiciuni ale lor și i-am cucerit cu o armată slabă...
30 ca și când ea ar fi fost tare... (*Răsete.*) Cu această armată slabă,

noi vrem acum să-l înfrângem pe domnitorul valah, cu toate că Pașa din Vidin susține că nu vom reuși să obținem o victorie hotărâtoare prin aceste ținuturi, întrucât, zice, valahii au o tactică a lor pe care noi n-am studiat-o bine și care ar putea chiar să ne fie fatală.

5

O VOCE

În ce constă această tactică, Pașa din Vidin, ai putea să ne spui?

MAHOMED

(*către Pașa din Vidin*)

10

Ce zici?

PAȘA DIN VIDIN

Dacă împăratul Traian ar fi lăsat ceva scris despre campania lui în nordul Dunării, așa cum a lăsat Caesar despre luptele cu galii, ne-ar fi fost mai ușor. Am fi avut mărturii. Dar așa suntem
15 siliți să dibuim.

MAHOMED

Crezi că noi n-o să fim în stare să procedăm ca Traian? (*Spre adunare.*) Cu alte cuvinte, poate n-ai înțeles, dumnealui e împotriva acestor campanii, și s-ar părea ca, după desfășurarea de
20 până acum a evenimentelor, să aibă dreptate. Crede că mult mai bine ar fi să încercăm să consolidăm cuceririle de până acum și să clădim școli, să încurajăm artele, să facem să înflorească cultura musulmană, în țările deja cucerite... (*Pe alt ton.*) Deși
25 tot el a mărturisit că nu prea există o cultură musulmană.

O VOCE

Asta e prea de tot! Dar e un trădător, e un...

MAHOMED

Am expus pe larg părerile Pașei din Vidin, spre a arăta că există și puncte de vedere diferite de ale mele. Cred că trebuie
30

să le consultăm cu toată atenția, să tragem toate învățăturile, făcând să triumfe adevărul. Dorința noastră, a tuturor, e prosperitatea Înaltei Porți, și în urmărirea acestui înalt țel trecem și peste orice orgoliu ori ambiții personale. Ce părere aveți?

5 VOICI

Să i se taie nasul.

O VOCE

Castratul cărn.

MAHOMED

10 Să nu înțelegeți greșit: eu socotesc contribuția Pașei din Vidin în aprecierea faptelor mele de arme ca fiind deosebit de interesantă.

O VOCE

E un aventurier. Să i se smulgă limba...

15 PAȘA DIN VIDIN

Un filozof grec, scriindu-și testamentul, spunea: „Scriu aceasta în fericita zi a vieții, care se întâmplă să fie și ultima zi a vieții mele“.

MAHOMED

20 Mă tem că și tu m-ai înțeles greșit. N-o să ți se întâmple nimic. Vei mai avea multe zile fericite... Dă-l încolo de testament.

PAȘA DIN VIDIN

25 Nu mi se mai poate întâmpla nimic. Ideile mele erau greșite. Pe drept cuvânt am fost pedepsit. Tot ce face Luminăția Ta e genial și...

MAHOMED

(râzând)

... bun făcut. Dar de ce ai devenit dintr-o dată atât de slugarnic, Pașă din Vidin? Înainte erai mai bătos...

O VOCE

Mai cu... nasul pe sus. (Râsete.)

MAHOMED

Cine a zis?

RADU

(iese în față)

10 Eu, Măria Ta... M-a uimit purtarea Pașei pe care și eu îl stiam cu... totul altfel... cum am zis...

PAȘA DIN VIDIN

Trebuie să-i mulțumesc Măriei Sale că mi-a deschis ochii... Eram un înfumurat, un ambițios, și toate cunoștințele mele nu puteau da roade din cauza femeilor. Îmi iroseam prea mult timp să cresc în ochii lor. M-am adâncit în învățătura lui Averroes și a lui De Gazzi. Și trebuie să vă spun că, acolo unde muncesc, treburile merg bine. Deși ar exista o mică problemă. Aș cere, în numele supuselor Luminăției Tale, cu care eu m-am consultat, o mică reformă.

MAHOMED

Spune, te ascult.

PAȘA DIN VIDIN

25 Membrele haremului Luminăției Tale vor să li se permită să poarte fusta ceva mai scurtă. Bineînțeles, numai cât sunt în incinta haremului.

MAHOMED

(râzând)

Tot cu vederi largi ai rămas, Pașă din Vidin. Bine. Se aprobă.
Du-te. *(Pașa dispăre.)*

5

RADU

Eu sunt unul dintre cei care au fost de la început împotriva
concepțiilor Pașei din Vidin, considerându-le primejdioase, fapt
de care s-a convins până la urmă nu numai Luminăția Ta, dar
însuși Pașa. Dovadă că nu mai e pașă și nu mai are opinie.

10

MAHOMED

(râzând)

Ți-am dublat birul, o să ți-l triplăm.

RADU

Chiar dacă o s-ajungem să plătim bir pe hornurile caselor
15 ori pe ferestre, ce contează această taxă materială, pe care-o
plătești și scapi, față de garanția pe care ne-o dă Preluminatul
Sultan? Vlad Dracul – pe care-l reneg ca frate – angajându-se
în război continuu cu marele său vecin din sud, nesocotește
vointa poporului său, dorința lui de pace și supunere, pune mai
20 presus de orice niște ambiții personale...

MAHOMED

Se pare că el se sprijină, totuși, pe ceva. Pe ce se sprijină?

RADU

Pe vânt...

25

MAHOMED

Atunci, cum de nu-l putem înfrânge? De ce nu-l părăsește
poporul, să vină spre noi cu brațele deschise? Am trimis oameni
care să-i cumpere boierii, să-i facă să treacă de partea ta. Au
refuzat. Eu n-am văzut până acum vreun localnic, care să sară

de gâtul oștenilor mei... prietenește, nu cu dorința de a le rupe
beregata, cum s-a întâmplat...

RADU

Țara e pustie... Oștenii au dezertat din fața invincibilei oști
a Luminăției Tale. Domnul, cine știe prin ce vâgăună încearcă 5
să se ascundă, ca sobolul. Nu vedeți? Întâlnim doar pâlcuri
dezorganizate. Se arată și dispar... Lipsese o concepție de luptă
unitară...

MAHOMED

Să nu fie tocmai asta concepția... Să nu ne târâm așa, după 10
năluci, până în miezul munților și acolo, dintr-o dată, nălucile
să-și arate colții.

RADU

(râzând)

Teama mea e că o să mă sui pe tronul de la Târgoviște ca 15
pe un maidan părăsit.

MAHOMED

Socotesc acțiunea lui Tepeș ca potrivită, întrucât atâtă pofa
noastră de cucerire. Nu-mi plac femeile care nu fac fașoane și
20 popoarele ce capitulează fără luptă. Nu e primejdie mai mare,
pentru un imperiu înfloritor ca al nostru, decât lânzezeala.
Când armele încep să ruginescă, sfârșitul nu e departe. Când
veți tăia capul lui Tepeș, înainte de a-l arunca la câini, să mi-l
aduceți să-l sărut. *(Pe alt ton.)* N-au trecut decât două secole de
când o ceată de voinici au pornit cu săbiile înfășurate în turbane 25
din nisipurile Asiei. Revelația lor, dată de Allah, de bună seamă,
a fost că nimic nu-i fixat o dată pentru totdeauna. Se pot schimba
granițe, oprima popoare, arde cetăți, amesteca limbi. Se poate
da o nouă înfățișare lumii, după voia și placul lui Allah. Cel
mai greu ne-a fost să punem piciorul în această lume nouă. Cel 30
mai ușor: să-l punem pe celălalt la capătul ei. Europa e putredă,

stricată, lăncedă, perversă și, ascultați-mă pe mine: se vrea cucerită. Se dorește călcată în picioare. Ferească Dumnezeu, Dumnezeu lor, să-l batem pe acest ghiaur, care – fie vorba între noi – ne întrece în viclesuguri și în cruzime, că mâine, poi-
 5 mâine, ne adăpăm caii în... cum se numesc apele acelea din apus, locotenente?

LOCOTENENTUL
(vine în față cu o hartă)

Păi, se numesc... au niște nume tare pocite...

10

MAHOMED

Chemati-l pe Stratos. *(Apare Stratos.)* Gândește-te de pe acum la numele lor turcesc, limpede și sonor... *(Radu râde.)* Radule, norocul tău e că îmi ești drag. Ghinionul tău e că o să fii Domnul acestei țări, pe care o calcăm acum. N-o să te poți ține
 15 în tron fără ajutorul nostru; și noi n-o să te putem ajuta fără să turcim țara. Cam în cât timp crezi că s-ar putea turci Valahia?

RADU

Valahia Mică, niciodată!... *(Încurcat.)* Vorbiți de turcire, în sensul nobil al cuvântului? Adică?...

20

MAHOMED

Bineînțeles...

RADU

Păi, știu eu, că oamenii sunt cam îndărătnici... grei de cap... limba noastră are altă structură gramaticală.

25

MAHOMED
(larg)

Îți dau cinci secole... și asta, de hatârul tău... *(Râsete.)* Deși, poate că ar trebui să-l întrebăm pe Tepeș... Până mâine, poi-
 30 mâine încă mai e Domn. *(Se aude o bufniță.)* Ce-a fost asta, bufniță?

LOCOTENENTUL.

Bufniță. Dar numai una. Suntem la poalele unei păduri, e noapte. Acestor păsări le place să iasă noaptea și..., așa e cântecul lor...

MAHOMED

5

Cam sinistru. Mâine ridicăm tabăra și ne îndreptăm spre Târgoviște. Mâine-seară dormim în palat; m-am săturat de cort ca de mere pădurețe... *(Către Radu.)* Vor fi fiind purici. Ori Tepeș n-a avut timp să facă prea mulți purici? *(Râsete.)* V-am spus că trec printr-o criză de creație. Aș vrea ca domnia ta, Radule, să fie creația mea dinainte de criză. Poate cea mai stră-
 10 lucită. Pașa din Vidin îl amintea pe Caesar, care și-a povestit în scris desfășurarea luptelor sale cu galii. Aș vrea să-i urmez exemplul. Dar despre ce lupte să scriu? Dușmanii noștri au dispărut și mă întâmpină cu: gu-guu! gu-guu! *(Imită bufnița.)* Scrie asta, dacă poți... *(Râsete.)* Ultima noastră producție poetică a fost o odă... făcută praf de Pașa din Vidin... fostul Pașa din Vidin... fostul Vidin... că l-am ars... Pașa din Vidin avea, sau poate că mai are și acum, talent de critic literar. N-o să mai
 20 compun ode, gazeluri... Mă despart în fata voastră, generali, de creația mea poetică, dedicându-mi întreaga putere de muncă faptelor de arme. Aș vrea să mai citesc doar ultimul vers din ultima mea odă – ca să-mi iasă din cap. *(Pauză, atenție încordată, Mahomed tușeste, apoi recită.)* „Eu, pleopa-nchis-a ochiului tău, geana-i“... *(Tăcere. Apoi aplauze.)* Cum ți se pare acest vers, Pașa din Vidin?

PAȘA DIN VIDIN
(iese în față, se gândește adânc)

Tot ca înainte, dar mult mai izbutit. Îmi vine pe buze un cuvânt, am voie să-l spun? „Genial“.

30

MAHOMED

Mă miram eu să-mi pierd talentul peste noapte. Și-acum, pofțiți în cortul de spectacole. Și ocupați-vă locurile. Vin și eu, prezența obligatorie.

5 HARAPUL

Aș spune și eu o vorbă. Mîie, momentul cu Bizanțul mi se pare prea lung.

MAHOMED

10 Ha, ha. (*Apoi grav.*) În teatrul istoric, ca și în istorie, trebuie să ai ce tăia.

(*Întineric. Zgomote și glasul Harapului, care cârtește: „Da, dar emoția parcă se gătuie prea încet”. Apoi, clară, vocea Locotenentului.*)

LOCOTENENTUL

15 Serile cădea Bizanțul. Sultanul, care era tânăr și energic, dar, în același timp, plin de nemaipomenit orgoliu, reușea, după ce-l cuprinsese o dată prin forța armelor, să-l facă să cadă, în fiecare seară, de la sine.

(*Se aude bufnița.*)

(*Cortina*)

20 TABLOULI. 21

Văitorul în față. O sală a Palatului din Constantinopol. Înalti demnitari ai Imperiului se pregătesc să participe la ceremonia botezului lui Ioachim, nepotul Împăratului. Fericita mamă, Izabela, tânără și îmbujorată de emoție, primește felicitările.

25 IZABELA
(*către slujnică*)

Vezi, du leagănul mai departe de ușă. Să nu răcească. (*Slujnica execută porunca, mișcând leagănul de aur, în care se poate ghici, printre dantele, pruncul.*)

RĂZBOIUL

Trebuie să fii fericită că e băiat.

IZABELA

Dacă *trebuie*, sunt fericită, domnule ministru de război. Eu mi-aș fi dorit o fată. Cu vremurile pe care le trăim! Atâtea 5 războaie...

FINANȚELE

Fetele sunt o pacoste pentru vistiérie...

O VOCE

Atenție, vorbește ministrul de finanțe... (*Răsete.*) 10

RĂZBOIUL

Ești obsedat de problema banilor, dragă...

FINANȚELE

Iar ministrul de război nu vede decât carne de tun.

IZABELA

15 Iar ați găsit un prilej să vă tachinați. (*Către ministrul de război.*) E adevărat, am auzit c-ar năvăli turcii?

RĂZBOIUL

Asta se aude de vreo 30 de ani... (*Sigur pe sine.*) Nu vin ei încoace... 20

FINANȚELE

Dacă nu vin... dacă încă nu vin... asta nu e din cauză că s-ar teme de oastea lui...

RĂZBOIUL

Vrei să spui c-au aflat că e vistiéria goală? N-au de ce se osteni! Prin urmare, ar fi meritul tău că ne-ai pustit înaintea turcilor? (*Răsete.*)

IZABELA

Iăsați sfada... Amândoi aveți merite mari în stavila puhoiului turcesc. Cum zice și unchiul: „Amândoi, niște încurcă-lume“. I-ați încurcat și pe turci... (*Curiozitate.*) E adevărat că sunt
5 catolici?

RĂZBOIUL.

Dacă sunt păgâni? (*Răsete.*) Asta-mi amintește de întrebarea unuia: „E adevărat că Papa acesta ar fi mai catolic decât Papa celălalt?

10

IZABELA

Ce dacă sunt păgâni? Că n-or fi având nici un Dumnezeu?...

ZUNIS

(*către Finante*)

Drăgălaș copil... Păcat că vremurile sunt așa cum sunt...

15

FINANȚELE

(*dă să zică ceva, o observă pe Izabela, care s-a apropiat de grupul lor. Ia un pabar și închină*)

În sănătatea prințului Ioachim, nepotul Măriei Sale Constantin Paleologu, Împăratul Bizanțului... (*Arătând către
20 copil.*) Sper că știe că ne găsim la Curtea bizantină. (*Răsete.*) Sau n-a fost încă informat?

IZABELA

O să afle peste câțiva ani, când...

RĂZBOIUL.

25

... când o fi prea târziu...

ZUNIS

Viitorul în fașă... să stăpânească și să mărească Imperiul bizantin...

IZABELA

Mulțumesc, domnule Zunis.

FINANȚELE

Păcat că vremurile sunt așa cum sunt.

IZABELA

5

Dar cum sunt vremurile, domnule? Mie mi se par normale...

ZUNIS

(*râzând*)

Normale? Adică, înțeleg... Toate mamele sunt optimiste. Altfel n-ar mai naște prunci vii, și nu i-ar mai hrăni cu lapte.
10 Nu-mi pot închipui o pesimistă născând. Rostul femeii e să creadă în viață și să creeze viața.

IZABELA

(*iritată*)

Și al bărbaților e să facă viața imposibilă. Am auzit că vin
15 niște bărbați... o nebunie... Nu cred în mitul ăsta... Că ar fi feroși și așa mai departe... Sultanul Mahomed e și poet și știe șase limbi: greaca, latina, araba, chaldeeana și persana. E un om luminat... și destul de tânăr.

ZUNIS

20

Ce e mai grav e că nici dumnealui nu crede... (*Arată către ministrul de război.*)

IZABELA

Și de ce e mai grav?

ZUNIS

25

Pentru că răspunde de paza cetății... Care are atâtea mâini... Unele popoare asiatice... înfățișează zeitatea supremă cu o mulțime de mâini... bune și rele. Depinde în ce mână încapi...

FINANȚELE

(se apropie de grup, împreună cu ministrul de război)

Observatorii străini apreciază că numai o năvălire ar mai fi în stare să umple golul...

5 RĂZBOIUL

Gol?

IZABELA
(râzând)

Al vistieriei... Bine spus... Poate vin cumva cu daruri...

10 FINANȚELE

Acum, să fim sinceri, lumea are nevoie de puțină barbarie...

RĂZBOIUL

Prea ne-am rafinat...

ZUNIS

15 Suferim de păcatul trândăviei...

IZABELA

Așa gândesc și eu... Ceva proaspăt din afară: ceva tare!...

Poate ne-om mai dezmorți... Avem nevoie de stimulenți. (Pe alt ton.) Să am iertare, dar doctorul meu mi-a mărturisit că în scurtă

20 vreme tot Imperiul bizantin va fi impotent... E groaznic...

ZUNIS
(râzând)

Dacă n-ar fi și prunci printre noi, am mai crede...

IZABELA

25 Da, dar mâine? Dar poimâine?

FINANȚELE
(îngrijorat)

Serios? Toți bărbații?

IZABELA

Toți. Și toate femeile... Cică nu știu ce ar fi stricat în alimentație. Mâncând dulciuri, omenirea și-a stricat dantura... Acum e pe cale să-și strice și simțul autoconservării...

ZUNIS

Vedeți?

FINANȚELE
(către Zunis)

Mai bine ai da ordin să se dubleze garda la porțile cetății...

RĂZBOIUL

Partea proastă e că n-avem armată.

IZABELA

Și asta o spune chiar ministrul de război!... Cum e posibil așa ceva? Chiar n-avem oaste?

RĂZBOIUL

Avem, dar nu e în stare să lupte.

IZABELA

De ce?

RĂZBOIUL

Din cauza opiniilor divergente... Fiecare soldat are altă convingere politică. Și când se întâlnesc mai mulți, încep să se certe și să despice firul de păr în patru. Am încercat să adun un corp de armată pentru o trecere în revistă. A degenerat într-o revoluție și o contrarevoluție simultană.

FINANȚELE

Poate că au dreptate. Oamenii au început să gândească...

RĂZBOIUL

Ce rost are să te bați?

IZABELA

Am impresia că au înnebunit cu toții... Dar văd că vine Patriarhul. Înseamnă că Măria Sa o să-și facă în curând apariția și putem boteza copilul. De n-ar fi răcit, mititelul, de când
5 așteaptă. *(Se îndreaptă spre leagăn.)*

ZUNIS

A fi împărat înseamnă o chestie încurcată...

FINANȚELE

Măria Sa știe cât e de greu... Deși nu prea ia seama la
10 zvonurile astea alarmante... Că vin, că nu vin... Turcii ne-au fost întotdeauna inferiori prin religie și prin... tot. Și-apoi, Mahomed a dat în ultimul an o serie de declarații prin care garantează pacea în lume.

RĂZBOIUL

15 Când o să învățăm să nu mai credem în declarații?

IZABELA

Acum, nici să vedem totul în negru...

FINANȚELE

Da, da, turcii ne-au fost întotdeauna inferiori. Ia, o adună-
20 tură de musulmani...

(Rumoare în rândul celorlalți oaspeți.)

ZUNIS

Lumea văd că se agită. Înseamnă că a apărut Împăratul...

IZABELA

25

(bucuroasă)

Nașu'... Trebuia să sosească dintr-o clipă în alta, să ia copilul în brațe și să-l sloboadă în cazan...

ZUNIS

Ceremonia botezului e sfântă...

(Apare Mahomed, cu o suită de ostași. Împăratul, legat, e îmbrâncit în sală. Toți înlemnesc.)

MAHOMED

5

Am sosit, eu sunt nașul. *(Un turc îi spune ceva la ureche.)* Iertați-mă, am greșit. Nașul. Unde e pruncul? *(Merge la leagăn, ia copilul în brațe.)* Unde e cazanul cu apă? *(Se observă cazanul, într-un colț. Mahomed se apropie de el, desfăce copilul din scutece și-i dă drumul în cazan. Izabela țipă, se repede să-l scoată. E prinsă și legată.)* Să nu se mai spună
10 că turcii nu cunosc taina botezului. I.e. place chiar foarte mult să boteze. Aduceți-l pe Împărat. *(Împăratul e împins lângă cazan.)* Și Împăratul ăsta e un prunc, în felul lui... Nebotezat... *(Face semn. Împăratul e împins cu capul în cazan.)* Nu mai vin turcii...
15 *(Aplauze... deodată se aud afară strigăte, țipete de luptă, vacarm.)*

(Cortina)

TABLOUL 22

SAFTA

Apa tulbure înseamnă necaz... Dar ce necaz ar putea să ni se întâmple? Doar nu suntem noi la prima bătălie!
20

DOAMNA STANCA

(continuând)

... și parcă cineva săpa o groapă în grădină. Zicea că trebuie să-mi îngroape poarta, să nu putrezească. Auzi, ce idee, să-mi îngroape poarta, să nu putrezească...
25

SAFTA

(tresărind)

Taci, că parcă aud pași.

DOAMNA STANCA

(ascultă)

Vine! *(Veselă.)* Îl știu după umblat... Să ne ascundem. Să creadă că ne luară tătării. Că veniră între timp tătării... *(Se ascund.)*

5

TOMA

(intră)

Nu e nimeni în casa asta?

DOAMNA STANCA

(iese de după ușă, îi sare de gât)

10 Nimeni... Dacă-ntârzii atâta... Altă dată nici n-o să ne mai găsești acasă, năvălește cineva și ne fură... *(Luându-i seama.)* Dar ești cam palid!

TOMA

Galben de frumos! Dacă, de-atâtea zile, tot cu paloșul în mână!

15

DOAMNA STANCA

Care pe care?

TOMA

Ei... trebuie să mă întorc... Tepeș îi așteaptă mai la munte...

DOAMNA STANCA

20

Mulți?

TOMA

Potopenie... Mi-e milă de cal. I-au tăiat picioarele cu coasa. A căzut sub mine...

SAFTA

25

Am făcut o fasole bătută, o nebulie... și varză acră...

DOAMNA STANCA

(ia o cană cu apă și un șervet)

Uite, apă rece, să-ți torn să te speli!

TOMA

(cum pierdut)

Da, da... *(Se spală.)*

DOAMNA STANCA

Ține șervetul...

5

TOMA

Da, da... *(Se șterge.)* Greu a fost... Vin mereu peste Dunăre... Ne-am împărțit în mai multe pâcuri... Grosul oastei noastre îl așteaptă la deal. I-a urmă, ne-am întors și i-am îngropat pe ai noștri.

10

SAFTA

Masa e gata de mult!...

TOMA

(ostenit)

Parcă nu mi-e foame deloc. Parc-aș vrea întâi... ventuzele.

15

DOAMNA STANCA

(speriată)

Ai răcit?

TOMA

Un junghi în șale.

20

SAFTA

(speriată)

Al meu când zicea că are un junghi, chiar avea un cuțit în șale. Din asta i s-a și tras... De la iatagan.

DOAMNA STANCA

(il privește cu atenție)

25

Sânge. Te-au rănit! De fiecare dată, te-alegi cu o rană. Ești însemnat ca un răboj, încrustat ca un toiag.

TOMA

Aș! O simplă răceală... Dacă-mi pui tu ventuzele... mă înzdrăvenesc. O să fie ca și când m-ar fi pișcat un purice.

SAFTA

5 Ventuzele – lucru sfânt. Astea știu și eu că trag răceala.

DOAMNA STANCA

Ți-o ia cu mâna.

TOMA

Cât îmi pui ventuzele, mă mai odihnesc o țără... I-a urmă,
10 om mânca... Și pe urmă, om vedea ce-om mai face...

SAFTA

(vine cu cutia de ventuze. Ofează)

Nu se mai fac ventuze în ziua de azi. Se fac de toate – în afară de ventuze.

15

DOAMNA STANCA

Lume cu mofturi. Cică-i leac băbesc.

TOMA

Băbesc-nebăbesc, așa și-au căutat sănătatea și mama și tata și moșu' meu... Și le-a mers bine... (Se dezbracă până la brâu, e
20 plin de sânge.)

DOAMNA STANCA

(îngrijorată)

Pierduși mult sânge?

TOMA

25 Cine mai știe? Am avut atâtea griji. Era să pierd totul... de-asta mi-era mie. Turcii veniseră cu alt Domn, să-l pună pe tron. Azi-noapte, Vodă s-a băgat peste ei în tabără. Am atacat și noi. Da' prea puțini. Turcii au fugit, dar n-am putut să-i batem că erau prea mulți. Îi înghesuiseră într-o vâlcea...

Atunci, cu oștenii după mine... atunci m-a împuns unul cu lancea, dar abia am simțit... după aia am și uitat de rană... sunt încă tânăr, sângele se face la loc cât ai zice pește...

DOAMNA STANCA

(cu reproș)

5

Cât o să țină și tineretea asta? Ți-am spus să stai deoparte, mai pe margine, și să dai porunci. Ești al mare.

TOMA

Poruncești, poruncești, dar trebuie să pui mâna. (Se-ntinde în pat.) Acum îmi trece, cât ai clipi din ochi... (Ofiând.) Bine mai e și-acasă... În așternutul tău. 10

DOAMNA STANCA

Altădată nu disprețuiași nici așternutul străin. Ai ajuns la vorba mea... Doamne iartă-mă! Tot acasă tragi... și-ți pui ventuzele. 15

TOMA

(încercând să glumească)

Aici nu mai ai moarte... Sau, chiar dacă mori, e ca și când n-ai muri... pentru că rămâi acasă... groapa ta, pământul tău...

SAFTA

20

(pregătind ventuzele)

Întoarceți-vă cu spatele și trageți pantalonii cât mai jos. Descingeți brâul.

TOMA

Brâul... lasă-l așa... Nu vă atingeți de el... 25

DOAMNA STANCA

Ori te doare rău?

TOMA

Parcă... Eh, un fleac, o mică răceală.

SAFTA

Să le punem pe spinare, trag mai bine...

TOMA

Nu. Întâi pe piept. Parcă n-aș vrea să adorm cu fața în jos.

5 (*Safta își susflcă mânecele, începe să-i facă frecția, apoi îi pune ventuzele una câte una, ajutată de Doamna Stanca, care ține somoiogul aprins.*)

SAFTA

(*aplicând o ventuză*)

Ia te uită ce-a mai prins! Ați răcit tare de tot. Țsta da curent!

10

DOAMNA STANCA

Unde s-a dat lupta! A fost loc deschis?

TOMA

(*sec*)

Ia Oiești.

15

DOAMNA STANCA

Anul trecut a fost la Scăieni, adică-n iulie, nici n-a trecut un an.

SAFTA

Acum doi ani i-am biruit pe ăilalți la Popești și tot așa...
20 de fiecare dată rănit și răcit, și tot ventuzele, săracele, v-au făcut bine. (*Terminând treaba.*) Gata! Acum să stați așa și să nu mișcați, să nu le doborâți... să tragă bine...

TOMA

Ar trebui să vină și pietrarul.

25

DOAMNA STANCA

De ce să vină acum, în puterea nopții?

TOMA

Să scrie pe lespedea aia...

DOAMNA STANCA

A, uitasem. (*Merge la o lespede, care stă rezemată de un perete.*) După fiecare bătălie, numaidecât vine pietrarul și sapă cum a fost, dac-am pierdut ori am câștigat, când și unde...

TOMA

5

Iucrurile astea, dacă nu le scrii imediat, se uită. Vin bătălii noi, se uită cele vechi... și e bine să se știe și cele vechi. Acum să-i spui pietrarului să cioplească așa: „Iară în iunie 19, cu ajutorul lui Dumnezeu, la Oiești“...

DOAMNA STANCA

10

(*cu o presimțire*)

De ce să-i spun eu? Îi spui dumneata.

TOMA

Eu oi adormi... sunt obosit...

DOAMNA STANCA

15

A!

TOMA

(*neliniștit*)

De ce nu vine?

DOAMNA STANCA

20

Știu și eu?

TOMA

Du-te, Safto, vezi ce-i cu el... Adu-l încoace.

SAFTA

(*dând indicații*)

25

Mai stați o țără și i le luați. Eu mă duc să aduc pietrarul... Masa o pun când vin. (*lese.*)

TOMA

S-a dus?

DOAMNA STANCA

S-a dus...

TOMA

N-am prea avut nici noi când să fim singuri. Ziceam să mai
5 stăm de vorbă.

DOAMNA STANCA

(cu un tremur în glas)

Păi, că toată viața ce-o să facem, n-o să vorbim?

TOMA

10 Ei, da... o să tot vorbim... Da' uite că nu ne săturăm...
Cum te-ai gătit tu astăzi? *(Dă s-o privească.)*

DOAMNA STANCA

Nu mișca. Pică ventuzele. Cum să mă gătesc? Cu toalele
ale mai bune. Mi-am pus și salba.

15

TOMA

(după o pauză)

Îți stă bine cu salba la gât.

DOAMNA STANCA

Dar parcă nu știu ce ai astăzi. Vorbești așa...

20

TOMA

(după o pauză)

Cum?

DOAMNA STANCA

Așa... că-mi vine să plâng...

25

TOMA

De ce să plângi? *(Ca să schimbe vorba.)* Ce zice Safta că mi-a
pregătit pentru masă?

DOAMNA STANCA

Tot felul de bunătați.

TOMA

De post?

DOAMNA STANCA

5

Da... Dar a tăiat cocoșul.

TOMA

A pomenit ceva de... varză călită?

DOAMNA STANCA

Nu, acră... cu puțin ulei.

10

TOMA

Parcă aș pofti o foaică. *(Doamna Stanca se duce și aduce o foaică de
varză.)* E acră.

DOAMNA STANCA

Să-ți aduc ceva dulce? Poate niște miere. Miroase a floare
15 de salcâm, c-au înflorit pe coastă.

TOMA

Lasă... mâine...

DOAMNA STANCA

Trag ventuzele?

20

TOMA

(senn că da)

Oo... *(După o pauză, în care Doamna Stanca se tot foiește prin casă,
neștiind ce să facă.)* De când ne-am luat... n-am avut și noi parte
de odihnă...

25

DOAMNA STANCA

Vremuri crâncene... S-a isprăvit și țuca. *(Râde.)* Așa zice
Safta.

TOMA

(râde)

Știi că nu prea beau.

DOAMNA STANCA

5 Tot felul de vânzoleli...

TOMA

Abia ne-asezasem la casa noastră... o seamă de războaie...

DOAMNA STANCA

10 Am terminat de țesut pentru biserica de la Argeș. Femeile de pe-aici au făcut țesturi noi.

TOMA

Foarte bine.

DOAMNA STANCA

15 Nu m-ai scos și pe mine în lume deloc. Meru în satul ăsta. Nici tu zaiafet, nici tu...

TOMA

Zaiafet ai avut...

DOAMNA STANCA

Adeseori mă întreb, ce ești tu: căpitan de oaste ori...?

20

TOMA

M-am simțit bine între țărani, mi-ar fi plăcut să merg la coasă, să țin coarnele plugului...

DOAMNA STANCA

Nu erai tu făcut să te bați în războaie.

25

TOMA

Am apărat satul ăsta. Și de fiecare dată...

DOAMNA STANCA

(în timpul acesta a luat ventuzele una câte una)

Bun! Acum facem frecția!

TOMA

N-a venit pietrarul? 5

DOAMNA STANCA

Trebuie să vină.

TOMA

(ca pentru sine)

Și al douăzecilea la Oiești. 10

DOAMNA STANCA

*(îi face frecție pe piept)*Auleu! Ești rece. Ce-i cu tine? *(Toma tace. Doamna Stanca, stins.)*
A și răcit.*(Întră Safia cu Marin Mărin, copilul cu cenușa, care aduce într-o traistă daltă și celelalte scule de pietrar.)* 15

SAFTA

Pietrarul nu s-a mai întors. Tot așa-l așteptau cu masa și pe el...

MARIN MĂRIN 20

Bunicul avea obiceiul să vină primul.

DOAMNA STANCA

Aa... *(Safia îl observă pe Toma și începe să jelească.)* Taci... Îl trezești. E tare ostenit. *(Către copil.)* Tu știi să citești?

MARIN MĂRIN 25

Știu... Dar numai dacă a scris bunicul. Îi cunosc scrisul. Dacă e scris de altcineva, nu știu... că sunt mic...

DOAMNA STANCA

(îi arată lespeda)

Bunicul a săpat. Ia încercă... *(Copilul silabisește textul din cronică. Doamna Stanca ia dalta și i-o dă)* Scrie așa: Iară în iunie, 19,
5 cu ajutorul lui Dumnezeu "... scrii?

(Copilul începe să cioplească.)

SAFTA

*(făcându-și cruce)*Doamne, ce poveste. *(Dă să plângă.)*

10 DOAMNA STANCA

Taci, că e ostenit.

SAFTA

S-a-ntâmplat așa de multe ori... Venea acasă din război,
se culca și murea... La urmă, se scula sănătos. Vezi, războiul
15 e lucru greu. O dată am tras și clopotele și el s-a ridicat a treia
zi în capul oaselor: „Ce e hărmălia asta?“ Lumea s-a speriat,
cică: „Aoleu! Păi, pentru înmormântare“. Și el s-a ridicat și s-a
răstit la lume: „Duceți-vă, că n-am murit. Nu mai poate omul
să tragă un pui de somn... Am fost ostenit, na! Am dormit
20 mult?“ „Azi era a treia zi. Groapa era făcută, lespeda dusă la
cimitir.“ „Să mi-o țineți aici, în odaie, n-o mai duceți la cimitir.
Nu murim noi, așa, cu una cu două.“ *(Merge la Toma. Îl pipăie,
ingrijorată.)* Rece.

MARIN MĂRIN

(cioplind)

Bunicul m-a învățat să țin dalta în mână și să dau cu cio-
canul. Tata – tot pietrar. Da' a murit de mult, în războiul celă-
lalt... De-atunci a scris tot bunicul, care începuse treaba. Bun.
Cunosc scrisul foarte bine și acum scriu și eu. Acum săpăm
30 litera „i“. Trebuie să vină așa, dar mă cam doare mâna.

DOAMNA STANCA

(îi ia mâna și-l ajută)

„I“ de la iară. *(Se aud clopotele.)* Safta, da' ce se aude acolo?
Auzi?

MARIN MĂRIN

5

Clopotele. A mort.

DOAMNA STANCA

Lumea asta, cum se grăbește! *(Merge la patul lui Toma și-l privește
lung.)* Trebuie să fi fost o bătălie foarte grea. El niciodată n-a
spus cât e de greu. Întotdeauna când se întorcea plin de sânge
10 zicea: „O simplă răceală“.

(Clopotele se aud din nou.)

MARIN MĂRIN

(săpând cu dalta)

Iară. Și după iară, ce vine?

15

DOAMNA STANCA

„Iară în iunie 19, cu ajutorul lui Dumnezeu, ne-am izbit
cu păgânii la Oiești.“

SFÂRSIT

A TREIA ȚEAPĂ
DIMINEAȚA, LA PRÂNȚ ȘI SEARA

(TRAGEDIE POPULARĂ ÎN CINCI ACTE)

PERSONAJELE

VLAD DRACUL.	- zis <i>Tepes</i> , domnul <i>Tării Românești</i>	
TENEA	- căpitan de oaste	
PAPUC	- boier, sfetnic la curte	
DRAGAVEI	- târgoveț	5
DAN	- pretendent la tron	
GĂGĂUȚĂ	- omul lui <i>Tenea</i>	
ROMÂNUL	- un român	
TURCUL	- un turc	
DOMNICA	- domniță la curtea lui <i>Tepes</i>	10
PICTORUL	- un pictor italian	
JOIȚA	- o nenorocită	
MARITA		
MINICĂ	- vizionar	
CHIORU	} - gealați	15
PÂRVU		
AGA CARASOI.		
SULEIMAN	- turci veniți după bir	
OSTEANUL ENACHE		
CĂPITANUL	- un căpitan	20
UN OILOG		
	(O droaie de calici, prostime, oșteni.)	

(Acțiunea se petrece pe la mijlocul secolului al XV-lea, în *Tara Românească*.)

ACTUL I
DIMINEAȚA

TABILOUL 1

În pădure

Scena I

5

(Întineric. Parcă se disting două siluete. Tăcere, apoi, din obscuritate, acest dialog:)

– Dă-mi voie să te contrazic în privința norului. Norul n-are nici o legătură cu reumatismul.

– Da, dar atunci cum îți explici durerea asta grozavă? Eu cred că ăsta e mecanismul: aburul, care se ridică din pământ, se strânge ca un ghem și ghemul ăsta, mărindu-se, vrea să-ți absoarbă și aburul de pe șira spinării... Și...

– Ba. N-are nici o legătură una cu alta... Vrei să-ți spun eu de ce te doare?

15

– *(Curios.)* De ce?

– Ghici.

– De ce?

– Te doare pentru că o să pierdeți bătălia.

– Vrei să spui că mă doare pentru Mahomed?

20

– Da.

– Mă doare-n fund. Să știi că nu sunt cu el din convingere.

– Te cred.

– Dar nici de frică. Ba, dacă stau să mă gândesc bine, mai mult de frică. Nu știu dacă ai simțit vreodată ce e aia frică. Uite, noi am fost crescuți așa...

– Cum?

5 – Așa, în frică. Ceva nelămurit, nu știi de unde ți se trage, ca o igراسیة.

– Și noi, tot așa.

– Greșești. Vouă nu vă e frică. Sau, cel puțin la voi frica începe abia la maturitate...

10 – Cu atât mai rău.

– Nu, e altceva să ai o copilărie normală și altceva să fii crescut în teroare. Nouă ni s-a luat acest perete de seninătate al copilăriei, și când suntem la o ananghie, iată că n-avem de ce să ne sprijinim.

15 – De nor.

– Chiar că de nor. De-aia consider că Mahomed e un mare...

– Călău.

20 – Călău, călău, dar... nemaipomenit! Gândește-te că a schilodit sufletește o lume întreagă. Una e să tai capul – e destul de simplu să tai capul – poftim, pe-al meu mi l-au tăiat, – și alta e să te bagi în sufletul unei jumătăți din lume și să o faci să gândească altfel.

– Adică să nu mai gândească.

25 – Să-i strici mecanismele... gândirii. De aceea voi ăștia liberi... *(Cu amărăciune.)* Nu știu dacă ne puteți înțelege. *(Admirativ.)* A, Mahomed o să rămână în istorie ca tiranul tiranilor. Mare om! Și de aceea eu îi dau dreptate ăstuilalt...

– Nu, nici Vlad n-are dreptate, dă-mi voie...

30 – *(Energic.)* Cum vrei tu să oprești un puhoi de crime...? Stând ca o mămăligă?

– *(Râzând.)* Ți-ai găsit! Țepeș să stea ca o mămăligă!

– *(Cu admirație.)* Află că Vlad l-a întrecut pe Mahomed.

(Scena se luminează. Se văd cei doi – un turc și un român, trasi în teapă. Un moment de tăcere.)

ROMÂNUL.

S-a crăpat și de ziua.

TURCUL

În curând vom crăpa și noi. *(Privind în zare.)* Mi se pare că aș recunoaște unele locuri. Te pomenești că sunt chiar de prin părțile astea.

ROMÂNUL.

(cu intenție)

Ai venit să-ți mai vezi țara?

TURCUL.

Dorul te usucă... *(Câtând în zare.)* Ce e aia?

ROMÂNUL.

(se uită în direcția cealaltă, pentru că nu se poate întoarce)

Care?

TURCUL.

Cată drept înainte.

ROMÂNUL.

Cat... Eu văd o pădure...

TURCUL.

Și în partea mea se vede tot o pădure. Și, e cineva în ea?

ROMÂNUL.

În ea nu suntem decât noi, deocamdată. Dar o să vină și rândul altora.

TURCUL.

Înseamnă că voi sunteți foarte rezistenți. Muriti greu.

ROMÂNUL.

Începi să mă cam enervezi. Vă convine vouă, ăstora care
ați întins-o de aici de când ați fost mici, vă convine să ne bârfiti.
Că așa și pe dincolo. De ce nu vedeți și părțile bune?

5 TURCUL.

Tu parcă ești puțin mai sus decât mine... vezi mai bine...
Care sunt părțile alea bune? Vreau să le știu și eu.

ROMÂNUL.

E foarte ușor pentru un turcit să defăimeze țara. Nici nu
10 știi cât de greu ne descurcăm, câte sacrificii trebuie să facă Vodă,
săracul, ca să ne dea un lustru. De mai bine de un veac avem
în coastă lipitoarea asta turcească... *(Cu năduf)* Ați adus țara în
sapă de lemn.

TURCUL.

15 Dacă nu erau turcii erau ăilalți... Tătarii...

ROMÂNUL.

Asta e nenorocirea... că dau toți buzna, ca ciorile.

TURCUL.

(speriat)

20 Au și început să vină ciorile? înseamnă că nu mai avem mult...

ROMÂNUL.

Asta e.

TURCUL.

Să-ți spun o vorbă: nu m-am turcit cum pretinzi. Faptul
25 că am fost smuls de la sânul mamei când aveam un an și dat
haraci... faptul ăsta îl consideri tu o turcire? Află că tot ce urăsc
mai mult e această imensă hardughie care se cheamă puterea
musulmană.

ROMÂNUL.

(făcându-și o socoteală)

Vine, nu vine, vine, nu vine...

TURCUL.

Vine?

5

ROMÂNUL.

Ar cam trebui să apară. Are năravul de-a lua masa printre
victime. Discută cu ele de una, de alta. Li se destăinuie, le cere
sfaturi, și închină, în sănătatea lor. Are o limbă ascuțită. Cei
trași în țeapă nu-l prea înghit din cauza acestor cruzimi de
limbaj. 10

TURCUL.

(chinuindu-se să râdă)

Ha!

(Scena se întuneacă.)

15

ROMÂNUL.

(vesel)

Ei, uite c-a intrat în nor... tontălăul...

TURCUL.

O să fie mai groaznic...

20

ROMÂNUL.

Măcar nu mai vezi ce te doare... *cum* te doare. *(Pauză.)*

TURCUL.

De ce voi ai să treci dincolo?

ROMÂNUL.

25

Muream de curiozitate... *(Pauză.)* Am auzit că ați rezolvat
și voi destul de bine unele probleme. *(Râzând.)* Ia spune-mi, cum
e când te-nsori cu cinci femei deodată?

TURCUI.

Tot aia.

ROMÂNUL.

Lasă, lasă...

5

TURCUI.

Numai că în loc să ai o belea, ai cinci bebele pe cap...

ROMÂNUL.

Da, dar oricum... (*Schimbând vorba:*) Nu te-ai gândit c-or să te prindă?

10

TURCUI.

Credeam c-o să am timp să le explic... De-ai noștri mi-era teamă... Ori c-o să mă înec în Dunăre... Cinci ani m-am căznit să-nvăț să-not... Înotam în praf...

ROMÂNUL.

15

(rău)

Și cum ai ieșit la mal... haț!

TURCUI.

Tocmai, că eu nu mă feream... ziceam: le explic – cum am fost dat de mic la turci...

20

ROMÂNUL.

(geme)

Hau...

TURCUI.

(continuă)

25 ... și că a dat Dumnezeu de-am scăpat și m-am întors să-mi văd casa... Asta e, că nu mă feream... dacă m-aș fi ferit!

ROMÂNUL.

Eu m-am ferit... Când să m-arunc în apă... m-am pomenit c-un laț după gât.

TURCUI.

Există întâmplări și întâmplări...

ROMÂNUL.

*(făcându-și o socoteală)*Nu rămâneam eu la turci, că nu eram prost. Mă uitam, 5
luam seama... și veneam... Burdușit de impresii...

TURCUI.

Arde cumplit...

ROMÂNUL.

Tot era mai bine pe lumină... (*Scena iar se luminează.*) În par- 10
tea ta de cer, vezi vreun nor?

TURCUI.

Se-apropie altul. (*Pauză.*)

ROMÂNUL.

Spre seară, or să vină corbii... Ți-e frică? 15

TURCUI.

N-am avut niciodată rău de corbi...

ROMÂNUL.

Întâi, ochii...

TURCUI. 20

Și-așa sunt aproape scoși... Omul cât trăiește trebuie să
suferă...

ROMÂNUL.

Crezi?

TURCUI. 25

Era la noi... adică acolo la ei... în Turcia, unul care-a nceput
de mic copil să-și taie câte-o bucățică din el. Zicea: „ia să mai
suferim noi puțintel astăzi!” Și hârșc! De fapt, lui îi era teamă

de moarte... voia să se obișnuiască încet-încet cu durerea... ca, atunci, în momentul ăla... greul faptului... înțelegi...

ROMÂNUI.

Pricep... nu era prost! în vremurile astea...

5 TURCUI.

Ba era! Ajunsese aproape de gât... și nu știi cine l-a pârât c-ar fi zis ceva... naiba știe... el se cam văieta...

ROMÂNUI.

Zilnic?

10 TURCUI.

Mda.

ROMÂNUI.

Curajos.

TURCUI.

15 Când au venit să-i taie capu' – i l-au tăiat cam pe-ndelete și el răcnea ca din gură de șarpe. Spunea că ce tăiase el o viață-ntregă era un nimic. Niciodată nu l-a durut mai tare... degeaba s-a antrenat.

ROMÂNUI.

20 Domnule: moartea e moarte...

TURCUI.

(*geme, apoi tăcere lungă*).

ROMÂNUI.

Ai spus ceva? (*Tăcere*.) Mă, turcule, să nu mori înaintea mea.

25 Nu mai am cu cine să schimb o vorbă... (*Tăcere*.) Văd că Vodă nu mai vine...

TURCUI.

Ha?

ROMÂNUI.

Credeam că... Să nu dai ortul prea repede... Să vedem ce se mai întâmplă...

TURCUI.

Parcă nu-mi mai pasă...

5

ROMÂNUI.

Te prefaci...

TURCUI.

... de nimic... Dar, parcă tot așa mai trăi... Adineauri, mă apucase o sfârșeală...

10

ROMÂNUI.

(*speriat*)

Dacă vezi că tac, să mă strigi...

TURCUI.

Te strig.

15

ROMÂNUI.

N-aș vrea să adorm... În situația mea... mi-e că visez cine știe ce... Mă sperii...

TURCUI.

De căzut din pat, n-o să cazi... Dacă gemi, nici nu te mai doare, nici n-adormi...

20

ROMÂNUI.

(*idee*)

Hai să vedem care geme mai mult.

TURCUI.

25

Hai...

ROMÂNUI.

Să agonizăm o dată...

TURCUL.

Hai. Ia trei: Unu... doi... trei! *(Începe să urle.)* Allah, Allah! Allah!

ROMÂNUL.

(geme)

Doamne, Dumnezeule... Doamne, Dumnezeule...

Scena II

(Apare Tepeș, merge la țepi, le încearcă dacă sunt bine întepenite. Privește lung la cei doi.)

TEPEȘ

(frecându-și mâinile)

Bună treabă. *(Se așază pe un butuc.)* Am o foame de lup. *(Bate din palme, apare Domnica.)*

DOMNICA

Poruncă.

TEPEȘ

Am o foame de lup. *(Domnica iese.)*

ROMÂNUL.

(încet, către turc)

E tare pofcios. Să vezi c-o să-nceapă acum să clefăie, să plescăie din limbă... Eu nu suport să mi se mănânce sub nas, vreau și eu să iau o halcă. Am o burtă nenorocită. Râmnește, ca o femeie borțoasă.

TURCUL.

Acum mai astâmpără-te, mai rabdă și tu puțin... până... naști...

DOMNICA

(intră cu mâncare: un pui la frigare, pâinea în țest. Le așază pe un șervet în fața lui Vodă)

Un pui la frigare, Măria ta...

ROMÂNUL.

(încet)

Îmi lasă gura apă. Un pui la frigare...

DOMNICA

Diseară mâncați tot aici?

TEPEȘ

Tot. Aici, cu ei. *(Arată spre cei doi.)*

DOMNICA

(cu milă)

Sunt niște nevoiași, Măria ta. *(Iese.)* *(Tepeș infulecă grăbit câteva momente. Tăcere. Românul oftează.)*

TURCUL.

Văd că e destul de tăcut.

TEPEȘ

(și-a mai potolit foamea, privește spre țepi. Râzând)

Și așa: Ați muri, dar vă e lenel! *(Adulmecând):* Mari puturoși îmi sunteți. Nici nu v-ați văzut bine sus, în posturi înalte, și ați și început să vă împutiți. Omul împute locul, asta așa e. Câți ani, băiețică?

ROMÂNUL.

Douăzeci.

TEPEȘ

Bătuți pe muchie?

ROMÂNUL.

Bătuți pe toate muchiile și cu mila Măriei tale – făcuți zob.

TEPEȘ

Asta e bine.

TURCUI.

Asta e rău. Eu n-am văzut oștean mai viteaz decât ghiaurul
 ăsta. Acum vă lipsește.

TEPEȘ

(cătore român)

5

Ești crud. De-aia judeci așa. De altfel, la douăzeci de ani...

ROMÂNUL.

(râzând)

10 Crud ai spus, Măria ta? Adineauri turcul ăsta tocmai îmi
 atrăgea atenția că soarele dogorește și-am început să ne coacem.

TEPEȘ

Când o s-ajungi la mintea românului de pe urmă, n-o să
 mai fii așa limbut.

ROMÂNUL.

15 Măria ta a ajuns?

TEPEȘ

Da.

ROMÂNUL.

Rău a ajuns.

20

TEPEȘ

Pentru vorba asta te iert. N-am ajuns prea bine. E ușor
 lucru să încerci să îndrepti o țară? *(Bate din palme: apare Domnica.)*
 Dar un pahar de vin nu se poate bea în țara asta? Uite, aș vrea
 să închin în sănătatea dumnealor.

25

Scena III

DOMNICA

Imposibil... Măria ta... adică mi-ați spus să vă zic *nene*.
 Nene... vin avem, dar nu se găesc pahare. Când au venit

ultima oară turcii, așa au dat iama prin toate... Știți cum sunt
 ăștia: sparg, strică. Pe unde-au trecut turcii, vesela e toată
 tândări.

TEPEȘ

Atunci om bea cu oala. *(Ridicând oala:)* Ia mulți ani, creștine! 5

ROMÂNUL.

Ia fel, Măria ta. *(Teșes dă să soarbă.)*

TURCUI.

Nu sorbi, Măria ta, ăla nu e vin.

TEPEȘ

10

E venin. Știu. Dar la mine nu mai are nici un efect. *(Bea.)*
 Și în sănătatea ta, turcule. Din cauza voastră nu mai au româ-
 nașii nici oale, nici ulcele. *(Bea.)* Da' bun venin...

ROMÂNUL.

Tine de sete, nu e ca vinul. 15

TEPEȘ

(cătore turc)

Vorbești bine românește.

TURCUI.

Sunt de p-acilea. Acum, nu mai contează. 20

TEPEȘ

Ba da.

TURCUI.

Acum pot să vorbesc și limba persană... degeaba... Tot mă
 curăț. *(Denm:)* Mor, dar nu-mi pare rău. Tot ce-ți fac ai tăi e sfânt. 25

TEPEȘ

Chiar când te trag în țeapă? (*Turcul tace. După o pauză:*) Cerul e albastru, apa e rece, norul e visător... Cum se zice asta în turcește?

5

TURCUL
(*răspunde*).

TEPEȘ

Eu am două mere, în schimb colegul meu Mahomed are două pere.

10

TURCUL
(*traduce*).

TEPEȘ
(*spune o frază în turcește*).

TURCUL

15 Nu-i rău.

TEPEȘ
(*altă frază*).

Am accent?

TURCUL

20 Turc sadea. Da' ce vă trebuie limba turcă?

TEPEȘ

Am o discuție cu Mahomed.

DOMNICA

(*intră cu ceva de mâncare, pune pe masă*)

25 Nu te-ai atins de pui, nene Vlad. De ce nu mâncași?

TEPEȘ

Mă luai cu vorba cu prietenii mei.

ROMÂNUL.

(*către turc*)

Zice că nu s-a atins de pui, și când colo a înfulecat și jumătate din frigare.

DOMNICA

(*trebăluind*)

5

Ia și mănâncă, uite, bucățica asta e mai fragedă. În ultima vreme ai slăbit, cum să nu slăbești dacă mănânci doar cu morții, parcă ai mânca de pomană. Uite ce tras ești la față. Îți sclipesc ochii, Măria ta.

10

TEPEȘ

Am fierbințeală.

(*Intră Pârveu și Chioru – gealații, târând-o pe Joita.*)**Scena IV**

PÂRVEU

15

Am prins o curvă, Măria ta.

TEPEȘ

Ia te uită!

JOITA

(*către Pârveu*)

20

Tu să nu mă faci pe mine curvă, că tu nu te-ai culcat cu mine, nespălatule, fir-ar al dracu' de călău, vede-te-aș în țeapă cu zgăidele-n sus, mânca-te-ar ciorile, umple-te-ar păduchii, duce-te-ai învârtindu-te! Și să aud de tine că ai crăpat... (*Scuipându-l:*) Ptiu! (*Către Vodă, indignată la culbne:*) Nu mai e dreptate în Țara Românească, bă, tu ce faci? Ce stai ca o momâie, de-i lași pe toți golanii să facă pe-mpărații și să-și bată joc de oameni, că-mi vine să iau o sabie și să tai de la o margine.

TEPEȘ

(râzând)

Îmi place femeia asta.

JOIȚA

5 Toți tiganii au paltoane și vin să ne judece pe noi.

TEPEȘ

De ce vă judecă, femeie?

JOIȚA

10 Ne cer nouă socoteală, fir-ar ai dracului, ce-am mâncat, cu cine ne-am culcat.

TEPEȘ

Cu cine te-ai culcat? Tu n-ai om?

JOIȚA

(plângând)

15 Țăla e om, Măria ta?

TEPEȘ

(calm)

Da' ce e?

JOIȚA

(plângând și mai tare)

20

E beteag.

PÂRVU

Stă în pat și boalește, iar ea în timpul ăsta i-a turnat nouă copii...

25

TEPEȘ

Gemeni?

CHIORU

Nici măcar gemeni. Pe rând, ca la moară.

TEPEȘ

Așa e, femeie?

JOIȚA

De necaz i-am făcut, Măria ta, nu că mi-ar fi făcut cine știe ce plăcere. Gândiți-vă și dumneavoastră: ăla bolnav și beteag 5 în pat, bir pe aia, bir pe aialaltă – aia nu, aia nu... Ce să facem și noi, femeile? Plus toată ziua cu spaima în cap: vin turcii, nu vin turcii...

DOMNICA

Iart-o, Măria ta.

10

TEPEȘ

Domnico, tu du-te, nene...

DOMNICA

*(îngenunch)*Iart-o. *(lese.)*

15

TEPEȘ

(se ridică)

Tu ce zici: vin sau nu vin?

JOIȚA

Turcii?

20

TEPEȘ

E?

JOIȚA

Păi să vină, fir-ar ai dracului, că de când se tot screm, ve-neau și treceau, erau acum la mama dracului, în fundul Europei. 25 De ce să le ținem numai noi piept acilea? Ne plătesc ăia din apus că-i apărăm aci? Sunt și ăștia niște tâmpiți.

TEPEȘ

Cine?

JOITA

Turcii.

TEPEȘ

De ce?

5

JOITA

Se protăpesc să se bată doar cu noi, când știu precis că pe noi n-o să ne biruie în vecii-vecilor. Și nu le dă în gând să meargă la ăia pe care i-ar găsi în izmene. (*Râde.*)

PÂRVU

10 Ce să-i facem, Măria ta, ați auzit-o și dumneavoastră cum se exprimă. N-are vocabular.

CHIORU

N-are perdea deloc.

JOITA

15

(*către Chioru*)

Perdea a avut mă-ta când te-a făcut, mai bine făcea un mușuroi...

CHIORU

(*către Vodă*)

20 Ați auzit?

TEPEȘ

Muierea asta ar merita să trăiască. Măcar spune ce simte.

JOITA

25 Ba simt eu mai multe, dar mi-e frică să le spun. Îmi mai pun lacăt la gură.

TEPEȘ

Nu la gură ar trebui să-ți pui lacăt. (*Indignat.*) De ce te curvășărești, căteea? Știi tu unde poate duce desfrânarea ta? (*Solemn.*) Acum trecem printr-o perioadă când trebuie să ne mai

abținem. Un neam care se lasă târât de poftă, care pierde măsura, e un neam ticălos și merită să piară. Eu nu cred că noi suntem niște ticăloși. Și tocmai de aceea suntem aspri cu cei care vor să ne dovedească asta. Ieri am pedepsit o femeie care-l trimisese pe bărbat-său la război fără un nasture la cămașă. Era 5 leneșă, puturoasă și nu-i cosea toți nasturii, nu-i ținea cheotore-rile. Cum să mai lupte nenorocitul ăla de oștean când știa că are acasă o-mputită care nu-i coase nasturii? Dacă tu, soție de soldat, te târăști cu toți prin șanțuri, pentru că bărbatul tău a venit schilodit, ce exemplu dai, cum să mai plece la luptă cei- 10 lalți, când se gândesc ce-i așteaptă dacă se schilodesc? Cum să mai lupte ăștia, ai?

JOITA

Ori să-nvingă, ori să moară.

TEPEȘ

(*către gealați*)

15

Unde-i sunt copiii din flori?

CHIORU

Aici prin buruieni. (*Arată cu mâna în afara scenei.*)

TEPEȘ

(*chibzuind*)

20

Eu zic s-o iertăm, să nu-i ridicăm viața.

JOITA

(*cade în genunchi*)

Măria ta...

25

TEPEȘ

Tăiați-i țatele.

JOITA

(*tipă*)

Aoleu.

30

TEPEȘ

Și bateți-i în cuie, în locul lor, capetele copiilor nelegiuți.

JOIȚA

Dumnezeule?

5

TEPEȘ

Să fie purtată așa din sat în sat s-o vadă poporul.

JOIȚA

(se vaită, își smulge părul)

Îndurare.... *(Gealații o înbată și-o târâsc din scenă.)*

10

TEPEȘ

Cât va mai fi o curvă-n țara asta, turcii vor tot fi ispitiți să dea buzna.

JOIȚA

(din afara scenei)

15 Te bați cu turcii, ori cu românii? Copilașii mei, aoleu, Mitrule, Vasilică... *(Bocete.)* Doamne, iartă-mă...

TEPEȘ

Nu numai cu turcii... și cu de-alde ăștia ca tine și ca alții, care le dau lor apă la moară...

20

Scena V

(Se aude în depărtare un cântec de fluiet. Tepeș ascultă.)

TEPEȘ

(cu admirație)

Așa e românul, îndărătnic. Cântă și la bucurie și la nevoie.
25 *(Cântecul continuă.)* Cântă. *(Se întoarce către cei doi trași în țeară:)* Voi nu ghersuiți?

ROMÂNUL

Nu ne dă mâna.

TURCUL

Suntem oprimați.

TEPEȘ

5

Vă doare?

ROMÂNUL

Ei...

TEPEȘ

Ziceți mulțumesc că e pace. *(Frecându-și mâinile.)* Slăvită fie pacea! Poți să-ți mai vezi de-ale tale. Știi pe cine contezi. Poți să-ți verifici oamenii... Dar, gata! S-a zis cu huzurul. Vremuri grele bat la ușă, băieți! Da' ce faceți voi acolo?

ROMÂNUL

Așteptăm, Doamne.

15

TEPEȘ

Ce așteptați?

ROMÂNUL

Judecata de Apoi.

TEPEȘ

20

Aha... *(Aducându-și aminte.)* Dar cum ați fost judecați, s-a făcut totul după lege?

TURCUL

Nu.

ROMÂNUL

25

Întâi ne-au tras în țeară, au zis că ne judecă ei după aia... Ce-o să ne mai judece!

TEPEȘ

Mai puteți aștepta o țără? Să mai așteptați, mă, să nu muriți.
Fac eu dreptate. Ce dreptate aș face, dac-aș avea timp! *(Iese.)*

Scena VI

5 *(Tepeș se întoarce, însoțit de Papuc, Pârvu și Chioru. Aceștia doi din urmă aduc în spătare o teapă imensă.)*

TEPEȘ

(arătând un loc între cele două tepi, care erau în scenă)

Aici. La mijloc.

10

PAPUC

(dă să zică ceva)

Exact la mijloc?

TEPEȘ

Între ei. *(Arată pe cei doi condamnați, din tepi.)* Pe aceeași linie,
15 nici mai în față, nici mai în spate.

PÂRVU

(către Chioru)

Urmărim o linie dreaptă. *(Încep să sape și să implante teapa în pământ.)*

20

PAPUC

(rosindu-se)

Mi-e rușine că-ntreb... Pentru cine?

TEPEȘ

Pentru fieștecăre.

25

PAPUC

(speriat)

Fiește... care?

TEPEȘ

O ținem aici goală... pentru tine, Papuce, că n-ai fi sfânt,
pentru ăla, pentru ălălalt... pentru toți. Toți putem greși, la
un moment dat. S-avem noi o teapă goală, aici la-ndemână.
Că nu strică. *(Către geulați:)* Să nu fie strâmbă... *(Lui Papuc:)* Hai! 5
(Tepeș și Papuc ies.)

CHIORU

(lui Pârvu)

Urmărim o linie dreaptă.

*(Cei doi trebăluiesc, fixând teapa, cu oarecare încetineală profesională. Scenă 10
mută câteva momente.)*

(Cortina)

ACTUL II
SEARA
TABLOUL 1

La Curtea Domnească

Scena I

5 (Sala tronului, Tepeș pe tron, îmbrăcat de gală. În cap căciuliță încinsă cu pietre scumpe și surgiuc.)

PICTORUL

(după ce și-a amestecat niște culori pe sevalet)

10 Încă puțin... Oleacă mai la dreapta... Uitați-vă aici. (Arată cu degetul undeva în spate. Pictând:) Aveți o fire foarte neliniștită, altetă. Un cap greu de prins...

TEPEȘ
(mustăcînd)

15 Așa se plîng mai mulți...

PICTORUL

Să nu clipiți, expresia ochilor Măriei tale are ceva de groază... Pot să vorbesc deschis? Mi-e cam frică să vă cat în ochi... Prea mari...

20 TEPEȘ
Se măresc la acru și la vorba dulce....

PICTORUL

Nuanța asta măslinie a pielii n-am putut s-o redau decât cu o culoare de pământ de prin părțile astea... Poate de aici vine și porecla stirpei Măriei voastre? „*Il diavolo*”.

TEPEȘ
(gonește cu mâna o găză)

5

Am voie să prind licurici? Eu dacă stau un moment fără... să-nhaț o lighioană, înseamnă c-am lîncezit... Să nu mă pui rînced pe pînză...

PICTORUL
(râde)

10

Vă place vorba cu două tășuri. Tot așa și prealuminatul Mahomed, cel mai mare cuceritor al lumii... În paranteză fie spus, pe mine nu m-a cucerit. I-am executat un portret care se află acum agățat în cabinetul său la Constantinopole... Poate 15 o să aveți prilej să-l vedeți...

TEPEȘ

Îmi pare rău că n-o să pot face un drum pînză acolo...

PICTORUL
(taină)

20

Mă tem c-o să vină el să-l vadă pe-al Măriei tale.

TEPEȘ

Merită osteneala?

PICTORUL
(rîzînd)

25

E tare curios... și mare amator de capete... în ulei. Și tot așa: glumește și nu glumește. Acolo am auzit prima dată de Vlad. Lîngă tronul prealuminatului Sultan. Lucram... A intrat fratele dumneavoastră. Are liberă trecere la sultan... Mare trecere... (Cu intenție:) E un bărbat foarte frumos. 30

TEPEȘ

Radu e frumos... într-adevăr...

PICTORUL.

Dar nu vă iubește... S-ar vrea aici, domnitor... Și cred c-o să ajungă...

TEPEȘ

5 Trecând peste sabia noastră?

PICTORUL.

O să-ncerce... Sultanul îl răsfață.

TEPEȘ

Știu...

10 PICTORUL.

Zicea că se îndoiește că i-ați rămâne credincios Sultanului și că nu așteptați decât un moment favorabil pentru a vă răscula...

TEPEȘ

(diplomatic)

15 Sunt în bune relații cu Înalta Poartă...

PICTORUL.

(desenând în continuare)

Mahomed e dibaci... Citește printre rânduri... Și e un geniu militar... Acum, după ce s-a instalat cu arme, cu bagaje
20 la Constantinople, nu văd ce i-ar mai sta în cale...

TEPEȘ

(sec)

Noi...

PICTORUL.

(tresărind)

25

Cine?

TEPEȘ

Noi, cinstite meștere.

PICTORUL.

Nu mi-ați răspuns dacă pot vorbi deschis. Umblu de colo-colo, dintr-o țară într-alta și fac portretele monarhilor.
(Râde.) Monarhomanie plastică. Am ajuns să cunosc multe lucruri... și-mi face plăcere că pot să flecăresc despre ele, liber...
5 Pe Domnia voastră nu vă cunosc decât, aș spune, din auzite... Chipul Măriei voastre încă îmi apare aburit... Intuiesc însă anumite linii ale destinului, care mi se par fantastice și sunt emoționat că mi-ați făcut onoarea de a-mi poza câte un minut pe zi...
10

TEPEȘ

Gândește slobod, fii slobod la limbă, n-o să-ți taie nimeni capul...

PICTORUL.

Tăierea capului prea a devenit o modă, spre a mai fi interesantă... Dar ce voiam să spun? Mahomed are o oștire imensă,
15 la ocuparea cetății împăraților bizantini au combătut aproape 150 de mii de suflete. *(Tainic:)* Știți ce – nici un soldat dintre aceștia nu a fost trimis acasă... Poate Țara Românească să constituie o piedică?
20

TEPEȘ

Sunt vasalul sultanului...

PICTORUL.

De formă, și dacă-mi îngăduiți un sfat: păstrați aparențele. Sultanul știe că ochii omenirii sunt ațintiți asupra lui. Cel mai mic semn de nesupunere, l-ar lua ca o jignire personală... Dacă o să-i aruncați vreodată mânușa, să fiți pregătit de a înfrunta trăsnetul însuși...
25

TEPEȘ

(pe gânduri)

30

Dumnezeu știe ce-o să se-ntâmpole...

PICTORUL.

Pe ce se sprijină, Măria ta? Armata ați găsit-o dezordonată... Există o partidă boierească aici care vă e potrivnică... Zic că faceți paradă de cruzime. Că vreți să țineți în mână 5 voastră toată puterea. Că v-ați pornit să scăpați țara de fruntea boierilor.

TEPEȘ

Ca să nu-și mai facă de cap, de-a valma cu tâlharii și cu bicisnicii.

10

PICTORUL.

Astea nu se iartă.

TEPEȘ
(*într-o doară*)

Nu faci politică?

15

PICTORUL.

Nu...

TEPEȘ

Ești bine informat.

PICTORUL.

20 Pictura... Ia noi a luat o mare dezvoltare... Un moment, să-mi pregătesc o culoare...

(*Intră Papuc.*)

Scena II

PICTORUL.
(*continuând*)

25

Pământul acesta, care se cheamă la dumneavoastră *clisă*, e foarte aderent pe pânză, amestecat după o rețetă a mea. Dacă am avea noi culorile astea de pământ, am face o pictură care

să rămână peste veacuri... În orice caz, mult mai bună decât a dumneavoastră. De ce nu se dezvoltă aici fresca, dacă dispuneți de asemenea resurse naturale?

TEPEȘ
(*zâmbind*)

5

Toți țăraniii noștri au fresca pe tălpi. (*Grav:*) Deocamdată noi ținem cu brațele peretii... Când nu s-or mai auzi bătând în perete să-l dărâme, om da drumul și la frescari.

PICTORUL.

Sunt închisi?

10

TEPEȘ

Sunt la oaste. Pregătesc acolo clisa, care vă place dumneavoastră, cu picioarele. Trebuie frământată bine. (*Către Papuc:*) Ei?

PAPUC

Unul care nu vrea să plătească birul. Un apucat.

15

TEPEȘ

De ce nu vrea? Trebuie să aflăm cauzele, poate e vorba de un rău mai general. Poate-l îndreptăm.

PAPUC

Are idei de-a-ndoaselea. Pe de lături cu timpul. E *zăltat*. 20 Zice că el nu trăiește pe vremea Măriei tale, că n-ar trăi pe vremea asta nici să-l tai... Ce, asta e vremee?!

TEPEȘ

Cum?

PAPUC

25

Că el trăiește, zice, c-o sută de ani în urmă. Sucit creștin, zic.

TEPEȘ
(*râzând*)

Și ce caută aici?

PAPUC

(speriat)

I-a trimis nevastă-sa, s-o ia înainte, să vadă cum sunt vremurile; că ea e însărcinată și să vadă dacă e cazul să-l mai nască... ori să ia buruieni...

TEPEȘ

Vreunul cu vedenii... Ia să-l vedem și noi...

*(Papuc iese.)***Scena III**

PICTORUL

10

În vremurile mai grele apar cazuri de fanatism religios. O formă de protest, într-un fel. Sunt indiscret, precum vedeți...

TEPEȘ

Încerc să disciplinez... o bandă de tâlhari. Tot ce mi-ai spus, am observat eu însumi. *(Izbucnind:)* Sunt Domnul unor păduri mișunând de hoți, al unor drumuri desfundate și primejdioase, al unei armate flămânde și în debandadă.

PICTORUL

Nu voiam să vă mâhnesc... dar... mi s-au furat culorile!

20

TEPEȘ

Se vor găsi și pe la noi culori.

PICTORUL

Da, dar nu sunt bune... Parcă se sterg singure, de frică... Am trimis după altele la Padova, dar diligența a fost jefuită lângă București și omul meu măcelărit...

TEPEȘ

(izbucnește în râs)

Ca să vezi!

*(Intră Papuc, aducându-l pe Minică.)***Scena IV**

PAPUC

Cazul.

TEPEȘ

Pe vremea cui trăiești tu, omule?

5

MINICĂ

Nu știu, că încă nu s-au ales... sunt certuri mari. Se taie pe capete, să vedem care-o răzbi.

TEPEȘ

Da-n ce an suntem?

10

MINICĂ

O mie trei sute cincizeci și nouă.

PICTORUL

Deci exact c-o sută de ani în urmă... E bine că poți să te plimbi așa...

15

MINICĂ

Păi, dacă mi-a dat Maica Domnului înlesnire...

PICTORUL

Aha, scutire pe căile Domnului?...

TEPEȘ

20

Bine, bine, da' birul de ce nu-l plătești?

MINICĂ

De ce să-l plătesc pe-o sută de ani înainte? Că n-oi fi căpiat.

TEPEȘ

Și eu cine sunt?

25

MINICĂ

Vlad... Toată lumea vă zice Țepeș, dar să nu vă supărați pe mine că vă spun...

ȚEPEȘ

5 Mda... deci mă recunoști ca Domn...

PAPUC

Măria ta, vă pierdeți timpul...

ȚEPEȘ

Iasă, Domnul țării trebuie să fie recunoscut de fiecare om în
10 parte. (*Către Minică:*) Mă recunoști a fi Domn Țării Românești?

MINICĂ

Da, dar peste o sută de ani... Până atunci, e-he, om mai vedea... (*oștiând*) ce-o mai fi!

ȚEPEȘ

15 (*abia stăpânindu-și răsul*)

Și cum ai ajuns până la mine?

MINICĂ

Nevastă-mea, care e borțoasă, zice: „Mă, ia-o-nainte, vezi cum sunt vremurile... C-am făcut cinci copii până acum și nici
20 unul nu ne-a scăpat viu; ba i-au hăcuit păgânii, ba ai noștri... Dacă tot așa stau lucrurile, nu-l mai slobozim și pe-ăsta, luăm buruieni și gata! De mine să nu te mai atingi. A-ntărcat bălaia“.
(*Începe să plângă.*) Cinci copii, – știți ce-nseamnă să pierzi cinci copii din cauza istoriei?

25

ȚEPEȘ

E, acum ai văzut, ți-ai făcut o idee, ce-o să-i spui nevestei?

MINICĂ

Mai ajung eu până la ea?

ȚEPEȘ

De ce să n-ajungi? Cum ai venit, așa te-ntorci. (*Părinteste:*) Du-te acasă și botează-ți copilul, chefuieste și la urmă culcă-te frumos cu muierea ta...

MINICĂ

5

Nu mai stă... Când i-oi povesti ce-am văzut!

ȚEPEȘ

Avem nevoie de popor. Să trăiască și să se înmulțească...

MINICĂ

Măria ta, am văzut țepile, gem de români schilodiți... (*Cu 10 dojană:*) Bată-vă să vă bată!

ȚEPEȘ

Poate ți se pare... Poate ai mâncat greu și în coșmarul ăsta al tău ți se năzareșc tot felul de grozăvii...

MINICĂ

15

Ce să mi se năzare?... (*Cade în genunchi.*) Măria ta dă-mi voie...

ȚEPEȘ

Ce voie să-ți mai dau?

MINICĂ

Să nu mă mai întorc acasă... Mi-e silă de drum... Cum
20 să mai am curajul să bat calea-ntoarsă?

PAPUC

Dacă rămâi aici, plătești birul.

MINICĂ

(*distrus*)

25

Să-l plătesc pe-o sută de ani înainte?

TEPEȘ

(îngăduitor)

Și ce vrei să fac eu cu tine... să te ții aici să-mi umpli Curtea de gânduri negre?

5

MINICĂ

Nu, că eu nu vreau să trăiesc pe vremea Măriei tale... Mai bine...

TEPEȘ

Să te belesc?

10

MINICĂ

Parcă nu m-au omorât toți până acum?

TEPEȘ

Cum toți?

MINICĂ

15 Toți domnitorii, care au fost cu mine, adică împotriva mea, toți va să zică până la Măria ta, toți m-au omorât, care mai de care... Că eu, tot așa, le spuneam cazul cu ce-am văzut... Ce mai, spuneam că nu-mi plac vremurile... Și ei – hârș! la beregată... Să v-arăt și semnele... *(Se descheie la gât.)*

20

TEPEȘ

Iasă, te cred... îmi pare rău că eu n-am pe cine să mai... hârș! *(Face semnul tăierii.)* dacă mi-au luat-o ceilalți înainte...

MINICĂ

Ba puteți, dar nu prinde moartea... Mi-a dat Dumnezeu
25 puterea asta: să tot mor degeaba! *(Se ridică.)*

PAPUC

(se uită lung la Vodă)

Bucățele, ca la rațe? Mărunt, mărunt?

MINICĂ

Nu, c-așa au zis și ceilalți... Pe dracu! Te taie, și doar curge sângele lișteavă... Ce ziceți, îmi îngăduiți să nu mă întorc?

TEPEȘ

Te-asteaptă femeia...

5

MINICĂ

(plângând)

Nu pot să-i spun ce-am văzut... c-atunci îl leapădă. Și-aș vrea atât de mult să am un flăcău! Și la urmă, poate e mai bine
mai la deal... Că am pornit-o așa din vale și-am mers și-am
mers, tot rău, tot rău, – da' poate-ajung odată în vârful unui
10 munte, văd că e frumos-bine și dau chiot...

TEPEȘ

Deci tu ai merge tot înainte, către... poimartii?

MINICĂ

15

Cât mă mai țin picioarele – tot înainte!

TEPEȘ

Și pe noi ne lași să ne chinuim cu timpurile astea...

MINICĂ

Fiecare, la timpul său...

20

TEPEȘ

Și unde-o să te oprești acum?

MINICĂ

Ia 1600. Nu știu ce mă face să cred c-o să fie mai bine.

TEPEȘ

25

Și ce nu-ți place aici, la noi?

MINICĂ

(evaziv)

De!

PICTORUL

5 Spune, că nu-ți taie nimeni capul.

MINICĂ

Nu-mi place... conjunctura! E așa de-imputită, că nici nu știi ce dracu' să mai faci. Eu le-am spus și la ai dumneavoastră: asta e situația, făceți-vă că n-o vedeți, făceți-vă că plouă.

10

ȚEPEȘ

Dar eu, eu care dau seama de toate astea, ce trebuie să fac?

MINICĂ

(râzând)

Făceți-vă... că tună și că fulgeră...

15

ȚEPEȘ

(râde)

Cu asta ți-ai salvat beregata de la custură... Eu n-o să te condamn... Du-te cu Dumnezeu. Și dac-o să dai odată chiotul ăla de fericire, o să ne bucurăm și noi, nu numai nevastă-ta. În ce 20 lună e?

MINICĂ

Era-ntr-a șasea – acum o sută de ani... Se cam apropie, da' ea așteaptă raportul meu, să vadă dacă se mai poate naște în Țara Românească... *(Oftează.)*

25

PAPUC

Dumneata ești un fel de hagi, plecat în viitor la sfântul bine...

MINICĂ

Cam așa ceva. Sunt hagiul unui pustiu de bine, pe care-l tot caut și nu-l găesc.

ȚEPEȘ

O să-l găsești poate-odată... Eu vreau să-l aflu însă-acum... 5
Să-l găsim cu totii acum...

MINICĂ

(contrariat)

În conjunctura asta?

ȚEPEȘ

10

Nu putem s-o luăm cu toții razna, ca tine... Programul meu e pentru acum. În conjunctura asta. E drept, nici mie nu-mi place. Dar sunt Domn. Nu pot să fac mofturi în fața istoriei, ca tine. E datoria mea de Domn, față de popor, să stau protăpît în prezent și să-l fac să ne placă... Dar știi cum să ne placă?... Să sărim în sus de bucurie... 15

MINICĂ

Adusesem și sculele.

ȚEPEȘ

Ce-i cu astea? 20

MINICĂ

Nu suport o altă moarte. Dacă mi s-a tăiat capul o dată, vreau măcar să mor tot așa mereu... Să nu mor o dată belit, o dată întepat, o dată otrăvit, o dată... Că mă-ncurc! 25

ȚEPEȘ

Du-te. Noi nu ne-atingem de dumneata. Pentru că, din punct de vedere politic, dumneata nu ești. Iar, din punct de vedere practic, chiar dacă te-am vătăma, tot așa ai rămâne. *(Râzând.)* Și nici nu-i rău s-avem și noi un sol în viitor... *(Ia*

butucul și barda și le pune în desagă. Către Papuc:) Slobozîți-l, să nu s-atingă nimeni de el. E omul nostru. Trimisul nostru.

MINICĂ

Greu și de mine, greu și de Măria ta... *(Dă să plece.)*

5

TEPEȘ

(îi întinde o pungă cu bani)

Uite de la mine... Birul totuși trebuie să ți-l plătești... Așa e legea.

10

MINICĂ

(ia doar un ban)

Doar o para, ca să vă fac pagubă... *(Iese, urmat de Papuc.)*

Scena V

TEPEȘ

(pe gânduri)

15

Iată-mă stând de vorbă și cu strigoi...

PICTORUL

Un Domn trebuie să asculte și cu urechea dreaptă și cu cea stângă.

TEPEȘ

20

Cu dreapta viii, cu stânga morții.

PICTORUL

Ce-mi place aici e ineditul. Senzații inedite... în dreapta și-n stânga. *(Tăinic:)* La Curtea Domniei tale sunt în siguranță? Ar fi păcat de portret. Eu îmi pun mari speranțe în această operă. Niciodată n-am găsit un model mai interesant... Nu stă
25 în felul meu să falez, probabil că ați observat, dar simt că, de data asta, trăiesc o experiență artistică unică... Știți, există o teorie a privirilor care hipnotizează... în orice caz, mă simt legat

de Domnia voastră printr-un soi de simpatie inexplicabilă... De altfel suntem un fel de rude... *(Râzând:)* Strămoși comuni. Îmi spunea un ostaș de-al Măriei-tale ieri: „Ce mi-e Traian, ce mi-e Decebal! Pe-amândoi trebuie să-i cinstești!”

TEPEȘ

5

Noroc că nu-mi sunteți frate... ca Radu. În împărăția turcească... Știați că mi-am petrecut tineretele pe acolo?... Am fost ostatec! Am avut ocazia să întâlnesc câțiva artiști italieni – și asta m-a făcut să nu privesc cu ochi răi atitudinea dumitale, care, de departe, seamănă a provocare continuă... Voi, artiștii, 10 sunteți ciudați...

PICTORUL

Artiștii nu trebuie stârpiți...

TEPEȘ

Ar fi și greu. În țara noastră toată lumea face cântece, și ar fi să rămânem Domn peste niște tepi... Iertăm,... iertăm, deși nu toate cântecele sunt bune...

PICTORUL

Cred că am reușit să schițez gura... Intenționez, dacă-mi voi procura culori suficiente, să execut două portrete... Unul, vi-l ofer... iar cu cel de-al doilea voi pleca în țara mea... *(Măh-nit:)* Aici operele de artă se pierd... Sau sunt distruse sistematic... Situația asta o întâlnim și la turci... Dacă aș încerca să vând portretul Măriei tale acolo, aș fi făcut bucatele... După cum aici, portretul sultanului... *(Tepeș râde.)* La noi, dimpotrivă. 25 Există mari colecționari, ca Papa, care ar da bani frumoși pe un ulei înfățișându-l pe principele Țării Românești... Și valoarea ar crește încă dacă – ferească Dumnezeu! – rămânând singur în fața turcilor, ați pierde bătălia... Dar ați mișcat...

TEPEȘ

30

Nu-mi pot îngădui un răgaz mai mare... mă ierti...

PICTORUL

Vă sunt foarte recunoscător că astăzi m-ați suferit mai mult în preajma Măriei voastre.

TEPEȘ

5 Îmi place să mai schimb o vorbă. Din păcate, nici zilele următoare n-o să fiu liber.

PICTORUL

Mă concediați, am înțeles. Poate v-am supărat.

TEPEȘ

10 Deloc. Te rog să rămâi la curtea mea cât poțfesti, și dacă n-o să te sperie cele ce se vor întâmpla... și dacă Măria mea va rămâne cu capul pe umeri... vei putea să desăvârșești portretul.

PICTORUL

(*fericit*)

15 O să mă țin după Măria voastră, chiar și pe câmpul de luptă...

TEPEȘ

(*râzând*)

Ești un meșter curajos... Să-ți dea Dumnezeu sănătate la curajul pe care-l ai.

20 (*Pictorul se înclină, iese.*)

Scena VI

TEPEȘ

Gătit ca un mort și... pozând! De câte ori mă îmbrac cu țoalele astea, parcă aș intra într-un coșciug, de viu... Nu degeaba în unele părți la coșciug i se mai spune și tron. (*Așezându-se mai comod pe tron.*) Bun! Deci noi suntem pe coșciug și alții vor să ne ia locul. Toți os domnesc, toți au dreptul la os. Treaba noastră de bun gospodar e deocamdată de a mai plivi din oase.

Cei care-i opoșesc pe neprieteni, înseamnă că ne sunt neprieteni. Până când nu termin treaba cu rudele noastre și cu creștinii, n-am nici un chef să trec la păgâni. Luptăm bătrânește, de la o margine, știm un lucru clar.

(*Intră Domnica.*)

5

Scena VII

TEPEȘ

Du-te, că-mi pierd șirul. Adică, stai... Ia vezi tu, coșciugul ăsta pe care stau e uns cu miere? (*Se scoală de pe tron și se prefăce că-l cercetează cu atenție.*)

10

DOMNICA

(*râzând*)

E tron... Tronul țării. Cum să fie uns cu miere... S-ar lipi de tur...

TEPEȘ

15

Atunci de ce bâzâie toți în jurul lui, ca viespile?... De ce vor toți să stea pe el?

DOMNICA

Mă-ntrebați pe mine, ori...?

TEPEȘ

20

Vorbeam singur... Până și mie mi-a venit să mă protăpesc în el adineauri... Știi ce: ia o doniță cu păcură și-l mânjește... Așa vom fi toți ferți de ispită. Iar mie îmi pui alături un scăunel.

DOMNICA

Sunteți domn, trebuie să stați pe tron...

25

TEPEȘ

Sunt domn, dar vreau să stau altfel...

Să văd dacă-i mai convine pictorului să mă chinuie...

DOMNICA

Pictorul!... Măria ta, dati-l afară... (*Rusinată:*) Spune măscări.

TEPEȘ

Cum?

5

DOMNICA

Zicea să-mi pun o bluză mai așa... (*arată decolteul*) că vrea să mă deseneze... (*Se închină.*) Zicea că n-a mai văzut o fată mai frumoasă și că... (*plânge*) ar trebui să stau să mă picteze și goală...

TEPEȘ

(*râzând*)

10

Pe mine m-a pus să mă îmbrac cât mai gros... ca de gerul Bobotezii. Cică domn ca mine, mai rar! Mare șnapan!...

DOMNICA

Mă duc la mănăstire... m-a făcut de răs... Ce, eu sunt o 15 de-aia? O stricată? (*Plânge cu sughituri.*)

TEPEȘ

Tu ești o fată cuminte că nu te-ai dezbrăcat. Eu sunt un stricat că m-am îmbrăcat cum a zis el... Dar de-acum, gata! s-a isprăvit. (*Întoarce tronul cu fața la perete.*) Auzi, să-l ungi cu păcură.

20

DOMNICA

Cum să-l pângărim? Pe el a stat și tatăl vostru. Pe el au stat falnici toți Domnii. Măcar să-l ținem de formă. Mai vin soli, mai una alta... De ce să-l mânjim? E păcat: lemn de trandafir.

TEPEȘ

25

Bine, bine, dar mie să-mi aduci scăunelul ăla... cu trei picioare... Acum, du-te...

DOMNICA

(*ezitănd să plece*)

Stau și mă gândesc... Poate n-a zis-o cu gând rău...

TEPEȘ

Cine?

DOMNICA

Meșterul, zugravu... Să-l trimiteți acasă la el... viu...

TEPEȘ

5

Bine, bine...

DOMNICA

Dar să nu-l vătămați. Vă rog eu...

TEPEȘ

Du-te! (*Domnica iese.*) Fetele de azi! Cuminiți, cuminiți, dar 10 trebuie păzite cu mătura, că iau foc.

TABILOU. 2

Scena I

(*În pădure, într-o văgăună.*)

DAN

15

(*scuturându-și stratele de țărână și ierburi*)

Ciudate cotloane mai are și istoria asta. Te târăști ca șarpele-n țărână o viață-ntreagă și când să ieși puțin la lumină, să înalți fruntea, vine unul și te bagă cu gura-n pământ...

ȚENEA

20

Să nu cobim, Măria ta...

DAN

Măria ta, ai zis?... Ha, ha! Da, dar încă nu... (*Tenea - pleacă ciune.*) Locul unde pământul ni se pare că se unește cu cerul și numește văgăună și acolo e orizontul nostru larg. (*În seama în jur.*) Ce zici, frumos ascunziș! Eu m-am strecurat cum m-am strecurat, dar tu, Țeneo, nene?

25

ȚENEA

Uîți că sunt sfetnicul lui? Zic: „Mă duc după balauri pe coclauri“. (*Taină:*) Toată lumea e întăritată, toți vătafii caută cu limba scoasă spioni, trădători, oameni certăți cu munca cin-
5 stită și cu dragostea de țară.

DAN

Frazeologie.

ȚENEA

Frazeologie, frazeologie... dar ne caută... Trebuie să mă
10 prefac și eu că mă caut... ca să nu mă găsec... Ca să nu mă găsecă... Dacă mă găsec?

DAN

Ei, aș, na, ce vorbă e asta? Ești argint viu.

ȚENEA

15 Sunt... Și cel mai înverșunat dușman al nostru nu e al mare, ci Papuc.

DAN

Nu stați voi, toată ziua, barbă-n barbă și puneți la cale soarta țării?

20

ȚENEA

Așa s-ar zice... Dar toate căile ne sunt barate de Papuc...

DAN

(semne de iritare)

Papuc, Papuc! Ia să nu mai aud de omul ăsta! De atâta
25 vreme se vaietă toți că vă încurcă...

ȚENEA

Păi dacă ne...

DAN

Nu c-aș vrea să mă bag în socotelile voastre... dar... (*Pe gânduri:*) Ciuperci nu mănâncă?

ȚENEA

Papuc?

5

DAN

Da.

ȚENEA

Ba.

DAN

10

Rău faceți că lăsați să vi se irosească bogățiile. Până mai ieri otrava știa să facă cinste tuturor mâncăilor țării. Câți nu s-au curățat ușor... ca fulgul de ușor... Pff! Pff! și gata... Păpădii!...

ȚENEA

Degeaba, că ciuperci nu mănâncă.

15

DAN

Mă rog, astea sunt daravelile voastre... N-o să vă facem noi, din străinătate, și meniul! Dar să nu vă mai aud că așa și pe dincolo. (*Pe alt ton:*) Flăcăi, cuvântul de ordine e harababura. Săpați prăpastia...

20

ȚENEA

(zâmbind)

Săpăm, săpăm, suntem în văgăună...

DAN

Faceți haos. Săpați.

25

TENEA

(meditând)

Cu săpă de lemn? E harababură... adică, la drept vorbind
e o harababură! *(Enervat:)* Dar nu ține mult, că vin oamenii lui
5 și strică totul, îndreptând.

DAN

Mai energic, copii, mai energic!...

TENEA

Fac și eu ce pot... *(Speriat:)* Tare mă tem... Vodă a luat-o
10 de la o margine cu dreptatea... E la marginea ailaltă a pădurii...
Crede, Măria ta, c-o să-l doară mâna, odată ajuns la mine, să
facă „jap“ ori „haț“?

DAN

(incurajându-l)

15 Tu, să cazi în mâna unui apucat? Mă, omule, vino-ți în fire.

TENEA

Are mână grea!... A luat parte și la turniruri... Ochi ager...
minte ca spârnелul... *(Îngenunche.)* Doamne, mai degrabă cu
oastea aia.

20

DAN

(stăpânind situația)

Mie-mi zici, Doamne, sau lui Dumnezeu?

TENEA

Mântuiți-ne pre noi. *(Se ridică.)*

25

DAN

De ce-l urăști atâta?

TENEA

Din cauza lui Papuc. Țsta întotdeauna m-a privit chiondo-
răș. E și sașiu. Ah, dacă l-aș strânge o dată-n brațe! Te pomenești

că atunci i s-ar îndrepta ochii și m-ar vedea bine. Știți ce li s-a
mai năzărit?

DAN

(curios)

Ce?

5

TENEA

Să mute Cetatea de Scaun.

DAN

(uimit)

De la Târgoviște? Unde, păcatele mele?

10

TENEA

Într-un sat. Satul lui Țucur... sau al lui Ciucur. Ciucurești.
Ori București? *(Enervat:)* O stână! Târlă de oi. Nici măcar târg
ca Cetatea de Floci...

DAN

15

Am auzit că-n cetatea aia sunt niște muieri... Au o lână...
(Râde.)

TENEA

(n-aude)

Și mă mai întrebati de ce-l urăsc. Nici un scaun n-a rămas
20 la locul lui.

DAN

(fâlos)

Noi îi lucrăm altfel. Cu condeiul. Prin povestioare. Dar
mi-au cerut mult sașii. Să le plătesc nu pentru fiecare cuvânt, 25
cum se face în apus, ci pentru fiecare literă. Am dat argintii,
ce să fac. *(Ofiând:)* Birul pe Gutenberg! Când vin, domn, gata!
Nu mai scot o carte. Întâi să ne civilizăm... Punem accentul
pe o singură latură, ne vom baza ori pe țărani ori pe boieri, încă
nu-mi dau bine seama...

30

TENEA

Scoți Tara Românească din impas.

DAN

Și Moldova... Pentru o singură țară românească, nici nu
5 m-apuc... Ce mai face Ștefanache?

TENEA

Suceava e când în doliu, când în praznic mare, când în be-
ciuri, când pe ziduri. Boierii au început să crâcnească dar el,
hârșc, omor mare la fiecare giude! Dacă-l mai rabdă Moldova
10 o lună, două... e mult.

DAN

Așa s-aude și pe la noi că asta nu-i domn să facă o carieră.
De să faci cu el o carieră de arme. Dar Răducu?

TENEA

15 Tot pe-acolo, pe la Stambul. Umblă cu părul lung, cu pan-
taloni cu găici.

DAN

Ăsta are ideea lui fixă cu turcii. Eroare. Nu ne aliem decât
cu nemții. În situația de-acum a Europei, sunt singurii care pre-
20 zintă garanții. Punem Viena pavăză și ne vedem de-ale noastre.

TENEA
(pe gânduri)

Ideea nu-i rea, dar cine-i plătește?

DAN

25 Pe cine?

TENEA

Pe nemți.

DAN

Turcii.

TENEA

(nedumerit)

Turcii?

DAN

Să le dea bir... Și să ne dea și nouă... să facă cinste... 5

TENEA

(aparte)

Își bate joc de mine sau e într-o ureche? (Tare): E o situație
în toată Europa, domnule... adică Doamne! E o încurcătură
de mațe... 10

DAN

Le descurcăm noi... numai să găsim o țară care să ne fi-
nanteze.

TENEA

Care țară? 15

DAN

Cum care? Românească.

TENEA
(scărpinându-se în cap)

Ei, da... Om mai vedea... (Aparte:) Ce-i cu aventurierul ăsta? 20

DAN

Nu te speria, bătrâne vulpoi!... Tatonăm și noi să vedem
cum sună darabana...

TENEA

(liniștit)

Așa da, m-ați mai liniștit. Sigur că da. 25

DAN

(studiindu-l)

Tu n-ai cap de vioara-ntâia. Lasă-ne pe noi, ăstia, care suntem făcuți la Cremona.

5 TENEA

Unde? Sigur, vă las...

DAN

Tu ești bun în rândul doi.

TENEA

10 Da, acolo sunt bun. *(Scoate o hârtie.)* E totul aici. Am chibzuit nopți în șir.

DAN

(uitându-se peste hârtie)

Să nu cumva să-ți treacă prin cap să ne vinzi.

15 TENEA

(jignit)

Ei, asta acum!

DAN

(crud)

20 La prima mișcare... știm că-ți iubești familia... o mai ținem acolo la noi, e bine păzită... Dar, o mișcare dubioasă, un pas de menuet și...

TENEA

(izbucnind)

25 O, Măria ta! Familia zălogită credeți că mă ține aici, ori patriotismul meu fierbinte?

DAN

Știu și eu ce să mai cred?

TENEA

Nu mai înțeleg nimic... sigur eu n-am cap politic... eu sunt bun în rândul doi... Ați vrut să mă puneti la încercare.

DAN

De ce? La încercare am pus-o pe nevasta dumitale. 5

TENEA

Și-a rezistat?

DAN

A rezistat. Așa cum știu femeile să reziste: cedând. La urmă iar mai rezistă un pic și iar cedează... 10

TENEA

(aparte)

Îl omor! Pentru aventurierul ăsta trag eu pământ pe sub scaunul lui Vodă, zi de zi, cu sabia atârnată deasupra capului? *(Tare:)* Ei, asta e situația. Acum n-o să mă țin nici de fusta dumneaei. E majoră. 15

DAN

Adineaori ai vrut să mă-njunghii?

TENEA

Da. 20

DAN

Lasă-te de glume de astea. Nu vezi că-s în armură? Poate nu știai că ești în mâinile mele. O vorbă scăpată de un om de-al nostru și te aruncă Tepeș în cea mai neagră mizerie... *(Fosnește ceva.)* Ce s-aude? 25

TENEA

Sunt oamenii mei... Suntem unul în mâinile celuilalt...

DAN

Deci să stăm cuminți. *(Pe alt ton:)* Frate, n-are rost să nu ne avem ca frații.

TENEA
(domolit)

5

Frate, e de jale! Dacă ne omorâm între noi, înseamnă să-i lăsăm lui Tepeș mână liberă.

DAN

Bine gândit.

10

TENEA

Măria ta are un program clar... ori se va clarifica atunci...

DAN

Da, văzând și făcând. Voi asculta și de sfatul tău. Te rog să fii întotdeauna lângă mine... la doi, trei pași în urma mea...

15

TENEA

Cinci, șase. Știu să nu ies în față...

DAN

O-ntrebare. De ce-a trimis Papa spion la Curtea lui Tepeș un pictor și nu un sculptor ori un arhitect?

20

TENEA

Dumnezeu știe! S-o fi gândit că de clădit noi clădim puțin, pentru statui încă nu suntem destul de copleși. Dar cine v-a spus că e spion?

DAN

25 Papa. Spune-i așa: „Avem nevoie de-un portret de-al lui Vodă, executat la marea artă italiană. Termen de predat de-seară“. Nu-i spui pentru ce, nu intri în explicații. Dacă lucrează pentru Papă, să lucreze și pentru noi.

TENEA

Grozav! Aveți o logică nemaipomenită.

DAN

Și-ncă nu mi-am dat drumul. Mai târziu o să am toate condițiile. *(Pe alt ton:)* Unii zic că e smead, alții c-ar fi blond.

5

TENEA

Cine?

DAN

Vodă. M-a-ntrebat și-mpăratul de la Viena și reprezentantul breslei măcelarilor din Brașov: „Cum arată, domnule, c-a speriat lumea?“ „Știu și eu? zic. Unii pretind c-ar fi lung și deșirat ca un ogar, alții că are capul îndesat între umeri, scund, lat în spate și cu ochi de strigoii.“

10

TENEA

E greu de descris în câteva cuvinte.

15

DAN

Totul e aranjat. Îi tipărim chipul pe-un panou de tras la țintă și punem un premiu în tunuri pe capul lui. Cine-l va aduce mort, sau viu, încasează tunul... Pune-l pe italian la treabă...

20

TENEA

Chestia e că nu e spion. E prieten cu Vodă și amorezat de-o rudă de-a lui. Nostimă foc...

DAN

Serios? Atunci să grăbim pasul.

TENEA

25

Cu oaste, Măria ta. În secolul al cincisprezecelea nu mai deflorezi o față mare în Țara Românească decât cu armata. *(Râde. Dan râde și el. Se aud zgomote apropiate. Tenea, cabm:)* Oamenii mei. Umblă după pretendenți la tron.

DAN

(scoate cuțitul)

Trădătorule!

TENEAA

(calm)

5

Ușurel, voinice, și eu port cămașă de zale. *(Scoate și el jungherul. Intră Găgăuță, precipitat.)*

GĂGĂUȚĂ

Papuc! Cu un întreg pâlcc de călăreți.

10

TENEAA

Cine ne-a vândut?

GĂGĂUȚĂ

(smulgându-și părul)

Clima, fraților, clima! Avem o climă păcătoasă, care face
15 stăpânirea bănuitoare. Atenție: Papuc nu știe nimic precis.

TENEAA

(cătrec Dan)

Vezi? Rămânem frați?

DAN

20 Rămânem.

TENEAA

Și când veniți... eu, primul din rândul al doilea... la cinci
pași...

DAN

25 Mahomed dacă vrea să-l curețe el întâi poate s-o facă. Dar
să-mi dea în scris că după aia lasă țara liberă.

TENEAA

Dincolo de stâncă e intrarea în peșteră. Iar de-acolo mergeți pe firul apei până ieșiți la lumină. *(Zgomotele se apropie și mai mult.)* Repede, repede...

DAN

5

Nu uita de portret. *(Iese.)*

TENEAA

Uite pentru cine ne riscăm noi pielea...

GĂGĂUȚĂ

Da, dar e os de Domn! El ne-a promis ranguri mai mari,
10 el va da înlesniri boierilor, va înființa noi biruri, în așa fel încât
în scurtă vreme să fie totul strâns de la popor și ordonat. *(Visând.)*
Va fi toată țara un răzor c-o singură floare. *(Tresărind.)* Papuc!

PAPUC

(intrând)

15

Aici erai, Țeneo. Ce-i cu cuțitul ăsta-n mână, doar nu voiai
să te sinucizi?

TENEAA

Un urs. A intrat colo-n vizuina aia.

PAPUC

20

Acum avem de stărpiț alte jivine. Mergem în Țara Bârsei,
să împrăștiem oastea lui Dan.

Scena II*(Noaptea, în Palatul domnesc.)*

ȚEPES

25

(la fereastră, privind pe cer)

Da, a fost într-adevăr o stea cu coadă... Avem probleme
și cu cerul. *(După o pauză:)* Ia ascultă, noi avem astronomi?

PAPUC

Da...

TEPEȘ

Nu ești prea sigur...

5

PAPUC

Avem, dar nu sunt prea buni. (*Taină:*) Nu sunt productivi.

TEPEȘ

Au descoperit astronomii noștri vreo stea nouă?

PAPUC

10 Aș!

TEPEȘ

Da' ce fac ei toată ziua?

PAPUC

15 Ziua nu fac nimic, că pretind că nu se vede pe cer. Și noaptea...

TEPEȘ

Noaptea?

PAPUC

20 Cucăie... Se cam plictisesc... Fac fluieri, scriu bilețele cu Sfântul Anton... Și se bârfesc... E o bârfă între oamenii ăștia... Pe unul a trebuit să-l dau jos din pățuiag...

TEPEȘ

De unde?

PAPUC

25 Din pățuiag... acolo unde lucrează ei...

TEPEȘ

Unde *stau* ei...

PAPUC

Vorba vine „lucrează“... E un pățuiag într-un copac, te urci pe-o scară și te zgâiești la cer. Acum le-am spus: „care-ntârzie i se ridică scara“...

TEPEȘ

5

Câți sunt?

PAPUC

Erau 15, acum sunt 14, pentru că pe unul l-am dat jos. Zicea că fără femeii nu mai facem nici o brânză nici pe cer, nici pe pământ, nici între... 10

TEPEȘ

Și cine e șeful lor?

PAPUC

Unul, Dragavei. Un găligan! Altfel om de treabă... Da mare, voinic! De-aia mă și-ntreb: de ce ne trebuie nouă astronomi așa de vânjoși?! Și când mergi la bătaie, doar ai pirpirii... 15

TEPEȘ

Mi-l trimiteți pe Dragavei ăsta. Sper că e pe pățuiag...

PAPUC

Da, da, toți sunt la punct. I a punctul de observație... (*lese și se întoarce imediat.*) Am transmis... 20

TEPEȘ

(*se plimbă prin încăpere*)

Și, zici, vin turcii...

PAPUC

25

Chiar acum n-or veni... Dar am aflat de la oamenii mei că-i cam bate gândul...

TEPEȘ

Ai oameni de ispravă?

PAPUC

Tot unul și-unul... Nu se mișcă o frunză...

TEPEȘ

Dar cu Poenarii cum stăm?

5

PAPUC

Cetatea?

TEPEȘ

E...

PAPUC

10 M-am interesat... Mi s-a făgăduit să-ncepă treaba, acum, după Sfântul Ilie...

TEPEȘ

De ce după Sfântul Ilie? Suntem în mai...

PAPUC

15 Eu știu?... așa au zis ei...

TEPEȘ

Măine dimineață avem slujbă... După aceea ne repezim cu toții la Poenari, chemăm toată gloata... Săpăm șanturi noi, facem cărămidă, aducem pietre... îi înșirăm pe deal să le treacă
20 din mână în mână...

PAPUC

Dar sunt sfintele Paști mâine, Măria ta... Lumea e la biserică.

TEPEȘ

Foarte bine... Înseamnă că sunt strânși gata... Îi luăm de
25 la biserici și întărim cetatea...

PAPUC

Măcar să-ncepem de poimăine.

TEPEȘ

Prea târziu...

PAPUC

Sătenii sunt gătiți... sunt cu toalele ale bune.

TEPEȘ

5

Nimic nu e mai sfânt decât să ridici o cetate în ziua de Paști. Să joci pământ pentru cărămidă, gătit, și să muncești până ți se sparg toalele. Asta sărbătoare!... Știi tu ce-nseamnă o cetate, Papuce?

(Intră astronomul Dragavei.)

10

Scena III

(Dragavei se înclină.)

TEPEȘ

Tu ești astronomul?

DRAGAVEI

15

Eu. Sunt astrologul Dragavei...

TEPEȘ

Ești cu ochii cârpiți... Ți-e somn?

DRAGAVEI

Naiba să-i ia de ochi... În meseria asta a noastră... se-nchid
20 singuri...

TEPEȘ

Ai văzut fenomenul?

DRAGAVEI

Care fenomen?

25

PAPUC
(ajutându-l)

Adineauri s-a arătat o stea cu coadă...

DRAGAVEI

5 A, sigur, văzut...

TEPEȘ

Și cum era?

DRAGAVEI

Cu coadă... Avea o coadă, uite-așa...

10 TEPEȘ

Cum adică?

DRAGAVEI

Uite-așa... (Arată cu mâna.)

TEPEȘ

15 Era albastră, verde, cenușie? Împrăstia praf de fier, de sulf, de plumb din coadă... Cum?

DRAGAVEI
(prins cu mâța-n sac)

Să vă spun drept, eu... eu... n-am văzut-o chiar eu cu ochii
20 mei... Că mă uitam în altă parte.

TEPEȘ
(bătând din palme de surpriză)

I-auzi, Papuce, se uita în altă parte!... Trece o stea pe cer
o dată la o sută de ani și astronomii noștri se uită în altă direcție.
25 După muierii poate!

DRAGAVEI

Știți, noi avem cerul împărțit în felii. Fiecare cu ochii pe-o
felie. Totul, totul trebuie observat și notat. (Cu mândrie:) Pe felia
mea n-a trecut nici o stea cu coadă...

TEPEȘ

Da pe-a cui?

DRAGAVEI
(trist)

Pe-a lui Mierlușcă...

5

TEPEȘ

Și Mierlușcă ce ți-a raportat duminică, ca șef...

DRAGAVEI

Nu, că el a fost dat afară... (Semn de dojană către Papuc:) Și n-a
mai luat seama... Și-a rămas o felie neacoperită până una alta, 10
și tocmai acum fenomenul pe felia lui...

TEPEȘ
(râzând)

Formidabil! N-a zărit-o nimeni... Bun! De data aceasta am
observat-o noi... Deci nu poate să spună c-a trecut peste Țara 15
Românească fără să fie băgată în seamă... Dar ia ascultă... Când
se întâmplă fenomene de astea, de ce nu suntem anunțați cu
câteva zile-nainte? Pentru asta te chemasem...

DRAGAVEI

Cum să vă anunțăm? Astea sunt secrete... astronomice. Nu 20
le știe nimeni... Nu se pot afla...

TEPEȘ

Alții cum află totul c-o săptămână înainte?

DRAGAVEI
(râzând)

25

Alții? Vreți să spuneți c-o săptămână în urmă.

TEPEȘ

Nu, înainte. (Graw:) Voi de ce nu-mi faceți știință ca lumea?

DRAGAVEI

(hotărât)

N-avem mosoare! Am cerut, ni s-au promis, am cerut...
Ni s-au promis... și nici pân-acuma, iaca.

5 PAPUC
(vinovat)

E o vină a noastră, o să le dăm...

DRAGAVEI
(prinzând curaj)

10 Acum dac-am avea măcar mosoare... Să ne uităm prin
gaură, să nu ne mai stricăm ochii...

TEPEȘ
(chibzuind)

Pentru că n-ai văzut steaua cu coadă, o să-ți tăiem deocam-
15 dată coada dintre picioare...

DRAGAVEI
(cade în genunchi)

Doamne!

PAPUC

20 Îl și scopim?

DRAGAVEI

Nu mă schilodiți! Eu am spus de-atâtea ori să mă trimită
la oaste. Voiam să lupt pentru Măria ta, de-adevăratele... Dar
m-au urcat în pătuiag... Aș dansa cu turcu' mort în gură...

25 PAPUC

E foarte vitez... A dansat odată cu un turc în gură...

TEPEȘ

Și de ce l-ați scos din oaste?...

PAPUC

Taică-său... știți... Părinte... Ne-a rugat...

TEPEȘ
(mai înmuindu-se)

Mă astronoame, Stelniță! 5

DRAGAVEI
(se ridică. Demn)

Mă cheamă Dragavei.

TEPEȘ

De-acum încolo o să te cheme Stelniță. 10

DRAGAVEI
(cade în genunchi)

Nu mă porecliți.

TEPEȘ

Deci nu vrei să-ți fiu naș? 15

DRAGAVEI
(ridicându-se)

Ei, asta e altceva... Cum ar veni, ne-ncusrim.

TEPEȘ

Eu botez în țara asta și tai buricele... 20

DRAGAVEI

Asta e altceva... mă cheamă Stelniță... *(incercând numele)*
Stelniță! Sună... Dar scăpați-mă și de cer... Că chiar dacă nu
m-ați pedepsi acum, dar m-ați lăsa tot la munca asta, când știu
că țara fierbe... 25

TEPEȘ
(bătându-l pe umăr)

Îți iei oamenii, – îl cauți și pe Mierlușcă – și mergeți toți
la Dunăre... Pe ei îi pui să suie-n copaci... și deocamdată să

lase cerul... să se uite ceva mai jos... pe pământ, peste apa Dunării... Și să raporteze în fiecare zi ce-au văzut... După aia, încaleci frumos pe cal și dai fuga la locul numit Poenari și-ți ici cetatea-n primire.

5 DRAGAVEI
Cunosc locul... dar e o cetate păraginită...

TEPEȘ
Am spus: îți ici cetatea în primire...

10 DRAGAVEI
Adică trebuie să facem acolo o cetate ca lumca, gata, o facem și după aceea...

TEPEȘ
O apărăm.

15 DRAGAVEI
De cine s-o apărăm?

TEPEȘ
O să se găsească... de cine. Du-te.

DRAGAVEI
Îi mulțumesc lui Dumnezeu.

20 TEPEȘ
Pentru ce?

DRAGAVEI
Pentru fenomen... (*Se închină, dă să plece.*)

25 TEPEȘ
Cum ziceai că te cheamă?

DRAGAVEI
Sunt oșteanul Stelnită! De azi înainte sunt oșteanul Stelnită... (*Iese.*)

Scena IV

TEPEȘ

Pare om de ispravă... Apoi m-a făcut să și râd!

PAPUC

Măria ta... v-aș ruga... să nu afle taică-său... i-am promis. 5
Eu i-am promis... am o obligație... Știți, el e bătrân și nevolnic, ține să-și știe feciorul la fereală...

TEPEȘ

Bine... Câți ani are moșulică?

PAPUC

10 Vreo optzeci. Îmi e într-un fel unchi...

TEPEȘ

Bine, mâine îl vom trage în teapă. Dar îmi voi tine și eu făgăduiala. N-o să-i spun pentru ce. Nici în ruptul capului. (*Papuc tace.*) Ni s-a speriat la amândoi somnul... Ce zici? (*Papuc tace.*) În noaptea asta, mai avem de trimis o solie la Regele Matias, craiul Ungariei, ruda și prietenul nostru. Și o solie la Succava... Avem oameni de încredere?

PAPUC

20 Toți v-au luat frica... Nu știu dacă sunt de nădejde... Băgând spaima în oameni, putem oare să-i facem și să ne iubească?

TEPEȘ

Putem.

PAPUC

Atunci înseamnă că avem oameni de nădejde. Ștefan al 25
Moldovei se arată a fi țapăn pe tron.

TEPEȘ

A uitat că noi l-am ajutat să-l ia?

PAPUC

Deocamdată n-a uitat. Mereu ne trimite semne de prieteşug.

TEPEŞ

E bine să avem prieteni. Şi afară, şi în ţară.

(Intră Tenea.)

Scena V

TEPEŞ

Spânzuri în ţara asta ca-n codru. De ce?

TENEA

10 Lupt pentru dreptate absolută. Or omul, prin firea sa, nu are dreptate. Fiindcă e făcut din păcat.

TEPEŞ

„Foaie verde trei Molime
A fost rău şi iar nu-i bine“... cunoşti cântecul?

15 TENEA
(râzând)

Cine ştie ce răuvoitori mi-au făcut viersul şi versul. Ştiam c-o să devin impopular din cauză că omul e obişnuit să-i faci binele cu de-a sila. Or, dacă i-l faci cu de-a sila zice că e...

20 TEPEŞ

... cu de-a sila.

TENEA

Întocmai.

TEPEŞ

25 Nu vede binele, vede numai că e făcut cu de-a sila... Mda...

TENEA

(îi întinde o foaie de hârtie)

Pretendentii. Hoţii de tron...

TEPEŞ

(cum enervat)

Ce-mi vîi, domnule, la fiecare miez de noapte cu lista ăloră de vor să-mi ia locul?

TENEA

Aşa mi-aţi poruncit. Lista neagră de la miezul nopţii.

TEPEŞ

(aruncându-şi ochii pe hârtie)

Poftim! Iar au crescut la 13? Anul trecut în luna asta erau 11.

TENEA

Fluctuează.

TEPEŞ

(consultând lista uimit)

Gheorghe Papuc, aici?

TENEA

Aşa reiese din ultimele pâri. Eu însă mai sunt cu inima-ndoită. De aceea, vedeţi, am scris Papuc cu litere mari şi Gheorghe cu litere mititele.

TEPEŞ

(rupe hârtia)

Piei din faţă-mi, cobe! *(Tenea iese.)*

Scena VI

TEPEŞ

Mi-e silă...

(Intră Papuc.)

PAPUC

Ați spus ceva, Măria ta?

TEPEȘ

(tresărind)

5 Nu, nimic... Adică voiam să spun că mi-e greată... Astăzi am umblat toată ziua, pe jos, îmbrăcat ca un negustor...

PAPUC

Cine să vă mai cunoască? Noroc că n-ați pătit nimic...

TEPEȘ

10 Sunt plin de zgârieturi... Unghiile celor care-ntindeau mâna după pomană... Aruncam câte-un gologan în sus... și tot târgul se-mbulzea să-l prindă... Toți vor degeaba, nimeni n-are chef să muncească cinstit... De unde-atâția milogi?

PAPUC

15 Molimele... încăierările...

TEPEȘ

Până la urmă mi-au furat punga...

PAPUC

(râde)

20 Ia te uită dibăcie!

TEPEȘ

Era o amintire de la mama... Să faci bine să mi-o găsești... *(Indignat:)* Hoituri de câini pe marginea șanțului și nimănu-i nu-i dă prin gând să le îngroape... Copii buboși, punându-și tărănă în cap și încăierându-se cu mâțele pe oase...

PAPUC

Vremuri grele...

TEPEȘ

Cine face vremurile?

PAPUC

Noi le facem, dar... așa am găsit țara... Eu cred că nu se mai poate îndrepta nimic...

TEPEȘ

Să stăm cu mâinile-n sân?

5

PAPUC

Eu știu... poate că așa ar trebui...

TEPEȘ

I-am întrebat pe un negustoraș ce crede de noul domnitor și...

10

PAPUC

Și?

TEPEȘ

(scârbit)

I-a-njurat de mumă... Zicea că nu se poate face negoț cinstit în Țara Românească din cauza hoților... și că Vodă știe, da-nchide ochii... Avea dreptate... Am închis ochii cât am putut... dar nu se mai poate... Un nebul m-a tras de mânecă, să-i dau un gologan, să-și ia o alviță... *(Îngrozit:)* Zicea că el e Vodă... Și că după ce mănâncă alvița are planuri mari... Întâi îi bagă-n paste de mătase pe totți care sunt contra, ăștia după aici, îi trage-n teapă, le face de petrecanie. Face țara lună... așa să sclipească... să aluneci pe drum de lustru... După aia îl momește pe Mahomed cu oastea, să vină la noi, că e mai curat... îi taie capul lui Mahomed și face vânt oastei turcești în Polonia. 25 Ba chiar în Franța... Să se mai descurce și ei... Dar trebuie atrași câți mai mulți... ca să le facem vânt cât alunecă... *(Râde.)* Săracul, cum îi sclipeau ochii! Și n-a avut parte de alviță... ia punga de unde nu e! Ar trebui să-nvătăm toți turcește zicea, ca să-i îngânăm. Și când Mahomed o zice „vreau să cuceresc 30

Țara Românească“ noi să facem: āāāā! în turcește. I-am mai încurca așa un an, doi.

PAPUC

Ce să pretinzi de la un damblagiu...

5

TEPEȘ

Nu, că știe el ceva... prea-i sclipeau ochii... Îmi venea să-l iau... să-l pun pe tron, poate face vreo ispravă. Și să mănânc eu alvita...

PAPUC

(evaziv)

10

Ei... *(Scurtă pauză.)*

TEPEȘ

(îngândurat, uitându-se pe fereastră)

15 Stele cu coadă și slujbași fără cap! *(Ostează. Către Papuc:)* Ia treabă.

(Cortina)

ACTUL III

LA PRÂNZ

TABILOUL I

Scena I

(O masă întinsă într-o biserică. Pe două rânduri, mișogii chefulind.) 5

CIUNGUL

(supărat)

Ce faci? Îmi torni vinu-n ureche, nătăraule? Of, Doamne, rău e când nu poate omu' să mănânce cu mâna lui.

ORBUL

10

Nu pot să-ți nimeresc gura dintr-o dată. Dacă vrei să te hrănească un orb, îndură băjbăitul. Na, c-am pierdut bățul.

CIUNGUL

Dă-mi să beau.

ORBUL

15

N-auzi c-am pierdut bățul. Cum vrei să văd? Și-apoi și tu te foiești... *(Cu bățul îi nimereste gura.)*

CIUNGUL

Acum toarnă... că merge la sigur... *(Căscând gura nure):* Hei...

ORBUI.

(nimerindu-l în ureche)

Bea...

CIUNGUI.

5 Iar mi-ai turnat în creier, dobitocele. Peste câteva minute, voi fi beat mort. Dumnezeu ei de pomană! Mă-mbăt înainte de-a o gusta.

(Cei din jur fac haz de scenă.)

GÂNGAVUI.

10 A văzut... Eu cred c-a văzut. Orbule, nu te uita... Toarnă cinstit...

ORBUI.

Să vă ia dracu! *(Lasă oala din mână.)* Eu o să rămân cu burta goală. *(Incepe să mănânce.)* Cine mi-a dosit halca?

15

OIOGUL.

Uite-aici. Ia din asta. *(Îi întinde o bucată de berbec fript.)* Berbec fript... E pentru toți. Dacă face Vodă pomană nu-ți fie teamă, că n-o face din sărăcie...

GURĂ-STRÂMBĂ

(dă să țină un discurs)

20

Dacă Vodă ne-a strâns aici pe toți milogii, apoi știu că n-o să se facă de rușine. Ce s-o fi gândit? Ia să le umplu burta milogilor, să mi se mai ierte din ale păcate... Dar ce să-i ierte Dumnezeu, dacă e om bun? Nu vedeți cum ne omenește?...

25

GÂNGAVUI.

O dată la Sfântu-Așteaptă!

GURĂ-STRÂMBĂ

Pe mine m-a uns la inimă. Trăiască...

CIUNGUI.

De ce credeți că merge ologul ăsta pe jos?

COCOSATA

De ce?

CIUNGUI.

5

Să se uite pe sub fuste... *(Răsete.)*

RĂIOSUL.

Știe multe. A văzut multe... *(Răsete.)*

OIOGUL.

Voi râdeți, mai bine v-ați lua cu mâinile de cap. Să vedeți 10 dacă-l mai aveți pe umeri. Era la noi un boier și l-au pedepsit cu tăierea capului că-l părăse unu. Și când a venit să i-l taie...

CIUNGUI.

Ce să-i taie?

OIOGUL.

15

Când au venit să i-l taie, i-a zis boierul călăului: „Mă, tu ai fost sluga mea, te rog un lucru: ascute bine sabia aia”. „– Bine, stăpâne, să nu ascult eu de-o rugămintă de-a matale? Mă cunoașteți de când eram mic, că m-ați ținut în brațe.” Se duce călăul, o ascute, se întoarce, și boierul: „Ai ascuțit-o bine, 20 mă?” „Bine!” „Mă, da' ai dat zdravăn cu gresia pe ea?” „E trăsnet, boierule!” Pune omul capul pe butuc și asteaptă. Asteaptă; după vreo jumătate de ceas zice cam supărat: „Ce faci, mă, nu mai dai odată?” „De când am dat stăpâne, ehe! Ia clătinați puțin capul!”

VOCI SPERIATE

25

Brr...

RĂIOSUL.

(degajat)

Numai atât?

OLOGUI.

Atât. Ia clatină puțin capul.

RĂIOSUL.

Poftim. (*Se plimbă, dând din cap.*)

5

ORBUL.

Ia isprăviți-o cu de-alde astea! E praznic ori înmormântare?

GÂNGAVUL.

Să ne veselim și când ne-o fi mai rău așa să ne fie. Ca azi...
(*Beau, ciocnesc.*)

10

ORBUL.

Te-a cumpărat Vodă să-i faci nume! (*Răsete.*) I-a și găsit pe...
(*se înecă de râs*) Sfântul Ion Gură de Aur!

GURĂ-STRÂMBĂ

(*oratoric*)

15 Cine mai adună azi calicii să le dea de mâncare?... Nu vă gândiți și voi?

RĂIOSUL.

Asta da, așa e, Vodă vrea să-i aibă pe Țilogi de partea lui...

GURĂ-STRÂMBĂ

20

E deștept.

CIUNGUL.

Foc.

OLOGUI.

(*speriat, dă să fugă*)

25

Foc? Unde?

CIUNGUL.

Deștept-foc, ologule. Te și pregăteai s-o-ntinzi. (*Răsete.*)

ORBUL.

Ajungea și departe! (*Răsete.*)

OLOGUI.

Mie unuia... să știți că nu-mi prea miroase a bine. (*Rugător:*)

Care mă ici, mă, în brațe să mă scoți de-aici? 5

ORBUL.

Rupe-o la sănătoasa, dacă poți.

OLOGUI.

Simt eu așa că... Ce i-a venit dintr-o dată? Gândiți-vă, atâta cheltuială pentru niște jagardele? (*Rugător:*) Care mă duci, mă? 10

GÂNGAVUL.

Ne luarăm cu vorba și se răcește berbecul. (*Începe să infulece.*)

CIUNGUL.

(*către orb*)

Toarnă, orbule. (*Cască gura.*) 15

(*Intră Vodă cu căpitanul Papuc și câțiva osteni.*)

OȘTEANUL.

Măria sa!

TOȚI

(*uimiți*) 20

Vodă!

TEPEȘ

Poftă bună, milogi!

MILOGII

(*cu gura plină*) 25

Mulțumim, Măria ta.

TEPEȘ

Bună pomana, bună?

MILOGII

(în cor)

Pomana lui Dumnezeu, nu alta.

ȚEPES

5 Da' de ce v-ați oprit? Luați, mâncați... Putem sta de vorbă și așa.

OLOGUL

Ne e să nu ni se aplece, Măria ta... *(Răsete.)*

ȚEPES

(zâmbind)

10 Iăconiți, oameni buni. M-am gândit: poate le e foame...

CIUNGUL

Ba, că era și vremea mesii! După atâția ani...

OLOGUL

15 Ne cam ghiortăiau mâtele...

ȚEPES

Eu am auzit ghiortăitul ăsta și mi-am zis: ia hai să fac li-
niște-n țară...

GÂNGAVUL

20 Noi n-am vrea să facem zgomot, dar tot s-aude...

OLOGUL

Suntem tare nevoiași! Am venit târâs de la marginea târ-
gului. Nimeni nu vrea să mă ia în brațe.

ORBUL

25 Muierile din ziua de azi... *(Răsete.)*

COCOȘATA

(cătore orb)

Să nu-ți bați joc de femei. *(Ceartă.)*

ȚEPES

Hei! Lăsați sfada! Cocoșato, iartă-l și dumneata...

ORBUL

Are cocoșă și-n cap... plină de răutate... cu una de-asta
nu pot... 5

OLOGUL

Târâs... prin gropi, prin hârtoape la mila Măriei tale.

GÂNGAVUL

Vai de păcatele noastre!

ȚEPES

(cătore Papuc)

10 Căpitane Papuc, să li se mai aducă un butoi cu vin! Și-un
vitel de lapte...

(Papuc face semne unui oștean care iese.)

COCOȘATA

15 Să trăiești, Măria ta. Sunteți jimbla lui Dumnezeu.

ORBUL

Iar noaptea e o întunecime! Nimeresc în toate gardurile.
(Înspăimântat): Și toate put îngrozitor.

ȚEPES

20 Alea nu-s garduri. Alea sunt țepi. Adică garduri vii. Nu ți-a
dat prin cap?

ORBUL

I dacă-mi dădea una ca asta prin cap... Dacă Măria ta vrea
să tragă pe cineva în teapă, poate s-o facă... Cine vă împiedică? 25
(Pe gânduri): Eu credeam că sunt uluci.

ȚEPES

Sunt țepi, orbule, pentru că s-au înmulțit răufăcătorii.

OLOGUL

(căt-re cocosată)

Eu m-aş duce până-afară...

COCOŞATA

5 Ce te tot foieşti, drace! Parcă ai avea viermi...

CIUNGUL

Ce, parcă pe mine nu era să mă prade unul alaltăieri...
Când i-am ars o labă! Voia să-mi fure cupele...

TEPEŞ

10 Care cupe?

(Ciungul tuşeşte.)

COCOŞATA

De furat – nu mai fură nimeni...

ORBUL

15 Cine ar mai îndrăzni? Poate alte rele... Măria ta... Dar de furat, cine mai fură azi?

CIUNGUL

(după un proces de conştiinţă)

Eu.

20

TEPEŞ

Te cam lauzi. Pe unde stai?

CIUNGUL

În mahalaua mămularilor... Cum treci de Tabaci...

TEPEŞ

25 Ai băut azi de la cişmeaua cu apă rece?

CIUNGUL

Băut...

TEPEŞ

Ai văzut o cupă frumoasă?

CIUNGUL

Văzut.

TEPEŞ

5

Am pus-o acolo de probă... Să văd cum stăm cu vitejia...

CIUNGUL

(scoate cu îndoială două cupe din sân)

Poftiţi, Măria ta.

TEPEŞ

10

Ce e cu astea?

CIUNGUL

Cupele... Ie-am umflat... De probă... Am şterpelit-o pe prima... A doua zi şi apăruse alta leită, – astăaltă – la loc...

TEPEŞ

15

Cine a pus-o?

CIUNGUL

Oamenii. Ăilalti. Ştiu că dacă nu se găseşte, toată mahalaua
înfundă beciurile...

TEPEŞ

20

(cu admiraţie)

Mare pehlivan!

CIUNGUL

La urmă am săltat-o pe-ailaltă şi-a apărut a treia, pe care
n-am mai apucat s-o giulesc că am venit la pomană...

25

TEPEŞ

Mă gândeam să ūi-o tăiem şi pe cealaltă...

CIUNGUL.

Degeaba, aş lua cu picioarele...

ȚEPEȘ

Fiindcă singur ai spus, te iertăm.

5

CIUNGUL.

Nu le-am furat din răutate, Măria ta. De probă. Cu cât un lucru e mai greu de luat, cu atât l-aș sălta mai iute...

ȚEPEȘ

(cătrefe Papuc)

10

Umple cu vin aceste cupe. Să ciocnesc cu ultimul hoț din țară.

PAPUC

(toarnă vin)

E nespălată, Măria ta.

(În biserică e împins un butoi cu vin, se aduc fleici, hălci pe tăvi.)

15

ȚEPEȘ

(bea)

Noroc, ciungule! Noroc că m-ai prins în toane bune.

CIUNGUL.

Știam eu când să mă spovedesc.

20

CEIALȚI

(închinând)

Să dea Dumnezeu pace, Măria ta, că între noi ne-om împăca.

CIUNGUL.

Leprosul vă iubește. Tocmai pentru că sunteți crud, pedepșiți strașnic și se fură tot mai greu...

ȚEPEȘ

(ridicând cupa către ceialți)

Grele vremuri ați prins cu mine, borfașilor.

(Răsete.)

CALICII

(închinând)

Să ne trăiți mult... ca să avem timp să ne-ndreptăm de tot.

COCOȘATA

Când m-oi îndrepta eu, se-ntoarce pământul cu fundu-n sus. (Răsete.)

ȚEPEȘ

Ziceam să ne sfătuim ce să facem.

ORBUI.

Ce să facem? De furat nu poți să furi, de mintit nu poți minti, de cerșit n-ai de unde, de bârfit, n-ai cu cine, că toți se feresc, de scărpinat n-ai cu ce că ți se taie mâinile... E de jale.

GÂNGAVUL.

Ai noștri s-au lepădat de noi.

COCOȘATA

15

Am rămas pe drumuri...

CIUNGUL.

Dormim pe unde apucăm... Pe sub streșini... adică pe sub poduri... pe sub podete...

ȚEPEȘ

(îubitor)

20

Oare eu aş putea să vă alin durerile?...

MILOGII

Puteti, Măria voastră, numai să vreți.

ȚEPEȘ

25

Da, cred că pot, numai să vreau...

ORBUI.

Dacă nici Măria voastră n-o fi cu orbii...

OLOGUI.

Cu ologii...

COCOȘATA

Cu cocoșatii...

5

RĂIOSUL.

Cu râioșii...

LEPROSUL.

Cu leproșii...

GURĂ-STRÂMBĂ

10 Cu ăi cu gura pocită...

TEPEȘ
(*furiós*)

Ho! Ajunge. Eu sunt cu toți golanii.

MILOGII

15 Să trăiești, Măria ta! Să trăiești, fiindcă ești cu toți golanii...

TEPEȘ
(*alintându-se*)

Nu mă lingușiți, hoților.

MILOGII

20 Să trăiești... (*Veselia.*)

TEPEȘ

Pungașilor...

MILOGII

Pentru Măria sa!... (*Inchină.*)

25

TEPEȘ

Cuțitarilor...

MILOGII

Ura!

TEPEȘ

Secăturilor...

MILOGII

Uraaa! Uraaa!

TEPEȘ

5

Leșădăturilor! De-ai v-am adunat aici – ca să vă strâng...

MILOGII

Ha, ha, ha... Bună! Bun Vodă, pâinea lui Dumnezeu...

TEPEȘ

Mă pot eu bizui pe voi?

10

ORBUL.

Suntem o forță.

CIUNGUL.

Nici nu știți ce foame avem când ne strângem toți la un loc.

TEPEȘ

15

O să v-adun de pe drumuri... de prin cărciumi, de pe sub poduri... Să nu mai fiți o povară pe capul nimănui, să nu se mai împiedice lumea de voi...

MILOGII

Să trăiești, Măria ta... Mană cerească!

20

(*Intră un oștean.*)**Scena II**OȘTEANUL.
(*incet, lui Vodă*)

Au venit și ăilalți.

25

ȚEPEȘ

Încap aici?

OȘTEANUL.

Cam mulți... Dar așa... înghesuți, incap... Și sunt tare
5 grăbiți... Zic că de trei ani... Ori-ori.

ȚEPEȘ

Au catastifele la ei?

OȘTEANUL.

Da... tot în regulă, cu dobânzi, cu...

10

ȚEPEȘ

(tare solemn)

Turcii...

MIILOGII

Aoleu!

15

OLOGUI.

Nu putem lupta, Doamne! Cum să ne punem noi contra?
Știți ce mulți sunt. Mai bine să-i ducem cu vorba.

ȚEPEȘ

Și asta e o idee. Dar mai duceți-i și voi cu vorba, că eu în-
20 cerc de trei ani și i-am scos din răbdări...

*(Intră solia turcească. Temenele. Liniste grea.)***Scena III**

ȚEPEȘ

Fiți bine veniți pe pământul primitor al Țării Românești.

SOLEIMAN

Noi întotdeauna ne-am simțit bine la voi, voi primit noi
cu muzici și tubulhana... Preainălțatul, preadreptul și preami-
lostivul Sultan e tare mâhnit pe Luminăția-ta. Zice că sfârșitul
să-ți fie fericit. 5

ȚEPEȘ

Cum asta?

SOLEIMAN

Să mori în scaun.

ȚEPEȘ

10

'Om vedea...:

SOLEIMAN

Zice că din cauza lipsei tale de osârdie în slujba noastră.

ȚEPEȘ

Nu, nu cred... poate mă confundă... 15

SOLEIMAN

... „și pentru să s-a arătat cu zăbavă în îndeplinirea po-
runcilor...”

AGA

(intervine)

20

Seraschierul... cai de menzil... capugibașa și bașbacîculi...

ȚEPEȘ

Eu zăbavnic? *(Către Aga:)* Care cai, domnule? *(Către milogi:)*
Tăceți, bă, din gură...

MIILOGII

(schimbă priviri între ei)

25

Poate-l mazilesc. *(Fac roată în jurul lui Vodă, încep să topăie, să-i
facă în necaz și să strige:)* Mazălu, Mazălu, Mazălu! Mazălu!
Mazălu! Maz...

TEPEȘ

(cu blândețe)

Copii, fiți cumiți!

MIILOGII

(același joc)

Mazălu, sâc! Sâc, sâc, sâc! Uite un mazăl...

TEPEȘ

*(stăpânindu-se)*Măi băieți, vă dau afară! *(Către Oștean.)* Unde e vătaful de aici?

OȘTEANUL

P-aici.

TEPEȘ

*(către milogi)*Iasă, că vă chem eu părintii... *(Calicii se mai potolesc.)*

SOIEIMAN

Preainălțatul, preadreptul și preamilostivul nostru Sultan nu și-a lepădat de la sine nădejdea că va primi haraciul și peșcheșurile...

AGA

20 Zice: „Au degeaba i-am dat noi caftan și șerbet?“

TEPEȘ

Șerbetul a fost bun, într-adevăr, caftanul a plesnit la sub-suori... Dacă-mi iese croitorul ala-n drum...

AGA

25 Zice: „Au degeaba i-a dat miralem-aga sangeacul și tuiurile?“

SOIEIMAN

Și de aceea m-a trimis pe mine și pe Aga Carasol să vă aducem aminte...

TEPEȘ

E, așa mai veniți de-acasă. Vreți să vă bag direct în hazna, nu?

SOIEIMAN

Da, în hazna, în vistieria domnească... Și să ne încredințati nu numai pungile cu galbeni, ci și copiii de cuviință și șoimii... 5

TEPEȘ

(către Papuc)

Șoimii... scrie acolo „șoimi“, să nu uităm de șoimi, că ne facem de răs, Papuce. *(Către soli:)* Sigur, că da... Ba bine că nu... Sunt dresați, sunt cu aripile desfăcute... 10

SOIEIMAN

Și să ne mai puneți și sub pavăza unui buluc de oșteni, comandați de un bașbuluc-pașa de ispravă care să ne curețe drumul până la Dunăre... Să ajungem nevătămați și cu toată agoniseala împărătească... 15

TEPEȘ

Tu ce zici, Aga Carasolule? Parcă a cam întins coarda prietenul acesta al nostru. *(Arată spre Soleiman:)* Nu-s prea multe dăjdii? Poate vrea și zimbri, cai, cerbi... Cereți că vă dăm... Dacă e cererea formulată frumos, oferta de la români e ca și luată. 20

AGA

De-ați ști ce măhnit era sultanul!... Și-a adus aminte că v-a văzut odată îmbrăcat în atlas verde și cu cizme galbene prin Istanbul... ceea ce e cu totul nepermis pentru un străin... 25

TEPEȘ

(către Papuc)

În viața mea n-am pus ciubotă galbenă în picioare. Am spus eu că mă confundă... *(Către soli:)* Îl iubesc din suflet pe preamilostivul Mahomed... și-mi pare-așa de rău că are o părere sucită

despre mine... Cum să fac să i-o răsucesc în partea cealaltă...
să revină la normal?

SOLEIMAN

Dați-i ce vă cere...

5 ORBUL

Vai, vai, vai! Dacă se împacă, toți or să ajungă milogi, noi
de la cine mai cerșim?

CIUNGUL

Taci, că nu se împacă...

10 SOLEIMAN

Frați pe vecie.

ORBUL

Vecia mă-si! N-auzi cum se miglișesc?...

CIUNGUL
(*incet, către orb*)

15 Ai și tu niște vederi, mă orbule! Tu nu vezi că ăsta e farafastâc?

TEPEȘ

Spuneți, cinstiți oaspeți, soli ai prealuminatului Mahomed,
părintele și sprijinitorul nostru, ce vânt vă aduce până la mine?
20 Adică asta ați spus. Acum catastifele. Sunt adunările și înmul-
țirile făcute?

SOLEIMAN

Tot, cu dobânzi, cu tot... (*Către Aga*). Ia dă glas talhâșului.

AGA

(*desfăcând catastiful*)

25 Haraciul pe anul 1456... așa... o sută de pungi de galbeni.

OIOGUL

Aoleu ce cheolhane! Ce bănet!

AGA

Pe anul... 20 de pungi... pentru că s-a triplat din cauză
că nu s-a plătit... când s-a dublat...

COCOȘATA

Ăstia ne belesc. Ne iau și pielea din spinare. Sfinte Prepuțe! 5

AGA

Iar pe anul ăsta de la Hegiră... 500 de pungi. Basca cei
1000 de copii pentru a fi crescuți de Stambul ca ieniceri.

TEPEȘ

(*gânditor*)

10

Bașca... va să zică...

AGA

Bașca robii pentru curățitul coșurilor în Istanbul...

TEPEȘ

(*către Soleiman*)

15

Musai să vă întoarceți la prealuminatul sultan cu tot peșcheșul?

SOLEIMAN

Musai! Altfel se supără. Și e rău la mânie. (*Secret.*) Știi, Măria
ta, că mulți vin și uneltesc, zicând că una, că alta...

TEPEȘ

20

Toate bubele rele, pe turul babii mele! Ce să le fac eu?

SOLEIMAN

E vânat de supărare.

TEPEȘ

Cine?

25

AGA

Sultanul. Zice: „Totul acum și banii numărați în palmă“...

TEPEȘ

Așa fulger nu vi-i pot da decât pe acești copii.

SOLEIMAN

Care copii?

5

TEPEȘ

(arătând spre milogi)

Ei... au ieșit cam rahitici... Am avut niște ani împuțiți, din cauza climatei... Am strâns cureaua... și ne e peste mână... Noi tocmai ne gândeam că... ne-a scutit!

10

SOLEIMAN

Cum să vă scutească, Luminat?

TEPEȘ

Să ne scutească.

15

ORBUL

(cătore Gură-Strâmbă)

Mă, Gură-Strâmbă, sări și tu cu fleanca, nu vezi c-a început să-l încolțească pe Vodă? Are nevoie de ajutor.

GÂNGAVUL

Atrage-l pe nasol de partea noastră. (Tare:) Trăiască vărul

20

GURĂ-STRÂMBĂ

Tii! (Tușeste.) Cinstiți tătari!

ORBUL

(incet)

25

Sunt turci!

GURĂ-STRÂMBĂ

Cinstiți Harabagii... Haraciul a fost pentru noi un lucru sfânt. Iacă acum, la Sfântul Ilie, se împlinește sorocul de când... Adică noi întotdeauna nu ne-am gândit decât cum să agonisim

să dăm și cămașa din spinare. Că dacă nu v-am da noi, cine să vă deie?

ORBUL

Le zice bine...

CIUNGUL

5

Gură de Aur.

GURĂ-STRÂMBĂ

Să aveți încredere și băra-băra pe la casele voastre, că vi-l trimitem, o s-ajungă înainte. Ce mai tura-vura, murătura, pentru un ban ne luați căciula?

10

SOLEIMAN

Noi nu ne mișcăm de-aici până nu avem totul peșin...

GURĂ-STRÂMBĂ

Ce peșin, bre? Noi dăm tot o dată... cu lopata... Sleim haznaua mă-sii, la urma urmelor uite-așa cu hârdăul.

15

TEPEȘ

(cătore Gură-Strâmbă)

Nu te amesteca, prietene! (Cătore Soleiman:) Părerea noastră este...

COCOȘATA

(cătore Ciung)

20

Cam de mulțor Vodă își bate joc de noi.

CIUNGUL

(revoltat)

De popor. Ciangăr-mangăr.

25

OLOGUL

De prostime. Treanca-fleanca.

COCOȘATA

Hai să ne dăm cu turcii, că sunt mai tari, socotim-bocotim.

CIUNGUI.

Precis, au adus și pe unul, cu care să facă trampa. Cioc-boc treci la loc.

UN GRUP

(*către Tepeș*)

Unde e apa din Țara Românească, de e seceta asta? De ce nu mai plouă? De-aia nu mai plouă!

ȚEPEȘ

(*către Soleiman, continuând nestânjenit ideea*)

Ziceam că... om da și noi ce-om putea acum. Restul când o vrea Domnul...

GRUPUI.

Ăăăăă!

ȚEPEȘ

Eu nu pot să-mi bat joc de-o țară întreagă...

GRUPUI.

Ăăăăă!

SOLEIMAN

Nu prea aud...

ȚEPEȘ

(*arătând spre calici*)

E dreptul lor să se exprime.

GRUPUI.

Ăăăăă!

SOLEIMAN

Ia noi se crăcnește mai puțin.

ȚEPEȘ

Prin urmare, o să aibă ce învăța.

SOLEIMAN

De unde?

ȚEPEȘ

De la voi. Tocmai voiam să vi-i ofer în locul copiilor de haraci.

SOLEIMAN

(*foarte surprins*)

Mardalele astea?

ȚEPEȘ

Sunt niște copii.

SOLEIMAN

Babalăcii ăștia paralitici?

CALICII

Ei, ei?

ȚEPEȘ

Țânci de țată. Toți umblă cu gura după țată.

OIOGUL.

Măria ta, eu m-aș duce pân-afară... (*Dă s-o-ntindă.*)

ȚEPEȘ

Stai acolo, ologule, mai rabdă și tu puțin.

OIOGUL.

Eu am venit la pomana Măriei tale să mănânc sau să rabd?

ȚEPEȘ

Să te saturi. O să te saturi. (*Către Soleiman:*) Ia mai schibzu-icște, beșli-agasî. Am pronunțat bine?

SOLEIMAN

(*ofensat*)

Socotesc că Măria ta face glume. (*Râde.*) E bună.

ȚEPES

Așa ne-apucă pe noi veselia, câteodată. Ne vine să... să...
 ha-ha-ha... (*Hobot mare, încep să râdă și milogii, și turcii. În timpul asta,*
Țepes, Papuc și oștenii săi, se strecoară afară. Un oștean se întoarce și-i face
 5 *semn lui Aga Carasol să-l urmeze.*)

SOLEIMAN

Veseli oameni.

LEPROSUL

Inimă deschisă. Ia noi ce-i în gușă și-n căpușă... hi-hi...
 10 hi, hi!

SOLEIMAN

E mai mare dragul pentru mine să vin după haraci înspre
 năuntru' Țării Românești... Nici la caraghioz nu mă distrez
 mai caraghioslâc.

15

CIUNGUL

Iar Vodă, asta e pus pe șotii...

ORBUL

Ce idee... Să ne dea pe noi de haraci... (*Râsete.*)

CIUNGUL

20 Nu ne-ar strica să ne plimbăm o țară prin împărăție.

ORBUL

Unde ești, turcule! Ia-ne, turcule! Ia...

CIUNGUL

Ba, Haraci sictir, du-te-nvârtindu-te...

25

COCOȘATA
(*speriată*)

Foc!

CIUNGUL

Așa e, nu ne mai învăța tu pe noi.

30

COCOȘATA

Foc!

CIUNGUL

Ce, parcă noi nu știm că e deștept-foc?

ORBUL

Arde. Simt miros.

LEPROSUL

5

Care te-ai ars, mă, cu iaurtul? Aoleu! Aoleu! (*Scena se umple*
de fum. Țipete, toți se reped spre ușă.)

GLASURI

Ia o parte, ce v-ați protăpit? Care ții, mă, de ușă?

CIUNGUL

10

E închisă. Ne-au zăvorât aici. (*Țipete. Se reped la ferestre.*)

SOLEIMAN

Părtie, că m-așteaptă pađișahul! (*Se repede la ușă, merge la gea-*
muri și începe să bată cu pumnul în perete.)

GLASURI

15

Ardem de vie. Aoleu!

LEPROSUL

Nu! Mă striviți! Vai! Burta! Au!

SOLEIMAN

Allah! Aga, unde ești, Allaha! Aga! Du-te de-i spune lui 20
 Vodă că... Îl schimb... Îl trimit cu strajă tare la...

ORBUL

Am mierlit-o, fraților... A început să trosnească tavanul...

SOLEIMAN

Sunt Capugii-bașa și dragomanul personal al sultanului. 25
 M-a trimis cu scopul de a-i tălmăci situația...

COCOȘATA

Taci, ciumă! Ești piază-rea!

VOCI

Piază-rea! De-aici ni se trage!

30

SOLEIMAN

Vă iau robi pe toți.

COCOȘATA

Pe el!

5

VOCI

Pe el! (*Vacarm, fum.*)

TABLOUL 2

Scena I

(Domnica, Marita, în iatacul Domnicăi.)

10

DOMNICA

Nu, că e de familie bună... Are casă cu trei etaje la Padova și o corabie cu pânze în portul Venetiei... Nu mai vorbesc de bărci, de livezile de măslini de la Fiesole...

15

MARITA
(*crucindu-se*)

Le-ai văzut tu cu ochii tăi?

DOMNICA

Nu, dar mi-a mărturisit chiar el... n-am nici un motiv să nu-l cred...

20

MARITA

Hm, hm! Ți-a sucit gâtul de tot, de tot! Cap de vrabie care e tot pui.

DOMNICA

Intră la Papa de la Roma cum intri tu la mine, Marito, cu mâinile-n șolduri... și-mi faci morală... Așa și el ăluia. După tată... se trage din regele Franței... iar dinspre mamă se trage...

MARITA
(*cu năduf*)

Când a avut timp să-ți împuieze capul cu atâtea parascovenii?...

DOMNICA

Duminica, la biserică... (*Râzând:*) Face cum face și ajunge tot în preajma mea... Îmi turuie tot timpul la ureche, iar eu ascult priceasna...

MARIȚA

5

Frumos îți stă!

DOMNICA

M-a poreclit „Mănăstirea dintr-un lemn“, pentru că sunt dintr-o bucată. Și sfântă... lemn sfânt, material de lucru... Așa zice el. Vine noaptea și se închină pe la ușă, la clanța mea... De câteva ori l-am scos din mâinile gealaților. Prepuiau că e vreun fur... E îndrăgostit lulea...

MARIȚA
(*otăvătă*)

Nu-l înnădi! fi-i-ar luleaua alimănitului! Nici din satul vecin să nu-ți iei bărbat, darmită altă limboată. Te pângăre și te face uitată, pe vreun mal de mare.

DOMNICA

Nu.

MARIȚA

20

Aia e, dacă ești orfană: crezi tot... Că bieții părinții tăi, Dumnezeu să-i ierte, au fost omorâți de păgâni... Cine să te învețe?... N-a fost una la noi, de-a plecat c-un sol din Persia? C-o fi, c-o păți, na un inel, na un batic, ține un pupic a încurcat fata... și când ajunge aia acolo la el, harapul mai avea cinci soții...

DOMNICA

Aoleu!

MARIȚA

Uite-așa o să-mi pați.

DOMNICA

30

Toți îmi duc grija, nu mai pot de grija mea...

MARİȚA

Ei, eu de-aia venisem... să-ți aduc șteviile astea, le fierbi puțin, dar nu în dlocot, doar le lași așa să dea în undă, bei zeama și ți-a venit pofta de mâncare... Nu vezi că ești ca scândura? Și
5 să mai știi de la mine: bărbaților de azi le plac femei zdravene – grase și sănătoase, carne multă colo pe șolduri – nu scândură să calci nădragii pe ea...

DOMNICA

Nu mai vreau nici o pofță de mâncare. Iasă, să mor! (*Începe
10 să plângă.*)

MARİȚA

Ești o copilă, draga leliții... Ei, lasă, că nu te mai supăr... Era să uit... Vezi că... logodarul e aci la ușă... se face că descântă cu un cărbune o foaie, cât un brusture. Strică niște hârtițe
15 de pomană.

DOMNICA

Spune-i să plece!

MARİȚA

Așa. (*lese.*)

20

PICTORUL

(*intră cu o cutie în mână și cu un desen în alta*)

Mi-a spus la gentille donna că pot intra.

DOMNICA

Nu cred. (*Încearcă să-și oprească plânsul, să pară demnă.*) Eu alt-
25 ceva îi poruncisem.

PICTORUL

(*incurcat*)

A spus că sunteți liberă...

DOMNICA

30 Da, dar inima îmi e ocupată...

PICTORUL

(*teatral*)

Până aici s-au întins turcii? Când voi ajunge la vărul meu Baudouin de Flandra... o să-i spun: „Ai nevoie în armata ta de un ostaș hotărât să lupte unul contra o sută de sarazini?...
5 Eu sunt acela“...

DOMNICA

Vorbiți cam mult...

PICTORUL

(*arătându-i schita*)

10

Așa arată o ușă din zilele noastre. E un adevărat studiu despre cum cade lumina, la diferite ore ale zilei, pe același obiect... din păcate insensibil... (*Cu mâhnire:*) Faptul că sunt capabil să pierd zile și nopți ca un guguman, ca un arnăut, făcând antecameră la o domnișoară... din Târgoviște... eu care intru când vreau
15 la orice cap încoronat... mă face să mă simt ridicol...

DOMNICA

Sunteți pe drumul cel bun.

PICTORUL

Uf, stau cu cutia asta a Pandorei în brațe. Poftim... O mică
atenție... (*Scapă cutia din mână, aceasta se deschide și iese la iveală un pantof de damă.*)

DOMNICA

Poftim! Un pantof... și tot de dreptul... Acum câteva zile ați uitat la mine un ciorap, ieri o mânășă... Darurile dumnea-
25 voastră: un morman de lucruri desperecheate... O cizmuliță de dreptul, roșie, și un papuc de stângul verde... Taior fără foi... câte o sanda... cinci cești dintr-un serviciu de douăsprezece piese... Și mai pretinde cavalerul că mă iubește... Nici serviciul de pahare nu-i complet... 30

PICTORUL
(*îngălbenindu-se*)

Să știți că mascalzonele de Giuseppe.

DOMNICA

5 Valetul?

PICTORUL

Da... El umblă în cutii și mi le desperechează... Eu n-am avut niciodată curiozitatea să verific dacă ceea ce comand e intact sau nu... Doamne, ce-o să-i fac!...

10 DOMNICA

Vă privește! Cel mai bun lucru e să-i dați și astea. (*Se duce în camera de alături și se întoarce cu un braț de lucruri.*) Poftim! Poate are obligații... să completeze pe unde le-a împărțit... Și acum vă rog să mă lăsați, vai ce mă doare capul!...

15 PICTORUL

Migrena de duminică... E știut... duminica avem dureri de cap din cauză că schimbăm ritmul de viață. Ne sculăm mai târziu... mai lenevim în pat... Mai...

DOMNICA

20 Nu, că eu am dureri de cap și sâmbăta și vinerea și joia...

PICTORUL

De ce n-ați spus? Puteam cere o rețetă de la Padova... (*Teatral:*) E acolo un spîter...

DOMNICA

25 Nu, nu... mulțumesc... (*Strigând:*) Hei, lele Marito...

MARIȚA
(*intrând*)

M-am împiedicat acilea la colț și-am stat de m-am mai odihnit o târă... Uf!

DOMNICA

Știam eu că ești prin preajmă... Ajută-l pe domnul să-și ducă zestrea înapoi, în locuința dumnealui. (*Marița le ia cu brațul.*) Grijă mare să nu se rătăcească ceva... Are obligații... Giuseppe...

PICTORUL

Îl împachetez imediat! (*lese.*)

DOMNICA
(*singură*)

Nu, că o explicație trebuia să am odată și-odată cu domnul asta care își dă aere de mare nobil. Îi stau corăbiile în port să putrezească și el n-are cu ce plăti două piese care fac o pereche.

TABILOUL 3

Scena I

(*În cimitirul bisericii, la oarecare depărtare de locul grouzei. Se aud gemete înăbușite.*)

TEPEȘ

(*se plimbă nervos. Din când în când se opreste, studiază vreo cruce. Amenință cu pumnii în direcția vaietelor*)

Ce aveți, mă, cu mine? Ce vreți toți de la mine? De ce mă prigonîți?

(*Intră Papuc.*)

Scena II

TEPEȘ

Papuc, e vreun știubei pe aici? Ce-i cu zumzetul asta de albine? Mă împiedică să-mi aud gândurile.

PAPUC

(merge până în fundul scenei și începe să răcnească)

Linște! Tacă-vă piuitul! Măria sa chibzuieste la binele tării și nu-și aude gândurile. *(Dincolo zgomotele încetează pentru un moment. Tăcere, apoi dinăuntru se aude clar.)* „Care te joci cu focul?” *(Papuc iar țipă.)* Gura! *(Întorcându-se lângă domn.)* E liniște în țară.

TEPEȘ

Ce voiau?

PAPUC

10 Și ei... ca oamenii... le e frică... Vor afară.

TEPEȘ

Să facă pe ei până vor stinge focul. Păcat de sfântul lăcaș.

PAPUC

Durăm altul.

15

TEPEȘ

Întocmai. Du-te și dă ordin ca mâine... adică poimăine... lăsăm puțin pământul să respire... în același loc să înceapă zidirea unei biserici cu hramul Adormirea Maicii Domnului. Și imediat o cetenie să duduie cerurile...

20

PAPUC

Doamne, ce facem cu turcul?

TEPEȘ

Care? A, adu-l încoace.

25 *(Papuc iese și se întoarce imediat cu Aga, care este foarte speriat și are mâinile legate.)*

Scena III

TEPEȘ

De ce tremuri așa, de ce dărdâi, preacinstite Aga?

AGA

De... de... frig.

TEPEȘ

Căpitane, du-l să se încălzească puțin.

(Papuc îl trage spre foc.)

5

AGA

Allah! Allah!

TEPEȘ

Vine iarna, cinstite Aga, te-a prins vremea rea prin părțile noastre. *(Către Papuc.)* Iasă-l. Dezleagă-i mâinile. *(Papuc îl dez-* 10 *leagă pe turc, oarecum contrariat.)* Ești liber, Aga.

AGA

(speriat)

Eu... liber?

TEPEȘ

15

Da, tu liber. Nu știi ce e aia libertate? N-ai mâncat niciodată? Du-te acasă.

AGA

Unde acasă?

TEPEȘ

20

Și spune-i cui te-a trimis, spune-i ce-ai văzut.

AGA

(nu-si vine în fire)

Ce-am văzut?

TEPEȘ

25

(către Papuc)

Ăsta e zăpăcit rău. Sper că nu l-ai bătut, ar fi mare rușinea! *(Către Aga:)* Ți-au dat ai noștri vreo palmă? *(Aga semă că nu.)* Mergi și spune-i sultanului că noi nu batem cu palma.

(*Răstindu-se.*) Piei din fața mea! Dacă nu-ți sfârâie calcâiele până la Istanbul, o să sfârâi întreg aici...

AGA

(*cade în genunchi*)

5 Mulțumesc...

TEPEȘ

N-ai ajuns? (*Aga se ridică și o rupe la sănătoasa.*) Să aflu sultanul, și să-și bage mințile-n cap. (*Către Papuc.*) Crezi că și le bagă? Nu era rău dacă slobozeam și-un milog de-al nostru. Ar fi umblat
10 prin țară, și-ar fi istorisit ce pățesc cei de-ntind mâna. Ia vezi, poate mai salvăm unul... Dă fugața... (*Papuc dă să fugă.*) Și căpitanii ăștia ai mei... Niște mormoloci. Eu să mă gândesc la toate.

PAPUC

15 E târziu. Au venit căinii...

TEPEȘ

Eu să mă gândesc la toate...

PAPUC

Acum, să știți că... tot s-a furișat unul... Nu-ndrăzneau
20 să vă aduc la cunoștință.

TEPEȘ

De-al nostru?

PAPUC

Calic autohton. Ologul. Nu știu cum s-a strecurat printre
25 picioarele celor care ferecau porțile.

TEPEȘ

(*deceptionat*)

Până străbate broasca asta țestoasă toată țara, ne-apucă
Judecata de Apoi! Și eu vreau să fac ordine printre supușii mei

înainte de groaznica judecată. Ce e acolo e nimic pe lângă ce facem noi aici pe pământ. Aici și acum. Vezi de oaste. Or să mai vină și alții după dăjdii.

PAPUC

Oștenii Măriei tale așteaptă cu spadele în dinți.

TEPEȘ

Du-te și spune-le să nu le mănânce încă, oricât le-ar ghiortăi matele. Am mare nevoie de săbii flămânde. (*Papuc dă să plece.*)
Și treci pe la Vlădica. Să nu uite de sfeșanie. Să ne ierte pe loc.
(*Papuc iese.*) Stai! (*Papuc se întoarce.*) Unde e Rozmalin?
10

PAPUC

A plecat cu o parte din oaste să țină piept lui Dan Basarab care vine cu ajutor brașovean să ne biruie. (*Ride.*)

TEPEȘ

N-o să ne trădeze?

PAPUC

Prietenul meu cel mai bun și sluga voastră cea mai supusă, să trădeze? Hm! (*Iese.*)

Scena IV

TEPEȘ

Am dat cep situației. Or să curgă și turcii și alte fapte... se vor rostogoli capete. Să te ții tare. (*Zămbind.*) Unii îmi zic Teșes, pe furis. Eu îi trag în țeapă, pe față. Oricum am reușit să-mi fac un nume. Concis, expresiv, ușor de ținut minte. (*Privindu-se palma.*) Mă cam mănâncă linia vieții, în palmă... (*Ingenunche și pune mâna pe pământ cu palma în sus.*) Linia vieții acestei țări trece acum prin mâna asta de pământ. Cată să nu se întreprună linia acestei palme de pământ, Doamne. De aceea ne canonim și noi atâta. (*Intră Tenea și Papuc.*)
20

Scena V

TENEĂ

(arată spre o desagă pe care a adus-o cu el)

Doamne...

5

TEPEȘ

Ce este?

TENEĂ

Rozmalin. L-a prins Dan Basarab, l-a făcut bucăți și ni l-a trimis. S-a întors calul singur cu el în desagă...

10

TEPEȘ

Săracul! Și oastea?

PAPUC

E împrăștiată. I-au atacat pe neașteptate... cei mai mulți au pierit... Dan are multe tunuri...

15

TEPEȘ

Va să zică n-am aprins noi degeaba lumânările astea... cu biserică cu tot... Asta-i, c-a fost cu biserică cu tot.

PAPUC

Începe să ne cam înece fumul. Nu vă e frică?

20

TEPEȘ

Noroc că eu nu mă tem de înec. Uite ce facem... *(Îl cheamă aproape și începe să discute în șoaptă.)*

Scena VI

AGA

(apare aproape plângând)

25

Nu mă lasă...

PAPUC

(râzând)

Doamne, iată pe cine am scăpat noi de la foc! Nu e în stare să se strecoare...

AGA

5

Am încercat în toate felurile. Erau să mă împungă, erau să mă săgeteze, ba unul voia să strice o încărcătură de pușcă pe mine.

TEPEȘ

Ai încercat pe la Dunăre și nu se poate...

AGA

10

N-am acte.

TEPEȘ

Îți place muntele?

AGA

Ce să caut la munte?

15

TEPEȘ

Te întorci la Stambul prin Țara Ardealului. Treci munții cum vei putea... da' atenție, Agă... Atenție la oamenii noștri, că ăștia trag fără să strige... Și la urmă, dai fuga la Sultan și-i spui că... așa și pe dincolo.

20

AGA

(rugător)

Dați-mi ceva scris la mână...

TEPEȘ

Eu am timp de scrisori? Fugi!

25

AGA

Ia munte, va să zică... *(Fuge.)*

PAPUC

E nepricopsit...

TEPEȘ
(răstit)

5 M-a făcut de răs... (Zâmbeste.) (Un moment de liniște. Se aude din-
spre biserică foarte stins: „Care te joci cu focul?“)

TABLOULI. 4

Scena I

(Putin mai târziu, în pădure. Cei doi, trasi în teapă, discută.)

10

ROMÂNUL.

Pe la noi e unul care ne lungeste viața...

TURCUL.

Să i-o lungească lui taică-său...

ROMÂNUL.

15

Serios, e foarte priceput...

TURCUL.

Și mumă-si...

ROMÂNUL.

20 Se duc toți bogătașii la el, uncheși, babe-cloante și nu știu
ce le dă, nu știu cum îi gădila că încep să chicotească. (Râde.)

TURCUL.

Ce ți-e și viața omului!

ROMÂNUL.
(idee)

25 Ce-ar fi să te plângi și tu?

TURCUL.

De ce? Că n-am fost bine înșurubat?

ROMÂNUL.

Nu, că n-ai fost judecat...

TURCUL.

5

Ei... (Oftează.)

ROMÂNUL.

Se crapă de ziua. (După o pauză:) Și eu n-am mai crăpat...
Că multă viață mai e și-n om! Săraca viață... De fapt e prân-
zul... Se crapă de prânz, de amiază... Aiurez...

10

Scena II

TEPEȘ
(intră vesel)

Bună ziua, flăcăi...

ROMÂNUL.

15

'mneata...

TEPEȘ

Văd că vă țineți bine...

ROMÂNUL.

Bine, din moment ce n-am dat ortul...

20

TEPEȘ
(cătrec Român)

Am verificat... Eroare judiciară... Eroare judiciară...

ROMÂNUL.

Da?

25

TEPEȘ

Trebuia să-i muști... Curat ca lacrima și te lași împungălit
ca un fund de sac... Mama mă-si de dreptate! Gealați! (*Apar*
gealații.) Așa faceți voi ca să-mi sculați populația în cap. Ce-mi
5 stați ca tontzii?

PÂRVU

Stropșim?

TEPEȘ

Doar asta știți?

CHIORU

Ce să facem?

TEPEȘ
(*răstit*)

Dați-l jos!

CHIORU

Hai?

TEPEȘ

Dacă moare, ați sfeclit-o!

ROMÂNUL

Mor... Să nu pună mâna pe mine... nu mă clătinați că...
20

TEPEȘ

Așa, feciorul meu... Curaj... Încă puțin... poate dă
Dumnezeu și scapi...

ROMÂNUL

25 Eu de-aici?! Și la urmă, nu mă dau jos fără turc. E fratele
meu. Așa e, Selime?

TEPEȘ

Cu tine aș vrea să se-ntâmpole o minune... (*Către gealați:*)
Stropiți-l cu apă... Și aduceți bocitoarele să-l descânte... Până
deseară să-l am teafăr și încins cu spadă... (*Pentru sine:*) A venit
vremea să înviem și morții ca să ținem piept... Păcat că am prea
5 multe piepturi sparte...

PÂRVU

Ia înviat, suntem de-o stângăcie ce nu s-a mai pomenit...
Că ne pare rău de speteala noastră... (*Râde un timp.*) Cât mun-
cim la cele cazne!
10

TEPEȘ

Îl înviez cu mâinile mele. Îi suflu viață cu gura mea. (*Începe*
să sufle.) Teapa mea are rădăcini în pământul acesta. Ea dă ra-
muri. Ramurile tepei mele sunt brațele voastre. Ostașii mei ne-
văzuți. Sunt crud, dar mă doare. Nu pedepsești decât pe cine
15 iubești.

Scena III

(*Intră Papuc foarte agitat. Îi șoptește lui Tepeș ceva.*)

TEPEȘ

(*pregătindu-se de plecare*)
20

Bună treabă...

CHIORU

Și cu... (*Arată spre tepi.*)

TEPEȘ

N-am timp, fir-ar al naibii! Flacăul ăsta mi-e tare drag.
25 Vedeti cum îl dați jos, să nu-l doară...

ROMÂNUL

Să nu pună mâna pe mine...

ȚEPEȘ

Da, da, mai bine lăsați-l acolo, până mă-ntorc... și pe turc, trecă de la noi. Poate l-om ierta și pe el. (*Către cei doi din teapă:*) Sănătate, pezevenghilor! (*lese.*)

5

TABLOUL 5

Scena I

(*La palat, în iatacul Dominicăi.*)

DOMNICA

Nu ne-am văzut cam de mult. Tot mai suferi? Tot mai suferi?

10

PICTORUL

Inima... aici, uite aici. N-ai un cutiț? Că eu nu port arme... Artistul are o armă mult mai teribilă – arta sa – nu trebuie să se mai încarce și cu o sabie sau un pumnal... Ar cădea în pleonasm... Sau mai bine ucide-mă tu, uite... (*Se desface la piept.*)

15

DOMNICA

Domnule, italienii ăștia au o înclinație spre gesturile mari ce nu s-a mai pomenit... De unde ai învățat mascarada asta?

PICTORUL

(*dezarmat*)

20

De la Giuseppe... Numai că el întotdeauna reușea... După o scenă ca asta orice femeie era pe jos... îl lua în brațe și căuta să-l îmbuneze să nu se mai omoare. Și el răcnea: „Nu, atât mi-a fost!“ „Cerule să te aibă în pază!“ Și iar dădea să se repeadă la pumnal... Numai că juca totul cu foarte mult temperament.

25

Napolitan, de!

DOMNICA

De ce nu încerci să fii tu însuși și în dragoste? Tu, așa cum te-a dăruit natura, mai rău, mai bun, nu știi, dar tu cel adevărat?

PICTORUL

Parcă n-am fost? Am fost până anul trecut... și tu m-ai derutat... mi-ai stricat echilibrul, concepția despre viață, despre amor, chiar și ideile mele despre pictură... De ce nu vrei să mergi cu mine?

5

DOMNICA

Unde?

PICTORUL

Știi tu... Acolo totul e așezat, stratificat, lustruit, vopsit pentru câteva sute de ani... pentru un mileniu... Ia Roma 10 sunt case neatînse de pe vremea lui Neron...

DOMNICA

Nebunul ăla?

PICTORUL

Da, dar acolo nebunia trece și casele rămân... Se duc casele 15 odată cu generațiile, ca și când ar fi niște morminte pentru oameni vii, iar când mor locatarii se scufundă și mormintele și trebuie să faci altele pentru altă generație... Nimic nu durează. Se vântură lucrurile ca frunzele în fiecare toamnă... Dacă rezistă le dărâamă vecinii, dacă nici vecinii, le calcă hoții. Eu așa 20 ceva n-am mai pomenit. În primele luni am încercat să fac niște însemnări, după aceea am renunțat... O înșiruire de cinci-șase nenorociri care se repetă... Respect eroismul prințului vostru, care face o figură de profet în pustiu... Într-o atmosferă de apocalips, el încearcă să se țină pe cal și să facă ordine; să dea 25 oamenilor cât de cât încredere în ei și în viitorul lor... Dă cu barda în Dumnezeu, iar după aia se căiește. Mi-a pozat o dată, dis-de-dimineată, și-am citit atâta căință pe chipul lui, că m-am cutremurat. E un blajin care face pe fiorosul, din înțelepciune. Nu trebuie să-l judecăm după mască.

30

DOMNICA

Da, acum ai vorbit serios... Din păcate, prea serios... Tu nu poți să înțelegi mare lucru...

PICTORUL

5 Ba înțeleg așa de bine! Și nu numai ce se întâmplă azi! Aș putea să-ti spun, c-o precizie de 90 la sută și ce va fi mâine aci la voi. Dacă vrei îți și desenez.

DOMNICA

Tot așa, un album de catastrofe?

10 PICTORUL

Aproape.

DOMNICA

Atunci renunț. Îmi place noutatea cu imprevizibilul ei...

PICTORUL

15 Stai, să vezi. În primul rând... știi că se fac presiuni asupra lui Vodă să se închine turcului... Dacă i se închină e pierdut... va fi dus cu strajă tare la Constantinopol. Acolo, capul îi va fi umplut cu bumbac și pus în par în poarta seraiului... Dar și altminteri n-are prea mari sorti. Să zicem că nu începe anul acesta campania pe care Mahomed o pregătește, o să înceapă peste un an... sau peste doi, cel mult! Cu cine îi ții piept?

DOMNICA

Vor lupta și femeile și copiii... Chiar eu învăț să prind cu arcanul și comand o roată de călărași...

25 PICTORUL

Sigur că da... voi sunteți trup și suflet cu pământul nostru... dar chiar și așa sunteți prea puțin... Pss! un lucru și mai neplăcut...

DOMNICA

(curioasă)

Care?

PICTORUL

Matei Corvin. Să nu pună nici o bază în ajutorul lui... 5

DOMNICA

Cum poți să fii așa de sigur...

PICTORUL

Analizând cu sânge rece situația... Corvinul are interese prea mari în apus. Vânează scaunul împăratului... Viena. Ce-i 10 trebuie acum un război cu turcii? Și nu numai că nu-i va da ajutor lui Vlad, dar ferească Dumnezeu... dacă îl prinde... încasează bietul Vodă 10-12 ani pe puțin... În afară de asta... *(În taină.)* Există acolo, la Brașov, un neamț care s-a specializat 15 în ticluirea a tot felul de scrisori ca din partea Domnului valah... Oricât de viteaz ar fi viteazul vostru domn, cade răpus de un joc de cancelarie și culise.

DOMNICA

Și de ce-mi spui mie astea?

PICTORUL

20

Pentru că eu, ca artist, nu pot să țin în mine adevărul... Dacă Țenea nu mi-ar fi barat de la un timp drumul către Măria sa, îl avertizam eu însumi...

DOMNICA

Ferește-te de omul ăsta. Vorba lui e ca otrava, care arde vasul 25 în care se păstrează. Spune acum ce gânduri ai cu mine...

PICTORUL

Nu te las în vâlmășagul acesta de întâmplări... Dacă nu vrei să mergi de bunăvoie... te fur... E de altfel un obicei al pământului. Flăcăul merge la horă, își ia fata care-i convine la 30

subsuoară, o duce în bordeiul lui și a doua zi el pleacă voios și fluierând la război, să moară pentru patrie... Și culmea: chiar moare, iar ea naște un prunc.

DOMNICA

(*râde*)

5 Începi să-mi plăci... un pic... (*Îl sărută.*)

PICTORUL

Stai, unde fugi? Numai un sărut?

DOMNICA

10 Tot așa... desperecheate...

Scena II

(*Sala tronului, în Palat.*)

PAPUC

I-am prins!

15 TEPEȘ

Viu?

PAPUC

Viu.

TEPEȘ

20 Fălosul Dan! Mi se rupe inima.

PAPUC

Serdarul Țenea, cu o ceată dintr-ai lui, a trecut munții. Va veni altă dată... Iar acum Dan vă cere îndurare...

TEPEȘ

25 Îndurare? (*Râde.*) Răposatul meu tată, Vlad Dracul, s-a certat cu lancu de Hunedoara. Acesta l-a prins și i-a tăiat capul, după ce tăiasse capul nevârstnicului meu frate Mircea, care ocupase

tronul doar de câteva luni. Eu am venit pe tronul țării cu ajutorul aceluiasi lancu. Am trecut peste faptul că se purtase atât de crud cu ai mei, și i-am primit bucuros sprijinul prietenesc. În estimp, de când noi gospodărim această țărișoară, Dan a uneltit la Brașov, cum să ne taie capul. Noi l-am prins, iar el 5 are nerușinarea de a ne cere să nu-i tăiem capul...

PAPUC

Numai în câteva cuvinte pe care le-ați spus acum, tăierea capului s-a repetat de vreo cinci ori. Sărăcie de limbaj?

TEPEȘ

(*râzând*)

10

Numai în ultimii zece ani fapta aceasta a tăierii capului s-a repetat de nu știu câte ori... O fi sărăcie de limbaj! Dar după cum vezi, nu-i sărăcie de capete domnești! (*Indignat.*) Dan vrea îndurare! Merită să-l certăm cu paloșul numai pentru faptul 15 că nu știe istorie. Iar Țenea asta...

PAPUC

De-acum doi ani am mirosit eu ceva. Dacă nu-l supravegheam pe ascuns... împotriva poruncii Măriei tale... am fi fost în mâinile găzilor lui Dan. 20

TEPEȘ

Ba l-am bănuț... pentru că eu îi bănuț pe toți... (*După o pauză.*) Zici că vrea să stea de vorbă cu mine?

PAPUC

Așa am înțeles. Cât era el de mândru. 25

TEPEȘ

Vom avea plăcerea să discutăm cu dumnealui pe larg în timpul slujbei.

PAPUC

Ce slujbă?

30

TEPEȘ

Slujba lui Dan. E creștin, n-o să-l îngropăm ca pe un păgân? Dar mai întâi, să-și sape singur groapa. Cât mai adâncă, mai largă, mai plăcută... Îl îngropăm de viu.

5

PAPUC

(privește să vadă dacă nu e o glumă)

Cumplit. *(Iese.)*

Scena III

(Intră Stelniță, gătit de luptă, însoțit de Braniste și de Lungu.)

10

STELNIȚĂ

(gâfâind)

Gata... s-a isprăvit cu ei...

TEPEȘ

Cu cine?

15

STELNIȚĂ

Cu turcii... Au trecut Dunărea... mamă, ce-o să batem la ei...
(Grav.) Nu încap în capcanele noastre. Oamenii mei sunt gata.

TEPEȘ

În sfârșit! Bătălia pentru care m-am pregătit de-o viață. Acum
20 dușmanii dinăuntru sunt în afară și dușmanii din afară – înăuntru. Doamne! Ce noroc de vreme bună am avut! *(Intră o ceată de căpitani, pregătiți de luptă.)*

(Cortina)

ACTUL IV

SEARA

TABILOUI. 1

Scena I

(După vreo zece ani. O celulă în turnul temnitei, de la Buda. Semi-obscuritate. Se disting zidurile groase, cu multe găuri de șobolani, ca niște ferestre false. Un steag al lui Tepeș este înfipt undeva în perete. Pânza a putrezit de timp, de unezeală. Lancea lui – ca o teapă ruginită.)

TEPEȘ

*(stă turcește în mijlocul celulei și coase ceva. Se oprește din lucru; 10
privește lung în jur)*

Ptiu! Zece ani de când facem croitorie...

PAPUC

(trist)

Cu cârpe... nu cu sorți omenești. 15

TEPEȘ

Așadar, zece la S'tă Mărie... Și Sfântul Așteaptă când e?

PAPUC

Poate ne eliberează înainte de Sfântul Așteaptă...

ȚEPEȘ

(se ridică în picioare, slab și tras la față. Ochii îi sclipesc. Se întinde, trosnindu-și oasele, cască)

Din pricina turcilor am nimerit aici, turcește am stat...
5 (Fluturând cusătura, un costum turcesc, salvari, işlic:) Lucru turcesc am făcut... Ce zici de işlic?

PAPUC

După atâta amar de vreme puteați împungăli mai frumos...
(Râzînd:) Adică acul e mic, nu-i ca țeapa...

10

ȚEPEȘ

(necăjit)

De unde ată? De unde material? Peticile astea mi le-au adus șobolanii... Să nu vină cu gura goală. (Admirînd salvarii.) Nimic de zis, cu salvarii am plesnit-o. Mi-au ieșit frumos... (Pune
15 bulendrele deoparte.) Omul trebuie să știe și-o meserie. S-o-nvețe de mic. Altfel...

PAPUC

... o-nvață după ce nu mai e mare.

20

ȚEPEȘ

(mândru)

Mi s-a luat domnia, dar toți acești ani am fost ca și Domn. M-am luptat. Am apărat țara de șobolani. Adică de dușmanii dinăuntru... (fixînd o gaură) care comunică în văzul tău cu dușmanii din afară... Trebuie să-mpiedicăm cu orice preț acest
25 du-te-vino. Aduce a brambureală. Căpitane!

PAPUC

Măria ta. (Apare dintr-un ungher, târîndu-și lanțurile.)

ȚEPEȘ

Platoșa!

PAPUC

(i-o aduce)

A ruginit...

ȚEPEȘ

(o îmbracă)

5

Și s-a lărgit...

PAPUC

Nu știu de ce zdupul te slăbește.

ȚEPEȘ

(scrutînd în jur)

10

Oștenii noștri sunt la posturi?

PAPUC

(moale)

Or fi.

ȚEPEȘ

15

Până la urmă o să mă răfuiesc eu și cu tine. Știi că te paște țepușă!

PAPUC

Printre țepi mi-am petrecut toată viața, ca un arici.

ȚEPEȘ

20

Dă-mi și spada. (Papuc îi aduce o sabie de lemn.) Frumoasă sabie! Știi ce?

PAPUC

Ce?

ȚEPEȘ

25

Noi niciodată n-am avut arme ca lumea. Întotdeauna ne-au lipsit și a trebuit să ne batem așa... Știi care-ți e locul. (Papuc se îndepărtează cu câțiva pași, îngenunche și pune urechea la pământ.)

PAPUC

S-aude huruit...

TEPEȘ

Iasă-i să huruie! Ei cred că noi nu mirosim pregătirile! Fugi și astupă fereastra. (*Papuc se târâște și astupă cu o zdreanță ochiul de geam cât pumnul.*) Întunericul îi face mai puțin prevăzător. (*Îngenunche și el. Un moment de încordare.*) De ce, când îmi tai mustățile nu mai pot prinde șoareci? (*Un zgomot ușor, urmat de un răcnet.*) Ura! Înainte! (*Începe să alerge prin celulă.*) Așa! Te-am prins! Te-am înșăfat, nemernicule! (*Vine în față cu un șobolan de coadă, care se zbate.*)

PAPUC

Să înălțăm steagul victoriei?

TEPEȘ

Cât mai sus! (*Papuc ia steagul, ca o zdreanță, îl înalță mai sus.*) Ai auzit tu de mine, spurcăciune? De Vlad, domnul Țării Românești, care de zece ani biruie șobolanii în pușcăria lui Matiaș, crai la Buda? Mare dobitoc și această rudă a noastră...

PAPUC

Mai încet... (*Arătând spre ziduri:*) Au urechi!

TEPEȘ

Și eu am urechi și, de-atât amar de vreme, nu aud decât smiorcăielile tale. Și chițcăitul inamicului. (*Merge într-un colț al camerei. Din obscuritate ies la iveală țepuse cu șobolani înfiți.*) Măcar am învățat câte feluri de șobolani sunt pe lume. Galbeni, negri, portocalii, indigo și violeti... or fi existând și vârgați? Ți dai din pușcării ar trebui să fie vârgați, din spirit de solidaritate cu nenorociții de pe urma căroră trăiesc. Ți dai nu e vârgat... Nu-i pare rău de noi. Atunci își va merita soarta! (*Dă să-l tragă, se răzgândește.*) M-am răzgândit. (*Meditănd:*) Până acum am făcut-o din timiditate. Ca să nu-mi dau drumul temperamentului meu

liric. Din cauza asta mi-am ascuțit privirea și auzul și pipăitul pe viu.

PAPUC

(*insistând*)

Al doilea.

5

TEPEȘ

Nimic.

PAPUC

Măcar unul.

TEPEȘ

10

Nici unul.

PAPUC

Voia să vă rupă beregata. Dacă nu săream la timp. Și ieri când dormeați. Măcar pe-asta.

TEPEȘ

15

Postesc. Și apoi mă voi spăla pe mâini. (*Se luminează scena.*)

PAPUC

(*cu mâna goală*)

I-am dat drumul.

TEPEȘ

20

Ducă-se cu Dumnezeu. Și eu l-am slobozit.

PAPUC

V-ați călugărit cumva între timp și n-am avut știință?

TEPEȘ

(*măhnit*)

25

Am fost prea crud. Mi se vor pune în cârcă multe. Cum se naște, astăzi, legenda... Căci așa fi ciopârțit trei sute de boieri. Dar nici măcar nu erau ei atâția, în toate țările române la un loc. Cică am făcut eu trei sute de boieri și, după ce i-am

căftănit, i-am omorât și pe ăia. Că nu erau buni. Arătați-mi un boier bun, și-l înghit. Vina mea e alta. N-am avut răgaz să-mi apropiez norodul meu. Să fac tot binele pe care-l începusem. E drept, nu m-a ajutat mai nimeni... Europa m-a lăsat singur în

5 fața turcilor. Și singur aici...

PAPUC

Multe nu vor fi adevărate. Și-apoi aveți spate greu.

TEPEȘ

Cum să justifici crima? A omorî șobolani e ca și când ai

10 omorî oameni.

PAPUC

Ce contează viața unuia sau a altuia față de existența însăși a patriei?

TEPEȘ

15 Uite, stau așa, câteodată, și-mi amintesc de unul, de altul... Pe mulți îi puteam ierta. Și-ar fi fost spre folosul patriei... Dar i-am omorât, din timiditate.

PAPUC

Cică dorul ar fi intraductibil.

20

TEPEȘ

În turcește, merge.

PAPUC

În turcește? Cum se traduce?

TEPEȘ

25 Hai sictir. (*Papuc râde.*) Eram ostatic la Tarigrad și i-am scris tatei că mi-e dor de țară. El mi-a răspuns în turcește. *Hai sictir!*

PAPUC

Da, dar am impresia că nu acoperă sensul întreg...

TEPEȘ

Câteodată da, câteodată nu. (*Ofiând:*) Acum iarăși îmi e dor de țară... Hai... acasă...

PAPUC

(*după o pauză*)

5

Oare să nu fi dat roade faptele Măriei tale? Mira-m-aș.

TEPEȘ

Asta te roade? Cred că țepile au putrezit de mult... ciorile sunt mai grase... Pică pară mălăiață... Care-o fi nătăfleată? Lăiată? Radu? că Dan... hârșt!

10

PAPUC

N-am greșit ce-am făcut cu toții, pentru că am făcut-o din patriotism... Altfel țara ar fi acum pašalâc. Trebuia o disciplină de fier...

TEPEȘ

(*privindu-l lung*)

15

Tu m-ai ierta?

PAPUC

(*fără să clipească*)

Eu v-aș ierta.

20

TEPEȘ

Platoșa a cam ruginit, de când tontălăul ăsta de Matei...

PAPUC

O să dea poruncă să mă scoată de aici și-o să rămâneți singur. Știți că de bunăvoie m-am prezentat și l-am rugat în

25

genunchi să mă bage la zdup, cu Măria ta... Ca să aveți cu cine vă certa...

Și să treacă mai ușor timpul... Și să facem planuri de viitor.

TEPEȘ

Noi am fost întotdeauna tari în planuri de viitor.

PAPUC

Să știm în caz că veți lua iarăși tronul Țării Românești, cum
5 să acționăm...

TEPEȘ

Te-ai ținut scai de mine... ca să mă spionezi...

PAPUC

M-am lăsat bătut în locul Măriei tale...

10

TEPEȘ

Te-ai pus în locul meu ca să vezi ce gândesc și să mă părăști. Ori ți-a părut rău că m-ai vândut... Cine a întocmit carte falsă către sultan?

PAPUC

15 Dacă aș ști! În orice caz un neamț din Brașov, ca să se răzbune.

TEPEȘ

Și craiul Ungariei de ce a fost așa de dobitoc și a crezut că-l trădează? Minciuna asta gogonată?

20

PAPUC

Poate că i-a convenit. Îi era teamă de Măria ta... Nu știu...

TEPEȘ

(*privind sobolanii*)

Uite, înainte de a le face de petrecanie trebuia să-i întrebăm
25 ce mai e pe afară...

PAPUC

S-ar fi plâns de criză de găuri...

TEPEȘ

Bine că ne-am pricopsit noi cu una... (*Privind țepile.*) Mulți, dar încă nu destui ca să-i sperii. Cum stingi lumânarea, cum te năpădesc... Intră și prin cheotoarea nasturilor... Trebuie să dormi cu armura de zale... Vor să roadă tot... Căpitane! 5

PAPUC

Poruncă!

TEPEȘ

Când vor înceta năvălirile astea?

PAPUC

10

Eu cred că...

TEPEȘ

Să nu spui că... (*Se înfurie.*)

PAPUC

Sunt prea multe găuri... Te ații la una, vin pe partea cealaltă... Cum te-ai întors cu spatele, te mușcă de fund! Tot pământul e burdușit! 15

TEPEȘ

O să reușesc să-i stârpesc?

PAPUC

20

Păzea! (*Aleargă după un sobolan.*)

TEPEȘ

I-ai scăpat... (*Răstit.*) Să nu mă ții de vorbă în timpul bătăliei. Noi pălăvrăgim și inamicul dă buzna... (*Amenință cu pumnul spre găuri.*) Vă arăt eu vouă! (*Către Papuc.*) Nu mai postesc. Uite care e planul: facem un șanț de apărare și-l umplem cu apă. (*Începe să sape.*) Adă apă! 25

PAPUC

Apa noastră de băut pe-o săptămână. *(Îi dă o găleată. Tepeș o toarnă.)*

TEPEȘ

5 Nu-i nimic. *(Se aud plescăituri în apă.)* Auzi?

PAPUC

Ăștia înoată ca dracii...

TEPEȘ

(prinde unul)

10 Vom pescui draci uzi-leoarcă. *(Îl trage în teapă. După o pauză:)*
Tu crezi c-am înnebunit?

PAPUC

Nu.

TEPEȘ

15 Da ce crezi tu?

PAPUC

Eu cred... eu nu mai cred nimic.

TEPEȘ

De ce? Or te-ai prostit? *(Papuc tace.)* Te-ai băgat singur la
20 pușcărie, de dragul meu...

PAPUC

Am fost întotdeauna cu Măria ta.

TEPEȘ

Ai fost o slugă credincioasă...

25 Fost.

TEPEȘ

Te fâleşti. *(Pauză.)* Crezi că mai ieșim teferi de-aici?

PAPUC

Prin găuri de șarpe și tot ieșim... Au trecut zece ani,
aproape că n-am simțit...

TEPEȘ

Ai numărat anii... Bine-ai făcut. Când om fi afară, o să
5 știm exact în ce zi suntem. Azi ce e?

PAPUC

Să tot fie joi.

TEPEȘ

Joi?

10

PAPUC

Sau miercuri.

TEPEȘ

(speriat)

Miercuri?

15

PAPUC

Sau sâmbătă...

TEPEȘ

(râzând)

Dă-le naibii de zile, sunt toate la fel. *(Pauză.)* Crezi că tot
cu turcii o să ne batem?

PAPUC

Dar cu cine?

TEPEȘ

I-or fi biruit ălalți și noi o să-ncălecăm pe tron și-o să spu-
25 nem povesti...

PAPUC

Europa e guvernată de mămăligari. Toți sunt niște mămăligi. Noi putrezim aici pentru niște tonți... Știți ce-ar trebui să facem când ieșim? Îmbrăcăm toată oastea turcește și... cu-

5 cerim restul.

TEPEȘ
(râde)

Ar trebui să le facem un pustiu de bine...

PAPUC
(pe gânduri)

10

Cred totuși că planul nostru e strașnic.

TEPEȘ

Crezi? Ia uite. *(Arată jos locul zgâriat cu bățul.)* Harta Țării Românești.

15

PAPUC

Au ros-o guzganii, Măria ta...

TEPEȘ

Le-o smulgem noi din gură. Niciodată n-am avut atâta timp pentru pregătirea unei bătălii. Prea mult poate...

20 Apuca-vom să dăm bătălia a mare?

PAPUC

Deocamdată, *(arată o gaură)* aici la porțile Orientului...

TEPEȘ
(idee)

25 Nu-i rău! Ba chiar mi-ai dat o idee. Ce-ar fi să... Și știți pe care? Uite pe-aici... E cam strâmtă... dar poate se lărgeste mai încolo... Nici șobolanilor nu le place să circule îngheșuite... Nu-mi încape în ea decât mâna... O s-o lărgim... Vino-ncoace, că avem treabă... *(Întineric; după o mică pauză.)*

30 Acum cred că merge...

PAPUC

Tot de ei o să fie bine... Or să sară câte doi deodată pe noi...

TEPEȘ

Guzganii?

PAPUC

5

Păi da. Or să zică mulțam, că se cam năduseau. *(Râde.)*

TEPEȘ

Nu sar, e-o să sarim noi pe ei... Ia bagă capul...

PAPUC
(speriat)

10

Eu?

TEPEȘ

Bagă capul și spune ce vezi. *(Papuc se codește.)* Nu te codi, n-avem timp de pierdut... *(Papuc se execută. Scoate capul îngrozit.)* Dincolo sunt turcii. Țara care ne asteaptă. Bătălia cea mare... 15 Între toate astea și noi nu există decât scârnăvia asta de pușcărie... *(Râde sinistru.)*

PAPUC

Mare dandana, Doamne! De atâția ani! *(Mică pauză.)*

TEPEȘ

20

(se plimbă agitat prin celulă, se oprește într-un loc și se uită lung, ca și când ar privi pe fereastră)

Se schimbă vremea!

PAPUC

25

Nu se schimbă.

TEPEȘ

Uite cum se-ndoaie plopilor...

PAPUC

Măria ta... vedeți prin zid? Aia nu e fereastră...

TEPEȘ

O fi ușă. Sunt cazuri când se poate vedea și prin ușă.

PAPUC

Ei, dacă-ar fi ușă... Există totuși una aici, dar de când nu
5 s-a mai deschis am și uitat unde vine.

TEPEȘ

De câte ori mă uit pe fereastră mă ia un val de tristețe. Și-un
val de dor de țară... *(Oftează.)* Acum simt și un val de jale. Și-un
val de silă...

10

PAPUC

Valuri, valuri, așa s-o fi născând și marea...

TEPEȘ

De-aia e amară.

PAPUC

15 De-aia e neagră.

TEPEȘ

De-aia e departe.

Scena II

*(Ușa se deschide, apare pictorul, purtând în brate un tablou mare,
20 înrămat. Merge și-l agată undeva pe perete. Se uită la el, îl ia și-l pune în
altă parte.)*

PICTORUL.
(privind tabloul)

Ar mai trebui o rază.

TEPEȘ

(cătore Papuc, dojană)

Vezi? Ce spuneam și eu? Ar mai trebui o rază. *(Merge și bagă
nasul în tablou, zgâindu-se.)* Cine-i arătarea asta?

PICTORUL.

5

(cu plecăciune)

Măria ta. *(Plecăciune către tablou.)* Și Măria Voastră.

TEPEȘ

(il înbrățișează)

Mestere. Cum ai ajuns aici?

10

PICTORUL

(zâmbind)

Arta pătrunde ușor până și la puscărie.

TEPEȘ

Atunci oi fi eu vreun artist?

15

PICTORUL

În felul dumneavoastră, da! Poate chiar un geniu. *(Luându-l
de mână și ducându-l spre tablou.)* Știți ce se degajă de aici? Din toată
această fizionomie halucinantă? Geniul...

TEPEȘ

20

(cercetând placid tabloul)

Cine e? Noul domn? Te-ai dat și cu ăsta? Cine e?

PICTORUL

Care?

TEPEȘ

25

Individul.

PICTORUL

(surprins)

Poate glumiți... *(Supărat:)* Păi nu mi-ați pozat, Măria Voastră pe tron...

5

ȚEPEȘ

Care tron?

PICTORUL

Mi-ați îngăduit să fiu mereu în preajmă, ca să vă surprind...

ȚEPEȘ

10 Asupra faptului?

PICTORUL

... trăsăturile... Am fost și pe câmpul de luptă. V-am privit în suflet. Apoi v-am privit în ambianta groaznică și tare... că acolo mi-am pierdut și-o mână pictându-vă, când m-am ținut după dumneavoastră cu șevaletul și-am pătruns în tabăra turcească... *(Mândru:)* E cea mai bună operă a mea. Dicționarul... începusem să întocmesc un dicționar, o pasiune auxiliară a mea... mi l-au luat oamenii lui Radu. Ia o percheziție. S-a pierdut. Au făcut țiganii din el cornete și-au vândut mizilic de bostan cu sare pe la chermeze. După aia altă descindere la domiciliu, altă scotocire pe sub vatră, pe sub dușumele – după ciorne. Mi-am pigulit toate cuvintele – fie autohtone, de sub-strat, fie latine, fie turcești.

25

ȚEPEȘ

Să nu mai aibă valahul nici o siguranță la el acasă, pentru asta luptarăm noi, Papuce?

PICTORUL

M-am plâns lui Țenea, sfetnicul lui Radu: „Te rog să fixezi odată statutul meu de cetățean al Europei, că eu nu vreau să fiu la cheremul perpetuu al armăuților dumitale“. Trebuia să

plec imediat în Italia, în semn de protest, dar n-a vrut Domnica. „Nu Italia, copiii noștri trebuie să învețe mai întâi românește.“ „Cum să învețe dacă ni se ridică toate cuvintele?“ Ba soția, ba dicționarul, m-au ținut legat.

PAPUC

5

Ba armăuții.

PICTORUL

Ba armăuții, că era să uit. *(Privind către portret.)* Cea mai bună operă a mea!

ȚEPEȘ

10

O fi. Dar... Cine-i asta? *(Într-un acces de furie.)* Strigoiful asta... *(Mai moale:)* Adică, știu și eu... M-oi fi făcut strigoii. *(Cercetând pictura:)* Se poate oare fruntea asta încreți strivind între riduri gânduri ca serpii în crăpături, când se cutremură pământul?

PICTORUL

15

Se poate.

ȚEPEȘ

Mustața e a unui ins care are timp să se uite în oglindă. Într-o oglindă întreagă, iar eu n-am avut decât cioburi de țară spartă... în care m-am zgâit. Nu ca să-mi fac mustața ci ca să văd cine mai vine... Și veneau toți. Ca să văd ce mai e de făcut... Și toate erau de făcut... *(Stins.)* Și la urma urmei, ce-mi aduci mie poze împopotonate?

PICTORUL

(mâhnit)

25

V-am adus și vești.

ȚEPEȘ

(tresărind)

Taci. Nu le slobozi.

PAPUC

(curios, vine lângă pictor)

Ei, ce se mai aude?

TEPEȘ

5 Îți spun eu ce mai e nou: Ni s-a ridicat și dreptul la pușcărie, ni s-a adus un înlocuitor *(arată spre tablou)* iar noi o să fim trimiși pe lumea cealaltă. Totul merge strună.

PICTORUL

Veți fi iarăși Domn. Craiul Matei s-a convins de nevinovăția voastră. Ștefan, domnul Moldovei, vă va sprijini să vă recăpătați Scaunul.

TEPEȘ

Ștefan... tot el... Eu l-am pus pe tron și el m-a ajutat să mi-l pierd pe-al meu...

15

PICTORUL

Ștefan vă e prieten... Om de ispravă! Mare pagubă a pricinuit și el păgânității... Cu Măria ta pe scaunul Țării Românești ar mai avea curaj... Umblă de mult pe lângă Matei să vă elibereze. I-am pictat pe Craiul Matei cu condiția să mă lase
20 să vă văd și să fiu primul care vă anunță vestea cea mare...

PAPUC

(sărind în sus, cât îl țin lanțurile)

Dreptatea iese la lumină! Dreptatea iese la lumină!

TEPEȘ

25 Ho, că încă n-a scos capul. Stai să vezi, la urmă.

PAPUC

Întotdeauna spiritul de adevăr și justiția au triumfat...

TEPEȘ

(ironic)

Cum să nu... *(Bătându-l pe umăr pe Pictor:)* Iartă-mă că nu plâng. Vreau să plâng, dar nu pot. *(Pe alt ton:)* Mă bucur că te văd, prietene... Ce-o fi om mai vedea. Om muri – om muri, 5 om trăi – om trăi. Vino să stăm de vorbă.

PICTORUL

(ia tabloul de pe perete, îngândurat, dă să plece)

Sunt un ratat. Și câte planuri, câte nopți nedormite... Aveam în mine o îndoială și uite că se confirmă... Am vrut să 10 pun pe pânză acel mister care se ascunde în personalitatea Măriei Voastre. *(Pe alt ton:)* Știți că circulă în Europa niște cărți fioroase despre Dracula cel groaznic? Textul e interesant. Cam fantastic, ilustrațiile în schimb sunt oribile... *(Ostînd.)* Eu l-am avut pe Dracula în fața mea, și se pare că degeaba. Și sunt 15 prea bătrân ca să mai reiau totul de la capăt.

TEPEȘ

Eu am fost Drăculea, și se pare că degeaba. Într-un fel suntem chit. Dă-mi rama aia. *(Scoate tabloul din ramă și se așază în locul tabloului.)* Ce zici de operă? *(Pictorul tace.)* 20

PAPUC

(plat)

Ieșiți, doamne, de-acolo, c-așteaptă țara.

TEPEȘ

Și țara e în ramă... turcească... Ori mă primește așa, ori rămân aici. Până una alta, te rog, meștere, atârnă-mă în cui. *(Râde în bobor.)*

(Pictorul își ia tabloul și se pregătește de plecare.)

PICTORUL

Soția mea, Domnica... vă trimite multe salutări... 30

TEPEȘ

Sotia dumitale?

PICTORUL

Cu asta m-am ales... și cu mâna asta lipsă...

5

TEPEȘ

În schimb o ai pe cealaltă... Copii?

PICTORUL

Da. Vlad și Domnica... Sotia a ținut să-i botezăm cu nume românești.

10

TEPEȘ

Aveți grijă de Vlad! *(Se porneste iarăși pe râs. Pictorul se strecoară afară.)***Scena III**

TEPEȘ

15

(după o pauză iese din ramă, către Papuc)

Ai văzut... ai auzit? Ori a fost și asta o nălucă? Mă, Papuc, tu crezi c-o să mai avem noi parte de tron?

PAPUC

Eu așa cred.

20

TEPEȘ

Ești sigur?

PAPUC

Așa prepui.

TEPEȘ

25

Și cu cine-o să ne mai batem?

PAPUC

(râzând)

Asta-i bună! Tot cu turcul. Că acum ne-am învățat. Nu e bine nici să schimbi dușmanul.

TEPEȘ

5

Cu turcul, zici... Mie parcă mi-a trecut supărarea... De-asta mi-e frică. Tot stând aci, m-am fleșcăit...

PAPUC

Da, Măria ta!

TEPEȘ

10

Tu îți iubesti țara?

PAPUC

(speriat)

Ce vorbă e asta? Păi, dacă nu mi-o iubeam...

TEPEȘ

15

(pe gânduri)

Și zi așa... ți-e dragă...

PAPUC

Ca lumina ochilor.

TEPEȘ

20

Ca lumina ochilor, zici.

PAPUC

De-aia m-am și ținut după Măria ta... Cu credință...

TEPEȘ

Dacă era altul în locul meu, poate-ți mergea și ție mai bineșor... 25

PAPUC

E! Parcă eu nu știu cum a fost! (*Visător:*) Ca mâine vă recăpătați domnia... Și-o luăm de la capăt... Ce veselie pe popor!

TEPEȘ

5 Nu m-o fi uitat?

PAPUC

Pe Măria ta? (*Râzând:*) Abia vă luase frica...

TEPEȘ

Eu n-am vrut să sperii pe nimeni... Am fost crud cu dureri... Vremurile au fost de spaimă... Din acelea care nu îngăduie milă, nici iertare. Știa el, Minică, de ce vroia să fugă de ele, hât înainte, hât înapoi... numai în prezent, nu... Eu, însă, am fost Domn, trebuia să-mi apăr țara... și de turci, și de șobolani... Pentru mine, mila și iertarea sunt ca niște bucate
15 râvnite, din care nu am dreptul să mă ospățez... E regimul meu... că de-aia nu mai pot de la rărunchi... (*Se plimbă, frământat de un gând:*) Mă, Papuc... mă frământă un gând.

PAPUC

Gând?

20

TEPEȘ

Eu am uitat cum arată un turc... Mi-e c-o să plec gătit frumos la luptă, cu zale, cu paloș, și când o să dau iama... o să-ncep s-alerg după șobolani.

PAPUC

25

(*râzând*)

Asta-i bună... Acum pricep... ați cusut un costum turcesc – ca să...

TEPEȘ

(*ridică stratele turcești*)

30 Mă uit, dar... nu văd turcul... Știi ce... ia îmbracă-te!

PAPUC

Adică să fac pe... Ba, că mă murdăresc...

TEPEȘ

Hai mă, Papuc, ziceai că ești patriot...

PAPUC

5

Ba.

TEPEȘ

Nu fi turc... (*Râde.*)

PAPUC

(*se îmbracă*)

10

Asta-mi aduce aminte de pe când căutam cu spada-n mână cortul lui Mahomed... Dacă nu intra luna-n nori, să nimerim în alt cort...

TEPEȘ

(*luându-i seama*)

15

Mă, Papuc, ești turc sadea.

PAPUC

Aferim!

(*Un șobolan speriat li se încurcă printre picioare.*)

TEPEȘ

20

Pe el! (*Se reped amândoi pe jos.*) S-a dus...

PAPUC

Țara e departe, dușmanii la doi pași...

TEPEȘ

Unde s-a dus? (*Papuc arată o gaură în zid.*) Bagă capul și ia-i
urma. Asta trebuie prins musai... Dacă nu-l prindem, nu mai
luăm domnia... Așa mi se năzare mie... Uite, c-am început
să dau și cu bobii...

25

PAPUC

(intră cu capul în firidă)

Nu văd nimic...

ȚEPEȘ

5 Scormonește bine cu privirea... *(Merge, apucă lancea care întruchipă steagul zdrențuit și se apropie de Papuc.)* Ticălosule, tu m-ai vândut!

PAPUC

(cu capul în firidă)

Nu aud nimic...

ȚEPEȘ

10 Dacă nu erai omul lor, nu ți-ar fi îngăduit să stai cu mine...
Te-au trimis să mă spionezi...

PAPUC

Mai tare, că nu s-aude... Șobolanii... mi se reped spre gură...

ȚEPEȘ

15 Pe ei! Le venim noi de hac! *(Bagă teapa în el, apăsând cu toată puterea... Răcnete... chițcăituri de șobolani. După un moment de tăcere.)*
Un turc mai puțin... Brațul tot îmi mai e de fier... Anii de
20 temniță nu mi-au alterat simțul de dreptate, chiar dacă trebuie
pentru el să tai din mine. Țara mai are nevoie de acest braț
de fier...

*(Ușa se deschide scârțâind, în scenă năvălește lumina.)**(Cortina)*

ACTUL V DIMINEAȚA

TABLOUL 1

Scena I

(În pădure. La cealaltă buză a pădurii. Decorul de la început.) 5

ROMÂNUL.

Ce e mai curios, măi băiete, e faptul că n-am mai murit...
A trecut cam mulțitor timp, s-au petrecut multe în jur, s-au
schimbat vreo doi-trei Domni...

TURCUL. 10

S-au schimbat în bine?

ROMÂNUL.

În bine, din moment ce s-a ajuns tot acolo.

TURCUL.

Unde-acolo? 15

ROMÂNUL.

De unde s-a plecat... Adică tot la Țepeș... El stă acum
pentru a doua oară pe tron, și tare o să se mai mire că noi n-am
murit nici măcar pentru prima dată... Am rămas în urmă...
nu mai putem ține pasul. Am îmbătrânit. 20

TURCUI.

Poate din cauza situației noastre neavantațoase ni s-o fi părut numai c-a trecut mult timp, poate nu s-a scurs decât o clipă... o clipită...

5

ROMÂNUI.

Adineaori a venit un corb și ți-a lăsat pe buze o dudă coaptă. Cum mai e recolta de dudu anul ăsta?...

TURCUI.

Ăle negre s-au făcut, cele care pătează. Dudele s-au făcut, dar nu s-au făcut alelalte... Ne hrănesc păsările cerului cu ce dă Dumnezeu...

10

ROMÂNUI.

Ăi de sus întotdeauna o duc mai bine. Sigur, doare. Dar m-am obișnuit.

15

TURCUI.

Durere ancestrală. Parcă în burta mamei nu m-a durut? M-am obișnuit.

ROMÂNUI.

Aproape o moarte, o moarte naturală. Un mod de existență. Omul nu se rupe de materie, ci coboară în ea.

20

TURCUI.

Omul e materie, și natura – istoria.

ROMÂNUI.

Românul e frate cu istoria.

25

TURCUI.

Ploile ne spală, cu ce dă Dumnezeu. Apa de ploaie conține sodă.

ROMÂNUI.

Să n-o pui pe limbă.

TURCUI.

Care limbă?

ROMÂNUI.

(ofînd)

Așa au trecut anii...

5

TURCUI.

Am fost ca niște observatori, de sus, ai vremii.

ROMÂNUI.

Că multe am mai văzut, Doamne!... Multe s-au schimbat... în bine, cum spuneam... Au venit alți Domni, s-au uitat la noi și ne-au lăsat așa... Cu uitatul ne-am ales. Țepeș, cel puțin, mai stătea de vorbă cu norodul... Cu ăi împilați... Ăi împălantați.

10

TURCUI.

Uite, azi-noapte n-a zis nimic...

15

ROMÂNUI.

Când?

TURCUI.

Așa pe la miezul nopții, a venit aici, a îmbucac ceva sub țepi și n-a zis nimic... Tu dormeai, poate n-a vrut să te trezească. Era îngândurat. Cu un briceag a scris ceva pe țeapa asta din mijloc... Ia vezi ce scrie? Ce mai e nou?

20

ROMÂNUI.

(făcînd eforturi)

Mda... *(Citește:)* Țepeș...

25

TURCUI.

Cum s-ar zice și-a luat țara în primire...

ROMÂNUL.

Tot ce-au făcut ceilalți Domni, care i-au urmat, a fost să ne mute într-o singură țeapă, ca două crăcane...

TURCUL.

5 E și asta o politică...

ROMÂNUL.

Ce s-or fi gândit, frați de sânge, aceeași tulpină, cum s-ar zice... După aceea a venit și alt Domn și a zis că nu stăm bine amândoi într-o singură țeapă. Cică ar fi mai bine răsfițați și
10 ne-au pus la loc, pe fiecare într-o țeapă. Și asta e o politică...

TURCUL.

Atunci și istoria lui Țepeș tot cam așa... I-a bătut pe Mahomed, dar și-a pierdut imediat tronul... Dar nici Mahomed n-a putut face nimic... iar acu, Țepeș, s-a întors, gata s-o ia de
15 la capăt, cu forțe noi.

ROMÂNUL.

Astea sunt speculații. N-ai stat tu degeaba printre străini. Te-au influențat... Fără să vrei dai apă la moară...

TURCUL.

20 Că n-o să ne certăm acum, în al doisprezecelea ceas...

ROMÂNUL.

Mă enervezi cu teoriile tale...

TURCUL.

Bine, renunț la sistemul meu... Totul o să se termine cu
25 bine. Cel puțin, în ce ne privește...

ROMÂNUL.

Și chiar de-ar fi așa cum susții tu, această ambiguitate slujește niște rațiuni înalte, de care noi nici nu putem să ne dăm seama pe moment. E o formă a supraviețuirii...

TURCUL.

Uite, eu, de exemplu, am venit aici ca să fiu îngropat, măcar îngropat în pământul patriei. De omorât m-au omorât, dar în loc de pământul patriei... m-au uitat în aer.

ROMÂNUL.

Adică final deschis, mă rog... (Pauză.) Ce mă miră e că la început ne înțelegeam foarte bine... și acum uite era aproape să ne certăm... Și asta se întâmplă tot mai des în ultima vreme...

TURCUL.

S-or fi săpat niscaiva divergențe... Și deal cu deal se des-
10 parte, săpat de ape... Oricum au trecut câțiva ani...

ROMÂNUL.

Să ne fi săpat apa?... Din păcate, alta e realitatea. În tot timpul ăsta eu am spus niște adevăruri, iar tu ai mâncat...
15

TURCUL.

Eu? Când?

ROMÂNUL.

Ai căutat să faci concesii. Din ce în ce mai mari. Cum să nu ne despărțim? Te-ai băgat pe sub pielea lui Vodă.

TURCUL.

(uimit)

Ce interes aș fi avut? Am spus ce-am gândit... spre bucuria mea multe păreri coincideau...

ROMÂNUL.

Iasă... le-ai făcut tu să coincidă...
25

TURCUL.

Dacă ești capabil să-ți înfrângi durerea personală și să judeci obiectiv, îți dai seama că a făcut multe fapte bune... Ne-a tras pe noi în țeapă, dar, una peste alta, e pozitiv. Asta tu mi-ai spus-o.

ROMÂNUL.

Eu?

TURCUL.

În somn!

5

ROMÂNUL.

Pă!

TURCUL.

Cum închizi ochii și începi să aiurezi de durere, dai drumul la osanale... Aiurezi în niște ditirambi!

10

ROMÂNUL.

E adevărat că uneori mi-e drag... Am fost însă aspru cu unele fapte ale lui și i-am spus-o întotdeauna de la obraz.

TURCUL.

Dacă nu i-ai fi spus-o n-ai fi aici. *(Pauză.)* Acum să-ți mai spun una... Ca să vezi că ți-am rămas tot prieten... Dă urechea mai aproape... *(Românul se prefăce că-ntinde urechea.)* Află că eu sunt... altul...

ROMÂNUL.

Care altul?

20

TURCUL.

Nu mai sunt ăla de la-nceput... Oricum, a trecut atâta vreme... Între timp m-au schimbat cu alt turc.

ROMÂNUL.

Mă îngrozesti... Adică, stai... Tu aveai o aluniță pe obrazul stâng... acum ai un neg... Te pomenesti că...

25

TURCUL.

Ascultă-mă pe mine... Eu știu ce spun, am murit acum vreo zece ani, și-n locul meu au pus altul...

ROMÂNUL.

Și cum n-am observat?

TURCUL.

Păi dacă sunt identic... *(Pauză.)* Și să-ți mai spun una... Întinde urechea ailaltă... *(Românul se face că întinde urechea.)* Nici tu nu mai ești același...

5

ROMÂNUL.

Altul?

TURCUL.

Îhî...

10

ROMÂNUL.

Identic?

TURCUL.

Mda...

ROMÂNUL.

15

Mama mă-sii... De ce nu ne-au spus că ne-am schimbat?

TURCUL.

Au zis c-or să se facă transformări mari... Trebuia să ne între-n cap...

ROMÂNUL.

20

Atunci și Țepeș o fi altul...

TURCUL.

Au fost alții în locul lui și acum el e același, în a doua domnie.

ROMÂNUL.

Dar e ca și nou... Aș vrea să mă pipăi, dar n-am cu ce... 25
Și mai ales – n-am ce...

TURCUL.

Mâna se face că există și trupul se face că există și ea simte
mâna care-l pipăie...

ROMÂNUL.

5 Dacă puteam să ne pipăim la timp ne-am fi dat seama...
Și de ce ne-au pus identici?

TURCUL.

De dragul conversației... (*Râde.*) Au văzut că ne-nțelegem
în linii mari...

10 ROMÂNUL.

Mă, eu cred că suntem tot ai de la-nceput... Că prea se
nimeresc toate...

TURCUL.

Nu fi turc...

15 ROMÂNUL.

Păi, n-am venit eu din Turcia, n-am fost eu de mic luat de
la tâta mamei, și dat haraci?...

TURCUL.
(*râde*)

20 Uite vezi? Ai început să te încurci cu mine... Eu am fost
ăla... Tu erai... celălalt... Ți-am tot povestit eu ce e pe-acolo
și acum crezi că tu ai fi ăla, adică eu...

ROMÂNUL.

Încurcată situație... Ne-am ramolit rău.

25 TURCUL.
(*trist*)

Asta înseamnă să vegetezi! Acum să-ți spun și bomba. Află
că nu mai suntem nici ăia care i-au înlocuit pe primii... că a
trecut mult timp de-atunci... Suntem cu totul alții.

ROMÂNUL.

(enervat)

Vesnic unii vor să fugă și alții vor să vină încoace. Ce se tot
înghesuie toți să ne ia locul? Că n-am fi domni, și nu ăsta o
fi tronul... 5

TURCUL.

Nu e tronul, dar pe lângă.

ROMÂNUL.

(făcând o socoteală)

Suntem așa cam la a treia generație... 10

TURCUL.

A treia generație împuțită... Situația a fost de așa natură...

ROMÂNUL.

Da' de rău, n-am dus-o tocmai rău... Păsările cerului ne-au
hrănit cu ce-a dat Dumnezeu... 15

TURCUL.

Ploaia ne-a spălat cu ce-a dat Dumnezeu...

ROMÂNUL.

Vântul ne-a adus noutățile... Din ce în ce mai proaste... 20

TURCUL.

Aș! Crivățul ne-a intrat pe-o ureche și ne-a ieșit pe cealaltă.

ROMÂNUL.

Ca și povestea asta...

TURCUL.

Care? 25

ROMÂNUL.

Asta cu viața noastră.

TURCUI.

Cu moartea noastră. Am dârdăit de sete, ca de frig...

ROMÂNUL.

Ne-a crăpat buza după o știre... bună. Vântul ne-a îngânat.

TURCUI.

Bine de tine că știi să cânti din frunză... În fiecare toamnă când ți-a picat câte-o frunză pe buze, ai mai tras câte-un cântec...

ROMÂNUL.

(oftează)

Din frunză galbenă... Foaie verde frunză galbină...

TURCUI.

Dar ce te faci cu mine, că eram învățat doar din solz de pește...

ROMÂNUL.

(după o pauză)

Ce mă surprinde pe mine e faptul că și-a trecut aici pe țeapa asta goală și anul morții...

TURCUI.

Ce an?

ROMÂNUL.

Al morții.

TURCUI.

Cine?

ROMÂNUL.

El.

TURCUI.

A... Acum văd și eu... *(Silabiseste:)* T E P E Ș 1429-1472.
A scris el cu mâna lui?...

ROMÂNUL.

Da. Azi-noapte când tu dormeai, a venit și cu briceagul...

TURCUI.

Poate presimte c-o să aibă un an prost.

ROMÂNUL.

Anii de temniță nu-s de colea. De două luni de când și-a recăpătat tronul, toate-i merg pe dos. Cică s-ar fi exprimat că mai bine rămânea acolo. Nu mai are prieteni.

TURCUI.

Dar noi ce suntem?

ROMÂNUL.

Cei care-i erau apropiați, au fost căsăpiți în lipsa lui de către ceilalți. Mai rămăseseră vreo doi pe care i-a căsăpit el, din iuteală de mână. Cetele turcilor sunt risipite prin pădure.

TURCUI.

Se aud jelanii peste tot. A fost o luptă grea.

ROMÂNUL.

Vodă nu mai reușește cu nici un preț să strângă oastea. O parte din boieri mi se pare că l-au și uns pe un altul...

TURCUI.

Iată că am prins și niște vremuri mai agitate.

ROMÂNUL.

Când stai pe loc ca noi, vrei în jurul tău multă mișcare. Dar ce-o fi în sufletul lui! Ce forforă!

TURCUI.

Pss!

ROMÂNUI.

Uite-l că vine.

TURCUI.

Să nu-i vorbești urât.

5

ROMÂNUI.

Mă tem că e rănit și vrea să ne ceară vreun sfat, cum e când te doare.

(*Apare Tepeș. E palid și însângerat.*)

Scena II

10

TEPEȘ

(*merge foarte încet spre teapa din mijloc*)

Credeam că nu mai ajung aici. (*Pipăindu-și rănile sub coastă.*) M-a ajuns o săgeată turcească. Și aproape imediat una de-a noastră. Le-am deosebit pe fiecare după venin. Veninul din a noastră și veninul din afară și-au dat mâna în trupul meu... Turcul și românul... N-am putut să scap niciodată de această simetrie. Care-o fi fost lașul. Trădare. Totul a fost pus la cale de mult. Ori mă credeau gata mort... Dar nu asta e moartea care ne place nouă și pentru desăvârșirea căreia am irosit atâta material. (*Pune mâna streasină la ochi și măsoară teapa.*) Cam mult te-am făcut să stai goală, ca o stricată. (*Încearcă să rădă:*) Ha! (*Mai vesel:*) Iată c-am ajuns cu dreptatea și la mine. Am făcut dreptate în țara asta cu de-amănuntul. Unul îmi scăpase nejudecat. Să profităm de această clipă de răgaz pentru a ne judeca cinstit,

25

- Numele?
- Vlad.
- Ocupația?
- Domn.
- Țara?

30

- Românească. (*Mică pauză.*)

- Dumnezeu ți-a dat să fii capul unui popor și să ai atâta putere încât să umpli și iadul și raiul cu oameni vinovați și nevinovați.

- Am umplut și iadul și raiul.

5

- Pentru iad te iertăm. Și mânia lui Dumnezeu cade, odată cu trăsnetul, peste cei care greșesc. Însă în rai e mare jale. Această jale o vei plânge cu sângele tău. O vei plăti.

- Am fost întotdeauna un bun platnic, ba chiar cu asupra de măsură.

10

- Nu mai e loc în rai, de lacrimi.

- Îndesăm cu genunchiul.

- Ce nu ți se iartă este că ai pregătit această teapă pentru Mahomed, în clipa când va pângări pământul țării. Mahomed a venit și s-a-ntors, viu. Teapa a rămas goală.

15

- Încă mai sunt domn peste un supus.

- Ai crezut că băgând groaza în ai tăi se va speria și dușmanul. Ai tăi au înnebunit de groază, dușmanul e iar aici.

- Am vrut să am oameni tari și drepti. (*Dă să se scoale.*)

- Așază-te. Încă nu-i gata. De ce știi turcește?

20

- (*Râzând*): Dar ce vină-i asta? Dac-asa s-a cerut? Am fost dat la ei ostatec, am învățat-o de nevoie.

- Puteam să-nvăț și tătara.

- Atunci pe românul ăsta (*arată spre turc*) care putrezește aici, îmbrăcat turcește, de ce l-ai pedepsit că s-a întors acasă?

25

- Oamenii mei s-au grăbit cu judecata.

- Cine răspunde pentru oamenii tăi?

- Este cine.

- Ce-ai făcut timp de zece ani în temnița de la Buda?

- (*Râde*): Ce să fac? Ca-n temniță. Am stat. I-a răcoare.

30

- Ți-ai părăsit țara.

- Am fost trădat.

– Nu trebuia să te lași prins, să le dai prilejul să pângărească un Domn pus aici de Dumnezeu.

– A doua oară n-o să se mai întâmple.

– Îți primești pedeapsa pentru prima dată. Ce mai stai? Ea
5 te așteaptă. E în fața ta. Ea.

– (*Priveste țeapa. Îngrozit:*) Îndurare! (*Își sărută mâna dreaptă.*) Iertare.

– Ceri îndurare ca și când ai fi ascultat vreodată glasul ei.

– Un moment de slăbiciune. E omeneste. Jur că sunt nevinovat și că totul a fost gândit spre binele țării. Însă pedeapsa
10 mi-o merit. (*Se ridică și începe să se catere pe țeapă.*) Dac-aș mai avea putere să ajung până în vârful. E ca și când mi-aș recăpăta tronul pentru a treia oară. (*Alunecă.*) Alunecos mai e drumul mării.

(*La seama în jur.*) Orizont din ce în ce mai larg. Ca un făcut!
15 (*Oftază.*) Și pentru prima dată simt în mine o liniște atât de mare. Îmi aud gândurile cum se izbesc de marginea... A cui? A mea... marginea țării poate, ori a lumii... Am făcut ce mi-a stat în puteri. Sunt vinovat însă că am fost. Și mai ales că am fost ce-am fost. Viitorul poate o să mă înțeleagă. (*Râzând:*) Ce
20 viitor, când prezentul e așa măreț. Ia uite, câtă zare. (*Urcă.*) De data asta bătaia a fost pierdută. (*Se aud zgomotele de luptă din pădure.*) Și sunt căutat viu... Viu acum... (*Către cei doi vecini:*) H-he! Bună ziua. Ce mai faceți? Arătați destul de bine. Parcă nici n-ar fi trecut timpul peste voi...

25

ROMÂNUL
(*cu glas stins*)

N-a trecut timpul. A trecut acest hoit de vreme.

ȚEPEȘ
(*nu aude bine*)

30 Cee? Nu mai aud bine. De mult nu-i mai aud pe acești sărmani. Deși se pare că ei tot timpul au tot dat din buze. Ei vorbesc, vorbesc, dar cuvintele lor nu mai ajung până la mine. Să ne dăm mai aproape... (*Mai urcă.*) Nu se cade să fie lăsat singur

la ananghie... Și nici eu nu pot rămâne singur, fără ei... Flăcăi, e rândul vostru să mă apărați... O să ne sfătuim ce să facem. (*Râde.*) Am mutat aici Sfatul țării... (*E aproape de vârf.*) Încep să simt cu palma ascuțișul destinului. (*Zgomotele se întetesc, se aud voci*
5 *agitate, într-o limbă străină.*) Simt cu palma ascuțișul destinului. Când îl voi simți cu inima, se va vedea dac-am avut sau nu inimă de piatră. Sunt tare curios. (*Către român:*) Bună ziua, românule! (*Către turc:*) Bună dimineța, turcule! Bună seara, lume! (*Către*
10 *zare:*) Bună seara, lume peștrită! Dimineța, la prânz și seara... Voi ați suferit doar pentru voi, eu am suferit pentru toți. Degeaba? Dumnezeu știe! Deocamdată a venit seara... trebuie să ne spunem și nouă, „bună seara”. (*Solemn:*) Bună seara, Țepeș Vodă, călare pe-un arici nărăvaș! (*Râde. Către cei doi:*) Plângeți? Ori nu vi s-a uscat ploaia din ochi? Ce m-am ferit eu toată viața
15 de lacrimi și numai de lacrimi am avut parte în jur. Vă arăt eu vouă tragedie... Nici nu e o mie de ani de când pe aici ostașii mureau răzând, aruncându-se de sus în vârful sulitelor. Sulitele au rămas înfipte, au prins rădăcini, au crescut voinicește, sunt codri, dar de ce nu mai rădem? E oare moartea un lucru atât de groaznic, încât să ne înțelesteze fălcile? Ha? (*Râde:*) Ha, ha,
20 dacă sunt înțelestate le desfacem cu țeapa. (*Trist.*) Păcat că se termină totul când începi să te simți mai în largul tău... mai sus. (*Urcă.*) Plecăciuni acestui pământ. Pentru urcuș. Pentru apoteoză.

(*Cortina*)

25

VĂRUL SHAKESPEARE
PIESĂ ÎN CINCI ACTE

PERSONAJELE

SHAKESPEARE – dramaturg și actor		
HAMLET – prințul Danemarcei		
DOAMNA BRUNĂ – iubita lui Shakespeare		
ANNE HATHAWAY SHAKESPEARE – soția lui Shakespeare		5
BEN JONSON – dramaturg		
SORESCU – un danez		
IDELE LUI MARTE		
CAMELIA – sora Ofeliei		
TINE-CAI – un copil		10
TITIREZ } măscurici		
GĂLMĂ }		
SIR JOHN DOWNTOWN zis PERIFERIE	} scriitori, rivalii lui Shakespeare	
THOMAS BLUR		
PORCIUS BIJSTER		15
RICHARD ZERO	} actori, rivalii lui Shakespeare	
FLY		
HEIFER		
FANTOMA		
CĂLĂUL		20
VOICEA – PERSONAJUL CARE NU ÎNCAPE ÎN SHAKESPEARE		
CORĂBIERUL – un corăbier american		
BIRMINGHAM	} nobili	
NOTTINGHAM		
BRISTOL		25

ARIEL. – spiridus

VRĂJITOAREA

MARY (VALY) – gemene

Actori, măscărici, soli, negustori, tarabagii, lume.

PROLOG

PROLOGUL

(intră îmbrăcat în togă, cu mască și pe coturni)

De-i spațiul curb ca mingea, ce-n perete
 Dac-o izbesti, îți sare-n piept – și astfel 5
 Tot căutând pe alții, dai de tine...
 Atunci și timpu-nchis în minge-același
 Rămâne secole, milenii lungi
 Și zile, chiar din drojdia genezei,
 Se-nvecinează cu-ale tale clipe... 10
 Stau secolele după gard, cu mâna
 Le-atingi și respirând același aer,
 Aceleași viziuni ai... Toți de-a valma
 Ne-mpleticim parcă-n aceeași piesă,
 Pe care încercăm s-o tot rescriem, 15
 Dar replicile ni-s mereu suflate
 Și trase-n piept de-apuse generații
 Și vântul ce rotește-n veci pământul
 Ne suflă sufletele... și le-ncurcă...
(Intră Titirez.) 20

TITIREZ

(făcând câteva tumbe)

Tu, așchie cu forme sincopate,
 Lungind prologul, ne mănânci din piesă!
 Ca titirezul totu-o să se-nvârtă, 25
 Degrabă veți vedea... Mai fac o tumbă.
(Mai face.)

PROLOGUL

la seama, Titirez, batjocorind,
Taina Prologului, greu epilog avea-vei!

TITIREZ

5 Prologul are-o taină? S-o destăinui.
(Îi smulge masca. Apare un chip de femeie.)
Femeie, cine ești, că de uimire
Îmi cade nasu-n gură... și-mi miroase
Vorbirea a colivă...

10

PROLOGUL

Spurcată vorbă! Te duhnească dracii!
Sunt Idele lui Marte...

TITIREZ

Vai, mă clatin!
15 De ce-ai jucat prologul?

IDELE

Nu sunt oameni.
De-acum prologu-i gata. Ține masca,
Ți-o trebui la-nmormântări solemne.
20 A ta va fi la fel ca a lui Yorik.
Și zi-mi pe nume: Idele lui Marte...

TITIREZ

Eu... sărut mâna... plec... cinstită cobe!
(Aparte:)
25 De nu te-aș mai vedea, ai crește-n ochii-mi.
(Tare, luând masca:)
Eu ies pe-aici... Să nu vii după mine!
De-i spațiul curb, eu îl măsoar cu tumbă.
Răspunderi mari incumbene, incumbene.
30 *(Iese, făcând o tumbă nereușită și speriată.)*

ACTUL I

TABLOUL I

În Danemarca, un cimitir.

Scena 1

SORESCU

5

Ca bun danez, ți-atrag luare-aminte:
Nu ponegri atât această țară!
Norvegu-i la un pas și Englitera
Tribut în silă dă de ani vreo șapte.
10 Se pregătesc oștiri, evenimente.
Nimic în Danemarca nu e putred!
Așa să știi. Orice danez cunoaște.
E totuși mică-această țărișoară,
Chiar fetele, cu genele, forțează
Prea strâmte graniți, când clipeșc din gene,
15 Și ochii peste cap și-i dau, ochioase.

HAMIET

Dar cine ești?

SORESCU

20

Prieten, ca Horațio
La fel de bun. Dar lasă-mă să termin.
De s-a stricat cumva această lume
Și globul merge căs – și Danemarca

Atunci are cătimea ei de vină...

Dar nu-i exagerăm atât ponosul.

„E ceva putred azi în toată lumea”,

Așa să spui, te rog. În general.

5 (*Încet, prieteneste.*) Te roagă Shakespeare...

HAMLET

Nu-l cunosc. El cine-i?

SORESCU

Nici el de mine n-a vrut la-nceput

10 Să știe... Însă cumpănind, luând seama,

Și chibzuind s-a dumirit... Și-anume

Încoace m-a trimis să-ți spun: Nu-i place

Purtarea ta la Elsinore! Te schimbă,

Să poată scrie el o altă piesă.

15 Pe-a veche, bucățele mici a rupt-o.

E-n criză și de timp și de creație...

Căci vârsta, știi...

HAMLET

Coșmar acesta-i oare?

20 Ce lucruri peste mână-mi spui și-aiurea,

Că mi se-ncheagă toată-nchipuirea

Ca mlaștina ce-nghite iasme, până

Devine-o cocă moale, o piftie,

Vrăjitorii iscând, când bate luna...

25 SORESCU

Precum un sol venit din depărtare,

Primit cu cinste e, orice ar spune,

Ascultă-mă un pic, aici pe tunuri...

(*Privind în jur.*)

30 Sau ce sunt... cruci? căci veacuri multe, multe

Am străbătut...

HAMLET

Sunt treaz? Cam cât e ceasul?

SORESCU

E ceva, da, de vis în viața noastră.

În pânza-i de păianjen, vâlul negru,

Ce ochii ni-i acoperă, sunt găuri,

Vizoare ca la coifuri, găurele,

Mici ochiuri și spărturi – și se străvede

Prin ele înainte și-napoi.

HAMLET

(*oftează*)

Ah, capul rău mă doare... Ori am friguri?

SORESCU

Tristetea-ți dă frisoane... știi... Nu tatăl

C-ar fi pierit așa... dar biata-ți mamă,

Că s-a grăbit la măritiș, te doare...

Și cu Claudius te-nșeală... asta

Te roade crunt! Cunosc povestea. Shakespeare...

HAMLET

Cu Shakespeare termină! Danez și dânsu-i?

SORESCU

Nu tocmai. Da' ți-o spun pe șleau: englez îi.

Și va trăi în urma ta... din scrisu-i.

HAMLET

Nu ești oracol? Locuiești la Delfi?

SORESCU

Puțin mai sus. Oracol nu-s, norocu-mi

Că nenăscut sunt... un noroc e-acesta...

HAMIET

Deci voi muri-nainte-ți.

SORESCU

Tu și Shakespeare...

5 *(După o pauză)* Și eu, la urma urmei...

HAMIET

Ce e viața?

SORESCU

De vrei cu dinadinsul, ți-o voi spune.

10 Acum și-aici.

HAMIET

Te-ascult. Adică... lasă.

(Strigând:) Gropare, dă-mi un kil.*(Lui Sorescu:)*

15 Vezi cimitirul?

SORESCU

(trist)

Condoleanțe sincere.

HAMIET

20 Mi-aruncă

Groparii de trei ceasuri hârci în brațe

Și-aș ține un discurs acum, dar craniul

Lui Yorik nu s-arată... *(Înspăimântat:)* Ești tu oare?*(Râde.)*

25 SORESCU

(râzând)

E bună! Ai umor și, pe Hercule,

Cu mintea-ți să mă iau la trântă-mi place.

Stăm jos pe buza groapei și-ți voi spune

30 Câte ceva din viitor...

HAMIET

(strigând)

Hei, vinul!

(Intră Downtown și Porcius. Se retrag într-o parte a scenei.)

Scena 2

DOWNTOWN

I-am dibuit. Vezi? Sușotesc. Ia seama.

PORCIUS

Jupâne, pe-al lor chip citești trădarea.

Acel din dreapta, l-ai ghicit? Sorescu-i.

10

DOWNTOWN

Credeam că-i celălalt. Dar nu contează.

Cu Hamlet seamănă leit... Sunt gemeni?

PORCIUS

Danezi se dau cu toții... Cine știe.

15

(În partea cealaltă a scenei, Hamlet și Sorescu.)

HAMIET

(ridicându-se)

Sunt șobolani prin preajmă...

SORESCU

(ridicându-se și el de pe marginea groapei)

20

Oare se scufundă

Această punte-a lumii, de răsar

Guzgani cu coadă mătăuz, ce gata-s

Să sară-n ape tulburi, plini de ciumă?

25

Nu-s Guildenstern și Rosencrantz?

HAMIET

Nici vorbă.

Spionii mei sunt mai stilați. Ia țară

Eu i-am trimis, să îmi aducă praștii...

30

SORESCU
(*râzând*)

Să-mprăştii bănuielile mârşave...

HAMLET

5 Le joc scenete, ştii... (*Râde.*)

SORESCU

Faci bine... Doamne, cine-s?

Ah, i-am văzut, pe când vorbeam cu Shakespeare.

Ciuleau urechea ca ogarii, urma

10 Când dau s-o ia vânatului prea iute...

Filaju-i fin...

HAMLET

O urmărire-i viaţa

Cu portărei şi fără... Ascunzişuri

15 Doar vorba are...

SORESCU

Porcius şi Sir Downtown

Zis Periferie... ăsta rotofeiul,

Julit de-un sfichi de spadă în bărbie.

20 Damblaua lor să facă pâri întruna.

Cu ei în cârd cin' intră-şi pune ştreangul.

HAMLET

O vorbă-aş vrea să schimb...

SORESCU

Îţi este milă

25 Aşa, cu tolba goală, să se-ntoarne?

HAMLET

Sunt robii iscodirii, păcătoşii,

Căci setea de a şti, pe turnători,

30 Ca şi pe filosofi, la fel îi scurmă.

SORESCU

Mă duc să ascult cucul. Uite-l colo.

(*Iese.*)

Scena 3

HAMLET

(*se plimbă îngândurat.*)

5

DOWNTOWN

(*lui Porcius*)

De Shakespeare îl desprindem. E ca scaiul.

Ne-ncurcă planul... Caută-i ponosul.

10

PORCIUS

Jupâne,-i ca şi mort.

DOWNTOWN

Autoraşul

De Shakespeare şi-a găsit cu noi bacăul.

15

Eu zic aşa: Mereu i-om da cu tifla

Oricât de bine-ar scrie şi cancanuri

Şi daraveri de la condei să-i crească

Pe Iov cum bubele dospesc... „Ratatul“

Vorba de ordine să fie, clară,

20

Spunând că-i un ratat, până el însuşi

Va crede-o într-o zi şi tremurând

S-o dezbăra de geniu ca de lepră...

PORCIUS

I-om provoca hemoragii de jale,

25

Să-şi verse-ai inspiraţiei bojoci.

Creaţia îi va intra-ntr-o tească

Şi, ca-ntr-o copcă,-n criză îmbrâncindu-l

Tot mai afund strigând „Help! Help!“ pe mal
Să ne-ntrebăm: „Ce zice“? – „Cică «Help»“
(*Râde.*)

DOWNTOWN

(inecându-se de râs)

5 Aștepte atunci să-l scoatem noi...

PORCIUS

Sorescu

Nu-l va lăsa...

DOWNTOWN

Ia dracu! Enervant e!

10 Ia intrigă e slab bătrânul meșter.

În foi de viță-l învelim, iberic.

(Tăinic.)

15 Întărâtăm în contra-i stăpânirea.

PORCIUS

Reginei teatru-i place...

DOWNTOWN

Cancelarul,

20 În schimb, e filosof. Deh, nu suportă

Filosofia altora...

PORCIUS

Așa e...

DOWNTOWN

25 Cu ducele de Essex știi că-i lată.

Au fost amici?

PORCIUS

Nu cred. Comuni prieteni

Însă-au avut.

DOWNTOWN

Îl punem dar pe listă...

PORCIUS

Îi taie capul, bre Sir Downtown,

Polemică-i aceasta? sub centură

Dăm lovituri?

DOWNTOWN

Da, mai ales acestea

Sunt arma noastră, să se-nvețe minte

Dușmanii literari...

PORCIUS

Cinismu-mi place!

Prieteni are mulți.

DOWNTOWN

De ei îl rupem.

Dar de Sorescu mai întâi! Ia treabă!

HAMIET

(aparte)

Mă fac a nu-i vedea... Sunt de duzină.

Și text cu ei nu pot avea, azi, vineri.

PORCIUS

Îl mângâiem pe-orfan pe cap?

DOWNTOWN

Încearcă.

Ar fi grozavă-o pâră-a lui în contra

Uzurpatorului din Stratford...

PORCIUS

(savant)

Upon-Avon!

DOWNTOWN

(la fel de savant)

Știam, știam. Îl radem de pe hartă.

(Se apropie de Hamlet.)

- 5 Prietene, la Londra gogorițe,
Pe seama dumitale-ndrugă unul...
Și-orășu-acesta-i gură spartă, foarte.

PORCIUS

- Ah, Londra-i mare, ce-i în gușa Londrei
10 E și-n căpușa lumii-ntregi. Se află.

(Hamlet se uită la ei și trece mai departe.)

PORCIUS

Se ține mare, nu ne bagă-n seamă.

DOWNTOWN

- 15 E prea târziu, l-a-ndoctrinat Sorescu.
Și ăsta unde-ajunge-ntâi, ia spuma.

PORCIUS

Orfan și de logodnică-i, sărmanul.

DOWNTOWN

- 20 Îl luăm altfel și să vorbim mai tare,
Fudul e de-o ureche, de durere.
(Tipând:) Bă, al lui Pește... ptiu! ești dat în paste.

PORCIUS

(arătând spre Downtown)

- 25 E *writer number one!*
Știe nemțește.

DOWNTOWN

Ceilalți borfași sunt, stârpituri și mandea
Îi flocaie și-i scarmână-n țesală...

HAMIET

(aparte)

O, Guildenstern și Rosencrantz, ce plină
De voi e lumea! Dinspre iad lucarne.
Vă meritați dar soarta-n Englitera.

5

(lese.)

DOWNTOWN

Tot pe Tamisa aruncăm năvodul.
Degrabă, hai...

(les.)

10

ACTUL II
TABLOUL I

Un han la Londra. Intră Doamna brună și Sorescu.

Scena 1

DOAMNA BRUNĂ

De-o săptămână caut huști în draci.

SORESCU

Huști?

DOAMNA BRUNĂ

Toboșari să bată
Pe uliți toba pus-am, în zadar,
De-o arde Londra iar, nu va sminti
Nici o târâtă... Anul a fost groaznic
Și Will stă... zace... seceta i-a ros

Ficat și splină, rânza răsturnată
I-a cășunat dureri de cap cumplite...
Dar răul stă-ncuibat în biata-i pană...

În mână o frământă, mușcă porții
Din ea, scârbit apoi pe masă

Își pune capul greu – acolo unde
Pe foaia albă răsăreau noi piese.

SORESCU

Cu capul, Shakespeare punct a pus pe foaie?
Nu! N-o să-l las! Căci martor îmi e cerul,

Doar el ne-a mai rămas... și restul lumii,
Ce chiar de nu-nțelege tot, l-acceptă...
Deși cârteli...

DOAMNA BRUNĂ

De-ar bubui toți dracii,
Cu mult mai mare-i propria-i cârteală...
Ratarea de pe urmă atât de mult
I-a tulburat...

SORESCU

Vorbești de „Hamlet“, bruno?

(Vom discuta apoi despre sonete.)

DOAMNA BRUNĂ

Da... „Hamlet“... „Hamlet“, că mai bine
Stătea trei luni la mare, bietul Will,
Și pe nisip se iscălea cu slova-i,
Atâta de citeată și mai trainic
I-a fi rămas acolo scrisu-i... Vai,
Nereușita l-a smintit aproape...
De gât ar strânge toată Danemarca...
Dar spun prostii...

SORESCU

Și acești *huști* fac bine?

DOAMNA BRUNĂ
(*explicând procesul*)

Se pun târâte într-o oală veche
De brun pământ... Se-amestecă apoi
C-o mână de plămadă grijuliu,
De la un borș mai vechi. În beci păstrată.
Deasupra, torni o oală clocotită
De apă...

SORESCU

(mirat)

Clocotită? Și la urmă?

(Intră Vrăjitoarea, călare pe o coadă de mătură.)

5

Scena 2*(Aceiași, Vrăjitoarea.)*

VRĂJITOAREA

(către Doamna brună)

Mă lași pe mine?

10

De-ncurcăm procesul...

Procese multe-avea-va de conștiință

Și-n loc, împintenat, să scrie-ntruna,

Va îndrepta tot virgule sărite,

Și-o piguli ca vrabia mălaiul...

15

Visat...

SORESCU

Vrăjitoareo, de tărățe

Grăiește clar... Căci știrbă, cum ești, foanfă,

Îți trec ideile pe lângă vorbe

20

Și nu se-ating... și numai dai din buze...

DOAMNA BRUNĂ

Ah, n-o certa. E-o iasmă

Din iad scăpată. Și-a tocat bărbatul.

SORESCU

25

De bani?

VRĂJITOAREA

... Pe tocător de-a dreptul... hi-hi-hi...

DOAMNA BRUNĂ

Și l-a ascuns în pod – l-a luat pisica, –

Era-ntr-o traistă – și cu traista aia,

Fuga la doctor...

SORESCU

5

Pisica?

VRĂJITOAREA

Eu cu mortul...

(Chicotind:)

Și diagnosticul? „E mort, surată“.

10

Și-atuncea, cu tărățe, cu-a mea mână,

Acasă, pe-ndelete, oblojindu-l,

Lipindu-l, descântându-l și stupind

Asupra-i, l-am făcut întâi cadavru

Întreg... apoi cu ceva huști în plus

15

Iar viu... da' viu de tot... și-apoi pe tron

L-am pus...

SORESCU

(aparte)

Parcă-l cunosc... Din Henrici unul, oare?

20

DOAMNA BRUNĂ

E vorbă lungă, însă se pricepe.

VRĂJITOAREA

(către Doamna brună)

Ascultă: Făcălețul, mare, zdravăn

25

Să-ți fie-n mână... Mesteci, mesteci, mesteci

Zile vreo trei... Și după... nouă zile

Plămada, cu tărățele acestea

Adăugate proaspăt... în dospire intrând...

Slobod din plin, în zeama asta chioară

30

Substanțele vrăjite, vii fermenți...

Conține-atât de multe daruri zeama
Că dacă-o pui pe rană, crește carnea
Ia loc,

vătămătura se închide...

5 *(Îi dă o traistă cu tărâțe.)*

Acestea sunt... Ah, seceta!... Ia anul,
Dacă un nor n-om priponi pe boltă,
Să-l mulgem peste-ogoare...

DOAMNA BRUNĂ

10 Scorpie de treabă

Îți multumesc...

VRĂJITOAREA

(îi dă și mătura)

În loc de făcăleț, cu coadă...

15 Și bine, bine... bine... Știi...

DOAMNA BRUNĂ

Dar tu?

(Senin că n-are cum să plece.)

VRĂJITOAREA

20 Mă duc pe jos... Ha-ha... hi-hi!

Când iadul s-o căsca, eu tuști pe-aci!

(Iese topăind.)

Scena 3

(Doamna brună, Sorescu, Shakespeare.)

25 SORESCU

Era din „Macbeth“ sau de unde, Doamne
Iartă-mă?... că tare cunoscută
Mi se părea... la port, la mers, măsele.

DOAMNA BRUNĂ

Din „Macbeth“ poate... însă-o figurantă...

De vrăjitoare... da, a fost tăiată,

De autor în ziua premierei,

Voia să-i cizeleze mai mult rolul...

Ia urmă, luat de altele...

SORESCU

Așa-i,

Nu poți pe toate să le bagi în pâine...

Căci roluri sunt puține...

DOAMNA BRUNĂ

Și de-aceea

Ea și-a tăiat bărbatul, căci tăierea

Cheamă tăiere...

SORESCU

Taci! Văd sânge!

DOAMNA BRUNĂ

Însă la urmă, tocmai ea, o mână

De ajutor, întinde autorului...

SORESCU

(îngrozit)

Ce mână!

Fermentu-acela poftricos, putea-va

Să scoată genialul tău prieten

Din geniala criză?... Zei puternicii!

(Se aud pași.)

Dar pași s-aud...

DOAMNA BRUNĂ

E el... Să-i măturăm cărarea vieții

Cu pletele acestea-ades cântate,

Doar s-o-mbuna și, revăzându-și textul,
Eliminând acele părți bizare,
Anacronisme, stângăcii, mizerii
Stilistice, ce-atât îl chinuieră,
5 Cu fruntea sus pași-va iar pe Globu-i.

SHAKESPEARE

(intră abătut, nu vede pe nimeni, vorbește singur)

A fi sau a nu fi... „Cârnați, cinci kile!“
La fel de-aiurea sună și de fals...
10 Abia pusesem mâna pe idee...
Cu buzele de piersică ideea
Se alinta sub pana-mi jucăușă.
Eram ca un pescar, care-a pus nadă
Pentru plevușcă – și, minune mare,
15 În prostovol chiar Dumnezeu se zbate!...
Și el, cu Dumnezeu captiv, discută...
La urmă, îi dă drumul iar, în apă,
Pe calea apei, El, urcând la ceruri,
Să lumineze bezna veșniciei...
20 Și când coló... revăd ce-am scris! O, Doamne!
Nu vorbe... ci palavre, da, palavre,
Palavre...
*(Dă cu ochii de Doamna brună. Enervat, îi vorbește încet și apăsător în
proză; mânie reținută.)*
25 Ce e cu tine-aici? Nu ți-am spus de atâtea ori să
nu te mai ții după mine?
Sunt căsătorit, am nevastă... necazuri, Ea e...
Ți-am arătat-o odată... E geloasă... Nu merge la teatru.
Zice că toate actrițele sunt niște stricate... Curve ordinare.
30 Nu suportă muiere în jur... De nici o vârstă...
Din cauza ei, nu-mi ies rolurile feminine...
Trebuie să...
... Ah! Oricum s-ar desfășura piesa, trebuie, până

la urmă, să le omor... să le înec, să le îndop cu otravă, să
le fac pocitanii, vrăjitoare scârboase... Așa vrea...
... Tai figurante, tai dansatoare... că altfel...
O, Doamne!
Și asta se resimte... Cine să te mai ia în serios? 5

DOAMNA BRUNĂ

(alintată)

Eu...

SHAKESPEARE

Lasă-mă! Marlowe a avut noroc și acasă și-n târg... 10
Toate i-au mers din plin... Și s-a bucurat și de-o viață mai
scurtă... Pentru mine fiecare zi în plus e un chin. Trebuie să
scriu... să tot scriu. Și nu-mi mai iese... Și pentru cine să-ți
storci creierii? Spune!

DOAMNA BRUNĂ 15

Pentru mine.

SHAKESPEARE

(lehamite)

Tu ești centrul lumii, *axis mundi*. Nu te vezi decât pe tine...
Nu ne leagă nimic, absolut nimic... 20

DOAMNA BRUNĂ

Sonetele acelea...

SHAKESPEARE

Sonetele acelea!... sonetele acelea!... O ții așa ca gaia-ma-
țul... Ți-am spus să le rupi... Acestea sunt lucruri care se spun 25
o dată... și gata! nu se mai repetă...

DOAMNA BRUNĂ

Dar le-ai scris pentru mine...

SHAKESPEARE

(aparte)

Le-oi fi mai citit și alteia? Aoleu, cum îmi vuieste capul...
(Tare:) Ție ți le-am dat, au fost pentru tine...

5

SORESCU

(aparte)

Încă nu m-a observat. Scena e gingașă.
 Ies și mă-ntorc pe la trei.

(Iese.)

10

Scena 4

DOAMNA BRUNĂ

Pe tine doar te am, cu al tău geniu,
 Ce răscolește lumea-n măruntaie,
 Ca jertfa-n care își ghiceau romanii
 Destinul înainte de războaie...
 Prin glasul tău își spun cuvântul zeii...

15

SHAKESPEARE

(moale)

Iasă asta... Mă doare capul îngrozitor!
 Simt bubuituri în urechi... Un semn al vârstei?

20

Hm!

DOAMNA BRUNĂ

Cu capul pe hamei dormit-ai oare?
 O pernă de hamei îți fac, ce vise
 Ușoare-ți dă, de cum pe ea culci jalea,
 Ce te frământă, clocotul din suflet...
 Și dimineața limpede și sprinten
 Îți zboară gândul, ca hultanul care...

25

SHAKESPEARE

(usor iritat)

Iasă-mă, dragă! Ce, suntem pe scenă?
 Vorbește englezește, ca lumea. Îmi declami mie?
 Arunci mâinile-n lături, dai ochii peste cap...
 Iei poza asta de muză părăsită, care se sacrifică pentru
 iubitul nerecunoscător. Eu n-am iubit niciodată.
 Uite, că n-am timp.

5

DOAMNA BRUNĂ

Nerecunoscător și nevăzător... Toată viața m-ai crezut
 brună, mă rog, o oacheșă focoasă... *(Ofiând.)* Cât mă costă să-mi
 tot vopsesc mereu părul! Umblă după catran, fugi după frunze
 de nuc... astea cam dau castaniu însă... Cât timp pierdut în
 fața oglinzii... Să imit apucăturile acestui soi de femei indo-
 europene, cu mult mai mult Gange în ten decât e în stare să
 suporte India însăși... trădându-mi firea mea cea blondă.

15

SHAKESPEARE

(o privește surprins)

Codalbă ca Ofelia?!

DOAMNA BRUNĂ

20

O, da, bărbații

Așa-s de filosofi, că văd atomul
 Sărind de pe orbita-i legiuită
 Și producând dezastre-n Ursa Mare,
 Dar lângă ei, observă greu că soața,
 Cu ochiul face proniei, să-i pice
 Ceva în cap iubitelui pisoi...

25

SHAKESPEARE

Ți-am spus. Subiectul acesta nu-l discutăm. Intrigile feme-
 iești m-au depășit întotdeauna... De ce, Dumnezeuule mare, nu
 s-apucă femeile să scrie teatru, ele care au în degetul mic toate

30

sforile, intrigăraia cea mai greu de ghicit de la un act – fie ea
și sexual, ca să vorbim în limbajul tineretului de azi – la alt?!...
bărbații să-și facă unghiile și să filosofeze... *(Pe alt ton:)* Codalb
îți este boiul?

5 DOAMNA BRUNĂ

Codârlă-n coada carului legată
Ti-i observația celebră, Will!
Cu leuca lovită, hăbăucă! *(Pe gânduri.)* Ori cumva?
Degeaba... pentru mine le-ai scris! Gata!

10 *(Alintându-se.)* Lasă-mă să recit măcar sonetele: XV, XXVI
și XXVII...

SHAKESPEARE

(sec)

15 Nu acum, că am treabă.
Cinci piese aș fi scris, de nu iubeam!
Mă contrazic? Dar ce? Viața-i teatru,
Să aibă-o logică? E viața vis,
Hameiul acela... să-mi aduci degrabă...

DOAMNA BRUNĂ

20 Durerile de cap le ia cu mâna...

SHAKESPEARE

Și mâna ta s-o pui în el, iubito,
Doar mângâierea ei, dospescă-mi somnul...

DOAMNA BRUNĂ

25 Ești neschimbat. *(Îl mângâie.)*

E unul

Pe-aici, ce zice c-are harul
De-a observa greșelile din „Hamlet“
Și-ți dă pe loc sugestii mult mai bune...
(Rugător.) Vrea să te-ajute, Will... E un străin.
Și n-are interese-n Englitera...

SHAKESPEARE

Ascult de-o ghicitoare, de-un hamal,
De-un secol blestemat și de Sorescu
Să n-ascult? Dar mai bine-mi tai urechea...
Cea cu cercel! Îl știu... Citește-atent...
5 Și râde primul, când la suflet merge
Direct vreun vers mai bun... E de ispravă...

DOAMNA BRUNĂ

(ingenunche și-i prinde picioarele în brate)

Dar nu e timp de teatru-acuma! Fugi!
E Londra întesată de gâlceavă,
Plutește-n aer greu blestem al soartei,
Pucioasă-i, ca la gura unui tun,
Pe străzile cu-obloanele lăsate!
15 Și-amnarul, dacă-l scaperi, arde totul.
Iar tu, ca Nessus, porți, de flăcări, manta.

SHAKESPEARE

(cu gândul în altă parte)

Azi am văzut pe Turnul Londrei corbi,
20 Și unul a zburat direct la mine,
Și, cât din palme-ai bate, el mi-a smuls
Un sul... *(Râzând.)* Nefericitul Hamlet n-are
Noroc nici de a doua versiune...
Cu manuscrisu-n ghiare, corbul sprinten
S-a dus pe Turn și l-a distrus cu pliscu-i...
25

DOAMNA BRUNĂ

(speriată)

Ce-o fi însemnând aceasta?

SHAKESPEARE

Corbii carte
Solidă-au învățat... și ei mă gustă. *(Râde.)*

(Întră Gălmă.)

5

10

15

20

25

30

Scena 5

GĂLMĂ

Sunt Gălmă, măscăriciul ce pe far
 Stă cocoțat, să vadă viitorul,
 5 Cum buzna dă în Anglia și primul
 Să-l trâmbezeze. (*Tainic.*) Azi staționează.
 N-a vrut să intre, că-i prea deasă ceata.
 Stă viitoru-n coadă, stă și-asteaptă...
 Mă-ntorc la far, sau stau afar'?

SHAKESPEARE

10 Te du la... viitor, cu el așteaptă.

(*Îi arată ușa.*)

GĂLMĂ

În far feștile nu mai sunt! Cu ochiul
 15 Le fac corăbiilor... N-o să capăt
 Un tic la ochi?... tot clipocind lumina
 Din sursa personală, paznic vajnic
 Corăbiilor cu import-export...

DOAMNA BRUNĂ

20 Ne lasă două clipe, dragă Gălmă...

(*Gălmă iese făcând plecăciuni.*)

Scena 6

DOAMNA BRUNĂ

(*Plângând*)

25 Nici n-au trecut cinci săptămâni de când
 Pe duce l-au gășit, că-n fruntea oastei
 S-ar fi dorit, să tulbure domnia...
 În Turn ei l-au închis, cu cruntă pază,

Și azi s-a bătut toba, cum că, mâine
 În zori, călăul va lovi cu barda...

SHAKESPEARE

(*Mirat*)

A luat proporții chestia aceea? 5

DOAMNA BRUNĂ

Proporții! Și-a ieșit din orice matcă.
 S-a dovedit urzeala-i. (Cine știe
 De n-au fost măsluite, legi și păre!)
 Și ducele, cu toți ai lui, dau seama! 10

SHAKESPEARE

Pot face ceva pentru el?

DOAMNA BRUNĂ

Fugind!

Ascunde-te departe, la vreo stână, 15
 Precum Ulise-,n drumu-i către casă...
 (*Și mai încet.*) Pe listă ești.

SHAKESPEARE

(*mirat*)

Eu? 20

DOAMNA BRUNĂ

Tu... cu operele tale...
 De nu-ti gășesc o vină, un amestec,
 Ți-or pureca iar scrierile toate,
 Și, în lumina noilor isprăvi, 25
 Ciudat suna-vor replici lungi, tirade,
 Ca a lui Brutus... Vai, câți conjurați
 Ai bulucit în „Cezar“! A lor pumnale
 Primejdios sclipesc acum și la feștile
 (Că de-aia nu-s în far), 30
 Prin săli de taină, cumpănite-s vorbe,

De vulpi, plătite, să găsească tâlcuri
Și-ndemnuri la răzmeriți...

SHAKESPEARE

Doamne sfinte,

5 Oare întâi ai inventat cenzura,
Popreala exprimării, inși nemernici,
Care cu halebarde-ncruciate
Opresc cuvintele la strunga penei,
Și abia după-aceea, milostive,
10 Tu l-ai creat pe scriitor și: „Scrie!“
I-ai poruncit! „Frâu liber dă-ți gândirii!“?

DOAMNA BRUNĂ
(*speriată*)

Mai încet, că s-a oprit o căruță sub fereastră.
15 (*Tremurând.*) Romeo, tuciuriul, pune scara,
Să urce pân' la noi?! (*Dumirită.*) Mai sus tîntestel
Ibovnica-i, cu sânii dărdâinzi,
Energizanți, stă, de corset descinsă...

SHAKESPEARE

20 Îmi bubuie în creieri execuții
Din lumea-ntreagă – lași, eroi, tirani,
Uciși de un călău ce taie-ntruna,
Cu mâneci suflecate,... Și butucul
S-a-ncins de-atâta icnet, ca o țevă
25 De tun – ce capete însângerate-ntruna
Ar arunca în slava omenirii...
Și pentru toate vinovat e? Ghici?
E Shakespeare! Dobitocul de la *Globul*
Ce cară cu sacaua întâmplări,
30 Măgar famelic, coaste numărându-i,
Izbit în burtă... El povestea lumii
Pe scenă o descarcă... pentru cine?
Nu! Nu mai scriu! Mă duc la Mănăstire...

Ba nu! la dracu-n praznic!
Mi se piardă și urmă și hârtii, sonete – totul!

DOAMNA BRUNĂ

Ci repede!... da, da la dracu-n praznic,
Acolo unde mutu-a-nțercat iapa,
Te-or dibui mai greu...

5

(*Intră Titirez.*)

Scena 7

TITIREZ
(*face o tumbă*)

10

Ce învârteală!
Și roata de s-o învârți pe-aceleași
Obezi-, o fi de bine... Dacă nu, de rău –
De rău... Măria-ta, nu ți se-nvârte capul?

SHAKESPEARE

15

Ba da – îngrozitor...

TITIREZ

Și de la dreapta la stânga?
Sau altmintrelea... că-n piață
Azi capetele și așa și-așa
20 Rostogolitu-s-au, într-o derută
A lor, ce-a derutat grozav și gloata...

DOAMNA BRUNĂ

Cum? Chiar s-a întâmplat? Doar mâine...

TITIREZ

25

Și mâine e o zi, dar azi *a fost*.
Mâine va fi ce-o fi... Ce-a fost însă a fost azi
Cam pe la nouă, când Tamisa-i nouă.

(*Face tumbă, îi sare în cărcă lui Shakespeare ca o maimuță, apoi fuge.*)

Scena 8

DOAMNA BRUNĂ

Spre sigurantă, cu o zi mai grabnic.
Ursitei crude i-au supus...

5

SHAKESPEARE

Sărmanul duce! N-o să-mi intre-n piese,
Și sângele-i mi-o umezi doar ochii
Acestia. – Spațiu n-am pentru contemporani,
Ciudat! Un Yorik oarecare-l plângi cu lacrimi

10

De crocodil... Te zguduie Hecuba!
De două mii de ani ce se jelește,
Și lângă tine se petrece-o dramă
Cumplită... Nervii tăi întinși sunt rudă

15

Cu cei tocați, și inima-ti e jgheab
Durerii ce se scurge-n bolborosi...
Dar astea-a fapte, nu literatură –
De ele trebuie să fug, iubita
Mă-ndeamnă... Unde? Pentru ce?
De vorbe iar să-agăt a lui Ahile

20

Mânie pentru-a noua mie oară?

DOAMNA BRUNĂ

Mai iute... Pași s-aud... Oștenii dau buzna...

(Intră Vrăjitoarea.)

Scena 9

VRĂJITOAREA

I-om face nevăzut... cât e de mare...

Altfel, vedea-va însuși el, ce mic

Este cel mare –

I-om duce în pădurea din Ardeni

Să cânte – dar din fluier, – drâmbă și trișcă

25

30

Să nu-și atingă buzele de vorbe.

Dă-i fiertura asta...

SHAKESPEARE

Eu, din șipuri,

Să sorb uitarea, adormindu-mi mintea?

5

Bea, cată, tu întâi – paharnic muzei,

Să văd în ochii tăi cum scrie pana!

(O obligă să bea.)

VRĂJITOAREA

Îți sorb talentul, Shakespeare!

10

SHAKESPEARE

Zi „Noroc“ dar! Dă-l de duscă.

Secătuit mă simt, cum stoarce-n râu

Spălătoreasa rufele frecate

Pe pietre albe. Nu există har,

15

Ci numai muncă – nu știu ce plăvan

A zis-o. De-i așa și eu, ca boul,

O să mă-nham, descoperindu-mi bruma

De băiguială, cât de cât legată...

DOAMNA BRUNĂ

(arătând spre Vrăjitoare)

20

Îi e rău...

VRĂJITOAREA

Eu mor, frumoaso!

Talentul lui e-o băutură

25

Atât de tare, -ncât orice otravă,

Pe lângă el, pare o moare slabă,

Ce-i bună la digestie. Cu bine

Rămâi! Mă învește vâlul negru...

Tu, Shakespeare, blestemat să fii a scrie

30

Cu coada scorpiionului, prin veacuri.

(Intră Sorescu.)

Scena 10

SORESCU

Ce se-ntâmplă?

DOAMNA BRUNĂ

5 A vrut să-l otrăvească și-n urzeala-i
Ea singură s-a prins.

SORESCU

'S-o luăm de-aici.

Așteaptă măscăricii înțeleaptă

10 Vorbire. (*Către Shakespeare:*) Căci e ziua lor
Tot anul și se cuvine să-i cinstim cu vorbe.

(*Împreună cu Shakespeare târăsc Vrăjitoarea și-o ascund după perdea.*)

SHAKESPEARE

Aici, cât mai departe, să nu-ntepe

15 Hamlet, cu sabia, cum îi e felul.

SORESCU

(*trăgând cât mai departe trupul Vrăjitoarei*)

Așa-i. Când intră, inspectează-ntâi

Perdeaua, găurind-o ca pe-un șvaiter.

20 Dar n-a murit?...

SHAKESPEARE

Vede-a-vom. E o iasmă

Și șapte vieți ce are, ca pisica,

Pe toate șapte...

25

VRĂJITOAREA
(*gemând*)

Îmi e rău...

SHAKESPEARE

Auzi?

30

SORESCU

Dau primul ajutor?...

SHAKESPEARE

(*Probând fiertura.*)

Cu propriu-i gât, s-o aibă-n pază iadul.
Să ne-ocupăm de măscărici.

(*Intră Gălmă.*)

5

Scena 11

SHAKESPEARE

Cu toții

Să vină-aici buluc și să m-asculte.

GĂLMĂ

(*joială*)

10

Am un mic text și vi-l spun repede acuma, până a intra nefericiții de clovni și măscărici, căci nu vreau să le dau prilejul să rădă. Băgăm la foale și ne hlizim numai noi. Cine râde mai mult, trăiește mai mult. Zice că... acolo... nu știu unde... era un
unul de răspundea la toate întrebările, bunăoară, cât de grele. 15
Lîmpede, nu ca Pitia. Întrebai și primeai răspunsul pe loc. Și se prezintă unul. „Îmi răspundeți și mie la o întrebare?“ „Sigur că da.“ „Dar e cam grea întrebarea.“ „Oricât de grea.“ „Spuneți-mi dacă poteca e dulce.“ Stă ala pe gânduri, se frământă, 20
se frământă... „Trebuie să recunosc că întrebarea dumitale e cam ciudată... Dar de ce mă întrebi, dacă aia e dulce?“ „Sunt reprezentantul unei comunități de diabetici“... Ha, ha, ha.

SORESCU

Uită-te la el cum râde, ținându-se cu mâinile de burtă. 25

SHAKESPEARE

Râzi de propria-ți prostie...

TITIREZ

Am una și mai bună...

Se prezintă la Dumnezeu trei schelete...

30

SHAKESPEARE

Te rog să taci...

TITIREZ

(mormăie ceva foarte repede, apoi clar)

5 Și ultimul zice: „Eu sunt din Danemarca, dar, Doamne, cred că e o confuzie... Eu încă n-am murit...” Ha, ha, ha...

*(Intră vreo șapte pitici-măscărici. Se strâmbă, fac giumbuslucuri.)***Scena 12**

MĂSCĂRICIUL 1

10 Sodom de vise-avui, ca sfredeluşul
M-au ciocănit azi-noapte. „Scoală, că purceaua
E moartă în cotet”, mi-a spus o mreană.

MĂSCĂRICIUL 5

15 Și soarta vacii îngropând, lehuza
S-a ridicat și-a început a-și linge vitelul...

MĂSCĂRICIUL 7

Răsfulgul sec însă-o lovise, biata
Văcută...

MĂSCĂRICIUL 4

20 Ca floarea de silur în două ape
Scaldându-i-se ochii...

MĂSCĂRICIUL 2

Și purceaua... alături moartă...

SHAKESPEARE

25 Liniște, pleșcani!
Voi jefuiți și timp și înțelesuri!
Vorbeați pe șleau pe vremuri, cât de cât,
Măcar să-i spuneti vremii cât e ceasul,
Voi limbi de orologiu, ruginite!

De nu e zurbă, de-i belșug în tară,
Sau mari ocări colindă prin ogrăzi,
Putea, din gura voastră, afla riga.
Curtenii toți, cu gurile cusute,
Priveau la stărpiturile-nțelepte. 5
Și făcând zâmbre, chicoteau în taină...
Și-acum?

SORESCU

Să nu-i jignim, jigniți au fost de soartă.

SHAKESPEARE 10

Ați talosit ca proasta-n bălci, crezând
Că adevărul spus de voi contează.
De-o șchioapă boiul, hazu-i tot pitic
Și cocoșat...

15 Și fără dicție, rostind măscări
Dispare orice farmec... Adevărul
Trebuie spus de oameni nalti și zdraveni,
Cu șira dreaptă, creierul pumnal...

SORESCU

Idea-i bună, o băgăm în „Hamlet”. 20

SHAKESPEARE

Eu vă concediez, la a mea vârstă
Nu mai am timp s-aleg, din linguseli,
Fărăma de-adevăr ce strecurati,
Pe la urechi de nobili, la ospete. 25

MĂSCĂRICIUL 7

Vorba din gură ne-ai luat...

Tu însuți...

Vezi cât de greu s-alege-nțelepciunea...
Noi vorbe dulci nu mai avem de unde
Să scoatem...

MĂSCĂRICIUL 2

Hi-hi, hi! Este reprezentantul unei companii de diabetici.

SHAKESPEARE

Taci!

MĂSCĂRICIUI. 5

Cu tifta dai un an, dar nu o sută!

5 La pensie vrem să ieșim cu toții,

Tain de nu ne dai și tot e bine,

Căci noi mâncăm puțin, râzând din burtă.

MĂSCĂRICIUI. 3

Am repetat aceleași nesărate

10 Vechi glume – și nici una nou-nouță

Nu ni-i permis să spunem. Ca pitici,

Ne vom retrage-n liniște, la țară,

De-acolo, în pădure – și-o căsuță

Om face, din chirpici și foi de mică.

15 Juca-vom otuzbirul așteptând...

SHAKESPEARE

Duceți-vă și s-auzim de bine.

(Măscăricii ies.)

TABLOUL II

20 *(O piată în centrul Londrei. Mulțimea s-a adunat să vadă execuția răscu-
laților. Bat tobele, călăreții stăvillesc valurile de oameni care se scurg de pe uliți.)*

Scena 1

SHAKESPEARE

(intră ținând în mână dârlogul calului)

25 Hei, băiete, nu vrei să câștigi un ban?

COPIIUL. ȚINE-CAL.

(aparte)

Azi am noroc. N-am mâncat nimic de ieri.

(Tare.) Ba da, Sir. Dar nu țin să-mi încerc norocul aici.
Locul nu e băftos. 5

SHAKESPEARE

*(îi arată un ban)*Tocmai de-aia nu ți-l dau acum, ci când mă-ntorc... Altfel,
dai cu el în sus... și aici, oricum ai da, tot capul cade... Brr!
Ai dreptate, locul ăsta aduce ghinion. Ține-mi un ceas calul... 10
Și ca să-ți omori foamea, înfulecă jimbla mea de rezervă. O
țineam aici în desagă.*(I-o aduce.)*

ȚINE-CAL.

(apucă dârlogul) 15

Bine, Sir. E nărăvaș?

SHAKESPEARE

E nărăvaș, dar are blând nărav:

Trage la teatru. Drame vrea, comédii.

Cu botu-n traistă, ronțăie ovăzul, 20

Urechile-i ciulite, însă prind

Orice cuvânt: *(Jucând.)* „Iubito, dă-mi năframa!“

„Ah, m-a ucis!“ „Dar ce-am făcut, iertare!“

„Du talismanu-acesta“... „O, i-asemeni

Cu-al meu... Suntem, deci, frați...“ 25

„Eram, te las cu bine...“

ȚINE-CAL.

Ce piesă e asta, Sir? Vreau să știu... așa, pentru cultură
generală.

SHAKESPEARE 30

Frânturi din ce aude calul...

Și el, cu botu-n traistă, meditează

Că lumea e un drum și nu o scenă.
 Un drum ce fuge, fuge, printre vorbe...
 Dii, murgule, să prindem coada piesei!
 Ah, mă grăbesc... Te găesc aici, să nu fugi cu calul,
 E fermecat... dă cu copita.

TINE-CAL.

Ați auzit?

Băiatul care i-a ținut odată calul
 Lui Sir Thomas, când acesta s-a dus

La teatru,

L-a întrebat: – Ce piesă vedem astăzi, Sir?

– „Iuliu Cezar“, i-a răspuns.

Tu ține-mi aici calul, preț de patru ceasuri

Păzește-mi-l, să nu mi-l fure

Și-ți voi da trei șilingi.

Când s-a întors Sir Thomas,

Până să-ncalece el,

Băiatul Tine-Cal i-a povestit

O piesă despre Iuliu Cezar

Mult mai bună decât cea pe care o văzuse el.

– Am compus-o acum, cât țineam calul, Sir.

– Bravo, mă țacă, grozav ce-ai mai ticluit-o!

Na trei șillingi.

– Mulțumesc, Sir, nu mai costă nimic ținerea calului,

Întrucât mi-ați dat subiectul.

SHAKESPEARE

(râde)

Măi, dar isteț mai ești...

Semeni cu...

TINE-CAL.

Cică băiatul acela de-atunci, a ajuns om mare.
 Scrie piese, care se joacă la Londra. Îl cheamă...
 William Shakespeare... Ați auzit de el?

SHAKESPEARE

N-am auzit, că Londra este mare...

TINE-CAL.

Dar ce spectacol e azi, Sir, de ține așa de puțin, numai un
 ceas? Cum se cheamă... Nu c-aș vrea să compun și eu ceva, dar
 așa... pentru cultura mea generală.

SHAKESPEARE

N-are titlu... Dacă-ar fi să-i găsim unul, hai să-i zicem
 „Execuții la bardă pentru patrie și orchestră“.

TINE-CAL.

Comedic, Sir?

SHAKESPEARE

Pantomimă...

Dar, uitate, pierd timpul și nu mai prind loc în față...

Adică, prea în față-n față nu-i bine să fii... Tii!

Câtă lume s-a strâns! N-o să mai găsec loc nici pe la mijloc...

N-oi vedea decât capete pe umeri, nu și pe cele rostogo-
 lindu-se...

TINE-CAL.

Am auzit că i-a venit și rândul ducelui de Essex...

SHAKESPEARE

(nervos)

Te găsec aici... Mă duc, întârzi!

(Iese.)

TINE-CAL.

Cum seamănă cu-actorul ăla... Ah, cum îi zice?
 Care joacă la „Globul“...

*(Iese.)**(Intră Birmingham și Nottingham.)*

Scena 2

NOTTINGHAM

Echipa-ti, Birmingham, ți-o lasi și-n piață
Plăceri estetice la execuții cauți?

BIRMINGHAM

Echipa? Ha! O trupă amarătă
De ambulanți ce-mi terfeleau blazonul.
Numai belele, le ieșeau pe gură
Nu replici, panglici proaste. (*Trist.*) N-avem teatru!

„Duceți-vă, le-am spus, jucați la hanuri
Și complotați în curte, pe butoaie.“
Tu, Nottingham?

Asiști la scene de-astea?

NOTTINGHAM

Ia fel și corbul meu lasă din ghiare
A Thaliei statuie, cu ponoase.

BIRMINGHAM

Toți ducii, descotorosiți de teatru,
Îi vezi acum, pe mâini cu toți se spală.

NOTTINGHAM

Nu-s piese noi și nu avem nici public!

Doar polițai mascați în gură cască

Vezi la spectacole și orice vorbă

Ie sună ca o pușculiță-n care

Își strâng economiile lor, mândre,

Medaliile și un spor de leafă.

BIRMINGHAM

În Anglia e clar că, două veacuri,
Un dramaturg de soi n-o să se nască!

NOTTINGHAM

Dar piața, iată, plină e de viață,
Era să zic, de n-ar fi viața moarte.

BIRMINGHAM

Tot victime... și de-alde noi esteți!

NOTTINGHAM

(*râzând*)

Caști gura, însă nu te sui pe scenă.

BIRMINGHAM

De spui: „Mi-e sete“, ai jignit coroana.
Bat tobele, mulțimea se îndeasă.
Călări oșteni proptesc din greu, cu lancea,
Talazurile lumii curioase...

NOTTINGHAM

Amenință să se reverse-n piață...

BIRMINGHAM

Butucul l-ai văzut?

NOTTINGHAM

Cam câte cercuri

Are-un butuc burtos ce-atător vieți

I-i tocător, și leagăn și pădure?

BIRMINGHAM

O, multe!

Cică atunci când biata victimă își pune capul, numără rapid – așteptând lovitura trebuie să facă ceva, nu? – dar foarte rapid numără cercurile butucului. Și dacă îi ies cu soț, înseamnă că n-a avut noroc...

NOTTINGHAM

Și se resemnează?

BIRMINGHAM

Dacă mai apucă... Ah, scurtă mai e și viața omului!

NOTTINGHAM

A ducelui de Essex va fi într-adevăr scurtă...
 Pe cât i-a fost semeția de mare. (*Tobe, gălăgie.*)
 Iată-i, sunt aduși în căruțe. Stau în picioare cu fruntea sus...
 5 *Abyssus abyssum invocat!*

BIRMINGHAM

Aș! N-o să mai urmeze nimic. Va fi o lungă pace...

NOTTINGHAM

Ubi solitudinem faciunt, pacem appellant... Avea dreptate Tacit.
 10 Dar nu-l văd printre nenorociti pe duce...
 I-o fi iertat regina?

BIRMINGHAM

Cică-ar aștepta de la el un semn...
 Un inel, pe care i l-a dăruit...
 15 Dacă-l primește, înseamnă că flăcăul se căiește de fapta-i
 necugetată. Atunci, ea ar putea interveni...

NOTTINGHAM

Prea mândru ducele să cerșească
 îndurare...
 20 Sentința s-a dat de mult...

BIRMINGHAM

Da, dar regina tot târăgănează executarea...
 Într-adevăr, ducele nu se află printre cei purtați
 cu mâinile legate cu lanțuri, câte doi...
 25 Hai mai în față...

(*Ies.*)

(*Intră Corăbierul și Porcius, venind din direcția spre care s-au îndreptat
 cei doi...*)

Scena 3

PORCIUS

(*căutând din ochi pe cineva*)

Era pe-aici.

CORĂBIERUL

În ce mă privește... uită-te la picioarele mele... Nu-s crăcă-
 nate ca ale cavalerilor... Valurile pe care le încălec eu, nu
 strâmbă și nu scâlâmbâie țurloaiele, domnule. De-aia călătoria
 pe apă e mult mai sănătoasă decât cea pe uscat. De-aici și Iisus
 Cristos, când voia s-o ia pe scurtătură, mergea pe valuri... 10

PORCIUS

Nu pareți de prin părțile locului...

CORĂBIERUL

De prin *udul* locului n-aș putea fi.

(*Mândru.*)

Sunt corăbier american... 15

PORCIUS

(*preocupat de gândurile lui*)

Adineauri stăteau aici de vorbă un tip, cu pelerină și-un
 puști... A, spuneți că sunteți corăbier american? Ce mai e pe
 lumea cealaltă? 20

CORĂBIERUL

Igrasie, domnule.

PORCIUS

Nu înțeleg nimic. Vorbiți engleză, domnule corăbier? 25

CORĂBIERUL

Americana, domnule!

Călăul mi-a plăcut. Ager la mână. Da-n ochii victimelor
 câtă jale!

(*Iese.*)

(*Intră Ține-Cal.*)

Scena 4

PORCIUS

Hei, flăcăul! Măi, puțache... ia fă-te-ncoa!
 Vorbeai adineauri cu unul cu pelerină. Cam chel,
 5 fruntea ca o pagină de titlu, de statură potrivită...

ȚINE-CAL

Eu? Nici vorbă. Sunt mut. Surdo-mut.

PORCIUS

Hai nu-ți bate joc... Unde s-a dus?

10

ȚINE-CAL

A, corăbierul acela... A luat-o pe-aici.

PORCIUS

Nu ăsta... Omul cu pelerină... (*Mieros:*) E prietenul duceului
 de Essex... Și dacă regina nu l-a grațiat, el nu putea decât să...
 15 Dacă-mi spui, îți dau doi penny...

ȚINE-CAL

Vorbiți engleza, domnule? Nu-nteleg nimic.

(*Porcius iese.*)(*Intră Nottingham și Birmingham.*)

20

Scena 5

BIRMINGHAM

(*savant*)

Când asști la o execuție, ori victima trebuie să fie un nume –
 care să țină afișul –, ori călăul să fie celebru. Există o regulă și-n
 execuțiile astea publice. Nu atragi poporul, așa, cu Gălmă,
 care-l taie pe Sulică. Vax albina! Nu ți se taie capul bine, suferi
 toată viața.

NOTTINGHAM

E, câteva amănunte colo, ce mai contează! (*Văzându-l pe
 Ține-Cal:*) Mai încet, că ne aud copiii.

ȚINE-CAL

Sunt surdo-mut, domnilor.

5

BIRMINGHAM

Sulică îl taie pe Puțache! Vax...

NOTTINGHAM

... albina!... Așa e.

BIRMINGHAM

10

Venisem de dragul lui Essex, al lui Southampton... Ori-
 cum, niște nume...

NOTTINGHAM

(*râde*)

Și când colo – ei ne fac figura. Nu se prezintă!
 Deși erau trași în afiș! Ce nerușinare!

15

BIRMINGHAM

Or fi fost bolnavi. (*Râde.*)

NOTTINGHAM

Și-n locul lor – un oarecare Cuffe, un oarecare Lee...
 Un oarecare Shakespeare...

20

ȚINE-CAL

(*tresărind*)

Cuum?

BIRMINGHAM

25

L-au omorât și pe el? Parcă nu...

NOTTINGHAM

Dracu știe... De enervare că lipsesc capetele de afiș, am fost atent mai mult la călău. Pentru că surpriza a fost de data aceasta, dragă Birmingham, călăul.

5

BIRMINGHAM

Asta da.

Pe cinstea mea, acest flăcău merită o odă.

Nici n-a împlinit 20 de ani și ce călău destoinic!

NOTTINGHAM

10

Îți crește inima când vezi astfel de oameni de ispravă.

BIRMINGHAM

Adevărați stâlpi ai societății, aceștia care spânzură.

NOTTINGHAM

El a primit ordin să-l execute pe Shakespeare...

15

BIRMINGHAM

Nu... Precis nu. A fost scos din afacere.

NOTTINGHAM

Atunci pe ăsta... Cuffe. Bun! Putea, executând ordinul, să dea rasol c-o execuție de mântuială. Ei, bine, nu!

20

A arătat că se achită de această treabă, oarecum gingașă, cu toată convingerea.

BIRMINGHAM

Ba a depus atâta zel, că pieptul multora a tresăltat.

NOTTINGHAM

25

(*avântat*)

Executori zeloși, vă-nchin o odă! Dar, hai să-ți spun, că zici că de acolo unde-ai stat, nu s-a văzut bine... Buun! I-a îmbrâncit pe voinic spre butuc. A ridicat barda... Și-n loc să dea... se pune flăcăul și-ți toarnă o cuvântare, dovedindu-se
30 atât de iscusit la limbă, pe cât de meșteră i-a fost apoi și mâna.

„Priviți această fiară“ – a spus... Stai, chiar mi-am notat... (*Scoate o hârtie.*) Să trec aceasta în jurnalul meu... „E sănătos tun“, a zis. Azi-dimineață, udul i-a fost bun. Și doctorul, când i s-a uitat sub noadă, a constatat că trântii n-are. Scârnavia iarăși i-a fost normală... Pulsu-i bate zdravăn – puțin grăbit, din cauza acestei împrejurări. Deci tânăr, plin de viață, pleznind de sănătate, nu alta. Gras, rumen în obraji, – azi puțin cam palid, din cauza împrejurărilor. Cu toate acestea – a continuat călăul, adresându-se mulțimii –, *el va muri și încă degradă... (sublinierea lui)*. Dovadă, că nu doar de boli trebuie să ne ferim. Viața e complexă.

5

10

BIRMINGHAM

Da, „viața e complexă“... parcă am auzit și eu asta... dar bătea vântul și-i ducea vorbele în partea cealaltă.

NOTTINGHAM

15

Spre mine... Așaaa... Să vedem ce-a mai zis, că mi-am notat... Știi, pentru jurnal. (*Citește:*) „Și, culmea, moartea n-o să-i fie cea pe care-o așteaptă, cea de care e sigur! Căci, cum spunea un antic, „nu se știe în ce clipă poate lovi destinul și să nu fericiți pe nimeni, înainte de a muri!“.

20

BIRMINGHAM

A citat din memorie, desigur.

NOTTINGHAM

Da. Și-a continuat: „Iar ochii, am uitat să spun, îi sunt albaștri“. Și deodată i-a smuls vălul. Și pe cuvântul meu, erau albaștri... că vorba aia, m-am uitat în ochii lui... Da! Albaștri erau... Și el se uita la mine... la noi toți... cu ochi albaștri...

25

BIRMINGHAM

Și la călău, desigur...

NOTTINGHAM

30

Da, și la el.

BIRMINGHAM

Și la ce i-au folosit, că erau albaștri?

NOTTINGHAM

Stai să vezi... Dar ce spuneam? Așa... Călăul nu mințise...
 5 Căci ai văzut? Nu cu barda s-a achitat de greaua-i misiune...
 De formă doar o arătase... Căci, fulgerător, el un cuțit a scos
 și cât ai zice peste pieptul i-a despicat și inima mare roșie, zvâc-
 nind, a arătat-o mulțimii... Cum fluturi o batistă unor oameni
 dragi... Și victima, care nu se așteptase la asta, și-a văzut cu acei
 10 ochi albaștri ai lui inima cum bate. Roșie. Artist! Artist din
 creștet până-n călcâie! Avem nevoie de călăi destoinici, stâlpi
 ai societății ei... Victima, zău, m-a decepționat... Surprinsă
 de noua întorsătură – se aștepta să i se taie capul! timp de două
 minute a vociferat contra călăilor. „La spânzurătoare cu toți
 15 călăii“!, spunea... Ce vrei, om fără inimă...

(Se aud huiduielile mulțimii.)

BIRMINGHAM

Gloata face nazuri, auzi?

NOTTINGHAM

20 E, gloata tot gloată! Urlă puțin și-i trece.

(Ies.)

(Intră Shakespeare.)

Scena 6

SHAKESPEARE

25 Parcă pe aici lasai în grijă calul.
 (Strigă:) Băiete, Ține-Cal!

ȚINE-CAL

Aici sunt, Sir.

SHAKESPEARE

A fost cuminte bidiviul, spune?

ȚINE-CAL

Ovăzul l-a mâncat, dar fornând,
 Jucând pe loc, de parcă musca tețe
 5 L-ar fi-nțepat... Nu i-a priit, zău, zvonul
 Ce se-nțește...

(Se aud huiduieli: „Prea mulți călăi!“ „Huideo!“ „Ce bestii!“)

Calul ar vrea departe de măceluri
 Ovăzul să-și dumice-n tihnă, Sir.
 10 Așa de palid sunteți! Nu vi-i bine?

SHAKESPEARE
 (rezemându-se de un stâlp)

Cu calul meu sunt solidar, băiete...
 Dar mi-a trecut... Poftim! (Îi dă niște monede.)

ȚINE-CAL

Prea mult!

SHAKESPEARE

Primește-i.

ȚINE-CAL

Nu v-a plăcut această piesă, poate?
 Era să uit... (În șoaptă:) V-a căutat un nene.
 Vă urmărește. Grijă-aveți, e plină
 Azi Londra de borfași și cuțitari.
 E bine c-aveți spada-n teacă, Sir.
 25 Eu parcă v-aș cunoaște... Sunteți oare?...

SHAKESPEARE
 (îl mângâie pe cap)

Biete Ține-Cal, să nu scrii teatru.

(Iese.)

ACTUL III
TABLOUL I

Cabinetul lui Shakespeare: o cabină nenorocită de la Globul, recuzită, statui de împărați romani, costume din diverse epoci, măști, coturni, – totul în mare dezordine. Shakespeare stă pe-un scăunel, la o masă joasă, pe care se află hârtie, pene, cerneală. Sorescu se plimbă prin încăpere.

Scena 1

SORESCU

Lucrăm pe text?

10

SHAKESPEARE
(gata să scrie)

De bună seamă.

(Citind ce-a scris deja): „Hamlet de-al doilea“.

Îmi place titlul.

15

SORESCU
(modest)

Pe uliți mă plimbam, priveam tarabe,
Dar mintea îmi lucra, precum doar globul
Se-nvârte-ntruna, fără să simțim.

20 Deodată, mă opresc. „Eureka, vere!“.
Îl dibuisem și-am fugit să-ți spun.

SHAKESPEARE

Îți mulțumesc. În tinerețe însumi
Cloceam idei, ca un nagât cu coajă

De ou în cap, eram pe uliți zilnic,
Dar m-am crispat cu anii, îmi lipsesc
Ba comparații, epitete, nume,
Ba acel sos, care încheagă totul,
Cum marea, când îngheață, strânge-n sloiuri
Idei de vălurare, stânci, sirene.

5

SORESCU

Ne luăm cu vorba.

SHAKESPEARE

Da... În câte acte?

10

SORESCU

În câte-ncape-o scenă. Cât mai multe!

SHAKESPEARE

Dar fără dezlănarea din întâia
Mea versiune, ce din minti mă scoate.

15

SORESCU

Nu, lucruri bune sunt și-acolo, replici
O să păstrăm așa, cam o duzină...
Urzeala însă...

20

SHAKESPEARE

(izbindu-și cu palma fruntea lată)

Bine zici, urzeala!

M-a dat de gol și în impas mă-mpinse.

SORESCU

Păstrăm scheletul, dar mai punem două
Sau trei în jurul lui, proptele bine
Înfipte în realitatea piesei.

25

SHAKESPEARE

Nici cimitir să nu fie! 'mi repugnă!

SORESCU

Fantoma o păstrăm. Dar, mai întâi,
S-apară Hamlet, regele, ca umeras
Al umbrei, înțelegi? În carne, oase –

5 Și să domnească trei sau patru ani.

Cu Hamlet să discute, mititelul.

Ce nu-i chiar mic, căci face studii bune.

Și semne de țicneală, Hamlet, tatăl,

Să dea și el... în trei sau patru scene.

10 În felul-acesta, publicul, încetul

Cu încetul, ca oțetul

Pe limbă va simți acidul piesei.

SHAKESPEARE

Stai, acum și singur

15 Parcă-aș putea să-nsăilez

Tot actul întâi.

(Jucând:) „Cine-i acolo?“ „Stai!“ „Fantoma?“

Aș!

Sunt regele, neghiobilor! Visați

20 În timpul gărzii? Iată, pe terasă,

Cu fratele Claudius și fiu-mi

leșit-am iar, în piept să tragem largul

Acestei mări, acum în toiul nopții...

Și voi jucați țintar?! Uitați norvegii

25 Cum se-narmeză... Fortimbras, înhață-i!“

SORESCU

Nu, Fortimbras, îl ținem de surpriză.

E regele Norvegiei... Un nume

Banal... Horațio ori Păsăruică, punem...

30 Așa încât, în actul doi, când umbra

Apare... cei rămași în sală... Spun acum în proză, să nu-mi
pierd ideea – cei care au trecut cu bine șocul primului act, vor

fi familiarizați, atât cu înfățișarea personajelor, cât și cu țicneala
regelui, viclenia fratelui său (trebuie găsită o scenă din care va
reieși că acest Claudius e o vulpe șireată).

SHAKESPEARE

Am găsit-o... 5

SORESCU

Un moment să nu-mi pierd șirul...

Ce spuneam? Ah, mi-a zburat! Domnule, milord...

Stai puțin, frate... Așa... Asta voiam să...

Deci am fost întrerupt... Mi s-a frânt inspirația 10

exact în două, ca un iceberg care se lovește de pol...

pac! jumătate se dă la fund...

SHAKESPEARE

(*vinovat*)

Eu te-am molipsit 15

Cu găngăveala mea săcăitoare...

SORESCU

Am găsit! În actul patru, Hamlet fiul... a, îi băgăm în gură
mult mai multă filozofie. Să se dea-n scrânciobul minții din
belșug: atât ca filozof nebun – ori ca simulant de nebun, și de 20
filozof, da, da, cât și ca filozof în toate mințile. Îl tragem așa
fulger prin eleați, să-i aibă la degetul mic pe Xenofanes,
Parmenide, Zenon și Melisos... Deci, în final – să se căsăto-
rească – nebun de dragoste – cu Ofelia...

SHAKESPEARE

(*duios*) 25

Prea mult a suferit sârmana fată!

SORESCU

Și pruncul lor, pe nume iarăși Hamlet,

Să își răzbune mama-n altă piesă, 30

Căci mama, fericită doar o clipă
Va fi și groaznic parcele vrăjmașe,
Cu mâna moașă-si, curma-va firul...

SHAKESPEARE

(mirat)

5 Avea o moașă?

SORESCU

Moașă-nașă, creatură cruntă,
O Clitemnestră, sadică Gorgonă,
10 Privind spre tronul ei cu ochi de viperi.

SHAKESPEARE

Mutăm accentul pe buric?

SORESCU

Desigur,

15 Se mută-mpărații... mutăm accentul
Și noi, ca pe-un țăruș, spre-o nouă zare.
Hamlet va fi de paie – o unealtă,
A sorții... spune râncede-adevăruri,
Dar nimeni nu-l ascultă... Și, în furii,
20 Să se repeadă-n sala-n care teatru
Jucau actorii – și ei altă piesă,
Vedem cum le legăm – și-actori și public
De-a-valma, cu-a sa spadă, să îi taie.

SHAKESPEARE

25 O tragedie, totuși...

SORESCU

Foarte mare!

Să plângă zei, și scena, numai sânge,
Să ceară răzbunarea-n altă piesă...
30 Așa făceau și grecii, știi prea bine...

Destinul laț prindea Helada toată,
Că numai capre rămăneau pe coaste,
De n-apărea Aristofan să rădă
Și să dizolve-n hohot marea dramă...

SHAKESPEARE

(vesel)

Mi-e totul limpede. Rescriu și gata!
Mai mare nu-i plăcere ca rescrisul,
Când mâini prietenești se-ntind spre tine
Și ochi, ce, din afară, văd metehne,
10 Ti le arată limpede... Pe vremuri
Un cuvîntel de îmi clintea sufleurul,
Aveam coșmare nopți întregi... Ce vremuri
Stupide pentr-o fire receptivă,
Cum e artistul! Un burete, care
15 Așteaptă să-l îmbibi, să-l storci și iarăși,
Prin porii toți, să-i vâri sugestii, sfaturi,
Să-i spuie anume: „Scrie asta și-asta!”
Și geniu-ți prinde aripi... Deci, la lucru!

SORESCU

De iese bine, trecem și la „Cezar”,
Și dregem actul trei... *(sfârșit)* Să nu-l omoare.

SHAKESPEARE

Dar Plutarh ne învață...

SORESCU

Nu contează!

SHAKESPEARE

Dreptate ai, e-o piesă mediocră.
„Romeo și Julieta”, iar, simplută-i...
Mă tot gândesc, acum când mă clarific.
(Persiflând:) „Doi tineri au călduri, părinții însă
30 Stau rece-zid – împreunării sacre.”

SORESCU

Ideea e banală, pe-ndelete
 Refacem tot... Dar nu spun... Iată, mișcă
 Perdeaua, măscăricii ne ascultă,
 5 Și, de le dăm ideea, scriu ei piesa...

SHAKESPEARE

Se fură foarte mult în teatru astăzi!
 Vorbește-ncet!

SORESCU

(tainic)

10 Să-ți spun o raină-a vorbei cumpănite
 Care să placă secolelor toate.

*(Îl ia deoparte și discută în șoaptă.)**(Zgomote, glasuri. Intră măscăricii.)*

Scena 2

MĂSCĂRICIUL 1

Pădurea din Ardeni e-n flăcări!

MĂSCĂRICIUL 2

De la

20 O replică ce s-a întins ca focul...

MĂSCĂRICIUL 3

Apoi meteoritul de ieri noapte,
 Cu semn ceresc, moț pus-a catastrofei.

MĂSCĂRICIUL 4

25 Ești autorul replicii, se zice...

SHAKESPEARE

Și al meteoritului, vezi bine. *(Râde.)*

MĂSCĂRICIUL 2

N-ai scris tu „Prometeu“?

MĂSCĂRICIUL 4

I.-a spus pe scenă.

MĂSCĂRICIUL 5

Nu râde, că în juru-ți săpături
 Adânci se fac... Din groapă-n ștreang te saltă.

MĂSCĂRICIUL 1

(revoltat)

De ce ne-ai ars pădurea?
 Ce ne facem?

MĂSCĂRICIUL 3

Și cu pietroaie arunci din cer, să-i cadă
 În cap acestei țări?

TOTI

Huo! Huo! Afară!
 Din teatru!...

MĂSCĂRICIUL 2

Jos literatura
 Pe care-o scrie Shakespeare!

MĂSCĂRICIUL 3

El pitic, nu noi!

MĂSCĂRICIUL 1

(încet către măscăriciul 4)

Atins-am toate punctele lui Downtown, cred că ne putem
 retrace.

MĂSCĂRICIUL 4

(încet)

Mai huiduieste-l tu, ești bas pitic.

MĂSCĂRICIUL 1

(tare, cu dicție)

Huideo! Huideo! Huideo! *(căt-re ceilalți:)* Să mergem!

MĂSCĂRICIUL 3

5 Este un merit să-l înjuri pe Shakespeare!

(les.)

TOȚI

Ne-așteaptă Downtown. Hai, flăcăi!

SORESCU

10 Zău, piuitul mi-au luat!

SHAKESPEARE

Ce scenic!

Dar caracterul bufonilor! *(Gest de lebanite.)*

(Intră Doamna brună.)

15

Scena 3

DOAMNA BRUNĂ

(transfigurată)

Will! Să fugim! *(Găfâind.)* Vrăjitoarea s-a trezit. A scris o piesă și vrea să ți-o citească.

20

SHAKESPEARE

(uimit)

Să-și vâre piesa-n piesa mea? Ce-s teacă?

Placenta maică-sii, s-o nasc în chinuri?

Dar mai degrabă-un drăcușor codița

25

În rai prin borta cheii și-o strecoară...

SORESCU

E teatru-n teatru... o formulă...

SHAKESPEARE

Iasă! Hai! Mai iute...

SORESCU

Te lași de teatru tu, s-apucă alții.

SHAKESPEARE

5

Ci unde să ne-ascundem?

DOAMNA BRUNĂ

Asta a fost vestea bună pentru dramaturgia engleză.

(Desfăcând bratele.)

Dar mai am și-o veste rea! Atâta ți-e dosarul!

10

Te-au chemat să mai adaugi foi cu declarații...

Zic să fugim...

SHAKESPEARE

Atunci rămân.

(Intră un sol.)

15

Scena 4

SOI.UI.

Vin de la dezbateri. Cazul lui Shakespeare a fost clasat...
Care e Shakespeare? Care dintre dumneavoastră?

SHAKESPEARE

20

Eu...

SOI.UI.

Pentru moment – clasat. *(Tainic:)* Dar mulți dușmani ai, frate!

Pe câmpul de luptă – am trecut pe-acolo – nu e

25

Atâta forfotă cât e-n dosaru-ți...

SHAKESPEARE

(spășit)

Cred c-am greșit... Doresc să scriu mai bine

Din toată inima.

SOI.UI.

Mă duc, le spun!

(Iese.)

SHAKESPEARE

- 5 De-i pace,
Mi-oi piguli eu însumi scriitura
Și, lestul aruncând, rămână pură,
Cuvinte multe-oi scoate, ce-ntre timp,
Jignind limba engleză, se borșiră.
- 10 Dă, să mai rup o piesă...

(Rupe bucățele un text. Sorescu și Doamna brună încearcă zadarnic să-l oprească.)

TABLOUL II

Danemarca, noaptea, pe terasa castelului de la Elsinore.

15

Scena I

HAMLET

De somn sunt chiaun. 'Ntârzie fantoma.

SORESCU

(câscând)

- 20 Dar eu alături ți-s. Și-s numai spirit,
Că aş putea punând cearșaf pe vorbe,
Să sperii încă-o sută de palate,
Tiradele-mi umblând ca magaoaia,
Înveșmântate-n alb, albind ca varul,
- 25 Pe-ascultători cu crime pe conștiință.

HAMLET

(câscând)

- Mă tot gândeam, proptit în halebardă:
Din noi trei unul, zău, nu are-o doagă.
- 30 Unul sau doi... Ori tu, ori eu, ori Shakespeare...

SORESCU

Vai, Hamlet, ce departe-ți merge mintea
Cu sorcova!... Noi suntem zdraveni
La tertegută.

HAMLET

5

Dacă treji noi suntem
Și doagele nu ne-au plesnit, ia spune-mi:
Cum stăm de vorbă noi și ne-nțelegem,
Trăind în lumi și vremuri diferite,
Fiind ba plâsmuiri, ba inși în piele, oase?

10

SORESCU

Și-n plus mai așteptând și o fantomă!
Mi-ai speriat și somnul cu-ntrebarea-ți.

HAMLET

(patetic)

15

Nebun e Shakespeare?

SORESCU

Fugi de-aici!
El doage pentru-o Anglie întreagă
Ar face – și ar prinde-n cercuri mintea
Tigniștilor doar cât ai zice pește.

20

HAMLET

Atunci ori eu, ori tu?

SORESCU

(aparte)

25

E zăltat.

(Tare:) Nici unul, dragă – amice. Din balamale
Poate-i sărită vremea... Da, mileniul
Că, uite, ne-ntâlnirăm trei din anii
O mie o sută – aproximativ,

30

Tu, Hamlet.

O mie șase sute – Shakespeare și două mii eu, cu puțin noroc.

HAMIET

Da, un mileniu...

SORESCU

Bizareriile provin din faptul că, trăind în vremi diferite, ne
5 înțelegem ca niște contemporani... Formăm, cum s-ar zice,
aceeași tagmă... Cred că – au mai fost cazuri în istoria ome-
nirii – marile spirite și marile plâsmuiri se întâlnesc, pe câte o
punte de corabie ori pe vreo terasă, ca aceasta, în virtutea unei
legi a firii încă nedescoperită...

10 Există niște cute ale timpului, am citit asta într-o carte, care
fac să se atingă spirite, trăind la mari distanțe de timp...

HAMIET

Au asta nu-i țicneală?

SORESCU

15 Nu-i nici știință,
Dar ceva este!

HAMIET

Intru la idei,
Ca o fregată care-a luat apă,
20 Și scufundându-se, îi fug gazganii,
Dar prea târziu...

SORESCU

Așa cum Polul Nord atrage ghețuri
Aceleași vorbe-atrag aceleași gânduri,
25 Materia-nflorește aceleași stări,
Cristale ale minții, și probleme
Comune ca-ntr-o peșteră ne-adună,
Cu toții umbre...

HAMIET

30 'Ntârzie fantoma.

SORESCU

Taci! Pași se-aud. Dă-mi mâna.

HAMIET

Dărdâi de spaimă! Eu chiar, tăbăcitur
De-albeața de vedenii de fantome... 5

*(Intră Fantoma.)***Scena 2**

SORESCU

Iat-o!

HAMIET 10

(gâtuit de emoție)

Tată...

FANTOMA

Șaptesprezece lovituri de pumnal prin trupul lui Cezar, ca
șaptesprezece fântâni arteziene în inima Romei, și prin toate 15
sângele lui tâșni... Poporul, mii de torțe ar fi putut aprinde,
de la o singură picătură, spre a vedea ucigașii fugind...

HAMIET

Nu-i glasul tatei...

SORESCU 20

(speriat)

E însuși Cezar!

FANTOMA

Refă dar scena, Shakespeare! Dă-i lui Cezar răgaz să spună,
nu doar „Et tu, Brute?“, că-n puterea creației răpus a fost; și cele 25
din urmă cuvinte să-i fie mult mai multe... De ce să țină Brutus
un discurs mai lung decât al lui Cezar? A luptat el cu galii?

HAMIET

Ca varga tremur! Nu-nteleg.

SORESCU

Ti-explic

5 Pe îndelete... *(Tare:)* Ne confunzi, slăvite.
Dar fii binevenit, lui Shakespeare însumi
I-am spus că scena – aceea, cruntă,
Pe treptele Senatului, în grabă
A fituit-o. Vom reface omorul.

10

FANTOMA

De-atâtea secole nu-nchide ochii
Cezar, tot pregătind tăios discurs
Contra acelor conjurați bicisnici...
Răzbună-mă, o, Shakespeare!

15

SORESCU

I-oi transmite.

(Fantoma iese. Întuneric.)

TABLOUL III

*O tavernă într-o suburbie a Londrei. Nu departe, Tamisa face o buclă
20 și în acel loc se depozitează gunoaietele. Mișună derbedeii, cuțitarii...*

Scena 1

DOWNTOWN

(singur la o masă)

Nu departe

25 Tamisa face-o buclă, de cochetă. *(Râde.)*
Dospesc pe-acel maidan duhori și câinii
Se-mpiedică de cuțitași, ce-n taină
Își „uită”-aici poverile: vreun noatin,

Înjunghiat, căci le-a călcat pe umbră,
Vreun plăvan bălan, cu o găoază
Cât pumnu-n cap – căci n-a vrut să dea dijmă...
E bine-aici! Mă simt în larg. Duhoarea
O sug ca pe o țâță a Didonei...
De-ating maidanul, ca Anteu, prind aripi.

5

BLUR

*(intră c-o servietă slinoasă, dădora, se așază la masă,
lângă DOWNTOWN. Arătând spre servietă)*

10

Jupâne,-i am în tașcă pe toți.

DOWNTOWN
(frecându-și palmele)

Întocmim pâra.

BLUR

(în șoaptă)

15

Ieri seară-au fost văzuți strănși ciotcă, jucând „Oala spartă”,
„Capacul oalei”, „Oala-mbăierată”, sau cam așa ceva...

DOWNTOWN
(frecându-și mâinile)

20

Grozav. Zi-i, zi-î! Cam cum e?

BLUR

Nevinovat. Un joc de fetișcane,
Ce coarda sar...

DOWNTOWN
(râzând)

25

Ca să ajungă coarde!
Dar cum să-i înfundăm?

BLUR

„Capacul situației” numindu-l
I.ăsăm să se-nțealgă unde bate...

30

(Intră Porcius, un vlăjgan bubos cu fundul mare.)

PORCIUS

Stăpâne, gata-i știrea? căci m-așteaptă.
Noi mardeiași tocmit-am...

DOWNTOWN

Este caldă!

Nenorocirii, joacă... na, c-am uitat! Cleanca-fleanca!

(Către Blur:)

Chiar ei, Ben Jonson, Shakespeare?

BLUR

Aș, de unde!

Aceștia piese scriu și stau prin case.

DOWNTOWN

(enervat)

Îmi sare țandăra! Cu fofărlăca

Mă duci...

BLUR

Jupâne, ce ne oprește

Să-i denunțăm că se dedau la... asta...

„Capacul situației“... Să-i cheme,

Și să-i întrebe, până ghicesc jocul,

Sau altul inventează, pe-ndelete,

Că au imaginație flăcăii...

Deși-i tăiată, tot odat' cu cheful,

Să-i țină acolo, pân' le lăstărește.

DOWNTOWN

(potolit)

Mai vii de-acasă...

*(Scrie un biletel.)**(În timp ce scrie, Blur discută cu Porcius.)*

BLUR

Bubosule, pe unde-ți mai plimbi fundul
În două luni? Tamisa le încape?

PORCIUS

Vreau să-i dau în gât pe următorii...

(Arată o fițuică.)

BLUR

(Scârpînându-se în creștet)

Cam lungă-i lista...

Ce, stărpim o breaslă

De condeieri!?

PORCIUS

Bă, nene, noi rămânem!

Tu – erudit, poet – eu, Barosanul *(arată către Downtown)*

Al artei bulibașă, uns cu geniu.

Mai sunt și... *(Îi arată altă fițuică.)*

BLUR

(sceptic)

Nu au nume!

Nu ia la ochi orașul...

DOWNTOWN

(recitește, mișcând din buze ce-a scris)

E prea mult sos!

Lucrăm pripit, de-a-nboul chiar și sub

Capacitatea noastră de ocară.

BLUR

Ciolane vrei?

DOWNTOWN

Hai, scoate-le din tașcă!

BLUR
(*ingrijorat*)

A lui Marlowe misterioasă moarte
Duhnește-n târg...

5 DOWNTOWN

Ce vrei? Pântecăraia!
Nu toți au zile...

BLUR

10 I.-a durut stomacul,
A vomitat...

DOWNTOWN

Și-atât i-a fost! O luase
Prea tațos pe de-a-ntregul... Ptiu, ce geniu!
Ziceau nerozii... Și îl deochiară... (*Râde.*)
15 Ce scapă de la ciumă, în mormânt
De vii, noi îmbrâncim... Căci ciuma-i oarbă,
Dar noi avem doi ochi și știm pe cine
Aripa molimei să cadă, rece...

PORCIUS

20 Noi pentru insulă lucrăm, se știe
Toți care scriu mai bine, ticăloși sunt. (*Râde.*)

BLUR

Jupâne,-acum bănutul dă-mi. Să-mi cumpăr,
De pe-al Tamisei chei, vechi terfeloage...
25 (*Downtown îi numără câteva monede.*)

Numai atât?

DOWNTOWN

A întârcat bălaia!
Muncești puțin, nu-ți dau după nevoi,
30 Ci cât mă lasă biata-mi nevointă...

BLUR

Turbez.

DOWNTOWN

Degeaba! Nu pupi nici un penny
În plus, pân' nu îmi pui în palmă drama... 5
Drah-ma... că-i greacă tragedia...

BLUR
(*rugător*)

Mai dă-mi un sfânt nemțesc,
Un pol și-o grivnă... 10

PORCIUS
(*sarcastic*)

Milogu-i tot milog,
De-ar fi și tobă de carte...

DOWNTOWN

15 Nu, ci bagă-n glavă
Valoarea lirei noastre c-o să crească
Și cere muncă-ntâi, apoi salariul!
Să mergem, Porcius – vitel, nu scroafă
Cum numele te-arată – 20
Te alint, zău!
Capcane inspectăm, bârfim,
Mai tura-vura...
Și pările să le-asvârlim prin urbe,
Precum semănătorul rău neghina... 25
(*Cei doi ies.*)

Scena 2

BLUR
(*singur*)

Pereche hădă! Și-a găsit și sacul
Un petec pe măsură! 30

Mă înhăitez cu gugumani, șofile
 Din manta slavei, flendurele, zdrente!
 (*Scârbit:*) Cu Downtown, zis Periferie,
 Și-acest guitător, rămând în drojdii!
 5 (Rimând în drojdii e perfect valabil)
 Prost! Trag ponoase de la neamuri proaste,
 Care mă vor hamalul peticit
 Al deșantatei glorii măsluite.
 Jupâne,-ai încurcat-o cu mine! Ține seama.
 10 Condotier al penei sunt, bicisnic.
 Plătești, te fac și geniu.
 Te porți scârțar? Ca bolovani de gâtu-ți
 Potop leg de cuvinte bramburite
 Și în Tamisa neagră curgătoare
 15 Te duci la fund ca mreana.
 (*Numără banii din nou.*)
 Secătură! Ca la orbeți! Dar lasă, ți-o voi coace!

(*Intră măscăriciul 1.*)

Scena 3

MĂSCĂRICIUL 1

20 Sir Downtown nu-i aici?

BI.UR

Ci lasă-l!

(*Îi dă o monedă.*) Ți-a zis „scopit“. Hai să-l lucrăm.

25 MĂSCĂRICIUL 1
 (*furiOS*)

Scopit eu? Eu?

BI.UR

Ia minte, de asemeni...

30 Așa ți-a zis. Ai huiduit în dodii,
 Nu răspicat...

MĂSCĂRICIUL 1

Să-l răs-picăm!

BI.UR

Ascultă...

(*Îl ia de braț și ies susotind.*)

TABILOUL IV

Cabina lui Shakespeare de la teatru.

Scena 1

SHAKESPEARE
 (*rupând manuscrise*)

Și asta... Și asta... piese numai bune
 De rupt... De coapte ce-s, ideile artistice,
 Iată, s-aștern pe jos, troian, ca neaua.

(*Intră Sorescu.*)

SORESCU

Faci curățenie-n sertare, Will?

SHAKESPEARE

Îmi rup cămășile închipuirii
 Și desfășindu-mă de-a gândului bășici
 Ca miezul cepei ies din foi, în lacrimi.
 (*Arătând foile rupte.*)

Mă strâng ca o peninsulă, când dorm.

SORESCU

Fă-le uitate în sertare, frate.
 Ie vei citi – și-n alte stări de spirit,
 Poate găsești pasaje ce te-ncântă.
 Da, bune, rele, lasă-le să zacă!
 Nepoții le vor vinde-apoi, cu foaia.

SHAKESPEARE

Nu pot livra posterității slabe
 Imagini... Chiar și-n peșteră bizonii
 Sunt desenați cu mână mai dibace
 5 Decât a mele plâzmuiți cețoase.
 Nivelul exigentelor crescut-a
 Și deie Domnul critici mulți în preajmă,
 Zdrahoni ce dorm buștean și odihnită
 Li-i mintea, ca la proști. Deci știu prea bine
 10 Creației chichița... atât doară
 Că ei nu scriu... dar ochiul li-i format
 Pe capodopere și absolutul
 Știu să pătrundă-n fiecare clipă.

SORESCU

15 Ești blând cu-ai tăi chibiți...

SHAKESPEARE

Curate genii,
 Doar că nu scriu! Și drept au să-mi arunce
 Colea-n obraz paragina-mi din creieri.

SORESCU

(*furios*)

Înghită-i talpa iadului, dă-mi voie
 (*Scoate o listă:*) Pe-aceștia... Lista o lăsăm deschisă.

SHAKESPEARE

25 Ca muzica li-i numele-n urechea-mi.

SORESCU

Ei te-au vârat în criză... și acuma
 Te fac nebun, și râd, și își dau coate...

SHAKESPEARE

(*rupând*)

30 „Richard al treilea“! Hm!
 Ce prostie.
 Pălăvrăceală fără rost.

SORESCU

N-aș zice.

SHAKESPEARE

(*se așază, asudat, pe un scaun*)

Sunt piese de-nceput. Morman de replici.
 Mai bine nu puteam să scriu. Gândește:
 Tradiția ni-i slabă. În copaci,
 Acum cincizeci de ani, ne era limba
 Dramatică. La basme scotând limba.

SORESCU

(*Patetic*)

Teatrul renasterii engleze drag ni-i.

SHAKESPEARE

O, pentru uzul școalelor e-acesta!
 Abia acum, când am mai prins rutină
 Și-am obosit banalitatea, poate
 Tâsni ceva de soi...
 Acum poate-ncropesc vreo pesicioară...

SORESCU

Ai dat atâtea...

SHAKESPEARE

Nu privim în urmă.

Euridice-a noastră e în față...
 Nici cantitatea, știi, nu onorează.
 Distrugem tot, păstrăm o piesulică,
 Pe care-o tot lucrăm și bibilind-o
 Ani douăzeci, îți legi de ea un nume.
 Joci doar pe-o carte, ești cu mult mai mare,
 Decât de-ai scrie-o sută foarte bune.

SORESCU

Dacă-i și proastă, e cu-atât mai bună (*Râde.*)

SHAKESPEARE

Așa-i.

SORESCU
(*eneruat*)

Încurajăm deci lenea îngâmfată,
Prostia impotentă, bobul sterp?
5 Părerea ta n-o-mpărtășesc!

SHAKESPEARE

Mă iartă...
Sunt ametit... că-î rupere de oase,
Să rupi ce-ai scris o viață...
10 Călătorești, îmi pare. Ia, le-aruncă
Pe orice mare vrei! Să nu se-atingă
O literă de alta... Curgă versu-mi
Pe-oceanul planetar, visând povestea.

SORESCU

15 Cu Heraclit pe valuri, totul curge.
Dar plângi?

SHAKESPEARE

Nu-i curgere și plânsul?
Mă duc. Odată m-a bușit tristețea...
20

(*lese.*)

TABILOUL V

Londra. Ilocuința lui Shakespeare.

Scena 1

25 SORESCU
(*în șoaptă*)

E mână blestemată-aici. Spionii
Lui Sir Cecil tot mișună. Tocmit-au
Fecioare-vrăjitoare: psihologic
Război să-ți poarte, dând din cap că nu e

O replică de doftă-n cele drame,
Și vânturându-și țâțe, să atâte
Toată puștimea – bașca mardeiașii,
Care prin crâșme instruiesc prostimea,
5 Să-ți huiduie creația...

SHAKESPEARE

Mișcii!

SORESCU

Cu Francis Bacon ai avut vreo răcă?

SHAKESPEARE

10 Îl știu de filozof, lingând la curte
Tacâmuri de argint, cu cumpătare.
Dar nu l-aș crede-n stare...

SORESCU

Cunoști slova-i?

SHAKESPEARE

De când e cancelar, lipit de garduri
E zapisu-i...

SORESCU

(*îi întinde un sul de hârtie*)

20 Dar nu atât de-acustic, să ne-audă
Urechile din ziduri...

SHAKESPEARE

Încerca-voi...

(*Citind.*)

„El mișună de intrigi și viespar
De crime clocotind în al lui suflet,
Ce, inocent, le-așează, hm... coroană
Pe fruntea regilor... Mânjit pe cuget
30 Cu viața multor vieți nevinovate,
Tineri îndrăgostiți, sărind în săbii...

Pe-Ofelia o-neacă... siluită,
Laviniei îi taie mâini și limbă...

SHAKESPEARE
(*ridicând ochii*)

5 Sunt eu acela?

SORESCU

Nu, e tata mare!
Citeste, mârșăvia-i ce-i în stare!

SHAKESPEARE
(*citind*)

10

„Pe-Ofelia o-neacă, fără popă,
S-o-ngroape regele. Falstaff grăsanul
E ca o scroafă ce-și mănăcă purceii.
Deci bate-n grași – și-a tării bunăstare,
15 Dărăpănând-o...“ (*Dă să lase hârnia.*) Nu mai pot!

Mă-nghimpă
Ca mii de ace, glasul amortindu-mi
Și amuțindu-mi...

SORESCU

20 Zi-i...

SHAKESPEARE

Mai pe sărite...
Că din sărite-mi scoate minți și-mi sare
Din teacă spada...

25

(*Citind:*) „Pana-i? O insultă!
Răzbici pentru pușcoci, cu ură, versul,
Făcut să sune blând urechii noastre,
El l-a-ndesat pe tevi de tun, năpraznic
Și verbului pe buze foc el dându-i,
30 Precum la bălci în gură gaz smintiții
Iau și-i dau foc să-aplaude nerozii...“
(*Ridicând ochii:*) Sunt eu acesta?

SORESCU
(*ii arată un pasaj*)

Te descrie-ntocmai...

SHAKESPEARE
(*citind*)

5

„Un pirpiriu, nici nu îl bagă-n seamă
În piață precupeții, își ascunde
Sub stângăcia-i, ponoșeala hainei,
Ambiții cum de mult n-avu un rege...
El mișună de intrigi și viespar
10 De crime-mpărătești...“ (*Cu alt ton:*) Se repetă...
(*Citind:*)

10

„Împroșcă Roma, pângări Atena...“
(*Sărind.*)
„Fereastră oarbă-n bezna omenirii...“
(*Ridicând ochii.*)

15

Ce vrea cu toate-acestea?

SORESCU

Numai capul.

SHAKESPEARE

20

Nu-mi place stilul. Pompier e-acesta?
Pe el ce-l doare, ce-ar vrea el să stingă?,
Stingându-mă?

SORESCU

Să-ti amutească pana,
Ca, de pe capitoliu sfânt, o găscă,
Tăiată și servită la ospătu-i...

25

SHAKESPEARE
(*citind*)

„Se poartă rău cu solii, bădăran,
În scenă îmbrâncește regi bicisnici,
Ce vorbe de ocară au pe buze.

30

Curvăsăraia mișună-n palate.
Incestul, paricidul sunt o floare,
Într-o livadă găngavă de crime..."

SORESCU
(*imitându-l*)

5 Sunt eu acela? Hai, întrebă-acum?
Cu-așa raport și șaptezeci de Shakespeare
Către butuc buluc merg și adio...

SHAKESPEARE

10 Raport ai zis, raport?

SORESCU

Doar nu-i tiradă,
S-o spună un actor și-apoi s-o uite.
Este raportul lui, prin care-ți cere
15 Tăierea capului.

SHAKESPEARE

Cumplete vremuri...

SORESCU

20 Și ai fi azi o bună amintire,
Ba chiar slăvit, așa cu gura moale,
Și mai discret... „Grozavul Will“, s-ar zice,
„Păcat că s-a vârat în treaba aia...
Avea talent... dreptatea însă una-i...“
Și lucruri de-astea, le cunoști mai bine.

25 SHAKESPEARE

Și cum scăpai?

SORESCU

Să-ți spună – acest spânel. El, spiridușul
alb al lunii pline.

30 (*Intră Ariel, îmbrăcat în fantomă.*)

Scena 2

ARIEL.

Sunt Ariel...

SHAKESPEARE

Așa? Mai spune o dată
Că numele îmi place...

ARIEL.

Ariel.

(*Povesteste într-un suflet.*)

Văzând că este lată, o furtună
Am inventat, spărgându-le fereastra,
Hârțiile de pe birou zburat-au...
Pân' să-ntocmească altele... mânia
S-a domolit... muriră doar făptașii...
Cum bine știi... Mă duc, căci joc Fantoma
În „Hamlet“, c-au murit actori de ciumă
Și criză mare e de personal...

(*Iese.*)

TABILOUL VI

Londra, locuința lui Shakespeare.

Scena 1

SORESCU

(*se plimbă cu mâinile la spate, Shakespeare stă la o măsuță de scris*)

Pe-un caietel cuvinte ne-nțelese
Cu grijă scoatem. I.e deprimem sensul.

SHAKESPEARE

Vocabularul mi-i sărac, știi bine!

SORESCU

Prin antici scormonim, gășim citate
 Cu tâlc adânc – Seneca, ah, Ovidiu,
 Fântâni de-nțelepciune sunt – le punem
 5 Apoi pe toate-n gura unui Hamlet,
 A craniului gălbui...

SHAKESPEARE
(ridică mirat fruntea)

Și el vorbește?

SORESCU

10 Mai ales el! Căci e banal, groparii
 Să mai pălăvrăgească și pe scenă,
 Când ei în cimitire spun destule,
 Cu miez și fără miez... Pe când un craniu,
 15 Pe scenă doar își poate-aduce păsul...
 Și șocul va fi mare...

SHAKESPEARE

Brr! Ideea

Grozavă mi se pare... *(Timid:)* Ce să spună?

SORESCU

Așa... despre amor... viață... moarte...

SHAKESPEARE

Nu, despre moarte, nu...

SORESCU

Așa-i, tabuul

25 Acesta grav să-l urmărească veșnic,
 E un blestem... Să caște gura-a spune,
 Dar să n-apuțe... căci secretul morții
 Și craniile trebuie să-l țină...

30 Încolo, să tot turuie, ce-i trece

Prin hârcă... Tot în maxime s-o țină.
 Hamlet să-și ia notițe, firoscosul.

SHAKESPEARE
(râzând)

Pe mândrul prinț să-l văd
 5 băgând în glavă
 Ce-i spune-o terțecută veche, seacă...
(Îngrijorat:) Dar cum vorbește?

SORESCU

Craniul?

SHAKESPEARE

Aparatul fonic?

SORESCU

Pe scenă sunt modalități multiple...

SHAKESPEARE

Vocea sufleurului... De nerăbdare
 Ard să-i creez un rol și încă strașnic!
 Atâtea profanări de cimitire,
 Morminte răscolite, moaște sfinte,
 20 Furate noaptea și batjocorite
 De cei mișei, să aibă-acum o voce,
 Printr-un reprezentant al lor să-și strige
 Afară din mormânt blestemul...

SORESCU

Totuși

Să nu ne-flăcărăm... Să se descurce!
 Să spună și-una și-alta...

SHAKESPEARE

Gras e rolul...

Dar cine-l joacă? Ce actor acceptă?

(Pauză.) Să zicem că sunt craniul... Ia ascultă...
Adică, nu... Mă trece o nădușală
Ca gheața rece... Joacă-l tu...

SORESCU

5 N-am chef acum... Dar stai, vreodată
Ai fost într-un ospiciu? Cu smintiții
Stătuși de vorbă?

SHAKESPEARE

Doar cu cei ce-s slobozi.

10 Amici ne sunt, sau șambelani, sau sfetnici...
Să zicem că-s nebun și tu ești doctor...
Să vii în turn, să ne consulți, căci suntem
Vreo șapte-acolo-n cămăruța aia...
Și-nchidem ușa... și ești prins acolo...
15 Dar scena s-o jucăm... Eu sunt *Nebunii*.
(*Mai potrivit e rolul decât Craniul.*)

SORESCU

Și eu sunt Doctorul...

SHAKESPEARE

20 Chiar așa...

SORESCU

Începem...

SHAKESPEARE

(*începe să țipe*)

25 Hei, doctore!... Degrabă vii, căci, iată,
Mi-am pus piciorul după gât și nu pot
Să-l mai dau jos, mă strânge ca o gheară
De vultur... Au! Doctore...

SORESCU

30 Aici sunt, gata, ce e?
Scolii balamucul în picioare, prună?!

Nebunii dorm acum la miez de noapte,
Cu mințile sub cap, ca biete perne,
Ce-atât de mult le-au frământat în mână,
Că penele ca plumbu-atârnă grele...
5 Și-abia au ațipit și tu spargi ziduri
Cu vocea ta, hodorogesti țaria!

SHAKESPEARE

Picioru-mi ia de după gât! Mă strânge
De gât piciorul meu, mai rău ca ștreangul.

SORESCU

De câte ori ți-am spus să nu faci Yoga?
Poftim! (*Îi desfăce piciorul.*) Ești liber, acum umblă.

SHAKESPEARE

(*se repede la Sorescu, îl prinde și-l imobilizează*)

Aha, te-am prins! Deschide, bă, fereastra!
(*Întrebător.*)

Îl joc eu și pe Nebunul al doilea?

SORESCU

Desigur! Și pe al treilea și pe ceilalți.

Ți-am spus

Că sunt vreo șapte-opt în celulă...

SHAKESPEARE

Fereastra am deschis-o! Dar sunt gratii...

Deschid și gratiile? Ah, ca ceara,

În mâna noastră zdravănă, se-ndoaie:

25 Tu ține bine zgripturoiul acela! „Îl țin! Așa! Așa!
Așaa! Așa! Mai na și-o labă!“

Dă-i! Dă-i! Căci el

Ne pune lipitori, și ne ia sânge,

Aripi de lilieci ne dă drept hrană...

30 Veniți să-l azvârlim... Țineți-l bine...

SORESCU

Prieteni, stați! Nu vă pripiti ca proasta
La măritiș. Să m-aruncați din turn vreți?

SHAKESPEARE

5 Întocmai, vraci scârbavnic! Și asta chiar acuma.

SORESCU

Dar unde vă e mîntea, nu pricepeți?
Dacă mă azvârliți de-aici, de la înălțimea asta, eu mor!

SHAKESPEARE

10 Păi, asta vrem. Să crăpi, tu și toți doctorii
Din lume... Inclusiv anestezistul Pitpalac.

SORESCU

Foarte bine... Dar nu știți că, atunci când moare, omul se
gătește? Pune pe el ce are mai bun? Cum să m-aruncați, așa,
15 cu hainele astea? Mă duc, să-mi pun toalele de moarte și vin
și mă omorâți. Dar, zău, o să vă căiți... Doctor ca mine...

SHAKESPEARE

N-o să ne căim! Du-te de te schimbă, lasă-ți hainele astea
jogoase și vino să dăm cu tine de-aici din turn! Dar repede, un'
20 doi, până nu cresc gratiile la loc... (*la alt ton:*) Ce zici?

SORESCU

Foarte bine! La improvizație faci progrese pe zi ce trece.

SHAKESPEARE

Cred că rolul nebunului doi, ăla care zice
25 „Dă-i! dă-i! Căci el ne pune lipitori și ne ia sânge“ putea
fi jucat și mai expresiv... Aici nu prea am fost în formă...

SORESCU

Nu-i poți interpreta cu aceeași intensitate pe toți nebunii...
Însă, în general, cum ziceam... merge... Facem progrese...

SHAKESPEARE

După câte îmi dau seama, cuvintele trebuie să aibă un anu-
mit tâlc, să fie expresive, pline de naturalețe.

SORESCU

Gata, astăzi. Data viitoare va fi și mai bine. Compunere 5
pentru acasă: „Nevestele vesele din Windsor“.

SHAKESPEARE

(speriat)

Nu, singur nu îndrăznesc... Schițez așa o mică piesă în
cinci acte... Și-o definitivăm tot împreună. 10

(lese.)

ACTUL IV

TABILOUL I

Danemarca. Vrăjitoarea și Camelia pe câmp.

Scena 1

5

GĂLMĂ

Hei, Vrăjitoareo, cine e copila,
Ce, ca pe-un brâu, o târâi după tine?

VRĂJITOAREA

Privește-o bine. *(Râzând.)* Ghici, ciupercă ce e?

10

GĂLMĂ

Ciupercă, ea? Zău, c-aș mânca o viață
Compot de hribi de-ar fi ca ea –
O bucățică de-asta – de ciupercă
Prăjită!... Se murează? c-aș mai ține-o

15

În saramură, pentru ceea viață.

VRĂJITOAREA

Tu, Gălmă, măscărici, îți vezi de cale!
Copila la măscări nu face față.

GĂLMĂ

20

Să deie dosul, dacă...

VRĂJITOAREA

(scuipă)

Ptiu, te ucigă,
Fumul părțucii... Te aude fata...

(Se apropie Camelia, arătând o buruiană.)

5

CAMELIA

De-i Poala Maicii Domnului aceasta,
Cu ea freca-vom stupii, la roire...

VRĂJITOAREA

Asta-i, fetică... Roiniță-i acolo.

10

(Arată într-o parte a scenei. Camelia se duce și culege buruieni.)

GĂLMĂ

De n-aș fi fost la-ngropăciunea bietei
Ofelia, aș zice... că...

VRĂJITOAREA

15

Așa, mai vii de-acasă...

GĂLMĂ

Sfinte Prepute, ce asemănare!...

VRĂJITOAREA

E sora ei mai mică.

20

GĂLMĂ

Ce făptură!

Mersul Ofeliei, la fel mijlocul,
Gropițele-n obraji...

VRĂJITOAREA

25

Mai mult ea râde

Și-o fire mai pornită spre lumină
Firea i-a dat... E-un clopoțel...

GĂLMĂ

Să-mi sune

Și mie, când mă scol...

VRĂJITOAREA

Ba ție-n dungă

De ți-ar suna și-un clopot, adormită

Îți va rămâne mintea! Ptiu, că bleagă-i!

GĂLMĂ

Venisem să te chem degrab' la Londra.

(Tainic:) Lui Shakespeare mușchii i-au căzut, nici pana

Nu poate s-o mai salte... Iar e-n criză,

Frumoasa zice să-i aduci fiertura...

(Privind la cer:) Furtuna se-apropie! Pe valuri

Voi dârdâi-n corabie. Ce-ți pasă!

Tu vii pe sus, pe mătură...

(Arătând spre sus:)

Ea știe

Că are doică-o vrăjitoare?

VRĂJITOAREA

Bună-s

Cu ea... Cu tine – zgripturoaică,

Ci cară-te de-aici, cu luntrea-puntea.

Dau lecții de menaj bieteii copile

Și peste mine ai intrat, la ore,

Și mi-ai răpit un sfert de ceas.

GĂLMĂ

Plec.

VRĂJITOAREA

Valea!

(Gălmă iese.)

Ce neciopliți sunt măscăricii de astăzi!

Scena 2

CAMELIA

(apropiindu-se cu un braț de flori și buruieni)

Să-mi spui, pe rând, cum se numesc acestea...

VRĂJITOAREA

Frumos buchet! De-o să găsim într-însul

Cătușnică și limba mielului, înseamnă

Că te măriți degrabă...

CAMELIA

(rușinată)

Doică, vorbe

De-acestea să n-aud...

VRĂJITOAREA

Visezi tu unul,

I-o dibui, ea gaica, l-o aduce,

Călare pe-o vergea... *(Râde:)* 'N genunchi să-ți ceară

Mâna... Ia te uită-aici.

(Luând plantele una câte una și aruncându-le:)

Acestea-s: zârnă... spânz... și otrătel...

Ghizdei, inuță... scrob și pațachină...

Iată și brânca ursului... omán.. pribolnic...

Și tătăișă... flocoșică-i asta...

Cretușnică... hm... vindecea (pe tăietură

Dacă o pui, se vindecă și-ți trece),

Salata malului și limba vacii... Fato,

Dar multe-ai strâns, așa, într-o clipită!

CAMELIA

Cătușnică găsiși?

VRĂJITOAREA

Vai, nu...

5

CAMELIA

Nici limba?

VRĂJITOAREA

Nici limba mielului... Dar ce-i cu tine?
Ești palidă.

10

CAMELIA

Nimic,... O presimțire,
Ca un vânt rece, m-a izbit în față.
Nu cumva geamăn îmi va fi destinul
Cu-al surioarei mele, ce-o tot plângem?

15

VRĂJITOAREA

Ascultă de-a mătușă-aici: tot carul
Norocul și-l va răsturna-n ograda-ți.
Vei face-o nuntă mare, căci s-arată
Flăcău la așternut... sorbestrea, iată...

20

Și nopticoasa asta... (*Aparte:*) Sunt de moarte!

CAMELIA

Ce bine! Dar să nu vorbim, menajul
Întâi să-nvăt a-l face... Spune, doică,
Bărbații ce mănâncă?

25

VRĂJITOAREA

Vino-aproape.
(*Și sopteste ceva la ureche.*)

CAMELIA

Ah, m-am roșit! Mănâncă și clătite?
Cu miere?

30

VRĂJITOAREA

Cu miere, sigur, dar clătite bine! (*Râde.*)

Și lâna apei, buciumiș... acestea-s.

(*Arată câteva plante.*)

Dau și paparei gust...

5

CAMELIA

Știi ce... pe Hamlet,

I-am tot văzut cu un străin...

VRĂJITOAREA

(*gest de lehamite*)

10

Ci lasă-i...

CAMELIA

(*îmvingându-si timiditatea*)

Cine-i străinul? Mi-a vorbit o dată...

Este de neam?

15

VRĂJITOAREA

Posedă... cunoștințe

'N domenii vaste... Nu știi ce domenii...

Dar nu-i de nasul tău... Lipsesc o oră...

Tu vezi, să fii cuminte... Sunt în preajmă.

20

(*Se iscă un vârtej, iese.*)

Scena 3

CAMELIA

Apare și dispore în vârtejuri...

I.a vârsta ei, se ține-așa de bine!

Iubitul eu mi-l voi ghici în versuri...

(*Scote din sân o carte, se întinde în iarbă și citește.*)

Ce singură-s!... Dar versul îmi dă aripi.

25

Muzica lui de-ar face să răsară
 Cătușnică-n această poeniță
 Și limba mielului... (*Râzând:*) Dar proastă-s, Doamne!

TABL.OUL II

5 *Londra. Locuința lui Shakespeare.
 Shakespeare la o măsură, în fața foilor albe, Sorescu plimbându-se prin
 încăpere.*

Scena 1

SORESCU

10 Îți trebuie-un fior, o exaltare,
 Care să-ți țină ochii băț în zarea
 Ideii. De-un ciudat frison să tropăi,
 Precum alergătorul ce-ar sta-n loc,
 Ducându-și sieși vestea, mii de leghe.

SHAKESPEARE

(*sfârșit*)

15 Nu mai am suflu, înțelegi odată?

SORESCU

20 O, de-ar avea cât tine-un fluviu falnic,
 Cum Dunărea-i, ajunsă la vărsare,
 Cu suflul tău s-ar arunca în mare
 Și-ar curge încă, fluviu mult, o dără
 Lăsând în urmă, marea-ngenunchind-o!
 Ești fluviul care-și caută oceanul,
 25 Nu-ți umili atâta harul, Will!
 Pune-l la treabă doar, dă-i spații albe.

SHAKESPEARE

Blazat mă simt. O surdă oboseală
 În piept m-apasă. Port pe dinăuntru

Azi platosă... Și-i una ce te-ndoaie
 Și pieptu,-n loc să-ți apere de praștii,
 Și de săgeți, junghere și bombarde,
 Pe toate, lacomă, în piept, le-adună.
 Mi-i inima o peșteră, în care
 5 Cer liliecii bezna nopții... Asta-ii!
 Lumina, vezi, le sângeră pupila,
 Când dorm cu capu-n jos. (*Zâmbind amar:*)
 Și-s prinși de replici...
 10 Și moțâie și cer să sting lumina.

SORESCU

O, taci, să nu-mi spui asta! Parcă-s eu,
 În clipele de-adânc năduf pe soartă.

SHAKESPEARE

Atunci, să plângem amândoi. Un cor
 Mai economic, mic, de buzunar,
 Spre uzul tragediei personale.

SORESCU

Sunt lacrima și tu ești fluviul, frate...

(*Plâng amândoi, frătește. Intră Doamna brună.*)

Scena 2

DOAMNA BRUNĂ

Dar ce se-ntâmplă?... Doamne, de-ar muri,
 Deodată toate-a voastre personaje,
 25 Răpuse ca de ciumă și n-ați plânge,
 Cu lacrimi mai amare ca acuma...
 Știri proaste-n târg?

SORESCU

Iacă-așa o jale
 Din bun senin ne-a prins...

SHAKESPEARE

Nefericirea

Ce-n sâmburele vieții roade fructul
 Cascada-și slobozi... Atât de singur
 5 E omu-n fața morții!... *(Plânge și mai tare.)*

DOAMNA BRUNĂ

Când n-ai treabă...

10 Ia să trudești, în han, s-astepti clientii
 Și vorba deșuchiata să le-o-ntorci,
 Învaluită-n ceară, ca guzganii,
 Când buzna dau în stup... Ajunge, gata!

SORESCU

Când intră o femeie, sus moralul!
 Cu mâna parcă-ai ridicat un vâl...

SHAKESPEARE

15 Un giulgiu...

SORESCU

Frumoaso, stai pe-aproape... „Muza!”
 „Muza!”

20 Striga-va inspirația, „Thalassa!”
 Cum au răcnit holpiții, văzând marea.

FRUMOASA BRUNĂ

Mă duc, căci dă în foc...

(Dă să plece.)

SORESCU

25 De-o merge bine
 Ieși la aplauze...

SHAKESPEARE

Ne-om lua de mână...

DOAMNA BRUNĂ

Așa îmi placi, Will...

(Iese.)

Scena 3

SORESCU

5

Ia ocnă iar!

Căci nu e gata piesa...

SHAKESPEARE

Dictează tu, până îmi intru-n mână.

SORESCU

10

(incurajându-l)

Adu-ți aminte versuri ca acestea:

„Ne ia-n robie gânduri viața, dar și ea

E manechinul vremii, ce la rându-i

Tot măsurând dezastre se topește

Și gând, viață, vreme, ca un abur

Pe firul ierbii...” Am închis citatul

Frumoase versuri, le-ai compus tu singur...

Hai concentrează-te.

SHAKESPEARE

20

Dictează-amice.

SORESCU

(scoate niște cărți și le întinde pe masă)

Uitasem... Peste ele-ți arunci ochii...

Nu strică o gimnastică-a minții...

Mai scriu și alții. Au scris, se va mai scrie...

25

SHAKESPEARE

(răsfoiește plictisit una din cărți)

Mda!... „Iliada“ -i veche... Am citit-o...
(Alta carte.) Și pe-asta, tot așa... mă lasă rece,...

5

SORESCU

Aici e buba... Să-ți ascuți iar simțul Lecturii...

SHAKESPEARE

(câscând)

Am citit enorm...

10

SORESCU

Desigur,

Dar trebuie, când scrii, să nu fii singur...
 Cărți bune-nfulecând și cărți prea proaste.

Căci cele bune, bune-s că există,

15

Iar celelalte-ți biciuie crunt nervii,

Ca măturica-n baia finlandeză,

Și enervându-te grozav, calmează

Și sângele-ți, viu, creierul irigă...

SHAKESPEARE

(neatent)

20

Oximoronul ce-i?

SORESCU

(didactic)

Quintillian...

25

SHAKESPEARE

Stai, nu îmi spune! Știu...

Oximoronul...

Este atunci când... *(Răsfoind altă carte:)*

Iată-l pe Seneca.

30

Tâmpit elev avu acest profesor

De tragedii...

SORESCU

Ce soartă, mă cutremur!

SHAKESPEARE

Să-ndopi un biet cretin, cu groapă-n creieri,

Cu tot ce grecoteii, mai subtil,

5

Creat-au în milenii de cultură...

Să-i porți ȕcalul ȕinerii de minte,

Să-i dai cu biberonul spuma slovei,

Și el crescând... O, Doamne, ce nemernic!

SORESCU

10

O malformație congenitală,

Ce Roma vru s-o amelioreze...

Arzând ca un fitil... ca mii fitile...

SHAKESPEARE

Pe Nero, deci, să-l crești la piept și Șarpe

15

Acesta dovedindu-se că este...

Te-nchizi în baie singur și-ți tai vene,

Fără centurionii celui care

I-ai turuit ce e moral în viață...

SORESCU

20

Da, Seneca, ce tragedie viața-i!

Cu mult mai împlinit îi fu...

... Rotundul.

SHAKESPEARE

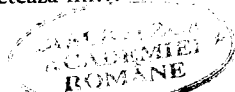
(inspirat)

25

Ah! piesa asta eu o scriu! *(După o pauză:)*

Dictează-mi...

Până îmi intru-n mână...

SORESCU
(*enervat*)

Ai răbdare.

Nu-ncepem zeci de planuri, ca ratații.

5 Cu „Hamlet“ să sfârșim...

SHAKESPEARE

O intrigă-amoroasă este musai

În orice piesă, cât de filozoafă...

10 (*Pe gânduri:*) Pe cine să iubească Hamlet, dacă
Ofelia-i o curvă?

SORESCU

N-am spus asta...

SHAKESPEARE

Nu e suficientă pentru o dramă

15 Modernă. I-o puiată de fecioară...

Înnebunește publicul în sală,

Sub scenă sar butoaiile din doage,

Tot așteptând să ia inițiativa

Ea, măcar ea, și să-l trântescă-n iarbă

20 Pe-al său logodnic, cu incontinență

Verbală...

SORESCU

Zi-i, că tonu-mi place,

Dar nu vulgarizăm...

25 SHAKESPEARE

Păcatu-mi antic!...

(*Pe gânduri:*) Să se petreacă, paralel, idila...

Dintre Claudius și Gertruda?

SORESCU

Asta

30 Ar fi ca o mâncare încălzită,

Rămasă de la praznic, de la nuntă

Și iarăși încălzită... nu e bine!

Și printul s-ar înfuria mai tare...

Să chibzuim...

SHAKESPEARE

Ia scena de iubire

Sunt ori timid, ori grosolan... Hangița

Mi-a stors, isteată, vlagă și sonete.

Lămâia spartă-n pumn e mai bătoasă

Decât condeiu-mi... Pana ia și scrie

Gingașe scene de amor năvalnic:

Să plângă teatrul tot, necheze caii

Afară, așteptând în van stăpânii,

Furați de intrigă și de iubire...

SORESCU

Mă rog, dacă insiști... Cam câte sute

De versuri?

(*Intră Doamna brună.*)

Scena 4

DOAMNA BRUNĂ
(*către Sorescu*)

Stai, mai bine jucăm leapșa,

Sau capșa, baba-oarba, oina, tenis...

(*Tainic:*) E una-n preajmă, bântuie ca sfinxul

Ce, pe rotile pus, întreg deșertul

Cu sine Cezar l-a cărat, de-aproape

Să-l studieze...

SHAKESPEARE

Nu știam... E-n Plutarh?

DOAMNA BRUNĂ

Will, fugi, te rog!

SHAKESPEARE

Vreți să rămâneți singuri.

5 *(Acces de furie.)*

Rușine n-ai, te fâțâi, dai din șolduri,

Sulemenită cu cârmâz ești toată,

Vorbești în vârful limbii... Un sân scoate-ți

Și semeni cu-acea firmă: „I.a formarea

10 Ideilor...”

DOAMNA BRUNĂ

(rece)

Tu, Shakespeare, ai nevastă!

De ești gelos, eu i-am aflat adresa

15 Demult... Scriu un bilet și Londra

Cu turnu-n jos se-ntoarce într-o clipă...

Căci ca un vifor vine...

SORESCU

(impăciuitor)

20 Gata, gata...

Deci, tot vă mai iubiți... *(Lui Shakespeare:)*

Să știi un lucru:

Surori neprihănite-s pentru mine

Amantele amicilor. N-au sex...

25 Prietenia-i floarea sfântă-a vieții...

SHAKESPEARE

Iertare... Fu o toană... Însă... iată!

(Îi întinde un biletel.)

SORESCU

(citește)

30

„În timp ce, conștiincios, îi scrii sonete
Cu cel mai bun prieten ea... se-ntinde

Cât nu e plapumă s-o mai încapă...

Nici arcuri la trăsură... să nu se frângă...

De-atât zbucium sufletesc...“ Mișelul!

DOAMNA BRUNĂ

(plânge)

5

Taci! Clevetirea limbii de șarpe are...

SHAKESPEARE

Ca un pumnal m-a sfredelit...

Să spună

Că n-am talent, admit, *(se înecă de plâns)*, dar nu „încorno-
10 ratul upon-Avon...”

SORESCU

Vezi că pieri și ritmul!

SHAKESPEARE

Ducă-se!

15

SORESCU

Știu scrisu-i:

E Downtown zis Periferie.

SHAKESPEARE

Chiar după stil îl poti ghici, așa e.

20

DOAMNA BRUNĂ

Venisem să v-anunț că-asteaptă afară
Și trage cu urechea, o vădană.

(Iese, intră Idele lui Marte.)

Scena 5

25

SORESCU

(mofluz)

Avem de scris...

IDEILE

(face semn să-și vadă de lucru, merge într-un colț al încăperii și rămâne mută, privind la ei).

SORESCU

(încercând să se poarte degajat)

Așa, așa... deci versuri... câte sute?

(Fredonează o melodie.)

Un soldățel avea o iapă

Cam chioară...

10 De la război venea acasă

Spre seară...

Un soldățel venea spre casă

Călare...

Una cu o coasă

15 Îi iese-n cale...

Ea pe jos...

O urcă-n șa

Și tot așa...

El: „Nu ești moartea? zău așa,

20 Mă trec fiori prin coasa ta...” (Râde forțat.)

SHAKESPEARE

Cam sumbre versuri... Gîngășă idilă,

Cum îți spuneam, să-nsufletească actul

Al treilea măcar... (Arătând către Ide:) O știi?

25 E mută?

SORESCU

E... Idele lui Marte.

SHAKESPEARE

(speriat)

30 În aprilie?

SORESCU

Si-n iunie, și-n august, mai, decembrie,

Mereu va fi cu noi... A-nchiriat

Această scenă pentr-un an... ori șapte...

N-am vrut să-ți spun de la-nceput, prin preajmă

A fost mereu...

SHAKESPEARE

Cu ciuma asta-n spate

Eu nu creez!

SORESCU

Purtarea îi e blândă...

SHAKESPEARE

Aduce ghinion! E reaua piază.

SORESCU

Vechi superstitii...

SHAKESPEARE

Cezar făcea bine

De le credea.

SORESCU

Săde-ntr-un colț...

SHAKESPEARE

Femeie-i?

SORESCU

Iuni, marți și miercuri. Sâmbătă-i fecioară

Duminică-i bărbat, așa se zice...

SHAKESPEARE

Ah, mă sufoc... Ci taie-mi o fereastră

În insula aceasta betonată.

SORESCU

N-o-ntărăta. O fată de-mpărat
Poate c-a fost... Ursită a-ți fi cobe...
Tie și mie... tuturor o vreme...
5 Până blestemul trece...

SHAKESPEARE

Cum să scriem?

Ianus cu două fețe-i blând copil

Pe lângă-această stranie făptură

10 Ce sexu-și schimbă... tot întinerind

Cu an ce trece... devenind fecioară

Din hoască fleortăită... Nu la cap,

Ca Ianus, e ambiguă... Brr! Zeus,

Ce bolovan îmi dai! O pietricică

15 Sisif căra... Chiar în sanda. Eu – iată!

SORESCU

E-un personaj! apreciază darul

Ca dramaturg... e vremea generoasă!

SHAKESPEARE

20 Vorbește gros, duminica? Paiată

Îmi trebuie, la teatru, la intrare...

SORESCU

Vorbește rar. Iar corzile vocale

Depind de zilele din săptămână...

25 SHAKESPEARE

Și noi cât vom depinde de nărvu-i

De a cobî, de a atrage molimi?

SORESCU

Puțin... Pân-om deprinde-amenințarea-i.

30 La urmă, obișnuindu-ne cu răul.

Ca viermele în hrean, om duce-o bine,
Normal ne-om bucura de libertate...

SHAKESPEARE

Cu magaoaia asta-n cărcă nu s-avântă
Pegasu-mi. Priponi-voi mândra pană
5 De-un leuștean...

SORESCU

(cătire Ide)

Ne lasă. Așa-i omul,

Când prima dată-l ia de piept necazul...

Vociferează,-și iese din sărite,

Urechile-i pocnesc, se înroșește...

Și Shakespeare om și el îi... deci îl iartă...

SHAKESPEARE

Am înțeles că ne vestești grea jale...

SORESCU

(ia de mână arătarea, dă s-o scoată, blând, din scenă. Aceasta se opune.)

SHAKESPEARE

(enervat)

Rămâi aicea, până-ai face floare,

Ca vinul prost în cofe nespălate,

Ce se acrește brusc, în drum spre gură.

SORESCU

Și și culoarea-și schimbă (Lui Shakespeare:)

Jucăria

Dă-i-o! Și-n grabă o să plece, zău, căci are

Mult de cobit, căci Idele-s pe-aproape...

(Scoate din tască o jucărie, i-o dă lui Shakespeare, acesta joacă frumos rolul
îndrăgostitului oferind buchetul iubitei. Idele pleacă.)

Scena 6

SHAKESPEARE

Azi e femeie. Miroși zambila.

Hai s-o băgăm în piesă...

5

SORESCU

(scârbit)

I-as-o, frate...

Poate, mai spre sfârșit, să-nghete lumea

În sală... 'n plină vară... Chibzuiește:

10

Avem Fantoma, Craniul...

SHAKESPEARE

Uite, roluri

Nu l-am compus... Îl lași în a mea seamă...

SORESCU

15

Mai vii acum... cu asta... Magaoaia...

Plus Vrăjitoarea...

SHAKESPEARE

Ah, și ea!...

SORESCU

20

Macabru

Se-ncalecă deci toate-aceste duhuri...

Și nici un danț al morții nu-i, nici „Hamlet“.

Să chibzuim. Se supără danezul

Că viața-i împănăm cu amănunte

25

Prea à l'américaine...

SHAKESPEARE

Așa!?

SORESCU

Un daimon

30

Îmi spune: „Nu-l lăsa să-și piardă geniul“.

Eu fac ce pot, dar te ajuți și singur...

SHAKESPEARE

(trist)

Urmează să mă-njunghii, precum Brutus...

SORESCU

Ci limba mușcă-ți, preluăm clișee?

5

(Pe gânduri:) Ce-o fi o fi, și știe numai zeul

De-o fi mai bine ce va fi să fie...

(Pe alt ton:) Ce-a fost, n-a fost. Ce n-a fost a fost și ce este – asta este.

SHAKESPEARE

10

Stai, o idee am...

SORESCU

(sceptic)

Dacă-ar fi bună...

(lese.)

15

SHAKESPEARE

Visăm în draci. Când vii, când morți.

Ia urmă

Ne naștem iar și visul se-nterupe...

Și ne-nțeles rămâne, ciopârțindu-l,

Marele somn, prin care trecem, cărduri...

20

Scena 7

(Intră Blur.)

BLUR

Să vezi și să nu crezi: Atârnă-n ștreang

Jegoșii Porcius și Downtown

În poarta teatrului „I.a ochiul scurs“.

25

SHAKESPEARE

Nu-mi amintesc de ei...

BLUR

Te tot lucrară.

Vitali atârnă: unu-n dreapta porții,
Iar celălalt în stânga, la intrare

5 Bilete parcă-ar vinde, ori semințe. (*Râde.*)

Au luat pedeapsa care ți-o cerură.

Tie și altora atâți, încât

Al urbei vătășel, din pepeni scos,

De-atâtea mincinoase pâri, ce zurbă

10 Făceau în târg, a judecat trei cazuri,

Pârâșii și pârâții punând față

Și măsluite pricini, josnicii,

Minciuni, izvor de nedreptăți și crime,

Ieșind, precum păduchii, drept în fruntea

15 Numițiilor...

SHAKESPEARE

Ci numele li-l uită.

BLUR

Le-a dat pedeapsa ce-o cereau întruna

20 Tot pentru alții... Foarte greu atârnă,

Când spânzurat ești, ce-ai făcut în viață!

(*Intră Corăbierul.*)

Scena 8

CORĂBIERUL

25 E-o scenă foarte nostimă la teatru,

Se dau în vânt doi, care scot limba

La spectatori mai mult. Aș vrea s-o cumpăr.

Ideea. Stâlpii, funiile, numărul anume

De bâțaieli. Și stârvurile-asemeni.

30 Din lumea veche, car în lumea nouă

Tot felul de drăcii... Cât ceri?

SHAKESPEARE

Din viață-s

Aceste scene, ia-le cum îți plac.

Realități eu nu vând...

BLUR

(*către Corăbier*)

Bate laba!

Eu ți le vând și ieftin.

CORĂBIERUL

Mai dăunăzi,

Să fie-un an? Am cumpărat butucul

Ce i-a slujit de pernă unui duce,

Și barda-nsângerată și călăul.

La urmă, piața toată-nchiriind-o,

Pentru un timp, venit grozav mi-aduse.

BLUR

Ce fler! Corăbier, ești un geniu!

De vrei, eu morți cu metru ster îți vând,

Ci nu le căuta naiv în piese.

Acest pârlit de autor... copil e...

Dramele mari nu-n teatru, ci la poartă-s,

Hai la cei doi. Din preț ne-om înțelege.

(*Ies.*)

Scena 9

(*Intră Gâlmă și Titirez, ținându-se de mână rușinați.*)

SHAKESPEARE

Mireselor, ce-mi stați, așa spășite?

V-ați logodit cu moartea?

GĂLMĂ

Aș!

TITIREZ

Cu aia...

5 Care-i reversul morții?

GĂLMĂ

Viata nu e,

Am controlat.

TITIREZ

10 Avem o rugămintă.
Sunt două gemene pe-aici, pe-aproape,
Copile mândre, coapte pentru-Amor,
Deși cam crude...

GĂLMĂ

15 Paisprezece ani!

TITIREZ

Da' agurida dă gust bun pe limbă.

GĂLMĂ

20 Ne fă, deci, gemeni, în această piesă,
Să ne-ocupăm de gemenele-acestea.

SHAKESPEARE

Voi gemeni! (*Râde.*)

TITIREZ

25 Hai, moșeste-ne drept gemeni,
La noi să tragă gemenele, altfel
Nu ne iubesc...

SHAKESPEARE

Să vă moșesc, destinul prea târziu e!

TITIREZ

30 Ne-ndrăgostim de ele... pân' la capăt!

GĂLMĂ

Ne dai doar dezlegarea... ești și nașul...

Că ne-nsurăm...

Încurcăturile le facem singuri...

TITIREZ

De nu-i iubire-n piese, tragi oblonul

La teatru și te culci.

GĂLMĂ

Cu amândouă

Eu m-aș căsători, de-ar sta-n putere-mi.

SHAKESPEARE

Să între prima.

(Titirez iese și se întoarce cu Mary.)

MARY

Eu, fără surioara-mi, nici o clipă

Nu stau aici! Căci parcă aș fi goală,

Când ea lipsește.

SHAKESPEARE

Du-te și adu-o.

(Mary iese, intră Valy.)

VALY

Dar unde-i surioara-mi?

GĂLMĂ

(lui Titirez, încet)

Nu-i tot aia, care-a ieșit?

TITIREZ

Dacă-s leite, cum să știu, mă, Gălmă?

GĂLMĂ

Când ne căsătorim, le facem semne
Pe ici pe colo... să le poți cunoaște...

VALY

5 Noi când visăm și dimineata visul
Ni-l povestim, minune: e același!

SHAKESPEARE

Așa e la-nceput. Și ei, tot gemeni,
Cică-ar fi fost și, iată, rablagire
10 A gemenicii... Unul gras și mare
Și altul slăbănog, bătut în creștet.
Doar mintea geamănă le e în pozne...

GĂLMĂ

Ai interes să ne bârfești, amice?

15 SHAKESPEARE

Sunt buni de-nsurătoare. Vă cer mâna.

VALY

Mă duc, să văd ce spune surioara.
Noi am visat doi feți – nu aschimodii...

20 GĂLMĂ

Stai, stai să-ți explicăm, căci frumusețea
E mai ascunsă la bărbați... Nădragii.

(Valy iese.)

SHAKESPEARE

25 *(râde)*
Ce fac cu-această scenă-n „Hamlet”? Nu știu.
Sorescu de n-o taie aș lăsa-o.
Treci pe verdeturi, ai ieșit din iarnă.
De-apuci și cucul, păcălit e anul.

ACTUL V

TABLOUL I

Londra.

Scena 1

SHAKESPEARE

(istovii)

Cunoști cum e sonetul.

Scrie șapte,

Din partea mea. Căci zilnic cere unul
Și-s deselat.

SORESCU

Sonete-nchipuite?

Închipuirea mea nu e în stare
Să-ți calce-n urmă! Va ghici pecetea
Că-i alta, căci femeile ochi buni au.

SHAKESPEARE

E cap de biblică, nu de critic,
Sistemul ei de așteptări stricat e. *(Ofiează.)*
N-o să observe oda de comandă.

SORESCU

Tot eu să i le duc?

SHAKESPEARE

Tot tu...

SORESCU

'Ncerca-voi.

5

TABILOUL II

Oxford. Ia han.

Scena 1

ANNE

10 Din partea lui, iată-n genunchi cer mâna-ți
(*Ingenunchează.*)

DOAMNA BRUNĂ

Nu te cunosc, femeie! De cinci zile,
Tot dai ocol, ca uliu în ogradă,
De sus, când vede pui lăsați de cloșcă.

15

ANNE

Ci te-am iertat... Mândria înfrângându-mi,
Chiar eu la tine vin... să îți cer mâna...
În lume, Doamne, n-a mai fost soție,
Pentru-al ei sot să meargă pețitoare...
20 Soția lui Priam mai blând lovită
De soartă-a fost...

DOAMNA BRUNĂ

Hecuba? Nu mai spune!

El te-a trimis? Și laș e?

25

ANNE

El nu știe...
Și-ncet, că-l deranjăm... Lucrează-alături,

Aici, la han... Mi-au spus grăjdarii-n taină.

Scrisorile acestea-i dai... (*Scoate un pachet de scrisori, legate cu panglică*) le vâre-n piese.

(Plânge.)

Mai grea de ele parcă-i despărțirea... 5

DOAMNA BRUNĂ

Isterică muiere, te ridică!

Moralul la pământ ți-il!...

(Soția se ridică.)

ANNE

(rugătoare)

10

Ia-l, îi faci un bine!

Și scrisului îi ești mai cu priință...

Și ici și... fetele... Iudith e-un înger,

Nu-i dimineată-n care ea, portretul 15

Văzându-l, să nu-ntrebe: „Tata unde-i?”

„Și-a refăcut căminul și butuci el

În plita inspirației îndeasă...”

Ce pot să-i spun?... Te va-ndrăgi, știu bine.

Iar cealaltă va sări de gâtu-ți,

Cu giuvaerele ce el te-ncarcă,

Să se răsfețe: mângâind obrazu-ți,

Să zică: „Ești frumoasă, nu ca mama...”

(Plânge.)

20

DOAMNA BRUNĂ

Ah, inima mi-o rupi... Ci șezi alături,

Să chibzuim... Eu nu-l iubesc...

25

ANNE

Ce dacă!...

De te iubește el, cu-atâta icnet

Și-l faci să sufere... îi e de-ajuns! Durerea

Creația-mboldește... O, sărmanul,

30

N-o s-o mai ducă mult... Tresare-n somnu-i?
 Mai scuipă sânge? Mai vorbește singur?
 Am pentru el un leac... Eucaliptul
 E indicat. Îi faci, din coaja-i zeamă.
 5 Și-i dai trei picături la ceai, și-o cană
 De vin cu miere fiert...

DOAMNA BRUNĂ

Cunosc reteta...
 Dar cu bărbatul meu, dacă se-ntoarce,
 10 Cum mă descurc?

ANNE

Te-ai măritat iar, gata!
 Hangițele se desmărită-n grabă.
 Femeia la răscruce, nici chiar dracul
 15 N-o poate-ntrece-n farmece... Cam asta-i...

(*Intră Sorescu.*)

Scena 2

SORESCU

(*către Doamna brună*)

20 De ieri te cat în tenchi, să-ți dau sonetul.
 E-un giuvaer, îl știu pe dinafară...
 Un geniu, când iubeste-i și mai geniu,
 Cum peste foc, când foc pui, se atâta
 Miezul fierbinte: soarele pălește.

25 DOAMNA BRUNĂ

Spune-i nevestii lui, de-acum 'nainte
 Să-i scrie... Chiar și-n proză să-i vorbească.
 Iat-o!... De șapte ori am schimbat hanul,
 De șapte ori ne-a dibuit... Femeie-i!

SORESCU

(*aparte*)

Ce mândru chip, cum stau așa alături...
 Mă rog... amoru-i chior și-mbrobodește...

DOAMNA BRUNĂ

Ce zici, să mă mărit cu Will?

Aceasta-i

Dorința doamnei lui...

SORESCU

Dar fără acte,

Nu s-ar putea? Măcar așa, o vreme...
 Până cu „Hamlet“ terminăm... Procese,
 Divorțuri, trambalări de catrafuse,
 Partaj, discuții oarbe pe veselă,
 15 Îl scot din mână iar...

SHAKESPEARE

(*de afară*)

O rimă-n „codru“
 Cine îmi dă?

(*Intră.*)

Scena 3

DOAMNA BRUNĂ

O rimă?

O rimă foarte rară

Te-asteaptă-aici... (*O arată pe Anne.*)

ANNE

(*arătând-o pe hangiță*)

Ea ți le dă pe toate...

SHAKESPEARE

*(n-o observă pe nevastă-sa. Aparte)**(Privind chiorăs spre Sorescu):* E iar aici.

Mereu găesc prilejuri

5 De-a fi-mpreună. Nu mai pot! Vezuviul,

Pe lângă ce-am în piept, e-o stropitoare.

DOAMNA BRUNĂ

Ești palid, Will...

ANNE

10 Pierzi nopți în șir, și vracii

Ți-au spus-o clar... Au vrei să mergi cu dricul,

La teatru, să te-mpingă mort pe scenă?

SHAKESPEARE

(către doamna brună)

15 De ești ca lacrima și nu gheena,

Ce cearcăn de pucioasă pune lumii,

Un ghiocel de ești peste întinderi

De-nghet, vestind, prin nervi, cocorii,

Arată-atunci batista!...

DOAMNA BRUNĂ

(aparte)

20 Vai, naframa!

SHAKESPEARE

Ca varul albă te-ai făcut, din vine

25 Tot sângele fugi, sporind marea

Minciunii lumii. Taci și tremuri, vargă,

Și sfârcul sânilor descrie cercuri

Ca-n apă, când arunci, nebun, o piatră...

DOAMNA BRUNĂ

30 Ci stăpânește-ți furia...

SHAKESPEARE

(orb de mânie)

Batista!...

ANNE

Ah, Dumnezeu! el scoate spada,

5 Cu spada goală-n mână e o fiară...

Și mai ales când scrie totu-mpunge!

SORESCU

Să n-o ucizi!

(Scoate din buzunar batista.)

De-i vorba de aceasta,

Aceasta e la mine... când la deget

Eu m-am tăiat, cu-o foaie de in-folio,

Și degetul mi-am prins în cartea-ți groasă,

15 Ea m-a legat degrabă, ca o soră...

DOAMNA BRUNĂ

Să nu văd sânge, nu suport durerea

Aproapelui...

SHAKESPEARE

De-aproape, cât? Hai, spune!

(Privind batista:) Foarte bine

Că ai păstrat-o... O puteam ucide,

De n-o găsea acum, într-o clipită.

M-am liniștit...

SORESCU

Dă să-ți țin eu spada.

(Îi ia sabia.)

Dar, frate, ce-ți veni, așa deodată?

ANNE

Când e gelos, nu doarme și prepusuri

30 În mintea-nfierbântată se nasc, mii...

Și eu, ce-am pățimit!... o vânătaie
Să-i scot din cap... Aici pe șold, căzusem,
Mi-au trebuit trei ani... ce jurăminte!

SHAKESPEARE

(căt-re han-gi-tă)

Mi-e clar acum. Cum mai lucrează bârfa!
Dă-mi spada, cleveticii toți piftie
Mă duc să-i fac...

SORESCU

Acuma, lasă-i, lasă-i!

Ia naiba cu vărsările de sânge!
Destul că eu m-am fost tăiat la deget...

ANNE

(lui Shakespeare)

Eu o idee mi-am format. Acuma,
Mă duc acasă. Ne găsești acolo.
Eu croșetez flanele, să fac zestre
Copilelor, ce cresc și îți duc dorul.
(Plângând.) Eu te-am iertat și gloria e bine
Să te găsească-n casa ta, o, Will...

*(Iese.)***Scena 4**

DOAMNA BRUNĂ

O, Will, te rog să nu-mi mai iei năframe...
De te consumi atâta, pentru-o cărpă...
O zdreanță, cu arnici... Cum sunt uitucă,
Le uit pe pernă... cine știe unde...

SHAKESPEARE

Dar cine-a fost femeia de se duse...

SORESCU

(căt-re Doamna brună)

Vezi? Mai distrat ca tine-i el. Vorbește
Un ceas cu a sa soată... Zău, e-un înger!
Și n-o cunoaște...

SHAKESPEARE

(bănuitor)

Deci nu era cu tine...
Am zis că e nevastă-ta și palme
Să-ți dea mă așteptam... Deci... ea...
Sărmana!...
Cum m-a găsit?

DOAMNA BRUNĂ

(alintându-se)

Îmi iei doar giuvaeruri.
Ia Londra știu o stradă... Ce tarabe!
Și toate c-un sclipici, de îți iau ochii!

SORESCU

Mă duc în târg, să caut comparații,
Metafore, și mâine, citim piesa...
O împănăm, o dregem și-i dăm drumul...
Dar, înainte de-asta, totuși Hamlet
E bine s-o citească și el...

SHAKESPEARE

Doamne,

De când dar personajul pe-autor
Îl controlează și își dă avizul?

SORESCU

Așa e regula în piesa asta.

TABLOUL III

Danemarca. Elsinore.

Scena 1

HAMLET
(*enervat*)

5

Să nu aud, ți-am spus, de Shakespeare ăsta!
 Și eu, ce fiu li-s și nepot și slugă
 Și victimă – să stau să-aștept călăul?

(Tăinic:)

10

Mă trimisese-n Anglia barbară,
 Vasalii să mă gătuie...

SORESCU
(*plictisit*)

Se știe.

15

HAMLET

Și asta? Dar de unde?

SORESCU

Află multe

Un om ce mai citește câte-o carte.

20

(Înviorându-se:) Ci tocmai daravela asta ShakespeareAr vrea s-o schimbe... Victima fantomei
Ești, frate...

În hăt te poartă ea... O nălucire!

Îți spune: „Fă așa!“ „Acum, ucide!“

25

Și dacă precedentul se creează,
 Fantomele trecutului vin toate,
 Răsar din hrube, ziduri sparg, hidoase,
 Cer răzbunări la răzbunări...

HAMLET

Prea bine!

SORESCU

Și moartea prin fantomă, decât trasul
 În țeapă-i mult mai groaznică...

5

HAMLET

Prea bine!

Ne tragă în fantoma lui trecutul!

SORESCU

În masă devenim marionete
 Ale urzelilor de mult pătate
 Cu sânge roșu. Cei pieriți în chinuri
 Vor face cor în fața ușii noastre,
 Dictând o răzbunare-n lanț... Cu crimă
 Să cântărim greșelile? Fă pace
 Cu-a ta conștiință.

10

15

HAMLET

Nu-nteleg.

SORESCU

Pricepe!

Și pricepând, îți lasă planuri baltă.
 Ofelia de n-a murit... oprește-o
 C-o vorbă bună, cere-i mâna grabnic,
 Căci Himeneu la rătăcirii balsam e,
 Pentru femei... Polonius...

20

25

HAMLET

Ci dus e!

SORESCU

Căiește-te în public! Fă-i mormântul,
 Mai tare decât bronzul... *aere perennius*.
 Acesta-i planul nostru.

30

HAMIET

(dârz)

O prostie!

5 Ce-i scris o dată-i scris pentru vecie,
Căci soarta ștersături nu face-n frunte...
O, altfel ne-ar fi fruntea toată-o rană,
Un palimsest, ce-i veșnic carne vie!

SORESCU

10 Acum, că te ascult, îți dau dreptate.
Dar autorului îi du refuzul,
Tu personal, că-mi dă în cap cu Globul,
De-i spun curat că este în eroare.

HAMIET

15 Mă prind că îl conving. Mă du la dânsul,
Să-i spun mai bine să cunoască viața!
Și-n psihologica realitate
Să intre ca în brânză, nu ca-n pește,
Ce de la cap se-mpute... Zău, mișcare
20 Mai multă-ar trebui acestei specii
Zisă de scriitori... I-oi spune-n față.

SORESCU

Corabia-i în port.

HAMIET

25 Am rău de mare
De când cu Rosencrantz și cu... pirății...

SORESCU

Există-o vrăjitoare de serviciu
În orice Shakespeare... *(Strigă:)* Cotoroanțoo!

(Un mic vârtej, apare Vrăjitoarea.)

Scena 2

VRĂJITOAREA

Ho, frate, ce tot țipi, căci nu dau velșii!
Mergeam spre Londra, m-ai întors din cale!

HAMIET

(aparte)

Vorbește cu vârtejul! Zău, un tip el!

SORESCU

Ne du la Shakespeare; via stratosferă.

VRĂJITOAREA

(suflă)

U-hu-u! U-hu-u!

*(Se iscă un vârtej.)**(Lui Soresecu:)* ... Surplusul de bagaj nu-l car în cărcă...

Azi sunt curenți contrari literaturii

În aer și-i și Golfstreamul potrivnic.

(Vârtej.)

TABILOUL IV

*Într-o tavernă din Londra.**Mai mulți actori, la o masă. Veselie mare.*

Scena 1

RICHARD

Îi ține sub papuc. Auzi drăcoica
Ce-a mai scornit?

FLY

Zi-i, Richard...

HEIFER

Nu ne fierbe!

RICHARD

5 La hanul ei, l-așază la o masă,
 Mai într-un colț, îi dă hârtie, pană,
 Și vin cocoane și-i comandă: „Mie
 Fă-mi un sonet, băiete... dar mai lung“.
 (*Răsete.*)

FLY

10 Și alta, mai fășneată: „O baladă,
 Parcă-aș pofti...“ A treia...

HEIFER

(*tuguindu-și buzele*)

„Eu – o glossă...“

RICHARD

15 „Ai luat comanda, Will?“ face hangița.
 „Vezi, scrie repede și bine... știi tu.“
 (*Haz.*)
 Și el, săracul, „muzele“ măsoară,
 20 Le cântărește... Creieru-i lucrează.
 Invocă nimfe... (*Se îneca de răs.*) E o nimfăraie
 În capul său, cum ceața peste Londra!
 Le toarnă poeziile... Pe tavă,
 Hangița le servește... „Vai, ce bune-s“
 25 Soptesc clientele. Sau: „Asta-i rece“.
 „Mai încălzește-o“... El reface versuri,
 Cu Afrodita comparând clienta...
 Aceasta-i mulțumită, un pupic
 Îi dă apoi hangița, blând, pe frunte...
 30 Ca mărunțișul unei arse patimi.

FLY

Parcă îl văd...

HEIFER

Și șort în fată-i pune
 De teighetar la vers, drăcoica aia?

RICHARD

Odată una: „Aș dori o piesă“.
 5 Și el s-a-nfuriat: „Ia domiciliu,
 Noi nu servim cu drame decât regii...“
 Și masa răsturnând, fugi la teatru...

FLY

Să joace-n piesa lui l-ar vrea Ben Jonson... 10

RICHARD

Dar nu stă mult la teatru, că amocul
 Săptămânal, răpus, la han îl mână...

HEIFER

Și iarăși crește deverul de dame... 15
 Vopsita aia iar la colț îl pune...

RICHARD

(*enervat*)

Pe ea o ține numai în sonete!

FLY

20 Tocește limba rimelor pe găscă...
 E-o găsculiță, zău... (*Chicotind*) și sâsâitul
 Lui, de gănsac înamorat, o pișcă...

HEIFER

Aș! Argăsită-i rău la pielică... 25

FLY

Și el e liliacul ce-nflorește
 A doua oară... nopți de mai par toate
 Putorile-mbătate de Osiris...

RICHARD
(*răzând*)

Văd mofturoasa care-î rupe foaia,
Vrea alt sonet să-î scrie, cu focosul
5 Către iubitul ei întors, să-l scoată
Din minți când l-o citi, să-l ia toți dracii...

(*Intră Shakespeare.*)

Scena 2

HEIFER

10 Dar nu e el acela?

FLY

Pss!

RICHARD

Hei, Will?

SHAKESPEARE

(*caută un loc liniștit, făcându-se a nu-i observa*)

Da.

RICHARD

Îmbăierat arată, ca o oală
20 Cu care babele moșmoane cară...

FLY

Ca luna rătăcită, când tot post e.

SHAKESPEARE

(*se uită în direcția lor, fără plăcere, dă să se așeze la altă masă*)

25 Da.

RICHARD

Bătrâne, hei! Ne ocolești?

SHAKESPEARE

Nici vorbă.

(*Se așază la masa lor.*)

HEIFER

Arăți schimbat.

5

RICHARD
(*cu înțeleș*)

Cine te schimbă zilnic?

Cu scutece prea noi ți-nfașă pruncul?

FLY

10

(*presăcut*)

Mă, tu iubești!

HEIFER

Pe față acrostihuri

Porti, cu-al său nume.

15

SHAKESPEARE
(*sfârșit*)

Numele e Truda.

RICHARD

Ce faci de-atâtea luni?

20

SHAKESPEARE
(*tainic*)

Scriu o piesă, „Hamlet“.

HEIFER

Dar n-ai mai scris-o?

25

SHAKESPEARE

Alta, să rămână.

Când știința progresează-aproape zilnic,

Precizia în mistică salașul

Și-l caută... Și-n poezie...

30

RICHARD

Nu-n-teleg.

SHAKESPEARE

E greu!

5 Muncesc pe brânci... Mai-mai să-mi dau și duhul...
 Pe legea mea, scriu testament, nu piesă!...
 Când totu-i gata, iar o iau *da capo*.
 Acum vreo două luni, întrezărisem
 Soluția finalului... I a urmă,
 10 Iar mi-a scăpat... odată cu-nceputul!...
 (*Oftează:*) Și voi? Dugheana Thaliei prosperă?

FLY

Ca ochii mortului.

Noi companii nu vor să aibă ducii
 15 Și de izbeliște lăsară trupe...

HEIFER

Noi, iată, prin taverne ne dăm replici.

RICHARD

Mai bine ne-am da palme...

20

FLY

Ca la bâză.

Te prind jucând fără blazon, urechea
 Cu fierul roșu ți-o înseamnă zbirii
 Lui Sir Cecil... I a urmă zdranc! Juvățul
 25 După cel gât... Cică aduni mulțimea.

HEIFER

... și molimelor ești codoș... Te legeni
 În ștreang și vântu-ți numără picioare
 De versuri, care-ți curg precum rășina
 30 Din falnic brad trăsnit...

RICHARD

Îmbuluciri cică iscăm, bolesniți
 Am oploși...

FLY

În rest, e totul bine
 Și liniștea domnește-n parohie...

5

HEIFER

Zburăm ca prepelițele, razant,
 Și vânătorii trag în vânt, întruna,
 Ce pică, pică... Ba zburăm și moarte,
 10 Căci dragostea de teatru sus ne ține...

10

FLY

De-o săptămână ne căpătuirăm.
 Ne-a luat Sir Fletcher sub a sa aripă...

SHAKESPEARE

15

Mi-e dor de scenă iarăși... ca de mama.

RICHARD

Ci hai cu noi...

HEIFER

(visător)

20

O companie „Shakespeare
 And Companie...”

FLY

Retetă grasă! Haide!

SHAKESPEARE

(ofitând)

25

Întâi, să termin ce-am în cap...

RICHARD

Ai goange!

Zău, Will, ți-o spun pe șleau, te chinui degeaba, dacă n-ai 30

talent... Știi singur, te naști c-o flăcăruie, dacă nu e, nu poți
s-o inventezi...

FLY

Așa-i.

5

HEIFER

Storci creieri

În van...

(Shakespeare dă semne de iritare.)

Dar poate îl jignim, săracul.

10

RICHARD

Spus de prieteni, adevăru-i dulce.

Deși pare revent sau mătrăgună,

Atâtea piese gata scrise-asteaptră,

Iar noi actorii ne-apucăm de alte

15

Năzbâtii... Să te iei de piept cu clasici

Ce-au burdușit antichitatea? Grecii,

Nici ei, acum, un cuvântel nu suflă,

Loviți în plex de veacul lui Pericle

Și-al altora... Vreo douăzeci de veacuri!

20

FLY

„Babau!“ le fac Euripid, Sofocle

Și ei încremenesc cu pana-n gură.

SHAKESPEARE

Totul s-a scris, și eu rescriu ca prostul...

25

(Ofiând.) Am început și nu-mi pot pune stavili!

S-oprește cine poate, vorba-ceea.

RICHARD

Îți dau exemplul meu. Mereu nevasta

Îmi spune: „Pune mâna-aici – pe masă

30

și cheamă spiritele... să te miște!

Și ce ți se năzare, pui în piesă...

Dă-i drumul! Dacă Shakespeare scrie, și tu

– Că tot actor ești – singur îți fă rolul

Gătită voi veni la premieră,

Să văd cum sala rage: Autorul!“

5

HEIFER

Și scrii?

RICHARD

Am început... Să știi că-i simplu...

Dar, ca morarul, tot mai mult făina

Machiajului m-atrage... Cu Ben Jonson

Eu nu mă-ntrec...

10

FLY

Eu autor de rasă...

HEIFER

(lui Shakespeare)

Te caută de mult, să-i joci o piesă.

15

SHAKESPEARE

(pe gânduri)

Mă duc la han... adică... mda... acasă...

20

FLY

Vorbeai de han... Nu poți s-o lași în brânză?

HEIFER

(jenat)

Zău, e soi rău...

25

RICHARD

Tot Oxfordu-a fișat-o.

Târfă și tolină ce, tologită

Și toloșcană, tombole visează!

Cu paceașă ștergi în urmă, urma.

30

FLY

Prea aspru, Richard, ești... Te-aude soțul,
Deși-i pe mare.

HEIFER

(Către Shakespeare care dă semne de nerăbdare)

Iartă-l!

El e Zero.

FLY

E Richard Zero, știi, și-î gură spartă.

SHAKESPEARE

Jigniți femeia-mi?

TOȚI

Da!

SHAKESPEARE

Atunci jigniți-o!

Bărbatu-său nu mi-a lăsat mânușa,
Să v-o arunc...

FLY

Prea mândru!

Nu se bate

HEIFER

Cu de-alde noi!

SHAKESPEARE

Contemporani, părerile-mpărțite

Vă sunt... și eu mă duc, căci am de lucru.

Ia provocări nu mai răspund cu spada.

Băteți-vă-ntre voi, fiți dârji, sumeți.

Până nu termin „Hamlet“, caracter n-am.

(Iese.)

Scena 3

FLY

Nu i-a priit taverna...

HEIFER

Toată breasla

O face de rușine...

RICHARD

Rău arată...

TABLOUL V

Oxford. Biroul lui Shakespeare, la han.

Scena 1

SORESCU

(uinic)

Așteaptă un copil Frumoasa brună.

SHAKESPEARE

(hotărât)

Al meu nu e! Că sunt steril, am acte.
Probez cu ale mele piese, care-s proaste
Și chiar acum acest impas – zălog e.

SORESCU

Știi, soțu-i e plecat de-un an pe mare,

Cu plodul de-o găsește... ți-l atarnă

De gât și te aruncă în genune.

Acest copil, colacul de salvare

Al ei, te va-neca, hrăni-vei peștii...

SHAKESPEARE
(*semne de nervozitate*)

Nu-s azi în toana înfierii...

SORESCU

5

Vere,

Nu te pripi să negi, căci știe-o țară
Relatiile voastre. Han e lumea
Și șușoteala prin pereti se-ntinde.

10

SHAKESPEARE
(*făcând o socoteală*)

El a plecat de zece luni jumate.
Ia unsprezece luni, plozi vii se nasc?

SORESCU

15

Sunt cazuri,
Dar foarte rare... de îmbrobodire,
Chiar în ăst hal...

SHAKESPEARE

Va fi el cazul!

(*Oftează, se plimbă nervos.*)

20

Eu am copiii mei...

SORESCU

Ai și nevastă...

SHAKESPEARE

25

În rană spada-mi răsucești... Și plozii
În valuri de ne vin, cum facem față?

SORESCU

De tine-alături sunt. Dar pe-ndelete
Cu ea discută. Așteaptă-afară, plânsă.

(*Iese, intră Doamna brună.*)

Scena 2

DOAMNA BRUNĂ

El vine joi.

SHAKESPEARE

5

Grozav mă doare capul
În ostrovul acesta ce puiază
Necazuri și belele...

DOAMNA BRUNĂ
(*tainic*)

Vei fi tată.

10

(*Shakespeare tace.*)

Nu zici nimic?

SHAKESPEARE

În sus de bucurie
Nu sar de felul meu. Potop de lacrimi
De fericire n-am, să-i fac lui Noe
O concurență-n arca mea, cu leagăn
Și scâncet...

15

DOAMNA BRUNĂ
(*plânge*)

20

El vine joi, repet...

SHAKESPEARE
(*scos din pepeni*)

Vrei c-o furtună

Să ți-l întorc din drum? Ce-s eu, Prospero?

25

Să am puteri și duhurile toate

Să mă slujească? (*Pe gânduri.*)

Iaca o idee...

DOAMNA BRUNĂ

Ce ai? Ești palid!

SHAKESPEARE

Nasc! Așa se naște

5 Ideea unei piese...

(Începe să scrie precipitat.)

DOAMNA BRUNĂ

(după ce s-a plimbat supărată prin încăperea câteva momente)

Și ideea veche

10 De-a mă iubi, o uiți, acum când rodul

Cel odrăslit în pântec mișcă muntii,

Doar tatăl cel iubit... e rece... scrie...

SHAKESPEARE

(uplecat asupra paginii)

15 Să nu mă întrerupi vreo cinspe zile!

Să nu văd mutră-n preajmă! Nu-s acasă,

Oricine-ar fi...

DOAMNA BRUNĂ

(sfioasă)

20 Chiar dacă-apare... fiul tău... sau... fiica...

(Shakespeare scrie înfrigurat.)

(Enervată:) Când trebuie să scrii, fixezi peretii.

Cu-a ta privire-i ții, ca la cutremur,

Și foaia albă îți rânjește-n față.

25 Iar când vin și eu, iată, c-o problemă,

Te-apucă inspirația...

SHAKESPEARE

Un nume

Să-mi dai, de față...

DOAMNA BRUNĂ

(început de speranță)

De-i băiat?

SHAKESPEARE

Nu, fată. A lui Prospero...

5

DOAMNA BRUNĂ

Aiurezi. Eu ce fac?

SHAKESPEARE

Naște, renaște, îți refă căminul.

Bărbații toți ți-i cheamă, dă cu banul

10

Și-alege-i tatăl... eu o lună-două

Sunt orb și surd... Ptiu! Mi-a fugit ideea!

(Proză.)

Vezi? Am și eu câteva momente binecuvântate și hop!

Te găsești să mă sâcâi, să mă întrebi ceva,

15

să mă trimiți la pâine, la pădure, la dracu-n praznic
după zmeură, frișcă... Cine ziceai că vine sâmbătă?

DOAMNA BRUNĂ

(plânge)

Nu sâmbătă, joi...

20

SHAKESPEARE

Stai, stai frumușel... acolo în colțul acela și nu mișca...

DOAMNA BRUNĂ

Mișcă el, frate...

SHAKESPEARE

25

Ăla de pe mare? Bărbatu-tău?...

Stai că și-n capul meu mișcă... Și eu sunt tot pe mare.

Așa... Mirandolina? nu, c-a fost... Nici Julieta...

Declorofilizate de iubire și puritate... Lavinia, Tamara,
Elisabeth? Gertrude? Nu Gertrude! Hermina? Hipolita? Jessica? 30

Am găsit: Portia! Da, Portia. Nu, nu Portia că și ea a mai fost depășim proporția... și portia-i prea mică pentru o furtună... Ar fi chiar a treia... sau a patra?... și lumii i s-o apleca de rații așa de mici, că-i totuși o copilă.

5

DOAMNA BRUNĂ

(speriată)

Privești în gol! Ochi de strigoi... Cu cine vorbești, Will? Să chem un doctor? Moașa am chemat-o, dar ție ți-e mai rău. Ah! Pe Socrate, și pe Xantipa lui. Moșitul unei idei mai crâncen este!

10

SHAKESPEARE

(fericit)

Mi-e foarte bine...

În gol dacă privesc, o văd pe... asta...

15

Miranda, frate! Soro! Da, Miranda –
Un nume numai bun pentru o fecioară.

*(Intră Sorescu.)***Scena 3**

SORESCU

(Doamnei)

20

Corabia-i în port, veni mai grabnic.

DOAMNA BRUNĂ

Leșin...

SORESCU

25

Dau primul ajutor? Chem moașa?

DOAMNA BRUNĂ

În taină mare... vreau acas', la mama... *(Leșină.)*

SORESCU

(aparte)

Sunt două nașteri ce mă iau drept martor...
Sunt fericit că Shakespeare iarăși scrie
Și un copil curând va spune „tată”
Unei noi piese...

5

(Shakespeare scrie înfrigurat.)

Zei, hrăniți furtuna!

Precum mascării-și lasă energia

În mădulare ce trosnind prind vlagă.

10

Pân' la lesin, furtună, stoarce-ți zeii!

Mă duc să chem și moașa și trăsura.

(Iese.)

SHAKESPEARE

(după un timp, strângându-și hărțile)

15

Mă mut la Londra, prea mulți snobi la Oxford.

*(Iese.)***TABLoul VI***Londra. În culisele teatrului.***Scena 1**

20

RICHARD

Dablaua lui! Tot chinuie hărțile,

Cum alții joacă bridge... Și pierde vremea!

Pe scenă intră-ncercănat și replici

Uitate din ce-a scris îi vin pe limbă.

25

Memoria i s-a tocit cu cotul
Socotitorului ce-asterne cifre

Și-ncurcă cinci cu șapte, pe la șase
După-amiază... *(Uimit.)* Ieri mi-a zis „Sorescu“.

SORESCU

Mă faci să râd...

5 RICHARD

Ba foarte des se crede Sorescu.

SORESCU

Ah! Actorii! Limbă
Spurcată au...

10 RICHARD

Pe cîntea mea! Îl lasă

Să-și odihnească subțiată minte!

Să fie doar actor, căci bune piese

Atâția scriu... Ben Jonson, Robert Green,

15 Eu însumi, timp dacă-aș avea...

(Între Voicet îmbrăcat cu sunan, opinci, căciulă pe cap. Cu desaga pe umeri.)

VOICEA

(punând desaga jos)

Lungi drumuri mai sunt și pe lumea asta. *(oștînd:)*

20 Nu știți cum dau de meșter?

RICHARD

Nu pare de prin părțile locului, după îmbrăcăminte.

SORESCU

De unde ești?

25 VOICEA

Am auzit că e unul pe aici, de-i zice...

Na, c-am uitat! *(Scoate o hârtie.)* William al lui Shakespeare
al lui Stratfor al lui... Amfon.

SORESCU

I e-ncurci rău... Te-ai rătăcit pe-aici...

VOICEA

Eu nu mă rătăcesc... oricât de departe m-aș duce! Ca bună-
oară acum, că vin tocmai din... Că eu am reperul meu... 5

SORESCU

Ai o busolă, ca marinarii noștri, care bat coastele Americii
sau te orientezi ca înainte vreme, tot de pe mușchiul de pe
copaci... care arată nordul... întotdeauna nordul?!...

VOICEA 10

Mie nu-mi arată nimeni nimic. Mă orientez singur.
(Tăinic.) După dealul lui Cacăfoc. Când mă trezesc dimineața,
dealul îmi vine pe mâna stîngă. Când mă culc, dealul lui
Cacăfoc pe mâna dreaptă... Când mă-ntorc, dealul lu... pe
mâna ailaltă... Dacă mă răsucesc mult la bătaie... cum a fost 15
cazul... dealul lui Cacăfoc... dispăre... Și-atunci știu c-o să fie
alt război și mai mare... cum a fost cazul cu tragedia asta...
(Umblă în desagă.) Să-l scot, sau să nu-l scot?

SORESCU

Ai dealul ăla acolo? 20

VOICEA

Cât de greu poate fi un cap? O mână de pământ... Țările
noastre, toate trei la un loc, așa cum le-a adunat el mănunchi,
cu sabia lui, nu-s mai mari, pe hartă, decât acest cap... Tre-
buie îngropat în taină, la noi acasă... Ce om! Ce cruce de om! 25

SORESCU

Și cine te-a trimis aicea la noi?

VOICEA

Umblă vorba că vă chinuți să găsiți subiecte... Zvonul...
Știți, la noi, zvonul e foarte iute... 30

SORESCU

Mai iute decât scrisoarea nemțească?...

VOICEA

Să n-aud de chesaro-crăeștii ăștia!... Că Basta a fost omul
5 lor și ne-a pierit viteazul, răpus de sabia lui prin trădare... Eu
v-am adus o tragedie adevărată...

(Intră Shakespeare.)

SHAKESPEARE

Le-am spus: nu joc o lună, două, nouă,
10 Până nu termin piesa! I-a spectacol
Să vină ducii toți, n-apar pe scenă!...
Șir indian să facă regii, nu ies!...
Ideea e prea mare, s-o las baltă.

SORESCU

15 Mînune mare! Iată a sosit *Capul*...

VOICEA

(scoate din desagă un cap însângerat)

Nu-și va găsi odihnă, până când... Tragedie mare pe-acolo,
pe la noi...

20 SHAKESPEARE

Cine e?

SORESCU

(lui Voicța)

25 Pelerine, ce-ți porți sfântul mormânt în desagă, spune-i! El
e omul pe care-l cauți.

VOICEA

William a lu... ăla?... Din... de pe Amfon?

SHAKESPEARE

Ci capu-acesta-nsângerat al cui e?

SORESCU

Spune!

VOICEA

Am luptat în oastea domnului nostru Mihai, de când a dat
el prima răscoală contra turcului, până la sfârșit... N-a fost 5
bătălie în care...

SHAKESPEARE

Am auzit ceva... O grozăvie!

SORESCU

Și nu-i un cap de măscărici, la mese
Ce spune verzi și-uscate, dă cu tifla!
El sabia o scoase și o clipă
Opri a semilunii-naintare.
Și pavăza unitelor provincii
Valahe – o ridică, sclipind, în soare.

10

15

(Intră actorul.)

RICHARD

(căt-re Shakespeare)

Pe scenă! – ți vine rândul!

Ești Hecuba.

20

Cu ouă dau troienii, de întârzi!

SHAKESPEARE

(privind desaga)

Stă timpul în desagă, dar nu-i vreme!

Păcat, n-avem vreme!

25

Iămâia antică mereu tot stoarcem

Și iată-n jurul nostru înțelesuri

Ce se-ntrupară în eroi năpraznici...

RICHARD

(arătând spre Shakespeare)

El scriitor e doar în timpul liber,

Ci pâinea și-o câștigă histrionic...

5 *(Indemnându-l)* Hecubo, fă-te iar izvor de lacrimi

Și smulge-ți pletele... Poftim peruca.

SHAKESPEARE

(enervat)

V-am spus și-aseară că nu joc?

10 Nici azi, nici mâine, nici... luna viitoare, tot anul 1601 va
fi dedicat scrisului... Sunt pe punctul de-a deveni... *(subliniind)*
dra-ma-turg. *(Către Sorescu)* Prietene, îți mulțumesc... Singur
mi-ar fi fost greu să ies din mlaștina neputinței...

SORESCU

15 Și iată subiectele vin singure...

Dă-ți drumul, scrie!... Să duduie sfârșitul acesta... ev me-
diu?... renaștere?... și timpul tot ce-o mai veni...

SHAKESPEARE

Totuși, trebuie să joc. *(Către Voicța)*20 El un erou grozav a fost și-mi place
C-așa modest cu capu-n palme vine,
Iar trupu-i prinde rădăcini în grâne
Și-n vulturii ce vă brăzdează cerul.25 Ca pe-un chivot îl țină-n palme țara,
Ce l-a născut... Vă lumineze soarta,
Cu sângele aprins în curcubeie...

RICHARD

(grăbit)

Hecubo, hai!

SHAKESPEARE

(mirat)

Jucam Priam...

RICHARD

(explicând)

5

Când traversa Tamisa, fu răpit Hecuba...

SHAKESPEARE

Neamuri proaste!

RICHARD

Vor ca trupa s-o compromită.

10

Ne face cinstea azi de-a fi în sală

Regina chiar... Salvează-ne, o, Shakespeare!

Salvează-ne, o, Will!

Căci tu ești singurul ce știi prea bine

Ambele roluri... Înțelege?... Vom face

15

Hecuba și Priam să nu dea ochi

Pe scenă... E o zi hotărâtoare...

Intră-ți în rol! Mărgelele îți pune!

SHAKESPEARE

(către Voicța)

20

Te du cu bine, omule, cu bine!

Călătoriti, călătoriti, noi însă,

Legăți de Albion cu țarmul mării

În ceață lăncezim...

RICHARD

(lui Shakespeare)

25

Ne cheamă iarăși.

(Îi pune peruca, ies.)

SORESCU

Pe hartă, unde vine-această țară?

30

VOICEA

Mă duc... Sărmane cap!... ne cheamă trupul. Haidem.
(*la desaga în spinare.*)

(*Privind lung:*) Că n-ai fi neamț?

5 Tragedie mare, domnule...

SORESCU

Așa...

VOICEA

Dar nu pari nici de-aici...

10

SORESCU

(*evaziv*)

E, e...

O să mă interesez de țara voastră... Sunt pe-acolo niște is-
prăvi că se crucește Occidentul. Țările de Jos, Danemarca,
15 Spania... Acest Mihai...

VOICEA

Tragedie mare, mă nene!

SORESCU

Atât de mare că nu încape în Shakespeare.

20

VOICEA

E – acum mi-oi vedea de drum! Așa, acum să ne orientăm...
(*Face câteva mișcări.*) Mda... Cam pe-aici vine...

SORESCU

Cine?

25

VOICEA

Dealul lui Cacăfoc vine pe mâna stângă...

SORESCU

Aha! Da' de ce-i spuneiți așa?

VOICEA

Iese pe el ceva... nu știu cum să explic... Să zici că e pu-
cioasă, nu e. Să zici că e păcură, nu e. Să zici că e foc, nu e...
Da' ceva tot e! Și dimineată-l vezi, așa, c-o căciulă țuguiață de
flăcări... Albăstrui, bătând în turchez... 5

Hai acasă... mă, nefericitele...

SORESCU

Da' voi de ce umblați cu subiectele în desaga pe la străini?
N-aveți scriitori?

VOICEA

10

N-avem, că ni-i taie.

SORESCU

Cine?

VOICEA

Ei... Păgânii. Deocamdată avem... tot avem un fel de scriitori. 15
Le spunem *cruceri*.

SORESCU

Scriu pe cruci?

VOICEA

Numele și prenumele. Cu ăștia ne lasă, că pe cruce câtă 20
dramă poți să scrii? Că nu e spațiu?! Mai mare drama din mor-
mânt... Dar vezi, dacă nu e spațiu... De-aia ne lasă și ei. ...
Și s-au înmulțit crucerii... Mamă, mamă!... Toată ziua strigă:
„Hai la cruci!“ „Hai la cruci!“... Vin cu ele în traistă... „Cruci“
de colaci, zic, „cruci de pus pe piept, cruci!“ „Hai la cruci!“ 25
Cumperi crucea și-ti pui numele pe ea... și gata dramaturgia
originală! Ești și personaj, și autor și critic și lumea asta și lumea
ailaltă. Da' nu țin mult, că peste șapte ani... te dau afară...
Scrisul se umple de mușchi... Apar cruci noi... Și tot așa...

(*Speriat.*) Stați că mi se șterge Dealul lui Cacăfoc din cap... (*Se orientează.*) Încoace vine...

De acolo mi se anunță și cumpenele... Tot cu pâlnia dealului ăsta... Știu c-o lună-nainte ce-o să se întâmple. Numai 5 nenorociri! 'tu-i mama mă-si... Ne-au întăratat păgânii dealul rău de tot!...

SORESCU

Mergi cu bine, valahule... Nici dumneata nu încapi în Shakespeare... Ai văzut: nici chiar el nu se mai încape. 10 Shakespeare nu mai intră în Shakespeare! Îl bănuie și pe el dealul lui...

VOICEA

(*uitându-se în desaga*)

Hai, mă, amărățute... Haidem acasă...

15 (*Pune desaga pe umeri. Iese.*)

TABLOUL VII

Scena 1

Anglia. Într-un cimitir.

HAMLET

20 Și-n Anglia există cimitire!

SORESCU

Dacă dorești, le-om vizita pe toate.

HAMLET

25 În cimitir mai faci filosofie,
C-afară aspră-i viața...

SORESCU

Ar fi chin
De-ar exista...

HAMLET

Te rog, explică-mi.

SORESCU

Totul fiind așa cum este, nu e.
Căci dacă-ar fi, ar fi pentru vecie,
Dar, cum murim, noi existăm părelnic,
Iar moartea e-o părere a părerii.

5

HAMLET

Mai spune-o dată, să îmi scot tâblița.
Eu nu exist?

10

SORESCU

În clipa asta, poate.
Căci eu te-am zgândărit, printr-a lui Shakespeare
Lentilă, să apari și să-ți spui rolul.

15

HAMLET

A fi – a exista... a aia, aia...
Pe muchia întrebării ne dăm huța,
Până cădem în hăul, ce răspunsul
– Ce-i unul singur! – lacom ni-l deschide...

SORESCU

20

(*pe alt ton*)

A fi și a avea, le-nvață bine.

HAMLET

De sunt, ce am? Mă doare Carul Mare,
Dar eu murind, el pierde o durere?
Și stelele au vânătai atâtea,
Câte nădejdi de ele tot strivit-am?

25

SORESCU

Nu te-obosi, căci mâine-l vezi pe Shakespeare.
Spune-i ce-am vorbit și fii în formă.

30

(*Tainic:*) Să nu-ți dea nebunia pe o toană
A lui.

HAMLET

Nebun e el, căci vrea să-mi schimbe firea.

5 SORESCU

Politicos te poartă. Ține-n mână
Hățul destinului și-ți e și tată.

HAMLET

10 Câți vitregi tați o să suport? Și-o mamă,
O biată mamă doar, la câte nunți
Vă încălziti fiertura blestemată?

Scena 2

O tavernă în Londra.

RICHARD

15 Lipiți de umbra lui. Și, dacă umbra-i
Pe unde calcă el, nu știe, voi
Mai mult ca ea să-i fiți fideli tovarăși,
Să-l urmăriți și-n vis.

FLY

20 Am înțeles.
Îl urmărim și-n vis.

HEIFER
(*enervat*)

25 Cu ce mijloace
Visează-atât?

RICHARD

Întrebi și tu ca prostul.
În numele onoarei și-al acestui

Cețos ostrov, scaldat mereu, ca pruncul
De apă scaldătorii mamei mării,
Să luminăm acest ungher de taină:
Cum scrie? Dacă Shakespeare e chiar Shakespeare?
5 Și dacă nu e, cine-i scrie totuși,
C-a-nnebunit actori și dramaturgi?

FLY

Figura-i e de tontălău.

RICHARD

Taci, vită!
10 La fizionomii mă lași pe mine.
La treabă, deci.

FLY

Fugim.

RICHARD

Păstrați secretul.

(*Ies.*)

Scena 3

Londra. Un colț de stradă.

SORESCU

Îngrijorarea mea cu ți-o dezvălui.
20 Știi bine cum e lumea. Șușotește.
Că ești ce ești, spre-a demonstra mulțimii
În piață mâine ieși, acolo unde
Bread Street se întretaie dârz cu Butter –

SHAKESPEARE

Street.

SORESCU

Exact.

SHAKESPEARE

Și ce să fac?

5

SORESCU

Între tarabe
Te-așezi la masa ta și-ncepi a scrie,
Cu scrisul tău mărunț.

SHAKESPEARE

10 Cine-mi dictează?

SORESCU

Așa e... Cum să facem? Eu alături
Nu pot s-apar...

SHAKESPEARE

15 La dracu!

SORESCU

O idee!
Transcrii aceste pagini trei din piesa
Mai veche-a ta.

20

SHAKESPEARE

Nu-mi place nici de frică!

SORESCU

25 Tocmai de-aceea, stai în văzul lumii
Și strâmbă-te la foi, scâncești, scoți limba,
Pe scaun te foiești – să vadă chinul
Comunerii... Pofțim cerneală, pană.
(*Grijuliu:*) Să scrii citeț... Dar purceluși, pe foaie,
Poți face vreo doi-trei, și mici crochiuri
De trecători... un cal, o pălărie...

La imprimare, când vezi manuscrisul,
Îl îndrăgești mai mult...

SHAKESPEARE

Așa voi face.

SORESCU

5

Ortografia eu ți-o pun, la urmă.
Nu te sfii, dă-i drumul, cum îți vine.
La urmă, transcrii totul, după norme.

SHAKESPEARE

Și fac și-alte desene? Ah, ce chin e!

10

Scena 4

O piață în Londra. Shakespeare la o tarabă, sub o umbrelă de soare, citește cu vădită plăcere o carte. Intră Fly și Heifer.

FLY

Uite-l acolo.

15

HEIFER

Dă mereu din buze...

FLY

Sindrom invers: citește, Doamne-iartă,
În loc să scrie... (*Se apropie de el:*) Ce faci, bătrâne?

20

HEIFER

Ei, merge, merge?

(Shakespeare, surprins, ascunde cartea și începe să scrie.)

SHAKESPEARE

la, mai scriu o piesă...
Dar versuri cinci îmi luară șapte zile...

25

*(Actorii ies, Shakespeare scoate paginile și transcrie.)
(Intră Tine-Cal.)*

TINE-CAL

(il privește un timp pe Shakespeare)

Umblați în vârfuri, oameni, gură-cască,
Borfași și ucigași, femei ușoare.

5 Ca fulgul să pășiți, voi conți, prințese,
Soli, împărați, bufoni – cu toți în vârfuri
Căci, iată-l, scrie! Nu-i abateți gândul.

(Se întoarce Fly.)

FLY

10 Ce scrie?

TINE-CAL

(se apropie și se uită peste umeri)

„Sir Thomas More“... Stau maldăr vreo trei pagini.

UN TRECĂTOR

15 Ca scoica, fruntea-i naște perle moi,
Care-nșirându-se vădesc efortul
Că în adâncul gândului le naște...

FLY

Accese de talent avem cu totii.

20 Ca tusea ne îneacă-un ceas ori două...
Dar chiar așa întruna... Nu-i terestră
Făptura lui?

Mă duc. Mă enervează.

(Iese.)

25

Scena 5*Londra. Taverna cunoscută.*

FLY

Sunt veri. I-am auzit spunând: „Noi, vere,

Noi elisabethanii sus să ținem

30 Oiștea teatrului, că tare-i gardul“...

RICHARD

Hm! Ei elisabethani! De unde
Și până unde?

HEIFER

Poate tibetani.

Strămoșii lor, sus în Tibet, cu yacul,
La pastere de vânt, ieșeau sărmanii...

FLY

Acesta-i scrisul lui? *(Scoate câteva file.)*

RICHARD

Al lui Sorescu?

HEIFER

I le-am manglit, cerându-i de-o țigară
Și el ne-a dat foițele acestea.

RICHARD

(studiind)

Marlowe nu scrie-așa, cu *w* spre dreapta...

FLY

Atunci Sorescu nu-i Marlowe... Dar cine-i?

HEIFER

Vorbește englezește cu accent Latin.

RICHARD

Latin? Montaigne e! Nu... adică...

Montaigne e mort...

FLY

Ah, zi-i să-i zic...

Seneca... Într-o reîncarnare-ntâmplătoare.

A auzit că Shakespeare îl citește

Și a venit să-i sufle tragedii...

RICHARD

Gogoși de tufă... Nu-i Marlowe el, totuși?
N-a fost ucis și prefăcându-și boiul
Pe Tamelan i-l varsă-n cap lui Shakespeare
5 În zeci de piese.

FLY

Zău, e o idee!

RICHARD

Vom lămuri... Un lucru-i clar: colega
10 Nu-i autorul pieselor ce scrie.
Mă duc la repetiție. La urmă
Mai discutăm și lămurim misterul.
De nu aflăm acum, la anul – gata!
Misterul va rămâne pe vecie.
15 Și e rușine, pentru noi, englezii,
Pe sfoară să ne tragă... ăsta, Shakespeare,
Un biet actor cu tinere de minte,
Ca mine și ca tine... dar atât.

TABLOUL VIII

20 *Londra.*

Scena 1

HAMLET
(*aparte*)

25 Ia minte zdravăn nu-i! Voi sta prin preajmă
Și semnele ce-nvederează starea-i
De lipsă de control, cumva s-arată
Și semne rele dacă văd, asupra-i
Voi atâta noian de personaje.
În mâini demente soarta noastră chin e!

30

(Intră Sorescu.)

Scena 2

SORESCU

Acum, că l-ai văzut, te du acasă.
De-ți pare mic un autor de-aproape
Și te întrebi: „El poate fi acesta?“
5 Gândește că și mintea-i ca mărgeanul.
În scoică stă și, spre a cunoaște-o, marea
Te cheamă în adânc, forând prin straturi.
Și-apoi, să știi, chiar marea pare-o baltă,
10 Celui grăbit să vadă-n valuri smârcuri.

HAMLET

Mă duc. Împleticit sunt azi la cuget.
Busola-și smulge limba. Spune-mi, nordul
Rămas-a tot la nord?

SORESCU

15 Acesta-i drumul. (*Îi arată direcția.*)
(*Râzând:*) Moară de vânt sunt cu fofeze-amare
Ce vântură direcții, la răscruce.

HAMLET
(*aparte*)

20 Aici după perdea voi sta. Vreodată
Cum nici o pajură sau gheonoaie
Ce-ntre tărâmurii două face zboruri
De agrement, nu a clocit, în zboru-i,
25 Un ou mai blestemat. De-ar fi auzu-mi
Cuib pe măsura vorbeii lui smintite!

(Sorescu iese, Hamlet se ascunde după perdea, intră Shakespeare cu Ben Jonson.)

Scena 3

SHAKESPEARE

Tu, Ben Jonson?!

30

BEN JONSON

Treceam pe-aici și am văzut lumină...

SHAKESPEARE

Lumină? E chelia mea, bătrâne,
 5 E luna-mi săltăreată... ci în nouri
 Numai ce e sub frunte, -ncolo, iată,
 Senin mi-i orizontul...

BEN JONSON

Anii trec, se pare

10 Că iama dai prin forța ta de muncă...
 Nu încorda prea mult prea fermecatul
 Tău arc, mai lasă-l să respire.
 Altfel plesni-va, ultima săgeată,
 Ce vrei să o slobozi, s-o-ntoarce-asupra-ți.

SHAKESPEARE

15 Cu Hamlet neplăceri am... Nu mă lasă
 Să dorm... Știi, l-am stârnit grozav.

BEN JONSON

În pace lasă-l... E ranchiunos...

20 E bună prima formă.
 Să-ți spun ceva... S-a diluat esența
 Prea mult în teatrul de-azi...
 Un fel de zeamă chioară!

Atâția nechemați ce țin condeiul

25 Cu degetele tari, de la picioare,
 Picioare șchioape debitând actorii,
 Că lor le vine chiar, un șut în fundul
 Oricărei replici boante să dea, bieții.

SHAKESPEARE

30 De-aceea mă căznesc și chiar pe limba
 Lui Hamlet vreau să scriu, cu grai de moarte...

E coala cea mai dragă și-o tot răzui,
 Ca palimpsestul.

BEN JONSON

Cică-ai trecut cu bine ismul crizei.
 Mi-a spus Sorescu...

SHAKESPEARE

Încă are crampe

Această pană...

BEN JONSON

Pentru femeii, cum știi, sosește-o vârstă
 Când dracul intră-n ele, sparg, au furii.
 Ia urmă, potolite-și văd de treabă.
 Iar pana – nu uita, e feminină.
 Și de-a sfârșit cu poalele ei crunte
 15 Suferă-un pic – la urmă iar se-avântă
 Pe drumu-nțelepciunii... Foarte sincer
 Îți spun: de tine doar îmi este teamă,
 Invidia putea ucide-n mine
 Admiratorul care lacomi ochi
 Aruncă peste tot ce scrii... E bine,
 20 Prietenia c-a învins. (*Îl îmbrățișează.*) Băiete,
 Dă bice!... Piese noi! Să se vorbească
 De aceste vremi c-au strălucit prin tine...

SHAKESPEARE
(stergându-și o lacrimă)

Ce bine-mi face vorba-ți! Ca balsamul
 Pe rana celui ce credea că moare.
 Și gându-ți bun este oglinda care
 Face dintr-un bătrân un flăcăiandru.

BEN JONSON

Așa te vreau...

SHAKESPEARE

Dușmanii-mi năpărliră
Și ei, noi haite stau pe la răspântii.

BEN JONSON

5 Uitasem... Invitat ai fost cu trupa
La curte... Faima-ți crește... Ești un nume!
Mă duc... Eram în trecere. Dă bice!...

HAMLET

(de după perdeaua)

10 Să mișc sau să nu mișc acum perdeaua?

SHAKESPEARE

S-aude-un glas...

BEN JONSON

Pământul, în mișcarea-i
15 Din osii roase, scoate câte-un scâncet...
Ți s-a părut.

SHAKESPEARE

Părerea ne e mamă.

(Ben Jonson iese.)

20

Scena 4

SHAKESPEARE

(privind spre perdeaua care mișcă)

Spionii pun venin și vestea bună
Nu poți s-o gusti de-a lor urechi ce mișcă.
25 *(Scoate sabia.)* Un șobolan? În gardă, șobolane!
(Străpunge perdeaua.)

HAMLET

(tipând)

În piept tăișul mi-a intrat.

SHAKESPEARE

(dă perdeaua la o parte)

E Hamlet, nobil prinț al Danemarcei... 5

HAMLET

Ca fier de plug, când trage brazdă-n lună...

Nu sânge, iată, raze curg din mine,

Căci m-a ucis în timpul rugăciunii... 10

SHAKESPEARE

(îngrozit)

O, Hamlet, nobil prinț al Danemarcei...

*(Intră Sorescu, cu Vrăjitoarea și Idele lui Marte. Le trage de mână în scenă.)***Scena 5** 15

SORESCU

Cred c-au făcut o crimă-aceste iasme...

De sânge-s pline... Și voiau să fugă.

Am auzit tipând... *(Îmbrâncindu-le.)* Mărturisiți!

SHAKESPEARE 20

Pe Hamlet l-am ucis... prin imprudentă...

SORESCU

(aleargă la Hamlet care e întins pe dușumea)

Încă se chinuie, dar e mortală

Fântâna ce-ai deschis în piept... 25

VRĂJITOAREA

Roș sânge,

Din el tășni, pătându-ne veșminte...

Dar soarta-și merită... Căci el pe-această
Copilă-aici după perdea... o, Doamne!
A vrut s-o necinstească...

SORESCU

5 Mînti, vicleano!

VRĂJITOAREA

(povestind)

Stăteam aici, ascunse, la taclale.
Când el veni, văzând-o, zise: „Iat-o!
10 Ești Piaza Rea? Atunci să-mi faci doi gemeni,
Că mă grăbesc să umplu omenirea
Cu Pieze Rele... ce cobînd întruna
Una pe alta-ncet se vor distruge,
Pămîntul scutura-va plaga lumii.“
15 Și-a tăbărât pe ea...

SORESCU

Să taci, mîntoaso!

Eu îl cunosc... plecase-n Danemarca,
Și voi, prin vrăji, l-ați tras pe scocul morții
20 Aici... Dar, iată-l, parcă dă din buze...

VRĂJITOAREA

Când șarpelui cu bâta îi sfarmi capul,
Până apune soarele, tot mișcă...

SHAKESPEARE

25 De-ar învia! Sunt cazuri foarte rare,
Totuși există... Unul e chiar sigur...

HAMLET

(foarte stîns)

30 Eu mor fără temei... Părinte, Shakespeare,
Vino să-ți spun finalul piesei...

SHAKESPEARE

(se apleacă)

Gata!

Cum se curbeaz-un gând, când a atins
A lumii margini, mă aplec asupra-ți.

5

HAMLET

Și mai aproape...

*(Shakespeare se dă și mai aproape.
Hamlet îl străpunge cu sabia.)*

SHAKESPEARE

10

Ah!

HAMLET

Avui puterea

Din urmă de-a lua urma mea cu mine,
Și urma mi se piardă...

15

SORESCU

Nu se poate!

SHAKESPEARE

O, fiu iubit, ce aspru leac! Mă latin...
(Cade.) Păianjeni am pe ochi... Îmi țeș un giulgiu,
20 Ce l-a-ncăput de mult gogoșa vieții...

20

HAMLET

(continuând parcă aceeași replică)

... Și eu din mâini tot dând, prin apa lumii,
Lucram la acest giulgiu...

25

SHAKESPEARE

... Ba beteala...

HAMLET

Ah!... ba urzeala împlinind cu gesturi...

SHAKESPEARE

Ce noi credeam că-s viață și trăire...

VRĂJITOAREA

(căt-re Ide)

5 Privește, cobe, cum se-ngrasă moartea
 Cu sânge ca rubinul... Zbuciumă-te, urlă,
 Sau dântuie, căci cu alai de nuntă,
 Te-ntorci de pe meleagurile-acestea...

(Încep un duel cu săbii, într-o parte a scenei.)

10

SHAKESPEARE

Sorescu, dormi?

SORESCU

Sunt stană de durere...

SHAKESPEARE

(cu glas stins)

15

Să spui povestea crizei, spăima cruntă
 Ce m-a cuprins, când am văzut în piață
 Prieteni buni pierzându-și cap și nume
 Și cum talentu-mi s-a topit, cum mamei
 20 I-nțearcă laptele, când trage-o spaimă...

SORESCU

Ce zdreanță, jucărie, ce paiată
 E omu-n mâna soartei! Ce cuvinte
 Să-mbrace atâta jale? Chiar Cuvântul,
 25 Răpus de plâsmuirea sa, se stinge.

HAMIET

(în agonie)

Mă iartă, Shakespeare...
 Nebunia lumii
 30 Mi-a-mprumutat, o clipă, doar, pumnalul...
 Și tocmai tu-i gustași, coclit, oțelul...

SHAKESPEARE

Mai vinovat sunt, Hamlet, eu...

(Vrăjitoarea și Idele aruncă spadele venind mai în față.)

VRĂJITOAREA

Nu-i chip să ne tăiem. Aceste gioare,
 5 Tocite-s ca-n păstăi fasolea veche... *(Aruncă spadele.)*
 Continua-vom bând pe rând otrava...
(Scoate un șip și-i întinde.)

O dată tu, o dată eu... *(Fortând-o să bea.)*

Scorpie, te-adapă!

10

IDELE

(soarbe)

Acum tu...

VRĂJITOAREA

Ai glas? Vorbești, ia uite
 15 Fiertura gălgăită cum dezleagă
 A limbii baicră... *(Bea.)*

IDELE

(bea, apoi îi întinde șipul)

Te-ndoapă!

20

(Vrăjitoarea îi dă șipul.)

Nu trage chiulul, hoască, dă de dușcă...!

Așa! Să crape și bojocii prevestirii.

(Ies din scenă.)

SHAKESPEARE

25

Sfârșeala mă cuprinde...

HAMIET

Ce tăcere,

Îmi vâjâie-n urechi! Acesta-i restul

De la tăcerea cea dintâi a lumii,
Ce zarva lumii a tot ciopârțit-o...

(Idele și Vrăjitoarea reintră.)

IDELE

(căt-re Vrăjitoare)

5 Hopa, te-mpleticești!

SHAKESPEARE

Cum curge noaptea...

Aceste Ide mă înnebuniră...

10 *(Căt-re Sorescu:)* Să spui ce-nseamnă să rescii,

o dată

Ce ți-ai pecetluit cu chin lucrarea...

Că orice-amestec, uite unde duce...

(Intră Calăul și Craniul.)

15 **Scena 6**

SORESCU

Iată și Craniul! Prea târziu! Privește!

CRANIUL.

Am găuri pentru ochi, dar vorbe-n găuri

20 N-au mai rămas, să spun ce văd cu hăuri.

CĂLĂUI.

Banditule, exprimă-te cu minte.

CRANIUL.

Sunt vinovat, nu da! Spun dinainte.

CĂLĂUI.

(căt-re Sorescu)

25 Cu greu l-am prins. E jaf prin cimitire,

Viii se-ascund prin gropi – cumplită ciură

Sau ce-o fi fost, i-a scos pe toți din casă.

Iar mortii ca stafii se varsă-n lume...
Apoi... găpșindu-l, pune-l să vorbească,
Să recunoască tot...

CRANIUL.

Nu da! Sunt Yorik!

CĂLĂUI.

Tăcea, tăcea și nu voia o vorbă
Să scoată, darămite să semneze...

CRANIUL.

Povestea-mi ascultă...

HAMLET

(gemând)

Nu-i Yorik!

CRANIUL.

Nu vă-nspăimânte buzele-mi uscate,
Că verzi și-uscate-ndrugă, câte toate.

CĂLĂUI.

(râcînd)

Nu mai rima! Biografia spune-o!

CRANIUL.

Cică la curte-am fost, însă eu gardul
Nu mi-l mai amintesc, nici leopardul.

(Râde.)

CĂLĂUI.

Artist am scos din el!... Declară, hârcă...

CRANIUL.

Un cimitir întreg aveam în cărcă
Și, brr! când vântul fluiera, cu fălci
Zbura către călăi și cu-alte hălci
De oase goale, să le spună: „Stați.

Mormintele sunt pline, aşteptați
Să treacă şapte ani, să putrezim..."

SORESCU

Cu tâlc vorbeşte...

5 SHAKESPEARE
(*gemând*)

Da, îl auzim...

CĂLĂUL
(*enervăndu-se iar*)

10 Dar ce-i aici? Iar clacă-aveți de rime?

CRANIUI.

Ce mult de lucru-i dați... Cică sunt crime!
Și-n cimitirul meu... furiș, în spate,
Am îngropat și rime-mbrățișate.

15 CĂLĂUL

Tacă-ți morișca!

HAMLET

Dulcele tău glas
Sărute-mi clipele ce-au mai rămas!

20 CĂLĂUL
(*către Craniu*)

Ți-arăt eu ție... Te voi pune-n par!
(*Îl imbrâncește afară din scenă. Uitându-se în jur.*)
Măcar aici se moare, zău! Mă car...

25 (*Iese.*)

Scena 7

HAMLET
(*aiurând*)

Să mișc sau să nu mișc acum perdeaua?

SORESCU

Vorbiți, vorbiți, prieteni... sunt speranțe
Să depășim prea lunga agonie...

SHAKESPEARE

Eu nu... Ah, rece-al morții junghi...

5

SORESCU
(*către Hamlet*)

De vină-s eu.

(*Moment de tăcere.*)

(*Privind spre Shakespeare:*)

10

Cum? Ai murit? tu, cer,
Apleacă-ți stelele, cum îngenunche
Un cal prea credincios, să-ți sară-n șa,
Cu ținte de lumină-aceste biete
Făpturi, care podoabă au fost minții...

15

(*Pauză.*)

Și eu? Ce rost mai am de-acum?

Să spun? Ce? Cui?

(*Strigă:*)

Horatio!

(*Intră Vrăjitoarea și Idele, duelând cu spadele însângerate.*)

20

Scena 8

VRĂJITOAREA

Vezi rezistentă ce-s? Am făcut cobra
În fiecare miercuri, pe la șapte.

Tu n-o să mă răpui...

25

SORESCU
(*tipând*)

Cu voi afară!

VRĂJITOAREA
(*speriată deodată, către Sorescu*)

30

Ce-i când te doare-aici?

IDELE

Ia lingurică? Ha-ha-ha!

VRĂJITOAREA

Efectul

5 Acestei vieți neregulate, iată-!l!

(Cade.)

IDELE

Nici Vrajitoare nu-i ușor pe lumea

Aceasta agitată... (Arată cum se zvârcolește Vrajitoarea)

10 Fug la Roma.

E mai ușor. Acolo doar în Marte

Sunt Idele lui Marte, -ncolo, trai!

Ies deșelată de atâta Shakespeare...

(Dă să iasă, schiopătând.)

15 SORESCU

Viu nimeni n-o scăpa? Pe năsălie!

(Aruncă în ea c-o sabie, care o înțeapă în călcâi)

Na!

IDELE

20 Putea să mă răpună un stângaci doar...

(Cade.)

De nu dai de-altă Piază, vei mai duce-o.

SORESCU

Sunt singur și cu mine n-am ce face...

25 (Intră Camelia.)

Scena 9

CAMELIA

(se duce la Sorescu)

Să-ți scot un coș...

SORESCU

Privește-n jur...

CAMELIA

(speriată)

Morman de leșuri.

5

SORESCU

Ci bine cată...

CAMELIA

Hamlet?

SORESCU

10

El.

CAMELIA

O, Doamne (Se roagă.)

SORESCU

Când Dumnezeu vărgat îi de-a sa pură

15

Vibrare-n loc... Ca zebra el există

Când doar pe alb, când doar pe neagra dungă,

Mereu în contratimp, întindem mâini.

Spre cer... Și chiar de-ar fi, pe sine

El se gândește veșnic... asta-i ia

20

Firește timpul tot, precum și spațiul,

Cu noi, incluși în fagurii durerii...

CAMELIA

Se varsă gându-n el prin rugăciune...

SORESCU

25

O rugăciune am și eu...

(În spada lui Shakespeare și i-o întinde.)

CAMELIA

(speriată)

Să nu îmi curmi, ca parca, firul vieții.

30

Cum tremur toată!

SORESCU

Ține, e o lege!

Pe câmp de luptă, când învinsă-i oastea

Și bravi eroi, din burți de cai ciosvârte

5 Hidoasei morți întind surâsul palid,

De-i comandantul viu, își cheamă-o slugă

Sau un prieten să-i plinească soarta...

M-oi rezezi cu pieptu-n ea...

CAMELIA

În mână

10 Îmi pâlăie prea iute spada... Nu pot...

SORESCU

Eu te-am iubit...

CAMELIA

15 Și tu?

SORESCU

Ca Hamlet pe Ofelia.

Aceasta a fost drama mea... De-aceea...

Dar sunt în van mărturisiri...

20 CAMELIA

Pe Hamlet l-am iubit, însă-al meu tată

Nu m-a lăsat să-l văd măcar o dată.

El nu știa nici că exist.

SORESCU

25 Nici Shakespeare.

Am despuiat arhive... vechi hrisoave...

Descoperirea mea esti... Te țineam

Pentru un rol ca lumea. Prea târziu!

Cu mers regesc ai fi trecut prin scenă.

30 Și florile-n de ele s-ar fi smuls

Din pașiști, spre a-ți fi cunună vieții.

CAMELIA

Taci... Mi-ai fost drag... Ții minte, într-o seară

Mi-ai ridicat o carte ce-mi căzuse.

Tocmai cădea o stea și-ai zis: „Mă duc și steaua

Să ți-o ridic... Frumoasa soră-a lunii“.

(Plânge.) Te-ai dus și dus ai fost... Ce nopți de lacrimi... 5

SORESCU

Atât de dulce-i glasul... Taci, eu mor...

Nu vezi? Ci ține sabia... avânt

Să-mi iau de la trei pași... ah, ies din scenă... 10

Nu, n-o să fug... (iese și se întoarce)

căci nu-s ieșiri din dramă,

Și soarta n-are scară de serviciu...

CAMELIA

(speriată)

În lume dacă-am fugi... 15

SORESCU

În lumea asta? Fugi!

Ești prea copilă. Unde? Totu-i putred

Și străveziu și vezi mârșava faptă 20

Ce-a fost ursit un veac pe dos, aceasta-i!

E susul jos, și talpa-n cap, chelie,

Și stânga-i dreapta, creștetu-n pământ...

CAMELIA

Mă faci să plâng... 25

SORESCU

(arătând lesurile)

Și ei vărsară lacrimi,

Și craniul înaintea lor... Șuvoi

A curs șiragul ochilor, mătăanii 30

În mâna crudei sorti, ce dă în cap,

Spunând c-așa am fost urziți...

Tu spune

Ce ai văzut... Te las...

CAMELIA
(*aruncă spada*)

Nu pot...

Mai e otravă în șipul Vrăjitoarei? Vreau. Mi-e sete.
(*Bea.*)

Abia sub pleoape cuprinsesem cerul

Și îl restitui bolții... (*Moare.*)

SORESCU

Biata floare!

(*Privind tăișul spadei.*)

Când două drumuri se deschid în față,

Eu merg pe variantă. E mai scurtă.

Măcar c-o șchioapă... Fugi, ocol al vieții!

(*Dă să se arunce în spadă, ezită.*)

Mischia sabiei s-a făcut pară.

În jur nu-i loc s-arunci un ac

De-atâtea leșuri. De mai vine unul

Aici, să vină gata mort, căci n-are

Cin' să-l ucidă. Plece mort de-acasă.

Ce jale, vai!

(*Intră Craniul.*)

Scena 10

CRANIUL.

Puterile te lasă?

Au m-ai chemat?

SORESCU
(*ingrozit*)

Auzul ți-a dat greș!

Ce mai nou prin hrube?

CRANIUL.

Ia, un leș.

Iadu-i tot rai, dar mult mai găunos.

(*Iese și se întoarce târând trupul Călăului.*)

SORESCU

Călăul! Cum, și ei? I-i-i viața trecătoare?

CRANIUL.

Pe un călău să nu-l atingi c-o floare.

Răbdarea-mi ajunsese, zău, la os!

I-am cășăpăit cu falca mea de jos...

SORESCU

Încărcător-descărcător de vieți

Doar Shakespeare a mai fost. Eu nu-s în stare.

El zace-aici...

(*Se aude cucuveaua.*)

CRANIUL.

O buhă? I.a culcare.

(*Iese.*)

Scena 11

SORESCU
(*potrivindu-si spada cu tăișul înainte*)

Ies șapte pași, să-mi iau avânt

Și-n spadă mă arunc, precum un vultur

Cu ghiara-mbătrânită, pliscul spart,

Către prăpastie pornește piatră,
 Și-aude cercurile de tărie
 Cum tot mai strâns, îi gătuie căderea...

(Numărând trei pași până la marginea scenei:)

5 Trei pași... și încă patru pași la aer...
 Ca patru secole de-avânt în spadă...
 Nu se clintește-un pai... mă-ntorc îndată...
 Cu mine un mileniu își dă duhul...
 De-ar face aburul coloane grele

10 De țurturi, sprijinind această boltă...
(privind în jur:)

Au ei degeaba au suflat viu abur?...
 Adio, Shakespeare, stâlp de foc, ești rece.
 Ți-aprind cu viața mea o lumânare.

15 *(Iese.)*

IDEIE

Până-n apusul soarelui nu-mi iese
 Spurcatul suflet... Scăpătă?... Sorescu
 A scăpătat și el? Afară zace...

20 Și ce-a mai turuit... Hei, oameni,
 Veniți de luați cadavrele...

(Shakespeare se ridică.)

SHAKESPEARE
(frecându-se la ochi)

25 Nu-i cazul.
 Căci mi-a trecut și moartea într-o clipă.
 Și ea degrabă, tot ca viața, curge...
 M-am odihnit murind... Acum, la lucru.

(Cortina)

NOTE. COMENTARII. VARIANTE

IONA

Elaborată începând din 1965, *Iona. Tragedie în patru tablouri* este prima piesă publicată de Marin Sorescu. În 1966, apăruseră, în revistele *Luceafărul* (nr. 22, 28 mai 1966) și *Contemporanul* (nr. 38, 23 septembrie 1966), poeziile *Lapsus* și, respectiv, *Un lucru*, variante versificate a două dintre cele mai importante fragmente din monologul lui Iona. Textul integral vede lumina tiparului în *Luceafărul*, nr. 2, 13 ianuarie 1968, p. 4-5 și, în același an, în volum: *Iona (Teatru)*. Editura pentru Literatură. Coperta Petre Vulcănescu. 64 pagini. Volumul dat la cules, potrivit casetei tehnice, în aceeași zi de 13 ianuarie 1968 când apăruse și în revistă, prezintă totuși unele diferențe survenite, probabil, în corectură, cea mai semnificativă fiind introducerea în Tabloul IV a unui scurt fragment (patru propoziții), ce sugerează localizarea acțiunii în spațiul românesc și nuantează cu o vagă tentă patriotică substanța lirică a textului. Intervenția este conjuncturală. Marin Sorescu a mărturisit în mai multe ocazii greutatea întâmpinate cu publicarea și reprezentarea pieselor sale: „*Iona* am scris-o într-o jumătate de an, am publicat-o după trei ani și s-a jucat după cinci” (*Arlechin*, nr. 11-12, trimestrul II, 1981, p. 5-6). Într-un text din 1996 (*Maria von Ostfelden, Theater als Experiment*, Editura Lars Müller, Baden), referindu-se la substratul politic al piesei, relevat de presa elvețiană în 1970, când *Iona* a fost reprezentată la Zürich, scriitorul face mai multe precizări: „La București tocmai această lectură politică a textului făcuse ca publicarea lui să fie întârziată. A apărut, în fine, după multe șicane și obstacole în revista *Luceafărul*. Cenzura a interzis spectacolul de la *Teatrul Mic* din București după, doar, 13 spectacole.

Adevărul e că sala era arhiplină de foști deținuți politici, de curând eliberați, care, cu ochii plini de lacrimi, urmăreau drama lui Iona, în care se regăseau. Întrebările pe care mi le puneau cenzura, când încercam să public textul, mergeau de la semnificația fiecărei replici în parte, până la simbolul general: «Cine e balena? Cine e balena întâia, balena a doua și cine e balena a treia?» Să recunoaștem că și cenzura română avea haz! În momente mai bune câte unul din inspectorii politici, care vizionau în șir indian spectacolul, înainte de premieră, «ca să nu se strecoare ceva» îmi șoptea: «Noi i-am dat drumul, dar se supără Uniunea Sovietică». Cu un astfel de stăpân, atât de supărăcios, era firește foarte greu să fii profet în România. Piesa, de altfel, nici nu s-a mai jucat în țară, până la evenimentele din decembrie '89.

Fragmentul introdus în volumul din 1968 a fost suprimat în cele trei ediții intermediare din volumele: *Setea muntelui de sare*. Teatru. Editura Cartea Românească, 1974, p. 5–39; *Leșirea prin cer*. Teatru comentat. Editura Eminescu, București, 1984, p. 24–51; *Iona, A treia teapă, Vârul Shakespeare*, Editura Minerva, București, 1993 (Biblioteca pentru toți), p. 1–33, ediții care preiau varianta din *Luceafărul*; fragmentul lipsește, de asemenea, în toate traducerile, confirmând astfel includerea lui, la un moment dat, din cerințe extraliterare.

Din 1974, piesele *Iona*, *Paracliserul*, *Matca* primesc titlul generic *Setea muntelui de sare* (atribuit și volumului în care apare alături de piesele *Pluta Meduzei* și *Există nervii*).

Într-un interviu acordat lui Valentin Silvestru (*Cu Marin Sorescu despre temele vitale ale teatrului*, în *România literară*, nr. 7, 13 februarie 1986, p. 4–5) autorul preciza că: «Metafora aspirației spre absolut poate explica doar parțial unitatea celor trei piese». Și tot acolo, continua: «În primul rând, ideea de personaj unic. Ideea pe parcurs s-a perfecționat, ca să zic așa: am început cu un singur personaj în *Iona*; în *Paracliserul* mai apare unul, care este mut. Am simțit în continuare nevoia trecerii de la monolog la dialog. Dar, în general, trilogia se leagă prin prezenta personajului unic. Absolutului căutat de unul singur. Aceste piese exprimă idei, o filosofie – pe care inițial intenționam s-o prezint «vorbită». În formă de eseu. Cartea ar fi avut în centru Eul liric. Teatrul pornește de la poezie, cum a fost de la început. În trilogie, personajul se caută pe orizontală și pe verticală. Orizontala ar fi *Iona*, un fel de planetă pe apă; apa reprezintă trei sferturi din glob. *Paracliserul* e înălțarea pe verticală a omului, căutarea de sine, zbuciumata căutare de

celest, care există în fiecare om conștient. *Matca* ar fi rezolvarea dialectică a celor două dibuiri: o femeie care rezolvă ecuația simplu aducând pe lume un alt personaj. Într-un fel poate fi judecată și hegelian toată această poveste în trei acte.»

Cu ultima apariție antumă *Iona. Teatru*. Editura Creuzet, București, 1995, 96 pagini, se reia, probabil, pentru evitarea greșelilor tipografice care s-au strecurat în edițiile succesive, textul primei ediții, cea din 1968. În acest volum, ilustrat de Marin Sorescu, piesa este însoțită de o prefată și o postfață a autorului: *Iona*, text preluat din *Caietul Program al Teatrului Mic* din București, stagiunea 1968–1969 și „*Extemporal despre mine*”, text prezentat de Marin Sorescu la „Seminarul de dramaturgie și teatologie”, Deva, 1981 (publicat prima dată în *Vatra*, 20 aprilie 1981). În continuare, redăm integral prefata și postfața cu titlurile menționate.

IONA

Prefetele scrise de autorii înșiși nu-și au rostul decât în măsura în care vin cu niște precizări de ordin documentar. Altfel, să încerci să spui – e prea lung. Și poate că ai și uitat.

Creația e o bălbăială în fața lui Dumnezeu. După ce a creat lumea în șase zile, el s-a simțit atât de epuizat, încât n-a mai putut mișca un deget. A mai apărut oare ceva nou de atunci? Iată un exemplu de epuizare divină.

Recitesc după câțiva ani Iona, cu ochi rece, străin, și mă întreb: oare unde rămăsesem?

Iona, proorocul care a fugit din fața Cuvântului, a încăput în burta chitului, ca o scrisoare, în cutia poștală. Am găsit, poate din greșeală, scrisoarea. Am citit-o cutremurat și mi s-a părut c-o înțeleg. Am încercat s-o transcriu. Asta a fost tot.

După aceea am vrut să-l uit pe Iona. Ce s-a ales din mândra cetate Ninive „nare înaintea lui Dumnezeu s-o străbați în trei zile de umblet”? Ce s-a ales de oamenii ei care s-au îmbrăcat în sac și s-au pocăit și nu i-a mai ajuns mânia de sus?

Am uitat absolut totul. Apelați la arheologie. Am fost întrebat dacă burta chitului simbolizează călătoria în cosmos, sau singurătatea intra-uterină. În ce măsură Iona e primul om ori ultimul om? Dacă dau o accepție freudistă, mistică, politică ori cabalistică experienței acestui

personaj? Și mai ales ce semnificație are gestul final și dacă nu e prea multă amărăciune și dacă nu mi-e milă de umanitate?

Nu pot să vă răspund nimic. Au trecut trei ani de când am scris tragedia. Totul mi se încurcă în memorie. Știu numai că am vrut să scriu ceva despre un om singur, nemaipomenit de singur. Cred că lucrul cel mai îngrozitor din piesă e când Iona își pierde ecoul. Iona era singur, dar ecoul lui era întreg. Striga: Io-na și ecoul răspundea: Io-na. Apoi nu a mai rămas decât cu o jumătate de ecou. Striga: Io-na și nu se mai auzea decât Io, Io în vreo limbă veche înseamnă: eu.

E tot ce-mi mai amintesc.

MARIN SORESCU

„EXTEMPORAI. DESPRE MINE“

Am renunțat de mult la ideea, de altfel prețioasă și oarecum comodă, că aș putea vorbi despre mine fără să mă pregătesc. De aceea mă observ cu atenție 25 de ore din 24 (ora în plus provine din economiile strămoșilor). Rezultatul observațiilor se concentrează în formă de extemporale despre mine – formula bruscă de verificare prin sondaj – și prin deranj – care are și avantajul că, limitând timpul, nu-mi lasă eul să divagheze în explicații de sine interminabile. M-am observat deci în aceste zile, poate mai înstrăinat de mine și mai înverșunat contra mea ca oricând.

Desigur – poezia mea în acest seminar de schelet dramatic, la o oră de teatru românesc, cu atâtea aparate Röntgen îndreptate asupra oscioarelor tremurânde, nu mă avantajează. Și nu-mi creează unghiul cel mai potrivit pentru efuziunile sufletești pe care le aștepți poate. Voi spune doar că scheletul mișcă și pretinde că animalul dramatic e încă în formare – ceea ce pentru cei 45 de ani divulgați în public de Valentin Silvestru ca împliniți aici înseamnă, îmi place să cred, o maturitate activă.

Ajung imediat și la teatru – subiectul acestui extemporai. (Tezele scrise le dați, mi se pare, dumneavoastră, iar notele le pune, nu știu cine – ministerul sau posteritatea –, pe necitite sau de-a studiatele, după cum ne-o fi norocul, colectiv de datu această.)

Îmi place teatrul, în primul rând pentru că este o meserie; și, în al doilea rând, pentru că este o meserie IMPOSIBILĂ, având de-a face cu

inspirația, care încă nu se știe ce este și care sector administrativ ori cerebralo-sufleteș trebuie s-o controleze și s-o aprobe. Când am început să scriu teatrul eram un naiv – și din cauza asta mi-au ieșit poate unele lucrări mai rotunde – ca jucătorul improvizat care câștigă de prima dată – la nimenială – și după aceea se încăpățânează să se prezinte la ruletă zi de zi, ruinându-se cu voluptate, dar antrenat. Simțind că încep să mă crispez, am trecut la piese istorice, mutând propria dramă în crisparea unei epoci din secolul al 15-lea românesc. Căci, am uitat să vă spun, dacă Iona și Paracliserul sunt eu – ca să parafrarez cunoscuta butadă – tot eu sunt și teatrul meu istoric. Și încă nu m-am terminat, întrucât trilogia începută – Răceala, A treia teapă, amenință să devină tetralogie, prin intercalarea unei noi piese, Luptătorul pe două fronturi, scrisă și terminată din neputința de-a isprăvi-o pe cea de a treia – anunțată de mult, Otrăvitorii de fântâni. Sunt fetele teatrului istoric – ca și ale unei istorii învălmășite, prea învălmășite uneori, care se lasă greu „prinsă“ și, ca și nervosul Tepeș, nu stă la pozat. Ce vreau să spun cu aceste mărturisiri. Desigur, nu doresc să dau apă la moară celor care mă detestă din capul locului, irevocabil. Cu ei nu poate fi vorba de dialog și nici de monodrame, ori tragedii colective.

Doresc să depun mărturie, din propria-mi experiență, atâta câtă este, că și teatrul „obiectiv“ este, în mare măsură, expresia unei subiectivități – câteodată chiar feroce – și că trebuie să ne ținem de această subiectivitate ca alpinistul de firele de iarbă de pe marginea prăpastiei, pentru a păși cât mai sus. Căci în mod paradoxal – am mai afirmat asta –, cu cât ești mai subiectiv, cu atât vezi că te întâlnești cu mai mulți înși. Există și o subiectivitate colectivă, care și ea trebuie cultivată. Rămânând noi înșine și nefindându-ne rușine că suntem așa cum suntem – câteodată și mai goi și nemâncați și în ploaie și la răsruce de vremuri, vrăji și microbi – interesăm mai mult umanitatea largă, decât am interesa-o împrumutând întruna lucruri omologate aiurea și neriscând nimic cu mult-puținul nostru. Iată de ce, făcând din mine subiect ontologic și istoric pot spune că de fapt nu-i vorba nicidecum de mine, ci e vorba de noi – cu pernișunea dumneavoastră.

E o doză mare de neliniște în teatrul pe care-l scriu, de anxietate chiar, un vuiet de întrebări puse și nerezolvate. I se pot aplica mai multe etichete, etichetele pot fi întoarse și pe dos, după un timp, după ce se mai șterge scrisul de pe ele. Țin mult la tripticul Iona, Paracliserul, Matca,

pentru că acolo m-am căutat cu mai multă îndărătnicie. Citite fără dialog, aceste piese pot deveni o carte de filosofie, pe care chiar intenționam s-o scriu, în acel timp, ca tratat – și m-a luat teatrul pe dinainte. Teatrul și poezia. [...]

Este clar că cele mai dragi îmi sunt piesele pe care nu le-am terminat. Și sunt mort după piesele pe care n-o să le scriu niciodată. Am ciome, scene, tablouri dintr-o altă viziune dramatică – n-o spun care. Mi-ar plăcea să scriu ceva care să-mi meargă la inimă, și să intru în Academia Română nu pe bază de vârstă ori doctorate, ci așa dintr-o dată – precum Caragiale, după ce – decedat cu tristețe – își pierduse orice speranță.

Nu, nu văd în teatru o rampă de lansare.

Nu, nu văd în teatru un mijloc lesnicios de a face literatură. Teatrul – alături de poezie și proză – este însăși LITERATURA și merită aceeași atenție. Și fiind literatură, nu-ți aduce decât măcinare de creieri la morile când de apă, când de vânt – o măcinare din care dacă nu se alege multă făină, oricum se alege praful de autor. Dar asta e și plăcerea lui, să se dăruiască morilor de apă și de vânt. Adică să viseze replici în păpuris, cu speranța că păpurisul va deveni cândva hârtie și aceasta, se va fabrica gata scrisă, cu aceste replici, și cu problema penuriei mondiale rezolvată.

Știam că pornind de la mine o să ajung la restul lumii și la problemele cele mai acute. Cine pe cine înghite, unde s-a mai găsit o vână de petrol, unde dai și unde crapă. Așa mi se întâmplă întotdeauna.

Reîntorcându-mă la subiect, vă anunț cu tristețe că încă nu s-a izbutit să se despartă teatrul de dramaturgie. Eu am încercat, am fost ajutat – nu s-a putut. Și textele scrise s-au publicat, actorii le joacă, dumneavoastră le discutați – eu ascultându-vă fac pe mortul (clasicul) – s-a creat mișcarea și ea ne duce înainte. Aici a sunat clopotelul, deci extemporalul s-a ter...

În anul publicării volumului – 1968 – a avut loc și premiera absolută a piesei pe scena Teatrului Mic din București (regia Andrei Șerban, cu George Constantin în rolul titular) și, tot atunci, textul românesc a fost tradus în limba germană: *Ionu. Stuck in vier Bildern*. Deutsch von Doina Iescu. Wien, München, Basel, Theaterverlag Kurt Desch. Alte traduceri: *Ionusz*. Traducere de Danuta Bienkowska, în *Dialog*, (Warszawa), 14, nr. 5, mai 1969, p. 67–81; *Ionas*. Deutsch von Anemone Latzina, în *Neue Literatur*, nr. 5, 1969, p. 7–29; *Iona*, traducere de Karmen Milacici, în *Forum*, Zagreb, 22, nr. 9, septembrie 1971,

p. 433–452; *Giona*. Traducere în limba italiană de Marco Cugno, Napoli, 1980 (volumul cuprinde studii despre dramaturgia și poezia lui Marin Sorescu, semnate de Marco Cugno, Pasquale Buonincontro, Luigi Nespole, Alba Clara de Ruggiero și George Carageani); *The Thirst of the Salt Mountain (Iona, Paracliserul, Matca)*. Traducere în limba engleză de Andrea Deletant și Brenda Walker. Forest Books, London–Boston, 1985; *Ionas. Het Vlot van de Medusa (Iona, Pluta Meduzei)*. Traducere în olandeză de Willem Bos. Prefață de Liliana Alexandrescu. Universitatea din Amsterdam, 1989; *Iona*, traducere în bengali de Amita Bose, S.A. Hitia Akademi, New Dehli, 1991; *La soif de la montagne de sel. Théâtre*. Texte français de Paola Benz-Fauci. Editions Domens Pézenas, 1997.

Piesa a fost reprezentată pe scenele teatrelor: „Lucernaire“ din Paris (noiembrie 1969). Traducere de Monica Iovinescu. Regia: Radu Penculescu; Kleines Theater an Walgraben, Freiburg in Breslau, 1970. Versiunea germană: Paul și Tatiana Miron. Regia: Jurgen Schwalbe; Theater an der Winkelwiese, Zürich, 1970. Versiunea germană: Doina Iescu. Regia: Maria von Ostfelden; Teatrul din Szeged, 1970. Regia: Román Béla; Teatrul muncitoresc din Tampere, Finlanda, 1971. Versiunea finlandeză: Liisa Ryönä și Daniel Katz. Regia: Terttu Savola; Studio an Montag, Berna, 1971. (În limba germană) Regia: Norbert Klassen; Difuzată la Radio Copenhaga, 1973. Versiunea daneză: Bagge Ussing. Regia: Johannes Marott; Ecole Nationale de Théâtre, Copenhaga, 1973; Teatrul din Bidgoszcz, Polonia, 1975. Versiunea poloneză: Danuta Bienkowska. Regia: Jan Bleszynski; Slavic Cultural Center, Port Jefferson, SUA, 1977. Versiunea engleză: Leslie Auerbach. Regia: Leslie Auerbach; Teatro Sancauluccio, Napoli, 1978. Versiunea italiană: Marco Cugno. Regia: Pino Cerrone; Teatrul din Széged, 1980. Regia: Meró Béla; Statens Teaterskole, Copenhaga, 1981. Versiunea daneză: Bagge Ussing. Regia: Annie Brinklov; Studioul „Cassandra“ al Institutului de Teatru din București, 1981. Clasa profesoarei Cătălina Buzoianu.

Variantele se stabilesc pe baza următoarelor volume, cărora le indicăm sigla:

Ediția de bază, după care s-a transcris textul: *Iona*, Editura Creuzet, București, 1995 – E;

Iona, în revista *Luceafărul*, nr. 2, 13 ianuarie 1968 – *I*;
Iona, Editura pentru Literatură, 1968 – *E*₁;
Iona, în volumele: *Setea muntelui de sare*; *Iesirea prin cer*; *Iona*; *A treia teapă*. *Vărul Shakespeare*. Text identic – *E*₂.

- P. 8, r. 12: O față. *E, E*₁
 (Cu obidă) O față. *L, E*₂
- P. 9, r. 18: De vreo câțiva ani îl am în cap, *E, E*₁
 De vreo câțiva ani îl am pe cap, *L, E*₂
- P. 10, r. 26: *Apa mică... nevoile de hrană mereu*
crescânde *E, E*₁
Apă mică... nevoile de hrană mereu
crescând *L, E*₁
- P. 11, r. 16–17: Eh de-ar fi măcar ecoul
Întuneric *E, E*₁
 Eh, de-ar fi măcar ecoul (*Se face întuneric*)
 (*Cortina*) *L, E*₂
- P. 12, r. 18: Totuși, nu mi-e așa somn *E, E*₁
 Totuși, nu mi-e așa de somn *L, E*₂
- r. 19: Nu contează, trebuie să *adormi* *E, E*₁
 Nu contează, trebuie să *dormi* *L, E*₂
- P. 13, r. 24, 25: De ce oamenii-și pierd timpul cu lucruri
ce nu le folosesc după moarte? *E, E*₁
 De ce oamenii își pierd timpul cu lucruri
care nu le folosesc după moarte? *L, E*₂
- P. 14, r. 6: Parcă văd că din cauza mea o să crape și
el de foame *E, E*₁, *L*
 Parcă văd că din cauza mea o să crape și *ei*
 de foame *E*₂
- P. 15, r. 1: Bine, *mă* mustețea, se poate să faci *E, E*₁
 Bine, *măi* mustețea, se poate să faci *L, E*₂
- r. 29: Cine-și mai deschide porii acum? *E, E*₁
 Și cine-și mai deschide porii acum? *L, E*₂
- P. 16, r. 1: *Brava lor!* *E, E*₁
Bravo lor *L, E*₂

- r. 6–15: Fragmentul – versificat – a apărut, cu titlul *Un lucru*, în revista *Contemporanul*, nr. 38, 23 septembrie 1966, p. 6. Poezia reprodusă în volumul Marin Sorescu, *Opere. Poezii*, II, Editura Univers Enciclopedic, 2002, p. 1090–1091 are 6 strofe de patru și cinci versuri; și cuprinde un fragment în plus, intercalat după „pescărușii mai lași” (r. 9). În poezia *Un lucru* urmează, la locul indicat, strofa:
Sau peștii mărunti
Să se strângă la taifas
Când o dată în viață au chef
Să spună și ei câte ceva.
- r. 13–14: „Lucru ăsta *l-aș face* cu dragă inimă”
 „Lucru ăsta *l-aș înalta* cu dragă inimă” – în poezie
 Poezia *Un lucru* nu a fost inclusă de poet în nici un volum de versuri.
- r. 16: *Întuneric* *E, E*₁
Cortina *L, E*₂
- P. 18, r. 29: Pescarul I și Pescarul II se retrag *E, E*₁
 Pescarul I și II se retrag *L, E*₂
- r. 30: (... *Iona își continuă monologul*) *E, E*₁
 (... *Iona continuă*) *L, E*₂
- P. 20, r. 5: *E viu* ca mine, n-auzi? *E, E*₁
 Ca mine, n-auzi? *L, E*₂
- P. 21, r. 19: *Dar unghiile?* *E, E*₁
Da unghiile? *L*
Da' unghiile? *E*₂
- r. 32: (... *El despărțise*, de fapt – transversal – scena în două...) *E, E*₁
 (... *El despărțea*, de fapt – transversal – scena în două...) *L, E*₂
- P. 22, r. 28: Nu știu de ce mi s-a făcut *dor* de-un
 cărăbuș *E, E*₁, *L*
 Nu știu de ce mi s-a făcut de-un
 cărăbuș *E*₂
- (*Probabil, eroare tipografică perpetuată în cele 3 ediții.*)

- P. 23, r. 30: Până se ajunge la o singură mamă,
una imensă... E, E₁
Până se ajunge la o singură mamă,
una imensă și bună... L, E₂
- P. 24, r. 25, 26: Scena *aceasta* trebuie jucată ca și când
lucru *pare* foarte firesc E, E₁
Scena trebuie jucată ca și când lucru
e foarte firesc L, E₂
- P. 25, r. 7: Uituc ce sunt! N-am lansat bășica
la apă. E, E₁
Uituc ce sunt! N-am lansat bășica. L, E₂
- r. 15: legături între idei, *între* fluturi, între
lucru și praf E, E₁
legături între idei, fluturi, între lucru
și praf L, E₂
- r. 17: Trebuie să-i dăm *drum* vieții... E, E₁
Trebuie să-i dăm *drumul* vieții... L, E₂
- r. 31: Află de la mine: n-o să miște nimeni
nici măcar un deget E, E₁
Află de la mine: n-o să miște nimeni
un deget L, E₂
- P. 26, r. 2: ..., *dar* să intre în mare E, E₁
..., *iar* să intre în mare L, E₂
- P. 27, r. 30: *Întuneric*
(Cortina) E, E₁
L, E₂
- P. 28, r. 15: Nu, să nu-mi spui *mie* asta că... E, E₁
Nu, să nu-mi spui asta că...,
te iau la palmă. L, E₂
- r. 24-25: lipsă în L, E₂
- *Aer de-al nostru - dens*
- *Că avem munți înalți*
- *Că avem păduri*. E, E₁
- P. 29, r. 1: lipsă în L, E₂
- *Că avem mare* E, E₁

- r. 10: (*Îngrijorat*) Dacă sunt tocmai *la* mijlocul
mării E, E₁
Dacă sunt tocmai *în* mijlocul mării L, E₂
- P. 30, r. 17: Ia urmă mi-am dat seama că din cauza
sărutului *ăluia* E, E₁
Ia urmă mi-am dat seama că din cauza
sărutului *ăla* L, E₂
- r. 31: (Intră Pescarul I și Pescarul II. *Ambii au*
în spinare bărnele) E, E₁
(Intră Pescarul I și Pescarul II, *cu bărnele*
respectiv în spinare) L, E₂
- r. 32: Și voi?! Grozav! Pe unde ați ieșit E, E₁
(*Vesel*) Și voi?! Grozav! Pe unde ați ieșit L, E₂
- P. 31, r. 3: (Răzând) Sau ați vrut să-i faceți pagubă?! E, E₁
(Răzând) Sau ați vrut să-i faceți
(*senin „lui”*) pagubă?! L, E₂
- P. 32, r. 5-8: De la „Acuș-acuș, ... până la sfârșitul
frazei, text ghilimetat în L, E₂
r. 29: (*Luminat*) E, E₁
(*Iluminat*) L, E₂
- P. 33, r. 16-27: Cu titlul *Lapsus*, fragmentul a apărut în revista
Luceafărul, nr. 22, 28 mai 1966, p. 4. Poezia
(23 versuri) reprodusă în volumul *Opere*.
Poezii II, p. 1080 are două strofe inegale.
- r. 20, 21: Cum se numeau lucrurile pe care
le-am învățat *eu* E, E₁
Cum se numeau lucrurile pe care
le-am învățat. L, E₂
- Aceste rânduri lipsesc în poezie.
- r. 26-27: ... formată *de* ani
... formată *din* ani - în poezie
- r. 30: Eu sunt Iona. E, E₁
Eu sunt Iona. (*Pauză*) L, E₂

PARACLISERUL

Scrierea piesei a fost încheiată la 4 martie 1968. În însemnările despre Petre Țuțea, scriitorul nota la data respectivă: „*A stat vreo trei ceasuri [P.Ț.] și a vorbit încontinuu. Abia dacă am reușit să-i spun ideea noii piese «Paracliserul» pe care am terminat-o astăzi și așa fi vrut să i-o citesc. I-a plăcut mult ideea. A luat să citească «Iona»*“ (Marin Sorescu, *Jurnal*. Editura Fundației „Marin Sorescu“, București, 1999 p. 250). Citită înainte de publicare în cenaclul din casa lui Vladimir Streinu, a apărut prima dată în *România literară*, nr. 26, 26 iunie 1969, p. 18–20. Textul identic a apărut în volumul: Marin Sorescu, *Paracliserul. Tragedie în trei tablouri*. Editura Eminescu, 1970. Coperta I. Dogar Marinescu. 52 pagini. Republicată, cu puține modificări, în volumul *Setea muntelui de sare*, devine cea de a doua componentă a trilogiei care a dat și titlul volumului respectiv (Editura Cartea Românească, 1974, p. 41–67).

Ultima apariție: în volumul de teatru comentat: *Ieșirea prin cer*, Editura Eminescu, București, 1984, p. 66–86, text după care a fost reprodus în ediția de față.

Traduceri

În 1969, piesa tradusă în franceză a fost citită de Monica Lovinescu, căreia îi aparține traducerea, la Paris într-un cerc de scriitori români. Autorul, aflat în capitala Franței pentru reprezentarea piesei *Iona* la Teatrul „Lucernaire“, a participat la întâlnire și a consemnat în *Jurnal* (p. 12): „*Luni, marți, miercuri, cazat la Claude Rich (Boul. Haussman 127), care s-a mutat la nevastă-sa. Un apartament simpatic, de burlac. Într-o seară, cu mai mulți prieteni – o lectură, Paracliserul, pe care Claude Rich ar dori, și cred că ar fi în stare – să-l joace. A citit Monica Lovinescu, cu nerv și o bună intonație. Traducerea îi aparține*“.

Tot în 1969, Marco Cugno a tradus *Paracliserul* în limba italiană: *La catedrale*, publicată în revista *Il Dramma*.

În 1970, traducerea în limba germană de Doina Iescu: *Der Künst*, Wien, München, Basel, Theaterverlag Kurt Desch.

1971 – traducere în franceză de Annie Benteoiu, publicată în *Revue roumaine*, nr. 1.

În 1985 – apare traducerea în limba engleză: *The Verger*, în volumul *The Thirst of the salt mountain*. Translated by Andrea Deletant and Brenda Walker, Forest Books, London, Boston, p. 29–47.

1997 – *La soif de la montagne de sel*. Théâtre. Texte français de Paola Benz-Fauci. Editions Domens Pézenas.

Reprezentatii

Premiera absolută a piesei a avut loc în aprilie 1971 la Teatrul din Skopje. Regia Liubiša Gheorghievski. Traducere de Liubiša Gheorghievski. În țară, primele reprezentatii pe scena Teatrului de Stat „Valea Jiului“, din Petroșani, 15 septembrie 1981. Regia Radu Dinulescu și la Teatrul de Stat din Reșița. Spectacol realizat de George Custură și prezentat, cu titlul – *Slujitorul* – în cadrul „Săptămânii Teatrului scurt“, Oradea, octombrie 1982.

În 2002 – pus în scenă la Teatrul „Elvira Godeanu“ din Tg. Jiu.

VARIANTE:

Text transcris după volumul <i>Ieșirea prin cer</i> , 1984	E
<i>Paracliserul</i> , în <i>România literară</i> , 26 iunie 1969	Rl
<i>Paracliserul</i> , ediția I, Editura Eminescu, 1970	E ₁
<i>Paracliserul</i> , în volumul <i>Setea muntelui de sare</i> , 1974	E ₂
P. 40, r. 13: Dar nu mi-a zis nimeni	E
Dar nu mi-a spus nimeni	Rl, E ₁ , E ₂
P. 41, după r. 1: o replică în plus:
(Se termină lumânarea). Gata, am mai
trăit o lumânare...	Rl
P. 43, după r. 2: în Rl și E ₁ , o replică în plus, exclusă, poate, de autor în edițiile următoare (probabil, eroare tipografică repetată):
(Zămbind) S-ar zice că am plecat acolo.
Că am plecat spre mine.	
P. 44, r. 19: ... Și iar regenerez în întuneric	E, Rl, E ₂
... Și iar generez în întuneric	E ₁
(posibil, eroare tipografică).	

- P. 48, r. 13: *Liliacule, hai să facem umbre, să ne înmulțim prin umbre!* Rl, E₁
 Replică lipsă în E, E₂
 Este, cu siguranță, eroare tipografică, întrucât, fără ea, replica următoare pare nemotivată.
- P. 49, r. 15, 16: ... înalți spre cer E, E₂
 ... înalți la cer Rl, E₁
 r. 24: ... „Ucigașilor!” (Pauză.) E, E₁, E₂
 ... „Ucigașilor!”, „Ucigașilor!” Rl
- P. 55, r. 26: Sunt nori care nu plouă când el vrea să fie secetă, ca un potop uscat. E, E₂
 Sunt nori care plouă când el vrea să fie secetă, ca un potop uscat. Rl, E₁

MATCA

În *Cum am scris Matca*, text publicat în *Caietul program al Teatrului Mic. Stagiunea 1974–1975* și reprodus, ulterior, în mai multe ediții, cu titlul *Apa neînțeleasă*, Marin Sorescu precizează că „ideea vagă” a piesei „este anterioară Ionei și se află schițată într-un mic poem – inclus acum în piesă – scris în 1964”. Este vorba de poezia *Cititorie*, publicată în *Luceafărul*, 10 octombrie 1964.

Elaborată între 1969 și 1973, *Matca* era finalizată în aprilie 1973. „Cu aceasta – declară autorul – se încheie trilogia închinată unor personaje ale singurătății: Iona, Paraclišerul, *Matca*. Fiecare dintre eroii cărora am încercat să le dau viață este un luptător pentru una din dimensiunile mari ale omului. Iona explorează zona căutărilor pe orizontală. Paraclišerul caută absolutul, iar Irina, femeia care naște, reprezintă matca originară” (Carmen Tudora, *Cu Marin Sorescu despre teatru*, în *România literară*, nr. 16, 1973, p. 20).

Intitulată *Setea muntelui de sare*, trilogia este încredințată spre publicare Editurii Cartea Românească; în volumul cu același titlu, fiind incluse, în afara trilogiei, piesele *Pluta Meduzei* și *Există nervi*. Oprită, fără explicații, de Direcția presei (vezi *Cartea albă a Securității*, 1996, p. 43), cartea apare abia la sfârșitul anului 1974. *Matca. Piesă în două acte*, văzuse lumina tiparului în *România literară*, nr. 30,

26 iulie 1973, p. 16–18 și în revista *Teatrul*, nr. 9, septembrie 1973, p. 37–56.

În *România literară* se publică integral Actul I, care în această primă variantă are două tablouri, la sfârșitul tabloului 2 existând mențiunea: „Sfârșitul Actului I”. Piesa are două personaje: *Irina – viitoarea mamă, 20 ani; Mosul – tatăl Irinei*.

În septembrie, același an, o altă variantă, integrală, apare în revista *Teatrul. Matca. Piesă în două acte (șase tablouri)*, fiecare act cu un tablou în plus, impus de apariția noilor personaje: *Momăile* – Actul I, Tabloul 3 și *Vocea, Un cortegiu* – Actul II, Tabloul 2.

Varianta din volumul *Setea muntelui de sare* menține construcția dramatică a celei din revista *Teatrul (două acte, șase tablouri)*, textul fiind însă mai apropiat de varianta din *România literară*; dintre personaje dispăre *Un cortegiu*.

O a treia variantă, în 3 acte și 8 tablouri, în volumul *Matca*, Editura Eminescu, 1976, 111 pagini, Colectia „Rampa”. Coperta Armand Chintea. Prefață de Marin Sorescu: *Cum am scris Matca. Apa neînțeleasă*. Această ultimă variantă – republicată în *O antologie a dramaturgiei românești. 1944–1977, Teatru de inspirație contemporană*. Antologie, studiu introductiv și aparat critic de Valeriu Râpeanu, Editura Eminescu, 1978, p. 931–996 – a fost concepută după ce *Matca* fusese jucată, cu un considerabil succes, pe mai multe scene. Pe lângă numeroasele variante de cuvinte, nume, expresii, în cea de a treia variantă, cu un act în plus – un alt Actul I, precedând deci structura consacrată a piesei – autorul aduce în scenă o suită de personaje din lumea satului: Lelea Anica, Gaga Ioana, Titu Poantă, Silvica. Într-o convorbire despre dramaturgia sa, Marin Sorescu a mărturisit că a rescris piesa după ce el însuși o regizase la Teatrul din Piatra-Neamț: „Mi-am dat seama că textul, care îmi plăcea, era totuși prea abstract. Trebuia explicitat. Ținând seama și de actorii de acolo, și de o anumită familiarizare cu scena, am simțit nevoia unei infuzii de magnă teatrală și de fapt, aproape prozaică. Era momentul când elaboram ciclul I a Lileci și eram îmbibat de lumea satului. Astfel am amplificat schema inițială dând, după părerea mea, mai multă carne, și mai multă vitalitate verificabilă pornind de la niște fapte concrete și trăite” (Valentin Silvestru, *Cu Marin Sorescu despre temele vitale ale teatrului*, în *România literară*, nr. 7, 13 februarie 1986, p. 4–5. (Să menționăm și că apariția, în cea de a doua variantă, din revista *Teatrul*, a *Momăilor* coincide cu editarea primului volum din *Ia Lileci*.)

Ultima apariție antumă a piesei, în volumul *Ieșirea prin cer*, Editura Eminescu, 1984, Seria „Teatru comentat”, p. 103–149, reproduce totuși, în ciuda considerațiilor de mai sus, varianta intermediară, cea din volumul *Setea muntelui de sare* (1974), varianta după care au fost realizate toate traducерile și pe care am preluat-o ca text de bază pentru ediția de față.

Redăm, integral, prefata *Apa neîncepută*, semnată de autor pentru volumul *Matca*, Editura Eminescu, 1976:

APA NEÎNCEPUTĂ

O femeie râde de potop, ținându-se cu mâinile de burtă. Are de ce se ține. Arca sa e mai bine strânsă în doage și mai călăfătuită decât cea a lui Noe. Un punct de sprijin sigur și singurul de nădejde, când universul întreg se prezintă în jur, vărsat. Matca înseamnă în primul rând lupta pentru o respirație. În al doilea rând, lupta pentru o respirație, iarăși. Și iarăși. Fericirea Irinei, care vede cu ochii mari cât două cercuri de apă că pruncul ei „respiră” e mai fără de margini decât nemărginirea valurilor. „A da viață”, „a da suflare” – aceste expresii vechi includ toate noțiunea de sacrificiu. Dai din tine, rupi din tine și „dacă dai, n-ai”.

Irina e o femeie de la țară. Cunoaște bine limba pământului, toate semnificațiile-i încetoșate ori pierdute. O anonimă. Abia dacă are contur – mai pronunțat în jurul pântecului. În fragilitatea ei aparentă, să n-o atingi nici c-o floare, se va dovedi însă de-o forță uriașă; mai zgripuroaică decât natura-mamă înfuriată, mai vicleană decât un șarpe de apă, mai alunecoasă decât valul. Ea învinge, nu ca persoană singularizată, ci ca anonimă, ca matrice, responsabilă de destin. Se ține cu dinții de ideea de continuitate și salvează, acoperind cu trupul ei, Ideea. Iar mâinile pruncului, desfăcându-se inconstient spre cer, par, la sfârșit, o bătaie din aripi.

De ce nu intră această femeie nici o clipă în panică? Știe că există, trebuie să existe, o „solidaritate a lucrurilor începute”. Are o tâmplă în burtă. Are doi ochi în burtă. Are două urechi în burdibanu-i cât un coviltir de cer, care trag cu urechea. Ea poartă greul pământului. Irina nu mai e singură.

În trilogia din care face parte și pe care o încheie, trilogie a nedumeririlor, închinată unor personaje singure, având de înfruntat experiențe fundamentale, de cunoaștere, autocunoaștere și năzuință spre perfecțiune, nunai ea se bucură de privilegiul de a-și depăși singurătatea. Mistuirea pe verticală a „Paraciserului”, robul catedralei cu neputință de afumat până în cer, îi e străină acestei viitoare mame. Ea nu mai are nevoie de nici o divinitate, pentru că Dumnezeuul ei „e pe drum”. „Matca” înseamnă, evident, un sfârșit. Să recitim în lumina chinurilor facerii și celelalte două piese care o preced. Poate că intențiile autorului vor deveni mai limpezi.

Am avut nevoie de peste șase ani ca să duc la capăt această trilogie. Nu însunează un mănăr prea mare de pagini, cu toată strădania mea de-a fi mai explicit. Ca autor dramatic – care încă mai băjbăie, recunosc – socotesc munca la aceste trei piese o experiență interesantă în sine, dincolo de rezultate, pe care nu eu sunt în măsură să o apreciez. Fiecare dintre ele m-a învățat ceva. Pornind de foarte departe, în timp și spațiu, am simțit nevoia să cobor lucrurile mai pe pământ. Irina e singura care stă cu picioarele pe pământ. Și unde stă ea, nu-l acoperă apele. Unul plutea în derivă și nu mai dădea de capăt. Altul o lua zănatec în sus și nu mai dădea de capăt. Iată însă că cineva dă de capăt.

Îmi trebuia un personaj singur care să învingă singurătatea și absurdul. Acest personaj nu putea fi decât o femeie. O femeie însărcinată. Adică: echilibru, tradiție, continuitate. Sfârșit și început. Matca.

Ideea vagă a acestei piese este anterioară lunei și se află schitată într-un mic poem – inclus acum în piesă – scris în 1964. Mai târziu, în timpul inundațiilor, am putut vedea un sat întreg sub apă, lângă Brăila, unde mă dusesem cu un grup de colegi, în documentare, în vederea scrierii unor articole. Peisajul acela de acvariu la proporții marine, eforturile aproape supranaturale făcute de oamneni pentru salvarea unor vieți, înclăstarea dintre om și stihie – toate acestea mi-au luat sufletul la vale, cutremurat, anestecându-l cu glod și lacrimi. Am auzit atunci relatată, cu calm, de către unul din locuitorii aceluia sat plin ochi, povestea bătrânului răposat, care se afla în una din case. Mi-am notat ideea cosingului, care crestează pe răboj, în grindă, cotele apelor. Aceasta e fabula piesei, care s-a creat încetul cu încetul, pe măsură ce scriam – și uitam – celelalte bucăți, până am ajuns la sesiunea încredințată Teatrului Mic.

Desigur, povestea scrierii unei piese poate să intereseze mai puțin, ba chiar deloc. Am spus-o doar așa, în treacăt, pentru că tot e vorba de-o naștere.

Revenind la matcă: Irina nu e o „inițiată”. Atmosfera de mister din celelalte tragedii e aici rarefiată. Realul întrece simbolul. Eroina va lua, în schimb, cunoștință, din mers, din fuga evenimentelor, de misterul feminin – cât a mai rămas – și, în strânsă legătură, de cel al dăruirii vieții. Nu e oare prea destul? Lucrurile esențiale pot apărea unui ochi extravagant ori neexersat, prea simple, ori de-a dreptul plate. Și marea însă e de-a dreptul plată, la prima vedere.

Filosofia acestei țărănci, pe care cultura n-a ajutat-o decât să-și ascuță sensibilitatea și să-i mărească puterea de judecată, dar n-a clintit-o din echilibrul milenar: e bine ceea ce e în firea lucrurilor. Păstrează tradiția pentru că „așa s-a pomenit din moși-strămoși”, iubeste „pe cine-i e drag” și naște „ca să nu rămână casa pustie”, ori „ca să nu se stingă neamul nostru”. Și, apoi, „să aibă de-un ajutor”. Aduce pe lume un copil „ca să aibă cine-i da un pahar cu apă”, când n-o mai putea. Iată o seamă de cuvinte „tocite” pentru intelectualul fin, dar care țin cel mai bine la tăvăleala vieții. Sub poleiul lustrului și tocirii zac pe spate adevăruri abisale. Încercând să le repui, cu toată seriozitatea, în discuție, vei auzi poate pronunțându-se cuvântul „demitizare”. Nici pomeneală: N-ai făcut niciodată cărți din cărți. Ambițiile autorului sunt mai modeste: de creație în marginile adevărului. Aiută. Altfel ar însemna să ne punem o pereche de ochelari ca să vedem altă pereche de ochelari (eventual, chiar de cal) și asta la infinit.

Vasile Pârvan spunea cândva: „Copilul țăranelui e aruncat în lupta vieții, încă de când e mai mic decât căciula de pe capul lui taică-său”.

Irina însemnă și o întoarcere la matca lucrurilor primordiale. Tragedia celorlalte personaje, care au precedat-o, era că totul se petrecea de parte de casă. Iona se purta, ori era purtat, peste mări și țări. Un altul – într-un lăcuș al nimănui. Irina e acasă. Și nu se va mișca de-acolo. Ea e ceva care va porunci pereților să steie și pereții vor rămâne stană de piatră. Ea va porunci apelor să se retragă și apele se vor retrage în albia lor. De aceea casa ei rămâne, nu se sparge decât în partea dinspre cer.

Din tragedia antică au rămas Momăile: mai mult niște voci pierdute din cor, ecouri rătăcind din peșteră în peșteră. Vin la baza vieții

în virtutea inerției cu care ecorile mării se îngheșuie la gura scoicii. Aceste momăi sunt la discreția regizorului, care le poate înmulți sau scădea, după necesități, în funcție de proporțiile catastrofei.

Înundațiile sunt aproape o idealizare a potopului, care și el era, la rândul său, o reflectare „artistică, transfigurată, a marilor dezghețuri de demult”. Viața a ieșit tiptil din apă. Învelișul mărilor nu ne face oare și acum să salivăm după o tihmă legănătoare, ca o placentă dulce? O femeie cu această învățătoare, o tihmă în condițiile știute, repetă, intuitiv, fenomenul apariției vieții... Picăturile se izbesc de pântecul ei ca de-o plită încinsă. Iată, celui pe care-l „crește” cu atâta avaritie, disciplină și strașnică metodă, poate că-i e cald acolo înăuntru, dincolo de bine și de rău. Cu buzele arse rostește poate sentințe apriorice: „Așa era și pe vremea secetei”. Purttăm în noi memoria magnei dinainte de potop.

Secetă – inundație. Între acești poli ai râului din natură, balonul de nouă luni, neînchipuit de frumos, săltând vesel, dumnezeiește și cosmic. De la singurătatea absolută la lumea nesfârșită. Iată cititoria. Ieșirea din tragedie.

Noul-născut va avea la dispoziție apa neînceptută a potopului. Va avea ca în povești apa neînceptută. Și tot ca în povești, aceasta se va dovedi miraculoasă. Sacrificiul mamei transformă râul în opusul său.

Calamitatea devine fertilă.

Regretul autorului e că în această piesă a scăpat din vedere tatăl, pe fericitul tată, cel așteptat platonice de Irina dintr-o clipă într-alta. Într-adevăr, nu v-ati întrebat de ce nu apare și bărbatul și de ce, chiar ea, în lungul și tremurătorul monolog, vorbește atât de puțin despre soțul său? El a plecat cu barca în alte piese. Prezența sa aici ar fi fost de prisos. Femeia însărcinată nu mai are decât un singur gând, lung ca o față cu care ar putea înfășa și legăna pământul țării. Totodată, grija i se îndreaptă asupra viitorului, de care se simte responsabilă în cel mai înalt grad.

O piesă despre femeia surprinsă în exercițiul nașterii, când, față de măreția acestui eveniment, chiar potopul poate părea o neînsemnată și neputincioasă băltoacă, de trecut cu piciorul. O femeie râde de potop tinându-se cu mâinile de burtă.

Premiera absolută a piesei *Matca* a avut loc la 17 octombrie 1974, la Le Nouveau Théâtre de Poche (Geneva). Traducerea de Ana Giurgariu.

Premiera în țară: 19 octombrie 1974, Teatrul Mic din București.
Regia: Dinu Cernescu. În rolurile principale: Leopoldina Bălănuță și Vasile Nițulescu.

Alte reprezentatii:

Teatrul Tineretului din Piatra-Neamț, 1975. Regia: Marin Sorescu.
Scenografia: Liviu Ciulei.

Teatrul Municipal „Maria Filotti” din Braïla. Stagiunea 1974–1975. Regia: Mircea Cretu.

Teatr Polski Bidgoszczy. Premiera la 26 septembrie 1975. Regia: Matilda Krieger și Jan Bleszynski. Traducerea în limba polonă de Danuta Bienkowska.

Teatrul Național Finlandez (Helsinki). Premiera la 12 mai 1976. Regia: Iisebeth Landefort. Traducerea în limba finlandeză de Liisa Ryönä.

Teatrul Municipal din Dortmund. 1976. Regia: Dinu Cernescu.
Traducere în limba germană: Oskar Pastior.

Teatrul de Star din Oradea (secția maghiară). Stagiunea 1979–1980. Regia: Iaczo Gustav. Traducerea în limba maghiară de Koczka György.

Teatrul Dramatic Brașov. Premieră – 24 mai 1981. Regia și scenografia: Sergiu Savin.

Teatrul „Al. Davila” din Pitești (Studioul 125). Stagiunea 1979–1980. Regia: Tino Geirun.

Teatrul Dramatic din Baia Mare. Premiera la 11 februarie 1982.
Direcția de scenă: Radu Dinulescu.

Traduceri:

[*Matca*]. Traducere în franceză de I. Igiroșeanu. (Cu o prezentare de Andrei Brezianu), în *Secolul XX*, nr. 10–11, octombrie–noiembrie 1975, p. 138–152.

Iona. Traducere în limba rusă de Chiril Kovalgi și Lev Berinski, în *Rumânskaia Literatura*, nr. 6–7, 1978.

Matita. Traducere în limba macedoneană de Tasko Sarov, în: *Culturen Jivot* (Skopje), nr. 7–8, 1979, p. 53–72.

The Matrix, în volumul *The Thirst of the Salt Mountain*, London–Boston, Forest Books, 1985, p. 51–96. Traducere de Andrea Deletant și Brenda Walker.

* În volumul *Le soif de la montagne de sel*. Théâtre Editions Domens Pézenas, 1997. Traducere de Paola Bentz-Fauci.

VARIANTE:

Textul de bază, reprodus după volumul *Ieșirea prin cer* (sigla – E);
Matca, în *România literară*, 26 iulie 1973– (sigla – R);
Matca, în revista *Teatru*, septembrie 1973– (sigla – T);
Matca, Editura Eminescu, 1976 – (sigla – E₂).

Întrucât ediția de față reproduce textul definitiv (variantă în două acte), redăm aici integral din varianta în trei trei acte (Editura Eminescu, 1976, colecția „Rampa”)

ACTUL I

PERSONAJE

IRINA

MOȘUL.

I.E.I.E.A ANICA

GAGA IOANA

TITU POANTĂ

SILVICA

PRIMA MOMÂIE

A DOUA MOMÂIE

TABLOUL I

Scena 1

Vijelie. În semiobscuritate, două mogađețe boscorodind ceva. Cuvintele monotone, de incantație, se acordă cu răpăitul ploii – egală cu ea însăși și blestemată.

I.E.I.E.A ANICA și GAGA IOANA

Ploaia s-a oprit, ploaia s-a oprit, ploaia s-a oprit.

I.ELEA ANICA

(descântând o păpușă mare de lut nears,
legată la gât c-o ată cu multe noduri)

Trimis-am vorbă pe cană

Să răsară

Până nu se-nsară!

Săpunul calului pisat,

Săpunul calului nepisat,

Zătcă,

Matcă,

Zătcă,

Mătcă,

Bătcă...

GAGA IOANA

(descântând alt idol, identic cu celălalt. Face noduri
la o sfoară de cânepă, pe care o petrece după gâtul păpușii)

Tortel la vârș,

Încurcătoare,

Oglici și pur

De jur împrejur.

(Pe altă voce.)

Piei sporis!

Colac legat cu sporis,

Aruncat în urdiniș

Lupoate și turișă

Ține-te de rarișă.

Cârșăioară, avrămeasă

Că prea e deasă.

I.ELEA ANICA

(căt-re Gaga Ioana)

Vezi să nu diburci.

GAGA IOANA

(continuând)

Nu de soare sec,

De-nec!

Nu de flacău legat,

Nu de brâncă! Nu de deochiat!

Nu de trânji,

Nu de izdat,

Nu de năjit,

Nu de deochiat...

I.ELEA ANICA

Diburcași! (Continuând descântecul.)

A plecat un junc

Și-un rânc

La pădure.

Aglia, aglia

Ligu-li-ligu-li!

Ce-oi meni

S-o izbândi!

Soimane la tuturoi,

S-a vărsat un ududoi

Și pe junc

Și pe rânc,

Care plecaseră la pădure...

Aglia, aglia

Aglia-li-liga-li!

De n-a contenit, o conteni.

De n-a venit, o veni.

GAGA IOANA

Zburc. Diburcași?

I.ELEA ANICA

Stai, fă! (Continuând.)

Cu podbal și glavacioc,

Odolean, busuioc,

Baba caprii, avrămeasă,

Din leasă.

Situ e bună deasă

Da' ploaia nu-i bună-așa deasă...

GAGA IOANA

Stai, fă! Zburc! Diburcă, fă!

I.E.I.E.A ANICA

*Mai bine soare sec,**Decât înec.**Dai cu brăgla,**Sare jigla...**Năplui**Pe plui,**Să se coacă ăl mălai.*

GAGA IOANA

*Păsat pisat**Păsat nepisat*

I.E.I.E.A ANICA

*Mălai răjniț**Ploaia s-a oprit...*

GAGA IOANA

*(oftând)**Grea meserie, fa Anică!*

I.E.I.E.A ANICA

De, fă, Gagă Ioană. Trebuie cineva și la munca de jos. Nu vezi? La greu toți care-ncotro, ca puii de potârniche. Aduseși hărlețele?

GAGA IOANA

Io-te-l colo. Unde facem gropnița?

I.E.I.E.A ANICA

Unde-ai săpa, tot de apă dai. (Ia hărlețul și începe să arunce pământul.) Aoleu, că greu mai e și la scos de buturugi. (Râde.)

GAGA IOANA

*(ridicând unul din idoli în brațe și arătându-l în cele patru zări)**Suge de la răsărit**Suge de la apus,**Trage tot,**Să rămână neted!**Și din vântul de lapte,**Din miazănoapte**Și din vântul de dinnii**Din a miazăzi.**Nici în copită de vacă**Nici în urmă de mânăzată**La norul din slavă**În postavă,**Să nu mai rămână strop**Ploaie stai, ploaie hop!**Soare sui!**Topa top... (Sare într-un picior.)**(Către Ielea Anica.) ...Tu ce faci? Te opriși?*

I.E.I.E.A ANICA

Gagă Ioană, mai lasă-mă și pe mine la vorbe, lele! E lată rău! N-am îngropat niciodată o muma-ploii asa de mare! Și nu mai e nici puterea de-antârt.

GAGA IOANA

Ehe! Acum puterea de-ampârt. (Râde.) Na-o, ia-o! (Îi dă păpușa. Se apucă ea de săpat.) Parcă faci pârtie în apă.

I.E.I.E.A ANICA

Că bine zici. Ori unde rămăseși?

GAGA IOANA

Ia postavă.

I.E.I.E.A ANICA

*(descântând)**Morunglavă.**Si nu fii lingavă,**Să te faci cât butea,**Să rămâie tata-soarelui uscat,**Linninat,**Să tragi pe el cu cutea.*

Scena 2

Intră Mosul, ducând în spinare capacul cosciugului.

MOȘUI.

Pace-ntre-impărați și ploaie la legătură. Bag-seamă, merge treaba.

GAGA IOANA
(aruncând bârletul)

Nu mai merge cum mergea. Vine de nu mai înemere...

I.ELEA ANICA

Cine nu mai înemere, fa?

GAGA IOANA

Vorba. Nu mai înemere să intre-n descântec, hăi, hăi...

I.ELEA ANICA

Dacă vrea al de sus, ioc!

GAGA IOANA

Da' ce? Parcă-mneata mai brodesti să bagi așa-n ac?

MOȘUI.

Bodicăi cu așa după urechile acului câte-un conac. Până fac scurtă. Și la urmă, împung și eu cu el gol! *(Oftează.)* E! Da' nu vă vaiet eu pe voi, tineretul. *(Pune capacul cosciugului jos, ia seama păpușilor.)* Vă jucați cu păpușile-n tărănă? Se-ntâlni junghiul cu tusea! Cum deosebiți pe tata-soarelei de muma-ploii? Și pe ele amândouă de voi amândouă? *(Stă pe capacul cosciugului.)* Ar cam trebui să-nsenineze.

I.ELEA ANICA

Până n-o zăcea muma-ploii la un stângen sub noi, n-o să se oprească! Cum nu sunt eu bună de măritat.

GAGA IOANA

Te uiți la cer nici o spărtură.

MOȘUI.

Acum, dacă faceți voi vrăji, e ca și aranjat. Mi-e că după aia n-o mai fi deloc ploaie. Și iar nu se fac bucatele. Să nu uitați unde-ați îngropat-o. S-o scoateți la țanc. Cum stați cu ținerea de minte?

GAGA IOANA

Ia nu cobî. *(Împreună cu Ielea Anica deapănă o jurebie cu noduri.)*

MOȘUI.

Noroc de satul nostru! Are două babe care manevrează vremea bună și vremea rea. Dacă afla ai de la primărie, or să vă trimită și prin alte părți. În schimb de experiență. Că peste tot le crapă buza după specialiști.

I.ELEA ANICA

Mă, omul lui Dumnezeu, noi – cum am apucat.

GAGA IOANA

Iar de s-o-ntoarce vremea, tot noi am face pe paparudele. Ca s-o dregem... *(Râde.)*

MOȘUI.

E, nu vă mai văd eu pe voi încinse cu boji... și sărind... dezmate... *(Imitând.)*

Paparudă-rudă,

Vino și ne udă,

Cu găleata-leata,

Peste toată ceata... Of, of...

I.ELEA ANICA

(săpând de zor)

Uf, mi se puse și junghiul așa-n șale! Măsuri energice. Până nu ne-groapă ea pe noi. Io-te, să vezi, cum om astupa-o – cum se-mbăieră potopul. Ascultă-mă pe mine... *(O îngroupă.)*

GAGA IOANA

Să zdupănim bine deasupra.

MOȘUI.

Mă săgetă o rază. Uite-aici, în cot...

I.ELEA ANICA

Râzi dumneata, râzi, dar e groasă rău.

MOȘUI.

Dacă spui eu! S-a pus... seceta.

GAGA IOANA

Ho, fă, ce fugi așa cu hora-nainte? Nu mai scoate ea capul.

I.ELEA ANICA

Și pe tata-soarelui ici-șa la loc bun. Dă-te, moșnege, la o parte. Sări în lături. Ce te puseși potinteu aci-n drum?

GAGA IOANA

Că parcă dumneata ai fi tata-soarelui. (*I.elea Anica și Gaga Ioana așază cealaltă păpușă pe un loc mai înalt.*) Acuși o să-nceapă să zâmbească.

I.ELEA ANICA

Să-și arate fasolea.

GAGA IOANA

(*diurn*)

Fuseși pe la târg?

MOȘUI.

Păi, nu se vede? Cumpărai un purcel și mă costă o avere.

I.ELEA ANICA

Frumoase blane. Îți dregi gardul?

MOȘUI.

(*in doi peri*)

Fac unul nou. Dar ceva mai strămt.

GAGA IOANA

Ei, acum, numai de-ar conteni!

I.ELEA ANICA

(*uitându-se la cer*)

În noi s-au înfipt mii de burlane.

GAGA IOANA

Satul nostru s-a pomenit sub o streășină care curge-n neștire.

I.ELEA ANICA

S-au înmuiat până și copitele dobitoacelor.

GAGA IOANA

În ugerile vacilor laptele s-a îndoit cu apă. Să nu te-nchini? (*Se închină.*)

I.ELEA ANICA

(*merge și mai joacă puțin pe muma-ploii*)

Măsuri energice. (*Către Moș.*) Mă, ori fiică-ta a scăpat în lucernă?

MOȘUI.

Bortoasă, păi cum...

I.ELEA ANICA

Aia e. Și-a dormit afară pe prispă. Și-au udat-o c-o garniță.

MOȘUI.

Păi dar!... C-au făcut-o learcă-n câteva rânduri. Umbla bără-bară-său după unii c-un ciomag de corn atâta. Da ea zicea: „Lasă, dragă, odată eu m-am *decis* să rămân la țară, asta intră-n *pitoresc!*“

GAGA IOANA

Vorbește frumos, fata, nu-nțelegi nimic. Dar copiii sunt morți după ea. Și dacă ei o iubesc, o și-nțeleg...

I.ELEA ANICA

Lunea de azi! Nu mai e ca noi să-ți întorcă vorba bătrânească pe toate fețele... ca porcul dovleacul. Să-nțelegi ceva din ea. Iepădară portul. Nu mai păzesc lunea rătăcită, luni înainte de Rusalii. Nu se mai țin păresimile. Nu se mai ține nimic! De-aia nu s-a mai oprit...

GAGA IOANA

Că ni s-au înmuiat până și oasele, de s-au făcut numai zgârcituri, auzi dumneata.

MOȘUI.

Măcar o secetă ca lumea să mai apuc și eu... Să văz pământul colo, crăpând de sete... știi, cum deschid puii de pasărică ciocurile, când vine mă-sa cu de mâncare. Și floarea-soarelui știrbă, cu foile gălbejite... Iar crăpăturile pe vale, ca după cutremur. Atât să mai apuc! O!

I.EI.EA ANICA

Ho, că n-ai muri mâine, păcatele mele. Ori nu-ți este a boală sănătoasă? (*Râde.*)

MOȘUI.

Măine? Nu mâine. Ce e azi?

I.EI.EA ANICA

Marti.

MOȘUI.

E! Marțea ailaltă. Toți ai noștri pe linie bărbătească s-au stins marțea... Iar pe linie muierescă... vraiște. Așa sunteți voi, muierile.

I.EI.EA ANICA

Mă, nene. Vezi că te-aruncăm colo-n fântână. Măcar că e părăsită. Ca pe-un colac de grâu nou, legat cu sporis.

GAGA IOANA

Să se facă bucatele, să vie bișagul... (*Râde.*) Nu ne face să ne utu-pănim cu dumneata. Că așa suntem bătrâne, vai de păcatele noastre. Părâim din te miri ce... De te miri de unde...

MOSUI,

(*Își ia capacul cosciugului și dă să plece*)

Atunci... marti.

GAGA IOANA

Poimarti, după Sfântul Așteaptă.

I.EI.EA ANICA

Stai, ghiujule, uncheșe, ho! Să venim și noi sub covercă. (*Ia hârletul.*)

MOȘUI.

Hai, că-mi e degrabă... că acuși se face marti...

GAGA IOANA

Eu tot mai trag o bătută pe scorpie. (*Joacă în locul unde a fost în-gropată păpușa. Descântă.*)

C-un picior încălțat

Și cu unul descălțat

Ai umblat,

Rău de moarte.

(*Ingenunche.*)

Cu trestie te-ai măsurat,

Rău de moarte.

(*Ingenunche.*)

În apă curgătoare te-ai uitat,

În baltă te-ai udat,

Rău de moarte.

(*Bate pământul cu capul.*)

Mămăligă de pe custură-ai mâncat,

Junghiurile te-au luat,

Ai cernut făină-n pat,

Cu tuse te-a luat,

Tu pe toate le-ai călcat,

Rău de moarte.

(*Bate pământul cu capul.*)

MOȘUI.

Mai iute. Zi-i să nu uite lingura-n oală seara, că n-o să mai poată dormi. Ha, ha!

GAGA IOANA

Să ieși când te-om slobozi noi! (*Aleargă cu greutate la ceilalți.*)

MOȘUL.

*(ținând capacul pe umeri, ca un fel de streasină,
unde se adăpostesc babele)*

Să n-afle careva că voi ați ferecat norii. Că i-ați tras la butie. Dați de bucluc. Ce-ați păzit până acum?

LELEA ANICA

(ofîind)

Doamne, nu mă băga-n iarnă!

MOȘUL.

Da-i trage cu temei... la stai, nene! *(Pune capacul jos și le ia la zor.)*
Ori ați fi descântat de-a-ndăratelea? Te pomenești că mai rău ați infuriat vremea rea...

GAGA IOANA

Ia nu mai bea și tu după mătă că te ofici.

LELEA ANICA

(strănută)

Uliului! Străfigai!

GAGA IOANA

Ce-ai, fa?

LELEA ANICA

Ceai, păi dar. Da' de ala de cuie de tron. Fiertură de scoabe.

GAGA IOANA

Să-ncerci... auzi? și cu rădăcini de iapă-ngropată de șapte ani... și cu floare de murături trezvite... în care arunci și-un praf... de tărănă... așa cât ai lua în vârful cazmalei. *(Râde.)*

LELEA ANICA

Nu cobî, leleo Ioană. C-o fi de bine.

MOȘUL.

Păi de bine... cum să fie de rău? Totul e să ne ferim de răceală.

GAGA IOANA

S-a răcit pământul față de noi, mă!

LELEA ANICA

Ridică bă, blanele.

MOȘUL.

(saltă capacul pe umeri. Babele se adăpostesc sub el)

Ho-pa! Da greu se mai făcu...

LELEA ANICA

Hai, Strâmbă-Iemne! Ce faci dom'le? Nu-l tot clătina așa... îmi turuie streasina-n cap. Nu de alta, da-mi udă conciu!

GAGA IOANA și LELEA ANICA

Ploaia s-a oprit! Ploaia s-a oprit... Ploaia s-a oprit...

TABILOUL II

Scena 3

Peste o săptămână. Luminiș de pădure. Un stejar secular în mijlocul poienii, cu o scorbură mare. Și luminiș pe cer – când fulgeră. Ploaia nu s-a mai oprit.

TITU

(apare alunecând)

Ia te uită, cum mă mai duc la vale.

SILVICA

(din afara scenei)

Hei, stai!

TITU

Dacă stau mai mult vin ciocăniturile... și cred că-s copac. Și-ncep să mă scobească... să se ascundă... că doar noi am mai rămas întregi...

SILVICA

După părerea ta e zi sau noapte?

TITU

Zi... sigur că da... că abia s-a luminat de ziună... Teoretic, că de-o săptămână nu mai vezi la doi pași.

SIL.VICA

Auzi pitpalacul?

TITU

Cee?

SIL.VICA

Bufnița. (*Ascultă.*)

TITU

(*ascultă*)

O aud.

SIL.VICA

Părerea ei e că e noapte... E-n drept să cobească.

TITU

(*râzând*)

Deci... părerile asupra vremii sunt împărțite... între păsări.

SIL.VICA

Toate ciupercile și-au scos pălăriile și salută furtuna. (*Râde.*)

TITU

(*grav*)

Dac-o să mai plouă atâta, o să-ți crească și ție pălăriuță pe cap, și-o să te transformi într-o ciupercuță...

SIL.VICA

(*alintându-se*)

Otrăvitoare?

TITU

Pălăria șarpelui.

SIL.VICA

(*speriată*)

Doamne! Vântul a-nnodat gâtul unui cocostârc.

TITU

Cad puii de uliu și de gaie din cuiburi.

SIL.VICA

Un zmeu rău și urât trage cu coasa prin nori... Cad brazde de apă...

TITU

Ce faci, te mai aștept mult?

SIL.VICA

O luasem în partea ailaltă...

TITU

Femeia trebuie să-și urmeze bărbatul... (*Dă cu ochii de scorbură.*)
Na, că ia uite ce-au făcut ciocăniturile! Silvica, Silvica!

SIL.VICA

(*speriată*)

Mereu pierd drumul... Trebuie neapărat să te țin de mână. O să mergem de-acum încolo numai ținându-ne de mână, toată viața?

TITU

Astea sunt condițiile...

SIL.VICA

Dacă te logodești... te legi de cineva... înseamnă să te și piloteze... ia-o-ncolo, ia-o-ncoace?

TITU

Ia-o-ncoace... și fuga, fuga. Ghici ce-am găsit?

SIL.VICA

Ce, norocosule?... După ce m-ai găsit pe mine, toate celelalte sunt fleacuri.

TITU

La gândește-te bine ce ne mai lipsea nouă?

SII.VICA

Nouă? Nimic. Ce să ne lipsească? A, ba parcă...

TITU

Parcă ce?

SII.VICA

Păi, bunăstarea materială...

TITU

Ai ghicit, casa. Bunăstarea pe care și-o face omul la casa lui.

SII.VICA

(dând buzna în scenă)

E gata casa?

TITU

Pofțiți cheile. *(Îi arată scorbura.)*

SII.VICA

(bosumflată)

Asta e pentru muma-pădurii.

TITU

Eh! Mare diferență.

(Râde, se zbenguie în jurul stejarului.)

SII.VICA

Tu și-n furtună ești liniștea dinaintea furtunii. Mie-mi place... vijeliornîta. Dacă altoiești o vijelie c-o vifornîță iese vijeliornîță, nu?

TITU

Nu. Ar putea ieși... vifornîțoiaia, altoită cu ploaie.

SII.VICA

Abia aștept să scoată melcii coarnele... Le iau și ți le pun ție...

TITU

Hei, cu asta nu se glumește.

SII.VICA

Te-ai supărat? Ce, nu ești tu un melc codobelc? Ai ieșit din cochilie și-acum ia-o de unde nu e... Că ți-a spart-o Sfântul Ilie, când a pocnit din biciușcă. *(Luând seama în jur.)* Parcă suntem într-o poveste. Acum numai ce-or să apară și cei șapte pitici. Păș, păș... călcând pe frunzele care și-au pus câte-un făș...

TITU

Nu mai apar nici ei singuri... trebuie să pui mâna să-i facem. *(Râd amândoi. Se aud niște țipete. Silvica și Titu intră în scorbura.)*

SII.VICA

E bună, că e de lemn.

TITU

(luându-i mâna)

Să-ți citesc norocul... aici la gura fulgerului. *(Fulgere, tunete, țipete.)*

SII.VICA

S-o fi rupt digul. *(Ascultă.)* Doamne, fereste. Și noi stăm după paravan.

TITU

(o sărută)

Ce te sperii?

(Și mai deslușit gemetele și țipetele dinainte.)

SII.VICA

Parcă cere cineva ajutor.

TITU

Dacă ai țipa tu, aș zice că sunt durerile facerii. Că naști.

SII.VICA

Nici chiar așa, una-două. De la primul sărut? *(Alintându-se.)* Dar mai știi? Cu bărbații din ziua de azi. Zor-nevoie să se vadă mai iute

tătic. (*Il trage afară din scorbură.*) Lăcomia strică omenia. Mama ar zice că e și zi de post...

TITU

Păi nu-i marți?

SII.VICA

Ba da.

TITU
(*contrariat*)

Și marțea... nu-i de dulce?

SII.VICA

Uite cum le știe el pe toate... În altă ordine de idei: mă iubești sau nu?

TITU

În altă ordine de idei... Mda.

SII.VICA

Da, cu gura moale...

TITU

(*șipând, ca să acopere un tunet care tocmai trecea pe acolo*)

Daaa! Uite cum nu mă lasă tunetul să mă exprim. Daaa...

SII.VICA

Ho, gata! Am înțeles. Atunci, dacă ții la mine, să mergem.

TITU

N-am apucat să-ți citesc unde duc drumurile noastre.

SII.VICA
(*arătându-i cu mâna*)

Pe-aici-ncolo. Dar unde nu duc?

TITU

Am văzut că ai un scris foarte citet... în palma.

SII.VICA

Cu litere de mână sau de tipar?

TITU

Alfabetizarea s-ar fi putut face în palma ta... pe liniile norocului. Parcă-l văd pe nea Gheorghe, zis Alte Boabe, silabisind: „O-i, oi“.

SII.VICA
(*grav*)

Lasă-mă că de la oi am scăpat.

TITU

Străbunii noștri se iscaleau pe nisip. (*Imitând.*) „Savu Tăgarăla, moșnean, străbunicul tău...“

SII.VICA

Nu-mi mai aduce aminte de viitură. Dacă se varsă valea, o să care atâta nisip și mocirlă! Se vor șterge toate literele din satul ăsta... Ne-am odihnit... am și visat... gata!

TITU

Că bine zici. De-atunci eram la dig.

SII.VICA

Mare noroc că nu-i toată lumea îndrăgostită.

TITU

Facem un stăvilar cât stejarul ăsta.

SII.VICA

E-he! Ba mai înalt. De să se oprească râul în fata lui ca vitelul la poarta nouă...

(*les fuga și răsând. Scena rămâne un moment liberă, ca și când furtuna s-ar asculta pe sine. Apoi apare Moșul.*)

Scena 4

MOȘUL.

(merge anevoie. Vede copacul, se odihnește de câteva ori până la el.)

Uite-l colea... și parc-ar fi la două poște. Îi! Îmi tăie mâța calea! Ori a fost un fulger? Putea fi și mâța și fulger. Doamne, ce mi-a slăbit vederea. Nu mai deosebesc mâța de ghem, caierul de nor, norul de cer... tot dibui așa... bodicăi... hai, fulgeră, nene! Luminează toate cotloanele să mai văd și eu lumea înainte de facere... (Râde.) Da, da... înainte de facere... (Muncit de un gând.) Să nu lase copilul până la un an să se uite-n oglindă... că se deoache singur. (Râde.) Te pomenești că și pe mine m-o fi deocheat cineva... I-auzi cum face pasul! zdranca-zdranca, zdranca-zdranca. Tărăsc două pietre de moară... (Alunecă și cade. Rămâne așa, imitând de vreo câteva ori urletul lupului: Hau-hau, hau-hau! Ridicându-se.) Ca să nu zic că, uite, căzuți de pomână. Dacă tot faci drumul până la pământ, măcar să intri o țără și-n el...

Scena 5

Apar Titu și Silvica, ținându-se de mână, uzi și zgribuliți.

SILVICA

Na! Că tot la scorbură am ajuns. Cum ne învârtește furtuna. Parcă am fi într-o copcă.

MOȘUL.

(dând cu ochii de ei)

O să plouă că se-ncurcă măgarii. (Tare.) Hau-hau!

SILVICA

(speriată)

Lupul!

MOȘUL.

(ridicându-se)

Nu e lupul, e precupul. Precupul e-o sarbatoare... Rău de gădini, de grindină... Așa-i că v-am luat vorba din gură?

SILVICA

(bucuroasă)

Moșul! Hei, Moșule, dumneata pe-aici?

MOȘUL.

D-apoi cum? Pe unde e terenul mai moale... Le dau de știre să vină la priveghi. Țsta e semnalul. Mă, da tună, nu se-ncurcă! Cu vremea asta tare mi-e teamă c-am semănat prea bine c-un lup bătrân și schiop. Aud moșii mei. Mă iau drept o dihanie adevărată.

SILVICA

Și e grav?

MOȘUL.

(trist)

Da, că n-o să mi se spună și mie o glumă la căpătăi. O să stau așa cu buzele strânse.

SILVICA

Iar fulgeră. (Râzând.) Ce repede se iscalește Dumnezeu pe cer.

TITU

Natura pe cer.

SILVICA

Dumnezeu pe natură...

TITU

Și-acum a trăsнит undeva.

MOȘUL.

Nu. E dracul, nu știe să se iscalească și pune și el deștiul. Aoleu!

SILVICA

Bravo, Moșule, ne-ai întrecut. De ce tot gemi?

MOȘUL.

Pesemne că e mult de la începutul lumii. Unii mai trebuie să se odihnească.

SII.VICA

Iasă, Moşule! Iumea e proaspătă, nu vezi? E şi udă. Nu s-a uscat încă.

MOŞUL.

Plecasem la gărlă, c-am auzit că e fierbere mare acolo.

SII.VICA

O oală cu zeamă, care dă în foc.

MOŞUL.

(cade)

Nu ştiu de ce-mi tot vine să stau jos. Iute, iute. Noroc că bătu vântul şi e măturat proaspăt.

TITU

Te-om duce noi. Copăcel-copăcel.

MOŞUL.

Nu! Acasă ajung singur, că e la vale. Nu mă mai ostenesc până la râu. Ori de ce plecasem acolo? Asta era! Dac-o vedeţi pe fiică-mea, să lase treaba, așa cum s-o nimeri. Şi să vină acasă, c-avem musafiri.

SII.VICA

Pe-asa vreme?

MOŞUL.

Păi cum? Urăta aia... Nu faceţi şi voi ca Lelea Anica şi Gaga Ioana?

SII.VICA

Ce?

MOŞUL.

Fermece. Să opriţi ploaia cu vrăji. Am dat peste ele săptămâna trecută... boscorodind lângă două păpuşi. După spusa lor, acum ar fi trebuit să stăm cu burta la soare...

TITU

(râzând)

Dig pe stil vechi, dig pe stil nou.

SII.VICA

Al nostru e de piatră.

MOŞUL.

Da, dar ele aranjau direct cu sfinţii, peste capul forţelor locale.
(Râde.)

SII.VICA

(spieriată)

Ne-am împiedicat noi de două păpuşi, se duceau ca nişte coji de ouă, luate de vârtej...

MOŞUL.

Dacă vreţi să-mi daţi vreun ajutor... păi daţi-mi un brânci bun. Şi-o să mă opresc taman în poartă. Că vreau s-ajung mai repejor. Am ieşit din casă, dar nu-mi place ce văd. Mai bine-nchid un ochi şi mă uit ca găina la uliu...

SII.VICA

(arătându-i drumul)

Parc-a mai contenit şi vântul. Acum sunteţi colo pe laviţă. Şi să vă schimbaţi repede ţoalele... Să nu v-alegeţi cu vreo pneumonie.

MOŞUL.

(plecând)

Unii la deal, alţii la vale, şi să ştiţi, așa pe la chindie...

TITU

Ce-o să fie pe la chindie?

MOŞUL.:

Tâmbălău mare. Mă duc de-a berbeleacul...

SII.VICA

(incepe să plângă)

Bunicii...

TITU:

De-a berbeleacul...

- P. 63, r. 1: Irina, viitoarea mamă, 23 de ani *E*
 Irina *E₂*
 Irina, viitoarea mamă, 28 ani *T*
 (eroare tipografică, probabil, întrucât, în cuprinsul piesei eroina
 declară că are 23 de ani)
- r. 3-5: Irina – viitoarea mamă, 20 de ani – *RI*
 Prima Momâie } – trei măști venite *E*
 A doua Momâie } la priveghi,
 A treia Momâie } la nevoie – ursitoare
 Prima Momâie } *E₂*
 A doua Momâie }
 Personaje inexistente *RI*
 r. 6: Logodnicul (Vocea) *E*
 Vocea ... *T*
 Titu Poantă *E₂*
 Personajul lipsește în *RI*

În revista *Teatrul* este consemnat între *Personaje* și *Un cortegiu*, care lipsește în edițiile succesive.

În varianta în trei acte din volumul *Matca*, Editura Eminescu, 1976 sunt trei personaje în plus: Ielea Anica, Gaga Ioana, Silvica.

- P. 65, r. 5: recuzita existentă *înaintea* teatrului *E*
 recuzita existentă *în* teatru *T, E₂, RI*
 r. 13: *Cică*-ar fi scos *E*
Cic-ar fi scos *E₂*
 r. 24-26: De la – „*Cam enervată pe sine*” la – *T, E₂*
 „În jurul meu” – lipsă în
- P. 66, r. 9: ... *Uf*, ce m-am speriat... *E*
Of, ce m-am speriat... *RI, T, E₂*
- r. 24-27: Variante cu altă ordonare a indicațiilor scenice
 și a replicilor în *T, RI, E₂* (Apleacă urechea ca și
 când ar vrea să-și asculte pântecul. Intră cu grijă
 în scorbura. Îi rămâne pântecul afară.) Care ești
 mă acolo? (Râde. Imitând caraghios.) Dacă acesta
 este potopul... pofțiți în arcă!
- În *E₂*, (Îi rămâne pântecul afară, câteva clipe)
 În *RI*, indicația: (Îi rămâne pântecul afară) nu există.

- r. 30: Slavă Domnului, *plouă!* *E*
 Slavă Domnului, *rupere de nori!* *E₂*
- r. 30-31: Poate că n-o să se mai oprească
 niciodată... *E*
 Poate *nu s-a mai opri* niciodată... *T, RI, E₂*
- P. 67, r. 1: lipsă în *E₂*
 r. 2-3: Nu în sânul naturii eram atunci... *E*
în brațele mării *T*
 Nu în sânul naturii eram atunci... *T*
 Nu în sânul naturii eram atunci... *RI*
în burta mării...
- r. 13: Asta e ciudățenia *mea* *E*
Na, asta e ciudățenia *E₂*
- r. 17-18: în *jur* totul e în avânt *constructiv* *E*
 în *jur* totul e în avânt *RI, T*
 în *jurul tău* totul e în avânt *E₂*
 r. 19: un avânt *constructiv* *E*
 un avânt *T, RI, E₂*
- r. 22-23: *Iar plouă și-mi vin în minte* *E*
Plouă și iar îmi vin în minte *E₂*
- r. 30-31: Ne mai odihnim oleacă *aici* și iar *E*
 o luăm pe jos, *prin potop* *E*
 Ne mai odihnim oleacă și iar o luăm
 pe jos... *E₂*
- P. 68, r. 2: Ce contează că a-nceput potopul –
 lipsă în *E₂*
 r. 4-5: De fapt – *o balebă*, ce-am găsit, *E*
 De fapt – ce-am găsit *RI*
 De fapt, *o pietricică*. Ce-am găsit. *T*
 De fapt, *o pietricică*. Ce-am găsit...
în pantofi... *E₂*
- r. 9-10: Poate că misiunea mea era să rămân
acolo, la valul de pământ și pietre... *E*
să țin piept puhoaielor...
 Poate că misiunea mea era *să pun ceva*
 la valul de pământ și pietre... *care*
să țină piept puhoaielor... *RI, T, E₂*

- r. 28–29: M-am văzut *adineori* într-o picătură *E*
 M-am văzut într-o picătură *E₂*
- r. 29–30: Nu mai sunt frumoasă... *Și e* păcat *E*
Na, că nu mai sunt frumoasă...
Mare păcat *E₂*
 o magaoaie, *mama*-pădurii... *E₂*
 o magaoaie, *o muma*-pădurii *RI, T, E₂*
- P. 69, r. 4: nu l-am *văzut* *E₂*
 nu l-am *prins* *E₂*
- r. 6: *Săracul*, bietul tata *E*
 Bietul tata... *T, E₂*
- r. 7–8: Situația, oricum, *cică* e disperată... *E*
 Numai el *nu e disperat*... deși...
 Situația oricum e disperată. *Toată lumea e disperată*. Numai el *ba!* Deși *E₂*
- r. 14–15: M-au apucat niște dureri cumplite –
 lipsă în *E₂*
- r. 19: Să mai aruncăm un ochi afară... (*se uită*) *E₂*
 Te apucă tremuriciul – lipsă în *E₂*
- r. 21, 22, 23: lipsă în *E₂*
- P. 70, r. 1: De necrezut. *E*
Doamne! De necrezut *E₂*
- r. 6: Solidaritatea lucrurilor gravide *E*
 (*Zămbind*) Solidaritatea lucrurilor gravide *T*
- r. 14: alta *de veghe* *E*
 alta *a veche* *E₂*
- P. 74, r. 10: *Mă-ncălțai* *E*
M-am încălțat *RI, T, E₂*
- r. 11: ... nu am putere s-o iau de la capăt... *E*
 Așa m-o primi la *E*
 ... nu *mai* am putere s-o iau de la capăt... *RI, T*
 Așa m-o primi *RI, T*
 ... nu *mai* am putere s-o iau de la capăt... *E₂*
 Așa m-or primi *E₂*
- P. 75, r. 10–11: ... cu mintea *totală* *E*
 ... cu mintea *toată* *RI, T, E₂*

- r. 18: Păi *da!* *E*
 Păi *dar!* *RI, T, E₂*
- P. 77, r. 15: Eu parcă am foc în burtă, *E*
 Eu parcă am foc... *foc* în burtă *E₂*
- P. 78, r. 24: *Da*, că slăbește... gingiile *E*
Are, că slăbește... gingiile *E₂*
- r. 25: nici nu știa *să* numere... (*Râde.*)
 Sănătoase vremuri *E*
 nici nu știa *să-i* numere... *Înțoudeauna se-ncurca la pusul mesii, la strachini. Trebuia să și-o ia ficcare în mână.* (*Râde.*)
 Sănătoase vremuri. *T, E₂*
- P. 79, r. 19: Lumânări om avea noi mai multe,
văd că *E*
 Lumânări om avea noi mai multe?
Văd că *T, E₂*
- P. 80, r. 5–6: ... de când ți-ai comandat *coșciugul* *E*
 ... de când ți-ai comandat *lădoiul ala*... *E₂*
- P. 81, r. 9: Uite-așa *am trăit* *E*
 Uite-așa *am dus-o* *T, E₂*
- P. 82, r. 7: Atunci aș mai avea o *șansă*, nu? *E*
 Atunci aș mai avea o *speranță*, nu? *T, E₂*
- P. 83, r. 14: Vine *acela*, *E*
 Vine *ala*, *RI, T, E₂*
- r. 27: Și-au dat seama că Paicu *acesta*, *E*
 ... și-au dat seama că Paicu *ăsta*, *RI, T, E₂*
- P. 84, r. 13: *Nu vreau* să mai aud de morți *E*
 Să nu mai aud de morți *E₂*
- P. 90, r. 4: Te-ai coconit pe-acolo... pe la Bălcești* *E*
 r. 10: Așa zicea și *Moșu Cornea*, sâracu! *RI, T*
 Așa zicea și *Moșu Cornea*, sâracu! *RI, T*
 Așa zicea și *Moșul Pătru*, sâracu... *E₂*

* Bălcești este satul cel mai mare din apropierea Bulzeștiului lui Marin Sorescu.

- r. 14: *n-o să trăiască cât veacul* E
n-o trăi cât veacul T, E₂
- r. 21: mi se spune de mult „Moșule“, dar E
 mi se spune de mult *Moșul*, dar E₂
- P. 91, r. 4: Aș vrea *să-l botezați*... tot ca pe E
moșu-su... Ion!
 Aș vrea *să-l botezi* tot ca pe *moșu-meu*... E
 Ion! E₂
- r. 10: *Băzăvan* E
Răzvan E₂
- r. 16: Prea e la coada *alfabetului*... E
 Prea e la coada... *calendarului* E₂
- P. 92, r. 20: replica din E
 r. 21: lipsă în Rl, T, E₂
- P. 93, r. 14: *Ai vii*, e musai să se distreze E
Viii, e musai să se distreze E₂
- r. 29: Mă duc și vă las. *Și-i spui omului tău* E
să nu dea-n tine.
 Mă duc și vă las (*speriat*) T
- P. 94, r. 1-9: lipsă în variantele T, E₂
 r. 20-22: lipsă în varianța T
 r. 24: Așa... așa... în *putinele calde*... E
 Așa... așa... în *putină*... Rl, T
- P. 96, r. 1-2: Nu știam că există golul... *că avem* E
goluri așa de mari între... nori... între
 cer și... noi!
 Nu știam că există golul... între... cer E
 și noi! Rl, T

De la p. 95, r. 25, în ediția 1976, o variantă pentru finalul de tablou:

MOȘUL.

Cine mă aruncă pe fereastră? De la înălțimea asta?

- IRINA
 (*ascultând*)
 Ce vuiet e în pântecul meu.
 MOȘUL.
 Saci zvârliți pe fereastră dintr-o magazie într-alta... Dintr-o lume
 într-alta!
 IRINA
 Un vulcan. Nasc un vulcan!
 MOȘUL.
 Lăsați-mă mai bine să putrezesc în magazie cu sobolanii ăștia care
 mă adulmecă lung cu mustățile...
 IRINA
 Am foc, iau foc... De s-ar termina odată!
 MOȘUL.
 Vai, cad.
 IRINA
 Aud bine? Sunt cuvintele celui care trebuie să vină.
 MOȘUL.
 Și eu care ziceam că nu mi-e frică. Mor de frică.
 IRINA
 El e cel care părăsește lumea...
 MOȘUL.
 Parcă mai m-aș naște o dată.
 IRINA
 Ce bine cunosc senzația asta de prăbușire.
 MOȘUL.
 Dar de ce? De ce cad?

IRINA

De s-ar termina mai iute...

MOȘUL.

Nu știam că există golul între cer și noi...

IRINA

De s-ar termina într-un fel...

MOȘUL.

Frânghia... ah, de-aș putea s-o prind. Măcar o clipă să mă balansez...

IRINA

(tipă)

Mor! Mor!

MOȘUL.

(tipă)

Cad! Caad!

IRINA

Moor!

P. 96, r. 27-28: lipsă în variantele

T, E₂

În ediția din 1976, Scena 8 din Tabloul 5 (corespunzător Tabloului 3 din ediția de bază) începe cu un fragment ce lipsește în celelalte variante:

Scena 8

IRINA

Nu simt decât o mare lehamite. Și-un gol și mai imens, în cap. Parcă l-aș fi tras din cap, din creieri. Ce ciudat! Oi fi născut nu un prunc, ci... *(râde)* ideea de prunc. *(Naiv.)* Aduci pe lume o mică gănganie... Iar în lume plouă și fulgeră. Aici e bine. Nu plouă decât când face el pipi. Și nu fulgeră decât când dă să se stingă lumânarea.

(Bătăi în ușă.) Vreo măță răcâie cu ghearele! Intră, măță! *(Tăcere, apoi iar bătăi.)* Or fi ăia de la priveghi. Or să se ocupe ei de partea asta a sălașului. Intră. Intrați. Dați buzna. Simțiți-vă ca acasă, hai! *(Ușa se deschide. Odată cu vântul și cu ploaia, intră prima Momâie mascată.)* A! Momâia! Momâia de la cânepă vine să se țină la curent cu băta, să sperie târâitul ploii.

Scena 9

PRIMA MOMÂIE

(bâjbăie cu un băț prin încăperea mortului.)

IRINA

Acolo e. Vezi că te împiedici de el. Și nu mai face pe mutul și pe chiorul...

PRIMA MOMÂIE

Pss. *(lese.)*

IRINA

Eh, pagubă-n ciuperci! *(Bătăi în ușă.)* Pofrim! Se ține de sotii. Intră pe unde-ai ieșit!*(Prima Momâie și a doua Momâie își fac apariția, tinându-se de mână.)*

A DOUA MOMÂIE

(același gest cu bățul, căutând pruncul)

IRINA

Stai, să mă uit mai bine... Frumos model! *(Îl studiază.)* Lucrătura de mână. Culori vegetale.*(Cele două momâii încep să execute un fel de dans ritual în jurul cosciugului. Stau pe ciuci în fața diferitelor obiecte. Scot sunete onomatopice.)*

PRIMA MOMÂIE

Îi, îi, îi, îi, îi, îi, îi, hii!

A DOUA MOMÂIE

Păâr, pâr, gâr, gâr, bâr, hii! De!

- P. 97, r. 16: *Am impresia că tatăl meu a murit exact
în clipa când am născut eu...* E
*Tata a murit exact în clipa când am
născut eu...* T

De la r. 14 la r. 21, variantă în E_2 :

IRINA
(*speriată*)

Tata a murit, când am născut eu. Dar exact în aceeași clipă. Și la gândul ăsta, odată m-a trecut un fior rece. I-as' că e și urât afară... circula atâția flori reci. Parcă l-aș fi născut pe taică-meu... Eu, fata lui... să-l nasc... Cum vine asta? Cum să-l nasc?

PRIMA MOMÂIE

Simplu... Pe ureche... Parcă ce, nu s-au mai văzut cazuri? Chiar alaltăieri una a fâtat doi purcei de roată frumusețea...

A DOUA MOMÂIE

Auzi, scroafa, numai doi purceluși. Semn ceresc. De-aia nu mai plouă, adică de-aia nu mai plouă. Adică de-aia nu se mai oprește... De!

PRIMA MOMÂIE

Aia.

- P. 98, r. 1-2: *Cred că v-aș cunoaște și eu, dacă v-ați scoate
buleandrele alea, măștile... ce naiba
sunteți, bărbați ori femei?* E
*Cred că... v-aș cunoaște. Ia scoateți-vă
buleandrele alea, măștile... Ce naiba
sunteți, bărbați, femei?* T
r. 3, 6: *A treia Momâie* E
Prima Momâie E_2
r. 13: *După: „Eu credeam că sunteți moși”, în E_2
intervine*
A DOUA MOMÂIE: Moși, strămoși.
r. 20: *Pentru că ele refac șirul...* E
Ele refac șirul... E_2

De la r. 21 până la p. 99, r. 18 – variantă în E_2 :

PRIMA MOMÂIE

Dă, mă, sacul cu cartofi.
(*Ies amândouă și aduc pe cea de a treia momâie, între ele, ținând-o și împingând-o spre cosciug.*)

A DOUA MOMÂIE

Uite ce găgălice. Gu-gu-lu-lu. Galbenă ca ceara. Leit mă-sa și otărât tot ca ea. Gata, hai să ne facem treaba! (*Aplecându-se peste cosciug.*)
Frumos Făt-frumos.

PRIMA MOMÂIE

Și mare.

A DOUA MOMÂIE

O fi având două kile? (*Râde.*)

PRIMA MOMÂIE

E și foarte bine înfășat. Când îl vezi cât e de liniștit, parcă nici n-ai crede că el țipă așa... ca din gură de șarpe...

A DOUA MOMÂIE

(*pe ton de descântec*)

Din gură de șarpe ieșit.. ca șarpele să se târască... nu, ca șarpele să năpârlească, nu, ca șarpele să sâsăie... nu, ca șarpelui să i se zdrobească capul... nu...

- P. 99, r. 18: *Prima și a treia* E
Prima momâie E_2
Prima și a doua momâie T
r. 20: *E, ei... fii mai blândă...* E
Hei... fii mai blândă... T, E_2
P. 100, r. 17-18: *Pentru că... față de frumusețea vieții,
văzută... dinăuntru... așa cum am văzut-o
eu o clipă, înainte... de a mă naște...* E
*Față de frumusețea vieții văzută...
dinăuntru, așa cum am văzut-o eu o clipă,
înainte de a naște...* E_2

- r. 20-21: altă impresie aveam *și eu* în burta mamei
despre lume... *și* când m-am născut, E
altă impresie aveam în burta mamei
despre lume, când m-am născut, E₂
- r. 22: *Și* asist la un priveghi totodată E
Asist *și* la un priveghi totodată E₂
- r. 23: A TREIA MOMÂIE E
PRIMA MOMÂIE E₂
- r. 29-30: la umbra lui sta *Moș Năstase*, E
la umbra lui sta *Moșu Vlase* E₂
- P. 101, r. 4: Vrei să spui c-o să-l cheme *Năstase?*... E
Vrei să spui c-o să-l cheme *Budică?* T
Vrei să spui c-o să-l cheme *Trică?* E₂
- r. 10-12: A TREIA MOMÂIE
Bineînțeleș că nu știu... eu sunt soarta,
eu prezic... vorbele... *și* soarta lui e să
încearcă să lege *aceste* vorbe... E
A DOUA MOMÂIE
Păi dar! Eu mi-s soarta. Eu prezic...
vorbele. Soarta lui e să încerce să lege
vorbele... E₂
- r. 24: din moși-strămoși... (Tipă copilul.) E
din moși-strămoși... *Însă cu știința*
de azi, nu-ți mai vine să crezi...
(Tipă copilul.) T
- r. 27: Se supără, *vezi* E
Se supără. *Vedeți?* E₂
- P. 102, r. 13: Să *treacă* la răposat, E
Să *trecem* la răposat, T

De la r. 1 până la sfârșitul actului, în E₂ - variantă:

A DOUA MOMÂIE

Mort proaspăt... supărăcios... Așa e la-nceput. Când se mai tăbă-
cește pielea...

PRIMA MOMÂIE

(*către cociug*)

Să crești mare, să prinzi aripi, să treci marea și cu carpini să te
scarpini. (*Râde.*)

A DOUA MOMÂIE

(*către prima*)

Hai, gata, lasă-l să doarmă... să prindă putere. Să trecem la răpo-
sat, că mai avem și un priveghi.

PRIMA MOMÂIE

Taci, Coliviță, că venim acum... Ți-am adus ciurul și vătraul...
Punem ciomagul pe vătrai și te petrecem cu steag în rai. (*Scoate din
pulpană un ciur și-un vătrai. Se apropie de prunc. Topăind în jurul Irinei
și al pruncului.*) Asta viață...

A DOUA MOMÂIE

(*idem*)

de apoi...

PRIMA MOMÂIE

(*idem*)

care-ncepe joi...

A DOUA MOMÂIE

(*încându-se de răs*)

Și ține până-n prejoi...
(*Diferite figuri cu vătraul și ciurul. Pun ciurul în vârf și-l fac să se-nvârtească.*)

PRIMA MOMÂIE

Dacă era prăjina mai mare... sărea cu ea peste groapă... (*Se
strâmbă de răs.*)

A DOUA MOMÂIE

Dar ăla... a proptit-o chiar în groapă și l-a tras înăuntru.

IRINA

(*care a stat cam buimacă, neștiind ce să zică*)

Ăștia parcă n-ar fi oameni... oameni de-aici, de la noi. Care
sunteți, mă? Care sunteți mă, acolo? Nu vă e rușine? Ce e mascarada

asta? (*Momăile își continuă jocul.*) Mă, tu de ce nu caști gura deloc? Parcă ai avea mâinile frânte. Crezi că nu te cunosc? Ești Gogonel al Fânicăi lui Ion al mic. Zi că nu! Ei, te-am lăsat cu buza umflată, ai? Nu vorbești? Stai, că-ți arăt eu ție! (*Merge la a treia Momăie și-i scoate sacul din cap, cu un gest energic. Teapăn, sub sac se află Mosul.*) Tată! (*Cade speriată pe pat.*)

PRIMA MOMĂIE

Că bine-i faci! Prea să lasă pe tânjală. Trăgeam noi otânciți.

A DOUA MOMĂIE

Să fi zis și el bleau! Să ne fi fost de-un ajutor!

PRIMA MOMĂIE

Dar el nu și nu... că nu deschide gura... că intră muștele... Boier!

IRINA

Tată!

A DOUA MOMĂIE

Dacă n-avem oameni! Încherbăm cu ce găsim. Trebuia să fie cel puțin trei, ca să se împlinescă socoteala asta, a priveghiului, a ursitului... trebuia trei... și ia-l pe-al treilea de unde nu-i!

(*Momăile se prăpădesc de râs. Așază mortul în cosciug.*)

PRIMA MOMĂIE

Că Bursucul al bătrân a zis că cine moare pe vremea asta îl privește... să se ducă-n... În casa cineva asta o să moară de râs... Nu mai pot. Mă țin cu mâna de foale ca Toader Ferarul.

A DOUA MOMĂIE

Azi toate mi-au mers din plin.

PRIMA MOMĂIE

Și ce-o să ne mai meargă, că s-a pus potopul... și-o să fie plin peste tot. Ras. Că nu e decât începutul...

IRINA

Afară! Ieșiți afară!

MĂȘTILE

Ce?

IRINA

Ieșiți afară! (*Măștile ies.*) Nu știu cum o fi obiceiul... poate n-am făcut bine că le-am gonit. Dar se cam întrecuseră cu gluma. Mă luă frica... chiar dacă nu cred în... prostii. Dar așa e, la început râzi, te amuzi, până când odată încremenești. Cică așa se întâmplă și cu nebunii. Întâi *fac* pe nebunii... sunt perfect lucizi, îi încântă doar ideea de a sări un pic de pe fix, în ochii lumii, mă rog, până când... tac. Rămân așa... ăștia sunt niște oameni din sat, bineînțeles. O fi și vreo femeie. (*Renuscări.*) Nu, nu trebuia să-i gonesc. Dar sunt și eu slăbită, cu nervii tocți... deh, prima naștere, moarte în familie... Nu știu nici obiceiurile. (*Pe gânduri.*) Ce spunea tata, c-o să râd? N-au avut umor nici cât negru sub unghie. (*Momăile se întorc.*)

PRIMA MOMĂIE

Nu plecăm până nu râde mama mortului. Să-și arate fasolea.

A DOUA MOMĂIE

Nu iese nimeni. Cine e mama mortului?

IRINA

Ehe, de când nu mai are cu ce râde!

PRIMA MOMĂIE

Îi punem noi dinții... Găsirăm niște potcoave...

IRINA

Nu-i vorba numai de dinți...

A DOUA MOMĂIE

Și măselele.

IRINA

Nu-i vorba numai de măsele.

A DOUA MOMĂIE

I-o fi căzut și părul. (*Mimând spaima.*) Cânepa.

IRINA
(amuzată)

Te pomenești!

PRIMA MOMÂIE
(topăie)

A mustăcit! Râse...

A DOUA MOMÂIE
(peltic)

Tu mama la mort?

IRINA

Fiica lui.

PRIMA MOMÂIE

S-avem iertărică... Mă-sa...

A DOUA MOMÂIE

Te-am dibuit după răs. De cum ai deschis gurița. (Pe alt ton.)
Chiotoriță, tată, n-ai un năsturel? De bluză. De cămeșoi? Că-ți l-oi
da când contene.

IRINA
(caută un năsturel și i-l dă.)

A DOUA MOMÂIE

Cu asta te bat de te zvânt. Tu câți ai?
(Momâile încep să joace lângă mort.)

PRIMA MOMÂIE

Ce-ți pasă? Pierd, ai ce lua, te umpli de bumbi... în cap. Dar ce,
parcă ai fost tu în stare vreodată să te răzbești în luptă dreaptă?

IRINA

Gata, oameni buni, mi-ați făcut capul calendar. Mulțam frumos
pentru priveghi, halal priveghi! M-oi descurca și singură. O să vină
și bărbatu-meu... Începe să curgă lumea... Mai plouă afară?

PRIMA MOMÂIE

Uite ce aproape căzu. Scoate-l!

A DOUA MOMÂIE
(scoate nasturele și i-l dă.)

IRINA

Pe acoperișul de țigla ploaia cântă din solzi de pește.

PRIMA MOMÂIE

Ăla care agonisise toată viața lui vreo 2000 de nasturi?

A DOUA MOMÂIE
(semn cu mâna)

Ptru! Ptru! Juca cu paznicul până a pierdut totul... după șapte
ani a ieșit lefter, dar știi, lefter... și... descheiat la nădragi...

IRINA

Oameni în toată firea! (Enervată.) Se prăpădesc ai cu minte și
rămân... ciurcurile... (Către prunc.) Hai, pușor, cască! Așa, golanul
mamei! Arată-le deschis că te-ai plictisit la culme. Să veniți la parastasl
de nouă zile.

PRIMA MOMÂIE

Ce te bagi unde nu-ți fierbe oala?

A DOUA MOMÂIE

Ai mai bine grijă de oalele tale... (Arată spre săni.)

PRIMA MOMÂIE

Cu farmece. Hi hi!

A DOUA MOMÂIE

Ia te uită, ce mai băjbe!

PRIMA MOMÂIE

Smălțuite. Se bălângăne. Parcă trag clopotele de-nălțare.

A DOUA MOMÂIE

Îți sparg capul nu alta.

PRIMA MOMÂIE

Vezi să nu-ți dea laptele în foc.

IRINA

Dar duceți-vă învârtindu-vă. Veni-v-ar numele. Vedea-v-aș când mi-oi vedea ceafa. Duceți-vă la dracu-n praznic. Face-v-ați mușuroi. Vedea-v-aș la ududoi!

PRIMA MOMÂIE

Ce ți-ai dat drumul la gură?

A DOUA MOMÂIE

(cătore prima Momâie)

Ce te superi? Femeie, la cap găscă, la trup vulpe.

(Râd. Irina încercă să-i scoată afară. Nu reușește s-o atingă pe nici una.)

PRIMA MOMÂIE

Noi gata, ne-am făcut datoria cu vârf și îndesat... Am venit, am privegheat, am ademenit, am deocheat, am dat cu ud de iapă... am dat cu ud de iapă? că uite, nu mai e apă... Hai și-om încăleca pe-o șa, și ne-om duce pe nuia... (Încalecă pe ciomege și pleacă schiopătând.)

- P. 103, r. 9-12: (Închipuie deasupra pruncului un fêl de falus enorm... pun ciurul în vârf și-l fac să se-nvârtească.) E
 (... pun ciurul în vârf și-l fac să se-nvârtească) T
 r. 20: (Tare ca să-și facă curaj, ca la hoți) E
 (Tare spre a-și face curaj, ca la hoți) T
 r. 24-30: lipsă în T
 P. 104, r. 27-29: De prima naștere, prima moarte-n familie E
 De prima naștere, moarte-n familie T
 P. 105, r. 28: - Pardon, fiica lui E
 Fiica lui T
 P. 108, r. 19: Afară... ieșiți afară... Uf! E
 Afară... ieșiți afară... Uf! Afară T

- P. 109, r. 15: ... cum s-ar crede... text lipsă în E₂
 P. 110, r. 2: a suportat durerile facerii... E
 a suportat zguduielile facerii... T, E₂
 durerile facerii
 r. 9-10: Unde cântă păsărelele... E
 și crește iarba...
 Unde cântă păsărelele... cirip... cirip E₂
 și crește iarba E
 r. 15: ..., când tu ai doar trei zile? (Râde.) E
 ..., când tu ai doar trei zile? Trei zile, era noastră. (Râde.) E₂
 r. 24: c-o să-ți cumpere mămica unele... E
 de plastic...
 c-o să-ți cumpere mămica niște iepurasi... T, E₂
 r. 25: lipsă în T, E₂
 r. 31: Apa asta, măi băiete... e... de ploaie E
 Apa asta, măi băiete... de ploaie E₂
 P. 111, r. 12, 17, 21, 25: VOCEA E
 TITU E₂
 P. 112, r. 4, 8: Poantă E
 Pantă T
 r. 13: Nu pot că sunt într-un pom E
 Nu pot că sunt în pom E₂
 P. 113, r. 10-11: Numai ea a rămas... în jur e tot E
 o apă... și frasinul meu...
 Numai vreo câteva au rămas... în jur e tot E₂
 o apă... și frasinul meu... și fântâna E
 r. 20: Păi... Una, două. Asta e a treia zi E
 Păi... Asta e a treia zi T, E₂
 P. 114, r. 4: Au mai scăpat... Numai cei pe care E
 i-a prins atunci, T
 Numai cei pe care i-a prins atunci,
 P. 114, între r. 5 și r. 6: o replică în plus: E₂
 IRINA (speriată): Digul!

- P. 115, r. 1-2: Nici de-aici nu se vede în
toate părțile... *E*
Nici de-aici nu se vede *bine* în toate
părțile... *E₂*
r. 9-11: *Că* acum numai ăștia... și *cu* armata...
Asta e mare noroc... S-au învățit unii
și pe aici cu helicopterul... *E*
S-au învățit unii și pe aici cu
helicopterul... Acum numai ăștia și
armata... Asta e mare noroc *E₂*
r. 18-19: ... că de el ne-am agățat *întâi*...
dar tot alunecam... tot alunecam... *E*
... că *noi* de el ne-am agățat... dar tot
alunecam... *tocmai ne electrificasem*...
tot alunecam... *E₂*
r. 26: Ca în *pom*... mai bine... *E*
Ca în *copac*... mai bine... *T*
r. 28: ... odată țâșneam în sus... *E*
... odată țâșneam în sus. *Ca Anteu*, *T, E₂*
r. 29-30: lipsă în *T, E₂*
P. 116, r. 1-2: Cred că da... că nu mai cântă difuzorul.
Da de ce-ntrebi? *Că* vorbești numai *tu*? *E*
De ce vorbești numai *tu*... *T*
Da de ce vorbești numai *tu*? *E₂*
P. 116, r. 12: *Ce*, dacă *ai sta să-ți tot alegi* momentul *E*
Dacă *ai tot sta să-ți alegi* momentul *E₂*
r. 22: ... din moment ce țipă... *E*
... *din moment ce e năzdrăvan și*
din moment ce țipă... *T, E₂*
r. 32: Da, dar nu prea am voce *E*
Da, dar nu prea am voce... *Cânt*
prea sus. *E₂*
P. 117, r. 16: Vezi, nu trebuia *să vâ zic* asta,
v-am supărat *E*
Vezi, nu trebuia... *E₂*

- P. 118, r. 6: Ne-ncurajăm unul pe altul *E*
Oricum. Ne-ncurajăm unul pe altul. *E₂*
r. 19-20: Ba nu, c-am auzit și *eu* țipete de copil... *E*
Ba nu, c-am auzit țipete de copil... *E₂*
r. 23: el *se pregătea* să moară... *E*
el *se pregătise* să moară... *E₂*
r. 29: Neprielnic... dar el tot a murit... *E*
Neprielnic, *neprielnic*... dar el
tot a murit... *E₂*
P. 119, r. 1: Și să ai și cosciug... la scară *E*
să ai cosciug... la scară *E₂*
r. 7: Dar ce-ți mai trebuie? *E*
Dar ce-ți mai trebuie, *acolo sus?* *E₂*
r. 16: Trebuie să fii tare... *Gândește-te că*
trebuie să trăiești *E*
Trebuie să fii tare... să trăiești *E₂*
r. 17-18: *Nu trebuie* să-ți fie frică... *E*
Să nu-ți fie frică... *E₂*
r. 22: *Nu știu* *E*
Eu știu... *T, E₂*
r. 27-28: Nu te superi dacă... e un cântec
de leagăn. *E*
Nu te superi dacă e de leagăn. *T, E₂*
P. 120, r. 11: *Ăsta e cântecul de pe la noi*... lipsă în *E₂*
r. 12: ... *Tot așa ți-a cântat și ea, ce crezi?* *E*
... *Ea ce ți-o fi cântat?* *T, E₂*
r. 14: lipsă în *E₂*
r. 22: Parcă s-aude ceva... *Vin cu*
helicopterul... *E*
Parcă s-aude ceva... *T*
Parcă s-aude ceva. *Și helicopterul*
ne caută. Hei, hei! *E₂*
P. 120, r. 25-29 și p. 121, r. 1-4: replici, lipsă în *E₂*
P. 121, r. 7-11: două replici, lipsă în *E₂*
r. 25: ... mă aruncam *după ea*... *E*
... mă aruncam *și eu*... *E₂*

P. 122, r. 1: Ai început-o și tu de tânăr cu
greutățile vieții...

E

Ai început și tu de tânăr cu
valurile vieții...

T, E₂

r. 11-12: Să vină să cotrobâiască bine
prin casă...

E

Să vină să cotrobâiască bine

E₂

r. 22, 23: lipsă în

E₂

Între r. 21 și r. 25 un fragment în plus în E₂:

TITU

(tipă)

Ho! Ho-pa! Hopa!... că se leagăna... a-nceput să se clarine... Ca
un dinte de copil. Face nani.

IRINA

Face nani? Cine?

TITU

(speriat)

Pomul! Sute de vieri îl rămă la rădăcină. N-ai o frânghie? Aș veni
acolo. Împotriva curentului nu te poți pune... Poate așa... doar tras
c-o frânghie... să mai ajung.

IRINA

Ce-mi vorbiți azi toți de frânghie?

TITU

(clătinându-se)

Fu-nia boilor... Ah, cum mă clarină vântul. Iantul din coar-ne...

IRINA

N-avem că le-am pierdut rostul...

TITU

Betele.

IRINA

De unde, dacă nu mai purtăm bete?

TITU

Orice ată. Cât de subțirică. Tare mi-ar fi de ajutor. Năvadeala.
Urzeala. N-ai vreo pânză începută? Brâglele. Înnoadă niște băieri de
trăiști! Hu-ța! Hu-ța!

IRINA

Ce?

TITU

Era să mă bage cu capu-n baltă. Sfoara de saci... Și tot ar fi
bună... dacă mi-o arunci... dar repede... M-aș prinde frumușel și-aș
veni acolo, la leau.

IRINA

Saci! Saci! De unde, dacă noi cumpărăm pâinea făcută? Știi cup-
torul ăla nou?...

TITU

E plin cu apă... coace broaște... Trage-un fir dintr-un caier.
Aruncă-mi mai bine tot ghemul! Atâta rugămintă mai am la mătă-
luță. Por să-ți spun mătăluță?

IRINA

Unde-o fi caierul acela? Unde-o fi furca? Unde-o fi fusul?

TITU

(disperat)

Torci?

IRINA

(presfăcându-se)

Torc. Sfărrrr! Sfărrrr!

TITU

Am auzit sfărr! sfărr! Nu e măța? Grozav. Să mă vad eu acolo între
patru pereți.

IRINA

(încurajându-l)

Tine-te bine, băiere! Oi găsi eu o curea, ceva. *(Caută de zor.)*

TITU

Și fitilul lămpii ar fi bun... numai să fie mare... Vreo 20 de metri. Torci?

IRINA

Bineînțeleș...

TITU

(speriat)

Lasă... Scoate furca din brâu și aruncă-mi-o. S-a zis cu copacul meu... S-a înconțrat, s-a înconțrat, săracul...

IRINA

A luat-o la vale?

TITU

Dar eu nu mă las.

IRINA

Nu te lăsa...

TITU

(luptându-se cu valurile)

Eu tot mai aștept... mai aș...

(Liniste.)

IRINA

Se vede ceva pe mal?

TITU

Pluta. Fac pluta. Și stau cât se poate de teapăn. Eu mi-am luat grija de la situație... Plec la mare... Las totul balta și plec la mare... Acuș... Acuș... *(Liniste. Pauză. Pe alt ton.)* Marea...

IRINA

(îngână)

Nani, nani, nani, nani.

TITU

(apare pe găleata fântânii, ținându-se cu mâinile de cumpăna care se ridică și se lasă.)

Nu vă e sete?

IRINA

Râzi de mine?

TITU

Nu, dar am apă proaspătă, scoasă din fundul fântânii. Ajunsei și pe cumpăna!...

IRINA

Fântâna cu cumpăna, de pe uliță...

TITU

Da, noroc că era pe-aproape... când ne-a smuls vârtejul pomul, din două sălturi, tuști în cuib...

IRINA

Exact... avea un cuib de barză în vârful... proastă barză...

TITU

Te-ai plimbat vreodată pe cumpăna fântânii?

IRINA

Ce vorbă...

TITU

Când bate vântul găleata se repede și scoate apă singură... Inundația a venit să se adape... Am făcut tot posibilul s-o opresc... Era să și cad... Ți-e cam peste mână să te balansezi pe multe de cuțit... de la o parte la alta a cumpenei... Am întors găleata cu fundul în sus. Pentru că nu-mi place această scoatere de apă în neștire. Nu-mi place din punct de vedere simbolic... Înțelegeți?

IRINA

Nu.

TITU

Ce-ar putea însemna asta? Înțelegi? O găleată care scoate apă singură. Aș profita de ocazie, când se mai sparg norii... și-aș scoate o vadră de apă rece, tocmai de la mama izvorului. Aș putea să iau apă chiar din nori... Dar asta nu-i bună decât de spălat pe cap...

IRINA

Dar ce-i cu scârțâitul acela?

TITU

Se aude? Scârțâie... furca și cumpăna și lumânarea... fântânii, toate scârțâie. Că sunt în plină activitate... febrila. Și eu alerg când într-o parte, când într-alta... adică sunt când sus... când jos, după cum se ridică și se lasă. Ca și când Dumnezeu ar vrea să scoată apă cu mine... E frumos când ești sus, ca să vezi dezastrul... cu ochiul liber... Clasa-ntâi... scuzati... adică îmi pare rău, dar ca forță a naturii, nimic de zis... Știți cum... alunecă toate, ca unse. Se duc la vale cu clasa-ntâi... pe cuvânt.

IRINA

Așa suntem noi, glumim și spânzurați de cumpăna fântânii...

TITU

Am mai și plâns, am mai și... tipat... Acum ce să fac? Păi dumneata nu vezi ce văd eu...

IRINA

Ce vezi?

TITU

Numai pe cei care vin să ne salveze nu-i dibuiesc... încolo mi-e clar totul... Mi-am dat seama ce sat procopsit. Case numai una și una... îți trec pe sub nas... Asta e a lui Ciupag... cu prispă înaltă, primez și marchiză... Casa lui Guiț, cu stâlpii ăia frumoși, ciopliți și cu un cui într-unul, unde își punea omul oglinda duminica dimineața când se bărbiera în prispă... și Luța îi turna apă cu cana. Nu mai are

geamuri. Văd o icoană pe sticlă... Pasămite, Sfântul Ilie mânând două mâțe care trag o cotigă pe niște nori de foc... La perete, căpătăiele frumoase. Abia le umpluse Luța cu paie... Uite și palatul lui Ianca. N-a apucat să-l vergeluiască și să-l acopere. Mai are busuiocul legat de căprior, pe acoperiș... se duc cu luntrile și punțile. Salutare... Toate trec ca-ntr-o tuimire...

IRINA

Asta nu înțeleg... Cum de n-au rezistat? Că n-or fi cutii de chibrituri?

TITU

Ei, dacă ați fi ca mine sus... v-ați da seama... și-ați înghiți în sec... Sunt lovite chiar la temelie... le e distrusă însăși temelia... Însăși temelia casei e vătămată... Vin grinzi de la deal cu forță de buldozer... Copaci smulși din rădăcină. Bărne, tâlpi de sănii, toate izbesc ca berbecii, mătură tot ce întâlnesc în cale. Nici o cetate de piatră n-ar ține piept... Auleu, ce vine spre...

IRINA

... spre mine?

TITU

Nu, avuserăți noroc. Spre casa vecinului. Astupați-vă urechile. (*Se aude o bubuitură, pârâituri prelungite.*) S-a scufundat. Frumoasă defilare... strașnică...

IRINA

Dar cum s-au dezrădăcinat ele și-o iau la vale? Ce trosnește așa?

TITU

Se sinucid pivnițele, beciurile, pridvoarele... Temeliile își fac seama... Ah... îmi vine să casc...

IRINA

Caști?

TITU

După aer...

IRINA

Te-ai plictisit să mai fii lucid? Ciudat? Cum curg toate – și-n același timp senzația de static. Parcă nu s-ar întâmpla nimic... Hai să căscăm. Că bine zici... Dar cui îi dă mâna?

TITU

V-ați certat cumva cu învățătoarea de la școala numărul 2? De la școala din deal?

IRINA

Ei, cum să mă cert? De ce întrebi?

TITU

Așa... de informație... Casa ei vrea să intre într-a dumneavoastră... Ziceam că v-ați fi luat de la ceva și vă poartă pică...

IRINA

Ne-om fi ciondănit la vreun consiliu. Dar chiar așa... să mă urmărească...

TITU

Vine văltoace... ca un bolid... În jur plutesc extemporale ca niște scutece... Ia o parte... Na! Bravo! A cârmit exact la țanc... A trecut la un milimetru. Suflet bun, mare noroc, pe cuvântul meu... și eu am noroc... pe cumpăna asta. Ia să mai scoatem noi vreo 20 de găleți de apă să mai stropim ale rate...

IRINA

(cătore prunc)

Tu de ce nu zici nimic?

TITU

(spune când mai în șoptă, când mai tare, pe diverse tonuri, un gând, care i se prezintă ca o obsesie)

Dacă un deget ți-a rămas în mare

Tot e ceva. Un început de dig.

Uscatul înaintează mai ales

De pe limba înecatului,

Împingerea lui e datorie de bun marinar,

Născut aici, la țarm, lipit de corăbii.

*Erani pe dig, eram pe dig, eram digul,
Începusem închegarea apelor măcar pe-o fâșie,*

*Poți vorbi numai de pe teren solid,
Dar unde va în larg las în urmă
Oameni răzemați în linguroaie,
Care pot fi și lopeți și linguri propriu-zise,
Pentru spart capul algelor, când ies din marea ciorbă...
Prietenii, mi-ați da o mână de ajutor, adio!
Eu am luptat cu povestea asta, pieptis,
Cu bolovanul împins mereu de valuri în gură,
Și iarăși scuișat și pus deasupra capului, năduș,
Și împins, și iarăși respins
De apa sportivă prin sudoarea frunții.*

IRINA

(începe să fie atentă la vorbe.)

TITU

(continuă)

*Orice s-ar zice există în mare o amărăciune reală,
Pe care voi n-o puteți întrece, ori cu câtă fiere,
Și o spaimă naturală, ca și când ar fi pe secate.
Și o lehanite să tot plescăie egal și să facă valuri
Și să sperie ciorile la toate țărnișurile...*

IRINA

Hei... bă „amărăciune reală“... mă „fiere“... ce tot balmăjești acolo? Nu văd sensul...

TITU

(continuând)

*E timpul să ni se arate aici ceva, cineva,
Am ajuns prin forțele mele atât de departe!
Să bată clopotele pentru ajungere, izbînd cu limba în scoici,
Mai sonore decât bronzul, să prindă deci glas,
Pustiul de ape, sunt pregătit să ascult,*

*Cu tot fêhul de scoici pe mine, sunt însuși ecoul,
Împins până la limită – e timpul s-aud...*

(ascultă – pauză)

*E liniște și digul din urmă se roade,
E singura mișcare, singura arătare, dărâmarea lui
Ca un cuvânt care nu se mai poate traduce și nici gândi.
Am înaintat prea mult, să mă mai pot salva,
Am disprețuit prea mult corăbiile, să le mai am la-ndemână...
Cerul e nimic, pământul se scufundă,
Numai apa împotriva căreia am luptat.
Digul m-a despărțit pe mine de mine. Fără atingere cu
Ceilalți mă topesc – și mă scufund – am împins prea departe
Linia închipuită.
Sunt lucruri care nu se fac decât o dată fundamental,
De sub tălpi îmi e smuls ultimul fir de nisip,
Și cu toate acestea digul trebuie continuat
De la tipătul meu înainte...*

IRINA

(după o pauză)

Da, exact... E și părerea mea... Mă, dar ce tot zici tu acolo?

TITU

Am spus ceva? Mda! Gândeam cu voce tare... Eu credeam că e în gând. Ce? S-a auzit? Credeam că e în gând...

IRINA

În gând: țipai ca difuzorul în piață. Mă, dar tu ești un adevărat filosof... Ia te uită ce gândire abstractă la...

TITU

... puțul cu apă rece!

IRINA

(zgomot de vas spart)

Na, că spărsei cana...

TITU

Cioburile aduc noroc...

IRINA

!iii!

TITU

Mi se cam clatină o pleoapă. Mă supără o geană. Ai genele lungi? Mi le-ai întinde și mie punte... Și-aș veni pe ele, pășind ușor-ușurel. Să nu ridici ochii asupra altuia... să nu pui ochii pe altul... hoțomanco... Mă supăr. Mă fac foc... Că acum, dacă ne-am logodit...

IRINA

(nu înțelege)

Ce face?

TITU

Gata, de acum s-a terminat cu fusta scurtă să-ți vadă părinții genunchii... Părinții copiilor. Să nu mai învățăm copiii altora... vreau mulți copii, proprietate personală. Să avem clasa noastră.

IRINA

(se închină.)

TITU

Ba chiar două clase paralele: ... A și B. *(Didactic.)* Fă gargară și zi-i „A!“, „Bee!“

IRINA

Cum îți permiti să vorbești cu mine așa?... Că acum plâng!

TITU

Băzâi? *(Pe alt ton.)* Îmi pare rău... mi-a venit o ameteală... Era de așteptat... Mi s-a udat fosforul din creier... și mă întunec...

IRINA

Ba chiar ai sclipiri.

TITU

Îmi trăsnește și mie câte o idee prin căpătână... A apus soarele? Ce e cu vitele astea așa devreme de la pășuni? Cirezile se întorc de la pășune, rumegând mulțumite și dând din coadă, ca să se apere de

tăuni și muscuțe. Taurii înoată cu coarnele pe sus... Și vacile băltate... pe margine... Îmi place că nu se răzleşc nici una... Țăla n-o fi Murgilă al nostru? Și, lângă el, Prian... ca niște Zimbri... Toată sarabalia luată de apă... merge grupată frumos la vale... să nu se piardă un bou...

IRINA

Țăranii, din moși-strămoși, s-au mândrit cu pământul lor, cu vitele, cu casele...

TITU

Pământul nu se mai vede, vitele, a dat pacostea asta peste ele, cu toate că s-au luat măsuri contra febrei aftoase...

IRINA

Cum se duc pe copcă!

TITU

De înotat știu să înoate. Ie-am învățat să înoate... Ei, ce să-i faci?... O să ne ducem să le luăm noi înapoi... depinde și pe-al cui izlaz s-or opri...

IRINA

Iasă, c-o să luăm totul de la început... Oamenii sunt gospodari și-au trecut prin multe...

TITU

Și-or să mai treacă... Ie-am numărat și nu-mi ies la socoteală... A, uite, că mai vine un ciopor de oi... și cireada lui Nea Boală... Acum evenimentele sunt pe drojdie...

IRINA

Dacă vorbești cu mine... află, mă, că nu s-au terminat. Mai suntem noi... (*Cu hotărâre.*) Și noi aici rămânem! Nu ne lăsăm târați la vale... duși de curent...

TITU

Eu mă duc... mă duc cu cumpăna mea cu tot... (*Enervat.*) Dar până-n ultima clipă, mie să nu-mi bage nimeni pumnul în gură! Nici Dumnezeu, nici natura! (*Trist. Pauză.*) După aceea, din hoiturile

noastre, rămase în mālul fertil, se va ridica în lumina zorilor un abur de blândă jale...

IRINA

Mă, Titule, dacă mai ai un dram de limpezime în creierii tăi oboșiți, mai uită-te o dată în jur și spune-mi: vine cineva sau nu vine? Încep să-mi pierd și eu răbdarea...

TITU

Vin parcă se duc...

IRINA

M-am înfuriat ca văcarul pe sat... Ce m-a apucat să vorbesc așa despre lume? Cum n-am putut eu să-i întind un capăt de ată nenorocitului ăștuia... tot așa ai de pe mal nu pot găsi ghemul cel mare... să ni-l arunce nouă... Stau și ei. Se frământă și caută soluții... Și-or să le găsească până la urmă. (*Merge la copil.*) Uite, dragul mamei, o s-așteptăm cuminti... și să vezi ce întorsătură fericită or să ia lucrurile...

TITU

... lucruloșoarele... (*Râde.*) Azi avem film la căminul cultural... Îh, nu mă duc... ia te uită ce mândrețe de gârlă. E cu spumă, c-a luat săpunul din toate casele. Toții purceii se fac lună.

- P. 123, r. 7: Să fii un cuc bun cu mine, auzi, cucule pasăre sură. E
- Să fii un cuc bun cu mine, auzi, cucule pasăre sură. *Pasăre surdă.* E₂
- r. 21: Cu-cu... Cu-cu, Cu-cu... E
- Cu-cu... *scad*... Cucu... *cresc*. Cu-cu! E₂
- r. 25: să nu cazi de pe cracă. Ieagă-te bine cu cureaua... E
- să nu cazi de pe cracă. *De pe cumpăna. Din lac în put.* Ieagă-te bine cu cureaua. E₂
- r. 27: Cu-cu-le (Începe să plângă...) E
- Cu-cu-le *pa-să-re su-ră* (Începe să plângă...) E₂

- P. 124, r. 4: Să vedem cum mai stăm... *E*
 Ia să vedem cum mai stăm *E₂*
- r. 14: Că acum apare *ăla* din cer... *E₂*
 Că acum apare *unul* din cer... *T, E₂*
- r. 15: zice: „*Veniți încoace*, *E*
 zice: „*Faceți-vă-ncoace*, *E₂*
- r. 21–22: – Nu se mai aude ploaia... *n-a mai plouat*
de mult și cred... c-o să avem secetă.
 (Râde.) *E*
 – Nu se mai aude ploaia... *Iar secetă.*
 (Râde.) *E₂*
- r. 28: niște cuptoare *închise* *E*
 niște cuptoare *încinse* *E₂*
- P. 125, r. 4–5: ... și *la urmă* lucruri *de-astea* nu se
 mai întâmplă la noi... *E*
Eh, lucruri *de astea* nu se mai întâmplă
 la noi... *E₂*
- P. 125, r. 7–8: (Apa a mai crescut, *patul mortului fiind*
mai scund, cosciugul a început să plutească.
 Către prunc) *E*
Uf! Apa *asta* a mai crescut, cosciugul
 a început să plutească. (Către prunc.) *E₂*
- r. 12: Nu mai are scutece... *E*
El nu mai are scutece... *T*
- r. 16: înțeleg de ce cresc apele... tulburii?... *E*
 înțeleg de ce cresc apele... tulburii?...
Am auzit că pământul nu știu cum naiba
se înclină cu un pol mai spre soare...
și ăla se dezgheață... Așa umblă
un zvon... *T, E₂*
- r. 18: *Spuneam*: „*Ei comedie*“ *E*
Spunem: „*Ei comedie*“ *E₂*
- P. 126, r. 6: zile cu niște gânduri negre... și
 am obosit... *E*
 zile cu niște gânduri negre... *dar negre...*
 Și am obosit... *E₂*

- r. 7: ar crește *potopul*... *E*
 ar crește *cotele*... *E₂*
- r. 10: în *această cadă* a potopului *E*
 în *cada* potopului *E₂*
- r. 11: numai *puțin* de-ar fi mai călduță *E*
 numai de-ar fi mai călduță *E₂*
- r. 16: ... și de-ai a s-a dărâmat *zidul*... *E*
 ... și de-ai a s-a dărâmat *digul*... *E₂*

În ediția de la Editura Eminescu (1976) – *E₂*, Tabloul 8 (corespunzător Tabloului 6 în ediția de bază) se încheie după r. 17, cu: „... nu trebuie să te scumpești la sacrificii. Le faci până la capăt... și cu seninătate.“

În *E₂* urmează un *Tablou 9*, inexistent în celelalte variante:

TABLOUL 9

Scena 14

În scenă apar, alunecând la vale, două plaste de fân. În vârful uneia, rezenată într-un furcel, se află Gaga Ioana. Alături de ea, speriate și înfrățite, o puică neagră și-o vulpe. Cocotată pe cealaltă plastă, abia se ține Ieiea Anica. Are în poală o mătă. Plastele își încetinesc plutirea.

GAGA IOANA

Păi aia, dacă n-ai ce-ți trebuie.

I.EIEA ANICA

Cum să mai descânti în balamucul ăsta? Pământ de la un mormânt vechi ai, că n-ai!

GAGA IOANA

D-apoi ogrinjii de la nouă târguri...

I.EIEA ANICA

D-apoi păcură.

GAGA IOANA

D-apoi săpun de la mort.

I.E.I.E.A ANICA

D-apoi funia unui spânzurat.

GAGA IOANA

D-apoi mână și țeastă de strigoi.

I.E.I.E.A ANICA

Gâtlan de lup măcar ai?

GAGA IOANA

Ba. Am o vulpe-ntreagă.

I.E.I.E.A ANICA

Nu e bună. Trebuia gâtlan de lup.

GAGA IOANA

Dar tu ai o puică neagră?

I.E.I.E.A ANICA

Am ojie la inimă. Răcănel fierț în ud de vacă... de unde să-l iei?
D-apoi custură de găsit... D-apoi potcoave de găsit... fierțe în roua
cerului și-n zeamă de bozoței... D-apoi fus părăsit... trecut prin inimă
de mort...

GAGA IOANA

Zburc. Diburcă, fă.

I.E.I.E.A ANICA

Cu podval și glavacioc... că prea e deasă... aliga... aliga

GAGA IOANA

Șoimane la țuturoi, s-a vărsat un ududoi...

I.E.I.E.A ANICA

(făcând gesturi magice)

Scorpie lată, broscuță, șopârliță, ... Iată... multă treabă ai fi ai-
bând la baltă, dat tu peștele de prins l-ai prins, de coadă l-ai codit,
de solzi l-ai cojit, de sărat l-ai sărat, de mâncat l-ai mâncat...

GAGA IOANA

(morfolind din buze)

Mâncat, păi dar...

I.E.I.E.A ANICA

De legumit nu l-ai legumit... l-ai mâncat... și de tata-soarelui ți-ai
uitat. Lui i-ai dat? Nu i-ai dat!

GAGA IOANA

Ptii!

I.E.I.E.A ANICA

Ți-ai uitat și gălca a secat...

GAGA IOANA

Zburc! Diburcași? N-a secat nimic. Cum să vrăjești cu mâna
goală? Doamne, mânca-ți-aș sufletul... de-aia nu seacă gălca, de-aia
nu dă-napoi...

I.E.I.E.A ANICA

Lipitoare, lipitorică, sugă de la răsărit, sugă de la apus...

GAGA IOANA

Neted...

(Plastele intrate într-un fel de vârtej, o iau din loc.)

GAGA IOANA

Grea muncă, fă Anică.

I.E.I.E.A ANICA

Da, Gagă Ioană... S-a vărsat un ududoi... S-a vărsat... Ori unde
rămăsesem?

GAGA IOANA

La „s-a vărsat un ududoi“.

I.E.I.E.A ANICA

Și-acum ce mai vine?

GAGA IOANA

Vine satul alălalt... trecem și prin el valanțoace... și de-aici la vale... să te ții... tot lume nouă... că eu n-o mai știu. (*Oftând.*) Eh, de-am avea noi ce ne trebuie! Măcar un târn!

LELEA ANICA

Gâtlan de lup... și-o postavă...

GAGA IOANA

Morunglavă... Na, descântă calare pe nutreț... poți, că nu poți?! Rău de moarte! Rău de moarte?!

(*Clăile de fân alunecă afară din scenă. Liniste un moment.*)

CORTINA

Tabloul 10 în ediția din 1976, E_2 , începe cu r. 20, p. 126: „În frumos bazin m-am pomenit, ia te uită.”

P. 126, r. 19:	lipsă în	T
r. 21:	O femeie de <i>douăzeci de ani...</i>	E
	O femeie de <i>douăzeci și trei de ani</i>	E_2
r. 23:	Dacă ai făcut și copiii... câțiva <i>copilași</i>	\bar{E}
	Dacă ai făcut și copiii... câțiva <i>plozi</i>	E_2
r. 27:	... Eu am <i>douăzeci și trei</i>	\bar{E}
	... Eu am 25	E_2
r. 28:	... N-ar trebui să-mi pară <i>prea rău</i>	\bar{E}
	... N-ar trebui să-mi pară rău	E_2
r. 32:	Și e grijuliu până-n <i>ultima clipă</i>	\bar{E}
	Și e grijuliu până <i>pe buza mormântului</i>	E_2
P. 127, r. 9:	că ăsta din <i>copac</i>	E
	că ăsta din <i>găleată</i>	E_2
r. 20:	Ai avut <i>ășa</i> ca o sfârșeală	\bar{E}
	Ai avut ca o sfârșeală	E_2
r. 22:	Știi, <i>am obligații</i>	\bar{E}
	Știi, <i>obligațiile</i>	E_2
P. 128, r. 6:	... poftim, <i>ce-mi trebuie</i> , ce-mi trece	
	prin cap	E
	poftim ce-mi trece prin cap	E_2

r. 27: Măcar de sus să fie ferit bietul tata...
Altfel porcărie jos, porcărie de pe lături
Măcar de sus să fie ferit bietul tata

E
T, E_2

P. 129, r. 6: *Eu știu?*
Nu știi?

E
 E_2

r. 21: Satură-te, băiete...
Satură-te, băiete... *Satură-te...*

\bar{E}
 E_2

P. 130, după r. 2: un fragment în plus în ediția din 1976, E_2 :
Mama, săraca, nu m-ar fi lăsat să-i dau întâi din
tăta stângă, că se face stângaci. Iar bunica ar fi
sărit și ea cu gura: „Când vii de la un drum lung –
cum vin eu acum, un drum de-o viață încheiată –
să nu-l lași să sugă până nu-ți storci tăta, stând așa,
cu picioarele pe-un clește, că altfel se îmbolnăvește
copilul. Și să nu fii despletită în timpul ăsta, că face
bube la gură. Și să nu-ți pice laptele pe jos, ca să-l
atingă furnicile, că-ți pierd laptele“. Unde-or fi
furnicile? Unde-o fi bunica? Unde ești, mamă?

Mamă! Mamă!

Eu sunt mamă!

Și sunt despletită.

(*Ascunzându-și sânul în bluză.*)

P. 130, după r. 13, în ediția din 1976, E_2 , un fragment inexistent în celelalte ediții:

Scena 16

(*Titu intră pe fereastră, adus de un val. Se dă la fund, apoi se prinde cu mâna de o bară transversală. Acum se vede și mai bine că Irina e în apă până mai sus de brâu.*)

IRINA

Ai apărut, în sfârșit?

TITU

Ce apă stătută. În ce an suntem? (*Îi întinde o păpușă. Irina nu poate s-o apuce.*)

Ia, tată. Acum mă duc s-o aduc și pe ea...

IRINA

Stai cuminte, măi băiatule...

TITU

De păr ți-o aduc... să vă pun de față... Mă sufoc. N-ai niște aer?
Mie-mi trebuie aer, lărgime. Orizont deschis. Am permis pentru toate
orizonturile. Și de pescuit și de vânătoare. Dar, rămâne între noi. Fac
și braconaj. Pss! Aici mă sufoc!

IRINA

Stai, mă, nu pleca. Stai, mă, că te îneci.

TITU

Nu face nimic. Să crească mare. Când mă arunca în sus cumpăna,
vedeam prin acoperiș pustiul din fundul oalelor cu varză.

(*Iese. Se mai aude câteva bobote de râs, plescăituri, apoi tăcere.*)

P. 130: Ultimul monolog al Irinei reprezintă, în ediția din 1976,
E₂, Scena 17. Prima frază a monologului, din această variantă, lipsește
în celelalte ediții:

- „Toți se reped pe acasă, numai omul meu nu!”
r. 16: M-am limpezit în ape tulburi E
M-am limpezit de ape tulburi E₂
P. 131, r. 2: Ce mă ține pe mine legată? *Cosciugul.* E
Ce mă ține pe mine legată? E₂
r. 8: steaua aceea... care n-a apus... E
steaua care n-a apus... E₂
r. 23–27: Text identic cu cel al poeziei *Ctitorie*,
publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 21,
10 octombrie 1964. Poezia a fost inclusă în
volumul *Poeme*, 1965, p. 90, cu o modificare:
Strofa a II-a, v. 3: De moartea materiei I
De dispariția materiei *Poeme*

În edițiile ulterioare de poezii și în Marin Sorescu, *Opere. Poezii I*,
Editura Univers Enciclopedic, 2002, p. 142, *Ctitorie* a fost preluată

în varianta din *Poeme*. Și în *Matca*, elaborată după 1965, a fost inclusă,
de asemenea, această a doua variantă.

PLUTA MEDUZEI

Încheiată în 1973, când volumul *Setea muntelui de sare* (1974),
unde a fost publicată prima dată, a fost predat Editurii Cartea Româ-
nească, *Pluta Meduzei. Viziune dramatică în două acte* a fost republi-
cată, 10 ani mai târziu, în volumul *Ieșirea prin cer* (1984). Volumul
de teatru comentat, de la Editura Eminescu, prelua astfel titlul ver-
sionii franceze a piesei, *La sortie par le ciel*, transmisă, în premieră, în
1980, la ORTF-Paris (traducere: Annie Bentoiu; regia: Georges
Godebert). Marin Sorescu explică, într-un interviu, rațiunile schim-
bării titlului: „Spectacolul de la Paris cerea un alt titlu, fiindcă Pluta
Meduzei, pentru francezi, era prea legat de pânza lui Géricault. Atunci
m-am gândit că un alt titlu posibil ar putea fi *La sortie par le ciel*, care
sună bine în franceză. Reluând metafora aceasta, a naufragiului unui
grup de oameni puși într-o situație-limită – soluția nemiaputând fi găsită
acum nici pe apă, nici pe uscat – singura ieșire ar fi fost aceea de a zbura,
de a ieși pe calea aerului. Aceasta însemnând și respirație, deci revitali-
zare. Însemnând și o despărțire de o anumită tradiție. În general, teatrul
meu era undeva, în adânc, o notă polemică față de diverse acceptări sau
tendențe. Aici ideea ar fi că textul dramatic poate fi mult mai spiritua-
lizat. Trebuie să i se însușe mai mult dub. De aici alunecarea pe muntele
cuvântului cer” (Cu Marin Sorescu despre temele vitale ale teatrului, în
România literară, nr. 17, 13 februarie 1986, p. 4–5).

Pluta Meduzei este singura piesă publicată, dintr-un proiect nefi-
nalizat: *Trilogia zborului*, la care scriitorul s-a referit doar aluziv.

Sigur este că Marin Sorescu a început (a finalizat, poate) elabo-
rarea celei de a doua piese. Titlul cel mai des întâlnit în paginile ma-
nuscrite sau dactilografiate din arhiva scriitorului fiind: *Să se mai facă
o lege a naturii. Piesă în două acte.*

Varianta: *Să se mai facă o lege a naturii sau Actul I de la Pluta
Meduzei.*

Un alt titlu:

Nimeni nu se mai cățără-n copaci (Tragedie în trei acte), cu varianta *Cerul și deasupra cosmosul*. Ambele șterse cu o linie, semn că s-a renunțat la ele. Piesa ar trebui să aibă acest motto: *Tot ce se câștigă în lungime se pierde în forță*, corectat în: *Tot ce se câștigă în forță se pierde în deplasare (Lege a părghiilor)*.

În *Să se mai facă o lege a naturii* numărul personajelor crește față de piesa încheiată, iar *Cățărătorul* devine *Cosmonautul*.

Într-o altă variantă (pagină manuscris), personajele sunt: Victor, Nistor, Irina, Ziaristul, o voce, Copilul, Tehnicianul, Metru, Insul III, Insul V, Insul VI, Femeia I, Femeia II, Femeia III/Secretara.

O însemnare datată pe una din variante sugerează intenția autorului de a finaliza o a doua piesă din serie: „(De confruntat cu materialul corectat și de adus la același numitor cu Pluta). Recitit azi 20 oct. 1974. Bun! Poate fi chiar o piesă separată... Ideea înstrăinării, de necunoaștere reciprocă, suspiciune, dorință de evadare”.

După premiera radiofonică la ORTF, Paris (1980) *Pluta Meduzei* a fost reprezentată în țară, la Teatrul de Stat „Valea Jiului” din Petroșani, stagiunea 1980–1981. Regia: Florin Fătulescu.

EXISTĂ NERVI

Scrisă în anul 1964, este prima piesă de teatru a lui Marin Sorescu: „o primă tatonare dramatică... O primă manifestare spontană a unor predispoziții” (Valentin Silvestru, *Cu Marin Sorescu despre tenele vitale ale teatrului*, în *România literară*, nr. 7, 1986, p. 4–5). Înainte de publicare – o lectură în casa lui Vladimir Streinu. Criticul a citit *Există nervi* pentru un auditoriu format din mai mulți scriitori, între care Dinu Pillat, Alexandru Paleologu, G. Muntean.

Au fost publicate trei variante.

Prima în: *Lucașfârul*, an XI, nr. 27, 6 iulie 1968, p. 8–7; piesa, într-un act, are trei personaje: *Ion – 30–40 de ani, vârsta divagațiilor*;

Marin, idem, prieten de divagații; Profesorul, 50 de ani, cel mult. Varianta aceasta a fost reprodusă în *Antologia piesei românești într-un act*. Volumul IV (*De la 1944 încoace*). Ediție, studiu introductiv, note bibliografice de Valentin Silvestru. Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1982, p. 219–238. Este versiunea pe care Marin Sorescu o consideră „cea mai reușită”. (Vezi interviul citat.)

A doua variantă, publicată în volumul *Setea muntelui de sare* (Cartea Românească, 1974, p. 171–218), este, precizează Marin Sorescu, „o rescriere”. A fost elaborată la cererea lui Liviu Ciulei, care proiecta un spectacol Sorescu ce ar fi inclus piesele *Paracliserul* și *Există nervi*, spectacol ce pretindea texte mai lungi. În această variantă, piesa *Există nervi* are două acte și 5 personaje. Două personaje feminine – *Dorina, 30 de ani* și *Magda, 28 de ani* – apar în Actul II. *Marin, prietenul de divagații*, primește numele *Alin*. Multe replici noi îmbogățesc textul, altele, din prima variantă, sunt eliminate.

Ultima apariție editorială antumă, în volumul *Ieșirea prin cer. Teatru comentat*, Editura Eminescu, 1984, p. 254–295, text transcris în ediția de față, reprezintă cea de a treia variantă, de asemenea în două acte. Numele personajelor dispar. *Ion* devine *Locatarul*; *Alin (Marin) – Prietenul*; *Dorina – Femeia necesară*; *Magda – Femeia în plus*. Textul este în bună măsură identic cu cel din ediția precedentă, finalul fiind însă complet schimbat. Reapariția *Prietenului*, îmbrăcat în polițist, care, în variantele precedente, avea ultima replică, e înlocuită cu un monolog al eroului principal – *Locatarul*.

Întrucât prima variantă a piesei substanțial schimbată a constituit, de fapt, un alt text, apreciat de autor drept cel mai reușit și reprezentat, ca atare, pe scenă, o reproducem în întregime aici.

Premiera absolută a piesei a avut loc pe scena Studioului Casandra al Institutului de artă teatrală și cinematografică din București – Stagiunea 1968–1969. Regia: Moni Ghelerter și Zoe Stanca.

Alte spectacole:

Teatrul de Comedie, București, 1981. Regia: Florin Fătulescu.

Teatrul de Nord, Satu-Mare, 1981. Regia: Ioan Georgescu.

Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”, București, 2000.

Spectacol lectură la Festivalul internațional de teatru, Grenoble, Franța, 1990.

Traduceri:

I nervi esistono. Due tempi. Illustrazioni dalle opere di Mario Resselte. Traduzione di Marco Cugno, în: *Il Dramma*. Roma, Numero doppio. Anno 49, Gennaio-Februar, 1973, p. 121-136.

O, diesen nerven. Tragikomödie in zwei Akten von Marin Sorescu. Aus dem Rumänischen von Doina Iescu. Das Aufführungsrecht ist nur zu beziehen von Thomas Sessler Verlag, 1973.

EXISTĂ NERVI

piesă într-un act

Variantă publicată în *Luceafărul*, an XI, nr. 27, 6 iulie 1968, p. 8-7.

PERSONAJE:

ION, 30-40 de ani, vârsta divagațiilor

MARIN, idem, prieten de divagații

PROFESORUL, 50 de ani, cel mult

Locuința lui Ion: o cameră mobilată simplu, de burlac. Pe fereastră se vede, afară, un salcâm. Camera are și o ușă, care ar da în balcon - trebuie să se sugereze cumva existența unui balcon.

ION

(la ureche, confidential)

Secolul ăsta mi-a distrus flora intestinală.

MARIN

(speriat)

Aoleu! E rău de tot.

ION

E cel mai mare rău pe care-l poți face unui dușman.

MARIN

Unui prieten.

ION

Unui vecin. Înainte, îi omorai pisica.

MARIN

Acum îi distrugi flora.

ION

(amărât)

A mea s-a zis, e harcea-parcea. De fapt, nici nu mai există. Plus că mi-au tăiat, din oficiu, și un sfert din stomac.

MARIN

Serios? Și nu te-ai arătat la un doctor?

ION

Să-mi mai taie un sfert? Cine crezi că...?

MARIN

Aha!

ION

Oricum, fără floră intestinală, fericirea e egală cu zero.

MARIN

Am auzit că dacă distrugi planctonul dintr-o mare, s-a zis și cu fauna marină: pești, raci, crabi. Că ei din asta se trag. Așa și cu flora intestinală.

ION

Păi ce crezi că simt eu pe pielea mea de atâta amar de vreme? Tocmai chestia asta. Și mi-au lăsat și numai trei sferturi de stomac!

MARIN

Și o poți scoate la capăt cu un stomac de mizerie?

ION

Acum, colac peste pupăză: Flora intestinală. Țsta e secolul în care trăim!

MARIN
(solemn)

Dragă Ioane, nu mai sta – fuga la doctor. Că dacă apuci să mori, adio! Hai, du-te.

ION

Am fost.

MARIN

Și?

ION

Mi-a dat să țin 40 de zile și 40 de nopți de calm.

MARIN

Să postești?

ION

Nu, să fiu calm.

MARIN

Înteleg. Ca Isus în pustiu. Ți-a dat cumva și pustiul?

ION

A scris acolo pe o rețetă. Dar cine înțelege scrisul lor?

MARIN

Scriu încurcat al naibii.

ION

Totul se încurcă de la o vreme încoace.

MARIN

Încalcă literele, nenorocții...

ION

Și uite cine ne învață pe noi să nu bem apă în timpul mesei!

MARIN

Eu nu beau apă la masă de (*socotește*)... doi ani. Tor un doctor m-a învățat. Zice că intră aerul. Azi, puțin aer în burtă, mâine mai mult, poimâine și mai mult, până ajungi să plesnești.

ION

Dar ți-a prins bine, din moment ce n-ai plesnit.

MARIN

În schimb, crăp de sete. De câte ori mă așez la masă, mă apucă o sete... Mi-a pierit și pofta de mâncare.

ION

Așa e când nu poate omul să facă ce vrea.

MARIN

Până acum însă m-am ținut bine: doi ani n-am pus strop pe limba în timpul mesei. Și cu toate astea, nu mă simt nici eu prea bine cu firea.

ION

Poate ar trebui nici să nu mâncăm în timpul mesei.

MARIN

Spre asta se și tinde. Numai așa cred că am fi salvați.

ION

Pe mine m-au mai salvat o dată. Acum vreo 20 de ani. Căzusem pe capul lor și m-au ridicat în picioare.

MARIN

Niște porci.

ION

Eu trebuie să-mi cumpăr unul.

MARIN

Alfel e greu.

ION

Mie îmi spui?! Auzi, să-mi distrugă mie... De-aia văd o ciudă pe secolul ăsta!...

MARIN

Asta nu-i nimic. Să vezi ce-o să fie spre sfârșitul lui. Când s-o izbi cometa aia de pământ.

ION

Mamă, mamă, ce-or să mai bată atunci clopotele!

MARIN

Am avut un prieten care scotea limba la clopote și bătea în ea cu niște ciocănele de țambal.

ION

Și suna frumos?

MARIN

Bronzul e bronz.

ION

Nu întotdeauna. Uite, în orașul meu era o statuie pe care au mâncat-o porcii. Fără scandal, fără nimic, au rămat-o jos, și până dimineața, când să prindă lumea de veste, au mâncat-o.

MARIN

Traiesc și ei din ce pot. Greu se câștigă azi existența.

ION

Oare poți să-ți faci din ace de gămălie un viitor?

MARIN

(*meditativ*)

De, știu și eu?! (*Pauză*). Câte ai?

ION

Vreo 200.

MARIN

Toți încep cu puțin. Azi unul, mâine altul...

ION

Mi-e teamă să nu mi le fure.

MARIN

Și asta e posibil.

ION

Că mi-au mai furat și trecutul. Atâția ani! Și dacă află că acele astea sunt viitorul...

MARIN

Acul e lucrul dracului.

ION

Înțeapă.

MARIN

Am încercat și eu cu vreo câteva. Te poți bizui pe mine.

ION

Și ți-a trecut?

MARIN

Ce?

ION

Reumatismul. Știi, dacă te lași înțepat de albine... veninul lor vindecă reumatismul.

MARIN

Eu n-am avut nici o albină.

ION

E îngrozitor! Să n-ai o albină a ta în vremurile astea de încordare internațională! Să vină să-ți bâzâie pe la nas când citești ziarul, să-ți colinde florile din covor...

MARIN

Să-ți lase puțină miere într-un pahar...

ION

Și să te înțepe din când în când, preventiv... E inuman să n-ai o albină. Chiar spui adevărul?

MARIN

Da.

ION

De fapt, nici eu n-am avut niciodată vreuna. Și nici nu văd cum mi-aș putea procura în toamna asta.

MARIN

E un timp mort.

ION

Mort, zici? Hoit. De-aia strâng ace de gămălie. Am vreo 200. Când se adună vreo câteva mii, le pun într-un stup.

MARIN

Îți fac eu stupul. Am niște scânduri rămase de la o masă veche.

ION

Și atunci viață, prezent! Stupul – colo pe balcon. Fereastra deschisă, eu – răsturnat într-un fotoliu.

MARIN

Te invidiez din tot sufletul. Hm, și balconul...

ION

Contează mult și balcoanele în fericirea oamenilor, să știi, foarte mult.

MARIN

(sovăind)

Cam vreo 50 la sută?

ION

(important)

Mai dă ceva.

MARIN

(mai sigur)

65!

ION

Te apropii. Te apropii binișor. Eu am studiat chestia asta vreo câțiva ani. Contează enorm.

MARIN

Bănuiam eu ceva...

ION

Și cred că, științific, s-ar explica în felul următor: e ca și când ai avea o ieșire la mare.

MARIN

Direct din casă.

ION

Absolut. Și ieșirea asta te eliberează de presiunea celor patru pereți, devii mai calm, mai visător, poți fuma o țigară, digestia lucrează ca pe roate... Și aproape că ești fericit.

MARIN

Ce aproape, chiar ești.

ION

(recunoscând rușinat)

Așa e, în momentele alea chiar ești fericit. Ce să ne mai ascundem după deget! (Pauză pentru schimb de idei.)

MARIN

Da' nici balcoanele astea n-au răsărit chiar din senin.

ION

(râde cu gravitate)

Dar ce, sunt ciuperci? S-au depus eforturi...

MARIN

Considerabile.

ION

Considerabile.

MARIN

Și în toate direcțiile.

ION

În toate direcțiile.

MARIN

Generații după generații care s-au jertfit pentru această fericire a ta. Ai recunoscut doar adineaori că ești fericit în casa ta.

ION

(vrea să dea înapoi)

Nu chiar în casă. În balcon, câteodată.

MARIN

Trebuie să recunoaștem cu toții că balcoanele reprezintă încununarea unor sudori vărsate... *(Ușa se deschide brusc, intră Profesorul.)*

PROFESORUL

Mă scuzați, mai e un loc liber?

(Ion și Marin se privesc nedumeriți.)

ION

Mă rog poftiți.

PROFESORUL:

Imediat. Să-mi aduc bagajul. *(Iese și se întoarce cu un geamantan enorm.)*
Merg și eu cu dumneavoastră.

MARIN

(încurcat)

Noi nu mergem nicăieri...

ION

(il trage de mânecă, îi șopteste)

Pst! Cine știe cine e. Nu te aventura în declarații. *(Tare.)* Mergem și noi încotro merge toată lumea.

MARIN

Evident. Cum să nu mergem nicăieri, noi mergem înainte. Stăm aici, dar mergem înainte.

PROFESORUL

Eu nu merg decât câteva stații.

ION

*(nedumerit)*Stații? *(Izbucnește în râs.)* Formidabil! Ce tren căutați dumneavoastră?

PROFESORUL

Trenul care merge pe-aici.

ION

(continuând să râdă)

Domnule, ești formidabil! Ai nimerit într-o casă de oameni.

PROFESORUL

*(se uită în jur)*Serios, într-o casă? Asta-i bună! *(Râde.)*

MARIN

(încându-se și el de râs)

E foarte bună! Auzi, voia să mergă cu casa ta până la...

ION

O fi ea casa mea grozavă, dar roate n-are.

MARIN

N-are.

PROFESORUL.

Totuși, să nu stau cu geamantanul aici, în picioarele oamenilor. Să-l pun sus.

ION

Unde sus?

PROFESORUL.

În plasă. (*Își dă seama.*) A, desigur! Nefiind tren, compartiment, nu există nici plasă. Toate au o logică de fier. (*Către Ion.*) Totuși, ar fi trebuit să faceți o plasă. Casă, casă, dar unde pui geamantanele celor care vin? Unde pun eu geamantanul, dacă aici nu există o plasă ca lumea? (*Ridicând tonul.*) O să reclam.

MARIN

(*impăciuitor*)

Dacă nu există, se poate face. Gazde suntem, ce Dumnezeu! Cinci minute, cât rămâneți aici, ne vom sili să vă simțiți bine. (*Către Ion.*) N-ai putea să aduci niște sfoară? Și niște bete, ceva.

ION

O, cum să nu, e doar o casă de oameni! (*Iese și se întoarce cu cele necesare. Împreună cu Marin, improvizează plasa.*) Gata! (*Se șterg de sudoare.*) Ee chiar mai bine așa. Mă mir că nu mi-a dat prin cap până acum.

MARIN

N-ai avut nevoie. Dar uite cum s-a ridicat problema, cum s-a rezolvat. Viața rezolvă mereu.

ION

Viața rezolvă pe rupte.

PROFESORUL.

Toate au o logică de fier. (*Îa geamantanul, dă să-l pună sus.*) Sunteți buni?... (*Ion și Marin îl ajută, pun geamantanul în plasă.*)

ION

(*râzând*)

Am făcut-o și pe asta.

PROFESORUL.

Numai să nu pice la vreo zdruncinătură.

ION

(*bănuitor*)

Cine naiba să zdruncine?

MARIN

Numai vreun cutremur.

PROFESORUL.

(*Îa un scaun și se trage mai spre fereastră*)

Bine că am găsit un loc la fereastră.

ION

Am și balcon.

PROFESORUL.

Unde-om fi ajuns?

ION

(*are o idee*)

Cred că ați ajuns la destinație. Să dăm geamantanul jos.

PROFESORUL.

Iasă-l, că eu nu mă grăbesc. Nu sunt dintr-acea care fug după trenuri. Știți, eu sunt profesor.

ION

Și eu sunt profesor.

PROFESORUL.

Eu sunt neurolog.

ION

A, a!

MARIN

Aa!

PROFESORUL.

Aa! Și dumneavoastră sunteți profesori. Atunci pot să vă spun. Mă puteți înțelege. Aflați că ne aflăm, într-adevăr, într-un tren. Dumneavoastră sunteți cei care confundați. N-am vrut să vă spun brusc, ca să n-aveți un șoc.

ION

Tren? Imposibil. (*Râzînd.*) Plătesc chirie.

MARIN

(*nesigur*)

Mai știi, Ioane? S-ar putea să fie și tren... Poți să știi, cu casele astea...

ION

Lasă-mă, frate, în pace, de-atâția ani stau aici. Dacă era tren, ehe, cine știe unde-aș fi ajuns acum! Aș fi ocolit pământul... (*Merge la fereastră.*) Dar uitate, același deal, în față, același salcâm aici și frasinii ăia mai încolo, aceiași oameni pe stradă.

PROFESORUL.

Iluzii optice... Noi funcționăm pe bază de iluzii optice.

MARIN

Parcă numai optice!... Și acustice... Cunosc pe cineva care aude cu degetul mic de la mâna stângă și se roagă de toată lumea să-i taie urechile, că-l incurcă.

PROFESORUL.

Științific, e perfect explicabil. Și-a făcut un transfer de simțuri. Prin sugestie și autosugestie. Știți, eu am făcut o descoperire.

ION

(*ironic*)

Recunoscută în lumea întreagă?

PROFESORUL.

Câștigă în fiecare zi mase tot mai mari de oameni.

MARIN

Indiferent de sex?

PROFESORUL.

N-aș putea spune. Femeile sunt mai rezistente.

ION

Sexul joacă un rol mare oriunde te-ai duce. Și viitorul îi prevede un rol și mai mare în următoarele cinci secole.

PROFESORUL.

Dar sunt sigur că într-o bună zi voi primi o recunoaștere unanimă. Absolut sigur.

MARIN

Nu ne-ați spus, ce descoperire ați făcut?

PROFESORUL.

Una simplă, la prima vedere.

ION

Astea simple...

PROFESORUL.

Neg existența nervilor.

MARIN

Și ce e cu asta?

PROFESORUL.

Asta e teoria mea.

ION

Eu neg existența creierului.

PROFESORUL.

Dar eu pot demonstra.

MARIN

Ce?

PROFESORUL.

Că trăim într-un secol de calm.

ION

Aoleu!

MARIN

Într-adevăr, crește numărul calmilor naturali și artificiali. Asta se poate observa prin muzee.

PROFESORUL.

Ba, dimpotrivă. Crește numărul astenicilor.

ION

Și atunci?

PROFESORUL.

Dar astenia lor nu e veritabilă. E contractată prin sugestie. Singurul remediu care ne-a rămas este tot sugestia.

MARIN

După teoria dumneavoastră, dacă-i spun unui mort: „Măi frate, nu ești mort. Hai, învie, ce dracu te-ai sugestionat în halul ăsta!”, el învie?

PROFESORUL.

O să ajungem și acolo. Deocamdată, ceea ce am putut obține este revelația fundamentală pentru știință a inexistenței nervilor la oameni.

ION

Și oamenii... știu?

PROFESORUL.

Tocmai asta e.

MARIN

Habar n-au că sunt calmi?

PROFESORUL.

Va veni însă o zi când vor afla totul. Trebuie să luptăm pentru înfăptuirea acestei zile.

ION

Eu voi merge în primele rânduri.

MARIN

Nici eu n-o să stau cu mâinile în sân.

PROFESORUL.

Deocamdată, singura tactică ce se poate adopta e munca de la om la om.

MARIN

Intuiesc esența problemei – mergi din casă în casă și le spui oamenilor să se calmeze.

ION

Orice om calm, în plus, este un câștig pentru omenire. (*Câștigat de idee*). Doctore, ai în mine un frate. Ai picat la țanc: simteam că o iau razna. De-asta l-am chemat pe prietenul meu, să mai stăm de vorbă. Să n-o iau razna pe tăcute. Sau, cum s-ar zice... în gând.

MARIN

Noi suntem prieteni din cele mai vechi timpuri.

PROFESORUL.

Prietenul e ca un paratrăsnet.

ION

Eu, când sting seara lumina, îmi apar pe pereți niste dungi orizontale, întretăiate de dungi verticale. Nu știu de unde vin aceste dungi. Am observat, am studiat. Am studiat chiar *cibernetica*. Întunericul tău, Marine, este tot așa, în pătrățele?

MARIN
(*nesigur*)

Așa și-așa.

PROFESORUL.

Tot din cauza sugestiei. Ați avut cândva, prin casă, vreun ciur, vreun grătar, ceva?

ION
(*se gândește*)

Ciur... grătar... Nu.

PROFESORUL.

Gratii, cumva? Vreau să spun, dar fiind că înainte erau hoți, ați stat în vreo casă cu gratii la geam?

ION

Nu, dar am trecut o dată pe lângă una.

PROFESORUL.

Și v-au impresionat puternic.

ION

Foarte puternic. Un timp, nici n-am putut să mă mișc de lângă această casă.

PROFESORUL
(*triumfător*)

Păi vezi! Totul se poate explica științific.

ION

Da, acum mi-e foarte clar.

MARIN

Totul se clarifică de la o zi la alta. Domnule profesor, ne-ați fost de un real folos. De acum încolo veți găsi în mine și în prietenul meu niște oameni cu un calm de fier. Niște atleți ai calmului omenesc. Acum mergeți. (*Se pregătește de plecare.*) Vă pot conduce câțiva pași?

PROFESORUL.

Ce, am și ajuns?

MARIN

Unde să ajungem?

PROFESORUL.

Acolo, departe.

MARIN
(*încet, lui Ion*)

Ăsta iar o ia de la cap. (*Tare.*) Dar dumnealui (*il arată pe Ion*) a ajuns acasă, e casa lui. Noi trebuie să coborâm și să schimbăm trenul.

PROFESORUL
(*dă să ia geamantanul, apoi se răzgândește*)

Mai rămân. Îmi place casa dumnealui, e odihnitoare.

ION

Are și balcon.

PROFESORUL.

Mă scuzați că am confundat. Credeam că am devenit. Câteodată confund problema ajungerii undeva cu problema devenirii. E un punct în viitor, unde cei doi termeni, într-adevăr, se unesc. (*Rușinat.*) Am făcut o gafă, așa e?

ION

Nu-i nimic, nu-i nimic, ce, parcă eu nu confund?!

MARIN

Acum, ca să fim sinceri: toți confundăm pe rupte.

PROFESORUL.

Și există atâtea posibilități de a confunda o casă cu un tren.

MARIN

Mai ales acum, când cibernetica...

PROFESORUL.

Totul e să nu credem în superstiții, fie ele chiar și mascate sub formă de diverse lucruri.

MARIN

Și să plecăm la timp. Eu chiar o să mă duc. E târziu... (*Încet, lui Ion.*) Poate reușesc să-l sugestionez. Ia revedere. (*Iese, apoi se întoarce.*) Nu vă supărați, cu cine am avut onoarea?

PROFESORUL.

Poftiți cartea mea de vizită. (*I-o dă.*)

ION

(*rîzînd*)

Dar e complet albă. Nu scrie nici un nume.

PROFESORUL.

Există acolo amprentele mele.

MARIN

Aa! Atunci e clar. (*Iese.*)

PROFESORUL.

(*după o scurtă pauză*)

Unde s-a dus?

ION

A ieșit.

PROFESORUL.

Ieșirile astea nu prea îmi plac.

ION

Dar sunt necesare.

PROFESORUL.

Un rău necesar, vrei să spui?

ION

Avem nevoie să mai plecăm și noi din când în când. Să mai vedem lumea.

PROFESORUL.

Poți s-o vezi și pe fereastră.

ION

Da, dar lumea din fereastră nu e toată. Orice fereastră are o limită.

PROFESORUL.

Și lumea are o limită. De exemplu, domnul care a plecat reprezenta pentru mine o limită. Acum limita s-a dus, parcă nu mă simt bine. Orice om pe care îl pierdem înseamnă o dezvelire în fața primejdiei.

ION

Și o adâncă durere.

PROFESORUL.

Dar nu trebuie să fim pesimiști.

ION

Să nu dezarmăm.

PROFESORUL.

Și mai ales să nu ne pierdem calmul.

ION

Aa...

PROFESORUL.

Asta e mai important ca toate.

ION

Totul e mai important ca toate.

PROFESORUL.

În anumite condiții, da.

ION

Și pe o anumită treaptă.

PROFESORUL.

Pe o anumită treaptă a anumitor condiții. Dar, în cazul nostru, stăpânirea de sine aduce după ea regenerarea celulelor...

ION

Ca și somnul.

PROFESORUL.

De la regenerarea celulelor și până la întinerirea spirituală nu e decât un pas. Apoi urmează, în mod logic, bunăstarea materială.

ION

Asta pândesc eu de atât amar de vreme! Și totul numai prin calm?

PROFESORUL.

Și totul numai prin calm.

ION

Dar noi înseamnă atunci că suntem nervoși.

PROFESORUL.

Foc. Numai în aparență. Tocmai împotriva acestei *aparente se* îndreaptă teoria mea. Eu mă ridic împotriva aparențelor.

ION

Să sfărâmăm aparențele. Problema este: cum să le deosebim de realități, pentru că aparențele și cu esențele am impresia că merg mână în mână.

PROFESORUL.

De la o vreme.

ION

Cum să facem?

PROFESORUL.

Vom începe printr-un proces de delimitare a aparențelor.

ION

De exemplu, dumneata te instalezi în casa mea, zici că e tren și că mergi cu ea numai până nu știu unde, mă rog. Te muți în spina mea. Totodată, susții că n-am de ce să mă enervez.

PROFESORUL.

Ăsta e sociologism vulgar.

ION

Dar care e aici esența?

PROFESORUL.

De multe ori, esența ne scapă printre degete, recunosc. (*Privindu-și mâinile, meditativ.*) Printre aceste degete ale mele au scăpat atâtea esențe!

ION

(*înduișat, îl consolează, bătându-l pe umeri*)

Nu-i nimic, nu-i nimic. Nu-i numai vina dumitale. Au intervenit și anumite condiții...

PROFESORUL.

De viață și de moarte.

ION

Pe viață și pe moarte.

PROFESORUL.

Dar câteodată și noi privim lucrurile prea ușor.

ION

Și eu privesc uneori lucrurile prea ușor.

PROFESORUL.

(*atent*)

A, asta e important, foarte important.

ION

Ce e important?

PROFESORUL.

Ce-ai mărturisit adineauri.

ION

Ce?

PROFESORUL.

Că privești lucrurile prea ușor.

ION

Bine, dar e o simplă declarație...

PROFESORUL.

Ai putea s-o dai în scris?

ION

(speriat)

Dar la ce trebuie?

PROFESORUL.

Eu nu pot calma oamenii decât cu document la mână. Știi, un test, în care să pot descifra personalitatea subiectului. Faptul că privești superficial lumea explică, de exemplu, de ce nu poți deosebi realitatea de fantasmagorie. De ce te cramponezi să susții că acest tren nenorocit este casa duminicăle.

ION

Bine, dar are și balcon.

PROFESORUL.

Asta nu dovedește nimic. Uțiți că trăim în epoca tehnicii celei mai avansate? Ce, era mare lucru să breveteze cineva trenul cu balcon?

ION

Da, dar la noi nu ar fi prins: suntem o țară muntoasă! Avem multe tuneluri.

PROFESORUL.

(cu compătimire)

Frate, frate, adânc ți s-au mai înrădăcinat în cap unele concepții! Ce sunt părinții duminicăle?

ION

Nu mai sunt.

PROFESORUL.

Atunci să păstrăm un moment de reculegere. *(Îl păstrează.)* Și unde sunt îngropați?

ION

Într-un sat de munte.

PROFESORUL.

Va să zică, ești de la țară.

ION

(speriat)

E grav?

PROFESORUL.

Nu cine știe ce. Ai mare noroc că satul e situat la munte.

ION

A fost munte, dar nu mai e. Era bătrân. S-a ros cu trecerea anilor.

PROFESORUL.

În orice caz, caracterul pozitiv al locului se menține. Aerul era mai sănătos. Chiar dacă nu mai există brazi propriu-zisi, resturi de ozon, venind din timpuri memorabile...

ION

Ceva, ceva... *(Pauză. Ion merge la fereastră.)* Știi ce, mă gândesc că s-ar putea să ai dreptate. Uite, adineaori nu exista ciora asta în salcâmul din fața casei. Acum există, o văd foarte clar. Aș putea chiar să-i număr penele.

PROFESORUL.

Cui?

ION

Ciorii. Înseamnă că peisajul s-a schimbat întrucâtva. S-ar putea să fim într-un tren.

PROFESORUL.

(radiind)

Îmi place în primul rând că te-ai mai calmat. Când judecă omul la rece, altfel vede.

ION

Aș fi un ipocrit dacă n-aș recunoaște sincer, deschis, că dumneata mi-ai deschis ochii.

PROFESORUL.

(modest)

Nu eu, știința mea despre deschiderea ochilor.

ION

Într-adevăr, ești mult mai învățat decât mine.

PROFESORUL.

Aș putea să-ți fiu și tată.

ION

Cred că m-am și dezastenzizat. *(Înghite în sec de vreo două ori la rând.)*

PROFESORUL.

Ce faci?

ION

Îmi înghit ultima fărâma de nervi. Metoda dumitale, într-adevăr, e miraculoasă. Uite, mă simt foarte bine. Parcă acum câteva minute m-am născut. *Acum, în minutele noastre.*

PROFESORUL.

Eu te-am făcut om, dar, cum îți spuneam, nu e meritul meu. Știința înainte de orice.

ION

(avântat)

Meritam eu norocul ăsta? *(Convins.)* Nu, nu-l meritam.

PROFESORUL.

Ba-l meritați.

ION

Ba nu-l meritam. A fost o adevărată plească. Această plească trebuie extinsă asupra întregii omeniri. Deși, precis, n-o merită.

PROFESORUL.

Mă bucur că m-ai înțeles perfect. Dar trebuie să procedăm sistematic. Iumea nu renunță ușor la nervii ei. Extirparea nervilor populației cere prudență.

ION

Multă prudență.

PROFESORUL.

Să analizăm puțin cum stau lucrurile. Va să zică, dacă nervozitatea e o boală molipsitoare... oamenii se enervează unul de la altul.

ION

Prin rotație?

PROFESORUL.

Simplu, unul de la altul.

ION

Ce trebuie să facem în cazul ăsta? Să-i izolăm.

PROFESORUL.

Să nu ne pripim. Îi izolezi, să zicem, dar cum?

ION

Etans, ei?

PROFESORUL.

(stă pe gânduri)

Ce-ar fi să încercăm cu vară de sticlă... Nu, niște pereți de pluta ar fi mai potriviți... Pluta oprește orice zgomot.

ION

Dar de unde ai atâtea plute? Chiar, cam câte plute or mai fi pe glob?

PROFESORUL.

Nu m-aș mira să nu mai fie decât câteva păduri.

ION

Da, fiindcă de câte ori ai nevoie de ceva, nu găsești. Și ce faci numai cu câteva păduri de plută? Abia dacă reușești să izolezi, de bine de rău, toate tâlpile.

PROFESORUL.

Am mai putea lua pluta și de la colacii de salvare.

ION

Asta ar fi o idee. Că și așa strau degeaba. Cine se mai salvează acum cu colaci de salvare?

PROFESORUL.

Odată ce avem bomba atomică! Un lucru îl anulează pe celălalt.

ION

Asta înseamnă progres. Eu cred în progres.

PROFESORUL.

Dacă n-ai crede, n-ai fi aici. Totuși, cu pluta obținută în felul ăsta, să zicem că ne-am ridicat cu izolarea lumii până la genunchi – admittând cazul c-o începem, cum spuneam, de la tâlpi. Ce-i facem cu restul?

ION

Ei, ce-i facem cu restul?

PROFESORUL.

Poți să lași atâta amar de lume descoperită? Expusă?

ION

Nu poți. Din moment ce tot te-ai apucat de-o treabă, măcar s-o faci până la capăt.

PROFESORUL.

(sovăind)

Talașul... ce zici?...

ION

Să-i dăm cu talaș?

PROFESORUL.

Are câteva calități izolatoare. Și aparatele de mare precizie se separă în lazi tot cu ajutorul talașului.

ION

Omul e și el un aparat precis. Cel mai precis aparat.

PROFESORUL.

Deci, cu atât mai mult – talașul.

ION

Să zicem că, printr-un mijloc sau altul, o să se obțină rezultate satisfăcătoare în direcția asta, o să se reușească să nu se vadă om cu om.

PROFESORUL.

Cu anii.

ION

Dar nu știi dacă o să le convină. Au fost învățați să se vadă. Aud că în Orient s-a desființat și feregeaua. Deci, tendința generală e inversă. Să nu ne punem de-a curmezișul istoriei. Oricum, oamenii trebuie să se vadă. Mai ales femeile. Asta este situația, în direcția asta se simte acum vântul.

PROFESORUL.

(deconcertat)

Atunci să se vadă dar să nu se audă. Că de-aici se trag, în mare măsură, nervii: auzi una, alta...

ION

Ba să se vadă și să se audă, dar să vorbească limbi diferite.

PROFESORUL.

Ba o singură limbă, dar diferită.

ION

Care?

PROFESORUL.

Oricare, dar să fie diferită bine. Chestia e să le tai oamenilor puțința de a se înțelege greșit.

ION

Într-adevăr, oamenii se înțeleg foarte greșit.

PROFESORUL.

Cât se poate de greșit.

ION

Eu n-am găsit decât o singură persoană cu care să pot comunica.

PROFESORUL.

Cât despre comunicații... ce să mai vorbim! Dacă nu mai comunică tatăl cu fiul, soția cu soțul... orașul cu orașul, satul cu orașul...

ION

Și persoana aia e un prieten adevărat.

PROFESORUL.

Mai există prieten adevărat?

ION

Există. Unul.

PROFESORUL.

Ce sunt părinții lui?

ION

Funcționari.

PROFESORUL.

Aha!

ION

E cel mai bun prieten al meu. Când am chef de-o discuție, care să-mi meargă la inimă, mă duc la el, sau vine el pe la mine... O cafea, și gata discuția. Vorbim despre orice, fără nici o rețineră. E mare lucru să n-ai nici o rețineră când stai la taifas cu cineva.

PROFESORUL.

Absolut, absolut.

ION

Am ajuns să ne cunoaștem atât de bine, încât am putea să vorbim chiar de-a-ndoaselea. El în locul meu, și eu în locul lui.

PROFESORUL.

Și de ce nu încercați?

ION

(*se uită speriat în jur*)

De frică. S-ar putea să spun cine știe ce în contul lui și să-l bag la apă. Nu, nu se face. Și apoi, de ce să nu-i lași omului plăcerea să zică el ce are de zis?! Măcar cât e în viață.

PROFESORUL.

Ar fi o crimă împotriva umanității.

ION

Evident. Și dacă e să fiu sincer, el cred că e mai bun prieten pentru mine decât eu pentru el. Mă cunoaște de-a fir a păr, pentru că îl înțerează tot ce e în legătură cu mine. Știe și tâta pe care am supt-o.

PROFESORUL.

Trăiește cumva soția dumitale?

ION

Poate – dar nu sunt însurat. Dacă aș fi însurat, poate că ar trăi cu ea, ar fi contemporan cu ea. Din prea mare simpatie pentru mine. Dar de un lucru sunt sigur: chiar de-ar face un asemenea gest, socialist vulgar, n-aș afla-o niciodată. Știe să țină secretul.

PROFESORUL.

Poate ți-ar spune soția.

ION

De la femei poți să te aștepti la orice. Sunt în stare să-ți și spună!

PROFESORUL.

Și unde e acum?

ION

S-o fi dus acasă. E chiar persoana care a fost aici adineauri.

PROFESORUL.

Simpatic om.

ION

Noi discutăm fără nici o rețineră. Am observat un lucru. Să zicem că vine el pe la mine. Întrebă: „Ce mai faci?“, eu întreb: „Ce mai faci?“. Apoi, eu răspund: „Ce dracu să fac? Bine“. El spune: „Tot bine“.

PROFESORUL.

Într-adevăr, binele a intrat în orice casă.

ION

Apoi, eu spun: „Plouă afară“. Și el: „Ce ți-a venit? Nu vezi că e soare?“ – „Am visat azi-noapte că ploua cu găleata“, spun eu. „Cum de visezi tu că plouă?“, observă el. „Și spune-mi, cum era? Ploua bine, ploua cu grindină, cum?“ se interesează el. După asta, discuția alunecă asupra ultimelor inundații de la mama dracului, ce părere am eu despreopotul lui Noe ș.a.m.d. Vreau să spun că, după două-trei replici, normele discuției o iau razna. Devine, într-un fel, anormală.

PROFESORUL.

Ai putea să faci o schemă a acestui mecanism de gândire?

ION

Nimic mai ușor. (Ia o foaie de hârtie și un creion, făce schema.) Arată cam așa. (Și arată.)

PROFESORUL.

Deci, linia de deasupra reprezintă realitatea, terenul solid al senzațiilor și percepțiilor imediate... De aici pornesc o mulțime de liniute... putem să le spunem nervuri...

ION

Putem să le spunem și nervuri...

PROFESORUL.

... în sus și în jos. Cred că trebuiau desenate cu culori diferite. Roșu și albastru, să zicem.

ION

(șovâind)

Nervurile care o iau în sus – cu roșu, cele care o iau în jos – cu albastru...

PROFESORUL.

E just și așa, dar eu mă gândeam invers.

ION

Aveți dreptate, e mai just invers.

PROFESORUL.

Oricum, schema dumentală e foarte interesantă. Deschide o serie de perspective cercetării științifice. Va să zică, din terenul sănatos al realității – linia aceasta principală – pornesc, când omul își dă drumul la gură în fața unui prieten, atât aspirațiile cât și divagațiile.

ION

Înțeleg, înțeleg. Aspirațiile o iau în sus – liniutele roșii – și divagațiile o iau în jos, spre pământ.

PROFESORUL.

Exact. Liniutele albastre.

ION

Și care sunt mai pozitive? Cele care se pierd în sus, ori cele care se pierd în jos?

PROFESORUL.

Cele care se pierd în sus. (*Pauză.*) Oricum, îți trebuie o *vo-
intă-monstru*.

ION

Așa a început să se ceară peste tot: voință de fier și, dacă se poate,
o *voință-monstru*.

PROFESORUL.

Nici mai mult, nici mai puțin. Dar s-ar putea – că amândouă sunt
pozitive. (*Examinând schema.*) Asta, cel puțin, e învățătura mea.

ION

(*confidențial*)

Știi ce, scapă-mă de nenorocitele astea de liniuțe albastre. Alea care
o iau în jos. Intuiesc eu că astea nu-s tocmai progresiste. Dezbară-mă
de ele!

PROFESORUL.

A, nu.

ION

Eu mă simt bine când visez așa, cu ochii deschiși, dar știi eu? N-o
fi potrivit. Gândul potrivit, la locul potrivit. N-o fi destul de necesar
societății. (*Rugător.*) Dumneata, care ai descoperit leacul calmării, m-ai
putea vindeca și de asta... (*Practic.*) Vindecă-mă!

PROFESORUL.

Nu, nu este momentul. Nu mă pot coborî la interese meschine,
particulare. Cel puțin, nu în etapa asta. Întâi trebuie rezolvată pro-
blema pe plan mondial. Ia urmă, putem trece la *vindecarea de la om
la om*. Nu știi dacă mă înțelegi perfect?!

ION

(*resemnat*)

Din păcate, da. (*Pauză. Ion se plimbă prin cameră. Se aud bătăi în ușă.*)
Cine e? (*Un glas: Poșta. Ion iese, se întoarce cu o hârtie.*)

PROFESORUL.

Primești scrisori din străinătate?

ION

De unde: chiria! Somație să plătesc chiria. Dar cel puțin acum
sunt sigur de un lucru.

PROFESORUL.

De care?

ION

Că nu mi-au făcut casa tren. (*Se ridică, ia geamantanul și dă să-l
scoată afară.*) Mă gândeam eu, poate am băut ceva mai mult și-n loc
să ajung acasă, m-am urcat într-un mărfar... Poate că azi-noapte, în
timp ce dormeam, să fi fost declarate casele drept trenuri... Dar acum
(*arată hârtia*) am dovada. Plătesc chirie. (*Victorios.*) Trebuie să plătesc!
Sunt somat! Asta e cea mai mare certitudine.

PROFESORUL.

(*îi ia geamantanul și-l pune iar sus*)

Omule, dar vino-ți în fire.

ION

(*își vine în fire*)

Ai dreptate, m-am cam aprins. (*Rușinat.*) Sper însă că n-am ridi-
cat tonul...

PROFESORUL.

A, un pic. O mică răbufnire a nervilor, cu care te-au molipsit stră-
moșii tăi. Bineînțeleș, fără vreo intenție rea din partea lor. Să nu dăm
vina pe strămoși.

ION

Dar acum cred că nu mai susții nici dumneata neghiobia aceea
cu trenul.

PROFESORUL.

Ba, eu rămân pe poziția mea fermă. (*Își trage scaunul mai lângă ferestra.*) Bine că am găsit un loc aici, la geam. Greu se mai găsesc locuri la geam.

ION

Destul de greu. Totuși, judecând logic, totul e de partea mea. Aici locuiesc de atâția ani. Aici dorm, aici viețuiesc, aici...

PROFESORUL.

Se vede că n-ai făcut niciodată o călătorie mai lungă.

ION

(*rușinat*)

E adevărat, asta ar cam fi prima. Nu-i vorbă, am mai mers o dată dus și-ntors patru zile. Două zile dus – până la capătul liniei –, și când să mă dau jos, am adormit. Alte două zile – întors. După patru zile mă aflam exact de unde plecasem. Numai că eram frânt de oboseală.

PROFESORUL.

Ei, și acum, în anii ăștia din urmă, spune drept, ai mai simțit vreo oboseală ca atunci?

ION

Deloc.

PROFESORUL.

Pentru că distanțele pe care le străbăteam s-au mărit – nu uita că în curând ne așteaptă cosmosul – și condițiile de călătorie sunt altele. Mult mai comode. Mergi înainte și nici nu simți. Vorba dumitale, crezi că ești acasă. Nu se mai aude decât vâjăitul abia perceptibil al înaintării. Ai pus, vreodată, urechea la dușumea?

ION

Nu.

PROFESORUL.

Ia pune-o! (*Ion se apleacă, ascultă.*) Ce auzi?

ION

Cred că iar se bat.

PROFESORUL.

Cine?

ION

Locatarii de dedesubt. Obişnuiesc așa ceva.

PROFESORUL.

Nu ține seama de asta. E un incident trecător, ne semnificativ. Dacă ascuți mai bine, dincolo de trântelile, de țipătul și de injurăturile lor, se aude, se distinge vuietul acela abia perceptibil al înaintării.

ION

Atunci să mai ascult o dată (*Ascultă.*)

PROFESORUL.

E?

ION

(*aplecat*)

Parcă, parcă...

PROFESORUL.

(*triumfător*)

Vezi?!

ION

(*se ridică*)

Eu nu mai înțeleg nimic. Nu m-aș mira să apară cineva acum și să ne spună solemn, c-am ajuns cine știe unde mama dracului.

PROFESORUL.

Și dacă ar spune așa: „Domnilor, am ajuns în viitorul cel mai îndepărtat“?! (*Ușa se deschide, apare Marin, îmbrăcat politist.*)

ION

Marin!

PROFESORUL.

A, cunoștința veche.

ION

Dar ce te-au îmbrăcat, frate, cu costumul ăsta? Dacă n-ai fi fost prietenul meu cel mai bun, nici nu te-aș fi recunoscut.

MARIN

(solemn, oficial)

Domnilor, e ora închiderii.

Cortina

VARIANTE:

Între cele două apariții ale piesei în două acte:

Există nervi, în volumul *Setea muntelui de sare* – sigla E;

Există nervi, în volumul *Ieșirea prin cer* – sigla E₁.

P. 197, r. 1:	<i>Locatarul</i>	E
	<i>Ion</i>	E ₁
r. 2:	<i>Prietenul</i>	E
	<i>Alin</i>	E ₁
r. 4:	<i>Femeia necesară</i>	E
	<i>Dorina</i>	E ₁
r. 5:	<i>Femeia în plus</i>	E
	<i>Magda</i>	E ₁
P. 199, r. 1:	<i>Locuința Locatarului</i>	E
	<i>Locuința lui Ion</i>	E ₁
r. 5:	<i>Pe fereastră se vede, afară, un palmier</i>	E
	<i>Pe fereastră se vede afară, un salcâm.</i>	E ₁
P. 200, r. 28:	<i>Dragă locatare</i>	E
	<i>Dragă Ioane*</i>	E ₁

* Evident, această diferență apare ori de câte ori personajele se adresează unul celuilalt (*n.ed.*).

P. 203, r. 13:	<i>Iepurele, știi... Stă</i>	E
	<i>Iepurele, știi, iepure: mereu gata s-o șteargă</i>	E ₁
r. 15:	<i>Ce-or să zică, ba unii, ba alții?...
Ce-or să zică, ba unii, ba alții?...
Ascund un fugar? Tu ce zici ai?</i>	E
		E ₁
P. 204, r. 27:	<i>Fără scandal, fără nimic
Fără scandal, fără nimic, au râmat-o jos și
până dimineată, când să prindă lumea de
veste, au mâncat-o</i>	E
		E ₁
P. 216, r. 14:	<i>Mai știi, prietene?
Mai știi, Ioane?</i>	E
		E ₁
r. 19:	<i>Dar uite, același deal în față, același
palmier
Dar uite, același deal în față, același salcâm</i>	E
		E ₁
P. 222, r. 14:	<i>pentru că nu se putea târi până în Africa,
după antilope
pentru că nu se putea târi în Africa după
antilope. Apoi, a fost scos de la serpi boa și
băgat la crocodili, pe baza unei fotografii
a unui strămoș al său...</i>	E
		E ₁
P. 239, r. 25:	<i>Da, fiindcă de câte ori ai nevoie
de ceva...
Da, fiindcă de câte ori ai nevoie de ceva,
nu găsești.</i>	E
		E ₁
P. 240, r. 2:	<i>Am putea lua pluta
Am mai putea lua pluta</i>	E
		E ₁
P. 264, r. 22:	<i>cobor în curte și ochesc în una. Glonțul
a atins-o, a ricoșat și
Cobor în curte și ochesc în a'mare, care parcă
era șefa, sau șeful – cine știe de ce gen or fi acolo
în ceruri: Glonțul a atins-o, a ricoșat și</i>	E
		E ₁
P. 264, r. 23-24:	<i>s-a întors înapoi cu o viteză din ce în ce
mai mare. Glonțul a trecut și s-a înfipt
în pământ, dar știi eu dacă nu
se va întoarce?</i>	E
		E

s-a întors înapoi cu o viteză din ce în ce mai mare, trecându-mi printre – pardon – picioare, cam la nivelul genunchilor. Dacă picam în fund, chiar în momentul acela, mă atingea. Dar noroc că am picat, de frică, o clipă după. Glonțul trecuse și se înfipse în pământ, dar știu eu dacă nu

se va întoarce?

E₁

P. 270: Deci, asta e a prietenului...

E

Deci, este a lui Alin...

E₁

P. 272, r. 14: De la: ... Oricum, eu rămân pe poziția mea fermă... până la sfârșitul piesei, text lipsă în

E₁

În schimb, în *E₁*, acest final este aproape identic cu cel al variantei 1 din *Luceafărul*:

(Ușa se deschide, apare Alin îmbrăcat politist)

ION

Alin! (Cu admirație) Măi băiatule!

PROFESORUL

A, cunoștințe vechi!

ION

Dar ce te-au îmbrăcat, frate cu costumul ăsta? Dacă n-ai fi fost prietenul meu cel mai bun, nici nu te-aș fi recunoscut.

ALIN

(solemn, oficial): Domnilor, e ora închiderii.

CASA EVANTAI

Piesa a fost încheiată, într-o primă variantă, în 1980, cum este înscris pe pagina de titlu a volumului dactilografiat din arhiva Marin

Sorescu. Titlul inițial este *Casa evantai sau Divina tragedie pentru bibliofili*. Piesă în cinci acte și un prolog.

Reprezentată pe scena Teatrului de Stat din Oradea, în 1981, *Casa evantai* a fost publicată integral abia în 1992, în volumul: Marin Sorescu, *Vărul Shakespeare și alte piese*, Editura Cartea Românească, p. 91–116 (singura apariție editorială până în prezent), într-o formă simplificată față de textul dactilogramei. Este, probabil, textul după care s-a jucat piesa, pentru că, din această variantă editorială, două fragmente apăruseră în presa literară, astfel:

Actul I, Tabloul I, Scenele 1 și 2, în *Tribuna*, an. XXVII, nr. 20, 17 mai 1984, p. 4, cu titlul inițial, cel din volumul dactilografiat: *Casa evantai sau Divina tragedie pentru bibliofili*. Piesă în cinci acte și un prolog. Textul este aproape identic cu cel al ediției; personajele – aceleași.

Cu titlul simplificat, *Casa evantai* (fragment), Actul II, Tabloul 4, Scenele 12–18, se publică în *Vatra*, an. XVII, nr. 192, martie 1987, p. 14–15. Textul prezintă puține modificări față de cel din ediție. Personajul *Tinca I* este aici *Mariana (Tinca tânără)*.

Tot în 1987, Marin Sorescu a republicat, integral de această dată, Tabloul 1 al Actului I, în *România literară*, nr. 26, 25 iunie 1987, p. 14–15. În ciuda titlului prescurtat, *Casa evantai*, textul este cel al primei variante, puținele diferențe față de dactilograma cu corecturi fiind neînsemnate. Cea mai importantă o constituie apariția în textul din *România literară* a personajului *Vlăduleasa*, în dublă ipostază:

VI.ĂDUI.EASA – (tot Vlad, alter-ego din prima dedublare, a nu se confunda cu vecinul de apartament).

și

VI.ĂDUI.EASA – vecin de apartament.

S-ar putea spune, prin urmare, că scriitorul nu a optat ușor, la publicare, pentru una din cele două variante. În substanța sa piesa nu prezintă modificări esențiale, deosebirea constând în structurarea diferită a textului și, mai ales, în eliminarea unui număr considerabil de replici.

În volumul de 139 pagini dactilografiate, corectate de autor, Varianta I (pe care o vom numi, în continuare, Manuscrisul – *Ms*) *Prologul* este mai dezvoltat, iar cele cinci acte ale piesei sunt alcătuite

din zece tablouri: Actul I – trei tablouri; Actul II – un tablou; Actele III–V – două tablouri.

Textul editat, varianta a II-a, păstrează cele cinci acte, dar, dintre tablouri, numerotate acum succesiv de la primul la ultimul act (dintr-o eroare tipografică, numerotarea tablourilor se repetă în Actul II și în Actul III, Tabloul 4 apărând astfel de două ori), este eliminat Tabloul 2 al Actului III. Cele nouă tablouri rămase sunt divizate în scene, în noua variantă.

În ceea ce privește redactarea, cel mai „lucrat” fragment este Tabloul 1, Actul I, publicat în *România literară*, varianta pe care o redăm integral.

Din tablourile următoare, publicăm replicile și fragmentele inedite din Dactilograma (Ms).

Premiera absolută a piesei a avut loc pe scena Teatrului de Stat din Oradea, în 1981. Regia: Sergiu Savin.

VARIANTE:

Casa evantai, Editura Cartea Românească – E; *Tribuna* – T; *România literară* – Rl; Dactilograma cu corecturi ms (Ms).

PERSONAJELE (Ms, Rl):

VLAD

TINCA

} soți

DANIELA – fata lor

VLĂDULEASA – (tot Vlad, *alter-ego* din prima dedublare; a nu se confunda cu vecinul de apartament) [numai în Rl].

VLĂDULEASA – vecin de apartament

TINCA – soția lui Vlăduleasa (a nu se confunda cu Tinca). Nu se știe dacă acest Vlăduleasa și această Tinca apar în scenă.

VLĂDESCU – (tot Vlad, *alter-ego* din a doua dedublare)

CIOVÂRNACHE – (tot Vlad, *alter-ego*, tot din a doua dedublare, adică gemăn cu Vlădescu).

VLAD (MANOLE)

TINCA (ANA)

} soți (alți soți), prieteni cu Vlad și cu Tinca

TINCA I – tot Tinca, mai tinerică, mai dragută...

TINCA II – tot Tinca, încă și mai tinerică, încă și mai dragută

ANCA – tânără profesoară de pian și de moto-tehnică

DRINCEA – *personaj mut, observator atent și nevăzut, încercând să surprindă mecanismul dedublării lui Vlad, pentru un studiu de specialitate.*

PROLOG

- P. 279, r. 8: mai multe planuri. Tinca I și Tinca II E, Rl
mai multe planuri, înclinare către *Infernul lui Dante*, Tinca I și Tinca II Ms
- r. 12: lipsă în Ms, Rl
- după r. 12: *Piesa e cât se poate de psihologică.* Acțiunea nu se petrece nicăieri. Doar în viața de toate zilele. E
de fapt, o poveste de dragoste, care poate degenera într-o poveste – poveste. Adică poate avea un final fantastic. Ms
Acțiunea nu se petrece nicăieri. Doar în viața de toate zilele. *Cosmos cosmic infinit, cu spații înstelate și sateliți și o poveste de dragoste alternând banalul cu fantasticul, cratița cu caracatița.* Rl
- r. 14: Vlad enigmatic... caută ceva cu echerul.
Meșterește la ceva. E
Vlad enigmatic... caută ceva... cu echerul.
Nu observă transformările epocale ale nevesti-si, care e când de-o frumusețe răpitoare, când o simplă pasăre răpitoare, ce revine din propria-i cenușă, tot pasăre răpitoare, I nici vorbă de Phoenix. Meșterește la ceva. Ms
Meșterește la ceva. Rl
- r. 15: o invenție, o carte și speră. E
o invenție, o carte și speră să ia chiar Nobelul. Ms, T
- după r. 18: Cât o privește pe Tinca – o foarte bună și-o foarte ne-bună conducătoare de idei și armonie E
- r. 20–21: Autorul aproape că nu i-a mai putut stăpâni pe ultima sută de metri. E
Autorul nu i-a mai stăpânit, de la pagina 101 încolo, adică pe ultima sută de metri. Ms

r. 27: , rostind chiar aceleași replici... E
 , rostind aceleași cuvinte... Ms

P. 281, după r. 1: *Interiorul familiei Vlad V. Vlădescu. Apartament la bloc. Personalitatea proprietarilor și-a spus cuvântul. Ce avenge, în primul rând, atenția este obsesia evantaiului. Peretii sunt făcuți din evantaie enorme, ca și tavanul tapizat c-un evantai, care se asortează cu parchetul, tot în evantai. Altfel, nu lipsește nimic din ceea ce face viața modernă mai comodă: telefon, televizor etc. În dormitor, patul e când de campanie, când baldachin, când dormeză etc.* Ms, Rl
 text lipsă în E

TABLOUL 1

Variantă publicată în Rl:

O încăpere – camera de dormit, poate; un pat înalt, de modă veche, adică „stil”; o fereastră, o ușă, un cuier, un dulap care scârțâie, când îl trage curentul. Noapte; odaia e în semiobscuritate. Vlad și Tinka sunt sub plapumă, dorm. Cineva sforăie, probabil bărbatul – bărbatii ăștia n-au nici o rușine! La începutul tabloului, scena e luminată vag, de lună.

VIAD

(se scoală tiptil, începe să băjbăie în jur, se vârbă sub pat și încearcă să-l ia-n spinare. Gâfâie)

Nu merge... (Gâfâie).

TINCA

(sommoroasă și speriată)

Cine e acolo? (Se aud ciocănituri sub pat.) Cine e acolo? Intră! Vlad s-a oprit din ciocănit, începe să sforăie ostentativ. Tinka (se ridică în capul oaselor): Cine bate? (Observă lipsa soțului.) Vlad, unde ești, Vlăde?

VIAD

(iese de sub pat)

Aici... căutam, adică...

TINCA

De ce băteai? Ce căutai sub pat, de ce făceai zgomotul ăla... cosmic?

VIAD

Sforăiam, dragă! Știi că n-am nici o rușine când dorm. La dracu', cu falsele pudori, când dormim! Să ne debarasăm de convenționalisme, în pat!

TINCA

(sare în vârful patului, în cămașă de noapte)

Nu mișca! Trag! Nu mișca! Ce voi ai să procedezi? (Aprinde lumina. Vlad e îmbrăcat, cu cravată etc.)

VIAD

(Incurcat)

Căutam pantoful... Cine mi-l vârbă mereu prin cele cotloane?... Că-n casa asta nu suntem decât noi doi...

TINCA

Ce pantof? Care pan... (observă că e îmbrăcat și încălțat)... când îi ai în picioare pe amândoi...

VIAD

(s-o dea pe glumă)

Așa e cu unii: caută ochelarii, și ochelarii... pe nas...

TINCA

(scurt)

De ce te-ai culcat îmbrăcat?

VIAD

Nevastă dragă, iubito, înget, zeitate... (înfuriindu-se). Ciumă, muma pădurii! De atâția ani dorm îmbrăcat! Știi prea bine... Trebuie să fiu oricând, oricum... Tot ce-am putut obține e să-mi slăbesc sireturile... Libertatea degetelor de la picioare.

TINCA

De ce dormeai îmbrăcat? Te-ai prefăcut că sforăi... și când ai crezut c-am adormit, ai vrut să iei patul în spinare și să-l arunci pe fe-reastră... (*Revoluția.*) Cu mine cu tot!

VIAD

Acum, și tu o ții una și bună... Am încercat odată, într-un moment de furie, ură individuală... Regret că nu m-au ținut puterile...

TINCA

Ai fost pedepsit... ți-au căzut mușchii. (*Râde.*) Trei zile te-am întors de pe-o parte pe alta, ca pe un doivleac. Am fost bună.

VIAD

Dacă nici tu nu mi-ai cunoaște durerile și plăcerile...

TINCA

De câte ori mă iei în brațe, îmi vine să mă reped să-nchid întâi geamul. Mi-a prezis mie o florăreasă c-o să cad de sus.

VIAD

Nu te-aruncă nimeni la voia-nțămplării. De mult îl ochesc eu pe unul...

TINCA

Ca să mă pui în brațele unui necunoscut?! Halal! (*Oțărâta.*) Da, da! Vrei să m-arunci în uliță și să mă lași fără situație! N-a căzut una, de la etajul șapte... într-un copac?! Te știu eu. Mă mir cum mai pot răbda viața asta! N-a pățit nimic. A venit bărbatu-su și-a luat-o de pe cracă, deznădăjduit. „Ce iute mai cresc și pomii ăștia! a zis. Ce ne trebuie nouă atâtea spații verzi?”

VIAD

Eu eram acela. Am zis așa, dar nu cu intonația asta. Cu o intonație pozitivă.

TINCA

Ești sucit ca un otgon, păcatele mele! (*Căscând.*) Uite, mi-ai stricat somnul. Ai vrut să mă omori și mi-ai stricat iar somnul. (*Începe să se îmbrace.*)

VIAD

Sunt întors pe dos...

TINCA

(*punându-și o fustă pe ea*)

Ce ai iar? Că alaltăieri te-am oblojit...

VIAD

(*ofînd*)

Spiritul, aici e buba. (*Înspăimântat*): Nu mai deosebesc bucuria de tristete. Trec zile de-a rândul, săptămâni, și nici eu nu știu: am fost vesel? Am fost amărât? (*Curios*.) Cum e când ești vesel?

TINCA

E... vesel.

VIAD

Și când ești trist, când ți s-au înecat corăbiile, când îți tot plouă și-ți tună și-ți ninge și ți se încetosează?

TINCA

E... trist. E foarte trist.

VIAD

Ei, vezi! Tu le poți deosebi. Eu am pierdut gustul nuanțelor. Știi tu ce-nseamnă asta? Să nu mai poți descompune o rază de soare! Totul să ți se pară indigo...! Și-atunci îmi vine să...

TINCA

(*Oftează*)

Mă urăști!

VIAD

Uneori stau așa, cu ochii în zare, și visez un pat ușor, de campanie. Îl iei în spinare, te duci, te-ntorci, te duci – te-ntorci... până capătă încredere în tine. Arcurile.

TINCA

(*blând, curiozitate sinceră*)

Și de ce cu pat cu tot?

VIAD

Visez și eu, ca orice om, să ridic ceva greu în viață... Și ce e mai greu și mai la-ndemână, totodată, decât patul? Ia-ți patul tău... și pe-aci ți-e drumul. Parcă ai fi copil mic.

TINCA

De ce cu...?

VIAD

Pentru că... (*Se enervează brusc*) pentru că ești neschimbată! Așa te-am luat, o incoștientă, așa ai rămas! De când te știu, tot așa. Eu, de bine de rău, trăiesc trei vieți.

TINCA

Ce?

VIAD

Trăiesc, adică târăsc, asta e cuvântul, trei vieți paralele...

TINCA

(*uimită, rămâne cu ciorapul în mână*)

Cum?

VIAD

... care nu se întâlnesc nici la infinit.

TINCA

Așa?

VIAD

Nu te mai mira, că n-azi asta pentru prima dată. Ți-am spus-o de la început, am repetat-o și-n fața Stării civile: „Vezi, iubito, că sunt un dedublat. Și nu un dedublat simplu. Un dublu dedublat.

TINCA

... un dublu... ce? S-o crezi tu!

VIAD

Un dublu dedublat minus unul. Deci, te măriți cu patru inși, adică numai cu trei, pentru că... pe cel de-al patrulea *alter-ego* nu pot

pune mâna. Nici măcar nu l-am văzut la față, să știu cum arată. Îl caut peste tot, am dat și-un anunț... Nu se lasă dibuit... dibui-l-ar dracii!

TINCA

(*rea*)

Și-acum, în toitul nopții...

VIAD

Căutam ciorapul... nu cobii! Cel de-al patrulea *eu* nu poate trăi într-un ciorap. Află că ne întrece pe noi aștialaltii, pe toți (*Cu mândrie.*) E un pehlivan! Un pui de lele! Umblă teleleu...! (*Confesiune.*) Uff! Dacă, de bine – de rău, nu m-aș dedubla, n-aș putea trăi. Presiunea ar fi prea mare. Dar așa, unul are o grijă, al doilea, alta... Eu, alta... Numai asta, al patrulea... se eschivează. Cred că are parte numai de plăcerile vieții. Și asta mă înfurie! Unde e? (*Incepe să cotrobăie.*)

TINCA

Al patrulea? Vlad al patrulea?

VIAD

Nu, ciorapul.

TINCA

(*râde*)

Mă păcălești. Ești glumeț. (*Îl alintă.*) Macabrule! Macabruțule! Maca-brută...

VIAD

(*demn*)

Ia mâna de pe mine! Jos mâna de pe destinul-mi!

TINCA

Mă păcălești. Nu mai sunt de-alde *alter ego*, azi.

VIAD

(*speriat*)

au început să-i strângă?

TINCA

N-au existat niciodată. Iar tu, tu ești un mincinos... căruia-i place să-și chinuie nevestica... Și n-o lasă să doarmă.

VLAD

Ah, tot neschimbată...

TINCA

(uitându-se în oglindă)

Apropo, să-mi pun altă fustă. (Iese spre a reveni peste câteva clipe. Este însă cealaltă Tinca, Tinca II, cu 20 de ani mai bătrână. Poartă aceeași fustă.) Asta îmi vine mai bine?

VLAD

(se uită, nu observă)

A, infinit mai bine! Ca turnată. Vezi, eu de când îți spun, asta...

TINCA II

(râzând știrb)

Așa vă pricepeți voi, bărbații, la femei! Află că nici n-am schimbat-o! De-ar fi după gustul tău... (Gospodărește.) Ce să-ți gâtesc azi?

VLAD

Am de lucru, când lucrez, nu mănânc. Când nu mănânc, lucrez mai cu spor... Ba nu... Aș vrea ceva... (Plescăie din limbă.)

TINCA II

Mi-ai ros urechile. I-ai înfuleca și pe Dumnezeu, dacă nu ți-ar fi lene să-ți faci rugăciunea înainte.

VLAD

(sobru)

Eu atâta ți-am spus. (Frecându-si mâinile.) Deci, astăzi mergem spre noi și noi... în jurul nostru.

TINCA II

Pașim cu pași siguri spre noi...

VLAD

... descoperiri. El, tuști! Țsta e al doilea. Vlad al II-lea, cum ar veni... Vlăduleasa.

TINCA

(oarecum surprinsă)

Știi că pe vecinul nostru, care, am impresia – n-am verificat, e o simplă impresie – îmi face curte, tot Vlăduleasa îl cheamă? ...

VLAD

(neatent)

Vlăduleasa îl cheamă... Vlad al treilea. Vlădescu, rezultat din a doua mea dedublare... (se gândește, se adună)... ăsta ce face?

TINCA II

(curioasă)

Ei, ce?

VLAD

(mândru)

Inventează! Ia totul pe cont propriu. Vede lumea cu alți ochi – și-o vede bine. Înaintat tip. (Și mai mândru.) Dar cine l-a dat la studii? Eu!

TINCA II

Și-al patrulea?

VLAD

Vlad al IV-lea? Tac! (Scârbît.) Marea deziluzie a vieții mele! (Gest cu mâna, de lebanite.) Pffff! Nu dau de el, să-i trag o chelfâneală. Ce mai încolo-încoco! Un alter-ego ratat. (Scârbît.) Cred că se ține numai de... fufe.

TINCA II

Fufe? Mă mir. Tu ești ușa de biserică.

VLAD

(dialectic)

Sau poate tocmai ăsta e al tare... Țsta o fi eul meu cel fenomenal? Naiba știe! (Furios.) Dacă nu lasă probe, domnule! Nici așa, nici altfel. Unde-o fi, oameni buni?

TINCA II

(scârbită)

În schimb, Vlad întâi e aici, în fața mea. Mă înabușă. Cel mai nereușit din toată dinastia! Cu ce-oi fi greșit eu, să-l am pe cap pe cel mai bleg dintre toți?

VLAD

Nu, c-aș fi nereușit, nu admit. Dar că-s cam obosit, cam *obositut*, un pic prea nervos – asta da, recunosc deschis! (*Explicându-se.*) Cu atâtea împărțiri... la împarte-te și tu în dreapta și-n stânga, să văd ce vlagă-ți mai rămâne! (Savant.) Dar femeile nu se dedublează. Ori, dacă se dedublează, se dedublează rău. Ca vai de lume! Mamă, mamă!...

TINCA II

Asta s-o credeți voi.

VLAD

Află, însă, că așa cum sunt – nu m-aș da pe unul întreg... Tot eu duc greul societății.

TINCA II

Duci, că n-ai încotro.

VLAD

Pentru că eu sunt un fel de planetă-mamă – toți trag de mine, toți mă storc, și eu trebuie să le fiu și mamă și tată, ca în matriarhat, când mama era și tată. Și tată-mare, și tot. Mamă-mare, înțelegeți?

TINCA II

(stereotip)

Vremuri de tristă amintire, dar apuse pentru totdeauna.

VLAD

S-o crezi tu!

TINCA II

Nu te mai fandosi.

VLAD

(trist)

Îți închipui – dacă mor eu, câți inși dau ortul odată cu mine?

TINCA II

Trei.

VLAD

Patru! (*Jalnic.*) Toți patru. Se duce de răpă toată existența mea, pe toate planurile, înțelegeți? Pe plan material, spiritual, politic și moral.

TINCA II

Tu, și moral!

VLAD

(induișat)

Îți închițui ce jale pe capul meu? Pe capul alor mei? Și ei mor absolut nevinovați.

TINCA II

(induișată)

Taci! (*Incepe să plângă.*)

VLAD

Pentru că ei nu sunt legați prin contract personal cu natura: „Uite, te naști, dar și crăpi“. Nu, ei sunt niște paraziți, dragă. Microbi în raza de soare. Se stinge raza, sursa de lumină, adio joc de microbi, înțelegeți? Pricepi ce dezastru se produce la moartea mea? O perturbatie a subiectivității cosmice.

TINCA II

Mai bine făceai copii... Avem o singură fată, și te porți cu ea ca un străin. Părinte degenerat ce ești! Știi cât mă costă numai uniforma ei școlară? Uniforma ei de candidată la examenul de admitere?

VLAD

Ai și tu o idee și o ții ca gaia mațul. Copiii sunt una, viața spirituală – alta. Ghici ghicitoarea mea: a avea o viață spirituală intensă e un lux sau o necesitate?

TINCA II

(sec)

E o prostie de-a ta. Pune-te, nene, și fă-ți copii, nu te dedubla la-ntâmplare.

VIAD

(nu aude îndemnul)

Mai repede-ți iei mașină decât să ai un *alter-ego* personal. (*Îl fulgeră o idee.*) Să știi că pe cel de-al patrulea...

TINCA II

Ce e cu cel de-al patrulea?

VIAD

(duce un deget la buze)

Sst! (*Oftează.*) Viață! Viață sufletească. (*Cu încântare.*) A, păi când ieșim noi toți la plimbare... Toată lumea se uită după noi. Păcat că ei nu se văd! Asta zic și eu colectivitate în unitate. Păcat că nu ne vedem toți. (*Trist.*) Eh, de-ar fi și cel de-al patrulea...

TINCA II

(enervată)

Mai dă-l dracului! (*Între timp, a dereticat prin cameră. Îi dă fărâșul.*) Du-te și aruncă gunoiul! Măcar atâta treabă să faci și tu pe ziua de azi – ba, ce zic eu – pe noaptea de azi, că m-ai sculat la miezul nopții.

VIAD

(ia gunoiul, oftând)

Nu te poți debarasa de materie. (*Iese.*) (*TINCA II, singură. Se uită în oglindă... de unde vine spre ea Tinca I, care o înlocuiește... în modul cel mai firesc.*)

TINCA I

(plimbându-se)

Parcă văd că acum o s-apară și vecinul... să povestească... Vedenii! Cum aude că miști, cum dă fuga. Ai făcut imprudenta s-aprinzi lumina, el – la ușă. Nu-ți poți permite, Doamne iartă-mă, o zvăcnire mai tândră...

VI.ĂDUI.EASA

(intră, transfigurată)

Nemaipomenit, Doamne, ce chestie! (*Cu ochii rătăciți.*) Am avut un vis.

TINCA I

Vino-ți în fire, omule! Spui: „am avut un vis“ – parcă ai zice „sunt grea“ – sau, mă rog, „greu“. Ce vis? Să făcea că...?

VI.ĂDUI.EASA

(se bălbâie)

Ă, a, a... nu!

TINCA I

Dă-i drumul!

VI.ĂDUI.EASA

Dar Vlad?

TINCA I

E pe-afară. I-l povestesc eu. Hai. Hai, zii odată, ce mă fierbi pe uscat? Ori n-ai visat nimic? (*Enervată.*) Să dea sfântulețul să fi dormit buștean!

VI.ĂDUI.EASA

(exaltat)

Se făcea... Adică, erau două fete... Nu, ba era exact pe dos... Două fete care... se aflau pe-un deal, cu niște clădiri vechi...

TINCA I

Of, ce greu merge!

VI.ĂDUI.EASA

Parcă ele... parcă învățau ceva, științific, că aveau niște maculoare în mâna dreaptă. Un fel de teoria comerțului. Erau mulți... mulți cursanți acolo, și eu stăteam pe-o bancă, în fața universității... Ei, ele am simțit eu că mă cunosc. Una a venit lângă mine și-am intrat în vorbă. Dar îmi plăcea mai mult cealaltă. Am chemat-o... și ea parcă atât aștepta. Și-a lipit discret, dar foarte, foarte discret piciorul de-al meu, cum stăteam toți trei înghesuiți pe bancă. Și, nu știu ce-am

TINCA I

Că n-o să-i iau eu de mână, să-i duc pe la școli... Au prins vremuri grele, n-au avut condiții, n-au avut nimic.

Cortină de întuneric

Variante în Ms:

ACTUL I, TABLOUL 2

- P. 294, r. 10: *Apartamentul familiei Vlad.*
 r. 11: *Spre a-i deosebi de aceștia îi vom scrie Vlad (Manole) și Tinca (Ana).*
 r. 24: *VIAD (MANOLE)*
 r. 26: *Ne-am bătut în parte.*
- P. 295, r. 10: *Într-adevăr, splendidă zi! După o lună întreagă de lapoviță și ninsoare, de mângâ și îndemnuri la prudență pentru șoferii amatori... iată ce splendoare!*
 r. 20: *Am spus cosmică și știu ce spun.*
- P. 295, după r. 22, în Ms:

MANOLE

Ai auzit la radio: nu există viață nici pe Marte, nici după Marte...

ANA

Nici în inelul lui Saturn...

MANOLE

Și sistemul solar, în loc să protejeze palida încropire de pe Tera, ne bombardează cu geruri, potopuri, cutremure...

- P. 296, r. 5-6: *Pământul nu se mai logodește cu Luna, Jupiter, cu sateliții lui... Platon, cu ai lui, și-așa mai departe. Logodnele nu se mai țin lanț.*

- P. 298, r. 2: *Așa... dă drumul la moară... că ai găsit prostul care să țină sacul... Fabulezi, dragă!*

P. 300, după r. 14, în Ms:

MANOLE

(ton de povestitor)

Una era însărcinată, c-o burtă cât colo, mă rog. Trec nouă luni, trec zece... unsprezece... Nu mai nășteea. Merge la doctor – mă rog, o taie ăla și-i găsește doi gemeni... Jucau table! (Se înecă de răs.)

DANIELA

Eu știam gluma cu patru gemeni: doi jucau table și doi chibitau...

ANA

(bine dispusă)

Vezi? Vezi că nu le scapă nînic?

- P. 303, r. 4: (Râde.) *Trăiam pe roze și n-aveam unde să le mai spun. (Cântă.) Trăiam pe roze-n vase – Pluțim pe raze-n vase.*

P. 306, r. 1: TINCA

La mine... la locul meu de muncă... există unul care, în vremea aceea era... însărcinat... Vreau să spun, măică-sa era însărcinată cu el... În satul acela, războiul a ținut nouă luni, exact timpul cât el a stat în burta mamei...

DANIELA

Serios?

TINCA I

Da, și-acuți el e prinnul care se plînge că e surmenat. Zice: „Noi, aștia care-am făcut războiul!”

CIOVÂRNACHE

(furios)

Unde... unde... mă-sa a făcut el războiul? Păi să vină la noi, să-i arăt eu oameni care-au suferit!

P. 306, r. 29: mai bătrână decât bunica... *Bunica, la vârsta mea, era bunică, nu? Era bunică-mea... Teoretic. Iar tu, practic, ești o babă...*

P. 307, după r. 8, în Ms:

TINCA I

Dacă pretinzi că sunteți atâția într-unul... *trimiteți un alter-ego... (Râzând) Trimite-l pe Ciovârname... ăla da dispărut.*

CIOVÂRNACHE

Eh! dacă aș da de Ciovârname... Dacă s-ar prezenta măcar din zece-n zece ani, la recensământ... De-aș pune măcar mâna pe amprentele lui digitale!

TINCA

I-a văzut cineva pe acest Ciovârname al tău?

DANIELA

Ciovârname – ce nume... Ciovârname.

CIOVÂRNACHE

Nu l-am văzut, dar sunt plin de amprentele lui digitale... Sunt, câteodată noaptea... așa pe-ntuneric... că mă pipăie cineva... pe gân-duri... pe suflet... îl cunosc după buricele degetelor... Zic: „Ciovârname, tu ești puile? Ce tot orbecăiești prin ființa mea?... Nu mă mai pipăi așa, că mă gâdil...”

P. 308, r. 26:

DANIELA

E o casă tip, o curție de chibrituri, cu bețe de carton fără fosfor.

P. 309, r. 3: O invenție americană, blocurile astea... *dar fără setea de înălțime... S-a tăiat înălțimea... am rămas cu blocoșoarele, care sunt zgârâie-nori pentru uzul maselor... îmi vine să-i pun la zid pe-ăștia care ne-au stricat casele. Mă refeream, așa, la...*

P. 310, r. 13: Pierd cărma din mână... *nu mai sunt iscusitul navigator Ulise printre Scila și Caribda de nevastă-mea...*

P. 312, r. 9–10: O căsnicie e formată din mici atingeri abisale... *mici, mici de tot... dacă țin câteva clipe... și din mari distanțări astronomice. Acum simt că-ntre noi e distanța de mii de ani-lumină...*

r. 19–20: *Urâto! Nu știi să te-mbraci, nu știi să te dezbraci... Bucătăreasă în pat și curvă pe stradă... ori cum dracu e proverbul ăla?*

P. 314, r. 25:

TINCA II

Bărbații din ziua de azi! Sau poate n-or fi toți așa? (Făcând o socoteală) Ba, așa sunt toți! Ion nu mergea decât în vârful picioarelor, toată viața numai în vârful picioarelor... Zicea că nu merită să calci cu toată talpa pe pământul ăsta înpuțit. Vasile avea un tic la gură: mustăcea din buze la fiecare minut.

Celălalt – na, c-am uitat cum îl chema!... tot așa, venea târziu acasă. Tot felul de ciudățenii. Eu niciodată nu i-am înțeles pe bărbați.

P. 315, r. 21–22: ... Fiindcă n-am fost și-o țără curvă... *Să fii soția sotului tău, asta nu-i un avantaj... (Pe gânduri) Poate, unde n-an fost nici eu dragută încontinuu.*

P. 320, după r. 3, în Ms:

VIAD

Măcar de-ar fi roata norocului...

r. 11: Și știu eu în capul cui...

TINCA I

Al cui?

VIAD

În capul celui... de-al patrulea. Cel mai important om pentru mine. Omul care seamănă cu mine. Că e imposibil să nu fie pe tot globul, la ora actuală, un om care să semene cu mine. Mai ales la aspirații. Unul care, probabil, vrea și el să descopere absolutul. (Scurtă pauză...)

P. 321, r. 1-2:

VIAD

Știi că un filosof a spus că totul e numărul, cifra? matematica, algebra? Universul întreg e multiplul lui unu? Inventăm, inventăm. Calcă, te rog, și lasă invențiile pe seama mea.

P. 321, după r. 8, în Ms:

VIAD

Asistăm la o adevărată împărăție a lui Ce mai faci?

TINCA II

Înainte, năvăleau barbarii.

VIAD

Acum – „Ce mai faci?” Și dăncotro băntuie acest „Ce mai faci?”

TINCA II

(pe gânduri)

Știi eu? Din toate părțile. De unde s-o fi făcând curentul ăsta? (Închide o ușă care e deschisă.)

VIAD

(distrat)

Azi e un curent de opinie mai mare... după opinia mea.

P. 321, r. 11-12 în Ms:

VIAD

Și „Ce sunt părinții tăi”.

TINCA

Dacă tatăl tău, da, propriul tău tată, te-ar chestiona zilnic, ca pe mine, ce sunt părinții tăi... Și mai ales, ce e tatăl, ce e mama?... Ce-ai face? Așa-i că ți-ai lua câmpii?

VIAD

Lasă, că mă întrebă și pe mine alții...

TINCA

Ne-am subtilizat.

P. 322, după r. 18, în Ms:

TINCA II

(evaziv)

Omul, cât trăiește, intuieste.

VIAD

(sărind în sus)

Cum ai spus?

TINCA II

Omul, cât trăiește, intuieste...

VIAD

Tu-ți dai seama ce ți-a ieșit din gură?

TINCA II

(speriată)

Ce?

VIAD

Un principiu.

TINCA II

(nu-i vine să creadă)

Ți-ai găsit! Eu, și principii!

(lese, întră cealaltă.)

TINCA I

În bucătărie șade mormanul ala de vase, nespălate de ieri. De când îți spun, și ție și Daniei: ai mâncat, spală-ți, frate, farfuria, că nu am nici eu o sută de mâini.

VIAD
(exaltat)

Ba, chiar o lege!

TINCA I

Spui așa pentru că mă iubești.

VIAD

Nici vorbă. Pentru că ai descoperit legea intuiției omului.

TINCA I

Cu mine vorbești?

VIAD

Repet: ai descoperit legea intuiției.

TINCA I
(curioasă)

Și care e aia?

VIAD

Nu te mai prefăce, că doar tu... Deci, am descoperit și intuiția. (Frecându-și mâinile.) Eu intuiam, tu intuiești, el băjbăie.

TINCA I

Asta e tot.

VIAD

Da, legea băjbăielii universale. Omul, cât trăiește, băjbăie. Asta ar fi un corolar la cele formulate de tine.

TINCA I
(moale)

Corolarul tău. Ca să te bagi și tu în colectiv. Ca să poți semna tu principiul.

VIAD

Cu siguranță.

P. 323, r. 11:

(Un moment de stânjeneală, personajele se plimbă, nu știu ce să zică, ce să facă. Scena, dacă tot e turnantă, să se miste, fixându-se pe o altă spîță a avantajului. Următoarele momente să fie jucate în așa fel încât să sugereze un început de idilă, cu stânjeneala inerentă, cum o fi fost când s-au întâlnit prima dată cei doi, apoi un „acces” de dragoste „convulsivă”, matură, în lumina crudă a rampei.)

P. 324, r. 4-5: VIAD

Timpul, da... e unidimensional, și astăzi curge într-o singură latură, a luat-o iar razna... Timpul o ia razna și spațiul stă pe loc.

TINCA I

Aș!

VIAD

Pe cuvânt de onoare. Spațiul a încremenit.

TINCA I

S-a anunțat și-n foaia noastră? (Caută un ziar, citește frânturi de titluri). „Ceramica în trei expo...”, „Să intensificăm...”, „În legătură cu desfășurarea...” (Tristă) Nu s-a anunțat. Nu e spațiu (Lasă ziarul).

VIAD

(încercând să spargă ghiata, o cuprinde pe după umeri)

Cum să înlăturăm, dragă, stânjeneala dintre noi?

P. 324, după r. 18, în Ms:

Ce folos că aduci palatele unul lângă altul! Azi tu mă cauți în celula X, și eu sunt în celula Y. Măine mă cauți în cvartalul 13 ianuarie, și eu sunt în cvartalul XX, al interdependenței lucrurilor.

TINCA I

Le-ai pus și nume celulelor din trup?

VLAD

Cum crezi că m-aș putea orienta în fiecare dimineață? Pe unde i-aș „găsi” pe ceilalți? În America, Australia, Patagonia, tocmai la manna dracului! Ai dreptate. Suntem monstruos de complicați. Unul mai complicat decât altul. Niște monstruoziuți ale naturii...

P. 324, r. 20–21: TINCA I

Eu nu reușesc să ies din palatul meu, tu, dintr-al tău.

VLAD

Intocmai! Să-mi ferecați ca niște caraghioși. Ferecați în alcătuirea noastră.

TINCA I

Dar atunci, sufletele ce naiba fac?

P. 324, r. 24–25: Ele sunt abur, fum... imprecizie, nuanță, zarvă a nefirii, dans nevăzut.

P. 325, r. 1–3:

VLAD

Greu (Vlad o ia pe Tincă, în sfârșit, de mână, cu mult curaj... asteaptă să se rotească scena... se uită în sus, în lături... încurcați, evident, de defecțiunea tehnică. Vlad poate să și rotească: „Defecțiune tehnică”. Tincă râde. Apoi cei doi, făcând față situației, sar, ca la șotron, pe altă „rază” a scenei. Ca și când ar fi pășit într-un teritoriu fermecat, dintr-o dată sunt alții...)

P. 325, după r. 24, în Ms:

Eram chiar primii fulgi. Ningeam. Pentru tine. Am văzut că-ți doreai atât o ninsoare, la sfârșitul anului. Ori o ninsoare, ori o rochie ca zăpada. „Mai bine ning”, m-am gândit. Sunt anețit de la băutura aceea... Ce-a fost?

TINCA

Vin. I-a început a fost vin... dar paharul l-a transformat.

VLAD

Paharul – gura ta. Așa ceva n-am mai băut în viața mea, e foarte tare. M-a trăsnit și m-a aruncat spre tine, din cauza șocului. Tine-mă-n brațe, să se scurgă electricitatea-n pământ. Pe unde trecem noi rămâne multă electricitate. Electrificăm pământul. Cu o furtună care ozonează aerul și încarcă bateriile. Mai dă-mi o gură de vin... Nu-s betiv, dar azi sorb de dragul paharului.

TINCA I

Noroc!

VLAD

Nici nu putem să zicem „noroc”, de-atât noroc. Ciocnim două stări noi, aduse de la capătul pământului. Două sentimente nemaîncercate, două suflete la care au visat toate generațiile dinaintea noastră și care s-au nimerit tocmai la noi. Auzi cum sună? Ce cristal, suflul nostru... Acum e unul singur. „Noroc” și cu grijă, să nu se spargă. (De fiecare dată când span „Noroc” se sărută, ca și când ar dori să sărute literele din acest cuvânt.)

P. 326, r. 9, în continuare, în Ms:

Eram în momentul acela patru, adică noi doi, ridicați la puterea a doua. Făcusem, în sfârșit, o familie. Cu un băiat și-o fată. Era frumos.

TINCA I

Taci... I-auzi ce ger e afară. Tu auzi gerul?

VLAD

Oricât de frig ar fi afară, buzele sunt tot calde. Ba chiar fierbinți. Ne sărutăm în ploaie, în zloată, și buzele se simt bine, parcă n-au nimic de-a face cu criza de locuințe. Măinile se caută pe străzi paralele și orice atingere face stună. Eu o și văd.

TINCA I

Și eu.

VLAD

Pofim, iat-o! Dacă ar fi aerul mai uscat, ar fi pericol de incendiu.

P. 325, r. 16, în continuare, în *Ms*:

*Ne așezasem chiar în dreptul ei, ca doi inși
pe șosea, când vor neapărat să-i ia prima
mașină. Un TIR.*

(Tot mișcându-se pe scenă, au nimerit
înapoi în zona stânjelii. *Ca în povestea
„Tinerete fără bătrânețe” – sau nu mai știu care –,
unde Făt-Frumos nimereste, din când în când,
în Valea Plângerii. Uneori, teatrul, ca și viața,
are nevoie de candoarea poveștilor și de
înțelepciunea lor naivă.)*

P. 328, r. 3–4: M-ai făcut să mă înămolesc în contingent.

r. 8: Un porc slab de minte și fără reprezentări
elevate.

r. 12: Acesta e mecanismul tău de gândire. *Strâmb,
ciurit. Potlogarul!*

r. 15: Beta e fixă. *Fixă, pe naiba! Fixă în raport cu
Calea noastră lactee, dar în univers există o
droaie de căi lactee, stropite cu laptele de var
al imaginației noastre covăsite.*

P. 330, r. 14: Din tâlpi până-n sânge. *Și la mare, tu ai
sângele tot rece, fiindcă ai uitat de secole să
mă iubești.*

P. 331, r. 10: *Strigă dacă poți, să te audă toată lumea cât
iubești. Strigătul pentru mine știu să mi-l
smulg singură. Pentru că tu nu ești capabil
să mi-l dăruiești. Tu nu știi că iubirea e
explozie, expansiune.*

P. 331, r. 15: Ca un nebun, ca un bezmetic! *Impetuos și
deschis... nu calculat și încremenit, înlemnit.*

P. 331, după r. 18, în *Ms*:

TINCA I

De ce crezi că e greșit, când îl ai de când te-ai născut tot așa?

VI.ĂDUI.EASA

*Bine dezlântuiește-te! Îți ofer toate condițiile! Te ascult. După aceea,
urmează imprecategoriile mele, fii atenă. (Izbucnind) Vrei sentimentalism,
vrei să te scot în lume, să fii tu, mot, peste tot unde apar? Asta vrei? Să te
prezint în dreapta și-n stânga, toți să-ți facă curte – și eu să fiu gelos. Aici
ai vrea să m-aduci. Nu, mai bine stăm în cutie. Ne iubim pentru noi.
Eu nu fac spectacol din sentimentele mele... Unde dracu e vinul? Dă-mi
gura de foc. Gura de incendiu... (Mai soarbe o dată din pabar, o sărută.)*

P. 331, după r. 27, în continuare, în *Ms*:

*Tu te blindezi până și cu strigătul naturii tot pe dinăuntru. Până
o să faci odată explozie. Poate numai atunci o să ai șansa să te adun
din bucățele și să te alcătuiască altfel.*

VI.ĂDUI.EASA

*Nici Marat în baie n-a auzit de la Charlotte Corday atâtea vorbe
grele! N-a primit atâtea lovituri de pumnal. Apropo, să nu uiti să-mi pui
în cadă esența aceea de brad.*

TINCA I

*Vezi? Vii cu chestii livrești, când eu te implor să lași să vorbească în
tine natura.*

P. 332, după r. 20, în *Ms*:

TINCA I

Ba da.

VI.ĂDUI.EASA

Toți?

P. 332, r. 25: TINCA I
(jignită)

Fără ironii! Eu țin casa. Că dac-ar fi după el...

VI.ĂDUI.EASA

De când v-ati răcit?

TINCA I

E-he!

VI.ĂDUI.EASA

Din cauza lui?

TINCA I

(izbucnind)

Domnule, o femeie nu se ține așa, numai cu bani!

P. 334, r. 3, în Ms:

Se supără, trânteste scaumul... Și se retrage-n camera lui.

P. 334, după r. 13, în continuare, în Ms:

Dacă ar ști ce e între noi, ce se ascunde sub politețea asta falsă, și atât de înghețată! O, de-ar intuit ce complicați sunt oamenii de lângă el, ce suflete infernale...

P. 335, după r. 5 în Ms:

VI.ĂDUI.EASA

Ei, sigur... Cu cinci franci în buzunar, omul se resemnează.

TINCA I

Nu se resemnează toți, dacă sunt bărbați...

VI.ĂDUI.EASA

Eu, unul, m-aș resemna...

TINCA I

(vine la el, îl mângâie dulce, apoi îi ia din buzunar portmoneul)

Resemnează-te!

VI.ĂDUI.EASA

(enervat)

Femeile astea sunt de-un materialism vulgar, înspăimântător. (Își ia nervos obiectul.)

TINCA I

Așa se revoltă prostește toți, la-nceput. Până-i convingi cât sunt de cheltnuitori! Și ce greu se ține azi o casă...

VI.ĂDUI.EASA

Da, c-o ții în spinare... Ești infernală... De-un cinism... Cum dracu de te-am suportat de-atâția ani?!

P. 335, r. 22: *Omul o-ntinsese – sunt de-o lașitate bărbații ăștia! – eram numai draci. Scăpăram. „Nici n-am ce-ți spune, zic, tocmai eram la-nceput! Poate tu să fi avut mai mult noroc, pe unde-ai fost“.*

P. 336, r. 22–23: *... uite că-mi pierd șirul.*

VI.ĂDUI.EASA

(regretând profund)

Nevastă-mea nu și-l pierde niciodată. Pentru-o fracțiune de secundă măcar, să zici c-a avut și ea un lapsus... că i s-a odihnit creierul un pic.

TINCA I

(râzând)

Mi-ai adus aminte vorba aceea: „Nu te pune cu prostul, c-are mintea hodinită.“

VI.ĂDUI.EASA

(opac)

În privința asta, nimic de reproșat... Toată ziulica îi turuie gura... Taca-taca-taca!... Ciocânitoare!... Sunt numai găuri și cucuie – și eram verde ca bradul... Dacă nu te găseam pe tine, să mai respir, cred că-nnebuneam... Chiar am avut odată un moment de vâjâială, la birou... Am văzut... ori ți-am spus? – mi s-a arătat sistemul planetar... pe cuvânt de onoare! așa, o vâjâială de sfârleze – elipse mai mari și mai mici – și câte-un corp ceresc pe fiecare din ele... „Asta e nevastă-mea, m-am gândit... gata, m-a înscris pe orbită!“ Noroc că n-a durat decât câteva secunde....

TINCA I

Nu mi-o lua în nume de rău...

P. 337, r. 10-11: TINCA I

N-ai văzut că are picioarele ca niște catalige...

VI.ĂDUI.EASA

Era fată mare...

TINCA I

(răzând)

Și credeați că, după aia, se-ndreaptă! Iartă-mă, dar ești uneori de-o naivitate!... (Continuând pe tonul uimii dinainte, însă altfel de uimire decât aceasta veselă.) Nu știe să se-mbrace...

P. 337, r. 17: Nu chiar muma-pădurii, dar nici... Așa potrivită din urâtenie și frumusețe. Zână de-ar fi, și după un an-doi de căsnicie, tot după alta te uiți... Nu?

TINCA I

Da, trăiește tu zi de zi cu muma-pădurii – cu gândul că-n oraș sunt altele mai frumoase! Un împiegat de mișcare, și tot e mai pretentios fată de cum merge-o femeie... Și tu-mi spuneai... că nici la pat...

P. 338, r. 1-2: când a zămislit-o pe ea... Și-a creat, slavă Domnului, o generație spontanee de muieruști și fâte... Poți să mai râzi, să le spui parola, să mai schimbi o idee,

P. 338, după r. 16, în Ms:

TINCA I

Nu, nu... ai spus... Că nu știi ce n-ar fi în regulă, și doctorul...

VI.ĂDUI.EASA

A, o spaimă de moment...

TINCA I

Nu, că astea urâte n-au nici noroc... Vai de capul vostru... to-lomacilor!

P. 340, r. 12, în continuare, în Ms:

Că acum era să le zic ceva, de rude! Ți-am spus să nu le-mădești. „Bărbatu-meu e astenic, e nebun! Vrea liniște când vine acasă...” Unde sunt? Spune-le să plece. Să se cărăbănească imediat! Să nu mai aud de verișori, de mătuși, de cuscri! Scurt!

P. 341, r. 9, în continuare, în Ms:

Trași la jug la slujbă, și, după aceea, ai tăi se-ncuie-n casă... Și, dac-ai mai avut și ghinionul să pierzi cheia...

P. 341, după r. 14, în Ms:

TINCA I

(păstrându-și sângele rece)

Ei, chiar așa... să mă bănuiești c-aș fi în stare... Cresc în ochii tăi, dragă! Și, culnea! tocmai cu un vecin...

VI.ĂD

Da, că ești și comodă!

P. 341, după r. 20, în continuare, în Ms:

Am impresia că toți sunteți o apă și-un pământ.

P. 342, după r. 23, în continuare, în Ms:

Aerul e ca apa, fluviul poate fi respirat.

Florile de lotuși ne încurcă brațele

Și pe cine căutăm?

Sigur, niște legi generale.

Dar totul se destramă și regurile se întrepătrund.

Discutăm asta cu prieteni pe care nu i-am înăbuțit

Niciodată.

Și ale căror elemente de tipete, pupile, doruri,

Participă de mult la alte aventuri

Redate circuitului materiei.

M-am trezit brusc și nu-mi place liniștea nopții.

O constelație ședea pe mine ca un crab.

Am dat-o la o parte.

Impulsurile de peste zi iau sub pleoape altă direcție.

E un păienjenis de evenimente.

Și, ca păianjenul speriat, las musca să se zbată,

Și-o zbughesc pe altă stea.

P. 343, r. 19: Cum naiba...? *Parcă se luase hotărârea să ne simțim toți bine la locul de muncă.*

Bine, minunat chiar.

P. 346, r. 7-8: Dragă, tu nu citești. *De-atâtea ori am vrut să-ți spun ce scriu. De câte ori dădeam să deschid gura, ziceai: „Eh! cercetare științifică! Rahat cu perje!“. Și-acum, poftim, o să ia ala Premiul Nobel.*

r. 8, în continuare, în Ms:

VI.ĂDULEASA

Cum așa?

VIAD

Foarte bine. Pentru că problema îi interesează în primul rând pe suedezi. Au și tradus-o (Către Tinca I). Nu m-a căutat nimeni de la Stockholm?

TINCA I

Te-a căutat cineva de la procuratură...

VIAD

(scârbit)

Eh... mama lor de pisălogi!...

TINCA I

O fi vreun nou caz... rămas în suspensie...

VLAD

(venind lângă ea)

Dragă... toate sunt rămase în suspensie... toate cazurile pe care le-am studiat pe teren... (Către Vlăduleasa). Că eu am prostul – sau bunul – obicei de-a nu mă certa c-o femeie, după ce i-am aflat toate secretele... Îmi zic: „las-o așa... cine știe!... poate mai are... poate mai dă din ea“.

P. 346, r. 16, în continuare, în Ms:

(Cu năduf)... și-nghit... *Am înghițit, dar acum...*

P. 347, după r. 19, în Ms:

TINCA

Ți-am spus să-ți schimbi slujba... să nu mai faci atâta navetă...

VIAD

Găsește-mi tu alt post mai convenabil...

P. 348, r. 19: Mult îmi pasă mie de ce zice lumea... *Eu tin legătura direct cu Stockholm-ul!*

P. 350: în Ms, Actul III are două tablouri.

TABLOUL 2

Apartamentul lui Vlăduleasa. Seamănă cu cel al lui Vlad, ai zice că sunt chiar identice. Vlăduleasa și Tinca I.

VI.ĂDULEASA

(întins pe pat, obosit)

Ușor tulburat de vântul de-afară, care mestecă-ntruna, c-o crenguță de liliac, ce tot năzuie să înflorească în această primăvară întârziată, și tot mestecă muguri în gândurile mele... Mângâie-mă până adorm și du-te, când m-oi trezi să cred că mi s-a părut.

TINCA I

Ți se pare că nu sunt, fiindcă eu sunt mereu cu tine. De-aiă ti se pare.

VI.ĂDULEASA

De-aiă mi se pare.

TINCA I

Nu te gândi la tălpi?

VLĂDULEASA

An o talpă la care nu mă gândil. Când eram mic, mă gândilam și acolo.

TINCA

Asta înseamnă maturitate, la bărbați. Nu se mai gândila la tălpi, au văzut multe.

VLĂDULEASA

Bu eu mor dacă mă atinge cineva.

TINCA

Îți stă bine, mult mai bine-ți vin toate când te gândili.

VLĂDULEASA

Ești plină de podoabe. Azi, totul e pe albastru la tine. Fă-te comodă de bijuterii. Femeia înbrăcată în aur. Suflată cu solzi strălucitori de vântul din nisipurile aurifere. Ori, cine te suflă pe tine cu aur?

TINCA I

(se apleacă și-l privește în ochi.)

Te uiti adânc în ochii mei, aplecată peste marginile mele. Ce vezi?

TINCA I

Moliciune. Ești numai moliciuni. Pielicică. Și la sărut ești zgârcit, nu deschizi toată gura.

VLĂDULEASA

Iasă, că și tu ai o gură cât o șură. Abandonat melancoliei – așa am fost azi. Cum se nunesc pietrele acestea albastre? Albastre spre verde?

TINCA I

Turcoaze.

VLĂDULEASA

Studiez montura lor în inele.

TINCA I

Nici nu știi ce repede se reface sângele. Un pahar de apă cu zahăr. (Scurtă pauză.)

VLĂDULEASA

Ce-ar fi să mai vorbim și despre microbi? Câți microbi sunt în viață, și toată viața e o viață de microbi. Hrana microbilor, asta suntem! Dar și ei sunt, Doamne, tot viață.

TINCA I

Dragostea are și ea ritualul ei. Dacă nu-l respecti, treci pe lângă esențial... Și, unde te duci? În gol... în infinit...

VLĂDULEASA

Bine că nu uiti tu niciodată esențialul.

Cortina

Pauză. Scena s-a roit pe altă „rază” a evantaiului. Cortină de întuneric. Alt decor.

VLAD

Cum de-ai scăpat?

TINCA II

Slavă Domnului, încă mai există croitorese. Croitoresele sunt mai bune decât coafzele, pentru că, dacă zici că te-ai dus la coafor și te-ntorci cu părul tot așa, se cunoaște... Se ia de el și...

VLAD

Zici c-ai stat trei ceasuri la coadă, te-ai plictisit... Și... ai plecat.

TINCA II

Zici o dată, de două ori... la urmă, vine după tine... vorbește el cu coafeza... aia e în stare să te dea de gol... Dar așa... (Redând cu volubilitate un dialog.) „Mă duc să-mi strânteze rochia aia... c-am slăbit în ultima vreme ca un târ...” „Sau invers: „Vezi că nu vin după-masă acasă, trec să-mi dea drumul la afurisita aia de rochie.” „Poate te ține iar până la miezul nopții – cum are obiceiul.” „Doamne, dar nu știi ce e azi pe capul unei croitorese...?” „Vrei să zici că ele ajustează societatea!” „Nu

râde, că nu ești departe de adevăr. Una, din South-Dakota, a candidat pentru..." (Râzând) *Și tot lucruri de-astea. Mină de aur, croitoreselei!*

VI.ĂDULEASA

Păi, să știi că sînt... Și nevastă-mea, când pleacă la croitoreasă, acolo încreneneste... Citește reviste de modă, își dă întâlniri cu cucoane... Data trecută, ce-ați tot discutat atîta?

TINCA

Noi? Când?

VI.ĂDULEASA

Miercuri... A zis că v-ați întâlnit acolo...

TINCA

(râzând)

Ti-am spus eu că ești un inger... Și-acum, ea unde e?

VI.ĂDULEASA

Umblă ca o nebună prin magazine... Zice c-au ieșit niște materiale de rochii, niște grozăvii... Un material de in... Mie, inul nu-mi place...

TINCA

Caută degeaba inul acelea... I-am luat tot...

VLAD

(privindu-i îmbrăcămintea)

Ei, da... ție îți vine bine în pânză topită... Mă topesc după pânza ta topită... Ești toată numai cuiburi, oriunde ating e cald ca într-un cuib de privighetoare. Care și cântă. Noaptea, mai ales.

TINCA

Ochișori! (Îl mângâie.)

VLAD

Ce ai cu ochii mei? Sunt mici, că s-au concentrat azi-noapte, să te vadă prin ziduri. Da, când vreau, văd prin beton, prin lemn, prin case, prin case de fier. Prin soti. Dar nu erai nicăieri... (Râzând.) Omul care vede prin soți.

TINCA

Eram lângă tine, și tu mă căutai cine stie unde...

VLAD

Bine, cuibărește-te lângă mine, cu toate cuiburile tale, cu un pom care-și pune capul pe umerii lumii...

TINCA

Luna asta ne urmărește... (Mângâindu-l.) Spătel cambrat... Ai pielea mea. N-am găsit pe nimeni care să aibă pielea mea. Trebuia s-o ai tu și pe-asta... Aș vrea să te-nfășor de trei ori cu bratele... Spătel cambrat...

VLAD

Ei, ce mă muști?

TINCA

Și-acum ești crispat. Nici 30 la sută din tine nu ești eliberat de nevastă-ta. Ești un ciot din tine. Așa mă iubesti tu?!

VLAD

Mai bine mi-ai da ceva de băut...

TINCA

(toarnă țuică într-un pahărel)

Vezi mărgelele? Se vede că e curată...

VLAD

(soarbe)

Dar și pe gât...

TINCA

Țuica aia chioară, pe care-o bei, că zici că e slabă, e cea mai periculoasă. Ia fel, vinurile dulci...

VLAD

Ca să nu mai vorbim de apă.

TINCA

În afură de aia sfîntită.

VLAD

Te rog să-mi sfințești tu apa în fiecare zi, să fii preoteasa mea, care botează apa. S-o botezi c-o floare. Sau s-o tulburi c-un gând.

TINCA

S-o limpezesc c-un gând.

VLAD

Cun vrei tu. Dar, pe mine, gândurile tale mă tulbură...

TINCA

Ce ușor știi tu să cedezi, necedând deloc... Dintosule! Operatule! Pielită! Împielțatule în pielea mea.

VLAD

Ce spuneai despre dragoste?

TINCA

Cu cât ne-am iubi mai mult, cu atât ar fi mai frumoasă dragostea.

VLAD

Ce ronțai acolo?

TINCA

Un umăraș...

VLAD

Lasă-mi umărul în pace, că mă-nvînetești iar....

TINCA
(bosumflată)

Cum crezi, că vreau să-ți fac senne intenționat?! Ronțai, că-mi place... Operatule!

Cortina

P. 351, r. 16: Nu, domnule, acasă... Ștergeam praful de pe birou și ți-am spus vesel: „Gata, de azi înainte mă fixez ca mușchiul pe copac. S-a isprăvit cu trambalarea prin hoteluri, cu

masa la restaurantul gării, unde mi-am nenorocit stomacul...“

P. 353, r. 6:

Cucui, zicii! (Râzând demonic) Ha-ha! Lasă-mă să zâmbesc! Ești un naiv. Țta, un simplu cucui! E ditamai gălma... Și-i în creștere. Până mâine se face mare cât capul... Până poimâine... mai mare decât corpul... o să mă întrecă... o să fii tot un cucui, cum zici tu... Ha, ha, cucui, ai?

P. 354, r. 5, în continuare, în Ms:

Iar Tincă te-a dat afară din propriul dunitale apartament, după ce te-a maltratut corporal cu un obiect de esență tare... care nu era el tău...

P. 354, r. 7: ... și numerotat. Să știi că totul a fost calculat...

P. 354, de la r. 10, în Ms:

VI.ĂDUI.EASA

... ca să mă țină într-o stare de tensiune, de nesigurantă în căminul conjugal, să-mi creeze acea formă de angoasă, care-i determină pe unii nenorociti să meargă până acolo, încât își ridică și zilele...

VI.ĂD

Oricât de grele...

VI.ĂDUI.EASA

Nu ghumi... Amândouă sunt înțelese să mă ruineze.

P. 354, r. 25-27: ca să păstrăm aparentele... Nici de astea n-a vrut să țină seama.

VI.ĂD

De aparente?

VI.ĂDUI.EASA

Da, măcar de ele... care sunt baza societății... vreau să zic, îți dau un sentiment de siguranță, de stare morală, de armonie familială...

Ce-a făcut săptămâna trecută? Vine cineva din colectivul din care fac parte... Știi, colectivul acela pentru elaborarea...

VLAD

... noilor precizii.

VI.ĂDUI.EASA

... Unde nu se face un pas fără mine... Aveau nevoie urgentă de mine... Vine unul... propriu-zis, șoferul... Sună... Ea iese: „Ai venit să-l iei pe Vlad Vlăduleasa? Celebrul Vlad Vlăduleasa? Poftim, intră să vezi ce face marele vostru Vlad Vlăduleasa“. Trece omul muncii pragul, ca să mă vadă în mijlocul odăii, întins pe parchet, bătut măr, zgâriat și plin de răni morale...

- P. 355, r. 18: *Firimituri pe jos, pantalonii de pijama, într-o parte, bluza, în alta!... Iar a intrat soarele,...*
- r. 25: *Iasă că mormolocul ăsta nu e lume străină... E alter-ego.*
- P. 356, r. 5: *Și nu de un străin... să zici că nu-ți pasă, te doare puțin și-ți trece... De propria-i soție...*
- r. 15: *Da, da' cum voiai să te vad? Și eu ți-am spus să nu mă lași să mă îndrăgostesc de tine?*
- P. 357, r. 9: *și la urechile mele, prin unul de are o soră la Ambalaj-lemn, secția Tehnica dogăriei... de cum te porți cu nevastă-ta.*

r. 20-24, în Ms:

VI.ĂDUI.EASA

(savant)

Lunea e coeternă cu divinitatea, cum spunea Avicena. Nu divinitatea a fost înainte, și lunea mai apoi. Dacă e să fie și-o divinitate, apoi ea există paralel cu materia...

VLAD

De-ai a făcut Tinca un cucui cât toate zilele, că ești filosof... Parcă Tinca mea ar proceda altfel. Cum încep să-i vorbesc elevat, cum – jup!

TINCA I

Tu te plângi c-o duci rău?!... Să-ți spun eu cazuri de trai infernal. Una, de vine în fiecare zi la întreprindere bătută-n cap...

VLAD

Dar ea este bătută-n cap, nu el vine bătut în cap... nu vezi că n-ai logică?

VI.ĂDUI.EASA

Las-o să spună... Cunoaște mîmunate cazuri de viață... Eu, chiar o îndemn uneori: „Hai, mai spune-mi ce probleme mai are lumea...“ Știi, nu poți s-o ții tot într-o declarație de dragoste, așa cum pretinde dunnenei... O mai dăm și pe... cotidian... Ce-a mai făcut cutare... ce se mai aude despre celălalt...

TINCA I

(povestind)

Și acum, într-o zi, chiar a avut curajul să se dezbrace, să arate ce e pe corpul ei...

VI.ĂDUI.EASA

În afară de cap? (Interesat.) Și zici... are corp frumos?

TINCA I

(furată de darul povestirii, pe care crede că-l are)

El, șofer... Și, după ce-a făcut o mie și una de pozne, îl dădură afară, și el se-ncurcă, măi băiete, c-o ingineră!... Ce fel de ingineră o fi și aia, vă-nchipuiți... Și mult mai tânără, vreo 23 de ani...

VLAD

Asta e vârsta periculoasă, pentru bărbați: când dau peste una de 23 de ani...

TINCA I

A făcut un copil cu ea, rămânând și nevastă-sa grea... Și chestia e că nu vrea să renunțe la nici una... Asta a înaintat divorț, vrea să se despartă, el nu acceptă. O bate de-o snopește, și după aceea tabără pe ea...

VI.ĂDULEASA

(naiv)

... cu pumnii...

TINCA I

... odată a venit beat, nevastă-sa nu era acasă... și, să se repeadă la fată... fata nevastă-si, cu seful de atelier... făcută în interes de serviciu... în deplasare.

VI.ĂDULEASA

Taci! Intrăm deja în cazuri care țin de...

TINCA I

Aia a tipat, a fugit la o vecină... (Pe alt ton.) *Lucruri de-astea pătete Niculina noastră, că așa o cheamă... Se dezbrăcase acolo-n secție și-și arăta spinarea... unde-o lovise nebunul de bărbatu-său... din greșală, că voia să-i dea în cap... Acolo-i place lui... capul... moaca nevastă-si.*

VLAD

Bine... astea sunt problemele lumii... formulez mai explicit: celelalte, celelalte... Sau, ca să zic așa abstracte... pentru că nu ne privesc... Ce facem cu ale noastre fiindcă purceaua e moartă-n cotet. Uite, vecinul a fost iar aruncat în stradă... Cum ieșim din situația asta-limită? Îl lăsam să plece, așa, în necunoscut... fără un ban în buzunar, sau îl luăm sub același acoperiș cu noi, câteva zile, până-și clarifică situația familială...? (Cu miere în glas) *Te duci la Tinca, parlamentați... (Către Vlăduleasa) Știi, femeile altfel se-țineleg între ele. Își pot permite să vorbească așa, ca de la om la om...*

VI.ĂDULEASA

Cel mai bine-ntre ele, secretele, curvele...

P. 358, r. 20-22: Nu-i vorba numai de gând... *Ascultă-mă pe mine: e un porc.....* (Observând geamantanul, începe să plângă.) *A abuzat de naivitatea mea și de faptul că-l stimam pentru calitățile sale, pentru sensibilitatea lui aleasă.* (Pe un ton ridicat) *Aleasă! Un abject... Uite ce mi-a făcut...*

P. 359, r. 8-9:

VI.ĂDULEASA

Eu singur m-am înhamat la lucru, la auto...

VLAD

(nesigur)

... portret?

VI.ĂDULEASA

... demascare... autodemascare zilnică, să văd.

r. 24-25: muncim și noi, să avem un sprijin moral sănătos acasă... *Știi, când urlă crivățul, mă groaznic....*

TINCA I

Nu vezi că te bălbăi? Aveam corp frumos și-naainte... (Sigură pe sine). Și-naainte, și-acum... N-ai reușit să mă degradezi rapid, așa cum ți-ai propus.

P. 360, r. 4-5:

Tu, să fii în locul meu... și să vină cineva să-ți povestească ditamai intimități cu mine... *Nu „ditamai“... voiam să spun... „cine știe ce intimități“... Sunt într-un hal de nervi... Încurc cuvintele... Proprietatea cuvintelor... asupra mijloacelor de producție... adică, proprietatea cuvintelor...*

VI.ĂDULEASA

(îi sare în ajutor)

... se estompează, vrei să spui.

VLAD

Da, se estompează... (Privind geamantanul.) Imaginea asta îmi tulbură mintile... Gândurile mele sunt mai turburi decât apele Dunării involburate. (Explicând) *Știi, chiar și-n nenorocire, îmi aleg imaginile din lumea fizică... An nevoie, la gradul meu de abstractizare...*

- r. 9: O soție trebuie să-l tulbure încontinuu pe soțul ei... *Eu așa te-am tulburat de la început...*
- r. 14: Am fugit pur și simplu de-acasă... *Ca Tolstoi. M-o prinde și pe mine careva, într-o gară întesată cu papornite.* (Cu gândul la Tinca.)
- r. 18, în continuare, în Ms:
Să vedem cine-o să-i mai întoarcă ceasul pentru șase fără un sfert... *Dacă n-or s-o dea afară de la serviciu... dacă n-o rămâne dumneaei pe drumuri... cu soția lui Onassis...* (începe să plângă)... *ori a lui Agamemnon...*
- r. 22: O să mă reped eu seara... *(Către Tinca) Ti se-ntoarce greu arcuț ala, dragă? Adică, pardon, nu ești tu...*

P. 360, după r. 22, în Ms:

VI.ĂDUI.EASA

Te rog... Vezi că are două ceasuri deșteptătoare... Unul de CFR, care merge cu un sfert de oră înaintea, și altul de bucătărie, care merge c-un sfert de oră în urmă...

VLAD

Bine, bine... ne descurcăm noi... să ne vedem noi acolo... la fix.

r. 28, în continuare, în Ms:

Unde o poate duce, spontan, capul ăsta de gănsacă... De dragul ei, inventez chiar un cuvânt nou... că o simplă găscă nu e, e clar...

P. 361, r. 17: Să se descurce! *Au sulă, au prefectură...*

r. 18: scuzați, să le legalizeze pornirile...

TINCA I

Păi, cartea aceea a ta... n-are un scop moral?

VLAD

Lasă cartea... acun e vorba de viață, de viața mea.

P. 361, r. 23-25: țină secret... *Se află, domnule... de la croitoreasă, de la maseuză, și tot se află...* Bărbații sunt ca ulii, ca vulturii aceia cu gâtul pleșuv, *ce scrutează din înălțime văile aburite ale munților stâncosi, în căutarea gazeleilui...*

VLAD

Gazelei... gazelul e o poezie...

VI.ĂDUI.EASA

Totul e poezie, când vorbești de-o femeie frumoasă... Poti să spui orice... Da, vulturul care caută gazela, e bine și „gazela”...

P. 361, după r. 30, în Ms:

VI.ĂDUI.EASA

A făcut o precizare... mă rog... așa sunt inginerii aceștia... mai exacti, mai cu picioarele pe pământ...

TINCA I

Nu!... Vrea să-mi strice cheful... pur și simplu, ține morțiș să-mi strice cheful... (Către Vlad) Bădăranule!

P. 362, r. 15:

Un moment de tăcere. Scena poate să se rotească pe o altă „spită” a evantaiului. Eventual, o cortină de întuieric. Tinca – la aprinderea luminii – se pregătește de culcare. Vladuleasa întoarce cele două ceasuri,

Ms

P. 363, r. 14:

Tipii de felul lui, așa prostănaci și impertinenți... animale sănătoase... au succes E suporta situația aceea ambiguă... Prefăcătoria, de-o parte și de alta... privirile pline de reproș... mute, dar elocvente... Știa că trăiesc cu altcineva...

r. 18:

P. 364, înainte de r. 1, în Ms:

TINCA

Da...

VI.ĂDUI.EASA

Și, odată, când a venit cherschelit și-a atipit cu capul pe birou, l-ai luat de chică și l-ai izbit, plină de ură, de câteva ori cu fruntea de cristalul de pe birou... El mi-a povestit... Nu era gură-spartă, dar unele lucruri tot îi mai scăpau. Mai ales când apărea plin de zgârieturi și toți îl întrebau.

r. 2: Astea sunt fleacuri... Mult mai groaznică era starea de umilință în care se complăcea în ultima vreme... Mergea

r. 6: înțeleg de ce mă tolera... într-un mod inexplicabil...

r. 7-13: Și cu cât era el mai discret, mai potolit, mai mociit, mai împăcat, cu crucea sa, cu atât mai mult tu voiai spectacol... Mă luai pe după umeri, îmi făceai semne cu piciorul pe sub masă... când dădeam mâna mă strângeai mult, în așa fel încât el să observe... Și după ce observa și-și pironea privirea pe mâinile noastre, tu tot mă mai strângeai și chicoteai...

TINCA

Te iubeam.... eram moartă după tine...

VI.ĂDUI.EASA

Da, dar el te iubea pe tine...

TINCA

Voiam, servindu-i otrava amară a înșelătoriei... de fapt, nu-l înșelam... mă despărțisem de un an de el... nu se mai atingea de mine decât cu forța... o dată sau de două ori... Tare mult îi plăcea să fie brută!... Voiam, deci să încerc să-i tocesc simțul atroce al proprietății private... credea că sunt proprietatea lui... și printr-o exacerbare a geloziei... înțelegi? N-ai pomenit bărbat mai gelos!

VI.ĂDUI.EASA

Eu sunt și mai gelos... cu mult mai ros de morbul geloziei mistuitoare și oarbe...

TINCA

... să-l distrug moralicește. Asta voiam.

P. 365, r. 3: de farmec, de talent, puternic, bine clădit... cu salariul la nivelul așteptărilor.

r. 11-12: și nu avea pretenția s-o iubești... nu trebuia să-i spui unde te duci, de unde vii, de ce nu vii de unde-ai plecat... și vii întotdeauna din altă direcție... nu te căuta toată ziua prin buzunare, să găsească bilețelele... să-ți pigulească ultimul bănut.

r. 15: ... I-am explicat, a înțeles... În candoarea ei, credea că e normal ca nevasta să scotocească buzunarul soțului și să-i știe fiecare pas... I-am spus, a înțeles... dar era prea târziu.

r. 27: ... ea cu altul... Abia aștepta să plec undeva, ca să-și cherne amantul... În ultima vreme, puneam semne și găseam toate semnele mele date peste cap...

P. 366, r. 6: Ce pasiune! Ce stil oral plin de patos! Pe mine nu mă scotea din „dă-mi aia“, „fă-mi aia“, „stai la coadă“...

r. 13: Foarte bine! Îmi ia un drum din picioare

P. 367, r. 6-7: știi să numeri, dar să mergi să te interesezi, să te zbați ca găligamul ăla fonf... de-adus... la toată comisia... Bine spunea cine spunea: „Asta nu mai e concursul candidaților, e concursul părinților“... Și ai mei...! (Izbucnește în plâns. Un plâns reușit.)

r. 12: Te muți la nașă-ta! Ți-a pus bec la intrare... Ți-a pregătit plita... Ți-a făcut și loc pentru ațișe!!

- P. 368, r. 3: era tatăl tău... *Dar, de-ar fi să alegi, tot pe mămica ai prefera-o nu?*
- r. 6: zâmbești... *În loc să stai de vorbă cu scorpia aia, care nu primește decât fete trecute și urâte, cu picioarele ca butucii și glas dogit... În loc să tremuri*
- r. 14: clociți acasă! *Alternati crizele de menopauză cu cele de senilitate...*
- r. 19-20: Daniela, admit că mie poți să-mi zici orice... *poți să mă calci în picioare... Eu te-am adus pe lume... Acuma ai și scuze, să zicem... ai suferit un esec pe linia afirmării tale în viață... Dar dânsul e un străin, dragă.*

P. 369, după r. 11:

DANIELA

Acum te treziși? S-a așșar...

TINCA

Și aia cum a intrat, dac-a luat 4,75 și 97 de miimi, sau sutimi, la improvizatie?

DANIELA

Uite, c-a intrat.

TINCA
(tipând)

Și tu de ce n-ai intrat? De ce-ai luat 1,80?

VI.ĂDULEASA

Da, de ce-ai luat, în definitiv, 1,80?

TINCA

Ce notă este asta, 1,80? Eu nici n-am auzit de-o notă 1,80. Asta poate fi înălțime, ulie... dar nu notă!

- r. 16: progrese... *Acum cinci-șase ani, e-be!... nici nu vedea linia... În orice caz, mă bucur că voi avea o față activă... Actritele sunt înțelegătoare. (Pe alt ton.)*

- r. 30: V-am slujit zi de zi ca o roabă. *Dimineata, să mă scol c-o jumătate de oră mai devreme, să vă aduc cafeaua la pat... seara, să mă culc ultima, după ce spăl vasele... Că se mira și croitoreasa c-am slăbit așa. Zicea „Ati ajuns niște oase înșirate“.*

VI.ĂDULEASA
(izbucnește în răs)

Așa i-a zis și fostei mele...

TINCA

Auzi tu, „oase înșirate“!

DANIELA

Tu ești aceea care vrea să slăbească... N-ai venit tu c-o rețetă pe bază de...

TINCA

Ab! Această rețetă nefastă! Daniela are dreptate. Am slăbit în prima zi 3 kilograme, în a doua, cinci și jumătate, în a treia... staționară... La fel, în a patra și-a cincea... ca să mă pomenesc, tocmai în a șasea zi, pe la miezul nopții, că scad brusc 13 kilograme! Nu-mi venea să cred. 13 kilograme – nici mai mult nici mai puțin...

VI.ĂDULEASA

O adevărată hemoragie de slăbire...

TINCA

Mă topeam văzând cu ochii... Pierdeam din greutate chiar în secundele cântăritului... înnebuniseam limba cântarului... Așa făcea... (Imită.)

VI.ĂDULEASA
(filosof)

A fost mai degrabă o reacție psihologică în lant... dacă se poate spune astfel. Ai intrat într-un lat psihologic. Cura a coincis cu momentul de vârf al certurilor tale cu Vlad. Curba emoțională ridicată s-a întărit cu curba curei și-a dereglat... asta...

TINCA

Fir-ar ai dracului de morcovi!

VLĂDUI.EASA

Pe cuvântul meu, dacă femeile astea au vreo logică! Cu cât descreștea, proportional cu regimul, forța vitală în tine, cu atât te arătai mai arțăgoasă, mai întăritată, mai absurdă... de l-ai scos pe bietul om din peni... Trebuia să te menajezi și să-ți vezi în liniște de slăbire...

TINCA

Ba, de-ngerășare...

VLĂDUI.EASA

Cum așa?

DANIELA

(pufnind în răs)

După alea 13 kile, în douăzeci și patru de ore s-a îngreșat cu 14...

VLĂDUI.EASA

Vă jucați și voi cu kilogramele, parc-ar fi puls... Doamne, iartă-mă... sau tiensiune! Cum să te-ngerăși atât într-o singură zi? Ce-ai mâncat?

TINCA

O înghețată, și-am băut un pabar cu sifon...

VLĂDUI.EASA

O fi fost sifonul cunva... radioactiv... Dumnezeu știe cun...

TINCA

După aceea, am mai pus pe mine... în prima zi patru... în a cincea... staționar... staționară... la urmă, două și trei...

VLĂDUI.EASA

Formidabil! ... Ne vedeam zilnic și n-am observat fluctuațiile astea la iubita mea... Erai așa de statornică...

TINCA

Ce pricepeti voi din sufletul femeii!

DANIELA

(superioară)

Hm! Bărbații! Toți, niște cotoi.

TINCA

Tu să nu vorbești de bărbați, până nu intri la facultate! Nu vezi că esti un copil?

P. 370, după r. 12: TINCA

Cap de lenn! Îți pică la examen un zece lei rupt... și nu știi ce să faci cu ei în fața comisiei.

DANIELA

La anul, știu ce-o să fac...

VLĂDUI.EASA

Da, dar un an de zile pe capul părinților... fără serviciu, fără preocupări... și, cu temperamentul tău debordant!

r. 20. s-a ținut după mine un roi de tântări... exact ca-n romanul... nu, că acolo erau fluturi... Deasupra Institutului era un curcubeu de tântări... un adevărat curcubeu... l-am arătat și celorlalți... unii l-au văzut, alții au zis că nu-i nimic...

TINCA

(acru)

Și, cei care nu l-au zărit, au intrat...

DANIELA

Da.

- P. 371, r. 3-5: mobilată... *s-o apuce pesimismul acolo, singură... noaptea singură, într-o casă străină, cu Schopenhauer.*

TINCA

Dacă aş fi avut eu mîntea de-acuma... Ori faci cinci copii, unul după altul, pe nerăsuflate, şi-i trimiţi la tară, la mătuşi, la naşi, la fini... să ţi-i crească... ori nici unul!

VLĂDULEASA

Da era altceva dacă Daniela mai avea un frăţior de vârsta ei, cu care să discute.

- r. 8: Eu cu copiii am terminat!... *De ce n-ai vrut atunci?*
- r. 10: *Cum puteam să fiu atât de iresponsabil? Îl năşteai, semăna cu mine... şi ce trai ai mai fi avut în casă? În sfârşit, să nu ne începem căsnicia c-o neînţelegere de principii... Totul o să se aranjeze văzând şi făcând.*
- r. 21: ultimele locuri... *(Imitând vocea unui crainic sportiv) „Formidabil! Reprezentativa noastră izbuteste să se plaseze pe locul al cincisprezecelea, calificându-se pentru locul al şaisprezecelea, pentru a-şi adjudeca, în sfârşit, ultimul loc... în urma unei contestaţii...” (Izbucneşte în răs).*
- P. 372, r. 13: o problemă... *În oraş nu mă lasă să mă duc, să schimb liber opinii, la o halbă, c-un prieten..., acasă nu mă ascultă, când vorbesc... Aţipeşte... O să-mi iau lumea-n cap... De ce crezi*
- P. 373, r. 10: de-a-n picioarele... *Şi mă mai îmbebunîti şi cu scenele voastre de gelozie, de amor chior, de năbădăi... Parc-aţi fi în epoca de piatră...*
- r. 22: *Îl dau la câini... că se şi miră, cred că le-am schimbat regimul alimentar... Ori îi scot grăsimea şi-o parte din zer... ori îl ţin în soare zile în şir... Degeaba dai banii!*

- P. 375, r. 19-20: TINCA

(lui Vlad)

Inconştientule, vorbeşti ca un inconştient. Lasă, c-or să te ajungă pe tine blestemele mele. Nu trece una pe lângă tine, fără să-morci capul... Bătrână, urată, schiloadă, cum o fi... Ca jigărita asta... Cine ti-o fi scos-o în cale, unde oi fi găsit-o. (Către Vlăduleasa)

r. 27:

Să ştii că se consumă sincer. N-are nimic în cap, nici o preocupare elevată, primeşte câte-un telefon, câte-o anonimă, şi-şi roade unghiile, umplându-şi timpul două săptămâni. Acum mă-nţelegi şi tu...

- P. 376, r. 3:

Te socoteam om cu experienţă... Că alegi, nu culegi. Nu-ţi legi viaţa de-o femeie decât după un examen medical riguros... Prima dată, să zicem că ne căsătorim din pasiune. Orbiţi de patimi... şi, când ne trezim la realitate, numai noi ştim cât pătimim! Cu nişte basoalde spanchii, cu sâni lăsaţi, ori fără sâni, cu feţe de cal, cu un cap mai mari decât noi, ori pitice, bune de circ, suferind de stomac... Dar, a doua oară?! Prima oară, să zicem c-ai greşit... dar a doua oară nu mai ai dreptul s-o zburceşti... Te bate Dumnezeu dacă repeţi neghiobia de a te da cu ochii închişi pe mâna unei cotoaroanţe... Cunosoc un pietrar care-a ţinut patru sotii. O adevărată bandă de neveste... Ce l-au mai chinuit, săracul, ce l-au mai schingiuat să le dea bani, să scoată bani din piatră seacă... Ce i-au mai pozat... şi, după aia-i tăiau pânzele cu cuţitul... că nu le plăcea nici cum pictează... nici cum sculptează...

- r. 9: au piciorul plat... *n-o poti urca pe-un munte, n-ai cum face o excursie mai lungă, per perdes apostolorum, că-ncepe să-ți plângă că nu mai poate de picioare după două sute de metri.*
Pune-o să meargă desculță.
- r. 17-19: VIAD
(energic)
Liniste. Pot să schimb și eu câteva cuvinte cu fata mea?! O vad o data pe luna... lasați-mă să-mi tihnească și mie întrevederea... (lui Vlăduleasa) Să nu omit! Tu te-ai uitat bine la a ta?
- r. 26: *Nu trebuiau desfundate mahalalele, așa, brusci!... I-au luat pe toți și i-au îngrămădit prin blocuri... că știu trai civilizată, că nu știu, c-au mai văzut o baie de faianță, că n-au mai văzut... Zici că mergi în vizită.*
- P. 377, r. 3: Conversație. Tu oi fi știind... *că fetele de-acum învătă repede toate aberațiile, toate perversiunile... dar el, căruia trebuie să-i scoți vorba cu clestele... ce-ți spune? Cu ce te-a fermecat? Lângă mine stă și oftează tot timpul.*
- r. 16: *Asta, și cu zece certificate de căsătorie, tot nutră de ținătoare are... Bravo, Daniela.*
- r. 28: *Unde plecați? Că doar n-oi fi scos și pașaportul, în timpul asta? Două ceasuri l-a scăpat din ochi, nu mai mult de două ceasuri...*

VIĂDUI.EASA

Când e să-i meargă omului bine, îi merg toate...

- P. 378, r. 2: (romantic)
r. 17: *O să stai acasă!... Gata, m-am învățat minte!... Nu te mai trimite eu la pâine, la lapte... să mi te-ntorci după trei săptămâni... și c-o coadă după tine... Te țin sub cheie.*

P. 378, după r. 19:

VIĂDUI.EASA

Care ești tu-cea adevărată? Cea de acum, din minutul acesta? Cea de adineaori? Cea de azi-noapte? Ce dracu, că n-oi fi făcând joc dublu!...

DANIELA

Orice soție e o Mata Hari... și-un război mondial acasă... un front de luptă.

VIAD

Așa, Daniela... Arată-ți personalitatea... Arată că judeci cu capul tău...

- P. 379, r. 12: prin oraș... *a început ploaia... îmi place să merg cu pletele ude... cu ocazia asta îl căutam și pe Vlădescu...*
- r. 23: *Mă mușcase o viperă...*

VIAD

(râzând)

N-am văzut om care să viseze mai mult... mai încâlcit, mai fantastic...

VIĂDUI.EASA

Venim să vi-l povestesc... (chimiindu-se să-și amintească) L-am uitat... O viperă mă mușcase, aici, de inimă

- P. 380, r. 7-14: *Iar nu pot să dorm... (Aprinde veioza). E un făcut: de câte ori mă culc, nu pot s-adorm.*

TINCA

Stinge lumina!

VIAD

Ba. Că n-o să stai ca un popândău, pe-ntineric. (Tinca se scoală și stinge veioza lui Vlad.) Și eu, ce fac acum!

TINCA

Dormi. (Pauză.)

VLAD

(râzând)

Sunt atât de împrăștiat, încât niciodată nu pot să mă adun tot... să adorm cu toate forțele... De-aia somnul meu e mai mult o ațipire... Ți-am spus eu că sunt făcut din trei, patru inși...

TINCA

Din trei-patru inși... (Dispreț.) *Ai început să ai dubii... Parcă erau patru.*

VLAD

Dacă nu dau de-al patrulea... Unul doarme, altul are chef să pălăvrăgească, altul vrea să inventeze...

TINCA

Iar te lauzi... *Oricâți ați fi voi tot nu faceți cât unul desperecheat* (Pufnește în râs.)

VLAD

(scârbit)

Dispută metafizică, cu femeile! Imediat o dau pe curvăsăreală...

TINCA

Ba e măgar cine se gândește la prostii (Vlad se îmbracă pe întuneric). Ce faci, te îmbraci?

VLAD

(amărât)

Îmi iau lumea-n cap.

TINCA

Și pentru asta trebuie să te îmbraci pe întuneric?

P. 382, r. 3.

I.-ai controlat? *Și tu mă săcăi cu mania asta a ta (Către Vlăduleasa.) Ți e frică să nu se asfizieze și, în fiecare seară, încearcă întâi cu chibritul sobele, apoi merge în oras, la centrală, și-i roagă pe-ăia să aibă grijă...*

r. 13:

de bine de rău

VLADULEASA

Totuși, unele fisuri...

TINCA

Poate... cum e el un dedublat fără pereche... Dumitale ți-o fi somn

r. 16:

doarme în camera ei... *Fata în camera ei... Numai eu cucăi singur. Nu-mi era urât, până anul trecut. Se simte*

P. 383, r. 4:

Nu-ți face probleme. Vino de te culcă.

r. 9:

Zi mersi că e pace și nu te ia nimeni la bătaie... așa cum ești, în pantolonași scurți. Nu vine nimeni să te ia la palme (Vlăduleasa începe să sforăie.) Cu cât dormi mai mult, cu atât ești mai obosit

r. 12:

Parc-ar fi bărbatu-meu. De la o vreme toți se obișnuiesc cu tine, interesul se tocește și adormi imediat. În jurul tău – un cerc tot mai mare de busteni...

r. 23–27:

*Căzusem într-o fântână, era de fapt o cișmea, și mă tot duceam așa în jos... cănuam fiindul nu dădeam de el cu vârful piciorului... apa îmi trecuse de creștet... Zic: na, că mă înec, dumnezeii mă-și de situație absurdă. Atunci am văzut că unul stă sus, aplecat deasupra apei, se uita în fântână și eu am înțeles că sunt umbra lui. Umbra omului acelaia care se uita în jos... *Dac-ar fi plecat așa fi fost salvat, că m-ar fi tras după el... Dar el, parcă intenționat, nu se mișca, așteptând parcă să mă înec odată... Nu puteam să-mi tin răsuflarea, sângele-mi venise în cap, dădeam din mâini disperat... el se uita la mine... și atât. Ce-o fi-nsemnând asta?**

P. 384, r. 10:

credincioasă unui adormit? *A ține o femeie, azi, e un lux, nu o necesitate. Am mai spus-o (ridicând tonul). Auzi? Un lux!*

TINCA

r. 14–15: Spun adevărul, chiar dacă e crud. *Am învățat de la celălalt.*

VLĂDULEASA

Ce-ai învățat?

TINCA

Asta...

VLĂDULEASA

(speriat)

Numai atât?

TINCA

Știu și eu...

r. 18–20: *Am fost un mornoloc și le-am dat cu piciorul. Cât s-a ținut una după mine! Câte telefoane cu semnal mi-a mai dat. Mi-a făcut cadou o carte de vise, legată în piele de răs... Țștia dorm mult. Din păcate, visele erau versificate – și... nu-i ce-ai crede. Visele de aur ale omenirii – prețioasă carte, în felul ei... dar nu ce-mi trebuia mie.*

P. 385, r.12: numai că nu le dai tătă. ... *Încolo, fricoși, sperioși, mucioși, să-i speli, să-i cârpești, să-i duci de mână... Niște tontălăi!*

r. 22–25: *Cutâr? E o prostie fetițo. Du-te și fă-ți lecțiile, dacă te-ai sculat așa de dimineată. Profită că ai capul mai limpede.*

DANIELA

Tocmai că e mai limpede. (Secret). Știi ce. M-am dat peste cap...

TINCA

Și-ai devenit o gâsculiță... (Râde).

DANIELA

(face câteva tumbе)

Exact... și nu pot să-mi revin. Eu cred că fiecare om mare face asta în secret,

P. 386, r.15: *Vârsta critică. Vârsta critică e întotdeauna și fragedă.*

P. 387, după r. 3:

VIAD

Să știi că m-ai supărat, ce ridici tonul la mine?! Dacă n-ar fi vineri, ai vedea tu pe dracu! Or, vinerea, eu mă abțin. Deși n-ar fi trebuit să-ți spun, că prea ești profitoare...

TINCA

Tu ești Sucilă, că nu mai știe omul cun să te mai ia, până nu te bate...

text lipsă în

E

r. 13: să mai viseze un pic... *zice că numai la noi...*

r. 16: Să se ducă să viseze în... la... casa lui! *Doamne, iartă-mă!*

r. 21: Să zboare în cosmos... *mai repede. (Furios) Dar ce e patul meu,*

r. 26: ... visătoare publică?! *Chinică? Să-l mai prind pe-aici că... mă rog... Ferească Dumnezeu.*

P. 388, r. 24: omenesti și nu-l întrebi cine... *paștele mă-și e, de unde vine, ce învățe?*

P. 389, r.5: Începe să-mi fie frică... *Și încrederea în om are o limită. Câteodată, îi mai dau dreptate și bărbatului. De fapt, ultima dată l-am văzut în oglindă. Obiceiul ăsta prost al sotului de-a se bărbieri în oglindă, mi-a unplut casa cu imagini... de bărbați care ies din oglindă... (Pe gânduri). Și, dacă nu toți sunt alter-ego-uri*

P. 389, după r. 26, în Ms: *(Se aude o ciocănitură în ușă.)*

TINCA

Da, intră (Nu intră nimeni). Pofțim (Nimeni) Parcă a ciocănit cineva...

DANIELA

Da, am auzit... (Merge, deschide ușa. Vlad se prăbuseste în odaie. Amândouă scot un țipăt.)

TINCA

Vlade...

DANIELA

Tăticule...

SERVITOAREA

(sau TINCA II – ca o servitoare)

(Intră cu un fâras)

Am venit să iau cioburile.

P. 390, între r. 14–15, în Ms:

VLĂDULEASA

Așa e. Am văzut și eu amunțul pe-o cruce, la o răscruce.

VLAD

E vorba, bineînțeles, doar de câteva zile. Un experiment. Dictat de fâptul că nu e exploziv.

TINCA

Cine nu e exploziv?

VLAD

Cancerul. Oamenii nu-și dau seama când îl contractează. Dinamita e menită să atragă atenția asupra acestui pericol. Recunosc, nu e un gest prea delicat pentru fumători.

VLĂDESCU

Era oricum nevoie de măsuri energice. După câte cazuri de cancer au fost semnalate în ultima vreme, o asemenea măsură plutea, cum s-ar zice, în aer... (Către Vlad.) Te rog, un foc.

P. 390, după r. 27, în Ms: TINCA

Vă deranjează dacă deschid puțin fereastra? Nu pot să sufăr fumul de țigară. (Deschide geamul; iarăși o tăcere penibilă.)

P. 391, r. 7:

Să închid geamul? Parcă tot se mai simte... Săracul! Și era tânăr.

r. 16–18:

... Venise abia de cinci minute, când ați plecat dumneavoastră. I-am chemat tot așa, cu telefonul, că nu-l cunosteam nici pe el. Mi-a plăcut numele lui. Vlădescu (jucând): „Alo, Vlădescu, da, aici Vlăduleasa. Nu vreti să-mi faceti o vizită? Astăzi e o astfel de zi încât am nevoie de musafiri”. Și a venit imediat.

VLĂDULEASA

Un adevărat prieten.

TINCA

Prietenul la nevoie se cunoaște.

VLĂDULEASA

La nevoia lui.

VLAD

Nu cred c-avea vreun interes să vină să moară în casa mea.

TINCA

Era un suflet bun și dezinteresat. Toată viața a fost așa.

VLĂDULEASA

Și nu-i plăcea să deranjeze pe nimeni.

P. 391, după r. 19, în Ms:

TINCA

Să-nchid geamul. (Îl închide.)

P. 392, după r. 6, în Ms:

VLAD

De aici, dorința de a ghici, de aici, Imperiul turcesc. Turcii ne erau superiori tocmai prin faptul că ei beau cafea, iar creștinii nu consumau decât ceai. Ceaiul te adoarnă, te trezește.

TINCA

Eu am, la capul patului, un deșteptător. Sună în fiecare zi la ora șase fără un sfert, cu excepția duminicilor, când nu vrea să meargă deloc.

VLAD

Serios? Are ticuri.

TINCA

E un ceas vechi, o amintire de familie. Toți ai mei au fost funcționari. S-au sculat la șase fără un sfert, iar duminica au lenevit în pat, fără să-l mai pună să sune.

VLAD

Si, gata reflexul condiționat!

VI.ĂDUJEASA
(întorcând ceașca)

Aș mai vrea una. Când n-am cafea, sunt ca ceasul duminicilor, duminica. (Se ridică un fel de ghișeu în peretele din dreapta și trei cesti cu cafea sunt împinse pe o lopată, cum împingi pâinea în cuptor.)

P. 392, r. 7-8: TINCA

(dă să-și ia ceașca, dar aceasta se îndepărtează, trasă probabil de un resort).

Mie îmi place tare... (Dă să pună mâna, ceașca sare în partea cealaltă. O pândeste ca pe o pasăre scăpată din colivie. O prinde, soarbe de vreo câteva ori)... altfel n-am puls.

r. 27: E tare? Aproape nu i-am pus zahăr.

P. 393, după r. 6, în Ms:

VI.ĂDUJEASA

N-ai văzut că pe duminică (făcând gestul pocnitului)... drept în cap...

TINCA

Da, dar atacă inima...

r. 13: Mai greu, cu fiecare zi. *Neorocirea e că ești la discreția cititorilor. Iumea a evoluat.*

P. 393, după r. 22, în Ms:

VI.ĂDUJEASA

Totul s-a făcut (Pauză.)

VLAD

(așteaptă să fie întrebat în legătură cu cartea lui)

Nu chiar totul...

VI.ĂDUJEASA

Eh...

VLAD

Eu scriu și noaptea. Deocamdată, sunt mulțumit de ce mi-a ieșit. Am decupat...

P. 393, după r. 27, în Ms:

TINCA

Cum așa. (Nedumerită)

VI.ĂDUJEASA

Mă rog, după cerințele cuvintelor și ale prozodiei

P. 394, după r. 4, în Ms:

VLAD

Nu chiar... Mai am de fixat unele titluri și de stabilit numărul de silabe la câteva pagini.

TINCA

Interesant. Și cum o s-arate cartea?

VLĂDULEASA

Grafic?

P. 394, r. 4-6:

VLAD

Da. Toate cuvintele care formează conținutul cărții sunt puse într-o casetuță. La fiecare pagină, rândurile sunt indicate printr-o foiță de celofan care să susțină cuvintele.

TINCA

După câte îmi dau seama, va fi un fel de carte de versuri-clasor...

VLAD

Da, și nu prea. Pentru că la clasoare operăm cu timbre, iar aici cu cuvinte din vorbirea de toate zilele. Mijloacele de expresie diferă.

TINCA

Așa e.

VLAD

Si-apoi, dincolo, la filatelie, trebuie să-ți procuri singur timbrele. Aici odată cu cartea cumperi și toate cuvintele

P. 394, după r. 18, în Ms:

VLAD

(îi e teamă că discuția o să devieze de la cartea lui. Repede)

Cartea mea... (Nu-i vine la moment nici o idee. Pauză.)

P. 395 după r. 13, în Ms:

VLAD

(Cu oarecare reținere)

Faptul în sine e atât de banal... nu știu dacă meriună.

VLĂDULEASA

Vă rugăm. Întrucât ne cunoaștem... numai de un ceas...

P. 395, după r. 18, în Ms:

VLĂDULEASA

S-a schimbat și compoziția orchestrei

TINCA

Bineînțeles. Nu vedeți ce înghesuială în troleibuze? S-apoi, n-ai nici timp să vezi un spectacol.

r. 20: (impacientat să nu devieze discuția)

TINCA

r. 25: *De ce maimuța nu face mătrează? Ea n-are treabă cu istoria. Trăiește-ntr-o zonă temperată. În copac. Dar ia să coboare pușintel... Ia să nu mai facă pe cosmonautul...*

P. 396, după r. 12, în Ms:

TOTI

(în cor)

Ca Arhimede! (Răsete.)

P. 396, după r. 24, în Ms:

VLĂDULEASA

Formidabil!

P. 397, după r. 12, în Ms:

TINCA

Se-nâmplă. Și eu, de câte ori uit săpunul în cadă, niciodată nu-l mai găsesc dimineata.

VLĂDULEASA

Pentru că e format din acizi grași și glicerina. Aceștia cum dau de apă... E normal să fie așa.

TINCA

E o lege a firii. Acidul gras... și glicerina slabă...

VLĂDULEASA

Și, de fapt, e invers, dar las-o așa...

r. 15: *Dă ceva care se topește... Vasăzică, nu mai putem avea...*

P. 398, r. 8: *Vorbește și femeia când are ton. Câteodată îți vine așa de greu tonul...*

P. 398, după r. 12, în Ms:

VLAD

(dă să formeze iar numărul)

Să vedem acum

TINCA

(il oprește)

Las-o, domnule.

VIĂDULEASA

Și eu zic la fel. Din moment ce-a apucat-o pe calea asta...

TINCA

O să afle că i-a murit soțul. Are o viață-ntreagă înaintea

P. 398, după r. 26, în Ms:

VIĂDULEASA

Faci și oameni maro?

TINCA

Fac și oameni maro.

VIĂDULEASA

Aha! Vasăzică faci și oameni indigo?

TINCA

Fac și oameni indigo

P. 399, după r. 22, în Ms:

VIĂDULEASA

(privindu-și cotul)

E ros. Prea mulți vor să-l simtă

P. 400, r. 3: *Aoleu! Dacă pe mine m-ar opri cineva așa, aș fi în stare să...*

r. 11: *De la caz la caz. Unii sunt mișcați, alții o rup la fugă după prîna oară, pretextând... fel de fel de injurături. (Patetic.) Și azi*

P. 402, după r. 11, în Ms:

VIĂDULEASA

O fi ajuns departe?

VLAD

Poți să știi? (Deschide geanul, toți se uită pe fereastră.)

P. 402, după r. 25, în Ms:

VLAD

Îmi place titlul pe care l-am găsit, după ani de căutare.

TINCA

(înviorată)

E imposibil să cauți ceva și să și găsești. Găsești altceva, dar nu găsești ce cauți. Găsirile sunt întâmplătoare. O pură întâmplare.

VIĂDULEASA

Vă referiți la descoperiri?

TINCA

Evident. Newton, Arhimede... cu totul întâmplător, nu?

VLAD

Datați-mi voie să vă contrazic. Am căutat eu cinci ani, dar l-am găsit...

TINCA

Pe cine... pe titlu? ... vreau să spun, titlul clasorului?... vreau să fie al cărții, al operei dumneavoastră.

VLAD

Da. „Divina tragedie pentru bibliofili“.

P. 403, r. 5-6: Spune mai mult.

VLĂDUI.EASA

Ce putea să spună Dante, în Evul Mediu! Mai nimic.

VLAD

Și, în exil, și în Evul Mediu, și buimac de dragoste...

TINCA

Terține goale...

VLAD

Ideea de bază e că dedublatul își joacă eul.

P. 403, după r. 13 în Ms:

VLAD

Aici e o mică inadvertență. Pentru că dedublatul meu are mai multe eu-ri.

TINCA

(uimită)

Și pe toate și le joacă?

VLAD

Jucat, e puțin spus. Și le topăie și le brambureste, le dă cu capul de pereti... E un dedublat năpădit de alter-ego-uri, ca peștera de ecouri

TINCA

Ce viuet trebuie să fie în sufletul lui, nu?

VLAD

Mă rog, viuetul nu contează. Contează apele pe care le face acest joc. Dacă o să citești cartea, o să vedeți...

VLĂDUI.EASA

(ironic)

Inundația?

r. 16: *Tragedie. E vorba despre relațiile...*

P. 404, r. 4, în continuare, în Ms:

Și, cum spuneam, cea mai stupidă... Lacrimi, încurcături cusute cu ață albă..., îmbrățișări... amenințări cu sinucidere... copii răsăriți din senin...

P. 405, r. 20: planetar.

TINCA

(înțelegătoare)

Viața ne joacă festa...

VLAD

Nu viața, moartea...

TINCA

Nu înțeleg.

VLAD

Viața e întâmplătoare... Omul trebuie să fie cât mai complex...

VI.ĂDUI.EASA

Cât mai dedublat...

VI.AD

„Dedublat“ nu-i bine spus... *Și eu am folosit cuvântul, că n-am găsit altul mai bun... E vorba de-acel joc al eului... Și cu cât ești mai în evantai, cu atât festa pe care ti-o joacă moartea e mai... răsfirată...*

VI.ĂDUI.EASA

Seara, strâng de pe masă orice foaie scrisă, să nu vină hotii să mă omoare și să se creadă că singur mi-am făcut seama și c-am lăsat și-o scrisoare...

TINCA

Hm!... Poti să le lași și pe masă... dar să nu fie scrise citet...

VI.ĂDUI.EASA

Oare v-am spus ultimul vis?... Se făcea că trăiam

r. 22–23: *Cu inăgini cam șterse, ca în filmele acelea de la arhivă, care parcă funegă încontinuu... (Cască.) Și mergeam de mână cu un consătean... pe front... Amândoi puscași, în linia întâia... noaptea. Și ne țineam de mână... Să nu ne pierdem și să nu se rupă înaintarea... Și ala zicea... Cum îl chema?*

r. 28: (cască) *Oare de câte ori am căscat? Când caști de trei ori... ori adormi, ori mori. Tare-s obosit... Și-mi zice: „Mă, te-am visat cam rău adineaori.*

P. 406, r. 10–12: *chiar dacă adormea... așa, din picioare... mergând... Asta ne era somnul... Și mi-a zis: „Mă camarade, dac-o să mai ațipești, visează-mă tu frate-meu“. „Să te visez că dormi? Sigur, s-a făcut...“*
„Nu, visează-mă c-am murit, visează-mă că mor... am nevoie de somnul ăsta, înțelegi?

r. 16, în continuare, în Ms:

... Așa am făcut războiul... (Cască.) Și m-a prins deodată oboseala aceea de-atunci.

r. 18 (cătref Tinca, în șoaptă)

N-am vrut... dar... așa s-a-ntâmplat. I-am visat căzând mort. N-am vrut să-i spun.

r. 26:

De-aiia femeile umblă după pustani. Țștia n-au frontul în cărcă... știu ce e acela amor...

P. 407, r. 5:

Vai de mine! Am niște păstură... E bună pentru tot ce privește sistemul digestiv...

(Explicând.) *Păștura e hrana puilor de albine... Trei zile se hrănesc cu lăptșor de matcă... și după aia cu păstură...*

r. 9:

Așteaptă un pic... Polenul adus de albine și preparat de ele și depus în figuri – asta e căpăcătura... așa se numește (Cătref Vlăduleasa) Mergi direct la surse. Îți recomand eu un stupar.

r. 11:

(cade pe parchet. Țipetele de rigoare ale celorlalți. Cu voce stinsă, Vlăduleasa vorbește, evident, pentru el, ceva între delir și testament.)

r. 13:

Ab, sunt o streășină spre cer! Se mută-ncet valul în nori. Vapoarele se lasă mai jos,

r. 21–23:

Se mută povestea în noi... Iubito și suntem noi doi
Noi doi, pe cărări mai abrupte,
Înalți, mai înalți ca un munte,
Cu talpa pe scoici fierbinți,
Cu creștetul sus printre sfinți...

P. 408, după r. 9, în Ms:

VI.AD

Sunt naturale. Nu e mult... Unul a crăpat din viciu... i-am spus să nu funeze, l-au avertizat și doctorii... altul...

- r. 26: în antichitate și-n evul mediu, mureau alții...
Mureau anticii și medievalii... Te deranjează
chestia asta?
- P. 409, r. 15: Și ieri a fost ziua ta, ai aniversat... nu știi ce-ai
aniversat, că ți-ai făcut, ori mi-ai făcut – ori
atâția ani de la... Și alaltăieri
- r. 28: Încă un an – nu-i de colea!
- P. 411, r. 5–8: când l-am dus în spinare... Trebuia să-mi pun
un balot... (Continuă.) Mi-aduc aminte, parc-ar
fi fost ieri... A venit un fulger, a trecut prin
inimă... și-a luat-o spre infinit...

TINCA

Linia?

VLAD

Pss! Linia.

CIOVÂRNACHE

(continuând)

... împingând o pasăre spre infinit ca în vârful unei săgeți...
împungând o pasăre din infinit (Foarte încet). Ce-mi place mie, suflete,
la tine, este misterul tău...

- r. 29: Otravă... mi s-a pus otravă în... Cine zicea:
„mor toți... în afară de corifeu?” Dar să
crape-ntăi corifeul...
- P. 412, r. 14: Se țin de burtă... Nevestele le dau peste mâini:
De ce mănânci aia, nu știi că n-ai voie... “Sau:
„Doctorul ți-a interzis să bei...”
- P. 413, r. 25–27: A, bună idee! Că după un pahar de vin, ori ne
supunem perfect... și rămânem așa... ori se
adâncește dedublarea... Se adâncește tot mai
mult dedublarea... Și, când sunt mai mulți, ți-e
rușine să te certî... Ambele cazuri, în avantajul
nostru, adică al dumneavoastră, că, de fapt,
dumneavoastră sunteți noi... sau noi sunteți
dumneavoastră.

DESFACEREA GUNOAIELOR

Ultima piesă publicată de Marin Sorescu este ceea ce se numește
„o piesă de serar”. Scrisă în 1971, cum este menționat în singurul
volum unde a fost publicată până în prezent (după opinia noastră, o
eroare tipografică; din context reiese că anul probabil este 1981),
Desfacerea gunoaielor, piesă în două acte (șapte tablouri), a fost cunos-
cută abia în 1992. Prima apariție, în revista *Literatorul* (I):

Prolog și Actul I, Tabloul I și Tabloul II, în nr. 44, 1992, p. 8–10;
Actul I, Tabloul III, în nr. 45, 1992, p. 5;

Actul II, Tabloul IV, Tabloul V (parțial), în nr. 6, 1992, p. 4–5;
Actul II, Tabloul V (integral, cu reluarea fragmentului publicat
anterior), Tabloul VI, Tabloul VII, în nr. 1, 1993, p. 4, 5, 10, 15.

În stagiunea teatrală 1993–1994, piesa a fost reprezentată pe scena
Teatrului Național de Stat „Vasile Alecsandri” din Bălți (Republica
Moldova).

În 1995 este publicată în volumul: Marin Sorescu, *Desfacerea gu-
noaielor*, București, Editura Expansion-Armonia, colecția „Drama-
turgia originală românească”, nr. 12, 113 pagini. La sfârșitul volumului:
8 desene de Marin Sorescu.

Între textul publicat în *Literatorul* și cel publicat în volum, dife-
rențele sunt puține și neînsemnate. De consemnat că între cele două
fragmente din Actul II, Tabloul V, publicate de două ori în *Litera-
torul* (nr. 46, 1992 și nr. 1, 1993) există, de asemenea, diferențe, semn
că autorul a mai revăzut o dată textul. La publicarea în volum, este
preluată însă prima variantă.

VARIANTE:

Marin Sorescu, *Desfacerea gunoaielor*, Editura Expansion-Armonia,
București (E); *Literatorul*, nr. 44–46/1992; nr. 1/1993 (I); *Literatorul*,
nr. 46, 1992 (I₁); *Literatorul*, nr. 1, 1993 (I₂) (pentru fragmentele
din Actul II, Tabloul V).

- P. 420, r. 15–16: ... De altfel, dumneavoastră trebuie să fi
picat din lună dacă habar nu aveți cum e
la noi...

- ... De altfel, *dumneavoastră trebuie să veniți de departe*, dumneavoastră trebuie să fi picat din lună dacă habar nu aveți cum e la noi. *I*
- P. 424, r. 8: M-am abținut, dar gura dumitale... *E*
M-am abținut, *m-am abținut*, dar gura dumitale... *I*
- P. 469, r. 26: *Unora* le merge *E*
La unele le merge *I*
- P. 472, r. 13: pentru a stârpi din rădăcini *doritul* ... *E*
pentru a stârpi din rădăcini *dornitul* ... *I*
- P. 475, r. 16: Dumneata te lămurești anevoie *E*
Dumneata te lămurești *cam* anevoie *I*
- P. 480, r. 18–19: depusă sus în vid la păstrat. Trebuie *s-o* scoatem de la păstrat și *să o* mâncăm. *E*
Lungeste ... *E*
depusă sus în vid la păstrat. *E un pământ depus la păstrat*. Trebuie *să-l* scoatem de la păstrat și *să-l* mâncăm. Lungeste ... *I*
- P. 481, r. 29: Nu se abține nimeni, când există o *umanitate* bine stabilită. *E*
Nu se abține nimeni, când există o *unanimitate* bine stabilită. *I*
- P. 482, r. 2: O *unanitate* de vederi largi. *E*
O *unanimitate* de vederi largi. *I*
- P. 482, r. 17: IRINA *E*
IRINA (*Victorioasă*) *I*
- P. 485 r. 18: Spioana vorbește. Ea care se pupă cu *Brescia* (*Tunând*). *E*
Spioana vorbește. Ea care se pupă cu *Vaticanul* (*Turnând*) *I*
- r. 21: ..., și se pupă-n bot cu *Brescia*, transmit... *E*
..., și se pupă-n bot cu *Vaticanul*, transmit. *I*

- P. 488, r. 3: S-a repartizat la fiecare familie ... *E*
Așa sunt vremurile. S-a repartizat la fiecare familie... *I*
- P. 494, r. 2: Fel de fel de *acorduri*. *E*
Fel de fel de *corduri* *I*
- r. 18: ... pot să mă caute și-n *coc*. *E*
... pot să mă caute și-n *popou*. *I*
- P. 504, r. 13: Cine? *E, I₁*
Cine, *frate*, *I₂*
(*sare ca arsă*) *E, I₁*
(*speriată*) *I₂*
- r. 18: Cine? Ce? *E, I₁*
Cine? Ce? *Poate cu dormeză, că ăla nu se poate numi pat* *I₂*
- r. 20: Uite-o acolo... (*Arată lada*) *E, I₁*
Uite-o acolo, *în ladă*... *I₂*
- r. 26–27: Ia nu te mai preface *acum!* Cine să creadă că-ți pare rău când îți rămâne ție *patul cu tot ce-i pe el*. *E, I₁*
Ia nu te mai preface *atâta*... Cine să creadă că-ți pare rău, când îți rămâne ție *imobilul și păturile*... *I₂*
- P. 505, r. 12–15: Cine s-ar fi așteptat la așa ceva? Ne obișnuisem cu ea *în pat*, credeam că nu va muri niciodată.... *Tinerete fără bătrânețe în pat, nu se poate, așa gândeam*... (Către Perpelea.) *Poate-mi ajutați să o suim în pat, s-o pregătim* *E, I₁*
Cine s-ar fi așteptat la așa ceva... Ne obișnuisem cu ea *între noi*, credeam că nu va muri niciodată... (Către Perpelea.) *Poate m-ajutați s-o suim pe catafalc, s-o pregătim*. *I₂*
- r. 21: Dumnezeu s-o ierte. *E, I₁*
Dumnezeu s-o ierte. (*Se închină*) *I₂*

- r. 27-29: O duceau și ei destul de greu, n-ați văzut,
ajunseseră până la divort. Acum măcar au
culcușul lor, nu se mai *bagă* nimeni *între*
ei. E, I₁
O duceau și ei destul de greu, n-ați văzut?
Ajunseseră până la divort... Acum, măcar
au culcușul lor, nu se mai *anestecă*
nimeni... I₂
- P. 506, r. 21: ... Că nu *m-ar* fi trimis aiurea E, I₁
Că nu *m-or* fi trimis aiurea I₂
- P. 507, r. 2-3: Vă rog, galăgia mai mică, *nu suntem*
în gară...
Mi-s frânt de oboseală. E, I₁
Vă rog, galăgia mai mică. *Sunt obosit de*
drum... I₂
- r. 6-10: Tu de ce te-ai lăsat pe mine? Dacă știi că
mie *n-o* să-mi dea, *de bleg ce sunt, or să mă*
ducă cu vorba și până la urmă *o să primească*
altul repartiția, de ce nu te-ai ocupat de
problemă? Așa fac femeile *gospodine, se duc*
pe colo, pe dincolo... ele răzbesc mai
ușor E, I₁
Tu de ce te-ai lăsat pe mine? Dacă știi că
mie *n-or* să-mi dea, *mă duc așa* cu vorba și
până la urmă *înbață* altul repartiția, de ce
nu te-ai ocupat *tu* de problemă? Așa fac
femeile. *Umblă* pe colo, pe dincolo. Ele
răzbesc mai ușor. I₂
- r. 24: promis *mai* mult și astăzi numai ce primesc
la telefon E, I₁
promis *de* mult și astăzi numai ce primesc
un telefon. I₂
- P. 508, r. 2: Apartamentul cel mai ieftin știu... *Confort*
păispe... E, I₂
Apartamentul cel mai ieftin,
știu. I₁

- r. 17: Zici că l-ai prins pe Dumnezeu de-un picior...
și când colo e de lemn! E, I₁
Zici că l-ai prins pe Dumnezeu de-un picior...
și când colo *piciorul* e de lemn. I₂
- P. 509, r. 8-9: Mergi la piață *după* niște gunoaie și trebuie
să faci și coadă E, I₁
Mergi la piață – niște gunoaie și trebuie
să *mai* faci și coadă I₂
- P. 514, r. 15: Lumea pierde prea mult la coadă E
Lumea pierde prea mult la coadă. *Asta pot*
să le-o spun și-n fată. I
- P. 515, r. 2: Și la *urma urnei*, mai... E
Și la *urmă*, mai ... I
- P. 524, r. 19: FEMEIA BRUNETĂ E
FEMEIA ÎNALȚĂ I
r. 21: CEILALȚI E
POTOLEA I
- P. 527, r. 23: ... Știți, *l-au dat* afară, să-l bată E
... Știți *l-a luat* pe afară, să-l bată I
- P. 529, r. 16: acțiune *politică*, îi dați zor că se strică
gunoiul... E
acțiune *patriotică*, îi dați zor că se strică
gunoiul I
- P. 531, r. 1: POTOLEA E
PERPELEA I
r. 17: COPIIUL E
CAȚA I
- P. 532, r. 7: *Boababaci* E
Boabalâci I
r. 22: Nu, *nu eu* E
Nu, *eu nu* I
- P. 539, r. 26-27: ... Născut în anul cutare, ziua cutare.
Eliminând ... E
... Născut în anul cutare, *căsătorit în anul*
cutare, bătut în anul cutare, ziua cutare.
Eliminând... I

- P. 540, r. 23: Vrei, doamnă, să ne întoarcem la decimări
de masă E
Vrei, doamnă, să ne întoarcem la decimări
în masă. L
- P. 541, r. 2: Totuși, dacă stau bine și mă gândesc... E
Totuși, dacă stau să mă gândesc... L
- P. 543, r. 9: Într-o societate nu trebuie ca unora să le
fie tare. E
Într-o societate nu trebuie ca unora să le
fie moale și altora tare. L

LUPOAICA MEA

Publicată o singură dată, în 1984, în volumul Marin Sorescu, *Ieșirea prin cer*, Editura Eminescu, București, p. 223–243; este „o piesă din perioada comediei *Există nervi*” (interviu cu Marin Sorescu în *Arlechin*, nr. 11–12, trimestrul II, 1981, p. 5–6).

A fost reprezentată în 1966 pe scena Institutului de Arhitectură din București, în interpretarea formației dramatice a Institutului. Regia: Petre Pufan.

Ca majoritatea textelor dramatice soresciene, *Lupoaica mea* face parte, și ea, dintr-o „serie mică” care „se organizează... de la sine” (*Dramaturgie românească în interviuri*, 1997, p. 22), cea de a doua în suită fiind *Luptătorul pe două fronturi*, dată publicității mult mai târziu, în 1981 (fragmentar).

Plasate în același „timp istoric” și vehiculând personaje din mitologia romană sau cu rezonanță în mitologie și istorie, înrudirea este subliniată și prin precizările autorului (preambul la *Luptătorul pe două fronturi*), referitoare la cadrul de desfășurare a acțiunii: „O sală de antrenament sportiv, sau cam așa ceva. Saci de box, atârnați peste tot, ca în piesa *Lupoaica mea*.”

Din textul dramatic îmbibat cu fragmente lirice, precum în multe alte piese soresciene, 14 versuri – de la pagina 582, rândul 27, la pagina 583, rândul 10 – se regăsesc în poezia *Glaswand*, din volumul

Suflete bun la toate, 1972 (republicată în Marin Sorescu, *Opere I*, 2002, p. 459) astfel:

Primele 4 versuri, recitate, în piesă, de cor (p. 582, r. 27–30) sunt identice cu strofa I a poeziei.

Următoarele 10 versuri (p. 583, r. 1–10), cu variante, devin strofa a treia:

P. 583, r. 5:	O casă cu două lumi	<i>Lupoaica mea</i>
	Un apartament cu două lumi	<i>Glaswand</i>
r. 9:	În globul pământesc	<i>Lupoaica mea</i>
	În pământ	<i>Glaswand</i>

Strofa a II-a a poeziei nu există în piesă; o reproducem aici:

*Orice progres
Are însă și micile lui defecțiuni
De pildă,
Dacă vrei să-ți faci acum
O baie pe cinste,
Trebuie să te duci mai întâi
Pe lumea cealaltă
După săpun.*

Textul piesei *Lupoaica mea* este reprodus după volumul *Ieșirea prin cer*, 1984.

LUPTĂTORUL PE DOUĂ FRONTURI

Piesă în trei acte și cincisprezece tablouri a fost încheiată în 1981. Autorul a publicat în același an două fragmente în revistele *Convorbiri literare* și *Ramuri*, astfel:

Un preambul și *Actul III*, *Tablourile* 11–15, în *Convorbiri literare*, nr. 6, iunie 1981, p. 10–11;

Actul I, *Tablourile* 1 și 2, în *Ramuri*, nr. 9, 15 septembrie 1981, p. 8–9.

Luptătorul pe două fronturi aparține aceleiași serii „romane“ ca și *Lupoica mea* și, probabil, elaborarea textului, finalizat în 1981, a început cu mult timp în urmă, când piesa din 1966 era încă foarte prezentă în memoria autorului. Un argument în acest sens îl constituie preambulul – mai dezvoltat în varianta din *Convorbiri literare* – care preceda textul dramatic: „*O sală de antrenament sportiv, sau cam așa ceva. Saci de box, atârnați peste tot, ca în piesa Lupoica mea. Reminiscente de la alt spectacol? Ideea cu cele două lupoice, certându-se pe un singur pui de om, poate veni și ea o clipă în mintea regizorului și atunci drama aceasta s-ar părea că o continuă pe cea precedentă.*“

Încheiată după *Răceala* și *A treia teapă*, și cu un final în care acțiunea este transferată în aceeași epocă istorică, a căderii Imperiului Bizantin și a dominației lui Mahomed al II-lea, piesa a fost prezentată de autor, în aprilie 1981, la Seminarul de dramaturgie și teatrologie de la Deva, ca un segment intercalat în trilogia istorică: „... *trilogia începută cu Răceala, A treia teapă, amenință să devină tetralogie, prin intercalarea unei noi piese, Luptătorul pe două fronturi, scrisă și terminată din neputința de-a isprăvi-o pe cea de a treia – anunțată de mult, Otrăvitorii de fântâni*“ (*Vatra*, 20 aprilie 1981).

Textul integral al piesei – aflat în arhiva Marin Sorescu, într-un volum dactilografiat, datat 1981 – a fost publicat prima dată abia în 1992, în volumul Marin Sorescu, *Vărul Shakespeare și alte piese*, Editura Cartea Românească, București, p. 5–90. Desigur, aluzia din finalul piesei (Tabloul XIV – spânzurarea bătrânilor din corul bătrânilor) la ceea ce se întâmplă în societatea românească a anilor '80, când dictatura comunistă pune la cale excluderea bătrânilor „din cetate“, precum și precizările de raportare „*mereu la prezent*“ din preambul nu erau argumente pentru publicarea, nici reprezentarea piesei:

ANTRENORUL.

Tot ce e vechi trebuie să dispară...

LUPĂTORUL.

Nu înțeleg ce rău v-au făcut niște moșnegi. Erau încă lucizi, erau...

ANTRENORUL.

Singurul lor cusur: aveau memorie... Noi nu i-am spânzurat pe ei, am spânzurat memoria cetății... văzuseră prea multe, știu prea multe,

cu înaintarea în vârstă nu numai că nu se ramoliseră, așa cum au încercat să ne inducă în eroare –, ci le revenise și văzul, li se ascuțise auzul, vedeau fără ochelari și... comentau pe șleau... (p. 742, r. 10–21).

În *Convorbiri literare* însă, fragmentul apăruse întocmai.

Între textele publicate în reviste și cel al ediției, diferențele sunt, cu excepția fragmentului introductiv, nesemnificative.

VARIANTE:

Luptătorul pe două fronturi, Cartea Românească, 1992 – E,
Convorbiri literare – Cl, Ramuri – R.

P. 597, r. 2, după: <i>peste tot, ca în piesa Lupoica mea.</i>	E
urmează: <i>Reminiscente de la alt spectacol? Ideea cu cele două lupoice, certându-se pe un singur pui de om, poate veni și ea o clipă în mintea regizorului și atunci drama aceasta s-ar părea că o continuă pe cea precedentă.</i>	Cl
r. 27: și-l poate ușor imagina.	E
și-l poate ușor imagina și scenografii de azi au imaginație.	Cl
P. 600, r. 6: (protest)	E
(prosteste)	R
P. 601, r. 20: Așa câte un pumn mai dau și eu...	E
<i>Uite ce mâini tunefiate de bătaie, deși...</i>	R
Așa câte un pumn mai dau și eu...	E
P. 607, r. 20: Periferie... (nesigur) sau perifroste?... Periferie... (nesigur) sau perifrostie...	R
P. 608, r. 28: ... Al nonagenarilor... uita refrenul ... nonagenarii... uitau refrenul	E
P. 618, r	R
Frumoase nume mai au femeile din ziua de azi	E
Frumoase nume mai au femeile din vremea de azi	R

P. 622, r. 13: *Femeia asta are pe cineva în baie* ultimul vers, din cele 3 fredonate de Luptător, se regăsește în poezia *Dincolo*, publicată în *Luceafărul*, nr. 22, mai 1966, p. 4 (inclusă ulterior în volumul *Tușiți*, 1970 și în *Opere I*, p. 385).

În poezie, primele două versuri:

- Femeia *aceasta*
Are pe cineva în baie.
- P. 623, r. 29: Suntem *singuri*. E
Suntem *singurei*. R
- P. 628, r. 2-3: Vin, dar să mă antrenez nițel. Fericirea
personală. (Izbește de câteva ori în saci.
Între timp Romica s-a îmbrăcat.) E
Vin, dar să mă *mai* antrenez nițel. Fericirea
personală *la urmă*. *Întâi cauza mare și după aia*
fericirea personală. (Izbește de câteva ori în saci.
Între timp Romica s-a îmbrăcat.) R
- P. 725, r. 15: Avem și noi *scoici?* E
Avem și noi? Cl
- P. 726, r. 7, 8: ... de care să mă leg... *cu care să mă*
aleg... E
... de care să mă leg... Cl
- P. 733, r. 4: Niște *târfe!* E
Niște *curve!* Cl
- P. 736, r. 22: nu știi că după victoria pe care o știi tu
și-ai vrea s-o *comunic*i – E
nu știi că după victoria pe care o știi tu
și-ai vrea s-o *ai* Cl
- P. 738, r. 10: Tot *în* aceeași saci. Vorba *aceea*... E
Tot *din* aceeași saci. Vorba *ceea*... Cl
- P. 739, r. 27: Probleme subiective. *E în dârdora așteptării*
meciului. E
Probleme subiective. Cl
- P. 742, r. 19, 20: așa cum au încercat să ne inducă în eroare –
ci le revenise și văzul, li se ascuțise auzul, E

asa cum au încercat să ne inducă în eroare –
simulând la un moment dat un cor Gaga – ci
le revenise și văzul, li se ascuțise auzul, Cl

- P. 743, r. 17: ... nu-i așa Anaximene? Ce zici tu,
Anaximandru? E
... nu-i așa *Anonimene?* Ce zici tu,
Anonimondru? Cl
- P. 744, r. 15: Nici un cal nu se potcovește degeaba... E
text lipsă în Cl

RĂCEALA

Piesa în patru acte

Cu *Răceala*, publicată în nr. 3 din 1976 al revistei *Teatrul*, Marin Sorescu inaugurează seria dramelor istorice. Până atunci, scriitorul își impusese „marca proprie” cu trilogia existențială *Setea muntelui de sare* și comedia *Există nervi*. „Încetând a mai fi un reprezentant ortodox al absurdului... Marin Sorescu este pe cale să dea încă o nouă formulă dramaturgiei din secolul nostru, aceea a absurdului istoric”, remarca Edgar Papu, la premiera absolută a piesei pe scena Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra” din București (*Teatrul lui Marin Sorescu*, în vol. Marin Sorescu, *Răceala*, Editura Creuzet, 1994, p. 117–120).

Piesa a fost anunțată ca făcând parte dintr-o trilogie ce avea să mai cuprindă *A treia teapă* (finalizată, într-o primă variantă, la data apariției *Răcelii*) și *Otrăvitorii de fântâni*, piesă neterminată, la care autorul s-a referit în repetate rânduri: „Simtind că încep să mă crispez, am trecut la piese istorice, mutând propria dramă în crisparea unei epoci din secolul al 15-lea românesc. Căci, am uitat să vă spun, dacă Iona și Paracliserul sunt eu – ca să parafrazez cunoscuta butadă – tot eu sunt și teatrul meu istoric. Și încă nu m-am terminat, întrucât trilogia începută – *Răceala*, *A treia teapă*, *amenințată să devină tetralogie*, prin intercalarea unei noi piese I.uptătorul pe două fronturi, scrisă și terminată din neputința de-a isprăvi-o pe cea de a treia – anunțată de mult, *Otrăvitorii de fântâni*.

(Marin Sorescu, *Extemporal despre mine*, în *Vatra*, 20 aprilie 1981. Vezi și: *Cu Marin Sorescu despre tenele vitale ale teatrului*, în *România literară*, nr. 7, 13 februarie 1986, p. 4-5; Interviu luat de Val Condurache, în *Arlechin*, nr. 11-12, trimestrul II, 1981, p. 5-6.)

Editorial, *Răceala* apare mai întâi într-o ediție bilingvă, română-engleză, *Răceala - A cold*. Traducere de Stavros Deligiorgis, Editura „Junimea”, Iași, 1978, 151 p. Seria Arlechin. În ciuda traducerii, apreciată ca bună, autorul și-a exprimat unele rezerve față de această ediție care a preluat textul „ajustat” al spectacolului de la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”: „*Răceala a avut aproape un an de vizionări. La o piesă terminată de demult și la un spectacol finisat - un an de vizionări. De la o vizionare la alta se mai scoteau replici, se adăugau altele, se schimbau...*” (*Teatrul e o formă austeră a literaturii*, în volumul *Dramaturgia românească în interviuri*, p. 16). În cele din urmă (același interviu, p. 17), Marin Sorescu admite că și „*Aceasta e o variantă bună, făcută, în sfârșit, tot de mine, dar la unele presiuni și ajustări cerute - unele - și de necesitățile spectacolului*”.

În varianta prescurtată, de la „Junimea”, piesa este structurată în trei acte și șaptesprezece tablouri, astfel: Actul I: Tablourile I-V; Actul II: Tablourile VI-X; Actul III: Tablourile XI-XVII. Piesa are un scurt prolog și un personaj în plus - *Nebumul*. Lipsesc cele două *Cadâne*; *Bafiangioglu* devine *Kaftangioglu*, „*Războiul*” - *Ministrul de război*, „*Finanțele*” - *Ministrul de Finanțe*, *Doamna Stanca* - *Doamna*. Finalul piesei, și el prescurtat, creează mai multă ambiguitate asupra morții căpitanului Toma.

În 1980 piesa este publicată, împreună cu *A treia teapă*, în volumul Marin Sorescu, *Teatrul*, Editura Scrisul românesc, Craiova, 1980. De această dată este preluat textul din revista *Teatrul*, pe care autorul îl consideră „*definitiv, nefiind nici el integral*”.

Această variantă o regăsim și în volumul de teatru comentat, *Ieșirea prin cer* (Editura Eminescu, 1984, p. 304-415).

Ultima ediție anumă, cea de la Editura Creuzet, 1994, după care este reprodus și textul în ediția de față, nu publică nici ea varianta integrală a piesei, cum Sorescu spera, în 1981, s-o poată face odată.

O variantă anterioară celor din volumele menționate, aflată într-un dosar cu file dactilografiate corectate parțial de autor (Arhiva

Marin Sorescu), document consultat pentru această ediție, este, din nefericire, și ea incompletă, lipsind mai multe tablouri.

Înregistrarea în secțiunea *Variante* a fragmentelor inedite evidențiază, între altele, și unele replici ce vor fi atras, la publicare, atenția cenzurii.

Cele 47 pagini dactilo (numerotate), parțial corectate de autor, urmate de 11 pagini dactilo (nenumerate) din dosarul aflat în arhiva Marin Sorescu (document pe care îl vom numi, în continuare, *Manuscris - Ms*) fac parte din prima variantă a piesei, probabil, două redactări diferite.

Pe pagina de gardă: numele autorului și titlul piesei, *Răceala. Piesă în 5 acte* (Textul definitiv, în patru acte).

Între personaje, Vlad Țepeș, domnul Țării Românești, care apare în Actul IV, Tabloul XIV, corespunzător, în ediție, Tabloului 19 din Actul III. În ediție replicile lui Vlad Țepeș sunt atribuite lui Papuc, căpitan în oastea lui Țepeș.

Alte deosebiri mai puțin semnificative (numele personajelor, de ex.) sunt semnalate în variante.

Manuscrisul cuprinde următoarele tablouri:

Actul I, Tabloul II - devenit, în ediție, Actul I, Tabloul 3			
” Tabloul III	”	”	Tabloul 4
” Tabloul V	”	”	Tabloul 7
” Tabloul VIII	”	”	Tabloul 6

Actul III (fără specificarea tabloului), devenit, în ediție, Actul II, Tabloul 9			
Actul IV, Tabloul XII	”	Actul III, Tabloul 17	
” Tabloul XIII	”	”	Tabloul 18
” Tabloul XIV	”	”	Tabloul 19
” Tabloul XV	”	Actul IV, Tabloul 20	
” Tabloul XVI	”	”	Tabloul 21
Actul V, Tabloul XVII	”	”	Tabloul 22

Ordinea tablourilor 6 și 7 este inversată în *Ms*.

Finalul piesei fiind identic, se poate considera că această primă variantă, în cinci acte, a fost concepută în 17 tablouri, din care lipsesc 6.

Alte traduceri:

A cold (Actul I, Tabloul I și Tabloul III; Actul IV, Tabloul XX); traducere de Leon Levițchi, publicată în *Romanian Review*, nr. 5–6–7, 1982, p. 83–94.

Hidegtelek (Volumul cuprinde piesele *Răceala* și *Matca*). Traducere de Kántor Erzsébet și, respectiv, Zirculi Péter. Prefață de Zirculi Péter, Budapesta, Editura Europa, 1980.

Premiera absolută a avut loc la 3 martie 1977, pe scena Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra” din București. Regia: Dan Micu. Piesa a fost reprezentată mai mult de un deceniu, cu aceeași distribuție. În stagiunea 1979–1980, un alt spectacol la Teatrul de Stat din Sibiu. Regia: Iulian Visa. A fost, de asemenea, transmisă la Teatrul radiofonic. Regia: Dan Puican.

La premiera de la Teatrul Bulandra, a fost republicat, în *Caietul Program* al spectacolului, un text semnificativ al lui Marin Sorescu despre piesa *Răceala*, relevând, totodată, concepția autorului asupra teatrului istoric. Textul a apărut inițial în *Lucașfârul*, nr. 16, 17 aprilie 1986, p. 1, 8, cu titlul *La fața locului*. A mai fost republicat și cu titlul: *Istoria la fața locului*.

Îl redăm integral și aici:

A scrie despre o lucrare a ta este un mod de a te despărți de ea. Îmi pare rău că părăsesc o lume, explicând-o. Dar dacă istoria își are testul său, care uneori o înțelege, alteleori ba, și teatrul își are istoria sa, ce trebuie să se termine cu punct.

Două personaje apar în această „Răceală” de îngheț: Mohamed Cuceritorul și Tepeș cel Vlad. Unul se vede, invadează scena, la propriu și la figurat, celălalt este marea enigmă, o absență, care face mai mult decât orice vedenie și forfotă scenică. N-a încăput între cei trei pereți. Prin ei am vrut să scapere ideea de a merge înainte, călcând peste cadavre, și cea de stare pe loc, cu orice pret, pentru că locul pe care te afli reprezintă el însuși un promontoriu. Mohamed sau Mehmet, cum vreți să-i ziceți, vine, vine, vine, dar la fel de grăbit și pleacă, pleacă, pleacă. Tepeș rămâne

lipit de pământul și cerul vremii lui. Îl văd ca pe o grindă, la nevoie chiar căprior ori teapă susținând unul dintre momentele de boltă.

Ca autor înveți foarte multe lucruri, răsfoind cronici și hrisoave, înveți, între altele, că se pot întâmpla nedreptăți. În primele veacuri ale erei noastre au dispărut din Europa mai multe popoare, înghițite de altele și abia le-a rămas numele, ca țipătul aburind zarea, al celor supti de mlaștină. Așa stând lucrurile, putem aprecia cu o zăcănire de suflet mai puternică, îndărjirea, îndreptățirea și uitarea de sine în afara scenei, adică în multine, a celor care nu au vrut să se scufunde, au pavat mlaștina cu trupuri. Munca de salabor în istorie se numește, la zile mari, jertfă, iar în zilele de lucru a-ți face datoria.

Voevodul român are reprezentanți, la vedere, și prin ei îi ghicim intențiile și ascuțișul privirilor. Tepeș n-a fost nici nebun, nici vampir, nici un rău ostaș și strateg, din moment ce acțiunea lui deznădăjduită în ochii multora a salvat nădejdea noastră în bine și dreptate, dându-ne, într-un moment de răscruce, cuvenita curgere și continuitate.

N-au avut victorii, ci biruințe. Asta înseamnă mai mult, presupunând starea vitregă de a te apăra încontinuu. Cei care sunt în această evocare – iată că a apărut cuvântul evocare – alături de Tepeș, smulg din mâna celui mai tenut dușman al timpului, o biruință și descurajează dușmanul de a pătrunde mai adânc în Europa, moale mai încolo de Tepeș și Ștefan, ca o mânășă. Asta ca mesaj. Ca tehnică, formula tradițională mi-a surâs crispat și prea profesional, ca să zic așa, și prefer prosperitatea chiar șuie, unui lucru perfect plat. Dacă prind un halebardier în teatrul meu istoric, îl onor, mi-am zis. Și nici figuranți. Duc eu tava. Și-ntr-o timp mai schimb replicile, pentru factorul surpriză.

Teatrul zis istoric s-a constituit de prea multe ori ca o dramă a neputinței subiective, o drămulită de ins, într-o dramă mare, obiectivă. De aceea n-am apelat la ceremonialul cunoscut, la retorismul și marea reconstituire. Acțiunea e lungă, se perindă prin fața ochilor mai multe lumi, îmi venea să zic lumea asta și lumea cealaltă, dacă n-ar mai fi și-o a treia, reprezentată de Bizanțul ambulant, cea care-i vinde lui Mahomed, la tarabă, exemple de mărire și de decădere. Părerea mea e că într-un astfel de teatru, în fond popular, trebuie să existe multe, multe personaje, cu rost și fără rost (aparent), ca să ai ce tăia. Oare istoria nu procedează la fel? De multe ori cad tăiate mai ales cele cu un rost, dar

asta e treabă și răspundere de regie. Am dat drumul în piesă vorbelor contemporane, pentru că limbajul de epocă, las'că nici nu-l cunoaștem bine, s-ar fi substituit uneori eroilor și-am fi avut în față vorbe iar nu fapte. Ne-ar fi încurcat. Dacă scriam piesa atunci, aș fi gândit tot cu vorbe de azi, văzând în viitor și inventând șabloane. Nu numai vremea inhiba câteodată, ci și teatrul său. Ai faptele – acesta este un avantaj, o avere. Dar acele fapte trebuie respectate, pe ele și numai pe ele, trebuie să le lauzi și să le cânti, ori invers să le descânti, să-ți arăți neadeziunea.

Teatrul istoric prezintă avantajele și dezavantajele perspectivei. Un tablou văzut de la distanță oferă ochiului liniile hotărâte, mari, esențiale. Dar creatorul e interesat și de petele de culoare, de nuanțe, de acel verde sulf de pe gusa mugurarului. Dacă tabloul e cu păsărele, mai prozaic spus artistul e atras și de sosul subiectului. Amănuntele, fleacurile, sunt indispensabile în creație, pentru suculența lor, ca mortarul în zidărie. Tonul face muzica, e drept. Dar și mișcarea scaunelor dinaintea concertului, foitul din fossă și tusea din sală interesează un evocator. Cineva-mi spunea că l-a auzit pe Enescu scârțâind la vioară acordându-și instrumentul. Ei bine, zice, scârțâia dumnezeiește! L-am crezut. Ilustrul muzician mi s-a părut atunci și mai mare.

În teatrul istoric lupta cea mai crâncenă o dă imaginația. Nu trebuie trasă de mână, să ia înălțime și nici înfrântă, ci condusă atent de pe colină, întărită, stărnită, pusă să repete atacul și numai spre sfârșit ajutată... să piardă vitejește în fața faptului real. Triumfă adevărul. Dar triumful lui n-ar însemna nimic dacă ar repeta stereotip cronografele. Nu ne suprapunem tratatului de istorie, ci pornim de la el, ca scriitori. Trebuie să însușim umbrelor sfinte viață și pomelnicelor de pe pereți forfota praznicului de bran.

Teatrul meu e exact, dar în mers. Adică, adevărul unui punct din istorie e mișcat în direcția care-i e proprie, direcția necesității și punctul devine linie. Mehmet al II-lea duce spre Țara Românească epoca funariotă, sărind câteva etape. Așa că, dacă autorul rămâne dator căderii reale a Bizanțului, cu înfățișarea apărătorilor lui în martiriu, mi greșeste încercând să surprindă jocul de mai târziu al Fanarului. Un teatru curcubeu, aș spune, dacă se poate cumva înălța curcubeu și din sânge. Replici cu boltă, ca traiectoria ghiulelei.

E cunoscut eroismul ultimului Paleolog. „S-a împotrivit bărbătește pe locul unde zidul fusese străpuns, părăsit de tovarășii lui de luptă din Apus, ținând piept necredincioșilor până ce a fost covârșit de mulțimea lor și a murit odată cu împărăția, care i-a servit drept lintoliu.“ Așa vorbește despre el istoricul englez Steven Runciman. Si citindu-l după ce scrisesem piesa, tremuram să nu-i dea peste cap „căderea Bizanțului“. Nu, deloc! Piesa mea nu contrazice faptul, dar îl amplifică, pe baza celor ce au urmat fâșiilor de lintoliu. Ienicerii ajunși în Valahia purtau poate în trăiști manuscrise, icoane, ori, ca să forțăm și noi ceva, dacă zidurile au căzut, lespezi desprinse cu târnăcopul din pardoseala Sfintei Sofii. Prăzile, pentru ei fără valoare, dar cu putere de atracție au devenit curiozități volante și s-au împrăștiat în lumea noastră ca afișele în războaiele moderne, din avion. Iată și partea luminoasă a unui regres prin înaintare. E clar însă că niciodată românii n-au văzut prescuri în turbanele celor care veneau peste ei ca vântul și ca gândul.

Ce ne-a lipsit în vechimea vechimii au fost cronicarii. Ai noștri făceau istoria destul de bine dar pregetau ori n-aveau timp s-o scrie și s-o trimită în Apus, la cei buni de gură, care împrăștie vestile. Acolo, vestile ajungeau din sursă laudăroasă, străină și izbânzile noastre, scrijelate cu sânge, erau însușite drept ale lor. Documentul sigur și aproape unic, aparține tot lui Tepeș, scrisoarea sa saimoasă. Ce făceau scriitorii, „cronicarii și rapsozii“? De aceea trebuie cultivați și ei, săracii, că sunt buni și cei cu pana. Delăsarea e orientală. Califii aveau obiceiul de-a dărâma palatele predecesorilor, căci nu le sufereau comparația ca mijloc artistic. Sultanii turci ștergeau cu pulpana orice iscălitură, chiar și pe-a lor.

În orice formă aș fi turnat gândurile mele despre istorie, poem ori eseu ori roman, ele ar fi fost în esență aceleași.

Teatrul este cel care te stimulează cel mai mult, pentru că miști oamenii și dacă-i lansezi în nava temporală trebuie să ții permanent legătura cu ei. Ei zic că e bine, din veacul al XVI-lea, și vin spre mine; eu zic că e bine, din veacul al XX-lea și-i încurajez să-mi spună tot ce se întâmplă și notez observațiile lor, așa cum mi le spun. M-a impresionat soarta aceluia țântar rătăcit într-o navă cosmică, pe care cosmonauții au trebuit până la urmă să-l sacrifice, că-i încurca. Ca scriitor trebuie să

fi atent și la bâzâitul de orice natură. E tot document uman și tânărul, care, mai știi, poate deveni armăsar.

Port cu mine mai multe campanii nescrise.

Pentru mine istoria înseamnă o lecție, la care iau notite și, permițându-mi luxul de a avea acasă un papagal care le învață papagalicește, eu stau și încerc să leg faptele unele de altele, să le înțeleg și le văd sensul. Tot răul spre bine, așa ar trebui să se termine orice tratat de istorie românească cu acest proverb călit în războaie. Aceasta despre estetica teatrului.

Explicând ce era de explicat, să lăsăm și spectacolului partea lui de mister, autorului dreptul de a se muta cu cortul în veacul al cincisprezecelea și de a relata, de la fața locului și fața timpului, niște lucruri pe care parcă le-ați mai auzit. Ie-ați mai auzit și nu le-ați auzit.

VARIANTE:

Răceala, Editura Creuzet, 1994 – E; Răceala, dactilogramă cu corecturi manuscrise – Ms.

	Actul I	
P. 776, r. 1:	Tabloul 3	E
	Tabloul II	Ms
	r. 6, în continuare, în Ms:	
	<i>Problema drumurilor s-a pus întotdeauna pentru cei care vor să vină prea repede.</i>	
r. 11:	Metafora nu-i tocmai nouă	E
	Metafora nu-i chiar așa de nouă	Ms
P. 777, r. 10:	(vesel)	E
	(râzând)	Ms
r. 19:	merge unsă	E
	merge fără să scârțâie	Ms
r. 23–24:	nu e chiar Constantin Paleologul	E
	nu e chiar Împăratul Constantin Paleologul	Ms
r. 28:	Au și ei rolul lor... misiunea lor.	E
	Au și ei rolul lor... misiunea lor istorică	Ms

P. 778, r. 2:	De nouă ani de când e captiv	E
	De nouă ani de când e <i>captivul Măriei Tale</i>	Ms
r. 4:	în sensul larg al <i>logosului</i>	E
	în sensul larg al <i>cuvântului</i>	Ms
r. 11:	(Îngrijorat)	E
	(Râde)	Ms
r. 20:	Să nu se supere Luminăția ta, dar această ultimă producție...	E
	<i>Autorul nu crede ce spune. Vă plac falsurile... mistificările... care să alimenteze un imens orgoliu. În sinea lui autorul se închipuie mai presus de Allah. Și pe drept cuvânt, pentru că-i dă mâna. Dar când se apucă să scrie, nu are curajul să spună asta pe sleau. Atunci începe literatura, făcătura... care îmi face greață. Să nu se supere Luminăția Sa, dar această ultimă producție</i>	Ms
r. 27:	Tot mediocră!	E
	Tot mediocră o să fie	Ms
P. 779, r. 4, în continuare, în Ms:		
	<i>Știi că mulți sunt de părere că am geniu... se șoptește asta, se spune și-n gura mare... Să nu-l fi pierdut peste noapte?</i>	
r. 9:	, doar din cauză că-s cine îi?	E
	, doar din cauză că sunt... cine sunt?	Ms
r. 11:	Vorbiți poeticește. Sună ca sunătoarea sau pojarănița.	E
	<i>Dacă ridicăți tonul n-o să mai pot face o critică obiectivă... Tot ce poate fi mai nociv pentru o literatură e încercarea de intimidare a criticii.</i>	Ms
r. 19:	Vă trebuie un cititor ca mine...	E
	Vă trebuie un cititor avizat...	Ms

- r. 22: – *Nu vă puteți lipsi de un critic, capabil să discearnă*, care să *E*
– *aveți nevoie de acel critic care să Ms*
- r. 29–30: *Vesti bune. Dunărea e la o aruncătură de băț. Aerul miroase a șalău, a niseturu. E*
Veștile sunt bune. Ne apropiem de Dunăre. Ms
- P. 780, r. 5: *beizadea Radu. Speră un peșces și mai gras. E*
beizadea Radu care speră o pradă și mai bogată. Ms
- r. 6, 7: text, lipsă în *Ms*
- r. 15: am dat *hotărâri E*
am dat *un drept Ms*
- r. 18: A doua zi după *ce-am luat puterea E*
A doua zi după *ce m-am urcat pe tron Ms*
- r. 21, 22: Replică – lipsă în *Ms*
- P. 781, r. 16: de la o vreme se pripește. Nu reface, nu meditează *E*
de la o vreme se pripește. *Dă rasol, cum se spune în critică. Nu reface, nu meditează Ms*
- r. 28: Nu schimb *o iotă! E*
Nu schimb *nimic! Ms*
- r. 29: *am fost inspirat. Atunci nu pot da greș. E*
am simțit acea stare de inspirație care nu poate da greș... Ms
- r. 31: stare *privilegiată E*
stare *binecuvântată Ms*
- P. 782, r. 1: *mă cercetează mai rar... E*
o simt din ce în ce mai rar... Ms
- r. 2: *S-ar putea să ai dreptate... Ca și în spiritism, ai nevoie de o ființă care să te pună în stare de... superexcitare, să te facă mediu... Ms*
- r. 5: *Crimă literară... E*
Crimă literară prin care să treacă dumnezeirea... Ms

- r. 8–11: A fost o vreme când mă *inspirau* femeile. *Dar mi-a trecut. Mi-au trecut și Ms*
femeile. *Ms*
- r. 14: text, lipsă în *Ms*
- r. 16–18: variantă în *Ms*:
Putoarea asta de femeie e singura creatoare de artă. Unii sunt în stare să moară pentru o femeie, alții să-i compună sonete.
- r. 28–29: variantă în *Ms*:
Fără a avea absolut nici o legătură amoroasă... O frumoasă mardonă e zărită într-o biserică, învăluită în șapte văluri. Poetul se îndrăgosteste sau i se pare lui că s-a îndrăgostit de ea și toată viața o urmărește de la distanță, cu sonete înfocate... Găseș apucătura asta imorală.
- P. 783, r. 4–6: variantă în *Ms*:
Se cântă femeia în general... Ființa care nu poate fi cunoscută, mă rog... Ca simbol merge. De când a apărut praful de pușcă soarta artei e într-un fel pecetluită.
- P. 783, r. 10–11: variantă în *Ms*:
Puterea mare zdruncină estetică. Cu un timp poți nimici într-o clipită tot ce-au creat mai bun artiștii timp de sute de ani. După cum Maria sa ar putea dispune să fie umpluți cu paie toți ceilalți poeți din Imperiul turcesc... pe motiv că s-ar putea ca printre ei să fie cineva care să scrie mai bine... Prea mult exploziv în mâna unui singur om, mde!... Deocandată Luminăția sa încă mai suportă critica literară. Dar ce se va întâmpla în ziua când i se va părea că orice altă idee estetică e dăunătoare Imperiului otoman?... Să vă spun drept, n-aș dori să apuc clipa aceea fumeșă.
- r. 23: *Să fie oare declinul criticii? E*
Să fi-nceput declinul criticii literare? Ms

- P. 784, r. 5-7: *Numai cu el pot să discut despre artă.* Ms
 r. 12-13: Oamenii în stare să-și riște scâfărlia sunt
 destul de rari... E
 Oamenii *ăștia*, în stare să-și riște scâfărlia
 pentru niște *părerii artistice*, sunt destul de
 rari... Ms
 r. 16-17: Și iată cine *te contrazice cu încăpătânare*
 la fiecare vers. E
 Și iată cine *vine să mă contrazică* la fiecare
 vers. Ms
 r. 20-23, în Ms:

RADU
 (râzând)

S-o schingiuie. În privința asta are idei originale.

MAHOMED

Nu, cică există o oarecare libertate de expresie.

RADU
 (cu patimă)

Și descântecetele sunt controlate.

MAHOMED

Cine le controlează?

RADU

Țepeș, cu mâna lui.

P. 785, r. 19-21, în Ms:

MAHOMED

*Nu ești tu Radu cel Frumos, după care suspină toate cadănele? Ba
 chiar unii bărbați?*

RADU
 (încurcat)

Nu înțeleg...

MAHOMED

(Îi întinde o oglinjoară)

Ia privește-te. Ești chipeș.

RADU

Nu-l cunoașteți pe fratele meu...

MOHAMED

*Cică el e mai chipeș sub înfățișare de strigoi... (Râde.) Dar te între-
 basem ceva: Ai iubit vreodată și pe altcineva în afară de patria și de po-
 porul tău... pe care-l iubim cu toții, că de-aia ne-am pus în mișcare,
 să-l scăpăm de sub robie... (râzând) românească... Ai mai fi în stare să
 iubesti și pe altcineva?*

RADU

(Se scoală și începe să se plimbe agitat)

Întotdeauna v-am purtat un mare respect...

MAHOMED

(Îi întinde un sul de hârtie)

Era pentru tine.

- P. 783, r. 26-27: *rodul unui suflet cuprins de flăcări...* E
 text, lipsă în Ms
 P. 786, r. 4: *Mă simt mic în prezența duminică* E
Mă simt mic în prezența ta. Ms
 r. 13: *ne aflăm împreună de câteva minute* E
Suntem împreună doar de câteva minute Ms
 r. 16: *Broboane de sudoare vă încoronează*
fruntea E
Vă trece transpirația Ms
 r. 19: *îngrozitor, slugilor, mai lin!* E
groaznic. Locotenent mai lin! Ms
 r. 24: *Dar ce s-o fi mișcând așa de încet?* E
Dar ce s-o fi mișcând și ăla așa de încet? Ms
 P. 787, r. 1: *Tabloul 4* E
Tabloul 3 Ms

- r. 29: , poți *pleca*. E
, poți *se pleci*, Ms
- P. 788, r. 5-7: ... dar simțeam nevoia unei discuții *cu un intelectual de-al nostru*. Știi să visăm *cu ochii deschiși* pe limba părinților noștri. Ms
- r. 15: de când mi-am părăsit țara sunt un *nemernic*... E
de când mi-am părăsit țara sunt un *câcat*... Ms
- r. 19: Nu c-aș fi avut ceva împotriva, E
Nu c-aș fi avut ceva împotriva *țării*, Ms
- r. 29: Tac *chitic*, Tac *mâlc* E
Tac. Ms
- P. 789, r. 6: Și așa a fost. E
Și așa a fost. *Rău în Apus, Rău și în Turcia*... Ms
- r. 12-13: Până mi-au venit actele. *Că așa procedează cu toți*; te țin *într-un fel de tarc*, până te verifică... (Amar) *De verificări am plecat, peste verificări am dat. Dar ale noastre sunt nimic pe lângă ale lor. Ferească Dumnezeu să te verifice străinul. Dormeam toată ceata într-o baracă.* Ms
- P. 790, r. 8: Atunci bine ți-a zis Iordan ăla: *esti un vântură-lume*... E
Atunci bine ți-a zis Ioradn ăla: „*mai degrabă setea de aventură*“... Ms
- r. 24-25, în Ms:
unii au crezut că el m-a învățat să fug.
Trebuia să scriu clar, dar mi-a fost teamă să nu-i cășunez vreun rău....

RADU

Nu cred, de la o scrisoare...

PÂNZARU
(bucuros)

Doamne, ce bine...

- P. 791, r. 5: *de pe la mieznoapte*... E
norvegienii Ms
- r. 6: să le suporte *năravurile*. E
să le suporte *morala*. Ms
- r. 7: ... erai obligat *să vezi de* muierile lor... E
... erai obligat *să te culci cu* muierile lor... Ms
- r. 8: , la o jumătate *de coniac* E.
la o jumătate *de oră* Ms
- r. 28: ... Se mutase la *muieri, că țin câte trei-patru*, E
... Se mutase la *nevastă*, E
- r. 30: E bine să te duci acasă. Să nu te ferești E
E bine că te duci acasă. *Esti oficial?* Să nu te ferești. Ms
- P. 792, r. 2: , i-aș scrie o scrisoare *de căinare* și m-aș întoarce E
, i-aș scrie o scrisoare și m-aș întoarce Ms

P. 792, între r. 5 și r. 6, în Ms:

PÂNZARU
(speriat)

Căiți?

RADU

Căiți.

PÂNZARU

Atunci parcă *aș mai sta pe aici*. (Pauză) *Dar mi-e greu singur*.

RADU

Faci ce vrei...

PÂNZARU

De întors tot mă-ntorc, dar mai târziu. Să se mai înmoaie gerul, am auzit că e și cam frig.

RADU
(râzând)

Ai dreptate: și tras în teapă și tremurând de frig...

- P. 792, r.10: Nu te mai cunosc. Ca *nordicele* alea... E
Nu te mai cunosc. Ca *norvegienele* Ms
- P. 793, r. 5-6: Eu sunt foarte sensibil. Să nu mă atingi la *slobozenie*, că țiș... E
Eu sunt foarte sensibil la *libertate*. Să nu mă atingi la *libertate* că țiș. Ms
- r. 28: Țștia unde *se-ndeamnă așa?* E
Țștia unde *merg?* Ms
- P. 794, r. 26: , că ce-o să zică lumea? „De doi ani de când muncesc la fierăria *ăia*, le trimit tot ce căștig... E
, ce ce-o să zică lumea? *Momeli*. Le tot trimit pachete, bani. De doi ani le trimit tot ce căștig. Ms
- P. 795, r. 6, în continuare, în Ms:
Că vād că-mi faci pe patriotul?
- r. 25: Du-te! E
Te rog să pleci. Ms
- P. 802, r. 13: Tabloul 6 E
Tabloul VIII Ms
- P. 802, r. 15-21, variantă în Ms:

RADU

Sunt exemple ilustre de frați care nu s-au înțeles. E și un proverb: frate, frate, dar brânza e pe bani. Oile muntenestii fuc o brânză foarte bună, dar Țepeș e un căine... De aici alt proverb: brânză bună în burduf de căine... O să-i spargem noi burdihanul, pentru că... s-a creat

*precedentul... Parcă marele Mircea, nu s-a dușmănit cu fratele lui?...
Ba chiar, deși ... dovezi sigure nu există...*

- r. 25: Chiar dacă fac mânere, tot *paloș* iese! E
Chiar dacă fac mânere, tot *sabie* iese! Ms
- P. 803, r. 7: S-o cârmim spre Viena. Adică, nu s-o ocupăm. E
Să ocupăm Viena. Adică nu, s-o ocupăm noi. Ms
- r. 8-9: ... Cât ne-ar costa! ... Să-l trimitem pe Sultan. E
... numai chiria cât ne-ar costa!... dar să-l trimitem pe Sultan la Viena. Ms
- r. 11: text, lipsă în Ms
- r. 12: aș vrea să mai vād o dată *Leopoldgasse*... E
aș vrea să mai vād o dată *Viena*... Ms
- r. 22: *Uite unde-l duce capul!* E
Ai umor. Ms
- r. 24: Ce palate! Să mai apuc să le iau o dată *seana*. E
Vorbesc serios... Ce palate *au ăia!* Aș vrea să le mai iau o dată *sama*. Ms
- r. 29: Vii? *Haide*... E
Vii cu mine? Ms
- P. 804, r. 7: Facem târgul!... Dă-mi Viena, na-ti... E
Facem târgul ... Îmi dai Viena, ți dau... Ms
- r. 9: ... E de pomană... E
... e gratis ... Ms
- r. 12: Mă reped să-mi iau boarfele, *calabalăcul* și vin cu dumneavoastră. E
Mă duc să-mi iau boarfele și vin cu dumneavoastră. Ms
- r. 14: Chiar mă duc să tăinuiesc cu Sultanul... E
Chiar acum o să vorbesc cu Sultanul... Ms
- r. 16: Vin acușica... și v-arăt eu cu mâna... E
Vin acușica. Ms
- r. 20-23: text, lipsă în Ms

- P. 805, r. 7-8: text, lipsă în Ms
 r. 10: Tabloul 7 E
 Tabloul V Ms
 r. 11: În cușca lor, prizonierii greci au gânduri mari E
 În cușca lor, prizonierii actorii despică firul în patru. Ms
 r. 15: FINANȚELE E
 STRATOS Ms
 r. 18: Aia e! Ms
 r. 22: FINANȚELE E
 STRATOS Ms
- P. 806, r. 2-3: Vă situați pe o poziție carughioasă. Răsturnarea nu se poate face decât punând umărul la loitră E
 Vă situați pe o poziție absurdă și ridicolă. Răsturnarea căruței nu se poate face decât punând umărul. Ms
 r. 8: Dar cum s-o numim? E
 Dar cum să-i spunem? Ms
 r. 10: Pe șleau. Imperiu E
 Pe șleau: imperiu turcesc, Ms
 r. 11: , noi o rupem primii cu aluzia și vorbim E
 , noi radem aluzia, o desființăm și vorbim Ms
 r. 13: FINANȚELE E
 STRATOS Ms
 r. 19: ... și trunchiul și membrele... E
 Și nu numai capul ... Ms
 r. 22: FINANȚELE E
 STRATOS Ms
 r. 23-26: Nu mai vorbesc de faptul că n-avem arme albe..., ca să nu mai vorbesc de arme de foc...
 Dar n-avem măcar cuțite, junghiere... Ms

- P. 807. r. 2-3: Eu la bucătărie trebuie să tai cu dinții... cu unghiile... Mai mult sfâșai... Nu se gălesc cuțite... Ms
 r. 7: Și n-ai nici ce să măcelărești... chiar de-ar fi cuțite... E
 Dar nici carne... n-ai ce să tai... Ms
 r. 10: FINANȚELE E
 STRATOS Ms
 r. 12: , într-o gheretă, E
 , într-o cușcă, Ms
 r. 16-18: Nici turcii la început n-au fost mai mulți... Eu cred că dacă vrem să-i butem, trebuie mai întâi să ne cunoaștem bine dușmanul. Să vedem cine sunt turcii. Ms
 r. 25: FINANȚELE E
 STRATOS Ms
- P. 808, r. 1-3: text, lipsă în Ms
 r. 6: FINANȚELE E
 STRATOS Ms
 r. 7: De ce-am decăzut în halul acesta și-am ajuns de ne bate vântul? E
 De ce-am căzut noi și-am ajuns de ne flutură vântul? Ms
 r. 10: Elinii se moleșiseră. E
 Grecii se moleșiseră Ms
 r. 14: Islamul i-a hipnotizat parcă de la distanță, puțin câte puțin. E
 Turcii i-au cucerit pe neobservate, puțin câte puțin. Ms
 r. 20: FINANȚELE E
 STRATOS Ms
 r. 21: Cine sunt ăștia? E
 Cine sunt turcii? Ms
 r. 26: Cine să pornească răzmerița? E
 Cine să pornească răscoala? Ms
- P. 809, r. 13: Din sânul propriilor mitocoseli... E
 Din sânul propriilor contradicții... Ms

- r. 17-20: *Și noi doar să descoperim aceste puncte slabe și să le speculăm în folosul creștinilor... Să încurajăm aluzia...* Ms
- r. 24-26: text, lipsă în Ms
- P. 810, r. 17: *Și-a trebuit să mai treacă vreo cincisprezece veacuri,* E
 ... și-a trebuit să mai treacă 12 veacuri, Ms
- r. 22: *Au pornit din Asia c-o ceată mică, atâtica, de războinici* E
Au pornit din Asia cu o ceată de războinici. Ms
- r. 25: *Puseseră un picior în Europa? Puseseră. Turcii au pus un picior în Europa.* Ms
- P. 811, r. 6-7: *..., de neînțelegerile dintre principii creștini* E
 , de neînțelegerile dintre *printii sârbi* Ms
- r. 8: *Acum Valahia a rămas descoperită... Acum Valahia a rămas descoperită în fâța puhoiului.* Ms
- r. 10: *, că mi-ai făcut capul calendar solar* E
 , că mi-ai făcut capul calendar Ms
- r. 24: *Să acționăm... și la prima ocazie...* E
Să acționăm... și la prima repetiție Ms
- P. 812, r. 6: *N-am timp să-i ascult, cât mi-ar plăcea mie...* E
Din păcate n-am timp să-i ascult atât cât mi-ar plăcea mie... Ms
- r. 7-14: text, lipsă în Ms
- r. 19: *Lașilor! Neisprăviților! Fanfaronior! Așa se întinde mâna?* E
Eu aș începe răscoala și mâine dacă mi s-ar oferi condiții... Ms
- P. 824, r. 18-20: text, lipsă în Ms
- P. 825, r. 1-4: lipsă în Ms
- r. 12: *Depinde...* E
Depinde... la ce te gândești. Ms

- r. 16: *Ce părere ai de tulburările astea din ...?* E
Ce zici de tulburările din Asia Mică? Ms
- P. 826, r. 11: *Noul nostru staroste de lucrări...* E
Noul nostru paznic de birou... Ms
- r. 16: *Taci... săracul...* E
Taci... Acum îl ung, săracul... Ms
- P. 826, după r. 16, în Ms:

O CADÂNĂ

Aoleu... Îl castrează...

- r. 23: *Și-a pus ochii pe el...* E
Și-a pus sultanul ochii pe el Ms

P. 827, după r. 4, în Ms:

O CADÂNĂ

Și cântă prea subțire... (Răde.)

P. 827, r. 13-14, varianta în Ms:

S-a certat ieri cu Pașa din Vidin care i-a zis că... și uite... Are mare influență asupra Sultanului.

- r. 20-21: *, mai taie dintr-un pașă.* E
, mai castrează un pașă. Ms

P. 828, r. 5, în Ms, în continuare:

Li se dezvoltă înclinația spre metaforă, labărtăți. Și nenorocitul cere îngăduința să-și taie singur și ce-a mai rămas...

CADÂNĂ

Adică li se dezvoltă simțul autocenzurii.

P. 828, după r. 17, fragment inedit în Ms:

IZABELA

În cânt subțire. Sultanul voia la un moment dat să se castreze el însuși, când unul din favoriții lui, Pașa Hasan, a refuzat să se căsătorească cu el...

ALTĂ CADÂNĂ

(Uimită.) *Cum? Să se căsătorească doi bărbați?*

Așa, de plăcere... Asta ar fi fost plăcerea sultanului, pe lângă harem, pe lângă celelalte neveste să fie căsătorit legal și cu un pașă.

(Indignată.) *Eu să fi fost nevasta lui... Făceam un tărăboi.*

IZABELA

Toată ceremonia a fost pregătită... Armata a fost strânsă... generalii și ofițeri în costume de gală... În bătaia tobelor iată că apare sultanul cu pașa de mână... Acesta purtând un vâl de mireasă... Urina numai ca în fața tuturor emoționat, pașa să consimță, adică să zică banalul da...

CADÂNĂ

Si?

IZABELA

Când fața bisericască l-a întrebat dacă de bunăvoie și nesilit de nimeni consimțe să se căsătorească cu sultanul... Acesta a zis...

ALTĂ CADÂNĂ

Ce?

IZABELA

Nu... A zis că nu...

CADÂNĂ

Dar îl durea gura să zică da?

IZABELA

Atunci pe sultan l-a trecut nădușeala... l-a pus pe prelat să-l mai întrebe o dată... Dar pașa a zis tot Ba...

ALTĂ CADÂNĂ

l-a luat pe Nu în brate... (Râde.)

IZABELA

Scena e penibilă... Ce înseamnă și amorul, dragă... Voi sunteți mai crude. Prin ce chestii penibile trebuie să treci...

O CADÂNĂ

Și cum s-a terminat toată povestea?

IZABELA

Cum să se termine? Pașa a fost trimis la închisoarea Celor Șapte Turnuri.

ALTĂ CADÂNĂ

... Celor Șapte Turnuri, cum i se spune-n popor.

IZABELA

... iar sultanul a dat ordin ca toți generalii care au fost de față la ceremonie și au îndrăznit să zâmbească, să fie castrați... A promis c-o să se castreze și el mai la urmă ca să scape de rușine... De rușinea aia. Dar se vede c-a uitat...

P. 830, r. 4-5: „Zurbațiilor! Nu vedeți ce icoană bizantină stilizată?” E.

„Idioților, nu vedeți ce față frumoasă?” Ms

r. 6: , deși păgân, el crede în stilizare! E.

, deși păgân, el crede în frumusețe! Ms

P. 831, după r. 2, în Ms:

ALTĂ CADÂNĂ

Deci nu-i bine să te pui în bețe cu Radu...

IZABELA

A, nu...

ALTĂ CADÂNĂ

Pe el nu l-o fi cerut în căsătorie? (Râsete.)

IZABELA

Radu a cerut în schimb Țara Românească. Și, uite, ne pregătim să i-o dăm... pe tavă. Să știți, păpușelelor, c-o să trebuiască să luptăm ca niște zmeoaice.

P. 831, r. 19-26: text, lipsă în Ms

P. 832, r. 2, în Ms:

Ești nebună? Abia te-ai învățat cu niște moravuri ușoare.

r. 19, în continuare, în Ms:

Ferice de cele care-au pierdut Bizanțul mai înainte.

P. 833, r. 22: Da, dar numai *cu capul pe umeri?* E
Da, dar numai... *de fornă?* Ms

P. 872, r. 24: Tabloul 17 E
Tabloul XII [Actul IV] Ms

De la p. 872, r. 24 la p. 881, r. 20 variantă în Ms:

ACTUL IV [III]

TABLOUL XII [XVII]

Armata turcească a trecut Dunărea.

UN SOLDAT TURC

Unde e cetatea? Ni s-a spus c-ar fi o cetate pe aici, cu ziduri grozave numai bune de dărânat! De atâta timp târâm după noi această namilă de tun, cel mai mare tun din lume, care a mușcat din turnurile Bizanțului. O sută de perechi de boi trag mormanul de fontă, ajutați de câte 500 de ostași zdraveni cu părghii de-o parte și de alta. Ghiuleaua e cât bunița, bubuitura se aude peste mare. Unde lovește face o gaură să-ngropi o casă. Dar unde e cetatea? Ni s-a uscat cerul gurii de sete. Mâncăm praf. Fântânile sunt otrăvite. Mor soldații prin șanturi de așteptare... Unde-o fi cetatea lui Țepeș?

VOCI

Se văd niște ziduri în zare... Ia lungiti-vă gâturile? Vedeti? Pregătiți tunul. Iată cetatea.

ALTE VOCI

E Fata Morgana, prostilor... ce să caute niște ziduri în cer. E Fata Morgana...

MAHOMED

(Intră furios)

Hei, ce vă zgâniți... Ați ajuns la locul bătăliei... Luați poziția de atac...

UN SOLDAT

E Fata Morgana, Luminăția ta...

MAHOMED

(Furios)

Trageți cu tunul în Fata Morgana! Trebuie cucerită mai întâi această cetate din cer a lui Țepeș.

UN SOLDAT

(Comandă)

Pregătiți tunul. Foc! (Se aude o bubuitură teribilă. După ce se termină ecoul.) Sultanul ne-a îngăduit să tragem în Fata Morgana. De atâta timp încercăm să dărânam Fata Morgana de pe cerul Bărăganului. Pregătiți tunul. Foc! (Bubuituri.)

MAHOMED

Ne batem, cu nălucile... Când vom termina toate nălucile vii, vom da și de oameni buni de făcut năluci. Devastăm, radem totul de la o margine. Avem o misiune istorică.

RADU

(Apare din dreapta)

De câte ori aud tunul, îmi pun degetele în ureche... Ați băgat spaima și-n ciori. Si-au luat cuiburile-n ghiare și-au plecat spre țările calde. (Râde.)

MAHOMED

Nunai Țepeș rămâne surd...? Nu ne trebuie nici tun, nici nimic... Un pâlce de spahii îl dădeau gata într-un ceas... În loc de cetăți - năluci, în loc de creneluri, mușuroaie de furnici. În loc de oșteni, iepuri și popândăi. Și mergem, tot mergem...

RADU

Bine că nu înapoi.

MAHOMED

Iar câmpia asta, zici, a fost fund de mare?

RADU

Așa se spune...

MAHOMED

(Scârbit)

Nu-mi plac fundurile de mare. S-ar părea că de aceea și voiți să le cucerii. (Pe alt ton.) M-a apucat o melancolie... și nu știu de ce?

MAHOMED

De atâta timp călătorim... de atâta timp tu îmi spui povești despre locurile pe unde trecem... Și asta e tot. Am schimbat câteva perechi de cai... Schimbarea domnului văd că-ntârzie.

RADU

Să nu fie Luminăția ta mai nerăbdător decât mine. Uitați-vă la vulturii aceia de pe cer.

MAHOMED

(Râzând)

Ciorile s-au prefăcut în vulturi?

RADU

Or fi simțit apropierea bătăliei... Și, vedeți, cerul (Avântat) Ce albastru e cerul pe la noi!

MAHOMED

Alah se va simți foarte bine într-un cer atât de albastru.

RADU

(Cu intonație)

Și Mahomed?

MAHOMED

Mahomed e trimisul lui aici pe pământ.

RADU

Pe pământ, poate, dar nu aici.

MAHOMED

Nici nu te-ai văzut uns și-ai început să ai replică.

RADU

Asta numai spre a nu lăncezi discuția.

MAHOMED

Parcă văd c-o să faci și tu ca Tepeș...

RADU

(Jignit)

Măria ta ...

- P. 881, r. 24: sătenii băjeniti. E
 sătenii care au fugit Ms
 r. 26: Ce-i mogâldeata aia? E
 Și un om. Ms
 r. 28: Desteptii și proștii în vremuri proaste... E
 Desteptii și proștii în vremuri grele...
 Ia să-l descoasem... Ms
 P. 882, r. 3: Nu vă depărtați singur de grosul oastei. E
 Nu trebuie să vă îndepărtați singur de Ms
 armată. E
 r. 10: Repede un pâlc de ostași... E
 Locotenente, repezi un pâlc de ostași... Ms
 P. 882, după r. 23, o replică în Ms:

LOCOTENENTUL.

Tot felul de capcane... Văcarul era de formă...

- P. 883, r. 5: Vite cumsecade. E
 Vite amestecate. Ms
 r. 19: Ce vite, dacă erau burdușite cu haiduci? E
 Ce vite, dacă erau burdușite cu ostași? Ms
 r. 21: și le-au mâncat pe dinăuntru. E
 text, lipsă în Ms
 P. 884, r. 4: Cine ne pându din cai? E
 Cine era în cai? Ms
 P. 886, r. 3: , că drumurile noastre sunt cu primejdie. E
 , că locurile noastre sunt cu primejdie Ms
 P. 886, r. 23—p. 887, r. 16: text, lipsă în Ms
 P. 887, r. 18: Tabloul 18 E
 Tabloul XIII. Ms

- P. 887, r. 24: Doamna Stanca *E*
Doamna *Ms*
- P. 893, r. 14: Dar și răzbelul are socotelile lui. *E*
Nu-i plăcea rezistența pasivă... Dar și
răzbelul are socotelile lui. *Ms*
- P. 895, r. 21: Tabloul 19 *E*
Tabloul XIV *Ms*
- r. 22: *Papuc* cu un pâlc de ostași, *E*
Țepes cu un pâlc de ostași *Ms*
- r. 24: *PAPUC* *E*
ȚEPES *Ms*
- r. 26: *Ordin de la Măria Sa* să se pustiască... *E*
Am dat ordin să se pustiască... *Ms*
- P. 896, r. 4, 7, 15, 19, 25: *PAPUC* *E*
ȚEPES, *Ms*
- În continuare, în *Ms*: *ȚEPES* / *PAPUC*
- r. 9: ... *Porunca* era *E*
... *Ordinul* era *Ms*
- r. 18: *Nuuu!* *E*
Nu, Măria Ta *Ms*
- P. 897, r. 16: *Nimenea...* *E*
Nimeni... *Ordinele Măriei Tale* se execută
întocmai de toată populația. *Ms*
- r. 30: Un oștean în primul, doi în al doilea *E*
: *trei în primul.*
UN OȘTEAN
Doi în al doilea... *Ms*
- P. 898, r. 4, 5: *PAPUC*
Izbiți pe întuneric!
... Tu, *Ioane*, ți-ai scos ceara? *E*
ȚEPES
Atațați pe întuneric!
... Tu, *Stane*, ți-ai scos ceara? *Ms*
- r. , 6, 7: *ION*
Scos. *E*

- STAN*
Scos, Măria Ta. *Ms*
- P. 900, r. 1, 2: *PAPUC*
În timpul asta, *Măria sa* și cu mine o să
ne facem cale spre cortul sultanului. *E*
ȚEPES
În timpul asta, *eu o să-mi fac* cale spre
cortul sultanului. *Ms*
- r. 7-8: Am auzit că nu prea visează frumos de
la o vreme și o să-i explicăm de ce. *E*
Am auzit că nu prea visează frumos de
la o vreme și *vreau să-i explic* de ce. *Ms*
- r. 16-18, în *Ms*:
ȚEPES
Mama ei de... codoașă!
UN OȘTEAN
Până la tabără avem câteva ceasuri bune.
ȚEPES
O să ajungem acolo la timp. (Către Neagoe) *Ce fac ei pe la ora asta?*
- P. 901, r. 9: nu căscați gura, că nu merită. *E apă de*
ploaie. Altfel a căzut Bizanțul. *E*
nu căscați gura, că nu merită. *E o piesă*
istorică, apă de ploaie. Altfel a căzut
Bizanțul. *Ms*
- P. 901, r. 15-16: Să mai întârziem o țără... poate se
termină înainte. *E*
Am văzut piesa de vreo trei ori... Să mai
întârziem o țără... Poate se termină
înainte... *Ms*
- P. 902, r. 7, 8: NEAGOE
Dacă-lucid ăia pe *Măria sa*, se duce dracului
toată șandramaua. *E*

- NEAGOE
Dac-o să văucidă, Măria Voastră, se duce
 dracului toată șandramaua. *Ms*
- r. 9, 10: PAPUC
 Nu moare el! Nici o grijă. Prea are multă
 treabă... *E*
- TEPEȘ
Nu mor..., nici o grijă. Prea am multă
 treabă... *Ms*
- r. 15-19: TEPEȘ
 Bravo... ne întâlnim cu toții în fața cortului
 sultanului... O să mă recunoașteți de departe
 c-o să fiu cu capul sultanului în mână și voi
 țipa turcește: „Ce jale! Ce jale!“ Mă voi jeli și
 voi smulge părul din cap. Din capul lui
 Mahomed. *Ms*
- r. 22, 23: UN OȘTEAN
 Oastea lui *Tepeș*. *E*
- UN OȘTEAN
 Oastea lui *Papuc*. *Ms*
- r. 25: De trei zile, *Vodă* e pe drum... *E*
 De trei zile e pe drum... *Ms*
- r. 26: S-a apropiat *neobservat*... Sultanul *il știe*
 departe... *E*
 S-a apropiat *neobservată*... Sultanul *o știe*
 de departe. *Ms*
- P. 903, r. 1-2: PAPUC
Toma atacă dinspre pădure. *E*
 TEPEȘ
Papuc atacă dinspre pădure *Ms*
- r. 4: ... Totul e să vină oastea la timp. *E*
 ... Totul e să vină oastea lui *Papuc* la
 timp. *Ms*
- P. 903, r. 10-11: Din moment ce tot *te* omoară, ce-ți mai
 pasă dacă sunt ai noștri sau ai lor? *E*

- Din moment ce tot *se* omoară, ce-ți mai
 pasă dacă sunt ai noștri sau ai lor.
- UN OȘTEAN
 Dar patriotismul tău unde e? *Ms*
- r. 15: ... iei legătura cu *Coman*. *E*
 iei legătura cu *Papuc* *Ms*
- P. 904, r. 5: Dacă-l *înhăța Vodă* în alte condiții, *E*
 Dacă-l *prindeam* în alte condiții, *Ms*
- r. 20: (... *Papuc* cu ai săi părăsesc scena...) *E*
 (... *Tepeș* cu ai săi părăsesc scena...) *Ms*
- r. 28: *Fac ei ce fac și-și găesc drum* pe la
 prieteni. *E*
Domnul face ce face și-și găsește drum
 pe la prieteni. *Ms*
- P. 905, r. 14: *De treabă ostașul*... din sat. Al Ieliții. *E*
Ne-a cunoscut. E de-aici din sat, al Ieliții. *Ms*
- r. 16: ... *Poruncă de la Tepeș*. *E*
 ... *Tepeș nu glumește*. *Ms*
- P. 907, r. 1, 2: Actul IV
 Tabloul 20 *E*
 Tabloul XV *Ms*
- r. 17, în *Ms*:
 N-am talent. *Am fost indus în eroare de*
lingușitori, oameni plătiți, ca să-mi abată
atenția de la preocuparea mea principală,
conducerea treburilor împărăției. Menirea
 mea...
- P. 909, r. 2: De azi înainte, eu voi fi *numai* „Cuceritorul“,
 nu și „*Favoritul muzelor*“ *E*
 De azi înainte, eu voi fi *numit* „Cuceritorul“,
 nu și „*Genialul creator*“. *Ms*
- P. 912, r. 7, 8: text, lipsă în *Ms*
- P. 913, r. 6: Mai cu ... *nasul pe sus*. *E*
 Mai cu *coae*... *Ms*

r. 7-8:

MAHOMED

Cine a zis?

E

MAHOMED

Noroc că aici nu sunt doamne... Si chiar dac-ar fi... un... gaz pe câmpul de luptă sună mai spiritual decât un cuvânt de dub în salon...

Cine a zis?

Ms

r. 17: mult timp să cresc în ochii lor. M-am adâncit în învățătura
mult timp ca să cresc în ochii femeilor.
Acum privesc totul cu alți ochi. M-am adâncit în învățătura

E

Ms

r. 18, 19: acolo unde muncesc, treburile merg bine.
acolo unde muncesc, la locul meu de muncă, treburile merg bine.

E

Ms

P. 914, r. 9, în Ms: *Dovadă că mi-a dat dreptate. A fi azi prietenul Înaltei Porți, înseamnă a înțelege istoria contemporană și a lucra în sensul ei. O țară mică, așa cum e Valahia, și-a pus mari speranțe în Turcia, pe care o vede ca o eliberatoare a popoarelor și purtătoare de valori spirituale.*

r. 16: , față de garanția pe care ne-o dă Prea-luminatul

E

, față de garanția păstrării ființei poporului meu – garanție pe care ne-o dă Prea-luminatul

Ms

r. 28: text, lipsă în

Ms

P. 915, r. 18: Socotesc acțiunea lui Țepeș ca potrivită,
Socotesc acțiunea lui Țepeș ca pozitivă,

E

Ms

P. 916, r. 11: Chemați-l pe Stratos. Gândește-te de pe acum...

E

Gândiți-vă de pe acum.

Ms

r. 18: Valahia Mică niciodată!... vorbiți de turcire, în

E

Vorbiți de turcire, în

Ms

r. 23, în Ms: Păi știu eu, în vreo 20-30 de ani, dat fiind că nu prea avem șosele, că oamenii sunt cam îndărătnici...

P. 917, r. 15: ... mă întâmpină cu gu-guu! gu-guu
(Imită bufnița.)

E

... mă întâmpina cu bufnițele...
(Răsete.)

Ms

r. 29, 30, în Ms:
Tot ca înainte. Izbutit.

P. 918, r. 5-10: text, lipsă în

Ms

E

r. 20: Tabloul 21
Tabloul XVI

Ms

P. 919, r. 1: RĂZBOIUL
MINISTRUL DE RĂZBOI

E

Ms

r. 7: FINANȚELE
MINISTRUL DE FINANȚE

E

Ms

r. 19: Asta se aude de 30 de ani...
Asta se aude de 40 de ani...

E

Ms

P. 920, r. 8: „E adevărat că Papa acesta ar fi mai catolic decât Papa celălalt?
e adevărat că Papa ar fi catolic?

E

r. 15: FINANȚELE
STRATOS

E

Ms

P. 921, r. 6: Dar cum sunt vremurile, domnule?
Dar cum sunt vremurile, domnule
Stratos?

E

Ms

r. 16: Nu cred în mitul asta...
Nu cred în mitul asta al năvălitorilor asiatici...

E

Ms

r. 25, 26, în Ms:

ZUNIS

Pentru că răspunde de paza cetății...

STRATOS

Toți suntem în mâna lui Dumnezeu

ZUNIS

Care are atâtea mâini ...

- r. 28, în *Ms*:
 Depinde în ce mână *pici*... *Dac-ai picat în aia
 cu care se șterge la fund... pardon...*
- P. 923, r. 6: Vedeti? *E*
 Vedeti? *Puțină Asie...* *Ms*
- r. 20: Din cauza *opiniilor divergente...* *E*
 Din cauza *convingerilor politice...* *Ms*
- P. 924, r. 13: garantează pacea în *lume.* *E*
 garantează pacea în *Vest* *Ms*
- P. 925: *Tabloul 22* *E*
Actul V, Tabloul XVII *Ms*
- P. 928 r. 29: erau prea mulți. *Îi înghesuiseră într-o
 vâlcea.* *E*
 erau prea mulți. *Ai noștri, acum pe seară,
 erau cam ostenți. Îi înghesuiseră într-o
 vâlcea.* *Ms*
- P. 936, r. 56: cu ajutorul lui Dumnezeu "... *Scrit?* *E*
 cu ajutorul lui Dumnezeu, *i-am biruit pe
 păgâni la Oiești.* *Ms*
- r. 24: *Marin Marin* *E*
Copilul *Ms*
- P. 937, r. 17, 18: „Iară în iunie 19, cu ajutorul lui Dumnezeu,
ne-am izbit cu păgânii la Oiești.” *E*
 Iară în iunie 19, cu ajutorul lui Dumnezeu
ne-au biruit păgânii la Oiești. *Ms*

În continuarea variantelor stabilite pe baza textului din Marin Sorescu, *Răceala*, Editura Creuzet, 1994 și a dactilogramei cu corecturi manuscrise aparținând autorului, redăm integral textul românesc din ediția bilingvă româno-engleză, apărută la Editura Junimea din Iași, 1978, Seria „Arlechin”.

MARIN SORESCU

RĂCEALA

ediție bilingvă româno-engleză
 Traducerea de STAVROS DELIGIORGIS

EDITURA JUNIMEA
 seria „Arlechin”

1978

PERSONAJELE

MAHOMED AL II-LEA, sultanul turcilor
 LOCOTENENTUL, aghiotantul lui Mahomed
 PAȘA DIN VIDIN,
 RADU CEL FRUMOS, pretendent la tronul Țării Românești
 PÂNZARU, un pribegit
 TOMA, } căpitani în oastea lui Tepes
 PAPUC }
 STANCA, soția lui Toma
 SAFTA, slujnică în casa lui Toma
 UN OȘTEAN }
 ALT OȘTEAN } oșteni din oastea lui Tepes
 STAN }
 NEAGOE }
 VĂCARUL }
 ÎMPĂRATUL, }
 ÎMPĂRĂTEASA } prizonieri bizantini, întruchipând
 ZUNIS } Curtea bizantină
 IZABELA }
 STRATOS }
 MINISTRUL DE RĂZBOI }
 MINISTRUL DE FINANȚE }
 HARAPUL, }
 KAFTANGIOGLU }
 BEȘLEAGĂ } comandanți turci
 TURACAN BEG-OGLI }

FLOAREA }
 TILINA }
 VICA } femei române
 GHERGHINA }
 RITA }
 MANDA }
 MARIN MARIN, un copil valah
 NEBUNUL.

Oșteni turci și oșteni români.

Acțiunea se petrece în anul 1462

PROLOG

O VOCE DE FEMEIE

Măi, omule, mă, intră mă-n casă că vin... Ce stai pe drum? ...

MARIN MARIN

Nu, că ăia sunt departe... că n-a-nceput să cârâie gaita. Când vin străinii țipă gaitele-n salcâmi. Ehe, unde-or fi... (*speriat*) Cârâie gaita!

ACTUL I

TABLOUL I

Anticamera cortului lui Mahomed. Un birou, perne pe jos. Locotenentul cercetează niște acte cu pecete.

BEȘLEAGĂ

(Apare grăbit)

Am o treabă înăuntru.

KAFTANGIOGLU

(Intră grăbit)

Mă duc la sultan.

LOCOTENENTUL

Nu se poate.

BEȘLEAGĂ

Cum, nu se poate? Vin tocmai de la coada coloanei. Am schimbat patru cai.

LOCOTENENTUL

Nu poate, că v-ar primi. Tocmai pe luminățile voastre, să nu le primească? Dar nu prididește.

BEȘLEAGĂ

Domnule, nu mi-am văzut comandantul de la căderea Bizanțului. S-au îngămădit de atunci o groază de probleme. Știi că Vlad Ghiaurul cunoaște numărul tunurilor?

KAFTANGIOGLU

Știi?

BEȘLEAGĂ

Știi că știe și cum ne facem noi tunurile?

KAFTANGIOGLU

Știi?

LOCOTENENTUL.

Și cum le facem, Luminăția voastră?

BEȘLEAGĂ

Nu știu, că-i secret. Dar el știe, ne așteaptă pregătit. Iar noi ce facem?

TURACAN

Noi ce facem?...

LOCOTENENTUL.

Linisțiți-vă Luminățiile voastre. Eu v-aș băga și acum, dar am ordin. Când lucrează nu poate fi deranjat nici de profet.

KAFTANGIOGLU

Dar ce lucrează?

LOCOTENENTUL.

E băgar până peste cap în redactarea tablelor de legi. Hamurabi și Moise, sunt aici la degetul mic. Vrea ca toți fiii șeicilor, ai califilor, ai beilor, să fie judecați de-acum încolo în spiritul justiției musulmane. Să nu mai stăm la remorca justiției grecești care a nenorocit lumea. Grecii în sus, grecii în jos, dar ce, noi n-avem cap?

KAFTANGIOGLU

Ei, n-avem! Oricum, ideea Sultanului e mare.

BEȘLEAGĂ

Să-i dea Alah sănătate.

LOCOTENENTUL.

Să-i dea.

KAFTANGIOGLU

Și atunci când îl pot vedea pe Sultan?

LOCOTENENTUL.

Cum termină cu redactarea tablelor legilor, vă promit că vă veți afla în fața Sultanului.

KAFTANGIOGLU

Să-i dea Alah sănătate. Alah să vă dea sănătate.

BEȘLEAGĂ

(Curios)

Ia spune-mi, ce face?

LOCOTENENTUL.

Lucrează. Ziua stă aplecac asupra legilor, iar noaptea îi dă ghes inspirația și scrie.

BEȘLEAGĂ

Ce scrie?

LOCOTENENTUL.

Ode.

BEȘLEAGĂ

Ode?

LOCOTENENTTUL.

Și gazeluri.

BEȘLEAGĂ

(Mirat)

Pai de ode și gazeluri ne arde nouă acum?

LOCOTENENTUL.

Ne arde, Luminăția voastră. Sultanul zice că Islamul a mers departe cu cuceririle, dar a rămas în urmă cu multe altele. Ori asta trebuie să meargă așa: paralel. Pentru că, gândiți-vă și dumneavoastră: ce s-ar face un popor care-ar avea săbii, dar n-ar avea condeie?

BEȘLEAGĂ

Și dacă ar avea condeie și n-ar avea săbii, cu ce să le ascută?

LOCOTENENTUL

Păi, tocmai de aceea – în paralel...

BEȘLEAGĂ

(*Enervat*)

paralel, paralel... Eu nu împărtășesc opinia asta.

LOCOTENENTUL

N-o împărtășiți? Vă privește, Luminăția voastră. Eu o împărtășesc. (*Intră Radu cel Frumos, care merge întins spre ușa cabinetului.*) Ah, Luminăția voastră, pofțiți! Vă așteaptă! Pofțiți. Vă așteaptă, stă ca pe ghimp!

BEȘLEAGĂ

(*În urma noului musafir care-a dispărut înăuntru*)

Ăsta e ala?

LOCOTENENTUL

Ăsta e. Radu cel Frumos! El e totdeauna bine venit în cortul sultanului, cu flori de lotus și mirodenii.

BEȘLEAGĂ

(*Amărat*)

De-aia n-am parte eu, care comand armata a 66-a... (*Apare Pașa din Vidin, însoțit de un lăutar.*)

PAȘA DIN VIDIN

(*După ce a expediat cu un gest lăutarul*)

Nu spune nimic, locotenente! Că știu dinainte ce-ți va ieși din gură. Află că nici nu vreau să-l văd astăzi pe grafomanul de Sultan. Pentru că a scris pur și simplu o porcărie. Tablele lui de legi sunt sub orice critică. I-am citit soldaților mei și-au răs de se țineau cu mâinile de burtă. (*Râzând.*) Știi ce spuneau? Că mai bine ne întorcem la făr' de legi. (*Ridicând tonul.*) I e redactează anapoda!

BEȘLEAGĂ

(*Subtil*)

Mai bine scria marșuri, nu?

PAȘA DIN VIDIN

Marșuri? De ce? Mă rog... (*Îi întinde un sul de hârtie.*) Dă-i, te rog, asta Sultanului.

BEȘLEAGĂ

Ce-i firmanul acela pe care-l dai la semnat, Pașa din Vidin?

PAȘA DIN VIDIN

„De bello gallico“.

BEȘLEAGĂ

„De bello“... cum? Ia ascultă, Pașa din Vidin. I așați-l pe Sultan să conducă armata. Nu-l mai tot încărcăți cu fleacuri din astea.

PAȘA DIN VIDIN

Armata? I-am și spus Sultanului: mergem peste Dunăre să le arătăm ăloră de acolo, carne vie, cum arată carnea noastră vie...

LOCOTENENTUL

Și ei or să ne-o arate pe-a lor... Că nici ei n-or fi stând mai bine. Beizadeaua Radu spune că și la ei e o jale...

PAȘA DIN VIDIN

(*Surpriză*)

Beizadeaua Radu, e la Sultan? (*Tăios.*) I așa că nici cu asta nu mi-e rușine! Are tot interesul să ne prezinte în culori cât mai sumbre situația din țara lui... că lumea suferă... că așa mai departe, ca să ne zorească pe noi să-l punem domn și să curmăm durerea... Că așa suntem noi turcii: unde suferă un om pe glob, hop! și noi cu armata, să-l ungem rânile, să dăm cu alifie. Locotenente, dă-mi-l mie pe Cezar, să-l așez în brațele Sultanului, poate mai învață ceva... El nici n-a trecut Rubiconul și are pretenții literare. (*Iese.*)

LOCOTENENTUL

(Sireută îngrijorare)

Nu e bine! Țsta vorbește de parcă ar fi Sultantul în persoană, și nu e bine!

BEȘLEAGĂ

Domnule, ce curaj au unii, și uite că le merge.

LOCOTENENTUL

Luminăția voastră! Tocmai de-aia când o să vă aflați în fața Slăvitului, spuneți-i tot adevărul.

BEȘLEAGĂ

N-ar fi mai sănăros să șușotim pe la colțuri?

LOCOTENENTUL

În față, Luminăția voastră, în față! *(Apare Sultunul.)*

BEȘLEAGĂ

(cătref Sultun)

O, Înălțimea voastră, nu v-am văzut de la căderea Bizanțului! Ce vroiam să vă spun? Vlad Ghiaurul știe de expediția noastră, cunoaște numărul trupelor, al cămilelor... știe până și de ce sex e fiecare cămilă. Iar noi ce facem? ... Noi băătorim... stăm pe loc...

MAHOMED

Da, cam stăm pe loc... *(Puuză. Cătref Locotent.)* De ce se vorbește atât în împărăție?

LOCOTENENTUL

Din cauza cafelei.

MAHOMED

E și asta o explicație. Prea mult caimac. Prea mult caimac și nu e bine. Mi-e lehamite să am mereu ultimul cuvânt...

LOCOTENENTUL

Nu-i mai lăsați să bea băuturi tari.

MAHOMED

Ai dreptate. O să-i las să vorbească până la capăt... până la capătul vieții... Numai că este cam mult. Iar cei care trebuie să vorbească, tac. Știi ce? Ia cheamă tu astrologul, să vedem ce ne mai învață el...

LOCOTENENTUL

(Incurcat)

Luminăția voastră, să vedeți...

MAHOMED

Unde e? Nu vrea să vină?

LOCOTENENTUL

Astrologul e în cer... citește stelele de aproape... săracul... *(expli-când)*. Gealatul a interpretat greșit semnul... în loc să-l tundă, i-a răsucit gâtul, după principiul fuiorului.

MAHOMED

Strânge tu frumusele gealații și citește-le Coranul. Și pune-i să repete. Să le intre în cap, odată pentru tordeauna, semnele de ordine în împărăție. Un deget în sus – trasul în teapă. Două degete în jos, îngropat de viu. Două degete în sus – spintecarea... și așa mai departe. Ce e așa de greu?

LOCOTENENTUL

E limpede ca bună ziua... Mă duc să le aplic regulamentul...

MAHOMED

Stai puțin... Parcă și tu te pricepi un pic la astrologie... ai tot tras cu urechea pe la usa cortului... De azi înainte ai să fii nu numai aghio-tantul, ci și astrologul meu... Vino, vino mai aproape...

LOCOTENENTUL

(Foarte incurcat)

Luminăția voastră, să vedeți... nu se poate. Știți, eu n-am școala de astrologie de la Brusa.

MAHOMED

Iasă, că te pricepi tu... Ascultă, stau cam prost cu albul ochilor. Situația militară e bună, bunicică, s-ar mai putea face îmbunătățiri... Dar... nu știu de ce simt... cum înaintează așa ca o pată... ca un nor... ca o pată, pată, vezi că mă obsedează cuvântul ăsta „pată“... care se deplasează când mai spre coada ochiului, când mai spre iris... Să aibă asta vreo legătură cu direcția noastră?

LOCOTENENTUL.

(Prinzând curaj)

O fi ceață în Valahia... Deși conjunctura stelelor ne e favorabilă... Azi-noapte mersul planetei Marte a fost de-o elegantă și o șiretenie!

MAHOMED

Iasă, Marte... Scoate-mi papucii. (Locotenentul îi scoate.) Și acum să-ți spun eu ce am citit în ochii tăi... Eu am citit în ochii tăi că tu l-ai înlăturat pe astrolog... și știi de ce? Ca să-i iei locul...

LOCOTENENTUL.

Nu, nu Luminăția voastră... Mersese prea departe cu aberațiile. Nimic din ce spunea nu era de natură să încurajeze înaintarea noastră... către Dunăre. Nu v-a întârziat el înaintarea cu trei zile, spunând că se împotrivese Crucea Sudului? Și nu se împotrivea...

MAHOMED

Ba se împotrivea...

LOCOTENENTUL.

Ba se împotrivea. E drept, că nu m-am uitat decât o singură dată, în sus...

MAHOMED

Uită-te acum de două ori în jos și spune ce vezi...

LOCOTENENTUL.

(Uimit)

Bătături... vai, dar cum au evoluat...

MAHOMED

Să nu aștepte nimeni că am bătături. Nici măcar eu. Nici măcar Tepeș. În schimb să știe toate popoarele, cucerite și încă necucerite, că vreau să-mi răcoresc picioarele în Marea Nordului.

LOCOTENENTUL.

(Încercând o modestă rectificare)

Mai întâi, în Marea Neagră...

MAHOMED

(Energic)

Marea Neagră o facem lac... și dacă o facem lacul dinastiei, avem nevoie și noi de o ieșire la mare... la Marea Nordului...

LOCOTENENTUL.

(Pansându-i bătăturile)

Genială idee, Luminăția voastră... Cu o singură condiție: în primele patru zile să călcați în vârfuri...

MAHOMED

În poante? În vârfuri... în piscuri... Din pisc în pisc. (Pe alt ton.) Ce face Europa?

LOCOTENENTUL.

Doarme... Trebuie să fie trecut de miezul nopții... la ora asta lumea civilizată doarme...

MAHOMED

Și noi de ce nu dormim?

LOCOTENENTUL.

Avem grija ei pe cap.

MAHOMED

Dar armata se odihnește?

LOCOTENENTUL.

Da. Soldații, goi pușcă, dorm tun. I-ați disciplinat pentru vreo trei secole.

MAHOMED

Nu numai eu. Și tatăl meu și bunicul meu. Ah! Ca să nu uit! Le-gile, la care lucrăm acum, să se numească de azi înainte „Legile tatălui și-ale bunicului meu“. Nu vreau să se spună că ne împănăm noi cu toate meritele. Și pentru că tot trebuie să mă obișnuiesc să merg în vârfuri... hai să inspectăm tabăra... (Ies.)

Cortina

TABLOUL II

O masă împărătească. Jițuri sculptate în fildeş. Draperii grele (dar cam ponosite) în fundul scenei. Să se vadă un glasvand. Pe masă, tacâmuri scunpe.

ZUNIS

Dacă nu ne organizăm noi, nu ne organizează nimeni. Majestatea voastră se frământă și-și bate capul cu așezarea tacâmurilor, a șervețelilor, iar Sultanul nu știe dacă are idee de apariția acestei bucăți de pânză misterioasă (*arată un șervețel*)... și la ce folosește ea?

ÎMPĂRĂTEASA

Domnule ministru, aveți o limbă ascuțită ca o sabie. Dacă dumne-nea ca prim-ministru și dumnealui ca ministru de război ați fi fost la fel de ascuțiți... și atunci, Bizanțul nu cădea...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Ba cădea, doamnă!

ÎMPĂRĂTUL

Nu cădea!

MINISTRUL DE RĂZBOI

Nu cădea! Eu, în calitate de ministru de război, aș putea să spun că nu mai am probleme. Singura mea problemă rămâne războiul cu stomacul. Când e plin, e rău că e plin, când e gol e rău că e gol.

ZUNIS

Majestatea voastră este Împărăteasă, adică joacă rolul de împă- rateasă și nu știe anumite lucruri... adică nu trebuie să le știe... căci

uitați-vă și domnia-voastră! Tacâmuri aurite avem, farfurii avem, dar ce punem în ele, avem?

MINISTRUL DE RĂZBOI

N-avem!

ÎMPĂRĂTUL

(*Apare cu o coroană de maci, spice, imortele, pusă cam strengăreste*)

De câte ori port această coroană pe cap, simt întreaga greutate a Imperiului bizantin cum mă apasă... pe cap. Domnilor, când o fi de-oi muri, dacă voi muri, să i-o puneți Sultanului pe piept. Să vadă și el cât este de grea... de greu... de grea... (Apare Izabela. Harapul îi deschide, lăsând-o să intre în cușcă. Închide usa cu grijă după ea.)

IZABELA

Bizantini, am vești!

ÎMPĂRĂTEASA

(*Studiind vestimentația cam sumară a Izabelei*)

Un moment. Ce toaletă este asta?

IZABELA

Ești prost dispusă mamă?

ÎMPĂRĂTEASA

Ce toaletă este asta?

ZUNIS

Doamnă, dar Izabela este singura noastră moștenitoare...

ÎMPĂRĂTEASA

(*Indignată*)

Da, dar ce toaletă este asta?

IZABELA

Ce am, mamă?

ZUNIS

Izabela, frumoasa noastră, tu ești singura noastră moștenitoare, toți ochii sunt pe tine... Toți îți fac curte...

IZABELA

Și ce să fac?

ZUNIS

Desigur asta e meseria, dar ce-o să zică lumea, ce-o să zică mama?

ÎMPĂRĂTEASA

De ce nu-și face timp și pentru noi?

ZUNIS

De ce nu-ți faci timp și pentru noi?

IZABELA

O să-mi fac.

ZUNIS

O să-și facă, doamnă.

ÎMPĂRĂTEASA

Da? (*Linistită brusc:*) Bine. Ce vești?

IZABELA

Nici nu vă închipuiți ce... Ni s-a distribuit alt om.

MINISTRUL DE RĂZBOI

Cum alt om?

IZABELA

În locul celui care-a murit acum două luni... ni s-a dat alt om...
 L-au prins și acum e dincolo... la întrebări... Cică știe multe, numai
 că trebuie să-i scoti cuvintele din gură cu cleștele.

MINISTRUL DE RĂZBOI

Nu vorbește?

IZABELA

Nu prea.

ZUNIS

Poate că n-au clește.

MINISTRUL DE RĂZBOI

Și atunci ce să facem cu el? Să stea ca mutul pe scenă?

MINISTRUL DE FINANȚE

Nu-l primim.

ÎMPĂRĂTEASA

Dacă vine, cum să nu-l primim?

MINISTRUL DE FINANȚE

(Hotărât)

Nu-l primim, bun, rău, nu-l primim. (*Intră Stratos, un om de 60 de ani, încăruntit, figură distinsă. Se vede asta chiar dacă poartă semnele unei maltratări recente. E îmbrâncit de Harap în cușcă. Ușa se închide la loc.*)
 Țsta e? Țsta nici de sufleor nu mai are suflu. Nu-l primim! Bun, rău, nu-l primim! Poate să aibă și talent, nu zic ba, dar nu-l angajăm. Eu am ridicat de mult problema la Harap. Nu mai primim indivizi noi în trupa noastră de luptă antiotomană.

IZABELA

Stai!

MINISTRUL DE RĂZBOI

Luptă subvenționată chiar de Mahomed, fiul lui Murat.

MINISTRUL DE FINANȚE

Dar plătită prost. Ce, nu e prost? Pentru că tainul global rămâne același. O să mă condamnați că-s inuman, dar eu am mers până la a-i spune: Ori mărești ciolanul, ori mai rărești din câini. (*Cântec.*)

ÎMPĂRĂTUL

Cum, dar ce înseamnă asta? Ce-mi aud urechile? Consulii nou-aleși la Constantinopol refuză să mai ofere poporului jocuri, tãmbãlau, muzici și bani în prima săptămână a lui Ianuarie? Dar este un obicei foarte frumos care durează de două mii de ani! Cum să renunți la el? Așa cu una cu două! Oh, Izabela! Cine e? Domnule ministru, să se ia măsuri de urgență! Domnilor! (*Iese.*)

ÎMPĂRĂTEASA

(Către Stratos care s-a tot împleticit prin scenă)

Domnule! Maestrul de ceremonii ne-a fost tăiat...

MINISTRUL DE RĂZBOI

În două.

ÎMPĂRĂTEASA

(Arătându-l pe Zunis)

Domnul va face prezentările.

ZUNIS

Ce limbi vorbiți?

STRATOS

Și grecește.

MINISTRUL DE RĂZBOI

Ia stai, domnule. Cine ești dumneata, domnule?

ZUNIS

Cine sunteți?

STRATOS

(Năuc)

Cine sunteți? Unde am nimerit?

ZUNIS

Unde ați nimerit? Ați nimerit chiar în viesparul luptei antiotomane, înțelegeți?

STRATOS

(Tot buimac)

Nu înțeleg.

MINISTRUL DE RĂZBOI

Ultimul cap de pod, înțelegeți?

STRATOS

Nu înțeleg.

MINISTRUL DE FINANȚE

Luptă sprijinită chiar de Sultan. Nu știm pentru ce, nu știm în ce scop, dar plătită foarte prost... sub orice tarif. Și cât ne plătește, atâta luptăm! Înțelegeți?

STRATOS

Nu înțeleg.

ÎMPĂRĂTEASA

Domnule, noi suntem Curtea bizantină...

IZABELA

(Repros)

Mamă!

TOȚI

Doamnă!

ÎMPĂRĂTEASA

Bine, dar nu suntem Curtea bizantină?

STRATOS

Eu am fost la Curtea bizantină, că doar de-acolo am plecat cu misiune la Venetia... și nu vă cunosc...

ÎMPĂRĂTEASA

Nici pe mine?

TURACAN

(Intră și-i suflă lui Zunis)

Îl cheamă Stratos.

ZUNIS

(Luminat)

Domnule Stratos!

ÎMPĂRĂTEASA

(Dumirită)

Dar pe unde umbli, domnule Stratos?

TOȚI

Împărăteasa noastră...

STRATOS

Luminăția voastră. (*Ingenunche și-i sărută mâna Împărătesei.*) Mi-siunea mea era să merg de la o curte la alta și să prezint situația. Am vorbit cu dogele Venetiei să ne dea ajutor, a zis că-l dă, și...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Nu l-a dat...

STRATOS

(Amărât)

Nu l-a dat. Când să mă întorc să-i spun, cu cine să mai vorbești? Am rămas prin țări străine și tot încerc să trezesc simțul datoriei față de creștinătate la popoarele creștine.

ÎMPĂRATUL
(Apare cântând)

Ah, la popoarele creștine...

STRATOS

Împăratul nostru...

ZUNIS

Știți, noi am mai avut un împărat, dar ne-a fost...

MINISTRUL DE RĂZBOI

... în două.

ZUNIS

Ăsta e restul.

STRATOS

De unde aveți coroana?

ÎMPĂRATUL
(Vesel)

Mi-au dat-o. Am sărit gardul și mi-au dat-o... ameliorată. (*Grav.*) Oameni grei, care pe uscat sunt miniștri și cântăresc probleme,

aruncați în apă își pierd din greutatea lor o parte egală cu greutatea volumului de apă dislocuit.

STRATOS

Așa e!

ÎMPĂRATUL.

Așadar, eu sunt?

STRATOS

Arhimede.

ÎMPĂRATUL.

Eu sunt... volumul de apă dislocuit.

STRATOS

Și unde curgeți?

ÎMPĂRATUL.

De curs, curg în jos. Dar dacă bate vântul și dacă mai iese și steaua ciobanului, înseamnă c-am scăpat de ploaie...

STRATOS

Am înțeles, este rivalul Sultanului.

ZUNIS

Nu, aliatul Sultanului.

STRATOS

Nu înțeleg.

TOȚI

Mare politician!

STRATOS

Putem vorbi deschis?

ZUNIS

Da, sigur!

MINISTRUI. DE FINANȚE

Altfel nici nu vrem s-auzim. Aici totul e vraiste...

STRATOS

(Dârz)

Fraților, țineți-vă tari! Azi, mâine începe.

TOȚI

Ce?

STRATOS

Cruciada. *(Zunis îi ascunde pe toți sub o perdea transparentă.)* Fraților... dar ce-i asta?

ÎMPĂRĂTEASA

Contra spionilor. Pe aici mișună ca muștele.

STRATOS

Fraților, dar cât n-am umblat. Am alergat de la o curte la alta ca să prezint situația. Fugi la dogele Veneției, după aia aleargă la Curtea Frantei, du-te la regele Neapolului, du-te apoi la Papă... Nici unul nu era la curent cu situația lucrurilor. Apoi care mai de care suspicios... A trebuit să le arăt hărți, scrisori diplomatice, documente. Și până la urmă l-am pus pe Papă de-a scris cu mâna lui...

ÎMPĂRĂTEASA

Ce-a scris?

STRATOS

O bulă.

ÎMPĂRĂTEASA

(Indignată, aruncă perdeaua la o parte)

Mulțumesc! Va să zică, noi stăm aici cu capul pe butuc, regii se scarpină-n cap, miniștrii mei umblă teleleu și Papa scrie bulă. Nu, domnule, trebuia să te întorci aici și să împărtășești soarta noastră.

STRATOS

Doamnă, dar de împărțait tot o împărtășesc... mă împărtășesc... nu vedeți?

ÎMPĂRĂTEASA

Cum o împărtășești?

STRATOS

(Ridicând vocea)

Dar ce era mai important pentru Imperiu: să-i las să mă jupoaic și pe mine și să mă umple cu paie – ca pe alții – sau să încerc să trezesc conștiința adormită a Apusului?

ÎMPĂRĂTEASA

Și-ați trezit-o?

STRATOS

Ce?

IZABELA

Conștiința.

STRATOS

Da, acum îi căsăpim. *(Sfâțos:)* Să vă spun cum a fost: aveam tasca plină cu hărți și scrisori diplomatice.

IZABELA

Și unde sunt?

STRATOS

Le-am înghițit. Nici un rege nu știa geografie și nu putea să înțeleagă pe dinafară cam care ar fi mișcarea trupelor. A trebuit să le întocmesc cu toate hărțile, pe țări.

IZABELA

Și unde sunt?

STRATOS

Le-am înghițit. Pe dinăuntru tot sunt o hartă și-un document diplomatic.

IZABELA

Și-atunci?

STRATOS

Le știu pe dinafară.

ZUNIS

Am înțeles. Vasăzică, fără hărțile și documentele dumitale, turcii n-or să știe pe unde să vină...

STRATOS

Sigur că nu.

ÎMPĂRĂTEASA
(*Tainic*)

Și unde sunt?

STRATOS

Cine?

ÎMPĂRĂTEASA

Creștinii.

STRATOS

V-am spus, la Apus.

ÎMPĂRĂTEASA

Și când vin?

STRATOS

Azi, mâine, vin...

ÎMPĂRĂTEASA
(*Bucurie mare*)

Viin, copii, viin!

ZUNIS
(*Grav*)

Domnule Stratos, principalul e ca această Cruciadă să treacă prin curtea noastră... Dar exact prin curte... Pentru că, dacă o iau mai la

dreapta, sau mai la stânga... degeaba o mai fac... Ar putea să nu se mai apuce...

STRATOS

Da, sigur...

ZUNIS

Ei bine, trece?

STRATOS

Nu știu! (*Depășit de situație.*) Acum totul e în mâinile lui Dumnezeu...

ZUNIS

Și dumneața în mâinile turcilor... Și unul din obiceiurile lor cele mai neplăcute e că sugrumă.

STRATOS
(*Speriat*)

Sugrumă?

IZABELA

Sugrumă!

STRATOS
(*Scrâșnind*)

Trei zile să mai fi stat și cruciada era pornită.

IZABELA

Domnule Stratos, dar creștinii dumitale treziți, măcar îi ajută pe Valahi?

STRATOS

Nu, că ar observa turcii. (*Cu diplomatie.*) Mișcarea e mult mai subtilă.

ZUNIS

Credeți?

STRATOS

Nu. Într-un fel, bine că m-au înhățat ăștia.

TOTI

Păi, nu e bine!

IZABELA

Nu e bine, deloc.

STRATOS

Nu e bine, nu e bine, da ajunseseam la desperare văzând atâta inerție. Unii s-au infundat prin mănăstiri și fac traduceri din persană, arabă, latină, greaca veche... Țștia măcar au o scuză... Alții, cu coroana pe cap, se țin de petreceri, nunți, chefuri. Noi care am mai rămas, trebuie să ne ținem tari.

TOTI

Care noi?

STRATOS

Noi, bizantinii. (*Intră Turacan. Stratos nu-l observă.*) Trebuie să ne ținem tari!

TURACAN

Cine să se țină tari?

STRATOS

Noi, bizantinii. (*Ceilalți, văzându-l pe Turacan, se încolonează și încep să cânte o rugăciune ori o sfeșanie.*) (*Cântec.*) (*Turacan îi face semn lui Stratos să intre într-un chepeng, deschis de el atunci pe scenă.*)

STRATOS

(*Se aud zgomote de lanțuri, fiare și țipetele lui Stratos*)

Nu da... Sunt de origine greacă, născut la Alexandria. Cu domiciliul în fostul Constantinopol. Eram în trecere prin Europa, veneam să-mi plătesc impozitul... Nu!... Daaa!...

ÎMPĂRĂTEASA

(*Ascultând răcnetele*)

Ce frumos vorbește el grecește!

IZABELA

Mamă, hai să mergem, că deseară avem spectacol...

ÎMPĂRĂTEASA

Iar spectacol...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Ce minte sclipitoare!

ZUNIS

Și un mare pehlivan.

MINISTRUL DE RĂZBOI

N-a călătorit degeaba! Tot ce-a văzut s-a prins. A dat roade. (*Urcă pe scenă Stratos, cotonogit rău.*)

ZUNIS

(*Către Stratos*)

Căcași harta?

STRATOS

I-am păcalit! Numai pe cea mică. Am rezistat foarte bine la tot. Și la strângerea cu ușa și la țesălarea limbii și la smulgerea unghiilor.

TURACAN

(*Apare și-i dictează după o fituică ce trebuie să spună*)

Dar când au început să se milogescă de mine...

STRATOS

(*repetând*)

Dar când au început să se milogescă de mine...

TURACAN

Că n-au, că le trebuie...

STRATOS

Că n-au, că le trebuie...

TURACAN

Că să-i înțeleg și pe ei, că ei ne dau pâinea...

STRATOS

Că să-i înțeleg și pe ei, că ei ne dau pâinea...

TURACAN

M-am înmuiat.

STRATOS

M-am înmuiat.

TURACAN

(dispare)

STRATOS

(imitându-l pe Turacan)

Că ei ne dau pâinea! (Grav.) Nu știi de ce mă cuprinde așa o jale.
Are vreun rost rezistența noastră?

ZUNIS

Are, domnule, are! Mergem înainte pe drumul ăsta până la capăt.

STRATOS

(Deprimat)

Pentru ciolanele mele ruginite, cred că mai bine ar fi dacă m-aș
înfunda undeva, într-o mânăstire, să fac traduceri, din Sfinții Părinți,
sau comentarii la martiri, ca atâția alții...

ZUNIS

Azi, dumneata ești martirul. Și fără comentarii...

Cortina

TABLOUL III

*Mahomed și Pașa din Vidin în căruța închisă care-i transportă spre
Dunăre. Afară – vuietul armatei marșăluind.*

PAȘA DIN VIDIN

(Recitând)

Eu, umbra-nchisului tău ochi, geana-i...

MAHOMED

Ei, ia spune, cum ți s-a părut?

PAȘA DIN VIDIN

Luminăția voastră, eu am citit de nenumărate ori această odă,
această ultimă producție literară a Luminăției voastre, și-am ajuns la
concluzia că n-are sens să încercăm să fim originali cu orice preț în lite-
ratură. Vedeți și dumneavoastră versul „Eu umbra-nchisului tău ochi”...

MAHOMED

Am impresia, dragul meu, că n-ai înțeles metafora, ochiul e Alah...

PAȘA DIN VIDIN

Luminăția voastră, metafora nu este chiar, ... în sfârșit, ... tocmai
nouă. Dar nu asta mă deranjează. Important este ca în ceea ce scriem
să cădem întotdeauna peste adevăr.

MAHOMED

De ce să cădem?

PAȘA DIN VIDIN

Să nimerim, dacă vreți, într-o zonă a adevărului. Dar să luăm ul-
timul vers din oda Luminăției voastre, închinată lui Alah. În paranteză
fie spus, în situația în care vă aflați, a închina ode lui Alah, este o pură
pierdere de vreme.

MAHOMED

Poți să-mi explici paranteza?

PAȘA DIN VIDIN

A fi Mahomed și a-l linguși pe Alah... e ca și cum ai încerca să-ți
săruti singur mâna. Poți s-o faci, dar nu simți nici o plăcere. Eu nu
înțeleg de ce nu scrieți despre ce cunoașteți mai bine?

MAHOMED

Despre?

PAȘA DIN VIDIN

Despre cai.

MAHOMED

Despre cai?

PAȘA DIN VIDIN

Da! Despre caii care ne poartă acum spre Dunăre. Și dacă va vrea Alah, în sensul că nu este jignit de oda Luminății voastre, peste Dunăre, să-l înfrângem pe ghiaurul de Tepeș, care a tras avangarda noastră toată în țepă, făcând un fel de pădure macabră – în care se coc fructe macabre...

MAHOMED

(Zămbind)

Am impresia, dragul meu, că îți dau și ție ghes alegoriile macabre.

PAȘA DIN VIDIN

Îmi cer iertare, Luminăția voastră. A fost o metaforă, o simplă metaforă. *(Idee.)* De ce nu scrieți despre cușca în care se află Curtea bizantină și pe care o cărăm după noi?

MAHOMED

De ce să scriu despre lucruri pe care le văd pe geam?

PAȘA DIN VIDIN

A vedea pe geam Curtea împăratului bizantin, a ultimului împărat bizantin, și a pune asta într-o meditație, mie nu mi se pare de colea. Și-apoi, ce se aude? Se aude vuietul armatei care mășăluiește. Rap, rap, rap!... Nechezat de cai, comenzi, cântece ostășești... injurături. Se simte praful drumului și cel de pușcă... Căruta noastră merge fără să scârțâie, târând după ea cușca bizantină... care scârțâie... Și apoi, această cușcă este expusă prafului și arșitei, ceea ce dă captivilor o stare de delir, combinată, în clipe de calm, cu un sentiment al zădărnicii. Iar în această cușcă nu se află chiar Curtea bizantină. Și nici împăratul Constantin Paleologul nu e chiar împăratul Constantin Paleologul. Cel adevărat a fost găsit mort, cu sabia în mână, la una din porțile cetății. Cel pe care-l cărăm după noi e un actor, un impostor. *(Vebe-ment.)* Când terminăm cu impostorii, Luminăția voastră?

MAHOMED

Iasă-i. Au și ei rolul lor... misiunea lor... Ideea mea a fost să-l vâr pe împărat în cușcă... I-am vârât?

PAȘA DIN VIDIN

L-ați vârât. Dar de nouă ani, de când e captiv și cărat prin toate campaniile și-a permis gestul necugetat de a înnebuni. Pe drept cuvânt și-n sensul larg al logosului, cum îi place lui să spună. *(Se aude cântecul prizonierilor.)* Numai că suita lui este mult mai lucidă în a aprecia cum se cuvine situația, care după părerea unanimă n-ar fi tocmai strălucită. *(Cântec.)*

Cortina

TABLOUL IV

În cușca lor, prizonierii au gânduri mari.

ZUNIS

Domnilor, eu cred că dacă vrem să-i învingem pe dușmani, trebuie mai întâi să-i cunoaștem. Să vedem cine sunt, de unde vin și ce caută...

ÎMPĂRATUL

Cine sunt? Și de ce ne caută?

MINISTRUL DE FINANȚE

La început, ei nici nu existau, frate. Pe când noi îi dădusem pe... cine?

MINISTRUL DE RĂZBOI

Oho! sunt atâția. Să vedem cu cine începem.

ÎMPĂRĂTEASA

Începem cu filosofia... că-i facem zob...

MINISTRUL DE FINANȚE

I-am dat pe...

ZUNIS

Bine... Vă spun tot eu... Mai întâi l-am dat pe Socrate...

ÎMPĂRĂTUL.

Socrate, Socrite... un... Socrete... Sanscrite...

ZUNIS

... pe urmă pe Platon... la urmă pe Aristotel... și-a trebuit să mai treacă 15 secole ca să vină el și să se ocupe de filosofie...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Să ne ocupe filosofia...

ÎMPĂRĂTEASA

Bine, și ce trebuie să facem noi, bizantinii?

ZUNIS

Acum, când știm bine cine suntem, când știm cine ne sunt dușmanii, nu ne rămâne de făcut decât un singur lucru...

ÎMPĂRĂTUL.

(Arătând un ștreang pe care și l-a pus de gât)

Asta e, că nu ne-a rămas decât un singur lucru...

ZUNIS

(Hotărât)

Să acționăm! Și la primul spectacol... să nu mai lăsăm să cada Bizanțul...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Nu, lupta trebuie dusă pe un plan mai subtil...

(Apare din nou Turacan, deschide chepengul și-i face semn lui Stratos să-l urmeze înăuntru.)

MINISTRUL DE FINANȚE

De ce vorbești prostii? *(Prizonierii îngână rugăciunea.)*

ÎMPĂRĂTUL.

(Ascultând țipetele lui Stratos, din beci)

Ce, a și venit ora prânzului? Iar mâncăm?

MINISTRUL DE RĂZBOI

(Iese din trapă, apărând pe scenă Stratos)

I-au desfigurat rău de tot!

ÎMPĂRĂTEASA

Domnule Stratos, eu și mâine aș începe revolta, dacă mi s-ar oferi condiții.

MINISTRUL DE FINANȚE

(Curios, către Stratos)

Câte, domnule?

STRATOS

Două.

MINISTRUL DE RĂZBOI

Care?

STRATOS

Galia.

ZUNIS

Și mai care? *(Stratos face semne dezordonate arătând un picior.)*

ÎMPĂRĂTEASA

Zice să-i scoatem cizmele, săracul!

ZUNIS

Nu, doamnă, Italia.

MINISTRUL DE FINANȚE

(Trist)

Domnilor, i-au scos hărțile una câte una.

MINISTRUL DE RĂZBOI

(Îi șoptește ceva lui Zunis)

Dacă n-o fi așa, să-mi ziceți mie cuț!

ZUNIS

Nu se poate! Asta înseamnă că nu poți avea încredere în nimeni...

MINISTRUL DE FINANȚE

Logic, așa trebuie să fie, aici o să se-ajungă, să vedeți. Căci corpul omenesc nu suportă decât o anumită cantitate de bătaie pe centimetru pătrat. Tot ce trece peste, dăunează caracterului. Caracterul suferă!

MINISTRUL DE RĂZBOI

Nu, domnilor! Eu unul, nu sunt de acord! Altfel, la prima ciomăgeală ar trebui să devenim niște trădători. Ce ne învață disciplina spartană? Te aruncă în prăpastie și tu...

ZUNIS

Nu cazii!

MINISTRUL DE RĂZBOI

Dacă ai caracter! Te ții de aer și nu le faci jocul.

ZUNIS

Dacă ai caracter!

Cortina

TABLOUL V

Cortul lui Mahomed

MAHOMED

Stau și mă gândesc la bizantinii ăștia. Știi că, uneori, merită să scrii și ce vezi pe geam... În fond ce-am făcut noi? Le-am luat tronul, funcțiile, lefurile, dar i-am făcut actori... Sigur că le-am dat infinit mai mult... împărăția jocului, a ficțiunii. Totuși, ce sunt ei?

PAȘA DIN VIDIN

Ei? Niște actori...

MAHOMED

Actori, actori, dar ai văzut că au momente când își ies din rol... și-și intră-n piele.

PAȘA DIN VIDIN

Și știți de ce? Joacă pe ambiguitatea situației nou create... Eu aș propune să-i scoatem și să...

MAHOMED

Nu, că avem nevoie de exemple... Generații întregi de musulmani trebuie crescuți având mereu sub ochi exemplul degradării unei împărății... să nu-i mai calce pe urme... Popoare subjugate, puse sub sceptorul unei credințe artificiale, fără comunitate de limbă... de religie, cu interese divergente... se destramă la prima atingere...

PAȘA DIN VIDIN

După o mie de ani...

MAHOMED

Ce ți-e mia, ce ți-e suta!... Ce ți-e anul... Depinde cât de tare e șocul... În fond, ce i-a ținut pe ei strânși și care a fost, în același timp, forța destructivă din interior? Știi ce? Du-te la bizantini și întreabă-i și pe ei. Să-și mai pună și ei capul la contribuție... că n-o să-i ținem pe mâncare numai pentru un spectacol care nu aduce nimic nou... la faptul deja consumat. Du-te și spune-le: „Domnilor, Sultanul nostru e turc și nu pricepe de ce v-a cucerit”. (*Continuând.*) „Spuneți-i voi, pe puncte, cauzele căderii Bizanțului”... Du-te!

PAȘA DIN VIDIN

Este inutil. Părerile sunt împărțite și printre ei... Unii nu știu, alții știu, dar nu vor să spună.

MAHOMED

Dar tu ce spui?

PAȘA DIN VIDIN

Eu m-am gândit azi-noapte... vă raportez că am niște insomnii teribile... și am ajuns la concluzia că reprezentăția dată de bizantini trebuie să fie curată ca lacrima... în care să se reflecte însăși ideea mării și degradării unui imperiu.

MAHOMED

Nu ești prea îndrăzneț? Orice imperiu?

PAȘA DIN VIDIN

Vorbesc de imperiul lor...

MAHOMED

Să-ți spun eu de ce au căzut bizantinii. Și-au pierdut conștiința unității de civilizație...

PAȘA DIN VIDIN

Poate. Dar eu aș merge mai departe: lipsa de unitate politică. Fărămițarea în state-provincii. Și ceea ce este mai important: infiltrarea ereziilor... (*Sfâr:*) La asta trebuie să veghem noi; să nu ne dezbinăm și să veghem să nu apară vreo erezie... Cum răsare erezia, punem cruce semilunei! Și nu e bine...

MAHOMED

Ba e bine, e foarte bine... Îmi place că meditezi... n-ai insomnii degeaba... Izabela îți mai inspiră și ea vreun paradox. (*Pe alt ton.*) Am auzit că e cam livrescă, e adevărat?

PAȘA DIN VIDIN

Izabela? Da... Vedeti însă, că ea, împreună cu această cetăție de saltimbanci bizantini, întruchipează perfect ideea cetății prăbușite... Numai că peste Dunăre lucrurile stau altfel... Mergem mai departe?

MAHOMED

Te rog...

PAȘA DIN VIDIN

Eu n-aș merge mai departe... cu atâta entuziasm și încredere în reșită...

MAHOMED

De ce?

PAȘA DIN VIDIN

Îi cunosc cât de cât. Se vor apăra. Sunt în stare să pună un munte lângă altul, să facă zid și să ne tragă în capcană. Există o conștiință a unității... există conștiința că le e amenințată ființa, însăși dreptul de a exista ca popor...

MAHOMED

(*Distrat, către Pașă*)

Stai, că n-am fost atent... (*Grav.*) Ce spui tu c-ar avea valahii?

PAȘA DIN VIDIN

Tot așa pe puncte?

MAHOMED

Militărește.

PAȘA DIN VIDIN

(*Arătând pe degete*)

Unu: centralizarea forței politice în stat de către Vlad Drăculea. Doi: conștiința unității etnice. Și trei: conștiința că puterea otomană periclitează însăși ființa poporului...

MAHOMED

Mi se pare că asta ai mai spus. (*Către Locotenentul invizibil.*) Parcă s-a mai spus asta, nu?

PAȘA DIN VIDIN

Și... patru: relația dintre popor și natură... Au o natură săritoare la nevoie. În ajutorul lor, bineînțeles...

MAHOMED

Dar să ne întoarcem de unde-am plecat. La Bizanț. De ce a căzut el? Știi, eu sunt turc și nu înțeleg și dacă nu înțeleg eu, înseamnă că nu înțeleg nimeni. Așa că, să ne înțelegem: ce i-a ținut pe ei strânși?

PAȘA DIN VIDIN

(*Încurcat*)

Naiba știe... Pe noi ce ne ține? Poate religia...

MAHOMED

Religia, că doar nu credința... Dar trebuie să mai fie ceva...

PAȘA DIN VIDIN

Istoricii vin și cu altfel de argumente: ei spun că limba greacă...

MAHOMED

Bun... noi aducem în loc... știi tu ce.. cultura noastră.

PAȘA DIN VIDIN

E rămasă în urmă...

MAHOMED

Am trimis după ea... Până la Dunăre ne ajunge...

PAȘA DIN VIDIN

(Continuând)

Credința ortodoxă... au creștinat barbari și i-au făcut prin asta vasali... I-au luat pământul... le-au dat cerul...

MAHOMED

Noi le luăm pământul și nu le dăm nimic, nu promitem nimic.

PAȘA DIN VIDIN

Nu se poate! Măcar de formă... Na, dă-mi, ia, ține...

MAHOMED

Noi, noi nu mergem pe concesii. Procedăm așa: dă-mi, mai vreau, iau, mai dă-mi... mai vreau, mai iau, mai dă-mi... Acesta să fie ritmul... Un ritm interior...

PAȘA DIN VIDIN

Se vor revolta...

MAHOMED

Niciodată!... Și-apoi avem oameni gata să înăbușe în fașă o singură vorbă nelalocul ei... Uite ce trebuie să facem noi: să aflăm cum luau bizantinii impozitele, cum inventau altele noi, că la asta erau neîntrecuți, ce vamă luau pentru pește, ce vamă pentru chihlimbar, cum își organizau marina... Copiem tot.

PAȘA DIN VIDIN

(Enervat)

Un imperiu plagiat?

MAHOMED

(Calm)

Nu. Libertățile lor nu le luăm... le lăsam la o parte... venim cu libertățile noastre... Care e ideea mea? Că până la urmă tot se va face osmoza între împărăția cucerită și cea care se ridică acum... (*Se ridică, ajutat de Pașă, de pe perna pe care stătuse.*) Să fim drepti, c-aveau și lucruri bune... le furăm fără rușine... Ni le însușim și bună ziua... Sigur, pe parcurs, le perfecționăm. (*Amical.*) Îmi place să discut cu tine chestiile astea. Îmi mai vine și câte-o idee. Știi ce? ... Într-o zi vreau să stăm de vorbă mai sistematic... Așa, pe materii...

PAȘA DIN VIDIN

Dar îmi faceți cea mai mare cinste... Ce-ar fi să ne întoarcem la poezie? Liricul înaintea epicului. Vă sugeram să scrieți despre cai.

MAHOMED

Despre cai? Dragul meu... Eu nu cred că trebuie să spoim odele împărătești cu balegi de cal. Spune-mi mai bine ce nu-ți place la ultimul meu vers?

PAȘA DIN VIDIN

(Recitând)

„Eu umbra închisului tău ochi, geana-i“... Acesta e versul, Luminăția voastră. Eu am priceput că ochiul este Alah. Nu înțeleg de ce vă considerați însă umbra ochiului lui Alah?

MAHOMED

Ce e fals aici?

PAȘA DIN VIDIN

Să nu se supere Luminăția voastră, consider că această ultimă producție literară este completamente ratată. (*Observând un trenur pe fața Sultanului.*) Deși... dacă mă gândesc bine... ar exista câteva expresii, ba chiar versuri întregi, strofe, bunicele.

MAHOMED

(Cu duhul blândetii)

Dă-mi-o să ți-o mai citesc odată, că văd că nu ne înțelegem. (*Transpus:*) „Eu umbra-nchisului tău ochi... geana-i“!

PAȘA DIN VIDIN

(Hotărât)

E tot mediocră, Luminăția ta.

MAHOMED

(Stăpânindu-se)

Ia ascultă, Pașă din Vidin, nu cumva vrei să spui că n-am talent?
Că mi-oi fi pierdut talentul peste noapte?

PAȘA DIN VIDIN

N-am spus asta... Dar vă grăbiți...

MAHOMED

Nu cumva lirica mea e apreciată cu... mă rog... superlative, tocmai pentru că *îs*, cine *îs*?

PAȘA DIN VIDIN

Că sunt cine sunt.

MAHOMED

(Enervat)

Că *îs* cine *îs*!

PAȘA DIN VIDIN

Dacă ridicăți tonul, eu nu mai pot face o critică lucidă...

MAHOMED

Mă calci pe nervi îngrozitor, ori de câte ori te chem să-ți citesc câte ceva. Nu știu de ce naiba nu te las să-ți comanzi armata ta... așa cum vreau eu...

PAȘA DIN VIDIN

Pentru că aveți nevoie de un critic lucid, în stare să discearnă: „asta merge“, „asta nu merge“... Luminăția voastră... Și acum, în altă ordine de idei. V-aș sugera să opriți armatele aici. Să nu mai trecem Dunărea. Încercați să consolidați cuceririle de până acum, deschideți școli, încurajați artele... să faceți să înflorească cultura musulmană în țările gata cucerite. Deci, dacă stăm să ne gândim bine, nu tot ce cucерim, cucерim cu adevărat.

RADU

(Intră fâlnic)

Vești bune! Dunărea e la o azvârlitură de băț. Aerul miroase a șalău, a nisetru. Din păcate, Tara Românească e ca un buzunar peticit. A fost prădată chiar din interior...

PAȘA DIN VIDIN

(Artăgos)

Dar cel care aleargă cu cea mai mare însuflețire cine e? E Beiza-deaua Radu! Speră un pesches și mai gras: însuși tronul Țării Românești...

RADU

E tronul tatălui meu... dreptul meu firesc...

PAȘA DIN VIDIN

Dar Țepeș, fratele tău, nu e și el, fiul tatălui său?

RADU

Eu nu sunt fiul tatălui meu?

MAHOMED

(Către Pașă)

Termină. De ce-l tachinezi? Știi foarte bine că nu-i place gluma. Spune, Radule.

RADU

Corabia Măriei Tale așteaptă în port. Cu tot echipamentul pentru luptă.

PAȘA DIN VIDIN

(Ironic)

Cu piscină, cu cadâne... Cât mai repede la Dunăre. Că-mi lasă gura apă... apă dulce...

MAHOMED

Nu vrei să termini deloc, vrei s-o ținem mereu așa? *(Iui Radu.)* Am avut o discuție cam neplăcută cu Pașă din Vidin. Despre poezie. *(Confidențial.)* Am scris o odă... Și, ca de obicei, mi-a denigrat ultima producție.

PAȘA DIN VIDIN

Nu meditați, nu refaceți mai mult. Eu mă tem că victoriile militare au început să împietze și asupra calității artistice a ultimelor producții.

RADU

(Atacă subtil)

Sunt unii care ar dori ca Sultanul să piardă această campanie... pentru a avea timp mai mult de meditație.

PAȘA DIN VIDIN

Nu, nu. Ideea este că artistul trebuie să fie nefericit.

MAHOMED

Și eu nu sunt nefericit? Sunt foarte nefericit.

PAȘA DIN VIDIN

Dacă modificați ultimul vers...

MAHOMED

(De neclintit)

Nu modific nimic! În momentul compunerii am fost inspirat. Am fost inspirat. Stai jos, Radule.

PAȘA DIN VIDIN

Să știți, dacă o luăm așa, de cum a apărut praful de pușcă, soarta artei a fost pecetluită. Cu un tun nimicești tot ce s-a creat mai bun, timp de sute de ani. Unde dai, acolo crapă: statui, cărți, oameni. Dacă și Luminăția voastră va face la fel, sincer să fiu, n-aș vrea să apuc clipa aceea funestă...

MAHOMED

Pașă, această clipă a sosit... Ieși afară! *(Apare Turacan, care deschide chepengul.)*

PAȘA DIN VIDIN

Luminăția voastră, vedeți, eu am crezut că e de datoria mea, să atrag atenția...

MAHOMED

Ieși afară!...

PAȘA DIN VIDIN

Talentul începe să schiopăteze...

MAHOMED

Ieși afară! *(Turacan îl înbrânțește pe Pașă pe scări.)*

PAȘA DIN VIDIN

*(Coborând câteva trepte)*1462. Să fi început oare declinul criticii? ... *(Dispare.)*

RADU

Mare putere de stăpânire are Luminăția voastră. Eu unul nu m-am putut apropia niciodată de acest individ.

MAHOMED

Să știi, a citit mult. Și vorbește șase limbi, ca și mine... Numai că e un spirit distructiv. Cu toate că mă face să scriu mai bine. Mai era, tot așa, un pictor italian. Nu Belini, altul... o să-mi amintesc... Care, tot așa... despica firul de păr în patru și pe urmă-l lipea la loc... Dar știi cum îl lipea? De nici nu se cunoștea... Am auzit că acest pictor ar fi acum la Curtea lui Tepeș! Dacă-l prindeți, vă rog să nu-l căsăpiți! Oameni din aceștia în stare să-și riște scăfărlia pentru niște păreri artistice, sunt destul de rari. Ca nenorocitul ăsta de Pașă din Vidin... În fond, cine e el? Un papă-lapte, de pașă, pus de mine la Vidin. Și-n fond ce e Vidinul?

I.OCOTENENTUL.

(Apărând de după un paravan)

Vidinul e o cetate...

MAHOMED

Nu e nimic. O cetate de paie, fără apă curentă și cu privată turcescă. Îmi năvălește sângele în cap, îmi vine... nu știu ce să fac. *(Strigă.)* Pașă!

PASA DIN VIDIN
(*Scoate capul*)

Da... prezent...

MAHOMED

Ieși afară!

PASA DIN VIDIN

Da. Absent... (*Dispare.*)

MAHOMED

Fratele tău ce-o fi vorbind cu italianul? El se pricepe la artă?

RADU

În privința asta are idei originale. Și descântecele... pe cuvânt...

MAHOMED

Bravo! Asta înseamnă că se pricepe. (*Pe alt ton, neașteptat.*) Azi am chef de confidențe... (*Bate din palme, apare Locotenentul de după paravan.*) Eu am chef de confidențe, eu le fac... (*Bate din palme.*) (*Către Locotenent.*) Ieși!

LOCOTENENTUL
(*Iese cu paravan cu tot.*)

MAHOMED

Tu ai iubit vreodată?

RADU

Tocmai mă gândeam aseară: am iubit? N-am iubit?... Ce-am avut și ce-am iubit?...

MAHOMED

Ei bine, bine!... Dar să lăsăm asta... (*Îi mângâie timid pletele.*) Tu știi de ce Tronul Țării Românești va trece din mâna unui om viteaz în mâna unui om frumos?

RADU
(*Naiv*)

Cine e acela?

MAHOMED

Radu cel Frumos! Nu ești tu Radu cel Frumos? (*Îi întinde un sul de hârtie.*) Era pentru tine.

RADU
(*Speriat*)

Ce?

MAHOMED

Oda... Poemul... Am simțit... nevoia să-ți închin o odă... rodul unui suflet cuprins de flăcări... Dar oare ai să fii demn de ea?...

RADU
(*Încurcat*)

De ce? Adică... de cine?

MAHOMED
(*Mărturisire sinceră*)

Ce mic mă simt în prezența dumitale. Eu nici nu știu, ce sunt acum? O găză, un fluture învărtindu-se în jurul unei raze... Simt un avânt spre umilință... poate unde ești tu creștin și mi-ai insuflat spiritul creator al umilinței creștine... (*Idee măreață.*) Ce-ar fi dacă m-aș creștina și eu cu împărăție cu tot? (*Iese Pașa din chepengul uitat deschis.*) *Mahomed îl privește. Către Radu:* Nu merge... Dă-mi-l înapoi... Așa... necizelat nu merge. Măgarul ăsta de Pașa are miros de iapă, simte podul stricat de la o poștă. Într-adevăr, ceva schiopătează. Dar nu știu încă bine ce. Pașa, cred că am să schimb ultimul vers...

RADU

Broboane de sudoare vă încoronează fruntea...

MAHOMED

Inspirația... Da, da!

Cortina

ACTUL II
TABLOUL VI

Cortul lui Radu

RADU

Un om?

TURACAN

Un om!

RADU

Și ce vrea de la mine?

PÂNZARU

*(Intră c-o bocceluță la subsuoară și c-o vioară fără arcus
în mâna dreaptă)*

Păi, eu venisem să vorbim românește... Am auzit c-ar fi un român pe aici. De-aia am venit. Nu știu cu ce te ocupi, nu-mi pasă, dar simteam nevoia să vorbesc cu un român de-al nostru...

RADU

Ești om de arme?

PÂNZARU

Eu om de arme! Nu, domnule, eu sunt din comuna Pătlăgele – Valahia. Simteam nevoia să văd orașe mari, Viena... Hamburg.

RADU

A, ești un vântură-lume!

PÂNZARU

Vântur, vântur! ... *(Către Turacan:)* Turc? *(Întorcându-și buzunarele pe dos.)* Dar văd c-o duci bine, te omenesc ăștia...

TURACAN

Hm! *(Iese.)*

PÂNZARU

Eu venisem să vorbim românește... Ești venit cu treabă sau?...

RADU

Într-un fel, da. Sunt oaspetele Sultanului.

PÂNZARU

Ie-te-te, mă! Și-ai noștri ce zic?

RADU

Ce să zică? Tac chitic. Tac mălc.

PÂNZARU

Domnule, să nu te-ncrezi în străini. Nu știi ce viață am dus eu. Mi-a spus mie Gheorghe Iordan. Îl știi pe Gheorghe Iordan?

RADU

Nu.

PÂNZARU

Gheorghe Iordan, are prăvălie de țambale la Târgoviște. Mi-a spus așa: „Bă, nu dorința de-a cunoaște te mână, ci setea de aventură îți dă ghes“. Caută să-ți înfrângi pornirea, altfel o să-ți iasă Apusul pe nas, bă!“ Așa a zis și-așa a fost. Râu și în Apus, râu și aici în Turcia.

RADU

Nu te-ai acomodat?

PÂNZARU

Eu la ăștia? Am stat un an la Viena, ca un câine de pripas. Cu hoți, cu borfași, spărgători... scursoarea societății... din toată lumea. Dormeam toată șleahta într-o baracă, era o putoare... Și un frig... ca în grajd! Domnule! Nici Iisus Cristos n-a îndurat ce-am îndurat eu.

Noaptea borfașii îmi furau perna și dădeau cu ea în mine. Mă nime-reau afurisiții drept în moalele capului pe întuneric, aveau mâna for-mată de la spargerii.

RADU

Și de ce?

PÂNZARU

Asta-i întrebam și eu: „De ce, mă?” Pentru vederile mele! Auzi-eră c-aș fi învățat ceva carte. Am și învățat ceva carte. Cică: „Bă, ăsta care citești, ia mai du-te de te...” și jap! cu piciorul în fund. Dar pe ce ton!

RADU
(Zămbind)

Asta te și enerva.

PÂNZARU

Asta mă enerva cel mai mult: tonul! „Bă, altă dată să nu mai faci. Că din știința ta ni se trag toate”. Tot felul de prostii. Criminali! Și de asta nu ne sufereau pe noi, ăștia, fără pată...

RADU

Și-atunci de ce n-ai rămas frumușel acasă?

PÂNZARU

De ce n-am rămas frumușel acasă? Păi, n-am rămas frumușel acasă, pentru că... Ia urma urmei mie tot mi-a plăcut de mic mu-zica... Vroiam să văd orașe mari... Viena...

RADU

Frumos oraș?

PÂNZARU

Da, acolo am spart gheață o iarnă întreagă... Treceau ăia pe lângă mine în paltoane, în blănuri, și eu spârgeam gheața... Vara mutam scara la vopsitor, că toată Viena se vopsește. Ai fost la Viena? Batjocură!

RADU

Atunci, bine ți-a mai zis Gheorghe Iordan ăla! Ești un vântură-lume...

PÂNZARU

Păi, da, bineînțeles... N-a fost zi în care să nu-i dau dreptate! I-am și scris, dar nu mi-a răspuns. Cred că a interpretat greșit sfârșitul. Înainte de: „Cu deosebită stimă”, scriam eu așa: „Sfatul dumitale a fost al unui înțelept”. Probabil că unii au înțeles că el m-a învățat să... mă vântur. (*Bucuros.*) Doamne, ce bine că vorbim românește! Odată era să-mi pun capăt zilelor... (*Se închină.*) Lucram tot la ghetărie, abia-mi găsisem și postul ăsta... eram slab al naibii. Ajunsesem la vreo patruzeci de kilograme. Și răcisem la un picior... Și-n ziua aia mi-am zis: „Descară – gata!”

RADU

Adică, te...

PÂNZARU

„Stau să iau banii pe ziua de azi, să nu rămână pe mâna lor... dar, descară, gata!” Și atunci am auzit lângă mine, pe unul care – tot așa mun-cea și scapă târnăcopul pe picior – și ce crezi că zice? „I ua-te-ar boala!”

RADU

Român?

PÂNZARU

Român! Era un flautist – geniu în felul lui. M-a luat la el acasă. Avea o cămăruță foarte mică, de la ușă urcai direct în pat. Și se vedea toată Viena. Și mă întrebă: „Bă, o fi adevărat?”

RADU

Ce?

PÂNZARU

Cu Dumnezeu, cu dracu... cu toate. Eu l-am încurajat, i-am spus că sigur, există Dumnezeu, dracu, toate... Și nu mi-am mai pus capăt zilelor.

RADU

Poți să știi ce-o fi pe lumea cealaltă?

PÂNZARU

Bineînțele. Și când am văzut eu că alții sunt mai decăzuți decât mine, ce să-ți mai iei zilele de pomană?! Să și le ia ei!

RADU

Și zi așa, tot român și el!

PÂNZARU

Român! După aia tot așa, aveam un prieten aici, în Turcia.

RADU

Tot român?

PÂNZARU

Român, român... Îmi tot scria să vin la el, că nu mai poate, că o să se spânzure... Și mă pune dracu să vin – și nu-l gălesc.

RADU

Se spânzurase?

PÂNZARU

Se însurase. Și nevestele, avea vreo trei-patru neveste, nu l-au mai lăsat să mai vorbească deschis și sincer cu mine. Și așa m-am ales și cu Turcia. Din lac în put... Auzi, e bine că te duci acasă. (*Energic.*) Auzi, tot mai bine e acolo! Auzi, ăștia pe aici n-au suflut. O, de m-aș vedea acasă. Să vină rudele să mă vadă, să mor și să mă-ngroape acolo... Ce, parcă dac-am văzut Turcia știu mai multe? Era la noi unul Mailat Alexandru. Și? Hă, hă, hă! (*Începe să cânte un cântec vechi acompaniindu-se la vioara fără arcuș.*)

RADU

Văd că te usucă dorul de țară... Hai cu mine acasă.

PÂNZARU

(*Speriat*)

Nu merg, nu merg, c-am auzit c-o să fie război. Așa se tot vântură vorbă pe aici de câțiva ani. Eu îi știu cât de căinoși sunt ăștia! Mai bine stau aici cu ei.

RADU

Dacă ești cu mine nu ți se întâmplă nimic.

PÂNZARU

De ce, ai vreo trecere la Tepeș?

RADU

E fratele meu.

PÂNZARU

(*Uimit*)

Ești frate cu Tepeș? (*Idee.*) A! Atunci se schimbă socoteala... (*Îndoială.*) Dacă merg, cine-mi garantează mie că nu mă tai? Ai? Eu sunt foarte sensibil. Să nu mă atingi la slobozenie, că țiș. Cine-mi garantează?

RADU

Sultanul!

PÂNZARU

Îmbroboditul ăla? Are el puterea asta? Și-apoi ce-o să zică Tepeș, dacă vine Sultanul și mă garantează tocmai pe mine, un nepricopsit?!

RADU

(*Răzând*)

Păi... eu o să fiu domnul...

PÂNZARU

A, stai că... parcă, parcă, pricep... A-ha! Măria Ta vrei să-l bați și să-i iei tronul... Bine... dar nu ți-e frate?

RADU

Tocmai că mi-e frate, am și eu dreptul... Dacă vrea Dumnezeu să fiu domn... (*Enervat.*) Și nu mai face pe prostul... Te iau cu mine, te fac sfetnic. Mai vorbim pe drum.

PÂNZARU

Mie-mi plac discuțiile, dar fără urzeli. Și apoi prea văd atâta oaste în jur. ăștia unde se-ndeamnă așa?

RADU

În Țara Românească, să-l batem pe Țepeș.

PÂNZARU

Eu credeam că vă opriți pe-aici pe la... pe la ăștia... E adevărat c-o să ne ocupe turcii?

RADU

Nu ne ocupă, frate, schimbăm domnul și gata... ei se-ntorc...
Fac cale-ntoarsă...

PÂNZARU

Asta s-o crezi dumneata. Ce-apucă ăștia, e bun apucat.

RADU

(Grăbindu-se)

Spune, mergi sau nu?

PÂNZARU

Nu merg, că mi-e frică.

RADU

Tu nu vezi câți suntem?

PÂNZARU

Și ce dacă? Mai bine-i scriem o scrisoare. Să ne ierte pe-amândoi. Și pe Măria Ta și pe mine. Am nouă frați mai mici acasă. Când am plecat, eu am spus că merg la târg. Mama parcă a simțit ceva: „Mă, să nu te duci așa departe, că sunt ăștia mici, vai de maică de om!” Și de atunci, de când lucrez la fierărie, le trimit tot ce câștig...

RADU

La fierărie? Și ce faci acolo?

PÂNZARU

Săbii. Dar sunt proaste. Să nu te încrezi în săbiile turcești. Nu le călim. Scuipăm pe ele.

RADU

Și nu te gândești că săbiile astea or să se-ntorcă împotriva alor tăi?

PÂNZARU

Și eu din ce să trăiesc? Și-apoi eu sunt la mânăre. I a încrustat, cum s-ar zice, partea artistică. Am nouă frați mai mici acasă... De-atunci mama mi-a trimis vorbă și la Viena și aici: „Vino, că nu ți se întâmplă nimic. Vino, mă, vino, că se mărită soru-ta, Leana, și să fii și tu la nuntă, că ce-o să zică lumea?”

RADU

Te fac sfetnic!

PÂNZARU

Nu băga oaste străină în țară...

RADU

Ce e asta?

PÂNZARU

Un sfat, dacă mă fac sfetnic.

RADU

(Supărat)

Pleacă!

PÂNZARU

(Ridicându-se)

De-aia venisem. Auzisem c-ar fi un român pe-aici. *(Iese și revine imediat c-o bocelută.)* Buclucurile mele de primeneală. Să i le dai unui spahiu, să i le dea lui frate-meu al mare. Și dacă nu i-or veni bine nici lui, să le dea lui Mailat Alexandru. Comuna Pătlăgele, ții minte?

RADU

Ia-ți boarfele. Or fi având și păduchi.

PÂNZARU

Păduchi? Atunci rog eu un spahiu. Dar mi-e silă să vorbesc turcește.

RADU

Mă, ăștia dacă ajung la Pătlașe, fac salată din toți ai tăi. Nu numai că n-or să-i dea boarfele lui frate tău, dar dacă-l prind o să-l belească ei și de piele.

PÂNZARU

Te pomenești c-o fac! Și eu ce fac? (*Către Turacan, care a intrat discret.*) Eu venisem să vorbim românește. Am auzit că ar mai fi un român pe aici. (*Cu plecăciuni.*) Mahomed! Mahomed! (*Lui Radu.*) Mahomed ăsta pare un om chibzuit. Să mă duc să-i spun că de ce se preocupă? De ce tocmai pe noi? Că n-om fi unși cu miere. (*Pauză.*) Dar lasă că nici Tepeș n-o sta cu mâinile în sân. (*Plecăciuni către Turacan.*) Mahomed! (*Grav, lui Radu*) Ascultă la mine! O să fie prăpădul de pe lume! (*Iese, cântând ceva jalnic.*)

Cortina

TABLOUL VII

Cusca prizonierilor

(*Se aude de undeva, de sus, glasul ascuțit al unui turc, așa cum strigă muezinii.*)

ÎMPĂRĂTEASA

Ce-i asta? Ce înseamnă asta? Să înceteze! Bine, dar paza palatului? Ce păzește garda de 300 de suedezi înalți, înarmați până-n dinți? De ce se îngăduie să se oficieze rugăciunea musulmană în capul meu, în timp ce eu o fac pe cea creștină? Dacă s-amestecă?

GLASUL

Oho, cămila pe care-o vedeți aparține lui Alah...

ÎMPĂRĂTEASA

Sigur că se amestecă. (*Indignată.*) Măcar credința să ne-o respecte! Eu am tot respectul pentru credința lor, dar și ei să aibă respect pentru credința noastră. (*Stratos îmbrăcat turcește traversează scena.*) Un turc. Domnilor, dar Stratos n-a mai apărut?

MINISTRUL DE RĂZBOI

Ăl de cântă sus.

ÎMPĂRĂTEASA

S-a turcit? Nu se poate... domnilor, nu se poate.

ZUNIS

Doamnă, multe nu se pot și ce se mai fac!

IZABELIA

Mamă, pe Stratos l-am văzut îmbrăcat în caftan, ținându-se după Sultan, făcând parte chiar din suita lui.

ZUNIS

Sultanul nu-i prost că ține pe lângă el un om atât de-nvățat. Nu-măi că în ceea ce-l privește pe Stratos, Sultanul nu știe că e ultimul dintre oameni în ceea ce privește caracterul...

IZABELIA

Nici-o grijă, nu pentru caracter l-au luat.

ZUNIS

Ăsta când vinde...

MINISTRUL DE RĂZBOI

... vinde tot!

ZUNIS

... ruinează...

ÎMPĂRĂTEASA

Bine, dragă, dar n-ai apucat să vorbești cu el?

IZABELIA

Acum, că s-a văzut mare, nici nu s-a uitat la mine. (*Aproape plângând.*) Auziți? Mi-a zis că am moravuri ușoare...

ÎMPĂRĂTEASA

Ale tale sunt ușoare, și-ale lui, grele...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Așa oscilăm noi, bizantinii, între moravuri ușoare și năravuri grele... (*Râde.*)

IZABELA

„Păi, bine domnule Stratos, zic – de bunăvoie faci dumneata ceea ce faci?...”

TOȚI

Și el?

IZABELA

Zice: „Da“!

TOȚI

A zis: „Da?“

IZABELA

Da. „Și tocmai asta-mi place mie la turci că te lasă să fii de-al lor de bunăvoie...“

TOȚI

A zis: „De bunăvoie?“

IZABELA

(Printre sughituri)

„Bine, domnule Stratos, nu crezi c-ai ajuns prea departe cu entuziasmul pentru credința lor?“

TOȚI

Și el?

IZABELA

Și el zice: „Nu!“

TOȚI

A zis: „Nu?“

IZABELA

Păi, nu! „Am luat toate credințele la rând, nu fac două parole chioare! Asta e cea adevărată.“

ZUNIS

(Hotărât)

Gata! I-am condamnat la moarte pentru înaltă trădare și fugă la inamic. E cineva împotriva?

IZABELA

Nu!

ÎMPĂRĂTEASA

Nu! să nu ne pripim. Domnilor, nu poți condamna la moarte un om, fără a-i da posibilitatea să se apere.

ZUNIS

Dar el care condamnă la moarte întreaga noastră suflare?

MINISTRUL DE RĂZBOI

Cazul e grav. *(Stratos, cu turban, traversează în sens invers scena, murmurând rugăciunea turcească.)*

ÎMPĂRĂTEASA

S-a turcit, spurcatul.

IZABELA

Nu ți-am spus eu, mamă? S-a turcit. A devenit mistic... musulman...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Vedea-l-ar apostolul Pavel!

MINISTRUL DE FINANȚE

Și noi care credeam că nici de sufleor n-o să fie bun și ia te uită ce carieră!

ÎMPĂRĂTEASA

Eu nu înțeleg la ce i-a folosit atâta carte? Dacă n-a putut să-l oprească de la pierzania sufletului...

MINISTRUL DE FINANȚE

Mai bine rămânea analfabet...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Eu am prevăzut asta de mult, dar n-am vrut să vă spun...

ZUNIS

În ce mă privește, l-am condamnat la moarte.

ÎMPĂRĂTEASA

Domnilor, Domnilor... Izabela! (*Intră Radu, se apropie de Izabela și încep să discute încet.*) Cine e?

ÎMPĂRATUL,
(*Arătându-l pe Radu*)

De prin curte, de prin curte...

RADU
(*Cu voce joasă*)

Ce-i cu tine?

IZABELA
(*Idem*)

Vești de la fratele tău.

RADU

Ce?

IZABELA

Îți mai dă o șansă...

RADU
(*Suspicios*)

Să nu încerci să...

IZABELA

Iasă-mă și ascultă. Adineauri eram pe corabie... Am auzit un cli-pocit, m-am uitat... Cineva înotase pe sub apă până lângă corabie...

RADU

Aiurezi...

IZABELA

Crezi odată!... (*Soptit.*) Ascultă. O să treceți pe lângă o cireadă de vite... Atrage-l pe Sultan într-acolo...

RADU
(*Prudent*)

N-am auzit nimic... Mă duc să-i spun...

IZABELA

Am glumit. Și dacă n-ai auzit nimic, ce să-i spui?

RADU

Despre ce fel de cireadă o fi vorba? Astea sunt bazaconii... Te rog, nu încerca să mă mai ispitesti... Știu că te-a plătit ca să mă tragi de limbă...

MAHOMED
(*Intră, supărat foc*)

Nu e nimeni aici?

RADU
(*Stăpânind situația*)

De cine are nevoie, Luminăția voastră?

MAHOMED

De pază... Cei care nu observă ce se întâmplă în apă, vor fi sugrumați pe uscat...

IZABELA
(*Mieros*)

S-a întâmplat ceva?

MAHOMED

Am zărit cu ochii mei un om care a scos capul din apă. Vroiam să știu, cine era? Ce căuta? De unde vine? Unde s-a ascuns?

IZABELA
(*Făcându-se a nu pricepe*)

S-a înecat? De ce?

MAHOMED

Locotenent!

LOCOTENENTUL

(Intră)

I-am prins... Era un om de-al lui Țepeș...

MAHOMED

Cu cine a comunicat de pe corabie?

LOCOTENENTUL

N-a scos o vorbă... oricât l-am schingiuit... A murit cu buzele încheștate...

MAHOMED

(Către Radu)

Spune-mi și mie ce fel de om e Țepeș asta de știe să-și disciplineze în felul ăsta oastea?

RADU

(Încurcat)

Prea Luminate... Prea Înălțate... trebuie să vă mărturisesc...

IZABELA

Radu...

RADU

... că nici eu nu înțeleg...

MAHOMED

Eu cred că n-ar trebui să i se ia tronul unui asemenea om pe care semenii îl iubesc atât de mult...

RADU

Atunci să nu i-l mai luăm...

MAHOMED

(Zâmbind)

Îmi place, că nu-și pierde cumpătul...

IZABELA

(Prinzând curaj)

Beizadea Radu s-a născut într-o zi norocoasă... Dar ce voiam să vă rog Prea Luminate? ... poate faceți ceva pentru trupa noastră... pentru fostul Imperiu bizantin...

MAHOMED

(Jucându-se cu cuvintele)

Eu l-am făcut fost, eu nu l-am fost făcut.

IZABELA

Ne-a ajuns cuțitul la os. Fie-vă milă. *(Ceilalți prizonieri agitați, ridică o zdreantă în chip de steag și încep să strige: Libertate!)* Libertate!!

MAHOMED

Ipochimenii ăștia nu știu decât să protesteze... *(Către grup.)* Aș vrea să stăm de vorbă... De fapt, ce vă lipsește? Mai vreți vreo pușcărie? Una mai mare?

ZUNIS

Nu, nu! E bună asta. *(Plângăret.)* Azi-dimineață, călăul ne-a retras dreptul de împotrivire.

MAHOMED

(Perfidie)

Nu se poate... Cine i-a permis?

ZUNIS

I-am spus că e împotriva uzanțelor.

MAHOMED

Așa este. Avem niște călăi cam mocofani. Ce vroiam eu să vă spun?... În calitate de aliați, aș fi dorit să ne consultăm în privința atacului. Harta! *(Turacan aduce o hartă pe care o întinde pe jos. Toți se apleacă asupra ei. Mahomed, după o pauză:)* Uitați ce zic eu. Eu zic așa... să ne odihnim puțin. Iar toate astea le vom discuta diseară... după spectacol...

ZUNIS

Da, da, acum suntem și noi oboșiți... Mai bine după spectacol. Și libertate, după spectacol. *(Mahomed iese însoțit de Turacan.)* I-am păcălit... I-am păcălit... Dacă nu ne organizăm noi, n-o să ne organizeze nimeni. În ce îl privește pe Stratos, l-am condamnat la moarte. Voi executa sentința imediat ce se va reînființa Bizantul.

ÎMPĂRĂTEASA

Bizanțul, niciodată! Cu asemenea oameni – niciodată. Oh, pasăre Phœnix!

ÎMPĂRĂTUL

Oh, pasăre Phœnix!

ÎMPĂRĂTEASA

Unde ești tu, pasăre Phœnix! Să-mi dai cenușa ta, să mi-o pun în cap.

ÎMPĂRĂTUL

Uuu! Unde ești, pasăre Phœnix?

ÎMPĂRĂTEASA

Când vom mai reînvia noi? Cum? Dacă până și cărturarii au devenit farisei și fariseii vameși?

ÎMPĂRĂTUL

Cumplete vremuri!

Cortina

TABLOUL VIII

Cortul lui Radu

PÂNZARU

Măria-ta, m-am gândit...

RADU

Mergi cu mine?

PÂNZARU

Merg. Dar am un plan.

RADU

Spune.

PÂNZARU

S-o cârmim spre Viena. Adică, nu s-o ocupăm. Vreau să spun, nu noi... că e greu de întreținut... Cât ne-ar costa... Să-l trimitem

pe Sultan... Din Țara Românească nu s-alege cu mare lucru... ce să iei, pe cine să dezbraci? Dar acolo... Toți în blănuri, oameni în blănuri de samur, femeile în vulpi... Tare aș vrea să mai văd odată Viena... Și să-i sperii oleacă pe ăia care stau la căldurică și puțin le pasă... că noi luptăm! Să deschidă geamul și eu să le arăt puhoiul turcesc. Luați-l, vi l-am adus, cazați-i, lenjerie curată, furaje, spălați-vă pe cap cu ei!

RADU

Ai haz!

PÂNZARU

Am! Dar vorbesc serios... Facem târgul? La Viena și Dunărea este mai mică... treci mai ușor...

RADU

Bine... facem târgul. Îmi dai Viena, îți dau...

PÂNZARU

Nu trebuie să-mi dai nimic... e gratis... Singur am plecat de-acasă, singur m-aș întoarce. Asta este ideea mea de bază. Dacă m-ați urmărit. Parcă sunteți cam nervos...

RADU

Chiar acum am să vorbesc cu Sultanul... În ce direcție e Viena?

PÂNZARU

Vin acușica... și v-arăt eu cu mâna. Mă duc să-mi iau toalele. (*lese.*)

RADU

Cum își pierd unii oameni mințile. Sau mi le-oi fi pierdut eu? Pe el îl doare de satul lui, de Mailat Alexandru, dar pe mine...

LOCOTENENTUL

(*Care-a tras cu urechea.*)

Tocmai treceam pe-aici... Și voiam să vă dau binețe.

RADU

S-a nimerit numai bine... I-ai văzut pe omul care-a fost adineuri aici?

LOCOTENENTUL

Ah, da, da...

RADU

E un valah... Om de-al lui Tepeș.

LOCOTENENTUL

Cine-ar fi crezut?... Ce-o să se mai bucure Gâdea... *(Iese, intră Gâdele.)*

PÂNZARU

(Intră. Văzându-l pe Gâde)

He, he, he, Viena, femei, muzică, umlaut! *(Îi întinde mâna. Gâdele dă noroc, și cu cealaltă îl înjunghie.)*

RADU

(În timp ce Pânzaru agonizează, zvârcolindu-se să apuce vioara)

Prietenii ți-i faci tu... frații ți-i fac alții. Există exemple istorice de frați care nu s-au înțeles. Frate, frate, dar... Și precedentul s-a creat. Ce, parcă Marele Mircea nu s-a dușmănit cu frătorul său? Ba, chiar l-a.... Deși, dovezi sigure nu există!...

Cortina

TABLOUL IX

PAȘA DIN VIDIN

Văd că-ți plac aventurile. Ia spune-mi, nepoți n-ai?

RADU

Ba da... fratele meu, mi se pare are, câțiva moștenitori... Da' de ce întrebi?

PAȘA DIN VIDIN

Așa, din curiozitate. Eram curios să vă cunosc neamul... Stai jos, e foarte interesant, foarte interesant. Două calități ai în plus față de fratele tău! Nu ești viteaz ca el, iar în ce privește diplomația, acționezi ca o cismă...

RADU

(Enervat)

Eu care vreau să fac reforme, care doresc să fac îmbunătățiri? Și pe urmă, ce, îl cunoști tu așa de bine?

PAȘA DIN VIDIN

Da. Are sclipiri. Geniu inconstant, cam intermitent, poate face și una boacăna, dar de scânteiat, scânteiază. Numai să-l vezi în fruntea oastei! Ochii ficși, ieșiți din orbite, luminează ca două proiectile. Noaptea nici nu le mai trebuie torțe, felinare...

RADU

Iasă-l să scânteieze. Va fi cu atât mai ușor de ochit. *(Plimbându-se nervos.)* Și-apoi, ce, aia e oaste? Pâlcuri de țărani neciopliți, nobili de Coșereni și alte cătune de paie. Ura lui contra boierilor țării e notorie.

PAȘA DIN VIDIN

Mă mir că nu te-a numit Tepeș capuchehaie la Poartă. Ca împunternicit, te-ai fi priceput foarte bine să-l sapi... și i-ai fi luat tronul fără atâtea opinteli armate. Știi că eu i-am spus Sultanului: „I-am văzut de câteva ori pe domnul Valahiei și mi-a impus.“

RADU

(Sărindu-i tandăra)

Prin ce ți-a impus, mă rog, Domnul?

PAȘA DIN VIDIN

Printr-un uimitor simț al realității, domnule, prin marea capacitate de a vedea just proporțiile, prin promptitudinea în acțiuni, energia brațului...

RADU

Adică?

PAȘA DIN VIDIN

Adică, e mare și tare. A spus un cuvânt, apoi acela e cuvânt, nu vorbă. E și foarte bine intenționat. Știe să-și impună voința... Și-am mai aflat încă o sumedenie de fapte de viață și de moarte.

RADU

De unde?

PAȘA DIN VIDIN

Nemții. Au început să tipărească. Au un tipar! Suntem totuși în anul 1462! E normal.

RADU

(Curios)

Și ce-ai mai aflat mă rog din Valahia? Informațiile tale s-ar putea să-mi prindă bine.

PAȘA DIN VIDIN

Tepeș e un fel de precursor, de la care ar avea de învățat mulți. Ba i-am spus și Sultanului: „Umbă, domnule, îmbrăcat în cerșetor, cum face Tepeș și apleacă-ți urechea la ce boscorodește lumea. Știi că de la căderea Bizanțului, la noi, săracii mănâncă doar câte un iaurt și pe urmă își fac gargară de ceai de mușetel ca să se dezinfecteze? E menirea Măriei Tale, zic, să înlocuiești iaurtul cu ceva mai consistent. Sau măcar interziceți-le gargară“... „Nu, zice, nu! Asta dezinfectează omșorul“. E nebun.

RADU

Eu unul nu te mai ascult. Un om pe care Europa îl privește cu admirație, pe care îl socotește un fel de zeu, și pe bună dreptate, tu încerci să-l prezinți ca pe un naiv, delăsător... Unul care în șalvari scurți înalță zmece peste Sfânta Sofia. Dar avem de-a face cu un geniu, un geniu militar în primul rând. Cred în el ca-n tata, Dumnezeu să-l ierte, că l-a descăpătânat Iancu de Hunedoara. Mahomed al doilea va ajunge departe.

PAȘA DIN VIDIN

Nici până la Târgoviște, dacă se va lăsa înconjurat de oameni ca de-alde Locotenentul. Aș mai spune eu de unul...

GÂDEA

(Intră smerit)

Luminăția Sa Sultanul vă înștiințează că avem azi la masă găină. Vă întrebă dacă sunteți de acord ca din măruntaie să facem o ciorbă, iar din rest, un pilăfior... Mai dorește să știe dacă și Beizadea Radu binevoiește să participe la masă.

PAȘA DIN VIDIN

(Foarte enervat)

Domnule, manierele astea au început să mă calce pe nervi! Să aibă odată curajul de-a hotărî singur, cum îl taie capul! Să-și asume odată întreaga răspundere, de la ciorbă până la război și pace... Să nu întrebe mereu în stânga și-n dreapta... „O fi nimerit așa? Sau mai nimerit ar fi altminterea?...“ Mă săcăie toată ziua.

GÂDEA

Și eu ce să-i spun?

PAȘA DIN VIDIN

Să mănânce ciorbăta singur cu Beizadea Radu. Că mie nu-mi place ciulamaua asta. *(Către Mahomed, care a intrat, auzind ultimele replici.)* Luminăția Voastră, eu m-am răzgândit. Nu mai mănânc deloc azi, postesc. Mi-am luat o carte și mă duc cu ea în harem. Cine are nevoie de mine, mă găsește acolo cu burta pe „Magna Charta Libertatum“. Ediția Oxford 1459, legată în piele.

Și poftă bună la târîță. *(Iese.)*

MAHOMED

(Simplu ca bună ziua)

Castrati-!

Cortina

TABLOUL X

În cortul lui Mahomed, în timp ce Stratos, care l-a săpunit bine pe Sultan, îi rade cu dexteritate barba.

MAHOMED

Când am insomnie seara, înainte de culcare iau un atlas istoric, cu puțină apă. Și așteptând să-și facă efectul, urmăresc cu degetul pe hartă imperiul hitiților... dar peste puțină vreme îmi dau seama că, de fapt, imperiul hitiților e imperiul egiptenilor... nu, al asirienilor, nu, al medo-caldeienilor... nu, al persilor... Dacă așa stau lucrurile, mă gândesc, atunci pot să dorm și eu liniștit...

STRATOS

(Rămânând cu briciul în aer)

Luminăția sa vorbește astfel...

MAHOMED

Dar nu pot dormi... pentru că sunt nefericit!

STRATOS

Cuceritorul e nefericit?

MAHOMED

Cucerești femei, ocupi țări una după alta, aduni bogății... ei și?
La orice nivel, sufletul omenesc e măcinat de imense neliniști... ca
igrasia care pune stăpânire pe un palat cu temelii în apă...

STRATOS

Poate iubiți.

MAHOMED

Toți iubim și toți suntem neînțeleși... Spune-mi și mie unul care
a fost înțeles... în dragoste... Și în ce limbă?

STRATOS

Arabă, greacă, persană... *(Intră Radu.)*

RADU

Măria ta...

MAHOMED

Iată un om demn de invidiat... Nimic nu-l înmoaie. De multă
vreme caut să trezesc în sufletul lui o dramă! Să-l fac să mediteze.

STRATOS

Poate n-are vocația tragediei...

MAHOMED

Mă tem că n-o are. Știe ce vrea, și-o ține morțiș pe-a lui, dar nu
se întreabă ce va urma după ce totul va fi așa cum vrea el... Civilizația
noastră e de pe acum infectată... Dar asta rămâne între noi... Știi ce

va urma în țara ta, după ce va veni în atingere mai mare cu oamenii
noștri, cu noi, cu armata noastră, cu năravurile noastre?

RADU

Vom avea o pavăză...

MAHOMED

Da, și asta... Dar nu veți mai avea pavăza voastră... *(În timp ce
Stratos, care l-a isprăvit de ras, l-a freționat și acum îi face unghiile.)* Vă
vom lua dreptul de a ține propria oaste sub steag... Domnitorii nu
vor sta pe tron mai mult de 3-4 ani... Tronul va fi cumpărat de la
Poartă cu aur... Se va căra atâta aur din Valahia, cât să poată duce
600 de cai... Sunteți voi atât de bogați?

RADU

Dimpotrivă... e o jale...

MAHOMED

Privește puțin în viitor... și ai să vezi consecințele acestui entu-
ziasm al tău... Ce e acum, dacă e așa cum zici, nu-i nimic... Vom
instaura nestatornicia, spaima de ziua de mâine... vom cumpăra boie-
rimea, vom vlăgui energiile...

STRATOS

Sultanul glumește... *(Văzându-i sclipirea din ochi.)* Sultanul nu
glumește...

MAHOMED

Vom instaura frica în sufletele voastre... Eu, în locul tău, m-aș
spânzura. Ei, ce facem, mergem mai departe?

RADU

(Neclintit)

Mergem mai departe.

STRATOS

V-am spus? N-are vocația tragediei...

MAHOMED

Deci, care pe care... Hai să vedem care pe care. Locotent!

LOCOTENENTUL

(Intră)

Da, știu, mergem mai departe. Turacan Beg ogli, însărcinatul cu paza Dunării, are să vă facă o comunicare. Luminăția voastră, vasele noastre de pe râul Bosna au intrat în Dunăre, azi, mâine, sosesc și cele de la gurile Dunării. *(Cu durere.)* Luminăția ta, podul de pe râul Marîța s-a prăbușit. *(Întinde o hârtie.)*

SULTANUL

Secați Marîța. Ce e asta?

TURACAN

O copie a scrisorii trimisă de Tepeș prietenului său Matei, regele Ungariei.

MAHOMED

„... și mai află că am tras în tepe 20 000 de turci, în afară de cei care au fost arși, sau cei cărora nu li s-a mai găsit capul... spre a fi numărați...” E bine. E rău, dar e bine... Adunați oamenii!
(Se plimbă agitat prin scenă în timp ce aceasta se umple de căpeteniile oastei.)

MAHOMED

Sunt într-o criză de creație. V-am chemat aici ca să vă anunț de pe această pernă, că începând de azi m-am lăsat de scris. *(Murmure vagi: „Cum?” „De ce?” „Nu trebuie...”)* Vă rog să nu stăruieți, hotărârea mea e luată. Nu am talent. Am fost indus în eroare de linguiștorii, oameni plătiți să-mi abată atenția de la preocupările mele principale, și anume de la conducerea treburilor împărăției. Menirea mea e să cuceresc lumea, nu cu pana, ci cu spada. Ați procedat greșit că v-ați lăsat impresionați și de ceea ce produc pe plan literar, crezând că ar avea vreo valoare.

O VOCE

Niște prostii... niște prostii...

MAHOMED

Cine-a spus: „Niște prostii“?

TURACAN

Cine-a spus: „Niște prostii“? Cine e criminalul?

MAHOMED

Pașa din Vidin... i-am recunoscut glăsciorul, cu toate că și l-a mai subțiat puțin. Să vină aici!

TURACAN

Pașa din Vidin!

PAȘA DIN VIIDIN

Luminăția voastră nu m-ați lăsat să termin... Niște prostii, dar numai cele din ultima vreme. Asta am vrut să zic.

MAHOMED

Toate, și cele dinainte, toate au fost niște prostii. Stai jos! Vedeti? A fost singurul care a avut curajul să mă critice, singurul care, în felul lui, a fost un patriot. Și ceea ce-mi pare sincer rău, este că tocmai pe Pașa din Vidin am dat ordin să-l castraze. Fiți însă liniștiți, l-am pus paznic la haremul meu. Așa e, Pașa din Vidin?

PAȘA DIN VIDIN

Așa e, Luminăția voastră.

MAHOMED

De azi înainte eu am să fiu numai „Cuceritorul“ nu și „Favoritul muzelor“. În privința ideilor mele militare, nu cred că ați avea ceva de obiectat.

LOCOTENENTUL

Asta-i bună! Ați cucerit jumătate din lume. Numai Alexandru Macedon și poate Cezar...

MAHOMED

Nici Alexandru Macedon și nici Cezar...

LOCOTENENTUL

Unul s-a lăsat mușcat de țânțari, altul și-a permis luxul de a ține un Senat.

MAHOMED

Noi am înlocuit Senatul cu haremul. Nu vreau să mai repetăm greșelile înaintașilor.

PAȘA DIN VIDIN

Îmi permiteți să mă retrag, Luminăția voastră?

MAHOMED

Stai, că n-am terminat. Aflați că nici viziunea mea militară asupra lumii n-a fost lipsită de fisuri, dovadă că au fost unii care au criticat-o aspru.

I. OCOTENENTUL.

Cine? Cine?

MAHOMED

Pașa din Vidin!

VOCI INDIGNATE

Huo! Huideo!

MAHOMED

El zice: „Împărăția otomană e perfectă din punct de vedere militar, dar șubredă din punct de vedere social“... Că suntem un imperiu format prin anexiuni și susținut prin sabie... Dacă mi-a scăpat vreo idee, te rog să mă ierți, Pașa din Vidin...

PAȘA DIN VIDIN

Au fost niște simple sugestii. Oricine le putea face.

MAHOMED

Oricine le putea face, dar nimeni nu le-a făcut... Numai tu ai avut curajul să mă critici – și ce-mi pare rău, e că tocmai pe tine te-am forfecat!

PAȘA DIN VIDIN

Nu face nimic, Luminăția voastră, nu face nimic...

MAHOMED

Repetă care au fost punctele de acuzare, adică ce-ai văzut tu greșit în politica mea din soare-apune?

PAȘA DIN VIDIN

Nu-mi aduc aminte, Luminăția voastră.

MAHOMED

Ești modest. Radule! Pașa din Vidin mai susține că noi nu putem să obținem o victorie hotărâtoare asupra valahilor, pentru că, adaugă el, valahii ar avea o tactică pe care noi nu am studiat-o îndeajuns și care ar putea să ne fie fatală.

RADU

În ce constă, mă rog, această tactică?

MAHOMED

Ai putea să ne spui, Pașa din Vidin?

PAȘA DIN VIDIN

Dacă Împăratul Traian ar fi lăsat ceva scris despre campania lui în nordul Dunării, așa cum a lăsat Cezar despre luptele cu galii, ne-ar fi fost mai ușor. Am fi avut dovezi. Dar așa, suntem siliți să dibuim.

MAHOMED

Adică, tu crezi că noi n-o să fim în stare să facem ce a făcut Traian? Cu alte cuvinte, poate n-ai înțeles: dumnealui e împotriva acestor campanii! Și s-ar părea să aibă dreptate, după desfășurarea ultimelor evenimente. (*Continuând.*) El mai susține că mult mai bine ar fi să oprim armatele la Dunăre, să facem să inflorească cultura musulmană în țările gata cucerite... Deși, tot el a mărturisit că n-ar prea exista o cultură musulmană...

PAȘA DIN VIDIN

N-am spus asta! Atâtea capete luminate populează istoria literaturii noastre... Dar ce să mai căutăm exemple vechi când îl avem pe Luminăția voastră aici de față.

MAHOMED

N-am înălțat eu moscheea Fatih?...

PAȘA DIN VIDIN

Da, o minune a lumii...

MAHOMED

Atunci de ce spui că...

PAȘA DIN VIDIN

(Spășit)

Am greșit...

MAHOMED

Vedeți? Am expus pe larg părerile Pașei din Vidin numai ca să vă dați seama că există și puncte de vedere diferite de ale mele. Noi însă trebuie să le studiem cu toată atenția, să tragem toate concluziile, să facem să triumfe adevărul. Dorința noastră a tuturor este prosperitatea Înaltei Porți și-n urmărirea acestui țel trecem peste orice orgoliu sau ambiții personale. Ce părere aveți? (*Căpeteniile se consultă o clipă între ele, apoi trec prin fața lui Mahomed și se pronunță.*)

TURC I

Să i se taie nastul.

TURC II

Să i se scoată ochii.

TURC III

Să i se taie limba.

TURC IV

Să fie jupuit de viu.

PAȘA DIN VIDIN

(Același joc)

Să fiu lăsat în pace! (*Hotărât să moară demn.*) Luminăția voastră, nu știu cum se face... dar chiar în acest moment mi-am adus aminte de un filosof grec, care în timp ce-și scria testamentul spunea: „Scriu aceasta în fericita zi a vieții, care se întâmplă să fie și ultima zi a vieții mele“.

MAHOMED

(Zâmbind)

Pașă, m-ai înțeles greșit. O să ai încă multe, multe zile fericite. Și ultime.

PAȘA DIN VIDIN

Luminăția voastră, în fond, mie nu mi se mai poate întâmpla nimic. Ideile mele erau greșite. Tot ce face Luminăția ta e genial și bun făcut...

MAHOMED

Dar de când ai devenit atât de slugarnic, Pașă din Vidin? Înainte erai mai bătos, chiar mai fudul.

PAȘA DIN VIDIN

E adevărat. Eram un orgolios, un înfumurat, și toate cunoștințele mele nu puteau da roade din pricina femeilor. Îmi pierdeam prea mult timp să cresc în ochii femeilor. Acum însă, datorită Luminăției voastre, sunt liniștit, mulțumit și adâncit în învățăturile lui Averoes și ale lui De Gazzi. (*Cu avânt.*) Însă vreau să vă spun că, în harem, lucrurile merg foarte bine. (*Cugetând.*) Deși ar fi o mică problemă. Aș cere în numele supuselor Luminăției voastre, cu care eu m-am consultat, o mică reformă.

MAHOMED

Te ascult!

PAȘA DIN VIDIN

Membrele haremului Luminăției voastre doresc să li se permită să poarte fusta ceva mai scurtă. Asta, bineînțeles, numai în incinta haremului.

MAHOMED

Tot cu vederi largi ai rămas, Pașă din Vidin! Se aprobă! (*Îi semnează o hârtie. Pașă trece în rândul doi.*)

RADU

M-a uimit purtarea Pașei din Vidin pe care îl știam cu totul altfel. Eu am fost de la bun început împotriva concepțiilor Pașei din Vidin, socotindu-le primejdioase, lucru de care s-a convins până la urmă nu numai Luminăția ta, ci însuși Pașă. Dovadă că nu mai e Pașă.

MAHOMED

Ți-am dublat birul, o să ți-l triplam.

RADU

Chiar dacă vom ajunge să plătim tribut pe hornurile caselor, ori pe ferestre – ce contează această taxă materială, pe care o plătești și scapi – față de garanția pe care ne-o dă Marele Sultan? Vlad-Dracul, pe care-l renege ca frate – angajându-se într-un război continuu contra marelui său vecin din sud, nesocotește voința poporului său, dorința sa de pace și de supunere. Pune mai presus de orice, niste ambiții personale.

MAHOMED

Se pare că se sprijină pe ceva!

RADU

Pe vânt...

MAHOMED

Pe vânt? Atunci cum se face că nu vine poporul spre noi cu bratele deschise? Am trimis soli să-i cumpere boierii. Știi că au refuzat?

RADU

Tara e pustie... Oștenii vor dezerta din fața invincibilei armate a Luminății tale. Vom întâlni numai pâlcuri dezorganizate, care se arată și dispar... Tepeș însuși, cine știe în ce gaură se va ascunde, ca sobolul! Teamă mi-e că o să mă urc pe tronul de la Târgoviște ca pe un maidan părăsit... O tactică de luptă! Tocmai asta e problema. Lipsește o concepție de luptă unitară...

MAHOMED

Mi-e teamă să nu fie tocmai asta concepția... Stai jos. Socotesc acțiunea lui Tepeș ca pozitivă pentru că atâtă pofta noastră de cucerire. Nu-mi plac femeile care nu fac fașoane și țările care se lasă cucerite fără luptă. Când veți tăia capul lui Tepeș, înainte de a-l atunca la câini, să mi-l aduceți să-l sărut. N-au trecut decât două secole de când o ceată de voinici au pornit cu săbiile înfășurate în turbane, din nisipurile Asiei. Revelația lor, dată de Alah, laudat fie-i numele (*Ceialți repetă: „Lăudat fie-i numele”*), a fost că nimic nu rămâne o dată fixat pentru totdeauna. Se pot schimba granițe, oprima popoare, arde cetăți, amesteca limbi. Se poate da o nouă înfățișare lumii, după voia și placul

lui Alah. Iăudat să-i fie numele. (*Entuziasm.*) Cel mai greu ne-a fost să punem piciorul în această lume nouă. Cel mai ușor va fi să-l punem pe celălalt la capătul ei. Și ascultați-mă pe mine: Europa e putredă, lăncedă, perversă; se vrea călcată în picioare. Și ferească Dumnezeu, Dumnezeuul lor, să-l batem pe acest ghiaur, care – fie vorba între noi – ne întrece în viclesuguri – că mâine, poimâine, ne adăpăm caii în apele acelea din soare-apune. Locotenente, cum se numesc apele acelea?

LOCOTENENTUL

Păi... nu știi! Au niște nume încălcite...

MAHOMED

Chemați-l pe Stratos... Să se gândească de acum la numele lor turcesc, limpede și sonor (*Frenezie.*) Radule, norocul tău e că-mi ești drag. Ghinionul tău e, că o să fii domnul acestei țări, pe care o călcăm acum în picioare. Să știi că n-ai să te poți ține pe tron fără ajutorul nostru! Iar noi n-o să te putem ajuta fără să turcim țara. (*Idee.*) Chiar spune-mi și mie cam în cât timp crezi că s-ar putea turci Valahia?

RADU

Vorbiți de turcire în sensul nobil al cuvântului!

MAHOMED

Bineînțeles...

RADU

Având în vedere că nu prea avem școli, că oamenii noștri sunt cam îndărătnici... grei de cap... că limba noastră are altă structură gramaticală și alt fond principal de cuvinte, cam în vreo 23–25 de ani...

MAHOMED

Eu îți dau ție cinci secole... (*Rizând.*) Asta de hatârul lui... (*Grav.*) Domniile mei, mă despart în fața voastră, iubiți generali, de creația mea poetică, dedicându-mi întreaga putere de muncă faptelor de arme. (*Pauză.*) Vreau, însă, să vă mai citesc, pentru ultima oară, ultimul vers, din ultima mea odă. Și asta ca să-mi iasă din cap o dată pentru totdeauna. „Eu pleoapa-nchisului tău ochi, geana-i”... Cum ți se pare, Pașă din Vidin?

PAȘA DIN VIDIN

Cui, mie? Tot ca mai înainte, dar mult mai izbutit. Îmi vine pe buze un cuvânt, îmi permiteti să-l rostesc? „Genial“!

MAHOMED

Mă miram eu să-mi fi pierdut talentul peste noapte. Măine ridicăm tabăra și trecem Dunărea. Măine-seară, dormim în palatul de la Târgoviște!

Cortina

ACTUL III

TABLOUL XI

Armata turcească a trecut Dunărea.

MAHOMED

Asta-i Valahia? Cărăm după noi cel mai mare tun din lume, care a mușcat din zidurile Bizantului. Unde lovește face o gaură să-ngropi o casă. Dar unde este cetatea lui Tepeș? Aceștia au în loc de cetăți, garduri de nuiele. În loc de creneluri, mușuroaie de furnici. În loc de soldați, iepuri și popândăi. Iar noi mergem, mergem...

RADU

Bine că nu înapoi...

MAHOMED

Spune-mi și mie, câmpia asta a fost un fund de mare?

RADU

Așa se spune.

MAHOMED

Nu-mi plac fundurile de mare. Nu tunuri ne trebuiau nouă aici!
Un pâlc de spahii.

RADU

De stafii.

MAHOMED

Spahii, stafii! Într-o jumătate de oră îi dădeam gata... Dar ce se aude?

RADU
(*Încurcat*)

O cireadă de vite... Boi, vaci... la păscut... Se vede că le-au lăsat sătenii, care au fugit... Nu vă apropiați!

MAHOMED

De ce?

RADU

Nu-i bine. (*Îl trage de mână înapoi.*)

MAHOMED

Iar văd că mă păzești strasníc. Adio libertate... (*Intră Locotenentul, în fugă.*) Ce e, locotenente?

LOCOTENENTUL

Cireada era numai formă. Vací-manechin. Doar pielea. Înăuntru ostași de-ai lui Tepeș. Șapte inși în șapte boi. (*Iese și revine îmbrâncind un voinic legat.*) Ia uitați ce zdrahon! Abia au reușit să-l prindă.

MAHOMED

Cine e ăsta?

RADU

A, văcarul. ăsta trebuie să fie prostul satului.

MAHOMED
(*Filosofând*)

Deștepți și proștii în vremurile grele... Ia aduceți-l mai în față... Poate aflăm ceva...

VĂCARUL

Bună dimineața...

MAHOMED

Boi sau vaci?

RADU
(*Tălmăcind*)

Boi sau vaci?

VĂCARUL

Vite, cumsecade. Așa mi le deteră în primire, așa le luai.

MAHOMED

Ce planuri aveau?

RADU

Ce planuri aveți?

VĂCARUL

Să pasc vitele... să se îngrase, că de când cu timpurile astea, ajunseră numai pielea și osul...

RADU

Mai bine zis numai pielea... că osul...

VĂCARUL

Vite... dobitoace.

MAHOMED
(*Enervat*)

Ce vite, dacă erau burdușite cu soldați?!

RADU

Oșteni...

VĂCARUL

Nu știam c-au intrat în ele. E adevărat c-ațipii o târșoară adineauri... Când mi le deteră în primire, așa-mi ziseră, că sunt vite... cică: ia-le, du-le la islaz, paște-le. Și tocmai se nimeri să treceti dumeavoastră pe acolo. Și tocmai se nimeri să fie cineva înăuntru.

RADU

Cu săbii, cu topoare...

VĂCARUI.

Cu săbii, cu topoare, cu ce dere Dumnezeu. Da' mai mult topoare. Eu zic să vă întoarceți de unde ați venit, că uite, nici măcar nu mai putem stăpâni vitele. Sar ca câinele la lupul turbat. Ce să le facem? N-aveți ce căuta la deal.

MAHOMED

Unde?

RADU

La deal...

MAHOMED

Nu sunt munți?

VĂCARUI.

Deocamdată sunt dealuri... că pe urmă...

RADU

Voi ați să-l omorâți pe Sultan și pe mine odată cu el...

VĂCARUI.

Domnu' Radu, eu nu voiam nimic. Eu îmi păzeam vițișoarele. Acum cum rămâne, ce-o să le spun deseară când m-oi întoarce în sat? Că or să mă întrebe: „Unde e cireada?” Și eu ce să le spun?

MAHOMED

N-o să apuci să le spui nimic.

RADU

Nici măcar cu limbă de moarte.

VĂCARUI.

Mă omorâți?

MAHOMED

Noi nu omorâm. Noi jupuiim de viu. Și-n pielea ta o să băgăm un bou adevărat... Sper că o să-ncapă!

VĂCARUI.

Dacă e p-așa... atunci de ce nu intră chiar Luminăția ta? Ar fi mai nimerit, că locurile noastre sunt cu primejdie. Și ar mai rămâne loc și pentru un vitel ca Domnul Radu.

MAHOMED

*(Încercând să explice)*Nu, Radu. Tu, în bou. *(Apoi plictisit.)* Luați-! Belțiți-!

RADU

Bine, mă omule, așa se vorbește cu Luminăția sa, Sultanul?

VĂCARUI.

Sultanul? Am și eu o vițică de-i zice Sultana. Când nu mă ascultă, o croiesc cu băta. Dar aia e mai deșteaptă. Stă în grajd. Dar asta-i turc, asta-i turc!

MAHOMED

Ca să vezi de ce atârnă soarta omului. Dacă nu erai tu... eram mort.

RADU

Pe pământul meu, e de datoria mea să vă apăr... Deși deocamdată pământul nu e al meu...

Cortina

TABLOUL XII

Câteva femei tinere prinse-n horă. Se văd numai de la genunchi în sus. Vorbesc, glumesc, joacă de zor, mutând cu greutate picioarele. În fundal se văd asezate câteva testuri mari.

VICA

Salta fă, că pierd ritmul. Ori, ce-ai făcut azi-noapte? Că dacă ți-ar fi fost bărbatul acasă, te-ași fi crezut. Dar așa...

GHERGHINA

Greu fără scripcă. I-au luat și pe scripcar la război. Ne mai zdrângănea aici...

NEBUNUL

Zdranga-zdranga...

GHERGHINA

Hai la muncă, la muncă!

FLOAREA

Ho, că-l frământarăm destul!

VICA

Oare câte țesturi ne-or ieși din lutul ăsta?

GHERGHINA

Păi, de fiecare câte unu' mai mare... și unu' mai mic.. Măcar să le facem o bucurie bărbaților când s-or întoarce!

FLOAREA

Îu! Da' nu mai pot de oase! Auzi? Dacă vine ăla diseară și mă ia de odihnită!... (*Către nebun, care se bolbează.*) Ce-i, mă?...

NEBUNUL

Ia muncă, la muncă!

VICA

Hai să le croim...

NEBUNUL

Taci! (*Ascultă. Se aude un fluierat.*)

FLOAREA

Uite-l și pe ăsta, nu șade deloc acasă. Toată ziua printre fustele muierilor...

MARIN MARIN

Zice să nu mai jucăți în țesturi.... zice că să faceți zid...

VICA

Cine zice, mă, c-ai zis c-a zis?

MARIN MARIN

Nea Toma. A trimis veste.

MANDA

Toma? Ce veste?

MARIN MARIN

Zice că e lată rău cu păgânii. Zice că să puneți pământul la gard...

VICA

Să facem gard din el?

MARIN MARIN

Gard tare, să iasă zid... Zice că să stați ascunse după el și să-i pocniți.

MANDA

Pe cine, mă?

MARIN MARIN

Pe turci.

GHERGHINA

Cu ce?

MARIN MARIN

Nu știu. Asta nu mi-a zis. Zice că vine în băgare de seamă.

VICA

Băgare de seamă? Păi le arătăm noi, muierile, cum știm să le ținem piept.

MANDA

Eu zic să facem focul și să coacem bolovani.

VICA

Când vin ăia, jap! peste gard.

MANDA

Cu bolovani!

TILINA
(*Către nebun*)

Auzi, măi? Du-te, mă! Spune-i lui Toma. Să-i aducă pe turci în-coace, cum or ști, că aici avem noi grijă!

NEBUNUL

Așa să știți. (*lese.*)

Cortina

TABLOUL XIII

În tabăra valahă, Papuc, un pâlc de ostași și căpitanul Toma.

PAPUC

Ei, fraților, ce facem? Pe unde scoatem cămașa?

OSTAȘUL

Pe cap.

PAPUC
(*Cătrănit*)

Vin de la Vodă. E amarăt. Zice că oastea noastră e tare mică.

TOMA

Noi întotdeauna am fost puțini și uite că ne ținem. Ne-om descurca și de-aici încolo...

PAPUC

Căpitane Toma, de ce te cheamă Toma? Știi ce ne-ar lipsi nouă acum, Toma?

TOMA

Ce?

PAPUC

O vânzare... Adună oamenii!!

TOMA

Așezați-vă! (*Oștenii se așează pe un rând.*)OSTAȘUL I
(*Curios*)

Acum ce-o să se întâmple?

OSTAȘUL II

Ai răbdare și-ai să vezi...

OSTAȘUL III

Ai să vezi pe dracu...

PAPUC

Mă gândesc că poate vreunul dintre voi are de gând să treacă dincolo, la bașbuzuci. Hai, s-o spună. S-o spună deschis.

OSTAȘUL I

Eu m-aș duce, dac-aș ști că-i speriu!

PAPUC

Nu sunt mulțumit de echipa de scufundători. Stau prea puțin sub apă. Scufundarăm doar un vas. Stați prea puțin sub apă.

TOMA

Ies când simt că le crapă tâmplele...

OSTAȘUL III

Nu mai e aer în Dunăre, căpitane!

PAPUC

Numără-i și fiecare al zecelea să iasă în față.

TOMA

Suntem puțini, căpitane. Ne arde nouă de decimări?

PAPUC

Toma... Uțiți ce ne-așteaptă?

TOMA

Nu uit.

PAPUC

Învată să fii crud, Toma. Într-o vreme ca asta, deschisă tuturor fărădelegilor, numai dând exemple groaznice putem stăvili hoția, lășitatea, curvia, minciuna, trădarea...

TOMA

I-ai luat de la plug și acum le tai avântul cu care se repeziseră spre dușman. Eu trăiesc printre ei și pentru mine nu-s doar oșteni. Țsta-i Ion al Floarei, ăsta-i Vasile a lui Dumitru al Mic, ăsta-i Gheorghe Trancă. Ia zi, cum îl cheamă? (*Arată spre Ostaș II.*) E Stan de la Dealul Mare. Are o casă țuguiață, acoperită cu șindrilă, o nevastă oacheșă și trei copii. Și dacă au venit cu noi, nu ne-au încredințat numai viața lor, ci și necazurile lor și nu putem fi câini turbați cu ei. Eu unul așa judec.

PAPUC

(*Renunțând la gândul decimării*)

Ridicați-vă!

OSTAȘUL

Parcă mi-a amorțit un picior...

PAPUC

O singură pretenție mai am de la voi, să nu-i cruțați pe vânzătorii!

TOMA

Noi n-avem vânzătorii! N-avem ce vinde! Suntem prea săraci. N-avem nici cât ne-ar trebui...

PAPUC

Ești curajos, Tomo; mă vezi turbat și te iei în colț cu mine.

TOMA

Toți trebuie să ne lum în colț la o adică...

PAPUC

Da. E bine pentru Măria Sa să aibă și încăpățânați ca tine. Deși n-o să-ți fie prea ușor cu încăpățânarea asta. Tomo, Tomo! Afurisit nime! Dar mă bucur că de data asta m-ai învins. Se nimeriseră printre ei și dintre cei cu limba despicată. Ie dăm voie supușilor noștri să mai și glumească. N-am mai rămas decât noi și ei. Ce caută ăștia aici? Ce le-am făcut? Nu există decât un singur răspuns: De-aia! De-aia ei, de-aia noi! Nu facem decât să ne apărăm. Pământ viu care se apără singur. Asta suntem. E limpede?

OSTAȘUL

Să vină, Doamne, mai iute păgânii, să ne vărsăm mânia, câtă fier e am strâns în noi!

Cortina

TABLOUL XIV

Acasă la Toma.

O FEMEIE

Ce-or fi având turcii cu noi, măiculită?

DOAMNA

Păgâni...

SAFTA

Dar ei din cine se trag și de unde vin?

DOAMNA

Din pustiurile lor, din nisipuri...

O FEMEIE

Unii cică ar veni sfârșitul lumii. Io-te c-așa e!

SAFTA

Când ai să auzi tu goarnea sunând, să ne spui și nouă.

O FEMEIE

Ia Judecata de Apoi!

DOAMNA

Auzi? Povestea Toma de unul, un soldat, care a primit ordin să se retragă în munți din cauza năvalitorilor, care erau prea mulți. Și el zicea: „Ferească Dumnezeu! Eu rămân aici până veniți voi“. Și-a săpat singur groapa, vorbind cu ceilalți, ba de una, ba de alta. Și când nu s-a mai văzut din groapă aïlaltî au pus pămînt peste el.

O FEMEIE

Așa, de viu?

ALTĂ FEMEIE

Taci, tu!

DOAMNA

Păi, dacă asta i-a fost voința. Zice: „Ia întoarcere treceti pe aici să mă luați... Eu înapoi nu mai dau!“!

O FEMEIE

Și l-au luat?

SAFTA

Hi!

DOAMNA

Nu l-au mai găsit.

O FEMEIE

Cine știe pe unde i-o rătăci sufletul!

SAFTA

Ei, nici așa. Ias'că și rezelul are socotelile lui! Te mai faci că dai înapoi, te mai faci că-ți place dușmanul... Până-ți vine bine... la-ndemână... și dacă-ți vine bine, la-ndemână...

DOAMNA

Ce-o fi și cu omul ăsta al meu?

O FEMEIE

Poate nu-l lasă Vodă să vină la masă.

SAFTA

(N-aude)

Hi?

O FEMEIE

Poate nu-l lasă Vodă să vină la masă!

DOAMNA

Te pomenești că-l ia și pe Măria Sa.

SAFTA

Păi, să știi că-l ia. C-a mai mâncat odată aici.

O FEMEIE

Da' acela era chiar domnul Vlad!

SAFTA

Păi dar noi ce spuserăm? Domnul!

O FEMEIE

(Ascultând atentă)

Ai! N-o scârțâit poarta?

NEBUNUL.

O mai fi trecut un car spre munte...

O FEMEIE

Ba a scârțâit poarta...

SAFTA

O fi românul...

DOAMNA

El e. Să știi că el. Îl cunosc după mers... Ba nu!

NEBUNUL.

(Speriat)

Turcii! Turcii...

O FEMEIE
(Privind)

Aoleu! Turcii!

SAFTA

Iute muieri, hai la ascunziș!

NEBUNUL.

Să le luăm mămăliga.

DOAMNA

Ias-o, că-i rece! (Coboară fuga în beci.)

Cortina

TABLOUL XV

Papuc, cu un pâlce de ostăș îmbrăcați în straie turcești, dau buzna în casă.

PAPUC

Porunca Măriei Sale era să se pustiască totul în calea turcilor, dar masa văd c-au uitat-o pusă.

UN OȘTEAN

O pustiim noi...

PAPUC

Nu acum, n-avem timp. Să scoțoacă cineva casa. (*Alt ostăș caută prin odăi.*) Hai, mai repede. Ascultați bine ce vă spun acum. Destupați-vă bine urechile... Trebuie să aveți auz de iepure. Să nu miște o frunză în tabăra turcească fără a prinde de veste. Suntem puțini, cumplit de puțini, trebuie să luptăm și cu auzul și cu mirosul și cu pipăitul... și cu mîntea...

OSTAȘUL I

Dar cu sabia?

PAPUC

Abia la urmă...

ALT OSTAȘ
(Întorcându-se)

Nimeni... Casa e pustie. Ordinele Măriei Sale se execută întocmai de toată populația...

PAPUC

Vezi și în beci... (*Oșteanul coboară în beci.*) V-a intrat în cap unde vine tabăra turcească?... Izbiți pe întuneric. Apoi începeți să țipăți turcește... Ți-ai scos ceara?

OSTAȘUL II

Scos...

PAPUC

Ce-am spus eu acum!

OSTAȘUL III

Dacă mi-am scos ceara.

PAPUC

Ce-o fi făcând ăla-n beci de nu mai vine?

UN OSTAȘ

S-o fi împiedicat de vreun butoi.

ALT OSTAȘ
(Iese din beci)

Casa e pustie. Nu e nimeni. Am ascultat dacă se aude. Nu se aude nimic. (*Încet către ceilalți.*) Sau dacă aud – tot ai noștri...

PAPUC

Ce-ai spus?

ALT OSTAȘ

Nu se aude nimica.

PAPUC

Stane... cât mai e încă întuneric, îți scoți straiele și le ții în mână. Ții șalvarii într-o mână, papucii în cealaltă și țipi ca din gură de șarpe c-au năvălit valahi îmbrăcați turcește...

OSTAȘUL. III

Au năvălit valahii?

PAPUC

Tipi așa în turcește.

OSTAȘUL. III

I flac, î flac...

PAPUC

Pe întunerice ucideți câte unul... care nu vă crede...

OSTAȘUL. III

Cu pumnul.

PAPUC

Cu sabia. Ai sabia goală în șalvari... dacă ești flăcău. Ești flăcău?
Ia să vedem dacă ești flăcău. Ce-am poruncit eu?

OSTAȘUL. III

Să ucid fără mila!

PAPUC

Așa e bine. În timpul ăsta Măria Sa și cu mine o să ne apropiem
de cortul Sultanului. Dacă nu se termină spectacolul să nu căscăți gura,
că nu merită. E apă de ploaie. Altfel a căzut Bizanțul.

ALT OSTAȘ

Și la urmă... noi cum ieșim din tabără? N-o să-i putem omori
pe toți... După ce ne orientăm?

PAPUC

(Răstit)

După căcăreze de iepure. Te uiți încotro a fugit iepurele, și acolo
o tulești și tu...

OSTAȘUL. IV

Să știi, căpitane, că nu ne e teamă de moarte... De câte ori mu-
rim? O dată murim...

OSTAȘUL. I

Și dac-or să-l ucidă?

PAPUC

Pe cine?

OSTAȘUL. I

Pe Măria Sa.

OSTAȘUL. V

Se duce dracului toată șandramaua.

PAPUC

Ascultați la ce vă spun. Băgați-vă bine asta în cap. Măria Sa nu
moare. Prea are multe de făcut...

ALT OSTAȘ

Nici eu nu mor...

OSTAȘUL. I

Nici eu...

OSTAȘUL. II

Și eu simt că am să scap...

STAN

Și eu...

OSTAȘUL. III

Și eu...

PAPUC

E bine... Ne întâlnim cu toții în fața cortului... Pe Măria Sa o
să-l recunoașteți ușor c-o să fie cu capul Sultanului în mână, strigând:
„Ce jale!”

OSTAȘUL. IV

Și dacă-l prindem pe Radu?

PAPUC

Iăsați-l în plata Domnului! E un prost! Dacă-l prindea Măria Sa în alte condiții îi ardea o pereche de palme și-i treceau gârgăunii...

OSTAȘUL VI

Și dacă la învâlmăseală... ne omoară chiar ai noștri, văzându-ne îmbrăcați turcește?

PAPUC

Se poate... Și asta se poate!

ALT OSTAȘ

Dacă te omoară, ce-ți mai pasă dacă sunt ai noștri sau ai lor?

OSTAȘUL I

Chiar, ce-ți mai pasă?

PAPUC

Ei, hai, hai! Dacă scăpăm și de beleaua asta... ne punem pe făcut copii. Gata, s-a zis cu huzurul. Să nu dea dracu' să se nimerească vre-unul sterp. (*În timpul acesta a tăiat mămăliga cu ata în felii egale și a împărțit-o soldaților.*)

OTAȘUL VI

(*Înfulecând*)

Bucătăria românească e renumită.

OSTAȘUL IV

Vin și străinii s-o guste...

PAPUC

Ce uitasem să vă spun? ... S-ar putea întâmpla ca unii dintre noi, să nu mai apuce ziua de mâine... Ne facem cruce și zicem: „Dumnezeu să-i ierte“.

TOȚI

(*Cu capul plecat*)

„Dumnezeu să-i ierte!“.

Cortina

TABLOUL XVI

Tabăra sultanului Mahomed

I.OCOTENENTUL.

Domnilor, acum poftiți la spectacol!

TOTI

Iar spectacol?

I.OCOTENENTUL.

Ocupați-vă locurile!

UNUI.

Iar să ocupăm locurile?

I.OCOTENENTUL.

Prezența obligatorie!

UNUI.

Iar prezența obligatorie?

I.OCOTENENTUL.

Vine și Sultanul!

I.OCOTENENTUL.

(*Actricește*)

Serile cădea Bizanțul. Sultanul Mahomed, care era tânăr și energic, reușea, după ce-l cucerise odată prin forța armelor, să-l facă să cadă în fiecare seară de la sine... Serile cădea Bizanțul! (*Intră trupa – prizonierii bizantini – și joacă precum în fiecare seară „Căderea Bizanțului“.*)

ZUNIS

(*Șarjând*)

Oh, păcat că vremurile sunt așa cum sunt. Oh, văd că vine patriarhul. Asta înseamnă că în curând Majestatea sa o să-și facă apariția și putem boteza copilul.

MINISTRUL DE RĂZBOI

A fi împărat e o chestiune foarte încurcată.

ZUNIS

Majestatea sa ştie cât e de greu. Deşi nu prea pare să ia în seamă zvonurile astea alarmiste... Că vin, că nu vin. Şi-apoi Mahomed a dat în ultimul an o serie de haţişerife prin care garantează prin vorbe pacea în lume...

MINISTRUL DE FINANŢE

Oh, când o să încetăm să mai credem în declaraţii.

ZUNIS

A vorbit ministrul de finanţe.

MINISTRUL DE RĂZBOI

Acum nici să vedem totul în negru...

ZUNIS

A vorbit ministrul de război. Oh, ce vād? Dar iată că vine Împăratul. (*Intră Împăratul.*)

IZABELA

Şi naşul. O să vină, să ia copilul şi să-l slobozească în lighean...

ZUNIS

În cazan...

TOTI

Naşule! Naşule! (*Intră Mahomed.*)

MAHOMED

Eu sunt naşul...

LOCOTENENTUL

(*Soptind*)

Naşul!

MAHOMED

Iertaţi-mă, am greşit! Naşul. Unde e copilul? Aduceţi-mi copilul! (*Îa copilul din braţele Izabelei şi-l înecă în cristelniţă.*) Să se mai spună că turcii nu cunosc raina botezului. I.e. place chiar foarte mult să boteze. Dar unde este Împăratul? Aduceţi-l pe Împărat! Şi el este un prunc în felul lui... Nebotezat... (*Împăratul se apropie şi bagă capul în cristelniţă. Mahomed îl ţine asa un timp.*)

LOCOTENENTUL.

Genială idee cu... Împăratul. Mie momentul cu Bizanţul întotdeauna mi s-a părut prea lung...

MAHOMED

Dragul meu, în teatru, ce se taie, nu se fluieră. (*Iese.*)

ÎMPĂRATUL.

(*Scotând capul*)

Cumplete vremuri! Cumplete vremuri! (*Spectatorii se ridică. Unii însă rămân pe jos, măcelăriţi.*)

TURACAN

(*Speriat*)

Valahi printre noi. Valahi printre noi! (*O parte din spectatori se vede acum că erau valahi. Scenă scurtă de încrucişări de săbii şi topoare.*)

Cortina

TABLOUL XVII

Casa lui Toma

SAFTA

Apă tulbure, înseamnă necaz... Dar ce necaz ar putea să ni se întâmple nouă? Doar nu suntem noi la prima bătălie.

DOAMNA

Şi parcă cineva săpa o groapă în grădină. Zicea să îngroape poarta să nu putrezească. Auzi, să-mi îngroape poarta să nu putrezească...

SAFTA

Taci, că aud paşi...

DOAMNA

El e! Îl ştiu după umblat... Să ne ascundem... Să creadă că ne luără tătarii. Că veniră şi tătarii între timp. (*Se ascund.*)

TOMA

(*Intră*)

Nu e nimeni în casa asta? Nu e nimeni în casa asta? (*Les amândouă de după usă.*)

DOAMNA

Nimeni... dacă-ntârzii atâta... Altă dată nici n-o să ne mai găsești acasă, năvălește cineva și ne fură. Cum a fost?

TOMA
(*Palid*)

Cum să fie? Mureau bieții cai!

DOAMNA

Să-ți torn apă rece să te speli!

TOMA
(*Vorbind greu*)

Veneau mereu peste Dunăre... Grosul oastei noastre îi aștepta la deal... Ne-am împărțit în mai multe pâlcuri... La urmă ne-am întors și i-am îngropat pe ai noștri...

SAFTA

Masa e gata de mult.

TOMA

Parcă nu mi-e foame deloc. Parc-aș vrea mai întâi... ventuzele...

DOAMNA
(*Speriată*)

Ai răcit?

TOMA

Un junghi în șale.

SAFTA

Al meu când zicea că are un junghi în șale, chiar avea un cuțit. Din asta i s-a și tras... De la iatagan.

TOMA

Al tău...

DOAMNA

De fiecare dată te-alegi c-o răceală...

TOMA

Dacă-mi pui tu ventuzele... mi-o trece...

SAFTA

Lucru sfânt. Ventuzele... Astea știu și eu că trag răceala... Ți-o ia cu mâna... Să mă duc să le aduc...

TOMA

Mai bine aș mânca întâi. Ce zice Safta că mi-a pregătit de mâncare?

DOAMNA

Fasole bătută.

SAFTA

Nu se mai fac ventuze în ziua de azi. Lume cu mofturi. Cică-i leac băbesc. Băbesc-nebăbesc, așa și-au căutat sănătatea și mama și tata... Și le-a mers bine...

TOMA

Veniseră cu un alt domn să-l urce pe tron. Azi-noapte Vodă s-a băgat peste ei în tabără. Am atacat și noi. Da' prea puțini! Turcii au fugit... n-am putut să-i batem, că erau prea mulți. I-am înghesuit într-o vâlcea. Atunci, cu grosul oastei după mine... m-a împuns unul cu lancea. Dar nici n-am simțit... sunt încă tânăr...

DOAMNA

Cât o să țină și tinerețea asta? Ți-am spus să stai mai deoparte, să dai porunci...

TOMA

Poruncești, poruncești, dar mai trebuie să pui și mâna. Ar trebui să vină și pietrarul...

DOAMNA

De ce să vină acum, în puterea nopții?

TOMA

Să scrie pe lespede aia...

DOAMNA

Am uitat.

TOMA

Lucrurile astea, dacă nu le scrii, se uită. Vin bătaii noi, se uită cele vechi... și e bine să se știe și cele vechi. Acum să-i spui pietrarului să scrie așa: „Iară în iunie 19, cu ajutorul lui Dumnezeu, ne-am izbit cu păgânii la Oiești“...

DOAMNA

De ce să-i spun eu? Îi spui dumneata.

TOMA

Poate eu oi atipi... (*Către Safia.*) Ce faci? Nu te duci să-l chemi?

DOAMNA

Du-te vezi ce-i cu el...

SAFTA

Eu mă duc să aduc pietrarul... (*Iese.*)

TOMA

S-a dus...

DOAMNA

S-a dus...

TOMA

N-am prea avut nici noi parte să fim singuri. Ziceam să mai stăm de vorbă.

DOAMNA

Păi, că toată viața ce-o să facem? N-o să vorbim?

TOMA

Ei, da... O să tot vorbim... Da' uite că nu ne săturăm... Cum te-ai gătit tu astăzi?

DOAMNA

Cum să mă gătesc? Mi-am pus și eu salba la gât.

TOMA

Îți stă bine cu salba la gât.

DOAMNA

Dar parcă nu știi ce ai astăzi... Vorbești așa...

TOMA

Cum?

DOAMNA

Așa... că-mi vine să plâng...

TOMA

De ce să plângi?

DOAMNA

Nu erai tu făcut să te bați în războaie.

TOMA

Acum parc-aș pofti o foaie...

DOAMNA

Mă duc să-ți aduc.

TOMA

Ei, ce faci, nu te duci? (*Iese. Toma se întinde pe masă cu gesturi oboșite, își pune mâinile pe piept. Intră femeile și-ncep să-l bocească. Nebunul îi închide ochii.*)

DOAMNA

(*Revine*)

Tăceți! că e ostenit. Războiu-i lucru greu... S-a-nrâmpat așa de multe ori... Venea acasă, se culca și murea... I a urmă se scula sănătos.

SAFTA

Odată am tras și clopotele, dar a treia zi s-a ridicat în capul oaselor. Lumea s-a speriat. Și el s-a ridicat și s-a răstit la lume: „Duceți-vă, că n-am murit... Am fost ostenit“...

DOAMNA

Nu murim noi așa, cu una cu două. Nu murim noi! Tăceți, că e ostenit...

SFÂRȘIT

A TREIA ȚEAPĂ
Dimineța, la prânz și seara
(Tragedie populară în cinci acte)

Elaborarea celei de a doua – cum este considerată și cum o consideră autorul însuși – evocări istorice a evenimentelor de la mijlocul secolului al XV-lea a fost încheiată, într-o primă variantă, în 1971, precedând astfel cu 5 ani apariția primei piese din seria „istoricelor” – *Răceala*.

Un prim fragment, cu titlul *Dimineța (în pădure)*, a fost publicat în *Cronica*, nr. 26, 26 iunie 1971, p. 6. Este Actul I al piesei, cuprinzând cinci scene, față de 6 ale textului din ediția „Minerva” 1993 (ultima apariție antumă, după care s-a reprodus textul în prezenta ediție), Scena II, comprimând, în revistă, Scenele II și III din volum.

În arhiva Fundației Marin Sorescu, se află textul integral al primei variante a piesei (145 pagini), într-o dactilogramă cu puține corecturi ale autorului, capsată într-un dosar și pregătită pentru publicare. Titlul piesei din această dactilogramă: *Vlad Țepeș – Dimineța, la prânz și seara (Tragedie populară în cinci acte și nouă tablouri)*; șters, cu cerneală, numele editurii unde urma să se tipărească, pare să fie „Eminescu”. Anul: 1971. În această variantă, piesa are mai multe personaje (25), între ele figurând *Mohamed, Locotenentul lui Mohamed, Nenea; Chirimentu, Țicu, Fânache, Mitrele – cioplitori de țepi; Anica și Safta – bocoitoare cu zina, alături de Marița*, care rămâne și în varianta finală.

Construcția dramatică diferă, în prima variantă, printr-o altă structurare a tablourilor și scenelor, cât și datorită eliminării sau adăugării, în variantele succesive, a unor scene sau secvențe.

Este evident că, scriind o a doua piesă din aceeași serie, Marin Sorescu a exclus cu totul scena în care apare *Mohamed* (Actul IV, Tabloul 4, Scena XVII). Varianta I conține însă și alte scene și fragmente, mai mici sau mai mari – 12 scene inedite – șterse, de asemenea, în varianta finală. Cu siguranță, alături de autor, cenzura a operat conștiincios, eliminând secvențele neconvenabile pe care Sorescu reușe să le strecoare, în bună măsură, în fragmentele publicate în presa literară; ele alcătuiesc o a doua variantă, intermediară, incompletă.

După *Actul I*, publicat în *Cronica* (1971), în 1978, doi ani după apariția în revista *Teatrul* a piesei *Răceala*, au apărut, succesiv, în revistele literare, alte fragmente, configurând structura celei de a doua variante – prima publicată – cu un text mult mai dezvoltat față de cel din ediție.

În *Ramuri*, nr. 2, 15 februarie 1978, p. 8–9, sub titlul: *A treia țeapă. Fragment*, se publică scenele XII–XVII, fără a se indica actul sau tabloul cărora aparțin. Este vorba de Actul II, Tabloul 2, scenele II–VI. Scena XII, din revista *Ramuri*, începe cu un fragment care în volum nu se mai regăsește.

În *România literară*, nr. 11, 16 martie 1978, p. 12–13, sub titlul: *Marin Sorescu, A treia țeapă. Actul II, Tabloul I din piesa cu același titlu*, sunt publicate opt scene, corespunzătoare celor din volum, cu multe variante.

În *Convorbiri literare*, nr. 4, aprilie 1978, p. 2, cu titlul: *La prânz. Fragment din piesa A treia țeapă (Actul III)*, se publică *Tabloul I, scenele I–III*. Și de aici câteva replici vor fi șterse ulterior.

În revista *Ramuri*, nr. 4, 15 aprilie 1978, p. 8–9, se publică: *Marin Sorescu, Judecata. Actul III*, cu mențiunea, în final, „*Fragment din piesa «A treia țeapă»*”.

– Tabloul 3, Scena I corespunde, în volum, Tabloului 2, Scena I;
– Tabloul 4, Scenele VII și VIII vor deveni, în volum, Tabloul 3, Scenele III și IV;
Scena XIII din revistă lipsește în volum.
– Tabloul 5, Scena VII corespunde Tabloului 4, Scenele II și III din volum.

– Tabloul 6 corespunde Tabloului 5 din volum;
Scenele XIX și XX devin Scenele I și II din volum;
Scena XXI este ștergută în volum;
Scena XXIII devine Scena III.

Față de textul publicat în *Ramuri*, Actul III este mult simplificat. Eliminarea unor secvențe, în acest act, a presupus și eliminarea personajelor feminine – Anica, Safta, Marița care apăreau numai în acele scene, respectiv, Scena I, Tabloul 3 (parțial eliminată în volum) și Scena XIII, Tabloul 4, din revista *Ramuri*, total exclusă din volum. Cum Scena I a Tabloului 3 s-a păstrat parțial în Scena I, Tabloul 2 din textul final, „*Marița*”, personaj prezent în acest fragment, ar fi trebuit să figureze între personajele piesei. Dintr-o eroare, preluată în toate

edițiile succesive, în locul ei, apare „Safta“, care a dispărut din varianta finală a piesei, odată cu Scena XIII, Tabloul 4 din revista *Ramuri*.

În *Tribuna*, nr. 39, 28 septembrie 1978, p. 4–5, cu titlul: *A treia teapă. Actul V, Dimineata*, se publică Scenele I–V, fără indicarea tabloului din care fac parte, cu scene și personaje – *Mitrele, Ticu, Fanache, Frusina, Anica* –, ce lipsesc în celelalte variante publicate, precum și un Tablou 8 (Scenele VI și VII) care se regăsește, în varianta din volum, în Tabloul 1 (Scenele I și II).

În numărul 12/1978 al revistei *Teatru*, p. 52–86, piesa apare prima dată integral, într-o „versiune prescurtată pentru teatru“, cum se menționează în nota de subsol, cu titlul: *Dimineata, la prânz și seara. Tragedie populară în cinci acte*.

La apariția în volumul Marin Sorescu, *Teatru*, Editura Scrisul Românesc, 1980, p. 109–197: *A treia teapă. Dimineata, la prânz și seara (Tragedie populară în cinci acte)*, piesa este încă o dată prescurtată, numai că „operația“ este datorată cenzurii, ceea ce nu este exclus să se fi întâmplat și la publicarea în revista *Teatrul*. Într-un interviu acordat lui Val Condurache (*Arlechin*, nr. 11–12, trimestrul II, 1981, p. 5–6) Marin Sorescu relatează: „*Ia volumul apărut la Craiova, piesa A treia teapă a suferit un tratament îngrozitor, este redusă la jumătate. Cartea în «bun de tipar» a fost revăzută, recită, editorul chemat la minister. S-au scos mai multe pasaje... a apărut cu o întârziere foarte mare*“ (s.n.).

Cu o singură modificare, varianta din volumul *Teatru*, 1980 a fost republicată și în volumul *Iesirea prin cer. Teatru comentat*, p. 430–517 și, de asemenea – lucru greu de înțeles – în ultima ediție apărută în timpul vieții scriitorului, cea de la Editura Minerva, 1993. Explicația s-ar putea afla, poate, în răspunsul din interviul citat, la întrebarea ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi refuzat „să opereze modificările pe care le cerea comisia“:

„– Dar am refuzat. Toată tevatura comisiilor n-a făcut decât să mă uzeze pe mine, ca persoană, însă nu a uzat textul. Ce rămâne, chiar trunchiat, este al meu...“ (s.n.)“

VARIANTE:

Variantele s-au stabilit între următoarele texte:

A treia teapă, în ediția Minerva, 1993 – ediție de bază – E
Manuscrisul (dactilograma cu corecturi mss), nepublicată – Ms

Fragmentul din revista *Cronica* – C
Fragmentul din revista *Ramuri*, nr. 2, 1978 – R₁
Fragmentul din revista *Convorbiri literare* – Cl
Fragmentul din revista *România literară* – Rl
Fragmentul din revista *Ramuri*, nr. 4, 1978 – R₂
Fragmentul din revista *Tribuna* – Tr
Fragmentul din revista *Teatrul* – T
A treia teapă, în volumul *Teatru*, Scrisul Românesc, 1980 – E₁

P. 941, r. 2: Vlad *Dracul* – zis *Țepeș*, domnul
Țării Românești E, Ms
Vlad – zis *Țepeș*, domnul Țării Românești T
r. 18: *Suleiman* E
Soleiman T, Ms
P. 944, r. 21: – poftim, pe-al meu mi l-au tăiat, E
– poftim, pe-al meu mi l-ai tăiat, C
r. 26: după (*Cu amărăciune*) E
Liberi... Voi, aștia liberi, voi cei de dincolo... Ms, C
text, lipsă E, T
r. 26: Nu știu dacă ne puteți înțelege E
Nu știu dacă ne mai puteți înțelege T
după „ne puteți înțelege“:
Poate că vă gândiți că noi nu vrem să gândim altfel...
dar noi nu mai putem să gândim altfel, fiindcă ni s-a umblat la șurub Ms, C
text, lipsă E, T
r. 29: Nu, nici *Vlad* n-are dreptate, E
Nu, nici *Dracul* n-are dreptate, Ms, C
r. 33: Află că *Vlad* l-a întrecut pe Mahomed E
Află că *Dracul* l-a întrecut pe Mahomed Ms, C
r. 33: după: „l-a întrecut pe Mahomed“, urmează textul:

„Data trecută nici nu trecuseți voi bine Dunărea și jumătate din țări-grădeni erau cu boarfele în brațe. Toți voiau să o-nindă în Anatolia. Sunteți mari pehlivani, voi muntenii. Și Dracul ăsta...

– O fi el cum o fi, dar eu sunt împotriva tiraniei.

– Te mai doare?

– Nu-mi mai aduce aminte. Abia uitasem. (Văitându-se). Acum, na, iar mă doare! Nu-mi mai aduce aminte.

– (Cu grijă) Să te înțorc pe partea cealaltă?

– (Schimbând vorba) Să știi, dragă, că puterea te orbeste. Ia să fii tu Mahomed... să ai supuși câtă frunză și iarbă... ai mai sta aici de vorbă cu mine? N-ai mai sta. În prinnul rând, că ai avea foarte multe treburi. Și-n al doilea rând – nu m-ai băga în seamă. Tu – ditanai Mahomed, măcar că ridicat dintre ai noștri, luat de mic de la tăta mamei și crescut în legea lor... iar eu un pârlit de oștean.

– (Râzând) Eu... Mahomed... (Râde, apoi se vaită) Eu, Mahomed...

– Nu râde că ajungi, ferească Dumnezeu... Atunci aș vrea să te văd, cum ai mai sta de vorbă cu mine... Tu Mahomed și eu un ostaș de al lui Tepeș.“

text, lipsă

E, T

P. 245, r. 6: după „În curând vom crăpa și noi.“:

ROMÂNUL

Tot de ziuă?

TURCUL

Nu. Noi vom crăpa de noapte.

ROMÂNUL

Acum vor începe să cânte păsăricile.

TURCUL

Ba ele or fi început să cânte de mult, dar nu le-am auzit noi...

ROMÂNUL

Ne luarăm cu vorba.

Ms, C

text, lipsă

E, T

P. 945, r. 13: după „Dorul te usucă...“:

ROMÂNUL

Nu se poate spune că Vodă nu ți-a creat posibilitatea s-o vezi. Și încă de sus. Parcă ai fi călare și-ai vedea-o din fuga calului.

TURCUL

Nărăvaș cal. În curând o să dea cu mine în răpă.

ROMÂNUL

Și când mă gândesc că începe o altă zi! Nimic nu e mai plictisitor decât să iei o zi de la capăt.

TURCUL

Ce te mai consolează, e faptul că s-ar putea să fie ultima zi.

ROMÂNUL

Uite c-a răsărit și boul ăla. (Ms)

Uite c-a răsărit și idiotul ăla. (C)

TURCUL

Cine?

ROMÂNUL

Soarele. E mare nerod, pentru că vede atâtea grozăvii și mai răsare.

TURCUL

Văd că începe să te chinuie arșița... dinăuntru...

ROMÂNUL

(Își revine)

A, deloc... Ziceam și eu așa... Și zi, ești de prin părțile noastre...

TURCUL

Nu se vede?

ROMÂNUL

După ce?

TURCUL

După asta... Nu pot să-ți arăt. (Fredonând) Toți cei de prin părțile noastre, au sula-n coaste... (Râde, apoi geme) Aoleu, mor.

ROMÂNUL.

Te doare?

TURCUI.

Mă doare când răd.

ROMÂNUL.

(enervat)

Ai venit aici să mori sau să râzi?

TURCUI.

Și una și alta. Mi-a ghicit mie o țigancă odată c-o să mor de răs.

Ms, C

text, lipsă

E, T

r. 16: după „Care?“:

TURCUI.

Ăia... da' unde te uiți?

ROMÂNUL.

Mă uit și eu încotro pot.

Ms, C

text, lipsă

E, T

r. 25: după „rândul altora.“:

Că Vodă e pus pe domnit.

TURCUI.

Mă tem că domnia lui va fi scurtă. Cât e a muri un om în chinurile cele mai groaznice.

ROMÂNUL.

Un turc?

TURCUI.

Un român.

ROMÂNUL.

Și dacă o să domnească mai mult?

Ms, C

text, lipsă

E, T

P. 946, r. 11: *De mai bine de un veac avem*

E

De două veacuri avem

Ms

r. 28: după „puterea musulmană“:

De la 15 ani sunt tot cu sabia în mână, – e drept, dar asta n-am făcut-o de drag.

ROMÂNUL.

Drag, nedrag... (Pauză) Mari pehlivani sunteți voi! Ce-aveți cu luna?

TURCUI.

Care lună? A, de ce am pus-o pe steaguri? Aici e o chestie de orgoliu. Să observi că tot ce e forță vrea să-și atribuie cerul, să-l ia de partea ei. Unii luna, alții stelele, alții... .

ROMÂNUL.

Nunai noi pământul.

TURCUI.

(Cu intenție)

Dimpotrivă, noi cerul... Se face ziuă de-a binelea.

Ms, C

text, lipsă

E, T

P. 947, r. 11: după „cruzimi de limbaj“ urmează:

„În unele cercuri politice, de asemenea trase în teapă, i se spune Beștelui.

C

text, lipsă

E, T

r. 16: după „Ha!“:

ROMÂNUL.

Vezi, mesele astea sunt pentru el o relaxare, pentru că văzând roadele concrete ale muncii sale, are certitudinea, o dată mai mult, că nu a scăpat problemele din mână. Satisfacția omului care a făcut

o treabă. Obişnuieşte să-şi frece mâinile şi să zică: „Ei, am făcut-o şipe-astă!”
Ms, C

text, lipsă E, T

r. 22: după „cum te doare. (pauză)“:
Şi... de ce-ai venit?

TURCUI

Dorul de ţară te usucă.

ROMÂNUL

Dar tu?

Şi... de ce ai venit?

C

TURCUI

Dorul de ţară te usucă...

ROMÂNUL

Aşa e.

TURCUI

Dar tu. De ce voiai să treci dincolo?

Ms

text, lipsă

E, T

P. 948, r. 22: Hau...

Au.

E

P. 949, r. 6: după: „Burduşit de impresii“:

T

TURCUI

Nu le-ai spus?

ROMÂNUL

Cine te-ascultă?

Ms, C

Text, lipsă

E, T

(Scurtă pauză.)

T

P. 950, r. 16: o viaţă-ntreagă era un *nimic*.
o viaţă-ntreagă era un *căcat*

E

Ms

r. 20: Domnule: moartea e moarte E
Domnule: moartea e moarte. *Hm!*... Ms, C

P. 952, după r. 6: Ms

(Intră Tepeş)

r. 12: (se aşează pe un butuc) *Am o foame de lup. E
ce-mi place aici e aerul tare. Respiri sănătate
nu alta. Face şi foame.* (Se aşează pe butuc)
Mi s-a lipit burta de şale. Ms

În Ms urmează Scena III, inedită:

ȚEPES

(Prefăcându-se)

*Mă ia cu leşin de la inimă... Ce-o fi mai însemnând şi-asta? Mi-o
fi foame, nu mi-o fi foame? Când ai pe capul tău ce am eu, te pomeneşti
leşinat şi cu burta lipită de şale...*

DOMNICA

*Vă e milă de cei mâncaţi de nevoi... (Arată spre ţepi)... Şi vă fac
foame. (Râde.)*

ȚEPES

(Râde.)

Sunt puţini, nu-mi fac decât sete.

DOMNICA

*Doamna a avut grijă să mă trînită cu baniţa cu merinde după Măria
voastră. Numai ce-aţi ieşit din palat şi zice: „Du-te după huhurez în pă-
dure. Fugi repede că acolo-l apucă foamea şi e rău la foame şi la mânie“...*

ȚEPES

Şi la domnie, zic unii...

DOMNICA

Nu - nu...

P. 952, r. 21: după „plescaie din limbă...“:

TURCUI.

Ce să-i faci? Poți să te opui? E Vodă."

Ms, C

Replică lipsă

E, T

P. 953, r. 1, 3:

DOMNICA (*intră cu mâncare*: un pui la frigare, pâinea în țest. *I.e. așează* pe un șervet în fața lui Vodă)

E

DOMNICA (*Intră cu o baniță în cap, cun duc țărăncile pe câmp la muncă. Pune banița jos cu demnitate, așază masa*: un pui la frigare, pâine în țest. *I.e. pune* pe un șervet în fața lui Vodă)

r. 7:

după „Un pui la frigare...“:

TURCUI.: *Dacă mai ai puțină răbdare o să mă vezi și pe mine frigându-mă... Ah, soarele asta!*

Ms, C

Replică lipsă

E, T

r. 11:

Tot. Aici, cu ei.

E

Tot. Aici cu *poporul*.

Ms

După r. 11, în Ms următoarele replici:

DOMNICA

(cu milă)

Sunt niște nevoiași, Măria ta (Iese.)

TEPEȘ

(*Înfulecă grăbit câteva momente. Tăcere.*)

ROMÂNUL.

(*oftează.*)

TURCUI.

Văd că e destul de tăcut.

r. 17: după „Văd că e destul de tăcut“:

ROMÂNUL.

Masa tăcerii. Și noi Coloana infinită...

C

text, lipsă

E, T, Ms

r. 23: între: „Omul împute locul, asta așa e.“
și: „Câți ani ai, băiețică?“:

ROMÂNUL.

De când cu Măria ta, parcă toate se înput mai repede. Parcă toate locurile se înput mai repede. Săraccii codri. I.e. vine să-și iasă din tătâni, să-și ia câmpii, să scape de duhoarea asta...

TEPEȘ

(tușește căutând o replică)

Ms, C

text, lipsă

E, T

P. 954, r. 19:

Rău a ajuns.

E

Rău ați ajuns.

Ms, C

r. 21:

E ușor lucru să încerci

E

Ușor lucru e să încerci

T

r. 27:

... adică mi-ați spus să vă zic nene.

E

... adică mi-ai spus să-ți zic nene.

T

P. 957, r. 12:

după „Am fierbinteală.“:

Mi s-a pus și un junghi în șale.

DOMNICA: *Să-ți pun ventuzele.*

Ms, C

r. 25:

(Scuipându-l)

E

Când oi fi în privată și să mă spurc pe numele și pe amintirea ta. (Scuipându-l)

Ms

P. 958, r. 23:

Stă în pat și bolește,

E

De patru ani stă în pat și bolește

C

P. 959, r. 2:

Așa e, *femeie?*

E

Așa e, *muiere?*

Ms

r. 5:

Gândiți-vă și dumneavoastră:

E

Gândește-te și Domnia ta:

T

r. 26–27:

Ne plătesc aia din Apus că-i apărăm aici?

E

Ne plătesc aia din Apus că-i apărăm aici?

Putin le pasă de noi că murim aici

și-i apărăm.

C

- r. 27: Sunt și ăștia niște tâmpii.
iar ei stau și le e silă de viață E
Ms
- P. 960, r. 10: Ce să-i facem, Măria ta, *ați auzit-o și*
dumneavoastră cum se exprimă E
Ce să-i facem Măria ta, *i-auzi* cum
se exprimă T
- r. 20: *Ați auzit?* E
Auzirați? T
- P. 961, r. 4: care vor să ne dovedească asta. Ieri am... E
care vor să ne dovedească asta. *Care țin*
cu tot dinadinsul să ne dovedească asta.
Ieri am... Ms
- r. 14: *Ori să-nvingă, ori să moară.* E
Să-nvingă ori să moară. Ms
- P. 962, r. 6: Să fie purtată așa din sat în sat s-o vadă E
poporul
Să fie purtată așa din sat în sat s-o vadă
nația Ms
- r. 9: Îndurare... (*Gealații o înbată și-o târâsc*
din scenă.) E
Îndurare... T
- r. 13-16: JOIȚA (*din afara scenei*)
Te bați cu turcii, ori cu românii?
Copilașii mei, aoleu, Mitrule, Vasilică...
(Bocete) Doamne, iartă-mă... E
JOIȚA
Te bați cu turcii, ori cu românii?
Măria ta! T
JOIȚA (*Din afara scenei*)
Călăule! Te bați cu turcii, ori cu românii?
Copilașii mei, aoleu, Mitrule, Vasilică...
(Bocete) Doamne, iartă-mă Ms, C
- r. 17-19: text, lipsă C, Ms
- r. 19: care le dau lor apă la moară... E
care le dau lor apă la moară. (*Încet, către*
Părvu.) *Făceți-o scăpată...* *Deocamdată,*
numai puilul ăsta de spaimă... *Dar, dacă...* T

P. 964, r. 3, până la p. 965: ultimul rând (adică *Scena VI*
din volum), lipsă C, Ms.

În schimb, în Ms (*Scena VII*) și în *Cronica* (*Scena V*) o singură replică:

TURCUI.

Vă așteptăm în iad, Măria ta.

P. 966, r. 17: PICTORUL: Să nu clipiți... expresia E
ochilor Măriei *tale*
PICTORUL: Să nu clipiți... expresia T
ochilor Măriei *Voastre*

În toate replicile, *Pictorul*, se adresează lui Țepeș cu *Măria Voastră*
în varianta din revista *Teatrul*.

P. 967, r. 15, 16: ... Poate o să aveți prilej să-l vedeți... E
... Poate o să aveți prilej să-l vedeți...
Cum intrați în cabinet, drept în față, sus...
E un portret în ulei, 50 pe 95 Ms, Rl

r. 28: Vlad E
Vlad *Dracu* Ms

r. 29-30: Mare trecere... E
Mare trecere... *Mai ales în dormitor...* Ms

P. 968, r. 7: ... Sultanul îl răsfață. E
... Sultanul îl răsfață. (*Soptit*) *E un fel*
de Ganimede... *Îl plac apoi și cadânele...*
Cum s-ar zice, drumul mării îi e deschis...
A îngenuncheat și a cerut tromul Țării
Românești Ms, Rl

r. 18, 19: Mahomed e dibaci... *Citește printre*
rânduri... *Și e un geniu militar...* E
Mahomed e un geniu militar T

r. 18, 19: după: „Și e un geniu militar...“:

[PICTORUL]

Apoi stie ce vrea...

ȚEPEȘ

El ar vrea multe

PICTORUL

- Se dorește și stăpânul Europei...* Ms, Rl
- text, lipsă E, T
- P. 969, r. 1, 2: PICTORUL.
Nu mi-ați răspuns dacă *pot* vorbi deschis E
PICTORUL.
Nu mi-ați răspuns dacă *se poate* vorbi deschis
TEPEȘ (*ia seama în jur*): *Se poate. Dar să nu*
vă căiți.
- PICTORUL: Artiștii nu sunt interesați
decât atunci când vorbesc deschis. *Altfel,*
lingăii nu sunt artiști. Eu nu fac politică. Ms
PICTORUL: Pot să vorbesc deschis?
TEPEȘ: *Puteti, da' să nu vă căiți.*
- PICTORUL: Artiștii nu sunt interesați
decât atunci când vorbesc deschis. *Altfel,*
lingăii nu sunt artiști. Eu nu sunt amestecat
în politică. Rl
Nu mi-ați răspuns dacă *pot* vorbi deschis.
Artiștii nu sunt interesați decât atunci când
vorbesc deschis. *Altfel, de lingăi e plină lumea,*
dar nu au cotă ca artiști. Eu nu sunt
amestecat în politică T, E₁
- r. 17, 18: *aproape 150 de mii* de suflute E
peste o sută de mii de suflute Rl
- P. 970, r. 3: *Există o partidă boierească aici* care vă e
potrivnică E
Boierimea vă e potrivnică T
Țara sărăciată de luptele pentru domnie. Există o
partidă boierească aici care vă e potrivnică. Ms
- P. 970, r. 4–11: text, lipsă Ms, Rl
r. 12–18: variantă în Rl
TEPEȘ (*intr-o doară*): *Nu faceți politică?*
Sunteți bine informat...

- P. 971, r. 7: ... au fresca pe *tâlpi* E
... au fresca pe *picioare* Ms
- P. 972, r. 10: ... am observat eu însumi. E
... am observat eu însumi *de când sunt*
Domn Ms
- r. 14: Nu voiam să vă *măhnesc* E
Nu voiam să vă *spun* Ms
- r. 19–20: ... diligența a fost *jefuită* lângă București
și omul meu măcelărit... E
... diligența a fost *atacată* lângă București
de o bandă de tâlhari și omul meu
măcelărit... Ms
- r. 23: *Ca să vezi!* E
Taci că e bine! Ms
- P. 974, r. 20: Ba i-au hăcuit *păgânii*, ba ai noștri... E
Ba i-au hăcuit *turcii*, ba ai noștri... Ms
- P. 975, r. 10: Măria ta, am văzut *țepile*, E
Măria ta, am văzut *furcile*, Ms, Rl
- r. 20: după „Mi-i silă de drum...“:
Iar o sută de ani înapoi, aceleași porcării pe
lângă garduri. Sânge, sânge... Se scaldă ratele
în sânge românesc... S-au învățat, după o
bătălie, vin cărduri-cărduri și se dau
de-a scufundișul în sânge... Ms, Rl
- text, lipsă E, T
- P. 976, r. 18: după „Spuneam că nu-mi plac vremurile...“:
Mă gândeam adică la viitorul copilului meu.
Poate dă Dumnezeu și trăiește; o să aibă copii;
și ei, la rândul lor, tot așa, copiii pentru țara
asta adică... Și eu le-am zis-o de la obraz la
toți domnitorii care au fost răi: ce facem,
domnilor, dăm dintr-o balebă-ntr-alta? Ms, Rl
- text, lipsă E, T
- r. 19: *Să v-arăt și semnele...* E
Iuca și semnele... T
- r. 24: *Ba puteți, dar nu prinde moartea...* E
Ba da, dar nu prinde moartea T

- r. 28: *Bucățele ca la rațe? Mărunt, mărunt?* E
Poate-l vindecă gădea... Ms
- P. 977, r. 9, 10: Poate e mai bine mai la deal E
 Poate e bine mai la deal T
- r. 24: după „Nu știu ce mă face să cred c-o să fie mai bine.“:
A fost rău-rău, dar poate-o să fie și mai bine...
Că nu se poate, la o nație de oameni, să
meargă tot așa, c-altfel ne ducem cu toții! Eu
le-am spus pe drum la toți și la 1370 și la 1390,
că toți se văitau, le-am spus: de ce cobîți?
Țineți-vă tari, că asta e situația... Rl
- text, lipsă E, T
- P. 979, r. 9: În conjunctura asta? E
 În conjunctura asta? (*Trist*) T
- r. 10-16: text, lipsă Ms, Rl
- r. 17, 18: Adusesem și sculele. E
 Adusesem și sculele... (*Scoate din desagă*
un mic butuc și-o bardă, și le pune jos) Ms, Rl
- r. 26, 27: Pentru că, *din punct de vedere politic,*
 dumneata nu ești. E
 Pentru că dumneata nu ești T
- P. 980, r. 9-11: text, lipsă T
- r. 14: după: „TEPEȘ (*pe gânduri*)“:
Le-am spus clar gealaților: cruzimea nu
trebuie să fie în lumină solară, și resorturile ei,
în clar obscur. Resorturile ei trebuie luminate
la fel, dar, eu vorbesc, eu aud. Și, apoi,
individul are tendința de a nedreptăți și pe
domnitor și orânduirea. T
- text, lipsă E, Rl
- P. 981, r. 6: Noroc că nu-mi *sunteți* frate... ca Radu E
 Noroc că nu-mi *ești* frate... ca Radu T
- r. 7: Știați că mi-am petrecut *tineretele* pe acolo? E
 Știați că mi-am petrecut *tineretea* pe acolo? T

- r. 23, 24: ... sunt distruse sistematic... Situația
 asta o *întâlnim* și la turci... E
 ... sunt distruse sistematic. *Domnitorul nou*
face să se steargă orice urmă a celui precedent
și asta spre marea satisfacție a norodului. Asta
înseamnă ori că unul e mai nepopular decât
celălalt, ori că se speră întotdeauna la mai mult.
 TEPEȘ: *De la un domnitor se așteaptă totul...*
 PICTORUL: Situația asta o *întâlnim* și
 la turci Ms
- r. 23, 24: ... Situația asta o *întâlnim* și la turci... *Dacă*
aș încerca să vând portretul Măriei tale
acolo, aș fi făcut bucățele... E
 ... Situația asta o *găsim* și la turci... *Dacă*
aș încerca să vând portretul Măriei Voastre,
aș fi făcut bucățele... T
- r. 25, 26: Ia noi dimpotrivă. Există mari
 colecționari, ca Papa, E
 Ia noi dimpotrivă, *orice duce, bun, rău –*
este pus la colecție. Vorbesc de operele de artă.
 Există mari colecționari, ca Papa, Ms, Rl
- r. 31: ... mă *ierți*... E
 ... mă *ierțați*... Rl
- P. 982, r. 19: la curajul pe care-l *ai*. E
 Ia curajul pe care-l *aveți*. Ms, Rl
- r. 27: după „să ne ia locul.“:
Unul în Țara Almașului așteaptă un semn
de la nu știu cine. Apoi Dan, cel oploșit
de la Brașov. Și Iaiotă Basarab pe lângă
Sighișoara Rl
Vlad Calugărul în Țara Almașului... etc Ms
- text, lipsă E
- P. 983, r. 2: după „neprieteni.“:
Vor capul meu, și ne-am purtat cu ei blând
deocamdată. Patruzeci și unu de boieri
brașoveni aflați în țara noastră i-am tras în

teapă. Bașca trei sute de inși arși de vii. Bașca satele de peste munte trecute prin sabie. Ms, Rl

text, lipsă *E, T*

r. 4: după „știm un lucru clar.“:
Aud tobe și surle. Mi se pare că se întoarce viteazul meu general Nenea... A avut o ciocnire cu Dan, poate ne aduce vești. Ms, Rl

text, lipsă *E, T*

Scena VII începe în *Ms* și în *Rl* cu următoarele replici:

DOMNICA

Mă chemați, Măria ta?

ȚEPEȘ
(surprins)

Eu? Nu, futo.

DOMNICA

V-am auzit vorbind.

ȚEPEȘ

Era un monolog interior, Domnico.

DOMNICA

Interior? Adică vorbeți în casă?

ȚEPEȘ
(râzând)

Vorbeam singur, ca ai nebuni... Când lumea vrea să știe ce mai gândești, vorbești singur... (Măhnit) Toți mă spionează, toți trag cu urechea la ce spun, toți vor să mă vândă în târgul de vite...

DOMNICA
(neînțelegând)

În obor? Desfintăm oborul...

ȚEPEȘ

Este o fată cuminte și nu știi multe...

Ms, Rl

text, lipsă *E, T*

r. 19: *Mă-ntrebați pe mine, ori...?* *E*
Mă întrebi pe mine? *T*

Mă întrebați pe mine ori – tot monolog? *Ms, Rl*

r. 21: *Vorbeam singur...* *E*
Tot singur vorbeam... *Ms, Rl*

r. 22: *Știi ce: ia o doniță cu păcură și-l mânjește...* *E*

Știi ce: iei o doniță cu păcură și-l mânjești *Ms, Rl, T*

r. 27: *Sunt domn, dar vreau să stau altfel...* *E*
Sunt domn, dar stau pe scămel, de-ala cu trei picioare... *Ms*

P. 984, r. 2: *Măria ta, dati-l afară...* *E*
Măria ta, dă-l afară... *T*

r. 17: *Tu ești o fată cuminte că nu te-ai dezbrăcat* *E*
Tu ești o fată cuminte. *Ms*

P. 985, r. 8: *Dar să nu-l vătămați. Vă rog eu...* *E*
Dar să nu-l omorâți... *Ms, Rl*
Dar să nu ni-l vătăme... *T*

r. 10, 11: *Du-te! (Domnica iese.) Fetele de azi! Cuminiți, cuminiți, dar trebuie păzite cu mătura, că iau foc.* *E*

Om vedea noi... Du-te (Domnica iese.) Fetele oricât ar fi de deștepte... degeaba.

Ridică probleme cu răpitul. Cuminiți, cuminiți, dar trebuie păzite cu mătura că iau foc. *Ms*

Om vedea noi... Du-te! (Domnica iese.) *Rl*

Om vedea noi... Du-te! (Domnica iese.) Fetele de azi! Cuminiți, cuminiți, dar trebuie păzite cu mătura, că iau foc. *T*

P. 985, r. 11: în *Ms*, după Scena VII, o variantă: Scenele VIII și IX:

Scena VIII

(Intră Nenea)

NENEA

Greu, dar până la urnă ne-am descurcat... Ce mai e nou?

TEPEȘ

Am pozat ca domn al Țării Românești, două minute, și mă așteptam ca după asta pictorul să scoată cuțitul și să mă înjunghie. Cam acesta e prețul celui care pozează pe tron. La urna urmei nici nu-i scump, sângele trece – poza rămâne. (Îl îmbrățișează) Bun venit.

NENEA

L-am prins.

TEPEȘ

Viu?

NENEA

Viu.

TEPEȘ

Pălosul Dan! Mi se rupe inima.

NENEA

Vrea să vă ceară îndurare...

TEPEȘ

Îndurare? (Râde) Răposatul meu tată, Vlad Dracul, s-a certat cu lancu de Hunedoara. Acesta l-a prins și i-a tăiat capul, după ce tăiasse capul nevrâstnicului meu frate Mircea, care ocupase tronul doar de câteva luni. Eu am venit pe tronul țării cu ajutorul aceleiași lancu. Am trecut peste faptul că se purtase atât de crud cu ai mei, și i-am primit bucurios sprijinul prietenesc. În estimp, de când noi gospodărim această țărișoară, Dan a tot uneltit la Brașov cum să ne taie capul. Noi l-am prins, iar el are nerușinarea de a ne cere să nu-i tăiem capul.

NENEA

Numai în câteva fraze pe care le-ai spus acum, tăierea capului s-a repetat de vreo șase ori. Sărăcie de limbaj?

TEPEȘ

(Râzând)

Numai în ultimii zece ani fața aceasta a tăierii capului s-a repetat de vreo șase ori... O fi sărăcie de limbaj! Dar după cum vezi, nu-i sărăcie de capete domnești! (Indignat) Dan vrea îndurare! Merită să-l certăm cu paloșul numai pentru faptul că nu știe istorie.

NENEA

Ne măcelărim ca vitele...

TEPEȘ

(După o pauză)

Zici că vrea să stea de vorbă cu mine?...

NENEA

Așa am înțeles. Deși e destul de mândru.

TEPEȘ

Vom avea plăcerea să discutăm cu dumnealui în timpul slujbei.

NENEA

Ce slujbă?

TEPEȘ

Slujba lui Radu. E creștin, n-o să-l îngropăm ca pe un păgân? Dar mai întâi, să-și sape singur groapa. Cât mai adâncă, mai largă, mai plăcută... Îl îngropăm de viu.

NENEA

(Privește să vadă dacă nu e o glumă)

*Cumplit. (Iese).***Scena IX**

TEPEȘ

Avea dreptate: prea multe capete tăiate. Ia să mai moară și cu el pe umeri: (pauză). O să-l întreb totuși pe Dan dacă sfânta slujbă ar prefera să i-o cânte pe nas. Popii noștri cam cântă pe nas; poate lui nu-i convine. Deși pe nas ar fi de preferat. E mai odihnitor mai repede. (Cascănd) De trei săptămâni n-am închis ochii. În fiecare noapte... vedenii ale mele,

ale statului... Acum aş putea şi eu să închid ochii. (Dă să se așeze pe tron, îl vede întors, scoate caftanul, îl întinde pe jos, se culcă.) *Dacă mă duc acasă, mă ia doamna de odihnit... Unde ai fost, ce-ai făcut?... Ce bine când pot să mai închizi un ochi!...* (Câscând) *Că nu mai vezi când îl închizi şi pe celălalt...* (Adoarme).

(Dă buzna Papuc.)

- P. 985, r. 12: Tabloul 2, Scena I – numai în variantele T, E
- r. 16: scuturându-şi straietele de ţărână şi ierburi. E
scuturându-şi straietele de ţărână şi de ierburi T
- P. 986, r. 4: cu limba scoasă *spioni, trădători*, oameni certăţi cu munca E
cu limba scoasă, oameni certăţi cu munca T
- r. 13: Ei, aş, *na*, ce vorbă e asta E
Ei, aş, ce vorbă e asta T
- r. 25: vreme *se vaită* toţi că vă încurcă... E
vreme *vă vaită* toţi că vă încurcă... T
- P. 988, r. 18: minte ca spârnelul... (*Ingenunche*) E
Doamne, T
minte ca spârnelul... (*Ingenunchează*) E
Doamne, T
- P. 989, r. 30: nu-mi dau bine seama... E
nu-mi dau bine seama... *Ba pe boieri, sigur că pe boieri. Noi n-avem cum să pierdem, că toţi boierii ne ţin partea... Am văzut că ochii lui Ţepeş sunt pe ei* T
- P. 990, r. 9: hârşc, omor mare la fiecare giudet! E
hârşc, (*Tainic*) omor mare la fiecare giudet! T
- r. 22: (pe gânduri) E
text, lipsă T
- P. 992, r. 2: (studiindu-l) E
text, lipsă T
- r. 5: TENEA E
TENEA (*neînţelegând*) T

- r. 9, 10: TENEA: Da, acolo sunt bun E
TENEA (*idem*): *Unde?* Da, acolo sunt bun T
- r. 17: Ei, *asta* acum! E
Ei *asta-i* acum! T
- P. 994, r. 15: TENEA E
TENEA (*Prudent*): T
- r. 22: Dar cine *v-a* spus E
Dar cine *a* spus T
- r. 26: Termen de *predat* deseară E
Termen de *predare* deseară T
- P. 995, r. 4: *Mai târziu* o să am toate E
Ca Domn, o să am toate T
- r. 19: după „mort, sau viu, încasează tunul...“:
- TENEA
(pe gânduri)
- Persoanele din suită se exclud de la premiu?*
- DAN
- Nu precizăm. Tot așa văzând şi făcând.* T
- text, lipsă E
- r. 21: Chestia e că *nu e* spion E
Chestia e că *nu-i* spion T
- P. 996, r. 8: GĂGAUŢĂ E
GĂGAUŢĂ (*speriat*): T
- P. 997, r. 7: Repede, *repede*... E
Repede, *mai inte*... T
- r. 21, 22: Acum avem de stărpit alte jivine. Mergem în Ţara Bârsei, să împrăştiem oastea lui Dan E
Vânătoarea de urşi, mai târziu. Acum avem de stărpit alte jivine. Mergem în Ţara Bârsei, să împrăştiem oastea lui Dan, *gata să intre-n ţară.* *Nu, tu rămâi aici, poate ești ostenit.* T
- r. 24: după „(Noaptea în Palatul domnesc)“:

PAPUC

(Intră într-un suflet)

Măria-ta!

TEPEȘ

(Tresărind) [Ms] / (presimțind [R₁])*Ai?*

PAPUC

Turcii...

TEPEȘ

(sommoros)

Mai dă-i în aia mă-sii.

PAPUC

Ne cam stau într-o coastă...

TEPEȘ

Știam. (Adoarme.)

PAPUC

Acum au ocupat și cetatea și sunt chiar lângă Dunăre.

TEPEȘ

(ca în vis)

Fac și-ăștia balega praf!

PAPUC

În doi-trei ani – avem război, dacă nu le plătim birul... Rezbel...

TEPEȘ

(furios)

*N-o să-l mai apuci, că te trag în teapă, dacă nu mă lași să dorm.
Abia ațipisem.*

PAPUC

Atunci m-oi duce, trec mai târziu.

TEPEȘ

*Acum tot mi-ai speriat somnul... rămâi. (Se scoală de pe tron, cască.)
Încă aș mai avea timp să schimb cu Dan. Atunci știi că m-aș odihni...
(Ca pentru sine) Și să nu uit. Pe mormânt să-i punem și un praf de scorțișoară... Presărat mărunț, dă gust. De domnit. Chiar asta visam, mă
frământă grijile țării și-n somn. (Trezindu-se bine) Cine ziceai că...*

PAPUC

(speriat)

Turcii...

TEPEȘ

Până nu facem curățenie aici în țară nu vin. Că aia sunt mofturoși.

PAPUC

(Se uită distrat pe fereastră)

A-nflorit salcâmul în noaptea asta...

TEPEȘ

Nu mai spune!

PAPUC

(Tresărind)

Măria-ta, o stea cu coadă...

TEPEȘ

(Merge și se uită)

*Ne-a tăiat și asta calea. Ce e când îți taie o stea cu coadă calea? E
de rău sau de bine?*

PAPUC

*Când de rău și când de bine. Toată istoria noastră e tăiată
de stele cu coadă. Nunnai dăre pe cer, încolo și-ncoace... Nu
poți să te ridici de dăre, ca de zăbrele...*

Ms, R₁

În Ms, textul continuă astfel:

*Astea în piesele istorice se cheamă semne cerești și autorii le introduc
ca să-i sperie pe domnitori.*

TEPES

Eu m-am speriat... am și făcut în izmene... (Privind spre cer.)

- text, lipsă E
- P. 997, r. 26: (la fereastră privind pe cer) E
 (privind pe cer) Ms, R₁
 (la fereastră, privind cerul) T
- r. 27, 28: *Da, a fost într-adevăr o stea cu coadă...
 Aven probleme și cu cerul (După o pauză) E*
*Dar a fost într-adevăr o stea cu coadă...
 (După o pauză) Piese de teatru n-am mai
 văzut de la turci. Ei aveau caraghiosul...
 Ba am văzut și teatru antic... Începea cu o
 molimă și până la sfârșitul piesei mureau
 toți.*
PAPUC: De teatru ne arde nouă... Ms
*Da, a fost într-adevăr o stea cu coadă...
 (După o pauză) R_p T*
- P. 998, r. 20: ... E o bârfă între oamenii ăștia... E
 ... E o bârfă între oamenii ăștia..., de
 știința cerului... T
 ... E o bârfă între oamenii ăștia de
 știință Ms
- P. 999, r. 10: pe pământ, nici între... E
 pe pământ... Ms, R₁
- r. 14: Unul Dragavei. Un *găligan!* E
 Unul Dragavei. Un *zdrabon!* Ms
- r. 16: Și când mergi la bătaie, doar ai pîrpirii... E
 Când mergi la bătaie, doar ai
 pîrpirii... Ms, R_p T
- P. 1000, r. 1, 2: PAPUC: Tot unul și unul... Nu se mișcă
 o frunză... E
 PAPUC (Râzând): Tot unul și unul...
*Am împânzit lumea cu iscoade, spioni,
 provocatori, pârangii... Nu se mișcă o
 frunză... Ms, R₁*

P. 1000, după r. 2, în Ms:

- TEPES
 (Brusc)
- Ce-ar fi să ne turcim?*
- PAPUC
 (Surprins)
- Cum vine asta?*
- TEPES
- Asa... s-o luăm înaintea turcilor... turcindu-ne... Ne-am îmbrăca
 toți în șalvari, ne-am pune fesuri... și-am mânca rahat.*
- PAPUC
 (Râzând)
- Am cânta din Coran...*
- TEPES
- Si-am fi mai turci decât ei...*
- PAPUC
- Asta e bună...*
- TEPES
- Nu râde... Eu mă gândesc serios...*
- P. 1000, r. 17: Măine-dimineață avem slujbă... După
 aceea ne repezim cu... E
 Măine-dimineață avem slujbă... *Îl îngropăm
 pe Dan.* După aceea ne repezim cu... Ms, R₁
- r. 19, 20: ... de la: ... *ii înșirăm pe deal*, lipsă în Ms
- r. 25: ... și *înărin* cetatea E
 ... și *facen* cetatea Ms
- P. 1001, r. 1: TEPES: Prea târziu. E
 TEPES: *Poinăine ar fi* prea târziu. Ms
- r. 9: Papuce?
 PAPUC: Ce?
 TEPES: Înseamnă că ne turcim... Sau
 ai vrea să ne dăm cu turcul? Ms, R₁

- text, lipsă *E*
- r. 15: Împrăstia praf de fier, *de sulf*, de plumb. *E*
Împrăstia praf de fier, *de aur*, de plumb. *Ms*
- r. 24: ... astronomii noștri se uită în altă *direcție* *E*
... astronomii noștri se uită în altă *parte* *Ms, R₁*
- P. 1003, r. 5: Pe-a lui *Mierlușcă*... *E*
Pe-a lui *Mogoș*... *Ms, R₁*
- r. 7: Și *Mierlușcă* ce ți-a raportat... *E*
Și *Mogoș* ce ți-a raportat... *Ms, R₁*
- r. 15: *observat*-o noi... *E*
zărit-o noi *Ms, R₁*
- r. 23: *Alții* cum află c-o săptămână înainte? *E*
Bulgarii cum află *totul* c-o săptămână înainte? *Ms, R₁*
- r. 26: *Alții?* *E*
Bulgarii? *Ms, R₁*
- P. 1004, r. 9: după „(prinzând curaj)“:
În timp ce în alte țări astronomii au la dispoziție tot felul de tevi care de care mai lungi, care-ți apropie bolta instelată și poți s-o vezi ca-n palmă... Noi încă mai studiem cerul așa... Închizând un ochi și făcând mâna pâlnie... (Arată). *Ms, R₁*
- text, lipsă *E*
- P. 1005, r. 28: Îți iei oamenii – îl cauți pe *Mierlușcă* *E*
Îți iei oamenii – îl cauți pe *Mogoș* *Ms, R₁*
- P. 1006, r. 6: Cunoscolocul... dar *e o cetate păraginită*. *E*
Cunoscolocul... dar *nu e nici o cetate* *Ms*
- r. 10: Adică trebuie să facem acolo o cetate *ca luna* *E*
Adică trebuie să facem acolo o cetate. *Ms*
- P. 1007, r. 5–6: Măria ta... *Te-aș ruga*... să nu afle taică-său... i-am promis.
Eu i-am promis... *am o obligație*...
Știi, el bătrân și nevolnic *E*

- Măria ta... *Te-aș ruga* să nu afle taică-său... i-am promis.
Eu i-am promis... El e bătrân și nevolnic *T*
- r. 9: *Bine*... Câți ani are moșulică? *E*
Câți ani are moșulică. *T*
- r. 20: Toți *v-au luat frica*... *E*
Toți *ți-au luat frica*... *T*
Toți *vă știu de frică*... *Ms*
- P. 1008, r. 4: E bine să avem prieteni. Și afară, și în țară. *E*
E bine să avem prieteni. Și afară, și în țară. *Si afară de asta, cu Ștefan, de mic copil, de când ne jucam de-a războiul, știu c-avem aceleași gânduri. Ei, cum zboară vremea...*
Și cum rămân gândurile noastre la fel... *T*
- P. 1008, r. 5: după „(Intră Tenea)“, în *Ms* și în *R₁*, o scenă în plus (Scena XIII, respectiv Scena XV). În *Ms*, personajul se numește *Nenea*:

NENEA/ȚENEA

Ce facem cu sătenii din Curtișoara pe care îi ținem în butuci?

ȚEPES

Au ascuns un pribeag... Un neprieten al nostru...

NENEA

*I-am pedepsit pentru asta cu vârf și îndesat (Replică lipsă în *R₁*.)*

ȚEPES

Trimiteți-i acasă. Duminică să aștepte toți în pragul casei, c-or să vină oamenii noștri să-i strângă cu usa.

PAPUC

Oare se vor supune?

ȚEPES

Nu le vrea nimeni răul. În fiecare duminică, până la sfârșitul anului, să stea în prag și să aștepte oamenii noștri, să-i strângă cu usa. I.a urmă, i-om ierta.

(Nenea/Papuc iese.)

- În *Ms*, Scena V din volum, publicată în *Ramuri* (nr. 2, 1978) lipsește.
- P. 1008, r. 8: Spânzuri în țara asta ca-n codru. De ce? *E*
Molimă, ia ascultă-ncoace: Papuc mi-a spus
că aș fi în pericol să trec pe locul doi. Ai mai
mult sânge rece-n vine decât mine.
 Spânzuri în țara asta ca-n codru. De ce? *R₁*
- P. 1009, r. 9: Așa mi-ați poruncit. *Lista neagră de la*
miezul nopții *E*
 Așa mi-ați poruncit. *R₁*
 r. 17: *Gheorghe Papuc, aici?* *E*
 Papuc, aici? *R₁*
 r. 19–21: Așa reiese din ultimele pâri. Ei însă mai
sunt cu inima-ndoită. De aceea, vedeți, am
scris Papuc cu litere mari și Gheorghe cu
litere mici. *E*
 Așa reiese din ultimele pâri. Eu încă mai
stau la-ndoială. De aceea, vedeți, l-am
scris cu litere mai mici. *R₁*
 r. 23: după „(rupe hârtia)”: *Pe mine să mă fi pus pe*
lista aceea, c-aș fi contra mea, și nu mi-ai fi
cășunat un rău mai mare. E ultimul om
la care m-aș gândi că mă poate trăda.
TENEĂ: Așa le-am spus și eu slujbaşilor
mei „E ultimul, înțelegeți?” Însă ei au venit
cu anumite temeri... înteneiate pe
anumite vorbe... *R₁*
 text, lipsă *E*
- P. 1010, r. 5: Adică voiam să spun că mi-e *greată.* *E*
 Adică voiam să spun că mi-e *silă.* *Ms*
- După r. 22, în *Ms*, o replică în plus:
PAPUC: Dacă vă decideți să spânzurăm
din doi în doi...
- P. 1011, r. 21: *ăștia, după aici* *E*
ăștia de p-aici *T*
 r. 27: *atrași câți mai mulți...* *E*
atrași cât mai mult... *T*
- P. 1012, r. 15: după „La treabă”, în *Ms* și *R₁*:

ȚEPES

Trecem întâi pe la muribunzi să le luăm pulsul și ideile. Sunt sin-
gurii care mai au idei îndrăznețe, mai poți sta de vorbă cu ei omeneste,
îți sugerează tot felul de reforme. Vorbesc curajos, le merge mîntea ca
spîrnelul... (Măhnit) Cum naiba de mi se omoară tocmai cei curajoși,
oamenii cu idei și cu imaginație! În jurul nostru crește numărul proștilor,
Papuce... fiți și voi mai atenți...

PAPUC

Lumea e amestecată...

ȚEPES

Nu suport niște contemporani morți făcuți grămadă. Vreau nivel,
înțelegi? Uneori am impresia că oamenii din jurul meu nu gândesc cu
capul lor... Fiți mai activi, mai ingenioși. Lăsați frâu liber spontaneității
creatoare...

PAPUC

Se face, o să luăm măsuri...

ȚEPES

Toate chestiile astea până la Rusalii... O să controlez.

PAPUC

A început să se strângă norodul la biserică... (Râzând) Dan stă ca
pe ghimpi.

ȚEPES

Uite, dacă Dan nu făcea dandanaua asta... dacă nu venea cu idei
preconcepute să ne ocupe tronul, ar fi fost om de ispravă. Îl ridicam isprav-
nic... Acum însă s-a isprăvit.

PAPUC

Vă jucați cu cuvintele... și cu oamenii...

ȚEPES

N-am putut să sufăr niciodată crîsparea... Știi că undeva în pădure
există două țepi falnice, care mereu sunt pline de tâlhari înfipti în ele
pentru păcatele lor. Paharnicii mei au grijă să le umple de fiecare dată
când se golesc...

PAPUC

Unii mai pică la analiza sângelui...

TEPEȘ

Și în mijloc, mai mare și mai lustruită, e o a treia teapă care stă întotdeauna goală...

PAPUC

M-am întrebat mereu pentru cine o fi? Știi ce, fiecare crede că e pentru el... E o spaimă...

TEPEȘ

Și eu cred că e pentru mine, dar pss! să nu mă spui...

În continuare, în Ms:

Dacă nu fac ceea ce mi-am pus de gând cu țara asta... mă duc și mă trag în ea. Nu s-a putut, nu s-a putut. Iată am încercat și noi să facem ceva în țărișoara asta, dacă nu a fost posibil... Dar întâi chem tot norodul să mă judece și eu stau acolo pe scară, aproape de vârful tepii și aștept.

PAPUC

(Râzând)

Știu eu cum i-ați pune să vă judece! i-ați întreba: „Cum se face că nu mă iubiți?” și ei: „Noi?” Și Măria ta: „Ia puneți-vă în locul meu!” Și i-ați trage în teapă.

TEPEȘ

(Grav)

Nu, n-ar fi joacă și ei au voie să ne judece șaptele. Și dacă ai mulți or zice: „Asta n-a fost domnitor, a fost găgă, ne-a vândut străinilor pe două sute de ani sau, mă rog, cum or zice ei... atunci (semn că se trage în teapă). Dar până atunci încă mai e... Și eu tot mai sunt cu bune nădejdi fută de soarta noastră... (Îmbrăcându-și caftanul) Deocamdată nu-i decât rândul lui Dan. Sapă de zor?

PAPUC

Sapă de zor...

TEPEȘ

Doamne ajută că sunt Sfintele Paști. Ceremonia o facem cu toți vlădicii.

PAPUC

Toți sunt în odăjdii... și put a vin de la sfîntirea pămîii. Și-s cu funu-n nas de la lunăuări.

TEPEȘ

După aia oprin toți calicii, facem pomână...

PAPUC

Cu oale?

TEPEȘ

Cu oale și ulcele... Cu străchini, cu ulere... Pomana lui Dumnezeu...

PAPUC

Fasole scăzută ca la pomână mai rar... Îmi lasă gura apă...

TEPEȘ

Noi n-o să avem parte de ea... Iuăm ceva-n gură lângă tepi. Am început o vorbă cu niște muritori de rând. Mă așteaptă. Și vreau să mai trag cu ochiul la teapa aia goală... După aia ne-om repezi la Poenari. Dă-mi mie zece cetăți ca luna și-ți apăr Țara Românească și de muște.

PAPUC

(Zămbind)

V-aș da dar n-am.

TEPEȘ

*Aia e, că trebuie să ni le facem singuri!
(Intră Nenea.)***Scena XV**

NENEA

Norodul s-a-nbulzit. Vlădica așteaptă cu ceaslovul decheotorat. Dan a îngenuchiat... (Se aud clopotele)

PAPUC

I-auzi zurgălăii...

TEPES

(Grav)

Ba sunt clopote... Sfintele clopote...

PAPUC

Bat de Paște ori de înmormântare?

TEPES

Unii învie, alții mor și nu mai învie. Și mai bat c-am omorât noi o noapte... (Se închină) Doamne, iartă-ne.

(Cortina)

P. 1013, r. 5 – p. 1017, r. 15 – text lipsă în *Convorbiri literare*, unde Actul III începe cu Scena II din ediție și din *Ms*.

P. 1013, r. 17: (Cu bățul îi nimereste gura) *E*
(Cu bățul îi găsește gura) *Ms*

P. 1014, după r. 28, o replică în plus:

OLOGUI.

Bă, pută strâmbă! *Ms*

P. 1016, r. 6: *E praznic ori înmormântare?* *E*
E pomână ori înmormântare? *Ms*

P. 1017, r. 10: ... atâta cheltuială pentru niște *jogardele?* *E*
... atâta cheltuială pentru niște *amărăți?* *Ms*

În *Ms*, după r. 10, replica:

RĂIOSUI.

Du-te de te pișă. (Răsete.)

r. 18: Măria Sa *E*
Măria ta *Cl*

P. 1018, r. 4: Are cocoșă *și-n cap...* plină cu răutate... *E*
Are cocoșă plină cu răutate... *Ms*

r. 8: ... să nu ni se aplece, Măria ta... (Răsete) *E*
... să nu ni se aplece, Măria ta... (Veselie) *T*

r. 25: Muierile din ziua de azi... (Răsete) *E*
Muierile din ziua de azi... (Chicoteli) *T*

P. 1019, r. 21: ... Alea sunt țepi. *Adică garduri vii.* *E*
... Alea sunt țepi. *Ms*

r. 25: Cine *vă împiedică?* *E*
Cine *să pună piedică?* *T*

r. 26: Eu credeam că sunt *uluci.* *E*
Eu credeam că sunt *garduri.* *Ms*

P. 1020, r. 5: Ce te tot foiești, drace! Parcă ai avea viermi... *E*

Ce te tot foiești, drace, *printre picioarele muierilor!* Parcă ai avea viermi... *Ms*

r. 23: În mahalaua mămularilor... *Cum treci de Tabaci...* *E*

În mahalaua mămularilor. *Ms*

P. 1021, r. 2: Ai văzut o cupă *frumoasă?* *E*
Ai văzut o cupă *de aur?* *Ms*

r. 6: ... Să văd cum stăm cu *vitejia...* *E*
... Să văd cum stăm cu *curajul...* *Ms*

r. 19: înfundă beciurile... *E*
înfundă beciurile *din cauză că n-are*

conștiință... *Ms, Cl*

r. 25: n-am apucat *s-o giulesc...* *E*
n-am apucat *s-o manglesc* *Ms*

P. 1022, r. 24: Tocmai pentru că *sunteti* crud, *pedepsiti* *E*
Tocmai pentru că *esti* crud, *pedepsesti* *T*

P. 1023, r. 1: *CALICII* *E*
MIILOGII *T*

r. 3: Să ne *trăiți* mult... *E*
Să ne *trăiești* mult... *T*

r. 6: sus (Răsete.) *E*
sus (*Ha, ha, ha.*) *T*

r. 24: *Puteți, Măria Voastră,* numai să *vreți* *E*
Poti, Măria Ta, numai să *vrei* *T*

r. 28: Dacă nici Măria *voastră* n-o fi cu orbii... E

Dacă nici Măria *Ta* n-o fi cu orbii... T

P. 1026, r. 4: Cam mulți... E

Sunt cam mulți... Ms

P. 1026, după r. 14, un fragment în plus în Ms:

TEPES

Prea cinstitii turci, prietenii și ocrotitorii noștri. Au venit să le plătim pentru că ne apără.

MIILOGII

• De cine ne apără?

TEPES

Ne apără de... vrăjmași, că avem mulți vrăjmași... Și ei, oameni miloși, săritori, s-au gândit să pună pieptul. Și de-aiu trebuie să le plătim.

ORBUL

Păi atunci, dacă tot le plătim, să ne apere și de turci. (Răsete.)

TEPES

De turci nu ne apără. Eu zic că de turci trebuie să ne apărăm noi.

MIILOGII

Aoleu! Singuri?

TEPES

Singuri. Să ne strângem toți luolaltă ca acun, și să luăm săbiile, și...

MIILOGII

Și... ce?

TEPES

Voi sunteți gata strânsi.

P. 1026, r. 16: Cum să ne punem noi contra? E

Cum să ne punem noi contra *turcilor*? Ms

Scena IV (din Ms)

(variantă a Scenei III din ediție)

TEPES

Fiiți bine veniți pe pământul primitor al Țării Românești.

SOLEIMAN

Noi întotdeauna ne-am simțit bine la voi, voi frații noștri.

TEPES

Prietenia dintre turci și români n-a fost niciodată mai înfloritoare ca acun.

ORBUL

Vai mie, dacă se împacă cu turcii, toți or să ajungă miloși, noi de la cine mai cerșim?

CIUNGUL

Taci, că nu se împacă...

SOLEIMAN

Frați pe vecie.

ORBUL

Vecia mă-sii! N-auzi cum se lingusec?...

CIUNGUL

(Încet către orb)

Ai și tu niște vederi, mă orbule: Tu nu vezi că asta e farafastăc?

TEPES

Spuneți, cinstitii oaspeți, soli ai prealuminatei Mahomed, părintele și sprijinitorul nostru, ce vânt vă aduce până la mine?

SOLEIMAN

Prealuminatei și stăpânul nostru al tuturora, slăvitul Mahomed, cel mai mare împărat, e tare mâhnit că luminăria-ta nu catadicsește să-i plătească haraciul de atâta timp. Nu vrea să creadă că ar fi o nesupunere, ci numai o scăpare din vedere a Domniei voastre. Și de aceea ne-a trimis pe noi, să vă aducem aminte. Și vă roagă să ne încredințați atât pungile

cu galbeni, cât și copiii de cuvântă. Și să ne dați o ceată de osteni care să ne întovărăsească până la Dunăre, să ajungem nevătămați și cu toată agoniseala împărătească.

ȚEPEȘ

Catastifele. Sunt socotelile făcute?

SOLEIMAN

Tot, cu dobânzi, cu tot... (Către Aga) Ia citește, Aga...

AGA

(Desfăcând catastiful)

Haraciu pe anul 1456... așa... 100 de pungi de galbeni.

OIOGUL

Ce bănet!

AGA

Pe anul... 200 de pungi... pentru că s-a dublat din cauză că nu s-a plătit la timp...

COCOȘATA

Aștia ne belesc. Ne iau și pielea din spinare.

AGA

Iar pe anul ăsta 500 de pungi... Bașca cei 1000 de copii pentru a fi crescuți de Stambul ca ieniceri.

ȚEPEȘ

(Gânditor)

Bașca... va să zică...

AGA

Bașca cei 200.000 de robi pentru canalul din Bosfor...

ȚEPEȘ

(Către Soleiman)

Și trebuie să vă întoarceți la prealuminatul Sultan cu tot peșcheșul?

SOLEIMAN

Musai. Altfel se supără. Si e rău la mânie. (Secret) Stii Măria ta că mulți vin și uneltesc, zicând că una, că alta...

ȚEPEȘ

Ce să le fac eu?

SOLEIMAN

Sultanul e foarte, foarte supărat. Vrea tot acum.

ȚEPEȘ

Acum nu vă pot da decât pe acești copii.

SOLEIMAN

Care copii?

ȚEPEȘ

(Arătând spre milogi)

Ei... Țara trece prin grele încercări... și ne e peste mână... Noi tocmai ne gândeam că... ne-a scutit!

SOLEIMAN

Cum să vă scutească, luminate?!

ȚEPEȘ

Să ne scutească.

ORBUL

(Către Gură-Strâmbă)

Mă, Gură-Strâmbă, sări și tu cu fleanca, nu vezi c-a început să-ți încoltească pe Vodă? Are nevoie de ajutor.

GÂNGAVUI.

Atrage-l pe turc de partea noastră.

GURĂ-STRÂMBĂ

(Tușește)

Cinstiți muscali!

ORBUI.

(Încet)

Sunt turcii!

GURĂ-STRĂMBĂ

Cinstiți turci. Haraciul a fost pentru noi un lucru sfânt. Iaca acum, de Sfântul Ilie, se împlineste sorocul de când... Adică noi întotdeauna nu ne-am gândit decât cum să agonisim să dăm haraciul... Că dacă nu v-am da noi, cine să vă dea?

ORBUI.

Le zice bine...

CIUNGUL.

Gură de aur.

GURĂ-STRĂMBĂ

Să aveți încredere, duceți-vă pe la casele voastre, că vi-l trimitem, o s-ajungă înainte...

SOLEIMAN

Noi nu ne mișcăm de-aici până nu avem totul peșin...

GURĂ-STRĂMBĂ

Ce peșin? Noi dăm tot odată...

ȚEPES

(Către Gură-Strâmbă)

Nu te amesteca în politica externă! (Către Soleiman) Păreerea noastră este...

COCOȘATA

(Către Ciung)

Cam de multisor Vodă asta își bate joc de noi.

CIUNGUL.

(Revoltat)

De popor.

OLOGUL

De prostime.

COCOȘATA

Hai să ne dăm cu turcii, că sunt mai tari.

CIUNGUL

Precis, au adus și pe unul, cu care să facă trampa.

UN GRUP DE PROTESTATARI

(Către Țepes)

Unde e apa din Țara Românească? De ce nu mai plouă? De-ai nu mai plouă!

ȚEPES

(Către Soleiman, continuând nestingherit ideea)

... Ziceam că... om da și noi ce-om putea acum. Restul când o vrea Domnul...

PROTESTATARI

Ăăăăă!

ȚEPES

Eu nu pot să-mi bat joc de-o țară întreagă...

PROTESTATARI

Ăăăăă!

SOLEIMAN

Nu prea aud...

ȚEPES

(Arătând spre calici)

E dreptul lor să se exprime. Suntem un popor liber, cu adânci rădăcini democratice.

PROTESTATARI

Ăăăă!

SOLEIMAN

La noi se crăcnește mai puțin.

TEPEȘ

Prin urmare, o să aibă ce învăța.

SOLEIMAN

De unde?

TEPEȘ

*De la voi. Tocmai voiam să vi-i ofer în locul copiilor de haraci.*SOLEIMAN
(Foarte surprins)*Pe... calicii ăștia?*

TEPEȘ

Sunt niște copii.

SOLEIMAN

Babalăcii ăștia paralizici?

CAIICII

Ei, ei?

TEPEȘ

Copii de tătă. Toti umblă cu gura după tătă.

OLOGUL

Măria ta, eu m-aș duce până-afară... (Dă s-o-ntindă)

TEPEȘ

Stai acolo, ologule, mai rabdă și tu puțin.

OLOGUL

Eu am venit la pomana Măriei tale să mănânc sau să rabd?

TEPEȘ

Să te saturi. O să te saturi. (Către Soleiman) Ia mai chibzuiește domnia-ta...

SOLEIMAN

(Ofensat)

Socotesc că Măria sa face glume. (Râde.) Asta e bună.

TEPEȘ

Așa ne-apucă pe noi veselă, câteodată. Ne vine să... să... ha-ha-ha... (Hohot mare de râs, încep să râdă și milogii, și turcii. În timpul asta, Teșes, Papuc și oștenii săi se strecoară afară. Un oștean se întoarce și-i face semn lui Aga să-l urmeze.)

SOLEIMAN

Veseli oameni.

LEPROSUL

Inimă deschisă. La noi ce-i în gușă și-n căpușă... ha-ha...

SOLEIMAN

E mai mare dragul pentru mine să viu după haraci în Țara Românească... Știu că mă distrez.

CIUNGUL

Iar Vodă asta e pus pe șotii...

ORBUL

Ce idee... Să ne dea pe noi de haraci... (Răsete)

CIUNGUL

Nu ne-ar strica să ne plimbăm o țară prin împărăție.

ORBUL

Unde ești, turcule? Ia-ne, turcule (Îl caută cu bățul.)

TOȚI CEILALȚI

(Rugător)

I-ane, turcule! Ia-ne, turcule! Ia...

COCOȘATA

(Speriată)

Foc!

CIUNGUI.

Așa e, nu ne mai învăța tu pe noi.

COCOȘATA

Foc!

CIUNGUI.

Ce, parcă noi nu știm că e deștept-foc?

ORBUI.

Arde. Sînt miros.

LEPROSUL.

Care te-ai ars mă cu iaurtul?

Aoleu! Aoleu!

(Scena se umple de fum. Tipete, toți se reped spre ușă)

GLASURI

La o parte, ce v-ați proțâpît? Care ții, mă, de ușă?

CIUNGUI.

E închisă. Ne-au închis aici.

(Tipete. Se reped la ferestre)

SOLEIMAN

La o parte, că m-asteaptă sultanul. (Se repede la ușă, merge la geamuri și începe să bată cu pumnul în perete.)

GLASURI

Arden de vii. Aoleu!

LEPROSUL.

Nu! Mă striviți! Vai! burta! au!

SOLEIMAN

Aga, unde ești, Aga? Du-te de-i spune lui Vodă că... Îl schimb...

ORBUI.

Murîn, fraților... A început să troznească tavamul...

SOLEIMAN

Sunt reprezentantul Puterii Otomane!

COCOȘATA

Taci, ciună! Ești piază-real!

VOCI

Piază-real! De-aici ni se trage!

SOLEIMAN

Vă iau robi pe toți.

COCOȘATA

Pe el!

VOCI

Pe el! (Vacarm, fum)

(Cortina)

P. 1027, r. 7:	Cum asta?	E
	Cum vine asta?	Cl, T
r. 20:	(intervine)	E
	(Intervine, socotind pe degete)	T
P. 1028, r. 9:	Măi băieți, vă dau afară! (Către Oștean)	
	Unde e vâtaful de aici?	E
	Măi băieți, vă dau afară! (Către Oștean)	
	Unde e vâtaful de p-aici?	T
P. 1030, r. 6:	Vai, vai, vai! Dacă se împacă, toți or să ajungă milogi,	E
	Vai mie, vai tie, vai lui! Dacă se împacă, toți or să ajungă milogi,	Cl, T
r. 28:	Aoleu ce cheolhană! Ce bănet!	E
	Aoleu ce cheolhanuri! Ce de musulmale irosite! Ce paccea! Ce de bănet!	T
P. 1031, r. 1:	Pe anul... 20 de pungi...	E
	Pe anul... trei sute de pungi	T
r. 7:	Iar pe anul ăsta de la Hegiră... 500 de pungi	E

- Iar pe anul ăsta de la Hegiră... *atât...*
500 de pungi Cl
- r. 21: Toate bubele rele, pe *turul* babei mele. E
Ce să le fac eu?
Toate bubele rele, pe curul babei mele.
Ce să le fac eu. Cl
Ce să le fac eu? T
- P. 1032, r. 25: *Sunt* turci? E
Îs turci? T
- r. 27, 28: Cinstiți *Harabagii...* Haraciul *a fost*
pentru noi un lucru sfânt. Iacă acum,
la Sfântul *Ilie*, se împlinește sorocul
de când... E
Cinstiți *harabagii...* Haraciul *fuse* pentru
noi un lucru sfânt. Iacă acum, *de*
sfântul *Cruță*, se împlinește sorocul
de când... T
- P. 1033, r. 1: să dăm și cămașa *din spinare*. Că dacă
nu v-am da noi, E
să dăm și cămașa, *și capra și copilul*. Că
dacă nu v-am da noi, T
- r. 6: *Gură* de Aur. E
Guriță de Aur. T
- r. 8-10: Să aveți încredere *și bâra-bâra* pe la
casele voastre, că vi-l trimitem, o s-ajungă
înainte. *Ce* mai *tura-vura*, murătura,
pentru un *ban* ne luați căciula? E
Să aveți încredere *și bâra-bâra* pe la
casele voastre, că vi-l trimitem, o s-ajungă
înainte. *Ce* mai *dura-vura*, murătura,
pentru un *gologan* ne luați căciula? Cl
Să aveți încredere. *Și* bâra pe la *cășile*
voastre, că vi-l trimitem,... o să ajungă
înainte. *Asta-i*, *ce* mai *tura-vura*,
murătura pentru un *ban* ne luați
căciula? -, *bă*. T

- r. 15: haznaua mă-sii, la urma *urmelor* uite-așa
cu hârdăul! E
haznaua mă-sii, la urma urmei uite-așa
cu hârdăul Cl
- r. 22: Cam de mulțisor Vodă își bate joc de noi E
Cam de mulțisor Vodă *ăsta* își bate joc
de noi T
- P. 1034, r. 22: E dreptul lor să se exprime. E
E dreptul lor să se exprime. *Suntem un*
popor liber, cu adânci rădăcini democratice. Cl
- P. 1035, r. 9: Sunt niște *copii* E
Sunt niște *prunci* T
- r. 12: *CAIICH* E
MIILOGII T
- r. 23: Să te sature. O *să te sature* E
Să te sature. O *să-ți tină de sat.* T
- P. 1036, r. 3: ha-ha-ha... (Hohot mare, încep să *râdă*
și milogii, și turcii. În timpul ăsta,
ha-ha-ha... (Hohot mare încep să *lărgească*
gurile până la urechi și milogii și turcii. În
timpul ăsta, T
- r. 12, 13: E *mai* mare dragul pentru mine, *să vin*
după haraci înspre năuntru' *Țării*
Românești... E
E mare dragul pentru mine *vin* după
haraci înspre năuntru' *Țara Românească...* T
- r. 22: Unde ești, turcule! Ia-ne, turcule! *Ia...* E
Unde ești, turcule! Ia-ne, turcule! (*Îl*
caută cu bățul.) Cl, T
- P. 1036, după r. 22: *TOȚI* (*rugător*): *Ia-ne turcule! Ia-ne,*
turcule! Ia... Cl, T
- text, lipsă E
- r. 24: *Ba*, Haraci sictir, *du-te-nvătîndu-te...* E
Bă, Haraci sictir, *du-te-n poalele*
mă-tii... Cl, T

- P. 1037, r. 11: E închisă. Ne-au zăvorât aici. (Țipete.
Se reped la ferestre.) E
E închisă. Ne-au zăvorât aici. (Țipete.
Se reped la ferestre. *Unul dintre milogi își
lasă jos cârjele și-o rupe la fugă tipând:
„Mai bine teafăr decât olog!”*) T
- r. 13: Pârtie, că m-astaptă pađișahul! Se repede
la ușa, merge la geamuri E
Pârtie, că m-astaptă pađișahul! Se repede
la ușa, geamuri T
- r. 23: An mierliu-o, fraților... E
O mierlină în fraților... T
- P. 1038, r. 7: Tabloul 2, Scena I nu există în Ms
- P. 1038, r. 9, după „(Domnica, Marita, în iatacul Domnică)“:

MARITA

*Nu e frumos ce faci, fata mea... Ai bătut cățelul fără să fie vino-
vat... I-ai dat în cap cu traista de pâr de capră în care-ți ții dresurile.*

DOMNICA

A sărit cu picioarele pe mine și-a dat să mă pupe...

MARITA

*E, s-a gudurat și el când te-a văzut... așa sunt animalele astea: se
uită la om ca la Dumnezeu... Dau din coadă, se dau peste cap, scot
limba... sunt în stare să moară pentru tine... Și tu să-l croiești pe Gentile
Giovani! Iaca nume de câine – hodoronc-tronc!*

DOMNICA

Pictorul i l-a pus... zice că are el un prieten de-l cheamă așa...

MARITA

*Nu-i pristimiți pe-ăștia-n casă, căăștia strică moravurile... Sparg
obiceiturile, aduc năravuri de-afară, microbi noi de nu le mai dă nimeni
de leac... Bagă zăzanie între oameni și dobitoace... pocesc numele...*

DOMNICA

Lasă că Giovanni Gentile sună frumos!

MARITA

*Hm! Să-ti spun eu nume de javre: Dolca, dacă e cătea. Ori Bobica...
Oituz, dacă e de-ăl ciobănesc; Grivei, Osman... Iatrăgiu; Arambașă,
Codin, dacă dă din coadă...*

DOMNICA

*Îmi pare rău de chelșăneală... dar nu știu ce am... sunt nervoasă...
scapăr!*

MARITA

Ceaiurile mele îți fac bine?

DOMNICA

*Rău... Aruncă rădăcinile alea, toate buruienile, să nu le mai vad
în ochi... Am aneteli, parcă se-nwârtește palatul cu mine...*

MARITA

*Fetico, nu mai inbi așa mocnit... că dai în ulcer. Ascultă pe taica.
Sunt doctor în materie de ulcer... am făcut patru hemoragii la stomac...
Știi ce înseamnă patru?... la a treia mori...*

DOMNICA

(Răzând)

Și cum ai scăpat?

MARITA

*Cu bocitul. Am început să mă jelesc... „Aoleu, mor! Aoleu, mor!” După
trei săptămâni de zăcut în draci... nu mai aveam nimic... Las' că între
timp se schimbuse și clima... Se făcuse frumos, că era tot înmorat, și mi
se întorsese și omul de la Suceava, aducând vesti bune... Că în toată Pen-
insula Balcanică e liniște... Fato, și toate astea la un loc parcă mi-au luat
arsurile cu mâna... Când te doare la inimă să știi că sunt tot nervii...*

DOMNICA

Și când te dor nervii?

MARITA

Tot de la inimă... Mai dă-l încolo de venetic... I-ai spus că nu-ți place de el, să plece, domnule, de unde-a venit și să lase Țara Românească – neîubită. N-avem noi fete mari de înprăstiat ca meinel prin lume... Ce bază poți să pui pe ce spune el?

R₂

text, lipsă

E

P. 1038, r. 25–26: DOMNICA: Intră la Papa de la Roma cum *intri* tu la mine, Marito, cu mâinile-n șolduri... *și-mi faci morală...* Așa și el *ăluia*. După tată... se trage din regele Franței... iar dinspre mamă *se trage...*

E

DOMNICA: Intră la Papa de la Roma cum *intri* tu la mine, Marito, cu mâinile-n șolduri... *și-mi faci morală...* Așa și el *ăluia*.

MARITA: *Ăstuia trebuie să-i dai cu traista-n cap, nu să-ți căsuneze pe-un cățel nevinovat.*

DOMNICA: După tată... se trage din regele Franței... *dintr-unul din ei care era italian de origine*, iar dinspre mamă...

R₂

DOMNICA: Intră la Papa de la Roma cum *dai buzna* tu la mine, Marito, cu mâinile-n șolduri... După tată... se trage din regele Franței... iar dinspre mamă...

T

r. 29: Când a avut timp să-ți împuieze capul cu atâtea parascovenii?... din aia mă-sii... Ia te uită până unde-a ajuns golanul!

E

R₂

P. 1039, r. 9: dintr-o bucată. Și sfântă... lemn *sfânt*

E

dintr-o bucată. Și sfântă... lemn *bun*

R₂

r. 11, 12: *De câteva ori l-am scos din mâinile gealaților. Prepuiau că e vreun fur...* E îndrăgostit lulea...

E

E îndrăgostit lulea...

T

r. 14: (otărâta) lipsă în

R₁

r. 16: vecin să nu-ți *iei* bărbat, E
vecin să nu-ți *alegi* bărbat T

r. 17: te face uitată, pe vreun mal de mare E
te face uitată, pe vreun mal de mare.
Italia așa-i că-i numai maluri? Pe acolo te pierde. R₂

r. 21–23: Aia e, dacă ești orfană: crezi tot: *Că bietii părintii tăi, Dumnezeu să-i ierte, au fost onorâți de păgâni...* Cine să te învețe?... N-a fost una la noi, E
Aia dacă ești orfană: crezi tot... N-a fost una, la noi, T

r. 23: învețe?... N-a fost una la noi, de-a plecat c-un sol din Persia? E
învețe?... *Zici că dacă ești de neam mare și te înzestrează Vodă... toate astea atârună mai greu decât un bob de linte în mîntea unui flusturatic, care poate să-ți spună orice, că cum să-l verifici?*

N-a fost una la noi, de-a plecat c-un sol din Persia? R₂

r. 25: și când ajunge aia acolo la el, harapul mai avea cinci soții... E

și când ajunge aia acolo la el, harapul mai avea cinci soții... *și nici ăstora nu le făcea nimic, că trăia cu alte cinci țititoare...* R₂

P. 1040, r. 4: și ți-a venit pofa de mâncare... *Nu vezi că ești ca scândura? Și* E

și ți-a venit pofa de mâncare... Și T

r. 12: Ești o copilă draga *leliții*... Ei lasă, că nu te mai supăr... E

Ești o copilă draga *leicăi*... Ei lasă, că nu te mai supăr... *Cel puțin tu boccești pentru tine, eu mă duc să bocesc niște oameni pe care nu i-am văzut în viața mea...* R₂

Ești o copilă draga *leicăi*... T

- r. 13–15: Era să uit... Vezi că... logodnicul e aci
la uşă... *se face că descântă cu un cărbune
o foaie, cât un brusture. Strică nişte hârtie
de pomană.* E
- Era să uit... Vezi că... logodnicul e aci
la uşă T
- P. 1040, după r. 19: *DOMNICA (Singură): Toţi se pricep la
dragoste şi nimeni nu încearcă să pună
mâna să înţeleagă tineretul... În afară de
Vodă nu există un om la care să te duci
să te spovedeşti, să-i ceri un sfat într-o
problemă personală... de anor...* R₂
- text, lipsă E
- r. 25: altceva îi poruncisem E
altceva îi poruncisem *să vă comunice* R₂
- P. 1041, r. 11: Aşa arată o uşă din zilele noastre. E
E un adevărat studiu. E
- Aşa arată o uşă din zilele noastre. *Am
pictat de atâtea ori uşa iatacului dumitale,
acest monument de încuiere, că la întoarcere
aş putea face o expoziţie pe tema aceasta:
„Uşa iubitei!”. Am surprins cele mai mici
amănunte. Am zugrăvit-o din fată, mai
dintr-o parte, de aproape, mai de la
distanţă... la diferite ore din zi...* R₂
- E un adevărat studiu E
- r. 11–13: Aşa arată o uşă din zilele noastre. E
*un adevărat studiu despre cum cade lumina,
la diferite ore ale zilei, pe acelaşi obiect...
din păcate insensibil... (Cu mâhnire:)
Faptul că sunt capabil să pierd* E
Aşa arată o uşă din zilele noastre. *Am pictat
de atâtea ori uşa iatacului dumitale.* T
Iată-mă capabil să pierd T
- r. 13: din păcate insensibil... (Cu mâhnire:) Faptul
că sunt capabil să pierd E

- din păcate insensibil... *de lemn. Singurul
lucru care mă reţine de la vernisaj e această
renarcă ce-ar putea răsări pe buzele
primului venit să-mi admire capodoperele:
„Fortezi uşi deschise, dragă prietene? Toate
uşile iubitelor noastre sunt date la perete”.
Bineînţeles că, în cazul de fată, n-ar avea pic
de dreptate, dar ideea mă dezarmează...*
- Iar faptul că sunt capabil să pierd R₂
- r. 16: la orice cap încoronat... mă face să mă
simt ridicol... E
la orice cap încoronat... *faptul acesta* mă
face să mă simt ridicol... R₂
la orice cap încoronat... *O, faptul acesta*
mă face să mă simt ridicol... T
- r. 20: Uf, *stau* cu cutia asta a Pandorei în braţe. E
Poftim... O mică atenţie E
Uf, *şed şi* cu cutia asta a Pandorei în braţe. T
O mică atenţie T
- r. 26–30: dumneavoastră: un morman de lucruri
desperecheate... *o cizmulită de dreptul,
rosie, şi un papuc de stângul verde... Taior
fără foi... câte o sanda... cinci ceşti
dintr-un serviciu de douăsprezece piese...
Şi mai pretinde cavalerul că mă iubeşte...
Nici serviciul de pahare nu-i complet...* E
dumneavoastră: un morman de lucruri
desperecheate... Si mai pretinde cavalerul
că mă iubeşte. Nici serviciul de pahare
nu-i complet. *De fiecare dată, mi-aduceţi
doar câte unul* T
douăsprezece piese, *câte o jumătate de
metru de atlas... ce să-ţi iese de-aci? Nici
bluză, nici rochiţă...* Si mai pretinde
cavalerul că mă iubeşte... Nici serviciul
de pahare nu-i complet. *De fiecare dată
mi-aduceţi doar câte unul.* R₂

- P. 1042, r. 3: *Să știți că mascalzonele de Giuseppe.* E
 Mascalzonele de Giuseppe! T
- r. 23: *(Teatral) E acolo un spiter...* E
 E acolo un spiter T
- P. 1042, r. 25, p. 1043, r. 4, fragmentul:
 DOMNICA
- Nu, nu... multumesc... (Strigând) Hei, lele Marito... Ajută-l pe domnul să-și ducă zestrea înapoi, în locuința dumnealui. (Marita le ia cu brațul) Grijă mare să nu se rătăcească ceva... Are obligații... Giuseppe...* T
- P. 1043, r. 2: Știam eu că ești prin preajmă... E
 Știam eu că ești pe-aici prin preajmă R₂
- r. 4: Grijă mare să nu se rătăcească ceva...
 Are obligații... Giuseppe... C
 Grijă mare să nu se rătăcească ceva...
 Are obligații... Giuseppe... feciorul... R₂
- r. 6: Îl împachetez imediat (Iese.) E
M-a nenorocit vagabondul de Giuseppe cu liota lui de fetișcane, pe care le culege de pe toate ulițele, le momește, le minte și-mi face țara, renașterea italiană de răs. Îl împachetez imediat (Iese.) R₂
- r. 9: *Nu, că o explicație trebuia să am...* E
 O explicație trebuia să am... T
- r. 19-20: Ce vreți toți de la mine? De ce mă prigonîți? E
 Ce vreți toți de la mine? *De ce nu mă lăsați în pace?* De ce mă prigonîți Ms
- r. 24: *Ce-i cu zumzetul ăsta de albine* E
Parcă aud un zumzet de albine Ms
- P. 1044, r. 19: Și imediat o cetenie să duduie cerurile... E
 Și, imediat, o cetenie să duduie țăriile... T
Rău îmi pare, căpitane. Ms
- P. 1044, după r. 19, în Ms, replici în plus:

- PAPUC
- De cine?*
- TEPEȘ
 (Arătând cu mâna spre cei care ard)
- De...*
- PAPUC
- Erau păgâni, Măria-ta...*
- TEPEȘ
- Da, dar ceilalți...*
- PAPUC
- Erau de-ai noștri, Măria ta... Milogi, de-ai noștri.*
- TEPEȘ
- Milogi de-ai noștri, milogi de-ai lor, – bine că s-a terminat. (Continuă să se plimbe prin scenă.) Mure păcat am făcut cu calicii...*
- TEPEȘ
- N-au apucat să ia cafeaua din cauza păcătoșilor de turci.*
- P. 1045, r. 9-11: Vine iarna, cinstite Aga, te-a prins vremea rea prin părțile noastre. (Către Papuc.)
 Lasă-l. Dezleagă-i mâinile. (Papuc îl dezleagă pe turc, oarecum contrariat.) Ești liber, Aga. E
 Vine iarna, cinstite Aga, te-a prins vremea rea prin părțile noastre. *Pe la voi cum e iarna? Tot ger, tot ger?*
 AGA (Neînțelegând): *Care ger?*
 TEPEȘ (Către Papuc): *Lasă-l. dezleagă-i mâinile.*
 (Papuc îl dezleagă pe turc, oarecum contrariat.)
 Ești liber, Aga. Ms, R₂
- r. 27: Sper că nu l-ați bătut, ar fi mare rușinea! E
 Sper că nu l-ați bătut, ar fi mai mare rușinea! T

TEPES

(Se ridică, jenat)

Nu e nimic, Domnico. Ia, niște părliți.

DOMNICA

(Cu naivitate)

Sunt părliți tare?

TEPES

De tot.

DOMNICA

Măria ta... Trebuie să veniți repede acasă la curte.

TEPES

Complot? Papuc m-a trădat sau Nenea a trecut cu oastea de partea sultanului?

DOMNICA

Finl domniei-tale, Vlad, s-a înțepat cu un ac... și doamna e tare îngrijorată. Dacă se obrăntește, dă în buba a rea și cu vracii dumnezei de apoi!

TEPES

(Speriat)

Cu un ac?

DOMNICA

Da... și...

TEPES

Curge sânge... sângele meu?

DOMNICA

Nu, dar il doare, miștelul, și plânge.

TEPES

Plânge?

DOMNICA

Și-ntreabă: ce face tăticul?

TEPES

(Răstit)

Tăticu face ace... din ce în ce mai mari. Să-și bage mințile-n cap și să fie cumințe. (Domnica iese speriată.) Femeia se cuvine să aibă pleoapele lăsate în jos. Ca și poalele lungi. Ale noastre, dimpotrivă, își dau ochii peste cap. Fustele le au scurte ca trăsnetul. (Pe alt ton) Atâtea femei la curte și nu sunt în stare să aibă grijă de un cocon nătășlet. Rezolvăm noi și chestinnea asta!

(Intră Aga, prăfuit, speriat, abia trăgându-și sufletul.)

P. 1048, r. 23: Scena VI

E

Scena VII (numerotată greșit; în realitate scena X din acest act)
în Ms – variantă:

Scena VII

AGA

Măria ta...

TEPES

Ce e cu tine aici?

AGA

Nu mă lasă să ies...

TEPES

(Răstit)

Unde trebuia să fii acum?

AGA

Nu mă lasă să ies din țară... M-au întors de la Dunăre...

TEPES

De ce te-au întors?

AGA

Nu știu... Ziceau că să nu fac pe turcul...

ȚEPES

Bună pază am! Du-te și spune-le că eu te-am trimis.

AGA

(Stă pironit.)

ȚEPES

Ai auzit?

AGA

(O rupe la fugă.)

ȚEPES

Stai! (Aga se oprește.) Fă să ajungă cât mai repede la urechea sultanului că Țara Românească nu plătește bir, că e o țară liberă și... (Aga o rupe la fugă.) Liberă și... mai cum? Și cum o mai da Dumnezeu! Boierii ții sunt credincioși, oștenii ții știu de frică, sunt viteji... Trebuie cumpănită bine situația...

(Intră Nenea.)

P. 1049, r. 17: *Te întorci la Stambul prin Țara Ardealului.* T

r. 25: *Eu am timp de scrisori? Fugi* E

Am eu timp de scrisori? Fugi (Aga fuge.) T

P. 1050, r. 5: (... Se aude dinspre biserică) E

(... Se aude dinspre mănăstire) T

După *Scena VI* din ediție (cu variantă în manuscris) urmează, în manuscris, *Scena XI* și *Scena XII*. Aceasta din urmă este publicată, cu variante, în *R₂*, drept *Tabloul 4, Scena XIII*. Puncte de suspensie indică între *Scena VIII* și *Scena XIII*, în revista *Ramuri*, lipsa a patru scene.

Scena XI

NENEA

Doamne, ne-ați ars spionii.

ȚEPES

Care spioni?

NENEA

Cercetașii. Unii lucrau pentru noi...

ȚEPES

Se vede că nu-i plătești destul de bine dacă-ntindeau mâna și la stăpâni... (Râzând) Bine că am terminat cu agenții aștia dubli. Nu-mi plac cerșetorii cu două fete...

NENEA

Da, dar

ȚEPES

(Grav)

Schimbăm garda.

NENEA

Săracul Rozmalin. I-a prins Laiotă, l-a făcut bucăți și ni l-a trimis într-o desagă. S-a întors calul singur cu el în desagă...

ȚEPES

Și oastea?

PAPUC

E împrăștiată. I-au atacat pe neașteptate... cei mai mulți au pierit... Laiotă are mulți oameni.

ȚEPES

Va să zică n-am aprins noi degeaba lumânările astea... cu biserică cu tot... Asta, c-o fost cu biserică cu tot.

PAPUC

Începe să ne cam înecă fumul... Nu vă e frică?

ȚEPES

Noroc că eu nu mă tem de înec. Uite ce facem: (Îl cheamă aproape și încep să discute în șoaptă.)

Scena XII

AGA

(Apare aproape plângând)

Nu mă lasă...

PAPUC

(Râzând)

Doamne, iată pe cine am scăpat noi de la foc! Nu e în stare să se strecoare...

AGA

Am încercat în toate felurile. Erau să mă împungă, erau să mă săgeteze, ba unul voia să strice o încărcătură de pușcă pe mine.

ȚEPEȘ

Ai încercat pe la Dunăre și nu se poate...

AGA

N-am acte.

ȚEPEȘ

Îți place muntele?

AGA

Ce să caut la munte?

ȚEPEȘ

Te întorci la Stambul prin Țara Ungurească. Treci munții cum vei putea... da' atenție, Aga... Atenție la oamenii noștri, că ăștia trag fără să strige... Și la urmă, dai fuga la Sultan și-i spui că... așa și pe dincolo.

AGA

(Rugător)

Dați-mi ceva scris la mână...

ȚEPEȘ

Eu am timp de scrisori? Noi bolim ori facem literatură? Fugi!

AGA

La munte, va să zică... (Fuge.)

PAPUC

E nepricopsit...

ȚEPEȘ

(Răstit)

*M-a făcut de râs... (Zâmbeste.)**Un moment de liniște. Se aude dinspre mânăstire foarte stins: „Care te joci cu focul?”**Scena IX din Ms, publicată în revista Ramuri (nr. 4, 1978) (sigla – R₂), numerotată: Scena XIII) cu variante:***Scena XIII***(Intră Marița, Anica, Safta, bocitoarele... Se prind cu mâinile de câte-o cruce și încep să se jelească: „Aoleu, cutare, aoleu cutărică... etc.” „Da cum muriși tu?!“)*

ȚEPEȘ

(După ce le ascultă o vreme)

Hei!

MARIȚA

(Speriată)

Iu! Vodă...

ȚEPEȘ

(Apropiindu-se de ele)

Ce e cu voi, fă?

SAFTA

Sunteți bocitoarele satului...

ANICA

Am venit la tămâiat, că e duminică și mai tragem și-un ramăt de plâns...

TEPEȘ

Pe deasupra? Pe cine jeliți?

MARITA

Pe ai morți...

TEPEȘ

Când au murit?

SAFTA

Care cum i s-au terminat zilele...

MARITA

Ieri, alaltăieri, săptămâna trecută...

TEPEȘ

Da' astăzi nu muri nici unul?

ANICA

Până acum ne-a ferit Dumnezeu...

TEPEȘ

(Cu părere de rău)

Uite, luă foc biserica și arseră o groază...

SAFTA

(Speriată)

Uliu! Aolică! Și noi unde fuserăm?...

TEPEȘ

Nu, că s-a intrat cu invitație...

ANICA

Am jelit la cimitirul alălalt...

MARITA

De-aici de la noi?

TEPEȘ

Din toată lumea... Și aș pofti să-i bocească cineva... Dați-i drumul.

MARITA

Nu putem plânge, dacă nu cunoaștem omul...

ANICA

Dați-ne pomelnicu...

SAFTA

Nu știm păcatul creștinului. Noi nu jelim decât pe-ai din satul nostru. Că nu prea mai avem lacrimi.

TEPEȘ

Vă tocniți cu mine? Voi nu vedeți ce jale e-n aer? Plângeți surațelor... așa în general... Plângeți alb... Hai, întoarceți-vă cu fața spre bietii răposați... și... (Bocitoarele se execută. Încep o jelanie poate prea pătimașă.)

SAFTA

(smiorcăindu-se)

Ce jale e-n aer, Doamne, Doamne!

TEPEȘ

Prea trist. Nici chiar așa de trist, că demoralizăm... Jelanie, dar nu demoralizantă. Și spuneți clar, să auzim cuvintele... Să nu se strecoare ceva... Hai... (Bocitoarele se privesc iar.) Nici chiar atâta jale, că n-am murit cu toții... prea jalnic!

Cortina

R₂

Variante în Ms:

MARITA

(Speriată: Aoleu)

Vodă

MARITA

*Ieri, alaltăieri, săptămâna trecută...**Că sunt vremuri grele.*

ȚEPEȘ

Să nu se strecoare ceva. Hai... (*Bocitoarele s-au oprit.*) Jalea... Jalea
că au murit oameni (*Bocitoarele se privesc iar*)...

P. 1050, r. 7, 8: Tabloul 4

Scena I

Tabloul V

Scena X în *Ms*, variantă mult dezvoltată:

(Puțin mai târziu, în pădure. Cei doi trași în teapă, așteptând să moară,
discută pe larg despre longevitate. Vine Ologul într-un suflet și le povestește
pățania milogilor.)

TURCUI

Ai vrea să trăiești o sută de ani?

ROMÂNUL

Ești nebun!

TURCUI

Ti se pare puțin?

ROMÂNUL

*Ce să fac eu în viață o sută de ani? Nu vezi că și douăzeci sunt prea
mulți?*

TURCUI

Poate ti-ar fi mai bine mai târziu.

ROMÂNUL

Aș!

TURCUI

Stii cum e vremea... Plouă, plouă, și odată se înșeninează.

ROMÂNUL

Aș!

TURCUI

Ai mai vedea una, alta...

ROMÂNUL

Mă piș!

TURCUI

O sută de ani nu-s de colea...

ROMÂNUL

A fost la noi unul care n-a putut să moară până la o sută șapte ani.

TURCUI

(Curios)

Și ce zicea? Cum se simtea?

ROMÂNUL

Rău.

TURCUI

Ce zicea?

ROMÂNUL

*Că tot rău i-a fost de când l-a făcut mă-sa. Rău lu un an, rău la doi,
rău la șapte, rău la șaptezeci și șapte, rău, la o sută șapte...*

TURCUI

N-a apucat un veac bun.

ROMÂNUL

(Enervat)

N-auzi c-a apucat și un alt veac, dar și ăla a început tot prost.

TURCUI

Asta din cauză că se repetă...

ROMÂNUL

Cine?

TURCUI

Întâmplările.

ROMÂNUI.

De ce se repetă numai cele groaznice?

TURCUI.

Nu știu...

ROMÂNUI.

Pe la noi e unul care ne lungeste viața.

TURCUI.

Să i-o lungească lui taică-său...

ROMÂNUI.

Serios, e foarte priceput...

TURCUI.

Și mămă-si...

ROMÂNUI.

Se duc toți bogătașii la el, uncheși, mucosi, babe cloante și nu știu ce le dă, nu știu cum îi gădilă că încep să râdă... Unii chiar încep să alerge după... (Râde.)

TURCUI.

Ce ți-e și viața omului!

ROMÂNUI.

Dar ce ți-a venit cu...

TURCUI.

Așa...

ROMÂNUI.

Mie nu că mor îmi pare rău...

TURCUI.

Știu...

ROMÂNUI.

Îmi pare rău că mor nevinovat...

TURCUI.

Iăcrămatie?

ROMÂNUI.

Ce?

TURCUI.

Plânge-te la Domn... El are putere să schimbe hotărârea. Sări cu gura, trebuie... tot zicea că ne judecă până la prânz.

ROMÂNUI.

Ce?

TURCUI.

El te-ar judeca cinstit. Poate ți-ar da o pedeapsă mai ușoară...

ROMÂNUI.

Nici asta nu-i grea... (Râde.)

TURCUI.

Pentru voi românii nimic nu-i greu.

ROMÂNUI.

Ne călim de mici.

TURCUI.

Îți place varza călită?

ROMÂNUI.

Nu se mai face.

TURCUI.

De ce?

ROMÂNUI.

Nu e voie.

TURCUI.

Mie nu-mi place... Când eram mic muream după ea...

ROMÂNUL.

Mori și-acum.

TURCUL.

Cobe!

ROMÂNUL.

Dacă-ar fi fost pe sfânta dreptate, era cu totul altceva.

TURCUL.

Teapa asta ar fi fost un fleac?

ROMÂNUL.

Nu, știam de ce îndur.

TURCUL.

Ziceai că nu te doare...

ROMÂNUL.

Ziceam și eu așa.

TURCUL.

*Ziceai... Am auzit că Vodă când vede țântari, se repede și le bagă
ace-n fund...*

ROMÂNUL.

*Sunt și ei mici și neajutorați. (Pauză) Ai auzit de păcătosul ăla care-și
pusese clopoțel la picioare?*

TURCUL.

De ce?

ROMÂNUL.

*Să nu calce pe furnici... Se duce el la mânăstire să se spovedească la
staret, zice: - Am păcătuit groaznic, m-am culcat cu una de șase ani.
Atunci staretul s-a înfuriat și i-a zis: Mai bine ți-ai pune clopoțel la...
(Se înecă de răs.)*

TURCUL.

Unde? A! (Râde.)

ROMÂNUL.

Aoleu! Mor! Aoleu, ce mă doare...

TURCUL.

Vezi, de ce-ai răs?

ROMÂNUL.

*Spune tu dacă nu e de răs? Mă gândeam că dacă el omoară furnicile
și le trage în teapă, poate că e om bun cu oamenii.*

TURCUL.

Sunt fel de fel de oameni...

ROMÂNUL.

(Idee)

Ce-ar fi să te plângi și tu?

TURCUL.

De ce? Că n-am fost tras bine în teapă?

ROMÂNUL.

Nu, că n-ai fost judecat...

TURCUL.

Ei... (Oftează.)

(Se aude o melodie. Apare Ologul cântând.)

Scena XI, lipsă în ediție (E).

Scena XI**OLOGUL**

(Nu-i observă, cântă)

*Un fachir avea un ac
Și-i stătea în vârf capac -
Cum stătea în ac așa
Asta nu e treaba ta...*

ROMÂNUL.

Unora le merge bine... cântă...

OLOGUL.

E cineva pe aici? (Nu observă. Continuă să cânte)

Chestia că toți veneau,

se suiau și se-mbrânceau.

Toți voiau în vârf, pe vine,

ca să vadă cum le vine...

TURCUL.

Cântă lumea, cântă...

OLOGUL.

Care ești aici, mă? (Nu observă. Cântă.)

Vine Tepeș cu o tapă

Și în fund i-o-ndeasă: papă!

Toți ceilalți, văzând ce caz,

Nu numai în cap s-au ras... (Râde de unul singur.)

ROMÂNUL.

Țara arde-n foc și...

OLOGUL.

Care vorbești acolo? Care nu-ți ții gura? Păi voi știți ce știu eu? Sunt om pățit... Dar unde ești, mă? (Dă cu ochii de țepi.) Aoleu...

ROMÂNUL.

Vezi să nu faci pe tine, viteazule...

OLOGUL.

Nu mă sperii eu dintr-atâta. Voi știți ce știu eu?

TURCUL.

Ce, târâtură?

OLOGUL.

Nu mă face târâtură, că... Eu nu ți-am zis atârânătură. E mai bine să te târâști ca mine, decât să spânzuri în par...

ROMÂNUL.

Nu te supăra, că n-a zis-o cu răutate. A glumit.

TURCUL.

Mai glumim și noi să mai treacă amărățul ăsta de timp...

ROMÂNUL.

Mai e mult până departe?

OLOGUL.

Stați să mă ridic în vârful picioarelor... (Râde.) Da' știu c-am fugit până aici. Adineauri doar ce-am început să cânt, că nu mai puteam de frică...

ROMÂNUL.

Îți făceai curaj?

OLOGUL.

Cântam și eu de inimă albastră... Din ce-am scăpat eu... Să vă spun. Uite, noi...

ROMÂNUL.

Mai tare, că nu auzim.

OLOGUL.

Dați-vă mai aproape...

TURCUL.

Nu ți-e rușine, suie-te tu la noi.

ROMÂNUL.

Îți dau locul meu...

OLOGUL.

(Se dă mai aproape.)

Oameni buni... E de jale.

ROMÂNUL.

Ce?

TURCUI.

Ce e?

OLOGUI.

*E de jale.*ROMÂNUI.
(Fluieră a pagubă.)TURCUI.
(Fluieră a pagubă.)

OLOGUI.

Păi atunci să fluier și eu a pagubă... (Fluieră, apoi îngrozit.) Din ce-am scăpat eu...

ROMÂNUI.

Vrei să spui c-ai scăpat cu fuga...

OLOGUI.

Ba, că exact așa e... Da voi ce-mi stați așa?... de ce nu vă dați jos? (Răde.)

ROMÂNUI.

Când m-oi da jos la tine... (Îl doare.) Aoleu!

OLOGUI.

Ați fi făcut și voi vreo șotie, ai? Altfel, așa nevinovați, adică, parcă trebuie să ai vreo vină în ziua de azi? Vrea, te belește – nu vrea, nu te belește. Scurt!

TURCUI.

Da mare gură mai ai, mă ologule...

OLOGUI.

Asta pentru că am picioarele scurte... Vin de la Vodă... Mi-a ieșit sufletul până aici...

TURCUI.

Ce mai e nou?

ROMÂNUI.

Ce mai e rău?

OLOGUI.

Hotărâți-vă, ce vreți să aflați: ce mai e nou, ori ce mai e rău? Adică, cam tot una-i...

ROMÂNUI.

Păi vezi...

OLOGUI.

Prăpăd mare!

ROMÂNUI.

Cu turcii?

OLOGUI.

Cu turcii, cu... ăilăți...

ROMÂNUI.

Care ăilăți?

OLOGUI.

Ai noștri. Ne-au băgat și pe unii și pe alții într-o oală, ca să zic așa... Și ne-au dat foc... Au făcut focul mare...

TURCUI.

Ce tot băhnăjești acolo... Ce s-a-nâmplat?

OLOGUI.

Cine și-ar fi închipuit? – în sfânta biserică! Și munai de chior îmi pare rău. Mi-arăta drinnul... că vedea bine. Bun ghid. Știa și vreo două limbi străine. Între noi vorbea păsărească. Mi-era ca un frate. A văzut pe dracu', sâracu'? Adică l-a văzut pe Vodă... Și eu l-am văzut, dar uite c-am avut noroc de data asta... O fi pe urnele mele? Eu m-am topit ca untul... Da' voi ce faceți? Să știți că dacă dă de voi, e jale... Cumn e furios că i-am scăpat printre degete... Hai, topeală...

ROMÂNUL

(Gemând)

Ne-ai făcut să vorbim și-acum iar ni s-au pus junghiurile... Aoleu, ce mă țicură!

OLOGUI.

Adică voi.. trebuia să-mi dau seama... Ei, ne-om vedea pe lumea cealaltă... (Se târăște din scenă.) (Ieșind) Se-nâlnește munte cu munte, d-apoi... (Cântă)

*Vine Vodă cu o teapă
și în fund ți-o-ndeasă, papă!*

P. 1050, r. 19, 20: nu știu ce le dă, nu știu cum îi gâdila E
nu știu ce le dă, cum îi gâdila T

P. 1051, r. 12-23, variantă în T:

TEPEȘ
(intră vesel)

Bună ziua flăcăi... (Către Român) Am verificat... Eroare judiciară...

P. 1051, r. 7-10: Singura replică din această scenă, care există în Ms, reprezentând *Tabloul 5, Scena XII*.

P. 1051, după r. 16, o replică în plus:

TURCUL: *Bună seara...* Ms, R₂
r. 18: *Văd că vă țineți bine...* E
Cum vă merge? Văd că vă țineți bine Ms
r. 23: TEPEȘ (Către Român): Am verificat...
Este eroare judiciară... Eroare judiciară E
TEPEȘ (Către Român): *Mi s-a adus la
cunoștință cazul tău... și-am vrut să verific
personal... Nu trebuia să te tragă în teapă...
N-ai făcut nimic.* Ms

P. 1051, după r. 25, câteva replici în plus, în Ms și R₂, cu variante:

TEPEȘ

Ce voi ai să faci peste Dunăre?

ROMÂNUL

Să văd muzeele...

TEPEȘ

*Te bănuiam că te-ai dat cu turcii, și când colo, tocmai dimpotrivă...
Acum un an mi-ai salvat viața... Dacă nu săreau oamenii tăi să mă
apere... eram în mâna lor... și poate că mai sus decât ești tu acuma...*
Ms

TEPEȘ

Ce voi ai să faci peste Dunăre?

ROMÂNUL

Muzeele... Sunt nevinovat.

TEPEȘ

De ce n-ai spus așa de la-nceput?

ROMÂNUL

Parcă n-am spus?

TEPEȘ

Cu gura moale... Te-ai apărât într-o doară...

ROMÂNUL

Păi, dacă mi-au băgat pummu-n gură... R₂

P. 1052, r. 2-5, variantă în Ms și, parțial, în R₂:

TEPEȘ

*Trebuia să-i muști... Om nevinovat și te lași tras în teapă ca o
găină... Mama mă-si de dreptate! Gealați! (Apar gealații). Omul ăsta e
nevinovat ca o fată mare... A fost pedepsit din repezeală... S-a căutat
un exemplu și l-au găsit tocmai pe cel care nu trebuie. [și în R₂] Vom
pedepsi vinovații. Așa faceți voi ca să-mi sculați populația în cap. Ce-mi
stați ca tonții?*

P. 1052, r. 4: Așa faceți de-mi sculați populația în cap. T
r. 9: Doar asta știți? E

Doar asta știți? *Dați-l jos!* T
 r. 10, 11: text, lipsă T
 r. 10–16: variantă în Ms:

TEPEȘ

Când e vorba să salvați un om, stați cu mâinile-n sân și nu știți ce să faceți... Dar ia să miroșiți că trebuie trimis pe lumea ailaltă...

PÂRVU

(Râzând)

Așa ziceam și eu...

TEPEȘ

*La asta nu vă întrece nici dracu' în dibăcie și repezeală... (Răstit)
 Dați-l jos!*

CHIORU

Noi?

r. 25: *Eu de-aici?...* E
N-a scăpat nimeni de-aici... Ms

P. 1053, r. 4: ... încins cu spadă... (Pentru sine) E
 ... încins cu spadă... *Am nevoie de voinici
 de nădejde cu el...* (Pentru sine) Ms

r. 10–15, variantă în Ms:

TURCUL

*Nu-l stropiți cu apă, că răcește... În situația lui o răceală, cât de mică
 i-ar fi fatală...*

ROMÂNUI.

Fac gălci...

PÂRVU

*La înviat nu ne prea pricepem... Că ne pară rău de munca noastră...
 (Râde tâmp.) Cât muncim până să trimitem unul pe lumea cealaltă.*

TEPEȘ

*Îl înviez eu cu mâinile mele. Îi suflu viață cu gura mea. (Începe să
 sufle.) Și la insistență mai mare, am înviat unul.*

P. 1053, r. 13–16: text, lipsă

R₂P. 1054, r. 1–4, variantă în Ms și R₂:

TEPEȘ

*Da, da, mai bine lăsați-l acolo, până mă-ntorc... să supraveghez
 operația... [Ms] Deocamdată să-l bărbieriti, e cam țepos, i-a crescut
 barba în țepă... Și să nu se-nțepe în ea... Și să-l spălați pe picioare în
 fiecare seară. Tineretul de azi e și fidul. (Ieșind) Bărbieriti-l și pe turc,
 treacă de la noi. Poate l-om ierta și pe el. Atenție cum țineți briciul. **Dacă
 se zgârie puțin și iese sângele dați cu piatra acră, să nu se infecteze.**
 [Ms] Și grijă, să nu vorbească ceva cu străinii. (Către cei doi din țepă)
 Sănătate, pezevenghilor! (Iese.)*

P. 1054, după r. 4, Tabloul 4: Scena III, în Ms – Scenele XV–XIX –
 inedite.

Scena XV

PÂRVU

(Către celălalt)

*Când tragi o femeie în țepă face plici! pentru că are pielea moale
 și îmbăiată în timp ce un bărbat face zdrung, zonga, zonga – fiindcă e
 obidit și cu pielea mai argăsită.*

CHIORU

Câte mai știi și tu... Oi învăța și eu cu timpul...

PÂRVU

(Amenințând spre țepi)

De ce mergeți, mă, să vă plângeți la Vodă?

CHIORU

De ce pârâți?

PÂRVU

Ori nu vă place cum muncim?

CHIORU

Vodă e bun, are gânduri frumoase cu voi, dar nu mai prididește cu trebile și tot pe mâna noastră vă lasă... (Către întâiul gealat) Ia dă briciul ăla...

PÂRVU

(Încurcat)

Eu n-am înțeles prea bine, a zis să-i tăiem sau doar să-i radem?...

CHIORU

Să-ți spun drept, nici eu n-am prea priceput, dar mi-a fost rușine să-ntreb... A vorbit așa cu două tăişuri...

PÂRVU

O să procedăm amestecat. Îi radem și mai scăpăm briciul din când în când mai pe la gât... Adă piatra aia acră...

ROMÂNUL

Ferească Dumnezeu de neamul prost...

(Apare Tepeș cu un pâlcc de ostași îmbrăcați turcește.)

Scena XVI

ȚEPEȘ

(Către gealați)

Puturoșilor, voi știți că turcii sunt colea?

CHIORU

Da, dar avem treabă.

ȚEPEȘ

Să vă arătați întâi vitejia la oaste...

(Gealații ies speriați.)

ȚEPEȘ

(Către cei din teapă, blând)

Ne-a venit o idee... Flăcăiașii ăștia de mult îmi tot împuiază capul: să învăț limba turcă, să învățăm limba turcă modernă, că de! ne-o trebui.

M-am hotărât să le fac butârlul, dar acum la rezeala n-avem profesor. Care erau de turcește, nu prea stau bine cu sănătatea. (Către turc) Ești cel mai zdravăn. Ce zici, ne dai o mână de ajutor, ori tot ne mai porți pică?

ROMÂNUL

El pică... Cum să... pice?

TURCUL

Ce-ți fac ai tăi e sfânt. O spun sus și tare.

ȚEPEȘ

(Râzând)

Ce-ți fac ai tăi nici Dracu nu mai desface... Tu știi carte?

TURCUL

E tobă de viermi...

ȚEPEȘ

(către român)

Taci, mă cobe. (Către turc) Deci știi... Buun. Atunci considerăm că te-am trimis la studii în străinătate... Și acum trebuie să dai roade... în cât timp le bagi nepricopsiților ăștia de școlari (arată spre ostenii care s-au asezat turcește, ca la lecție)... ceva glagorie, turcească la cap?

TURCUL

(codindu-se)

Nu prea am metodă.

ȚEPEȘ

N-ai metodă dar ai alte calități. Ești bun român... deși turc.

TURCUL

Eu zic așa, cam într-o oară, dacă vor să și vorbească...

UN OSTAȘ

E mult.

CEILALȚI

(Nemulțumiți)

Aăă.

ALT OSTAS

Îi convine lui care e condamnat pe viață și are timp...

ȚEPES

I-auzi că e mult...

TURCUL

Atunci să se ducă în altă parte. Nu pot să-mi bat joc de disciplină...

ȚEPES

Te rog eu, părintește te rog, învață-i turcește... pe moment...

ROMÂNUL

Pricep...

TURCUL

Mda... (Tusește ca să-și dreagă vocca.) Începem cu fonetica.

UN OSTAS

Ce-i aia fonfonetica?

TURCUL

Aveți grijă cum pronunțați consoanele... Pe gât, din gât, ca și când ai avea pumnu-n gură...

ROMÂNUL

În ce privește vocabularul, multe cuvinte terminate în uc, îc. De exemplu: bucluc, pașalâc, bâzdlâc.

UN OSTAS

Cuc.

TURCUL

Nu.

ALT OSTAS

Fistic.

ȚEPES

Liniste, că vă dau afară.

TURCUL

Dandana, baclava, basma, musaca, ciorap, după unii specialiști chiar și cuvântul hazna. Apoi batic, işlic...

ALT OSTAS

Fistic, am spus eu

TURCUL

Babalâc, hanger, hağıu, isurgiu...

UN OSTAS

Ce caută cuvintele astea românești în Turcia? (Revoltat) Ni le-au luat odată cu birul... (Scoate sabia)

ȚEPES

Pss!

ALT OSTAS

Păi sunt românești sadea...

TURCUL

Poftim; sadea, beizadea...

UN OSTAS

Sadea, de la ședea...

TURCUL

Suți, că ajungem imediat și la verbe... În privința verbelor auxiliare a fi și a avea, aflați că în limba turcă... nu există...

ȚEPES

*(Cu dojană către turc)**Hei, nu glumim...*

TURCUL

Aceste două verbe sunt la discreția stăpânirii...

ȚEPES

*(Râde)**Bravo.*

UN OSTAŞ

Aoleu, ne-au luat-o înainte...

TURCUL

E, cam atât... Restul vine de la sine... dacă o fi să vă turciți de-a binelea...

TEPES

(Către soldați)

Copii, și să nu lălăiiți, că nu sunteți slavi; să vorbiți cu h lat, ca în cuvântul Alah.

TURCUL

Dar să se folosească mai mult de paloș, că nu prea știu gramatică... Și să nu mă facă de râs...

TEPES

Te-am iertat, turcule, și ți-am redat cetățenia... Și dacă dă Dumnezeu și trecem examenul ăsta, te alegi și cu un peșces de la mine, după obiceiul musulman... (Plecând). Să ne vedem cu bine, că nu se știe care dintre noi trăiește mai mult. (Către oșteni) Băieți, dacă am cheltuit degeaba cu voi cu învățătura, vă tai limba... a bună și v-o las pe asta foamfă.

OȘTENII

Uraa!

(Iese)

TABLOUL VI

(Tabăra turcească. Dimineața. În tabăra turcilor cortul lui Mahomed)

Scena XVII

LOCOTENENTUL

Frumoasă zi, prea-luminată. Soarele care e de-o suliță pe cer, face să sclipescă roua de pe iarbă.

MAHOMED

(Morocânos)

Nu-mi mai vorbi de suliță. Știi că de trei luni am interzis descriere de natură din țara asta blestemată. Roua care sclipește e sânge din bratele noastre... Ni s-a tăiat beregata azi-noapte, pe când dormeam duși. Oastea ne horăcăie de moarte... (Amar) Ziua e frumoasă, dar noaptea a fost de-a dreptul fantastică. Ia zi, câți?...

LOCOTENENTUL

(Ezitănd)

Nu prea mulți... Ca la zece mii... Am strâns lesurile și le-am ars...

MAHOMED

Bune străji mai avem dacă Dracula a putut pătrunde cu ai lui până lângă cortul nostru.

LOCOTENENTUL

A fost o încercare disperată din partea lor. (Ca la lectie) Cresc încercările disperate ale țarilor mici... (Enervat) Nu știu unde-o s-ajungem.

MAHOMED

Începutul nu-i rău.

LOCOTENENTUL

De data asta, să recunoaștem, le-a mers din plin. Înbrăcați turcește, un pâlce de ghiauri au pătruns în tabără. Dracula în persoană îi conducea și-i înbărbăta. Au stărnit o panică nemai-pomenită... Ai noștri au început să se măcelărească între ei, nemaiștiind, buimaci de somn, care sunt turcii sadea, care ghiauri întoliți turcește...

MAHOMED

De ce-mi spui toate astea? Ori ai uitat că eu sunt... (Emfatic) Mahomed? Când a căzut Constantinopolul?

LOCOTENENTUL

(Făcând o socoteală)

În anul 6131 de la Hegiră?

MAHOMED

Adică?

LOCOTENENTUL.
(Făcând aceeași socoteală)

Adică... antărț. Adică acum trei ani.

MAHOMED
(Răstit)

Și țara asta de ce nu cade? Nu sunt eu același Mahomed? N-am ridicat asupra ei aceeași oaste invincibilă?

LOCOTENENTUL.
(Încercând o glumă)

Nu cade, că n-o fi având ce cădea...

MAHOMED

Vii echipat cu tot tacâmul unei mari expediții și când să faci dușmanul zob... ia-l de unde nu e... Ce țară e asta? Totul e pustiit în jur. Te afunzi în noroi până la burta cadânelor.

LOCOTENENTUL.

Ha, ha...

MAHOMED

Crăpi de foame. Înnebunești de sete... Asta e țară?

LOCOTENENTUL.

Țară... binecuvântată. Așa pretind ei. Sunt toți niște fanatici.

MAHOMED

Cât privește sleaurile... să nu mai vorbim... Oribile! (Răstit) De ce nu-și făc șosele?

LOCOTENENTUL.

Cică romanii, acum vreo mie cinci sute de ani, le-ar fi tăiat niște drumuri, care între timp s-au astupat... Și ei nu mai vor să le caute... Ne lasă pe noi să le descoperim... (Râzând) Ori așteaptă să reînvie Imperiul roman ca să le repare.

MAHOMED

Le arătăm noi drumuri și poduri.

LOCOTENENTUL.

Poate că le e teamă să n-aibă prea mulți vizitatori ca noi? (Da să râdă)

MAHOMED
(Pe gânduri)

De unde-au năsrîi?

LOCOTENENTUL.

De nicăieri și de peste tot. Sunt suiți prin copaci. Stau prin scorburi și când treci prin dreptul lor îți bagă punnalul în burtă. Muribunzii chiar sunt primejdioși, sunt morți și când te apropii... Se zice că un român tras în țeapă și care trăgea să moară când a văzut oștirea noastră s-a dat jos, a luat o sabie și a tăiat vreo trei.

MAHOMED

Dacă ar fi fost în stare să facă vreo ispravă în primul rând i-ar fi tăiat pe cei care l-au pedepsit.

LOCOTENENTUL.

Zicea că din cauza noastră i s-au tras toate. E o amenințare din toate părțile și trebuie să recunoaștem, oamenii noștri sunt tare înfricoșați. Și apoi crapă de sete... Fântânile au fost otrăvite... În mers au săpat fântâni noi și apa a izvorât tot otrăvită.

MAHOMED

Nu se poate, a pus careva otrăvă...

LOCOTENENTUL.

Nu, tot locul e otrăvit, de la sine...

MAHOMED

Mai bine nu pomeneai de apă... De câteva zile mă chinuie o arșiță grozavă... Dă-mi să beau...

LOCOTENENTUL.

(Toarnă dintr-un burduf, într-o cupă de aur, îi întinde)

MAHOMED

(Ia cupa o miroase, dă să bea, apoi i-o dă Locotenentului)

Soarbe o-nghițitură.

LOCOTENENTUL.

(Ezită, apoi soarbe liniștit)

Mi-era și mie tare sete...

MAHOMED

Noi vom bea după vreun sfert de oră. Era prea devreme... Ce s-a întâmplat cu generalul ghiaur, aș pofti să-l văd.

LOCOTENENTUL.

(Palid)

A dispărut... mort. Si-a provocat singur moartea într-un fel straniu, întrucât avea mâinile și picioarele legate... Probabil a refuzat să mai respire... și-a murit... și a dispărut...

MAHOMED

Cei vii pătrund în tabăra mea când vor, iar cei morți ies când au chef...

LOCOTENENTUL.

(Mândru)

Pătrund când vor vii și ies când au chef morți. E o nuanță.

MAHOMED

(Izbucnind brusc)

Halal nuanță! Pedepsiți strășile.

LOCOTENENTUL.

Pe cele de azi-noapte, care au scăpat nemăcelărite de ghiauri, le-am ucis noi... De atunci le schimbăm din oră în oră și apoi le ucidem preventiv, după porunca prea-luminăției tale. (Cu voci scăzute) Oastea nu se simte în siguranță...

MAHOMED

Cea mai mare oaste din lume, fala imperiului, cu care am cucerit Istanbulul, nu se simte în siguranță. (Râzând) O să-l angajăm pe Tepes s-o păzească. (Pauză) Ce fel de om e asta?

LOCOTENENTUL.

Ghiaur.

MAHOMED

Ai lui ce zic, îl iubesc?

LOCOTENENTUL.

Încercăm să smulgem câte ceva de la oșteanul pe care l-am capturat... Tot am prins și noi unul viu...

MAHOMED

Vezi poate s-o fi omorât și asta înainte de-a avea plăcerea să fie schingiuit de voi... (Bate din palme) Îl fac eu să vorbească. Aduceți-l aici. (Locotenentul iese) Există desigur un secret de apărare la acești funatici. Un secret pe care probabil îl știe orice ostaș și trebuie smuls cu orice pret. (Intră Locotenentul cu Dragavei. Acesta din urmă are mâinile legate strâns, e însângerat, se vede că a fost schingiuit).

Scena XVIII

LOCOTENENTUL.

E viu și în deplinătatea facultăților sale...

MAHOMED

(Scoate de undeva un cartof)

Cu acest cartof au fost uciși doi ofitieri de-ai mei... Ce fel de armă e asta?

DRAGAVEI

Ia, un cartof...

MAHOMED

Îl puneți în pușcă și trageți cu el când nu mai aveți gloanțe? Și oamenii noștri, văzând că vine de pe teava puștii mor de frică... Cum se explică? Ce fel de armă, ai?

(Îi bagă cartoful sub nas, Dragavei cască gura și-l inghite) Stai, ce-ai făcut?!

DRAGAVEI

Era o armă secretă... (Aparte) Rația mea pe-o săptămână.

MAHOMED

Uite, nu m-am supărat. Te fac sfetnicul meu... Dezlegă-i mâinile...

LOCOTENENTUL

(Execută.)

MAHOMED

Ce mâncați voi? Ce gândiți? Ce planuri are Vodă? Ne sfătuim împreună... și poate-l prindem... Ce răsplătă ai vrea de la mine?

DRAGAVEI

(Tace.)

MAHOMED

De ieri oamenii mei te-au schingiuit întruia. Dacă ne avertizezi despre planurile lui Dracula evităm măcelul de azi-noapte. Și te facem om!

(Către Locotenent) Ce i-au făcut?

LOCOTENENTUL

Tot ce trebuie, ca să-l determinăm să vorbească... I s-au smuls unghiile. I-au ars cu fierul roșu... I-au încălțat cu cui... Dar e vită încălțată. Încăpățânat... Până la urnă o să-și dea drunul... Limba i se va smulge ultima, după ce ne divulgă toate secretele pe care le știe...

MAHOMED

Nu ești vătămat de moarte, te-ai mai putea lecu... Îți dăruiesc viața, spune în ce chip a reușit vodă să disciplineze ostirea? Cu vorba blândă și cu frumosul?

DRAGAVEI

(Tace.)

MAHOMED

Nu ți-e frică de moarte? Mie mi-e tare frică. De ce nu vorbești? Ține acest briliant... (Îi dă un briliant.) Mergi la Istambul, îl vinzi și poți trăi toată viața ca un pașă... Eu nu pot trăi ca un pașă că am depășit rangul și vârsta... Dar cea mai frumoasă viață e de pașă, ascultă-mă pe mine că sunt sultan. Te fac pașă nu sultan. Cam câte suflete numără oastea voastră?

DRAGAVEI

(Refuză să ia briliantul, tace.)

MAHOMED

Prizonierii ghiauri sunt ca și femeile. Știu mul mai multe decât spun.

LOCOTENENTUL

Sunt sigur că nu știe nimic, de-ai a tace... E prost...

MAHOMED

Voi de frică sunteți așa de patrioți, ori din dragoste pentru mizeria asta de provincie dunăreană?

DRAGAVEI

(Tace.)

MAHOMED

Aveam parcă steag capturat de la ei... îi tăiați capul și i-l înfigeți în lancea steagului... Și-l purtați așa, cu ochii deschiși. Să vadă ce-a pierdut... (Către Dragavei) Mai ai încă timp să ți-l păstrezi pe uneri...

DRAGAVEI

(Tace.)

MAHOMED

(După o pauză)

Luăți-l. (Locotenentul îi leagă mâinile și-l întoarce afară.) De ce nu avem și noi asemenea ostași, locotenente?

LOCOTENENTUL

Nu se poate lucra cu ei...

MAHOMED

Nu merită să i se smulgă pământul unui domnitor care știe să-și formeze astfel de oameni... Ne-am ostenit degeaba... Ridicăm și noi tabăra... Mergem acasă.

LOCOTENENTUL

Bătălia decisivă nu s-a dat...

MAHOMED

Și cu toate acestea e cea mai mare înfrângere pe care am suferit-o vreodată.

LOCOTENENTUL

De trei ani pregătim această campanie... Avem cea mai bine echipată oaste din lume... Și cea mai numeroasă!

MAHOMED

N-avem ce cuceri aici, n-avem cu cine ne bate. (Mânios) Nu vezi că ne batem cu stafii și că oamenii noștri se măcelăresc între ei ori cad împușcați cu cartofi?

Totul e pustii în cale, fântânile sunt otrăvite... Dă-mi să beau. A trecut timpul în care otrava trebuia să-și facă efectul. Dacă tu nu simți nici o durere înseamnă că putem bea și noi...

LOCOTENENTUL

(Palid)

Burdusul parcă-l pusesem aici... Îl găsește (Se ține cu mâna de burtă...) Aseară am mâncat cam greu... (Toarnă în cupă, dar cade și-o varsă...)

MAHOMED

Crăp de sete.

LOCOTENENTUL

Apa e otrăvită... (Moare.)

MAHOMED

(Iese în fața cortului și începe să răcnească)

Se oprește apa... Se oprește apa... Ridicați corturile... (Intră Aga.)

Scena XIX

AGA

De atâtă amar de vreme tot încerc să trec granița... Luați-mă cu Măria voastră.

SULTANUL

*Se oprește apa
Ne retragem prin Valea Plângerii...*

AGA

Nu pe acolo... E groaznic... E plin cu hoituri de astă-toamnă. Ca la douăzeci de mii de turci și bulgari trași în teapă. Vulturii și-au făcut cuiburi în coșurile pieptului... M-ați trimis aici după bir.

MAHOMED

(Cu o speranță în glas)

Unde e birul, Aga?

AGA

De un an de zile încerc să scap de aici ca să vă spun că a zis...

MAHOMED

Ce?

AGA

Că a zis că... n-are de unde.

MAHOMED

Ce?

AGA

(Răstit)

N-are de unde...

MAHOMED

Și de ce nu ne-ai spus mai de mult? Nu ne mai osteneam!

AGA

N-am putut să ies din țară... că n-am avut oastea Măriei tale care să-mi acopere retragerea... Acum putem fugi în voie... Da' mai repede...

MAHOMED

(Răcînd și bătînd din palme ca într-o criză)

Ridicați corturile. Se oprește apa... Gata, i-am bătut... Mergem acasă. Încă o victorie... Se oprește apa...

AGA

A noastră e victoria, dar măritîi pasul... Cronicare, unde ești cronicare?

(Cortina)

Tabloul 5, Scena I, publicată prima dată în *Rainuri*, nr. 4, 1978
(nu există în Ms):

P. 1054, după r. 10:

PICTORUL

Mă usuc precum coasta muntelui Vezuviu, când simte focul pregătindu-se să izbucnească. Cîtă lavă am în mine... Inima... aici. Uite aici...

DOMNICA

Mă mir... La noi totul înflorește... De ce nu pleci acasă? Poate nu-ți prieste aerul?

PICTORUL

Singur? Mai bine mor aici... Uite, mi-ai dat o idee... Îmi iau zilele sub ochii tăi... că eu tot degeaba mai trăiesc.

DOMNICA

(Răzînd)

Vezi, dacă Giuseppe ti-a umblat în cutii și ti-a luat câte-un pantof, câte-o cizmulită și le-a împărțit pe la iubitele lui...

R₂

text, lipsă

E

r. 24: ... Numai că juca totul cu foarte mult temperament

E

... Juca totul cu foarte mult temperament

R₂

P. 1054, după r. 25:

DOMNICA

Și fraza cu Vezuviul tot de la el ai luat-o?

PICTORUL

(Spăsit)

Da... Dar l-am trimis acasă... gata.

R₂

replici, lipsă

E

r. 27: Tu, așa cum...

E

Așa cum...

R₂

P. 1055, r. 4:

după „despre pictură...“:

Era gata-gata să descopăr o nouă modalitate de a aranja obiectele pe pânză, în funcție de apropierea sau depărtarea ta... vreau să spun, a lor... să fac să se simtă mai bine perspectiva, înțelegi? Mă exprim confuz, fiindcă te simt prea aproape... și-am avut dintr-o dată o cădere...

R₂

text, lipsă

E

r. 15: ... Se duc casele

E

... Aici se duc casele

R₂

r. 16: ... ar fi niște morminte pentru

E

... ar fi niște morminte ecevestre pentru

R₂

r. 18: trebuie să faci altele pentru altă generație

E

trebuie să faci altele pentru o nouă

R

generație

P. 1055, după r. 18, de la: *Nimic nu durează* până la r. 30 text, lipsă în R₂

r. 26: ... în viitorul lor... Dă cu barda în

Dumnezeu

E

- ... în viitorul lor... *Cruzimea face și ea parte din programul lui politic.* Dă cu barda în Dumnezeu, T
- P. 1056 de la r. 15 până la r. 19: *Să zicem că,* text lipsă în R₂
- P. 1057, r. 13: , dar ferească Dumnezeu... dacă îl prinde E
, dar ferească Dumnezeu... *să nu-l închidă...* Dacă îl prinde R₂
- r. 14: ... *În afară de asta...* (În taină) E
Așa ne judecat... Când o să-l judece, îl vor R₂
găsi nevinovat... (În taină)
- r. 15, 14: tot felul de scrisori ca din partea Domnului Valah... Oricât de viteaz... E
tot felul de scrisori ca din partea Domnului Valah... *Scrisori, oricum compromițătoare, pentru că cine stă să verifice?... Si la urma urmei cine are interesul?* Oricât de viteaz... R₂
- P. 1058, r. 11, Scena II, publicată prima dată în *Ranuri*, nr. 4, 1978, nu există în *Ms.*
- r. 12: (Sala tronului, în Palat) E
(Sala Palatului) R₂
- P. 1059, r. 18–20, variante:
- De acum doi ani am mirosit ceva. Dacă nu-l supravegheam pe ascuns, *împotriva Măriei tale, acum ai fi fost în mâinile gărzilor lui Dan.* Tocmai pe el nu l-ați fi bănuț. De ce? R₂
- De acum doi ani am mirosit ceva. Dacă nu-l supravegheam... pe ascuns... *am fi fost acum în mâinile gărzilor lui Dan.* Tocmai pe el nu l-ai fi bănuț. T
- r. 22–23: *Ba l-am bănuț... pentru că eu îi bănuț pe toți...* (După o pauză.) Zici că vrea să stea de vorbă cu mine? E
- Eu îi bănuț pe toți *și nu mai știu la care să mă fixez* (După o pauză) Zici că vrea să stea de vorbă cu mine? R₂

- Eu îi bănuț pe toți *și nu mai știu să...* (După o pauză) Zici că Dan vrea să stea de vorbă cu mine? T
- r. 25: Așa am înțeles. *Cât era el de mândru* E
Așa am înțeles. *Mândrul, nebunaticul Dan.* R₂, T
- r. 27: Vom avea plăcerea să discutăm cu dumnealui *pe larg* în timpul slujbei. E
Vom avea plăcerea să discutăm cu dumnealui în timpul slujbei R₂

Între Scena II și Scena III din ediție (p. 1060, r. 7–8), o scenă în plus în *Ranuri* (numerotată Scena XXI), după care urmează puncte de suspensie, indicând lipsa scenei XXII, care, de asemenea, nu există în volumele publicate. Scena următoare din *R₂* (XXIII) este corespunzătoare scenei III din acest Tablou V.

Scena XXI

TEPES

Avea dreptate: prea multe capete tăiate. Ia să mai moară și cu el pe umeri (Pauză). O să-l întreb totuși pe Dan dacă sfânta slujbă ar prefera să i-o cânte pe nas. Popii noștri cam cântă pe nas; poate lui nu-i convine. Deși pe nas ar fi de preferat. E mai odihnător mai repede. (Căscând) De trei săptămâni nu mi-a trecut geană prin geană... În fiecare noapte... vedenii ale mele, ale statului... Acum aș putea și eu să închid ochii. (Dă să se așeze pe tron, îl vede întors, scoate caftanul îl întinde pe jos, se culcă). Dacă mă duc acasă, începe doamna... Unde ai fost, ce-ai făcut?... Ce bine când poți să mai închizi un ochi!... (Căscând) Că nu mai vezi când îl închizi și pe celălalt... (Adoarme.)

(Dă buzna Papuc.)

Dar eu tot mai sunt cu bune nădejdi față de soarta noastră... (Îmbrâncindu-și caftanul) Deocamdată nu-i decât rândul lui Dan. Sapă de zor?

PAPUC

Sapă de zor...

TEPES

Doamne ajută că sunt Sfintele Paști. Ceremonia o facem cu toți vladicii.

PAPUC

Toți sunt în odăjdii... Și put a vin de la sfințirea pâinii. Și-s cu funu-n nas de la lumânări.

TEPES

Dăm o raită până la branștea aia. Am început o vorbă cu niște muritori de rând. Mă așteaptă. Și vreau să mai trag cu ochiul la țeapa a goală... După aia ne-om repezi la Poenari. Dă-mi mie zece cetăți ca lumea și-ți apăr Țara Românească și de turci și de...

PAPUC
(Zămbind)

V-aș da, dar n-am.

TEPES

Aia e, că trebuie să ni le facem singuri!
(Intră Oșteanul).

- P. 1060, r. 8: Scena III – lipsește în *Ms*.
 r. 9: (Intră Stelniță, gătit de luptă, *însoțit de Branște și de Lungu*) E
 (Intră Stelniță, gătit de luptă) R₂
 r. 17: Nu încap în capcanele noastre. Oamenii mei sunt gata E
 Nu încap *toți* în capcanele noastre.
 Oamenii mei sunt gata. R₂
 Nu încap *toți* în capcanele noastre.
 Oamenii mei sunt gata. *Uite, Branște ăsta a fugit de pe moșia boierului Dan, ca să lupte în oastea Măriei Tale.*
 BRANIȘTE: *Da' ce fuga! Am venit într-un suflet* T

În varianta din *Ms*, Tabloul 5, Scenele I, II și III lipsesc. În schimb, după scena XIV (Tabloul 5 – în *Ms*) echivalentă Scenei III (Tabloul din volum) urmează în *Ms* alte 5 scene: Scena XV și Scena XVI (din Tabloul 5) și Scena XVII, Scena XVIII și Scena XIX (din Tabloul 6), *inedite*, cu personaje care nu apar în variantele publicate ale piesei.

P. 1061, r. 12: Priu! Zece ani de când facem croitorie E
 Ptiu! Ms

Urmează în *Ms* un fragment inedit:

PAPUC

(Nu se vede, i se aude doar glasul)

Ați poruncit ceva?

TEPES

Nu. Am tușit. Nu mă simt bine închis.

PAPUC

Dar cine se simte bine?

TEPES

Îmi vine să scuip întruna, oi fi bolnav? (Pauză) Când o să ieșim de-aici facem o reformă a pușcăriilor să duduie.

PAPUC

În primul rând le schimbăm numele.

TEPES

Mda... Tennița din Buda e urât spus. Buda nu e nume de floare?

PAPUC

Nu.

TEPES

Noi o să le botezăm pe-ale noastre cu nume de flori... Să tot stai și să miroși.

PAPUC

(Râzând)

Unul l-am și găsit: Nu mă uita.

TEPES

Asta nu-i greu. (Ofțând) Să avem noi flori câte pușcării...

PAPUC

După ce le schimbăm denumirea... trebuie să ne mai gândim. Cred c-o să ne oprim cu reforma aici.

TEPES

Nu, domnule, e o mare deosebire între ei și noi. Uită-te și tu în jur, Papuce. Deosebire de concepții. Ale lor sunt închise, unede, întunecoase...

PAPUC

Sistem beci...

TEPES

Condamnații noștri beneficiază de aer. Își ispășesc vina deschis. Sunt foarte vizuali, din punct de vedere plastic... Una e să stai în țeapă la lărgime și alta să putrezesti, uitat de Dumnezeu pe undeva sub pământ... Când a venit Mahomed după noi să ne bută, i-am pregătit lângă Târgoviște, un adevărat arc de triumf...

PAPUC

(Chicotind)

Douăzeci de mii de turci și de bulgari atârându în furci ca ciorchinii...

TEPES

A venit, a văzut și-a plecat... Dacă-i băgam în beciuri, i-ar fi fost mai greu să-i viziteze pe toți și se pierdea măreția de spectacol. (Incepe iar să coase. După un timp) Cât e de atunci?

PAPUC

Să tot fie zece ani... Ia S'ă-Mărie...

- P. 1062, r. 8: După atâta amar de vreme *puteați* împungăli... E
 După atâta amar de vreme *puteai* împungăli... T

- P. 1063, r. 8 Două replici în plus în Ms:
 TEPES: *Și să nu uităm la ai noștri să introducem rația de untură de pește... Numai așa le putem da peste bot apusenilor, creând noi condiții mai bune... De-ar ști Matei Corvin câte-am învățat aici... O adevărată școală.*
 PAPUC: *Ne putem lipsi...*
- P. 1064, după r. 10, un fragment în plus, în aceeași replică, în T:
Ăsta-i Dan! (Arătând într-un colț). Dincolo e Țenea. Ba nu. Iuzbașa. Întâi i-am botezat și pe urmă le-am dat porecle.
- r. 24, 25: Galbeni, negri, portocalii, indigo și violeți... or fi existând și vârgați? E
 Galbeni, negri... or fi existând și vârgați? Ms
- P. 1065, r. 14: când *dormeați* E
 când *dormei* T
- r. 23: V-ați călugărit... E
 Te-ai călugărit... T
- P. 1065, r. 27-p. 1066, r. 5, text, lipsă în Ms
- P. 1066, r. 7: Și-apoi *aveți* spate greu. E
 Și-apoi *ai* spate greu. T
- r. 16: Pe mulți îi puteam ierta. *Și-ar fi fost spre folosul patriei...* E
 Pe mulți îi puteam ierta. T
- P. 1067, r. 8-10: ... ciorile sunt mai grase... Pică pară mălăiată... Care-o fi nătăfleață? Laiotă? Radu? *că Dan... hârș!* E
 ... ciorile sunt mai grase... *Stârleurile s-au copt, gata să pice din pom...* Pică pară mălăiată... Care-o fi nătăfleață?
 Radu? Laiotă? T
- r. 8: Cred *că țepile* au putrezit de mult... E
 Cred *că furcile* au putrezit de mult... Ms

- r. 9: ... Pică pară mălăiață... *E*
Sărvurile s-au copt, gata să pice din
pom... Pică pară mălăiață *Ms*
- r. 10: Laiotă? Radu? *că Dan... hârșt!* *E*
 Radu? Laiotă? *Ms*
- r. 20: Eu *v-aș ierta* *E*
 Eu *te-aș ierta* *T*
- r. 24: ... și-o să *rămâneți* singur. *E*
 și-o să *rămâi* singur. *T*
- r. 26: ... Ca să *aveți* cu cine *vă* certa *E*
 ... Ca să *ai* cu cine *te* certa. *T*
- P. 1070, după r. 21, două replici în *Ms*:
TEPEȘ: De-aia te-au cumpărat ăștia că
știi multe.
PAPUC (mândru): N-au ei bani să mă
cumpere pe mine.
- P. 1072, r. 8: *TEPEȘ: Ar trebui să le facem un pusti*
de bine... *E*
TEPEȘ: Ar trebui să le facem un pusti
de bine... Am întâbu
it odată un nebun,
zicea că e Vodă, vrea să atragă toți turcii
la noi cu foi de varză, cu pe iepuri, și să le
facă vânt spre apus, iar noi să ne ducem în
locul lor, la adăpost. (Râde) Nu era chiar
nebun. *Ms*
- P. 1073, r. 13-14: Nu te codi, n-avem timp de pierdut. *E*
 Nu te codi *că* n-avem timp de pierdut *T*
- P. 1074, r. 7-9 (replica lui *Tepes*), variantă în *Ms, T*
De câte ori mă uit pe fereastră, mă ia un
val de tristețe. Acum simt și un val de jule.
Și-un val de silă... Și-un val de dor de
țară... (Oftează.)
- P. 1074, după r. 9: (*Oftează*) *Și la urmă parcă m-aș urîna pe toate...* *Ms*
- P. 1074, după r. 21 Scena II, începe, în *T*, cu o replică în plus:
TEPEȘ: Aluă arătare...

- P. 1076, r. 14-15: m-am ținut după dumneavoastră cu
șevalețul *E*
 m-am ținut după dumneavoastră cu *paleta* *T*
- r. 16: E cea mai bună operă a mea.
 Dicționarul... *E*
 E cea mai bună operă a mea. (*Măbnit*) *T*
 Dicționarul *T*
- r. 29-30: ... nu vreau să fiu *la cheremul* perpetuu... *E*
 ... nu vreau să fiu *cliientul* perpetuu... *T*
- P. 1076, r. 16-p. 1077, r. 11, text lipsă în varianta din *Ms*.
- P. 1078, după r. 14, o replică în plus, în *Ms*:
PAPUC: Îl bătusem practic pe Mahomed...
Dar a trebuit să ne retragem în munți... Și
uite unde am nimerit. Turcii erau buimăciti,
noi însă n-aveam oameni care să-i taie,
pentru că tocmai ne atacase și Domnul
Moldovei la Chilia. Și-am trimis o parte
din oaste să țină piept.
- r. 25: Ho, că încă *n-a scos* capul. *E*
 Ho, că încă *n-a ieșit*. *Ms*
- P. 1079, r. 12: ... în personalitatea Măriei Voastre.
 (Pe alt ton) *E*
 ... în personalitatea Măriei Voastre. *Acea*
groază care i-a băgat în sperieți pe nemii, și
pe care ei au luat-o ca pe-o doctorie amară
a vremii noastre. (Pe alt ton) *Ms*
- r. 30: ... vă trimite multe salutări... *E*
 ... vă trimite multe salutări... *E la*
Padova *Ms*
- P. 1080, r. 8: ... *Soția* a ținut să-i botezăm cu nume
 românești. *E*
 ... *Ea* a ținut să-i botezăm cu nume
 românești *T*
- r. 16: ori a fost și asta o nălucă? *E*
 Ori a fost și asta o nălucă? (*După o pauză*) *T*

P. 1080, r. 16, după: „Ori a fost o nălucă?“ în *Ms*:

(Pe sub ușa e strecurat un bilet)

PAPUC

(Se repede și aruncă ochii pe el, apoi îl aruncă scârbit.)

TEPES

Ni se anunță munta? Citește...

PAPUC

E, ce să mai citesc. O prostie...

TEPES

(Ridică biletetul)

A... (Citește amuzat) „Ridică-l, cititorule. Maica Domnului vă roagă să mergeți la biserică și să vă rugați că se apropie sfârșitul lumii. Cine va primi acest biletel să scrie de 50 de ori la fel, peste 23 de zile va avea o bucurie mare, cine nu va scrie va avea o nenorocire.“

PAPUC

Sunt nebuni...

TEPES

Ăstia sunt oamenii. De unde curentul ăsta apocaliptic.

PAPUC

(Râzând)

Sfârșitul lumii.

P. 1081, r. 7: Tot stând aici, m-am fleșcăit... *E*
 Tot stând aici, m-am fleșcăit... *Papuc!* *T*
 Tot stând aici, m-am fleșcăit... *Dacă*
 m-apucă mila.
 PAPUC (râzând): Măria Ta și mila... Și
 apoi șobolanii ăștia trași zilnic în țeapă...
 TEPES: Șobolanii nu sunt oameni...
 PAPUC: Asta așa e.
 TEPES: Papuc! *Ms*

P. 1082, r. 2: Ca mâine *vă recăpătați* domnia... *E*

Ca mâine *îți recapăți* domnia... *T*

r. 10-16: text, lipsă *Ms*

P. 1084, r. 18 (replica lui Tepeș), după: *Un turc mai puțin*, un fragment în plus:

Singurul care m-a iubit cu adevărat... Mai mult decât un frate... Dar vrenurile sunt cunplite și pe cine să-ți ascuți mânia, dacă nu pe ai tăi? Dacă nu pe cei dragi? T
(Bucuros) Încă mai sunt bun de domn. Vrăjmașii încă mai au a se teme... Să ridicăm deci iarăși sus steagul neînfricat... (Observând ciotul de lance care-a mai rămas afară) Scârba! Mi-a unplut steagul cu cufureală! În sfârșit, bine că s-a terminat fără vărsare de sânge! (Râde). Poate c-a fost singurul care m-a iubit cu adevărat... Mai mult decât un frate... Dar vrenurile sunt cunplite și pe cine să-ți ascuți mânia dacă nu pe-ai tăi. Dacă nu pe cei dragi? Brațul tot îmi mai e de fier... Acum sunt sigur că pot domni. Ms

P. 1085, Actul V, *Dimineata*, începe, în revista *Tribuna*, cu un mare fragment, neinclus în variantele anterioare:

(ACTUL V)

DIMINEATA

(În pădure. La buza pădurii. Printre cioplitori de țepi.)

Scena I

MITRELE

(Băgându-și degetul în gură)

Na, că m-am tăiat! Ce-o să zică? Îți tai mâna ca să nu-mi faci mie țeapa. Încăi să te tăiem de tot, dacă tot ești început. (Își face cruce) Fe-rească Dumnezeu!

ȚICU

Unde te-ai tăiat, mă?

MITRELE

Aici. (Arată) Ia uite ce găoză...

ȚICU

Pune uite pământ. Asta vindecă.

MITRELE

Vindecă. Acum... altele sunt vremurile [Ms] nici pământul nu mai e cum a fost. Hee!

FĂNACHE

*(Privind în jur la mormântul de crengi)**Schilodim niște copaci. (Oftează.)*

ȚICU

Retează-i, curăță-i, cioplește-i...

FĂNACHE

Am putea foarte bine să le ascuțim doar vârful.

MITRELE

*(presărându-și tărână pe rană)**Pădurea ar rămâne verde... și ar crește cu morții-n vârf. (Văitându-se) Aoleu, ce mai ustură!*

ȚICU

Fiecare copac ar fi ca o săgeată înmuiată în venin.

FĂNACHE

Ar bate vântul, ce-ar mai zbărâni săgețile!

MITRELE

Numai că săgețile astea sunt îndreptate împotriva lui Dumnezeu în loc să dea iana-n cine știm noi.

ȚICU

*(Oftând)**Și Dumnezeu e cam tont, vede și tace.*

FĂNACHE

Ce să facă și el? Pe cine să ajute mai întâi?

ȚICU

Și-ăsta a rămas singur?

MITRELE

*(Privind teapa aproape gata)**Astăzi cine pune osul?*

ȚICU

Ce contează. Tot prostimea.

FĂNACHE

*Tot ea în frunte: și pe jos...**(Arată vârful pădurii) și călare! (Râde.)*

MITRELE

*(Către Fânache)**Scuipă în sân. Dacă te-ar auzi cineva.*

FĂNACHE

Cine să mă audă? (Scuipă.)

MITRELE

Teapa.

FĂNACHE

*(Se face că o cercetează)**Măi, să fie a dracului cu urechile ei!*

ȚICU

*(Ideile)**Dacă tot le ascuțim noi ca vârful acului, încaltea de le-am face și urechi.*

FĂNACHE

Ce zi e azi?

MITRELE

Vineri.

FĂNACHE

Postul mă-sii! Iar ștevie. Unde păcatele mele-or fi dispărut cartofii, – parc-au intrat în pământ...

ȚICU

(Enervat)

Cine vrei să ți-i scoată, mă, dacă tot poporul e pe sus?

FĂNACHE

Și în câte suntem?

MITRELE

Păi nu vezi? (Numără țepile.) În trei.

FĂNACHE

Bine că nu suntem în treisprezece. (Râde, râd și ceilalți.)

ȚICU

(Râzând)

Aia zi cu ghinion. Mi-a prezis mie o țigană. (Imită) „Fereu de trespe ale lunii corente!”

FĂNACHE

Fereste-te de trespe, paispe.

MITRELE

Cinspe, șuispe. (Fredonând) Lună lună, nu-i a bună...

ȚICU

(Făcând semnul trasului în țepă)

Hop-și-așa!

(Intră Anica, văitându-se și smulgându-și părul din cap.)

Scena II

ANICA

Aoleu, aoleu... (Toți se strâng în jurul ei.)

ȚICU

Ce e, fă?

ANICA

Aoleu, aoleu!

FĂNACHE

Da' zi, femeie!

ANICA

Omul...

MITRELE

Ce om?

ANICA

Omul, meu, omul meu... aoleu...

FĂNACHE

Ce-a făcut, care? Cine?

ANICA

(Se oprește din plâns și cu figura împietrită)

S-a omorât.

MITRELE

Cine l-a omorât?

ANICA

(Teapănă)

Și-a dat cu un par în cap.

MITRELE

(Nevenindu-i să creadă)

Cum așa, ce vorbă e asta?

ANICA

Abia isprăvise o țepă nouă... Îl puseseră s-o facă pentru unul care, săracul... se făcuse moroi.

FĂNACHE

Ce?

ANICA

Moroi, strigoi, n-ai auzit? Și când a fost gata, s-a... buf lângă ea!

ȚICU

Eu nu mai înțeleg nimic. Stai, femeie, și spune clar ce s-a-ntâmplat.

ANICA

(Izbucnește iar în hohote de plâns)

Și era tînăr!

MITRELE

Cum l-ai lăsat să facă una ca asta?

ANICA

Cine l-a văzut? Era noapte... El zicea de mult că...

ȚICU

Că ce?

ANICA

Că... „Îmi vine să-mi dau cu un par în cap”. Așa zicea.

FĂNACHE

Poate așa era vorba lui. Și el, tot țepar, lucra cu lemnele, și parul tot de lemn... Așa e vorbirea.

ANICA

Nu, că el zicea serios. Eu am văzut de mult că nu-i a bună, și l-am pândit să nu facă o nefăcută, da' mi-a scăpat.

ȚICU

Ce om, oameni buni! Să ajungă el cu disperarea până... la cap... Cine i-a ținut parul?

ANICA

Nu știu, nu l-a ținut nimeni.

MITRELE

N-a avut un prieten care să-l ajute?

FĂNACHE

(Către Mitrele)

Cine se bagă la chestii de-astea?! Astea-s socoteli periculoase.

ȚICU

Da' nu-nteleg de ce? Că doară ștevia s-a făcut... de plouat a plouat – slavă Domnului – nu mai putem ieși din noroi, a fost un an bun.

ANICA

După un an bun, o iarnă grea. Nu știți ce iarnă grea o să vină și el se duse să ceară lemne... De-aici i s-a tras. De la o discuție cu cineva mare.

ȚICU

(Mirat)

L-a primit?

ANICA

Și când a venit era foarte amărât. Zicea că...

MITRELE

(Curios)

Ce zicea?

ANICA

Zicea „că-mi vine să-mi dau c-un par în cap”. Și-a început să-și dea.

MITRELE

Cu ce?

ANICA

Cu parul. Că-l pusese de mult la-ndemână. Am sărit noi și după aia i-a trecut.

ȚICU

Ce i-a trecut?

ANICA
(Plângând)

Supărarea. Și după aia s-a dus și s-a pocnit la mir. Și după aia a murit... de inimă rea.

FĂNACHE

Încurcat mai vorbește și femeia asta! De ce-a murit, de inimă – ori că s-a pocnit?

ANICA

A murit de inimă rea, spărgându-și teasta.

ȚICU

(Făcându-și cruce și îngenunchind)

Am priceput. Dumnezeu să-l ierte!

MITRELE, FĂNACHE

Dumnezeu să-l ierte! (Își scot căciulile.)

FĂNACHE

Că era tânăr.

ȚICU

Putea s-o mai ducă o zi-două. Unii trăiesc așa atârână și-o săptămână.

FĂNACHE

E scurtă viața omului, mă. Când e să nu mai ai zile, nu mai ai, să fii și tu în mama tepii! Gata!

ANICA

(Suspînând și sughițând)

Și eu acum.. Mamă, de ce m-ai făcut! Văduvă... (Tipă, se vaită, ceilalți încearcă s-o mângâie.)

MITRELE

Lasă, lasă...

ȚICU

Ce să-i faci...

FĂNACHE

Toți ne ducem acolo... (Dându-și seama, se bate peste gură) Dar pe alte căi. La urna urnei, ce contează. Lasă, femeie, că-ti trece. Tu să fii sănătoasă. Ești tânără, pofta de viață vine cât ai zice peste.

ANICA

Ce nenorocire, Doanne, ce... (Iese, se întoarce.) Să veniți la pomună.

FĂNACHE

Venim, bine, bine... (Anica dă să plece.) Adică ia stai, că mie nu-mi intră în cap. De ce și-a luat zilele?

ANICA

Păi dacă nu i-au dat lemne?!

FĂNACHE

Ce lemne, că doar e lemnar.

ANICA

De foc, că uite vine iarna și ce-o să facem, iar degerăm cu deștele-n gură? Că a murit la noi unul așa, degerat, cu deștele-n gură.

ȚICU

Păi satul vostru e aici, în pădure...

ANICA

Pădure, pădure, dar n-avem voie să luăm lemne să punem pe foc. Facem cu balebă, cu coceni, cu frunze...

MITRELE

Ca să fie ca peste tot, să nu se zică, uite, aia de la câmpie fac focul cu balebă și ai de la pădure se-ambuibă cu stejari, că e o deosebire adică între pădure și câmpie.

ANICA

Și el s-a dus să ceară, că-i promisese unul că-l bagă în tain. Îl dureau șalele, simțea că iar o să viscolească la iarnă și zicea că ne ducem dracului degerați...

FĂNACHE

Și de ce nu i-au dat?

MITRELE

(Întept)

Lemne să-i dea, mă, ce ești copil?! Cum să-i dea lemne? Tu nu judeci?... N-ai atâta creier?

FĂNACHE

Bine, dar trăiesc în pădure.

MITRELE

Trăiesc în pădure, dar pădurea unde se pomenește, e de capul ei? Pădurea se află și ea aici la noi. Toți suntem una. Cum să...

ANICA

Zicea ăla mai mare, unde-l băgase alălalt mai mic: „Cere-mi orice, dar nu lemne de foc, că te arzi!”

MITRELE

Problema asta a lemnelor e delicată rău.

ANICA

Așa a spus și ăla. Și că nu se taie pădurile decât pentru... lucru (Își face semnul crucii) Alfel, dacă începem de pe acum să le punem pe foc, vin turcii și ne găesc descoperiți.

MITRELE

Avea dreptate în felul lui. Trebuia să înțeleagă și omul tău.

ȚICU

(Nedumerit)

Erau surcele, vreascuri, mă, uscături pentru foc...

ANICA

Zicea că să mai stăm și fără foc că suntem națiune de oameni tineri, avem sângele fierbinte.

ȚICU

Asta cam așa e.

ANICA

Dar omul meu n-a înțeles. A pus mâna pe par și jap!

MITRELE

A lăsat ceva cu limbă de moarte?

ANICA

Parcă... (Se gândește) Da, a lăsat...

MITRELE

Ce a zis?

ANICA

A zis: „Îmi vine să-mi dau c-un par în cap”.

FĂNACHE

Era cam pisălog.

ȚICU

Îi intrase lui chestia asta în cap. Sărucul, era de-al nostru. Îmi pare rău.

ANICA

*Da'să veniți la pomană, că el ținea la dumneavoastră. O să se bucure, poate-o să se bucure pe lumea ailaltă... că pe asta... (Iese plângând.)***Scena III**

MITRELE

(Enervat)

Mama ei de situație!

ȚICU

(Pe gânduri)

Acum au început și țeparii...

FĂNACHE

Un caz izolat. Nu se poate spune că toți am început acum să ne aruncăm în iad ca nebunii.

MITRELE

Închipuiți-vă ce-o să se întâmple dacă toți s-ar scula dimineata și s-ar înfige în garduri, de-a lungul drumului la palat.

ȚICU

Disperarea te împinge la multe.

FĂNACHE

Avea și el niște spaima.

(Intră Frusina.)

Scena IV

MITRELE

A picat și asta la țanc.

ȚICU

Ai adus, fă, și vătraiul?

FRUSINA

Care vătrai?

ȚICU

Ăla, pentru ca să... să te tragi din gura lupului?... Nu știi cântecul?

FRUSINA

Ia nu-mi mai vorbești în dodii. (Către Fânache) Aici îmi erai? Eu de cutut peste tot, am întors pământul cu fundu-n sus, și tu-mi stai la taifâs cu gealații...

ȚICU

Vezi că e o țeapă goală. A mai tras Vodă o iapă cu popă cu tot...

FĂNACHE

(Răstit)

Du-te, fă, acasă, ce te bagi printre români? Ce te ții după mine?

FRUSINA

(il înțepă)

Vreau să știu de ce nu-mi spui și mie unde te duci când pleci. Atât doar vreau să știu.

FĂNACHE

(nervos)

Ia dracu mă duc! Cine te-a pus să-ți placă un dulgher/lemnar pe vremea lui Țepeș? Unde mă poți găsi decât printre teți?

FRUSINA

De-aia și venii aici, să-ți spun una...

MITRELE

Nu-i mai spune, că n-o poate duce...

CHIMIRENȚU

Ha-ha...

FRUSINA

(I. lui Fânache la ureche)

Sunt grea.

FĂNACHE

(Speriat)

Ce?

FRUSINA

(I. la ureche, tare)

Sunt grea...

FĂNACHE

(Nevenindu-i să creadă)

Ești... ce?

FRUSINA

(tipând)

Bortoașă, na! Ai auzit?

MITREIE

De ce-ți bați joc de ea? Nu e ibovnica ta?

FĂNACHE

(Amărât)

Acum și-a găsit și ea să-mi toarne un copil... Astea sunt condiții de făcut copii?...

ȚICU

Nici condiții de culcat nu sunt și uite că te mai întinzi. (Răsete) Pe unde nimeresti... când te-apucă...

MITREIE

Nu vede că trăim încă în pădure?

ȚICU

Păi, tocmai de-aia... (Fredonează.) Pat de frunze, frunze-n buze...

FRUSINA

(il apucă pe Fânache de pulpană)

Hai la popa.

FĂNACHE

Eu la popa? Ce să caut?

FRUSINA

Să ne cumine!

FĂNACHE

Pe mine? A, nu!

FRUSINA

Păi, n-ai zis tu că...

FĂNACHE

(Categoric)

Fără de-astea!

FRUSINA

Hai...

FĂNACHE

Ba.

FRUSINA

(ii dă o palmă)

Bărbat ești tu?

MITREIE

(Imitând zgomotul palmei)

Pleo! Ați auzit cum a pleotăit? Ai un obraz, mă Fânache, care pleotăne al dracului, și ferească Dumnezeu să te bată turcii, că faci un scandal, de n-o să poată nimeni dormi...

FRUSINA

Eu mă duc la Vodă să-i spui că ți-ai bătut joc de mine...

FĂNACHE

(Plângând)

Tu ți-ai bătut joc de mine, că m-ai văzut prost... Ce-o să zică tata?

FRUSINA

Nu te mai smiorcăi.. prostule... Mi-ai plăcut... că ai pe vino-ncoace, mânca-te-ar puricii... că ești chipes, bātu-te-ar Dumnezeu! Că ai lipici, lipi-te-ai de gardul de la cimitir... Adică, nu să nu te blestem! Că ești oacheș și înalt – pleznire-ai! Că ești blând, dar-ar boala în tine! Că...

FĂNACHE

(Sărind în sus)

Ho!

CHIMIRENȚU

E înțepată rău!

FĂNACHE

A, nu mă pupi tu cumnat cu tine... Ești o scorpie...

FRUSINA

(Amenințând)

Bine! (Da să plece.)

FĂNACHE

Unde te duci, toanto? (O prinde de mână.)

FRUSINA

*Nu pune mâna, călăule! Dacă nici de copilul tău n-ai pic de milă...
Lasă că e cine să facă dreptate în Tura Românească!...*

FĂNACHE

*O să ne jugănească pe-amândoi... (Se ia cu mâinile de cap.)
(Intră Marița și Aurica.)*

Scena V

MARIȚA

(Către Fânache)

Bine să ești aici... Ne dai și tu o mână de ajutor.

AURICA

(Lui Mitrele, arătând țepile)

A murit?

MITRELE

Care? Că sunt multi.

ANICA

Ultimul...

MITRELE

*Mă duc să văd. (Iese, se întoarce imediat.) Nu... tot se mai chinăie.
A pătit-o și ciobanul... trebuia să cânte ceva și se vede că n-a făcut mare
brânză. Dar măcar a scăpat cu viață...*

CHIRIMENTU

Nici bocitoarelor nu le e prea moale...

ANICA

(Oftând)

Așa e... Mereu ne cer să le facem bocete noi... Și când le facem bocetele noi, nu le plac... strâmbă din nas.

CHIRIMENTU

Or fi știind și de ce au pretenții...

MITRELE

Știu pe dracu...

P. 1085, r. 5: (În pădure. *La cealaltă buză a pădurii.*

Decorul de la început) E

(În pădure. Decorul de la început) T

P. 1086, r. 14-24: text, lipsă T, Ms

P. 1087, r. 19: ..., a îmbucat ceva sub țepi E

... a îmbucat ceva sub furci Tr

P. 1088, r. 5: E și asta o politică... E

E și asta o... Tr

De la r. 6 la r. 20, variantă în: Ms, Tr:

ROMÂNUL

Ce s-ar fi gândit, frați de sânge, aceeași tulpină, cum s-ar zice...

TURCUL

De departe teapa noastră comună seamănă cu o coadă de pește...

ROMÂNUL

Istoria s-a terminat în coadă de pește. (Râde.)

TURCUL

Cum așa?

Românul

*Adică nici așa, dar nici altminterea... Nu vezi: nici vii, ca lunaea,
dar nici n-am murit... Adică în așa fel încât să ne putem adapta ori-
cărei situații... După aceea a venit alt domn și a zis că nu stăm bine
amândoi într-o singură teapă. Cică ar fi mai bine răsfirați și ne-au pus
la loc, pe fiecare într-o teapă.*

TURCUI.

Atunci și istoria lui Tepeș tot cam așa... I-a bătut pe Mahomed, dar și-a pierdut înediat tronul... Dar nici Mahomed n-a putut face nimic... iar acu Tepeș s-a întors, gata s-o ia de la capăt cu forțe noi... Și astfel se repetă la infinit, fără cap și fără coadă... Coadă de pește...

ROMÂNUI.

Astea sunt speculații. N-ai stat tu degeaba prin străini. Te-au influențat... Fără să vrei dai apă la moară celor care pretind că poporul n-a dus-o bine. Slujești interesele străinilor. (Revoltat) De ce?

- P. 1089, r. 4: ... m-au uitat în aer. E
 ... m-au uitat în aer. În aerul patriei...
 Asta înțeleg eu prin coadă de pește. Ms, Tr
- r. 7: ... și acum uite era aproape să ne certăm... E
 ... și acum uite era să ne certăm... Tr
- r. 14: ... eu am spus niște adevăruri, iar tu ai mâncat... E
 eu am spus niște adevăruri, iar tu ai mâncat niște... Tr
 eu am spus niște adevăruri, iar tu ai mâncat niște rabat T, Ms
- r. 19: Te-ai băgat pe sub pielea lui Vodă. E
 Te-ai băgat pe sub pielea lui Vodă.
 Măcar că te-a condamnat pe nedrept. Tr, Ms
- P. 1091, r. 18: Au zis c-or să se facă transformări mari... E
 Au zis c-or să se facă primentiri mari... T
- P. 1092, r. 11-12: replica ROMÂNUI.UI, variantă în Tr, Ms:

ROMÂNUI.

Să-ți spun eu de ce... Simbolic... De dragul simbolismului... Nu, că nu-l prea agreează... S-a nimerit pur și simplu așa... Un român care voia să meargă să vadă muzeele și un alt român dat de mic la turci care voia să fie îngropat în solul patriei...

Mă, eu cred că suntem tot ai de la-nceput... Că prea se nimeresc toate.

- P. 1093, r. 3: Veșnic unii vor să fugă și alții vor să vină încoace. E
 Ia mai dă-i în... și pe ăstia! Veșnic unii vor să fugă și alții vor să vină încoace. Tr
 Ia mai dă-i în mă-sa și pe ăstia! Veșnic unii vor să fugă și alții vor să vină încoace. T, Ms
- P. 1096, r. 10: un fragment în plus în monologul lui Tepeș: O cărămidă singură, n-are ecou. Ia zidește-o-ntr-o boltă, și strigă. O, ce de ecouri! Am fost mereu cu gândul la boltă... Cărămizile nu m-au înțeles întotdeauna. Ms
- P. 1097, r. 3: putere încât să umpli și iadul și raiul... E
 putere să umpli și iadul și raiul... Tr
 r. 17, 18: text, lipsă Tr
- P. 1098, r. 11: (Se ridică și începe să se cațere pe teapă) E
 (Se ridică) Tr
 r. 34: ... (Mai urcă) Nu se cade să fie lăsat singur E
 ... (Mai urcă) Mai aproape... Nu se cade să fie lăsat singuri T
 ... (Mai urcă) Mai aproape de popor... Nu se cade să fie lăsat singur la ananghie Ms
- P. 1099, r. 3: (Râde) Am mutat aici sfatul țării... (E aproape de vârf) Încep să simt E
 (Râde) Încep să simt Tr
- r. 21, variantă în Ms, Tr:

Păcat că se termină totul când începi să te simți mai în largul tău... Călare pe situație... și din ce în ce mai călare... mai sus. (Urcă) Bine că se termină totul urcând... Plecăciuni acestui pământ. Pentru urcuș. Pentru apoteoză.

STRUCTURA VARIANTEI I
(Dactilogramă, cu corecturi) – *Ms*

Marin Sorescu, *Vlad Țepeș – Dimineata, la prânz și seara* – (Tragedie populară în cinci acte și nouă tablouri). 1971, 145 p. dactilo.
Personajele:

VLAD DRACUL – zis Țepeș, domnul Țării Românești
PAPUC – căpitan de oaste
NENEA – idem
MOHAMED – sultanul turcilor
LOCOTENENTUL LUI MOHAMED
CHIRIMENTU
ȚICU
FĂNACHE
MITRELE
ROMÂNUL – un român
TURCUL – un turc
DOMNICA – domniță la curtea lui Țepeș
PICTORUL – un pictor italian
JOITA – o nenorocită
MINICĂ – vizionar
CHIORU
PĂRVU
MARIȚA
ANICA
SAFTA
AGA
SOLEIMAN
CIOBANUL CU OILE
UN OȘTEAN
UN OILOG
O droaie de calici, prostime, oșteni

Piesa are cinci acte, ca și în celelalte variante. În *Ms*, tablourile sunt numerotate în continuare.

Actul I, Tabloul 1 – Dimineata. În pădure – are opt scene față de șase în ultima variantă. Conține o scenă inedită.

Actul II, Tabloul 2 – Seara. La curtea domnească:

Scenele I–VII corespundente aceluiași scene din *E*;
Scenele VIII și IX inedit;e;
Scena X, parțial există în *E* (Act II, Tabloul 2, Scena II);
publicată
fragmentar în *R₁*; fragment inedit.
Scena XI, cu variante – corespunde Scenei III (Tabloul 2,
Act II) în *E*;
Scena XII, cu variante – corespunde Scenei IV (Tabloul 2,
Act II) în *E*;
Scena XIII – lipsește în *E*. Publicată în *R₁*, cu variante.
În *Ms* personajul se numește *Nenea*; în *R₁* –
Țenea;
Scena IV – mult mai dezvoltată, corespunzătoare Sce-
nei IV (Tabloul 2, Actul II). Lung fragment
inedit;
Scena XV – inedită.

Actul III, Tabloul 3. La Prânz:

Scenele I și II din *Ms* – echivalente Scenei I, Actul III, Ta-
bloul 3 – *E*. Cu variante;
Scena III echivalentă Scenei II din *E*, cu un fragment
inedit;
Scena IV – variantă a Scenei III, din *E*.

Tabloul 4:

Scena IV (numerotare, greșită. Este Scena V din Ac-
tul III) corespunde Tabloului 3, Scena I din *E*;
Scena V (VI, în fapt), cu multe replici în plus – cores-
punde, în *E*, Tabloului 3, Scena II;
Scena VI (VII, în fapt) – corespunde Scenei III din
Tabloul 3, în *Ms*, replici în plus.
Scena V (o nouă greșeală de numerotare; este Scena VIII
din Actul III) corespunde Scenei IV, în *E*;
Scena VI (IX, din Actul III) – inedită;
Scena VII (X) cu variante – corespunde Scenei VI;
Scena VIII (XI) – inedită;

Scena IX (XII din Actul III) – lipsă în *E*, a fost publicată în *Ramuri*, nr. 4, 1978, drept Tabloul 4, Scena XIII.

Tabloul 5:

Scena X (XIII) – variantă dezvoltată a Scenei I din Tabloul 4 – în *E*;

Scena XI (XIV) – inedită;

Scena XII (XV) – este ultima replică din Scena I a Tabloului 4, în *E*;

Scena XIII (XVI) – variantă a Scenei II, Tabloul 4 din *E*, publicată în *Ramuri*, nr. 4, 1978 (Scena XVII);

Scena XIV, variantă a Scenei III, Tabloul 4 din *E*, publicată în *Ramuri*, nr. 4, 1978;

Scena XV (XVIII) – inedită;

Scena XVI (XIX) – inedită;

Tabloul 6:

Scena XVII (XX) – inedită;

Scena XVIII (XXI) – inedită;

Scena XIX (XXII) – inedită;

Actul IV. Seara

Tabloul 7

Scena I, variantă cu un fragment inedit al Scenei I, Tabloul 1 din Actul IV – *E*;

Scena II, cu variante, corespunzătoare Scenei II din *E* (Actul IV);

Scena III, cu variante, corespunzătoare aceleiași Scene, în *E*.

Actul V. Dimineata

Tabloul 8:

Scenele I–V publicate în *Tribuna*, nr. 39, 1978, nu există în *E*.

Tabloul 9:

Scena VI cu variante – corespunzătoare Scenei I, Tabloul 1, Actul V – *E*;

Scena VII, cu variante – corespunzătoare Scenei II, Tabloul 1, Actul V – *E*.

VĂRUL SHAKESPEARE

Tragedia în cinci acte, *Vărul Shakespeare*, ultima piesă de teatru a lui Marin Sorescu cunoscută până în prezent, a fost scrisă în 1987–1988.

Un prim fragment – *Prolog; Actul I*, Tabloul I, Scenele 1–3 și *Actul II*, Tabloul I, Scenele 1–12 – a fost publicat în revista *Ramuri*, nr. 7, 15 iulie 1988, p. 8–9, 13. Din *Actul V*, Tabloul VI, Scena 1; Tabloul VII, Scenele 1–4; Tabloul VIII, Scena 1 și Tabloul IX, Scenele 1–7 au fost publicate în *România literară*, nr. 16, 20 aprilie 1989, p. 14–15.

Integral, piesa a apărut în 1990, în revista *Basarabia* (Chișinău), nr. 12, p. 56–103, apoi în volumul: Marin Sorescu, *Vărul Shakespeare și alte piese*. Teatru. Editura Cartea Românească, București, 1992, p. 167–286.

În cea de a doua apariție editorială – Marin Sorescu, *Iona. A treia teapă. Vărul Shakespeare*, Editura Minerva, București, 1993, Colecția „Biblioteca pentru toți”, p. 139–265 – după care se reproduce textul în ediția de față – se menționează: „*Piesa Vărul Shakespeare se tipărește după manuscrisul pus la dispoziție de către autor*”. Textul piesei este identic în cele două ediții succesive, puținele deosebiri față de fragmentele publicate în reviste dovedesc existența unei singure variante a piesei.

În 1988, *Vărul Shakespeare* a fost reprezentată pe scena Teatrului Național din București.

VARIANTE:

Vărul Shakespeare, Ediția Minerva, 1993 –

Ramuri –

România literară –

Revista *Basarabia* –

E

R

RI

B

P. 1103, după r. 20:

în *R* – CRANIUL. – personaj lipsă în *E* și *RI*

- r. 21: VOICEA – PERSONAJUL. CARE NU
ÎNCAPE ÎN SHAKESPEARE *E*
PERSONAJUL. CARE NU ÎNCAPE ÎN
SHAKESPEARE *R*
- P. 1104, r. 1: ARIEL. – Spiridus *E*
lipsă în *R*
- r. 2: VRĂJITOAREA *E*
lipsă în *R, RI* (din eroare, personajul apare
în fragmentul din *R* – actul III)
- r. 3: MARY (VALY) – gemene
Figurează între personaje numai în ediția Cartea Românească, 1992.
În ediția de bază, lipsa e datorată unei erori tipografice, întrucât
personajele sunt prezente în Actul IV, Tabloul II, Scena IX.
- P. 1113, r. 12: *Jupâne-i*, ca și mort. *E*
Pe zei, e ca și mort. *R*
- P. 1114, r. 5: (*încându-se de răs*) *E*
(*Hohotind gros*) *R*
- r. 20, 21: *Deb*, nu suportă *E*
Filosofia altora. *E*
Deci, nu suportă *R*
Filosofia altora. *R*
- P. 1118, r. 14: Și Will stă... *zace*... seceta i-a ros *E*
Și Will *plouat* stă... seceta i-a ros *R*
- P. 1119, r. 17: *I-a* fi rămas acolo *scrisu-i*... Voi, *E*
I-ar fi rămas acolo *scrisul*... Voi, *R*
- P. 1124, r. 8: A fi sau a nu fi... „*Cârnați cinci kile!*“ *E*
A fi sau a nu fi... *R*
- r. 24: *mânie reținută*) *E*
text, lipsă în *R*
- P. 1127, r. 13: ... astea cam dau castaniu *însă*... *E*
... astea cam dau castaniu *închis*... *R*
- r. 29: Ți-am spus. Subiectul *acesta* nu-l discutăm. *E*
Ți-am spus. Subiectul *ăsta* nu-l discutăm. *R*

- r. 31: s-apucă femeile să scrie teatru, ele care *au*
în degetul mic toate *E*
s-apucă femeile să scrie teatru, ele care *țin*
în degetul mic toate *R*
- P. 1128, r. 1, 2: de la un act – *fie el și sexual, ca să vorbim*
în limbajul tineretului de azi – la altul?! *E*
de la un act la altul?! *R*
- r. 3: bărbații să-și facă unghiile și să filosofeze... *E*
Și bărbații să-și facă unghiile și să filosofeze *R*
- P. 1130, r. 18: Corăbiilor *cu import-export*... *E*
Corăbiilor... *R*
- P. 1131, r. 17: (Și mai încet) Pe listă ești. *E*
(Și mai încet) Pe *o* listă ești. *R*
- P. 1132, r. 20: Îmi bubuie în creier execuții *E*
(*nu aude*) Îmi bubuie în creieri execuții) *R*
- r. 33: Nu! Nu mai scriu! Mă *duc* la Mânăstire... *E*
Nu! Nu mai scriu! Mă *întorc* la Mânăstire *R*
- P. 1134, r. 20: Mânie pentru-a *noua* mie oară? *E*
Mânie pentru-a *cinspea* mie oară? *R*
- P. 1136, r. 22: Vedea-vom. E o *iasmă* *E*
Vedea-vom. E o *bubă* *R*
- P. 1137, r. 3: Cu *propriu-i gât*, *E*
Cu *gâtul ei* *R*
- P. 1139, r. 11: Ați *taloșit* ca proasta-n bălci, crezând *E, RI*
Ați *tologit* ca proasta-n bălci, crezând *B*
- P. 1247, r. 8: sau te orientezi ca înainte vreme,... *E*
sau *chiar* te orientezi ca înainte vreme, *RI*
- r. 12: (Tainic) După dealul lui *Cacăfoc*. *E*
(Tainic) După dealul lui *Scuipăfoc*. *RI*
- r. 14, 16: dealul lui *Cacăfoc* *E*
dealul lui *Scuipăfoc* *RI*
- P. 1249, r. 19: Pe scenă! -*ți vine rândul*. *E*
Pe scenă *rându-ți vine*. *RI*
- r. 25: *Păcat*, n-avem vreme! *E*
Ce păcat, n-avem vreme! *RI*

- P. 1250, r. 16: ... Să duduie sfârșitul acesta... *ev mediu?*...
renaștere?... și timpul tot ce-o mai veni... E
 ... Să duduie sfârșitul acesta *de*... *renaștere*,
evul mediu, pe care-l vom recupera tot mai
 mult... și ce-o mai veni... RI
- P. 1251, r. 12: *Regina chiar*... E
Chiar regina... RI
- P. 1252, r. 7: *așa*... E
aș... RI
- r. 22: Mda!... *Cam pe-aici vine*... E
 Mda!... *Așa vine*... RI
- r. 26: Dealul lui *Cacăfoc* vine pe mâna *stângă*... E
 Dealul lui *Scuipăfoc* vine pe mâna *asta*. RI
- P. 1253, r. 6-29: text, lipsă în RI
- P. 1254, r. 1: Stați că mi se șterge Dealul lui *Cacăfoc*
 din cap... E
 Stați că mi se șterge dealul din cap... RI
- P. 1258, r. 24: Și strâmbă-te la foi, *scânțești*, scoți limba, E
 Și strâmbă-te la foi, *scânțește*, scoate limba, RI
- P. 1259, r. 12: Shakespeare *la o tarabă*, sub o umbrelă
 de soare. E
 Shakespeare sub o umbrelă de soare. RI
- P. 1260: *Scena 5 din E*, în *RI este Tabloul VIII, Scena 1*.
- P. 1262: *Tabloul VIII*, din *E*, în *RI este Tabloul IX*.
- P. 1263, r. 20-26: textul după r. 11 în RI
- P. 1265, r. 1, 2: text, lipsă în RI
- P. 1268, r. 17: Să taci, *mințoaso!* E
 Să taci, *putoare!* RI

REFERINȚE CRITICE

Strigăt tragic al individualității însingurate, *Iona* reprezintă în peisajul dramaturgiei noastre nu numai o modalitate profund originală, dar și o reprezentativă demonstrație a fertilității problematicei filosofice în artă. Traducerea sensurilor piesei în concepte este dificilă, iar considerarea izolată a unor replici sau a finalului cu toată aparenta lor asemănare cu existențialismul heideggerian, rămân până la urmă înșelătoare. Cine ar încerca să reducă sensurile piesei la „apologia singularității”, „pesimismul absolut”, inutilitatea oricăror eforturi spre comunicare sau caracterul „fatalist” al destinului uman în genere, ar păcătuî fără îndoială prin simplificare și nepermisă generalizare, întrucât prin întreaga ei construcție tragedia lui Marin Sorescu are în vedere INDIVIDUL.

(Ion PASCADI, *Filosofie și poezie*, în *Iuceafărul*, nr. 5, 3 februarie 1968, p. 7)

În piesa *Iona* nu există loc pentru anecdotică, pentru întâmplări sau pentru caz. Ambiția lui Marin Sorescu este de a vorbi despre om și raportul lui esențial cu lumea și din această esențialitate rezultă reușita lui artistică, pentru că e suficient să ataci autentic, adică prin interiorul „scriiturii”, una din întrebările fundamentale despre determinism, libertate, sens și nonsens, necesitate și contingentă, ca să te apropie de toate, să te miști la o anumită scară și într-o anumită zonă de valori. Întrebările fundamentale sunt solitare. Calea artistică pentru

a atinge acest nivel este viziunea și *Iona* reprezintă într-adevăr depășirea observației despre lume, fie ea și strălucită, în favoarea unei viziuni, adică a construcției coerente a unui univers posibil, în jurul unui pilon care este metafora sa centrală. Structura piesei ca întotdeauna nu este o formă, o expresie a unor idei prestabilite, ci un loc geometric al lor, care le dă naștere, le determină. O analiză pornind de la metafora centrală și de la construcția lui *Iona* ne duce spre descoperirea structurilor suprapuse de sensuri, spre semnificația centrală [...] E inutil de a sublinia că textura problematică a piesei aparține veacului și că suntem în preajma unei replici originale la întrebările ce se pun pretutindeni. De aceea *Iona* este începutul unui dialog între dramaturgia românească și contemporaneitate, de la un nivel la care acesta e posibil. Prin intrarea într-un larg circuit de valori, piesa lui Marin Sorescu depășește semnificația a ceea ce se cheamă doar o reușită artistică în sine. Ca totdeauna când se întâmplă așa ceva, avem sentimentul originalității și în același timp unul de familiaritate. E noutatea care se aștepta, cristalizând întrebările difuze. *Iona* aruncă o lumină și asupra creației anterioare, poetice, a lui Marin Sorescu, redându-i dimensiunile, ascunse, pentru ochiul neatent, în spatele unei înșelătoare simplități.

(Alexandru IVASIUC, *Iona [de Marin Sorescu]*, în *Contemporanul*, nr. 8, 23 februarie 1968, p. 4)

Apariția *Tragediei în patru tablouri* de Marin Sorescu (*Iuceafărul*, 13 ian. a.c.) atrage atenția. E un șir de scurte poeme, care până la urmă se alcătuiesc monologic într-un mare poem de semnificație atroce. Atât fragmentele desmembrabile, cât și întregul ficțiunii poartă identitatea remarcabilului spirit care le-a conceput.

Câte un fragment duce chiar literal la o anumită pagină de poezie din culegerile anterioare ale lui Marin Sorescu. Așa sunt aceste accente de neuitat ale ratării fatale: „- Mamă, mi s-a întâmplat o mare nenorocire. Mai naște-mă o dată! Prima viață nu prea mi-a ieșit ea. Cui nu i se poate întâmpla să nu trăiască după pofa inimii? Dar poate a doua oară... Și dacă nu a doua oară, poate a treia oară. Și dacă nici a treia, poate a patra oară. Poate a zecea oară. Tu nu te speria numai din atâta și naște-mă mereu. Ne scapă mereu câte ceva în viață, de

aceea trebuie să ne naștem mereu. Soldaților le scapă mai ales pacea. Obișnuiți să doarmă în zgomot de tobe, de glasuri, la prima liniște deschid ochii, atât de larg îi deschid, că intră în ei iarba și păsările, ca în craterele vulcanilor stinși. Somnambulilor le scapă nevăzută luna, și se trezesc în mormânt, și umbliă tipil pe acoperișurile cosciugelor, și se suie-n vârful unui fir de iarbă, care îi aruncă afară la galbenușul ciudatei planete“.

Spiritul originalei poezii a lui Marin Sorescu e prezent de asemenea în proza nepăsătoare de efecte poetice, chiar voit anti-poetică, din care însă tâșnesc surprinzător adevărate fuzee metaforice, mai toate de cursă orbitală. Lipsa de sens a unei viețuiri neautentice și mușcătura sarcastică au aceeași cunoscută identitate: „Un sfert din viață îl pierdem făcând legături. Tot felul de legături între idei, fluturi, între lucruri și prof. Totul curge așa de repede și noi tot mai facem legături între subiect și predicat. Trebuie să-i dăm drumul vieții, așa cum ne vine exact, să nu mai încercăm să facem legături care nu țin. De când spun cuvinte fără șir, simt că-mi recuperez ani frumoși din viață“.

Asemenea scurte poeme fără titlu, numeroase, compun marele poem („tragedia în patru tablouri“) cu titlul *Ionă*. E vorba de alt Ionă decât cel cunoscut din legenda biblică. Acela e un profet, care ar fi trecut anonim prin viață, dacă nu l-ar fi înghițit o balenă, restituindu-l intact după trei zile. Ionă a lui Marin Sorescu nu are comun cu norocosul profet decât că e tot pescar și că îl va înghiți tot un monstru ihtiologic...

După ce cititorul admiră încă o dată la Marin Sorescu problematica spiritului său, cunoscută de la primele lui poezii, după ce își dă seama că se află în fața unei conștiințe arse de setea cunoașterii absolute, lovite de sentimentul singurătății metafizice și mai ales strivite de mărginirea existenței, după ce contemplă simbolul tragic al lui Ionă, pe care îl raportează ușor la creațiile lui Hemingway, Ionescu și Beckett, dar îl și disociază tot atât de ușor, el se poate totuși întreba: a găsit Ionă-modernul prin sinucidere cunoștința aceasta esențială, leacul solitudinii și libertatea totală? este soluția lumii de totdeauna sau numai a unei lumi speriate de moarte și care, apărută mai de curând, nu mai crede în nimic? Căci un ideal hrănit cu o viață de om e soluția cel puțin a eliberării, chiar dacă acea viață palpită, vorba lui

Hamlet, într-o coajă de nucă. Direcția, în care Marin Sorescu pune pe Ionă să-și caute fericirea, doar suspendă problema.

Încât, aplaudându-i fictiunea în economia ei artistică, având despre autor sentimentul unei personalități originale, mai că ne-am sui noi înșine pe vreo colină și, ca să se audă de la o generație la alta, am striga: „Marine, Marinee! E invers. Totul e invers“.

(Vladimir STREINU, *Iona, Chitul și alți ibtiozauri*, în *Luceafărul*, an. XI, nr. 3, 1968, p. 1-7)

... În revista *Luceafărul* a apărut *IONA* a lui Marin Sorescu, care pune sub o lumină nouă întreaga problemă a literaturii debutanților și a atitudinii față de ea. Pentru că *IONA*, piesă a unui tânăr debutant în dramaturgie, este o capodoperă și ridică dintr-o dată, fără efort, scrisul românesc pe vârfurile cele mai înalte ale literaturii teatrale contemporane.

(Horia IOVINESCU, în revista *Teatru*, nr. 2, 1968)

Din talentele viitorului face parte și un autor despre care se va vorbi curând în Occident, Marin Sorescu. Nu de mult a avut loc premiara parabolii sale dramatice *Iona* la Teatrul Mic. Tânărul Andrei Șerban a pus în scenă această piesă cu un singur personaj. Astfel s-au întâlnit doi reprezentanți ai generației noi. În Italia, Germania și la Paris, actori de seamă se pregătesc pentru interpretarea pescarului Iona, cel înghițit de o balenă, care filosofează în pântecul monstrului despre viața omului și setea lui de libertate...

(Georges SCHLOCKER, în *National Zeitung*, Basel, 1968)

Înrudit îndeaproape cu père Ubu, cu Amédée sau cu bătrânul din *Scaunele* lui Eugen Ionescu și doar colateral, printr-o spiță mai îndepărtată, cu Molloy și Malone, eroii lui Beckett, *Iona*, personajul unic al tragediei burlești cu același nume a lui Marin Sorescu, repetă pe un plan existențial aventura miraculoasă a proorocului Iona despre care *Vechiul Testament* ne spune că ar fi petrecut patruzeci de zile în

pântecul unui chit. Ca și el, este un pescar sărac, în luptă cu nevoile și cu vitregia soartei care nu se învrednicește să-i arunce în năvod decât pești mărunți, așa că, în lipsă de alte resurse, bietul om și-a făcut un acvariu în care azvârle undița în zilele când n-a avut noroc la pescuit, pentru a prinde peștii pe care i-a mai prins o dată. Ca și biblicul său antecesor, cade victima unui accident, pe care nu e însă tot atât de bine pregătit să-l înfrunte, nefiind înzestrat cu nici un fel de virtuți supranaturale și neavând nimic altceva asupra lui decât un cuțit.

Fire pașnică, resemnat cu propria sa soartă, Iona se acomodează dezinvolt cu noua sa situație, punându-și întrebări pe care le rezolvă sui-generis, cu o bogată și ingenioasă fantezie, fără să facă din ele probleme chinuitoare. [...] Semnele de dialog sunt convenționale. Dedublarea personajului nu este efectivă, neexistând diferențe de optică între cei doi presupuși interlocutori. Paradoxele se înșiră cu colaborarea egală a celor doi Iona și solilocviul angajat de pescar se deapănă ca o infinită digresiune, în care imaginația poetică se dovedește nepuizabilă...

În literatura absurdă pe care moda a generat-o la noi, piesa lui Marin Sorescu constituie una dintre foarte puținele excepții ce sunt rezultatul unei gestații firești. Autorul a găsit adevărata consonanță ce cheazăuiește autenticitatea inspirației. Nu e vorba nici de o atitudine ostentativă, nici de o imitație. Este o operă gândită și elaborată original și care dovedește o modalitate organică de expresie și nu o manieră și că, pentru a face literatură originală nu trebuie neapărat să fii incoerent sau elucubrant, după cum abstracționismul în pictură nu înseamnă neapărat a azvârli cu bidineaua pete de culoare pe o pânză.

(Ovidiu CONSTANTINESCU, *Spectacole virtuale*, în *Viața românească*, nr. 6, 1968, p. 90-92)

Am citit *Iona*, „tragedie pură“, după caracterizarea lui Marin Sorescu, însuși, cu acest sentiment: nu de descoperire, ci de recunoaștere. Ea există de mult, poeziile au anunțat-o și în același timp au amânat-o. În apele lor, câteodată triste, câteodată vesele, ca într-un tăcut străfund de mare, tragedia veghea.

Dar dacă Jonglerul, dar dacă Somnambulul, dar dacă, în fond, Poetul însuși, păreau a accepta tragedia, Iona, pescarul, este „omul

revoltat“ contra ei. Să nu ne amăgească subtitlul piesei ori sfârșitul ei: căci nu destinul triumfă până la urmă asupra lui Iona, ci Iona triumfă asupra destinului. Când, în primul tablou, pescarul își aruncă liniștit plasa, meditănd la soarta peștilor aduși de foame în nadă („*apa asta e plină de nade...*”), el nu-și dă seama că trăiește, la rândul-i, într-o gură de pește, că va fi, la rândul-i, înghițit. Lupta lui Iona e lupta omului cu natura, cu condiția lui exterioară: tragică e încercarea lui de a ieși la lumină, spintecând burțile succesive ale peștilor, tragică e, fără a abuza în vreun fel de vorbe, victoria lui Iona asupra peștilor. Înaintea ochilor omului, care a silit natura să-l asculte, nu se întinde decât pustiul, plașa aridă de nisip murdar. Pentru că acest sfârșit reprezintă pentru Iona abia un început: căutând să-și cucerească libertatea, el a devenit mai puțin liber ca oricând, în lungă și torturanta lui luptă, el și-a uitat numele, trecutul, viața. Reamintindu-și-le, Iona înțelege că trebuia să înceapă abia cu sine: „...*drumul, el a greșit-o. Trebuia s-o ia în partea cealaltă. (Strigă) Iona! Ionaaa! E invers. Totul e invers*“. Omul își depășește tragica nelibertate, când are curajul de a o privi în față. Tragedia lui Iona durează atât timp cât crede că răul, absurditatea se află în afară: revolta lui capătă sens când învață să se cunoască. Gestul final al eroului nu e o sinucidere (fiindcă el nu se dă bătut: întoarcerea cuțitului împotriva-și trebuie interpretată simbolic!), ca o salvare. Singura salvare – care înseamnă că lupta continuă și după ce condiția tragică a fost asumată. Sinucidere ar fi fost asumarea eșecului. Cum să nu se vadă cât de imensă, de copleșitoare, ca o iluminare născută din miezul ființei, este bucuria cu care Iona își spune cele din urmă cuvinte de încurajare, înainte de a înfrunta, încă o dată, destinul? „*Gata, Iona! (Își spintecă burta.) Răzbin noi cumva la lumină.*“

Adevărata măreție a lui Iona este de a fi luat cunoștință de sine, de forța sa: de aici înainte, el va putea fi ucis, dar nu înfrânt.

(Nicolae MANOI.ESCU, *În loc de „Cronica fantastică”. Triumful lui Iona*, în *Luceafărul*, nr. 40, 5 octombrie 1968, p. 7)

Tragedia în patru tablouri *Iona* e un prim punct de sosire în poezia lui Marin Sorescu și o nouă bază de pornire către redescoperirea lumii ca program al unei generații. [...] Iona lui Sorescu nu vorbește

cu Dumnezeu; vorbește cu el însuși. Și nu e un profet care se împotrivesc, ci un pescar anonim care s-a abătut de la poteca știută, mergând în întâmpinarea aventurii, a necazului și a unei halucinante înțelegeri a dramei existențiale.

(Giano ACCAMEA, în *Renovatio*, Genova, aprilie–iunie 1969)

Ceea ce e frumos în piesă e modul de convertire a unei stări de atrocitate într-o stare de grație. În plin triumf visceral, la capătul celor mai degradante constrângeri, acolo unde suntem înghițiți și scuipați, și mestecați, și devenim un bol alimentar cleios, abia acolo poate, mai intens decât oriunde, găsim grația, lumina ei fermă, nepământescă. Sinuciderea e o formă de rezistență a conștiinței, nu e un abandon. A trăi suprimat, în stomacul unui pește, a respira prin bronhiile lui e calea cea mai greu plătită, mai monstruoasă, dar mai plină de revelații –, spre grație, spre libertate. Sub cerul liber, cerul acela albastru, obiectiv liber și plat – noțiunile sunt difuze. Setea de libertate e un joc de societate. Dar stomacul peștelui, acolo e o splendidă sursă de revelații, de arii.

(Lucian PINTILIE, „Iona” – *În dezacord cu critica*, în *România literară*, nr. 20, 15 mai 1969, p. 25)

La sfârșitul acestui original și introvertit cântec de viață, plin de blândă jale, nu se află paradisul terestru al înțelepciunii umane, ci moartea liber consimțită a lui Iona. Dar ea nu reflectă, așa cum s-ar putea crede, o ultimă deznădejde, ci mai degrabă supunere față de deșertăciunile lumesti, situându-se chiar sub semnul motivului creștin al reînvierii.

(Klaus COI.BERG, în *Der Bund*, Berna, 24 ianuarie 1971)

Un liric interesant, Marin Sorescu, 33 de ani, scrie o trilogie despre însingurare, a cărei primă parte, *Iona*, a avut premiera la Teatrul Muncitoresc din Tampere, sala din Tamerfors. Un text scilpitor, o interpretare viguroasă, fără precedent. [...] Liric, satiric și filosof, Sorescu pare a fi un scriitor cu o scilpitoare personalitate. [...] Ideea despre

însingurare poate fi aici interpretată în mod metafizic sau pur și simplu psihologic. Viața renaște din mare; aici lui Sorescu i-a venit geniala idee de a plasa în fața mării un individ singuratic – Iona, Dumnezeuul care fuge. Marea reprezintă binele vieții, așa de puțin accesibil, valorile capricioase ale mării încarnează forțele pe care noi nu le vom putea stăpâni, destinul nostru. Furtuna și calmul sunt imprezibile, eul o varietate, Sorescu l-a construit pe Iona magnific, acesta fiind în ultimă instanță o fărâma din oricine, fiecare din noi regăsindu-se în el. [...] Prin modul în care se derulează scenele, ca și cum ritmul trepidant al valurilor le înlanțuie, Sorescu posedă, după părerea mea, atât profunzimea filosofică a lui Beckett, cât și o viziune aparte, cu totul personală asupra neputinței de comunicare în viața de toate zilele. Ia Beckett Dumnezeu e mort, la Sorescu acesta este obosit.

(Greta BROTHERUS, în *Hufvudsbladet*, Helsinki, 28 aprilie 1971)

✓ Noua piesă [*Paracliserul*] a lui Marin Sorescu confirmă ceea ce *Iona* dezvăluie și anume o excepțională vocație de dramaturg. Lirismul a devenit procedeu dramatic, vehicul ideal al filosofiei teatrului său; credem că dramaturgia este sinteza superioară în care se topesc toate potențialitățile lirice și reflexive ale acestui scriitor. Ambele piese dovedesc existența unei scheme identice de concretizare a tragicului: monologul – care comprimă în sine și vocea individuală cu reacțiile sale și corul, adică meditația generalizată asupra condiției umane.

Ultima piesă a lui Marin Sorescu este o metaforă a confruntării dintre individ și tot, dintre parte și întreg. Chiar prima replică, ritualică, semnifică provocarea transcendenței: „Flacăra o ia în sus, fumul o ia în lături. Se depune pe pereți: semn că flacăra și-a găsit adevăratul ei drum. În sus“. *Ereziă Paracliserului are accente blagiene* («Noaptea, când scutur liliicii din mine, ca din rai, pomul oprit, direct cu draci pe ramuri»), iar *viziunea divinității amintește tulburător de o imagine a Iliadei...*

(Ion VARTIC, *Marin Sorescu. Paracliserul* în *Tribuna*, an. XV, nr. 6, 11 februarie 1971, p. 2)

Cu *Iona*, premiera germană a unei piese de Marin Sorescu, Maria von Ostfelden, animatoare neobosită, pasionată și experimentată de la *Theater an der Winkelwiese*, își continuă seria de spectacole, pe care le-a început la Zürich, cu Adamov. Povestea aventuroasă a profetului Iona, care a petrecut trei zile și trei nopți, în corul unei balene, l-a inspirat pe poetul român Marin Sorescu pentru o piesă de teatru în care se îmbină elementul *Vechiului Testament* cu reflexii despre existențialism și politică. [...] Nu este o piesă realistă, este poezie supra-realistă, dar nu teatru absurd. Pusă cu un singur personaj, a cărei reprezentare durează 75 de minute, aduce, în esență, meditațiile lui Iona în burta balenei, care nu își capătă deplina valoare decât pe fundalul lor politic. [...]

Iona se numără printre piesele de teatru politice, cu cheie, dar totuși eminamente politice, din genul acelora care ajung la noi în ultima vreme, tocmai de la scriitorii din țările Europei de Răsărit... [Unele replici] capătă pondere și semnificație în context, ca un fragment al reflexiilor filosofico-politice ale unui profet, care trăiește în întuneric, dar cunoaște ce e lumina.

(Dieter SCHNABEL, în *Schweizer Theater Zeitung*, nr. 2, 1971)

Piesa *Iona* de Marin Sorescu va cunoaște tot atâtea interpretări câte puneri în scenă vor exista. Piesa alcătuită din patru tablouri, în realitate un monolog aproape imposibil de subîmpărțit, poate constitui prototipul unui text „deschis“.

(Elisabeth BROCK-SUIZER, în *Theater Heute*, nr. 4, 1971, Germania)

Tragedia în trei acte, *Paracliserul* lui Marin Sorescu, este într-un sens mai autentic decât îl foloseam vorbind despre piesa lui Fănuș Neagu, un mister. Aceasta nu din pricina unui tâlc „misterios“ al piesei. După ce o analizează, întrebându-se de la început cine poate fi acest „paracliser“, Al. Piru conchide foarte judicios: e artistul creator.

Misterul rezidă, ca și în piesele medievale astfel denumite, în dramatizarea unei situații în care creatura e confruntată cu ceea ce o

depășește – Dumnezeu, Diavol, îngeri, Judecata din urmă – în joc fiind destinul sufletului. Secolul nostru a cunoscut câteva tentative de reabilitare a misterului (Peguy, Claudel, la noi Blaga în *Zamolxe* etc.). Monologul lui Iona ca și acela al Paracliserului aparțin acestei specii dramatice și alegerea subiecților (înaintea subiectelor) indică aplecarea poetului-dramaturg spre considerarea omului în confruntarea sa cu transcendența.

O confruntare în care transcendența rămâne mută, în care singur omul grăiește. Situația este aceea a însinguraților lui Beckett cărora nu le-a mai rămas decât propriul lor glas. Marin Sorescu n-are nevoie, în teatrul său, decât de o voce. Iar ceea ce proferează această voce este rugăciunea, blestemul, lamentația sau exultația omului. Toate vocile umanității pot fi ascultate prin intermediul acestei unice voci. Ca și Iona (din piesa anterioară a lui Marin Sorescu), Paracliserul e un purtător de cuvânt, un intermediar. Paracliserul e făptura care-și arogă un mandat; e un chemat, un ales. Dar el știe că nimeni nu l-a chemat, că s-a trezit „paracliser“, cum se întâmplă, printr-o „auto-ungere“. Chemarea sa este aceea a omului care există doar pentru a-și însemna trecerea, pentru a sluji fie și un *deus absconditus*, un Dumnezeu ascuns. Căci n-are nici o recunoaștere a eforturilor sale din partea transcendenței tainice pe care o slujește. Afumă cu lumânarea piatră cu piatră, biserica sa, dar în zadar. Această tentativă dramatică de re-sacralizare a lumii este vană. Ridicându-se pe schelele înălțate de el, Paracliserul nu se apropie de „cel de sus“. Ca în legendele bogomilice, Paracliserul închipuie un echilibru perfect între întuneric și lumină; el e cel ce aduce lumina, dar numai pentru a afuma zidurile. Atunci când liliacul, făptură demonică, îl urmărește, el presupune un pact între puterile întunericului și ale luminii. În cele din urmă, Paracliserul se consumă pe sine ca o ultimă lumânare.

Monologul dramatic este pe alocuri un dialog în care nu auzi răspunsul partenerului. Dar procesul *celuilalt* este deschis și, vorbind în sine cu sine, Paracliserul rostește imprecatii, rugăciuni sacrilege.

În epoca lui Dumnezeu cel mort, al agoniei, al sfârșitului tragediei, un asemenea sumbru-patetic monolog al însinguratului înseamnă o încercare de resurrecție a tragicului pe scândurile șubrezite ale teatrului.

Chiar dacă n-ar fi decât o încercare și meritul lui Marin Sorescu ar fi nepretuit.

(Nicolae BALOTĂ, *Marin Sorescu. Paracliserul*, în *România literară*, nr. 15, 8 aprilie 1971, p. 18-19)

Un imn închinat vieții, curajului, speranței, iată ce vom reține în primul rând din piesa autorului român Marin Sorescu, pentru că ea rupe cu un întreg teatru deprimant care, pentru a părea actual, își are deja poncifele și tradițiile lui. Și cu toate acestea opera nu este dintre cele mai vesele; departe de asta. Am putea chiar spune că, în funcție de interpretare, ar putea fi de-a dreptul insuportabilă.

Căci nu ne arată ea, alături, o tânără femeie însărcinată, zvârcolindu-se pe pat în durerile facerii și pe bătrânul ei tată, „articule mortis“, pregătind cu grija, în timp ce filosofează asupra morții, sicriul care îl va primi? [...]

Deci bătrânul va muri. Fiica sa suferă, plânge. Asta fiindcă este o intelectuală. Cu cât ai mai multă școală, cu atât te vaiți mai mult când naști. Există în aceste observații o seamă de indicii care te lasă să crezi că autorul a cunoscut bine oamenii de la țară.

Muribundul își îmbracă haina de duminică, se culcă în coșciug cu o lumânare aprinsă în mână și moare în momentul – ușor de bănuț – în care copilul vede lumina zilei.

Iată-o pe mamă rămasă singură, în lupta cu destinul și cu forțele sale fatidice, personificate printr-un trio de vrăjitoare.

Aceasta este prima parte a operei. Mai devreme, în prologul încărcat de simboluri, dramaturgul situase acțiunea: trăim un nou potop, agravat de primejdia surpării unui dig.

În a doua parte digul s-a rupt. Casa Irinei, mama, este izolată de apele ce cresc și cresc. Dar această femeie, așezată între un sfârșit, coșciugul tatălui, și un început, leagănul copilășului, nu se lasă copleșită. Ea va vorbi, deasupra valurilor, cu un băiat cocotat într-un copac până când apele îl vor înghiți. Se va apleca apoi asupra micuței ființe iluminate de un halo. Femeia va dispărea și ea, dar leagănul va continua să plutească, potopul nu va înfrânge viața.

Fără îndoială, Marin Sorescu și-a asigurat efectul antitezei pentru a provoca meditația asupra vieții și a morții. Și ceea ce ne cucerește

este curajul personajului său feminin, în care trebuie poate să vedem arhetipul femeii.

(Jacques AESCHLIMANN, în *Suisse*, 18 octombrie 1974)

Lansându-se în premiera mondială a *Matcăi*, Noul Teatru de Buzunar ne face cunoștință cu un dramaturg român pe care ar fi inutil să vrem a-l compara cu altcineva, fiindcă Marin Sorescu reprezintă o voce complet nouă. Cu totul nou ca dramaturg, evident, dar și ca filosof și gânditor. El abordează teme eterne, despre care se pare că s-a spus tot de milenii și iată că ni le restituie mergând până în sufletul subiectelor, cu o simplitate cum n-am mai văzut. Și mai mult decât atât există un optimism, chiar și în situațiile cele mai extreme, pe care nimic nu îl poate abate.

(Georges GROS, în *Le Courier*, 17 octombrie 1974)

... Nouveau Théâtre de Poche a apelat la un întreg stat major îndigen cu regizorul Mihai Paxino, poeta traducătoare Ana Giugariu și muzicianul Dinu Petrescu pentru a ne prezenta, în premieră mondială opera unuia dintre cei mai marcanți poeți din țara lor: Marin Sorescu.

Că Sorescu ar fi mai mult poet decât om de teatru ar fi prezumțios să afirmăm văzând o singură piesă. Totuși, programul Noului Teatru de Buzunar conține un text destul de șocant intitulat Shakespeare care ne dă dorința de a-l cunoaște mai bine pe poet. Shakespeare, iată marile nume pronunțat. Și chiar el te face să te gândești la prologul *Matcăi*.

Aruncată dintr-o parte în alta de ape, Casa devine arca lui Noe cu sicriul tatălui și leagănului fiului, antiteză foarte hugoliană, dialogul femeii cu un altul care încearcă să se salveze, cocoțat într-un arbore, soțul care ca și Godot nu sosește, pânza de apă care urcă și sfârșește prin a o înghiți pe mamă. Dar se ghicește că noul născut va fi salvat de ape. [...] Noua omenire este în mers. Există în această a doua parte ca niște miasme postclaudeliene care plutesc și suscită neliniștea. [...]

Sorescu este un anti-Ionescu. Piesa lui nu are nimic din absurd, nimic din disperare. Este un teatru al speranței. Aproape un teatru religios căci este vorba despre redempțiunea umană prin femeie.

(Michel JÖRIMANN, în *Geneve*, 21 octombrie 1974)

Popasurile lui Marin Sorescu în teatru sunt ale unui poet. Și sunt, mai precis, popasurile unui poet în dramaturgie, adică într-un gen literar care-l ispitește, câteodată, pe scriitorul cu har poetic. Dar când, destul de rar până astăzi, cedează ispitei, el nu caută și nu vede dincolo de pagina pe care o scrie, teatrul, scena, cu specificul, cu cerințele și cu tehnicile lor. După cum, arată cât se poate de limpede, că nu-l preocupă câtuși de puțin ideea unui succes de public larg, a unui succes „de casă”, cărei idei, cu atât mai mult, nu se gândește să caute și să-i dea vreo șansă. Literatură, pură literatură, este dramaturgia lui Sorescu, fără deschidere, fără comunicație, pe partea cealaltă, cu teatrul. În orice caz, dacă o astfel de comunicație există, ea caută a fi descoperită, și chiar forțată, de către teatru. El, poetul, nu face nici un efort pentru aceasta, nu mișcă măcar un deget, dintre cele trei cu care ține condeilul pe hârtie. [...]

Aci, e vorba despre dialectica viață-moarte-viață, dar nu în planul strict al naturii, al biologiei, ci în acela al coeficientului de conștiință prin care omul izbuteste să modifice, în chip fundamental, uriașul proces căruia îi sunt supuse toate speciile, și chiar toate regnurile. De aceea, e vorba și despre dialectica om-natură, și chiar de conflictul om-natură, izbucnit, încă o dată, cu ocazia cumplitelor inundații ce s-au produs, acum câțiva ani, în țara noastră. De aceea, e vorba aci, de accentul biruitor și de înțelesul optimist pe care omul îl introduce și în primul și în celălalt proces, afirmând valoarea și victoria vieții asupra morții.

Cele de mai sus nu rezultă din termenii săltăreți ai unui cântecel, căci moartea există, natura există, iar lupta omului împotriva lor este neîntreruptă, și adeseori tragică. Sorescu nu escamotează nimic din cuprinsul acestui adevăr, pe care-l exprimă prin glasul Irinei, tânăra femeie al cărei destin vrea ca momentul când devine mamă să coincidă cu momentul morții tatălui său și cu punctul maxim al catastrofalei

inundații, care înecă, distruge, nimiceste totul în jurul unei căsuțe țărănești. Împletirea e permanentă, devenind adeseori contopire: tatăl Irinei, pe punctul de a-și da duhul, are sentimentul că se naște; pruncul, pe cale de a vedea lumina zilei, are senzația – prin amintirile de viață intrauterină ale mamei – de a muri. „Arca“, datorită căreia viața întrupată în pruncul Irinei va învinge „Potopul“, este sicriul bătrânului, plutind pe ape. Irina însăși va muri, luptând până în ultima clipă, prin conștiința misiunii umane de a crea viață, a misiunii umane de a învinge moartea, creând viață.

Expunerea acestei străvechi teme fundamentale, și demonstrația soresciană a sensului ei filosofic, se realizează prin aprofundarea atitudinii populare față de viață și moarte, și prin exprimarea poetică și diversificată a acesteia. Fondul popular – cu vigoarea, gravitatea, simplitatea, patosul și umorul său – este atât de prezent și atât de puternic în poemul lui Sorescu, încât constituie prin el însuși un temei realist și istoric, atât al situației dramatice, cât și al orientării filosofice. Am spus poem, și nimic altceva nu este această *Matcă*, dacă nu o „matcă“ a unei drame, prin dramatismul ideilor, prin tragicul situației, prin dinamismul meditației, prin *crescendo*-ul liric. E o bucată remarcabilă – mai tot timpul captivantă, substanțială și mustoasă în împletirea tonului de patetism cu tonul de umor – ale cărei câteva mici stagnări, repetări, confuzii, nu atârnă deloc greu la cântar.

(Radu POPESCU, *Matca. La Teatrul Mic, în România liberă*, 5 noiembrie 1974, p. 2)

După teatrul expresionist al anilor '20, și după acela epic, al anilor '30-'40, tendința principală în drama europeană a fost aceea spre poetic. Marin Sorescu urmează pe Ionesco, pe Beckett, fără a le repeta maniera și cu atât mai puțin filosofia. Aș zice că se petrece la el un interesant proces de radicalizare în ambele direcții. Construindu-și piesa în jurul unui singur personaj (Iona, Paracliserul), Marin Sorescu interiorizează dialogul, care devine un fel de convorbire a omului cu el însuși. Renunță și la efectele de suprafață ale expresioniștilor și la „fabula“ lui Brecht, încercând să stoarcă totul din simpla prezență, între cer și pământ, a unui om. Teatrul cu un singur personaj este,

întrucâtva, invenția lui Marin Sorescu. Dar nu e chestiune de formă; cred că dramaturgul a ascultat aici de o necesitate mai adâncă și că ceea ce el exprimă cu ajutorul unui singur personaj nu se poate exprima în alt fel. El n-a creat o modalitate scenică, ce ar putea fi reluată pur și simplu la rândul ei, ci o viziune dramatică organică, la fel de personală ca a lui Beckett sau Hochhuth, și care va dispărea odată cu el. Mai precis: în cadrul unui limbaj dramatic care a revoluționat teatrul. Marin Sorescu este autorul unor piese care încearcă, îndrăznit, să tragă consecințele noului mod de a concepe spectacolul. Cum nu există dramaturgi ionescieni sau beckettieni, nu vor exista nici sorescieni. Vor exista însă Ionesco, Beckett și Sorescu. În ce constă dubla noutate? Iona sau Paracliserul sunt eroi simbolici, care sintetizează o experiență a omului în general. Nu eroi singuri, ci singulari; quintesența unei anumite atitudini. Nici una din piese nu trebuie interpretată ca o alegorie, ci ca o metaforă compactă a existenței, ca un raport dintre om și lume, în care însă lumea nu poate fi închipuită în afara omului. [...]

Fără îndoială, Marin Sorescu este un dramaturg excepțional, care are forța de a ne oferi în piesele lui acele tragedii moderne ale speranței, de care avem totdeauna nevoie; fără să închidă ochii la întuneric și la absurd; regăsind toată superba măreție a omului care n-a fost cruțat nici de experiența întunericului, nici de aceea a absurdului.

(Nicolae MANOI.ESCU, *Un teatru al speranței, în România literară*, nr. 4, 23 ianuarie 1975, p. 9)

Când un poet scrie teatru este aproape sigur că piesele lui sunt niște metafore dezvoltate. Marin Sorescu face excepție, piesele lui nu intră în categoria incertă a *teatrului poetic*, deși, prin tensiunea ideilor și traducerea unor atitudini umane în simboluri mari, nu sunt lipsite de lirism și nici de dramatism. *Iona*, *Paracliserul* și *Matca* sunt opere dramatice în sensul nou pe care îl dau termenului scriitorii moderni de genul Beckett sau Ionesco: o *căutare spirituală*. Temele dezvoltate de aceste monologuri dramatice merg până la un punct în direcția existențialiştilor (omul în fața existenței copleșitoare, revolta față de determinismul circumstanțelor etc.), însă Marin Sorescu nu face din moarte

o problemă fundamentală și nu caută în absurd o eternă soluție de salvare. *Iona* dă o rezolvare originală unui conflict ce s-a dezbătut și altă dată pe scenă: omul față în față cu moartea. Pentru Camus, individul intrat într-o situație de acest fel nu are decât o singură soluție, și anume să iasă cât mai demn din comedia existenței. A înfrunta voluntar moartea este un act de revoltă și, deci, de demnitate. E suficient un gest de împotrivire pentru ca omul să-și depășească condiția. Marin Sorescu dă, reluând această dezbateră, altă interpretare faptelor, făcând din revolta față de condiția biologică în care l-a pus existența adevărată problemă a unui individ. *Iona* intră într-o trilogie (împreună cu *Paracliserul* și *Matca*) sub titlul *Setea muntelui de sare* și alăturarea nu este gratuită pentru că, vom vedea numaidecât, o problematică unică leagă cele trei piese.

Piese sunt, în fapt, niște parabole sub forma unor monologuri dramatice (în *Matca* monologul alternează cu dialogul) în care spiritul nostru poate citi mai multe lucruri. O tehnică a ambiguității, foarte răspândită și ea în teatrul modern, face ca faptele să poată fi interpretate în mai multe feluri. I.ucrul sigur este că *Iona*, *Paracliserul* și *Matca* propun trei soluții într-o dramă existențială unică, deși situațiile în care se găsesc indivizii diferă. [...]

O întregă problematică a *ieșirii* dezvoltă Marin Sorescu, în aceste excepționale piese unde indivizii apar de la început instalați într-un spațiu închis ca într-un spațiu originar. În *Iona* locul împrejmuț este pântecul unui pește, în *Paracliserul* o catedrală în care nu vine nimeni, în *Matca* o casă amenințată de potop, în altă piesă (*Există nervii*) o cameră ce e confundată cu un compartiment de tren etc. Faptul apoi că pescarul *Iona* e împins de soartă în burta unui pește, sau că *Irina*, femeia ce trebuie să nască din *Matca*, are amintiri intrauterine ar putea stimula speculații psihanalitice. Reflecțiile femeii din *Matca* merg, în orice caz, în sensul teoriilor lui Otto Rank, deși nu credem că dramaturgul român să fi consultat pe acest eșist care judecă toate faptele spiritului și toate gesturile elementare ale individului prin ceea ce el numește *traumatismul nașterii*. I.a Marin Sorescu considerațiile de acest fel sunt însoțite de obicei de ironie, ironia fiind, de altfel, o soluție de a ieși din absurd, un mod de a depăși tragicul. [...]

Paracliserul propune și o soluție în conflictul ce opune, cum s-a văzut, omul și existența în piesele lui Sorescu, și anume soluția spiritualistă.

Omul vrea să termine o citorie, pornind disciplinat, modest, de jos în sus, urcând treaptă cu treaptă spre săgeata care arată ca un deget întrebător. Ca psalmistul argehezian, el vrea un semn iar semnul divinității întârzie să apară. *Paracliserul* piere mistuit de propria pasiune.

Sunt și alte elemente care sugerează în text, direcția acestei eliberări spirituale. Marin Sorescu este un scriitor profund și pentru a impune o idee uzează de toate subtilitățile limbajului. Încă de la început suntem, de pildă, avertizați că flacăra lumânării și-a găsit „adevăratul ei drum, în sus (s.n.)“, Faptul, apoi, că afumarea zidurilor se face de jos în sus și este pe punctul de a se încheia în clipa în care *Paracliserul* ajunge la săgeata ce se înfige, interogativ, în infinit, arată o direcție a imaginarului și, negreșit, sensul acestei meditații profunde. Amănuntul apoi că *paznicul mut* începe să strice schela în timp ce *Paracliserul* se află sus, aproape de scopul operei lui, poate fi, de asemenea, plin de semnificație. O trimitere la *Meșterul Manole* și, deci, la creația care impune o ispășire, o implicare totală și o experiență irepetabilă, nu este fără temei. Și pentru că am vorbit de paznic, să reținem că el poate traduce, ca și cei doi pescari care își poartă cu resemnare și în tăcere bărnele în *Iona*, o idee despre imposibilitatea eroului de a comunica. O replică reluată adesea în teatrul lui Sorescu este: *trebuie să mă descurg singur*.

Legătura cu *Iona* se vede acum mai limpede. Individul suferă, în prima piesă, rigurile unei cauzalități exterioare, în *Paracliserul* drama se desfășoară în lumea interioară a spiritului. Posibilitatea altei eliberări, exprimate de pescar este urmărită aici sub forma unei fabule simple într-un cadru aproape realist. Absurdul, spiritualul, simbolicul se insinuează treptat în chipul cel mai firesc ca o emanație lentă și irezistibilă din interiorul lucrurilor obișnuite. S-a spus despre teatrul lui Ionesco că tema lui cea mai profundă este metamorfoza. Literatura lui Marin Sorescu (poezia și teatrul) are ca temă privilegiată inserția absurdului în viața de toate zilele. Tragicul, starea de criză, iese din această confruntare permanentă între un spirit care concepe rațional și realitatea care fabrică neîncetat *irealități*. Așa se explică și această stare de inocență în care trăiesc personajele soresciene, liniștea cu care ele acceptă neobișnuitul, absurdul, curajul lor de a se îmbrățișa și de a trăi iluzia, condiția de excepție.

În *Matca* ni se propune o altă soluție în acest etern conflict, și anume înfrățirea, cum zice infatigabila, optimista *Irina* (eroina

piesei), lucrurilor începute și care trebuie duse la capăt, „solidaritatea lucrurilor gravide“. [...]

Matca este, se înțelege numaidecât, o dramă a singurătății mândre și curajoase, a solidarității și continuității în ordinea existenței. Un poem al vieții și al morții care se condiționează și se întretaie. [...]

Piesa este o parabolă modernă a potopului (a dislocării, a *ruperii* universului) și o parabolă, în același timp, a încăpătânării de a exista.

(Eugen SIMION, *Teatrul lui Marin Sorescu* [I, II], în *Luceafărul*, nr. 4, 5, 25 ianuarie, 1 februarie 1975, p. 6)

Orice sondaj în teatrul lui M. Sorescu dă la iveală un filon de idei bogat, aliat cu fecunde experiențe (ionesciene, de pildă) sau lecturi selecte, nu totdeauna desăvârșit asimilate. Omul față în față cu destinul, claustrat într-un spațiu închis, apăsător, hărțuit ori potopit de amenințătoare forțe absurde, nădăjduind însă cu tărie și zbatându-se în numele iluziei sale pentru a ieși la un „liman“ care poate fi înșelător. O îngemănare de real și simbolic, de terestru și de metafizic, de ironie și dramă. [...]

Setea muntelui de sare încorporează o trilogie (*Iona*, *Paracliserul*, *Matca*) a căutărilor, încifrând o parabolă a destinului, a condiției umane...

Cu *Matca*, ciclul se încheie. Dând curs unei porniri firești, și poate ostenit de periplurile în abstract, scriitorul coboară acum lucrurile „mai pe pământ“, mai la îndemână. Întruchipările simbolice, dematerializate, bezmetice, fac loc de astă dată unei femei în carne și oase – desigur. Femeia, „în exercițiul facerii“, gravidă, cum s-ar spune de simbolului („ideea de prunc“!), dar totodată o femeie obișnuită, însărcinată, așteptând să nască...

Nu mai e gestul de negație, extrem, din *Iona* și *Paracliserul*. Irina, femeia, restabilește echilibrul. A fost menirea, e *ctitoria* ei („am durat acest sfânt copil“). Irina nu șe reazemă pe credința și nădejdea în divinitate (ca *Paracliserul*), forța ei stă în încrederea în ordinea naturală a lucrurilor; viața, prin veșnica ei zămislire (nu mai e „veșnica mistuire“ a lui Iona!), biruie mereu. De aceea, „o femeie râde de potop ținându-se cu mâinile de burtă“, explică Marin Sorescu într-o formulare

grotescă. Puțin îi pasă ei de absurd și de singurătate, de moarte. Ea simte o imensă răspundere. Dând naștere, salvagardând „ideea de prunc“ (iarăși, formularea abstractă e mai anevoioasă; de altfel, partitura Moșului, într-o rostire populară cu inflexiuni olteneste, e cea mai vie, mai mustoasă și faptul nu poate fi întâmplător), ea dobândește mântuirea, izbânda, în numele Vieții.

Scriitorul, care cândva socotea baladele populare ca pe niște tragedii în fond, distilează esențe folclorice (din descântece, eresuri) într-o ambianță când patetică, apăsătoare, când de un umor robust sau, dimpotrivă, macabru. Ori, de bună seamă, ușuratic. Senzația de diluție verbală nu dispare. Totodată, însă, în piesă, pasaje întregi sunt de poem de o densă inspirație. Inhibiția lirismului e parcă uneori mai mică în dramă decât chiar în poezia lui Sorescu.

(Florin FAIFER, *O parabolă a condiției umane*, în *Cronica*, an. X, nr. 37, 12 octombrie 1975, p. 5-6)

Marin Sorescu există, în primul rând, astăzi ca unul din marii dramaturgi ai veacului nostru. Este genul care, în secolul XX, a provocat cele mai răsculătoare surprize. Nici Shaw, nici Pirandello, nici Eugen Ionescu n-au fost de la început dramaturgi. Numai după ce se ilustraseră la prima tinerețe în alte direcții a apărut la o vârstă mai mult sau mai puțin matură și dramaturgia lor. Cel mai nou din această categorie, Marin Sorescu, tinde a deveni la fel de ilustru.

La început se recunoaște încă influența absurdului ionescian, bunăoară la piesa în două acte *Există nervi*. Se remarcă totuși într-însa o avalanșă spirituală de replici, desfășurată într-un registru de calm aparent și de fictivă nepăsare care nu mai sunt ale freneticului Eugen Ionescu, ci aparțin în exclusivitate lui Sorescu. În *Există nervi* se denunță cu o admirabilă seninătate haosul și confuzia vieții moderne, care obliterează identificarea justă a lucrurilor, și adevărata comunicare între oameni.

Sorescu izbucnește însă impetuos ca dramaturg în trilogia intitulată *Setea muntelui de sare*, care cuprinde trei tragedii: *Iona*, *Paracliserul* și *Matca*. Ne închipuim cât de uriașă poate fi „setea“ unui „munte de sare“, în speță setea de absolut a autorului și a personajelor sale. Această

sete se relevă în căutarea nepotolită a unei ieșiri, a unei explicații, a unui sens, în absurdul vieții care capătă expresia unui labirint pustiu și dezolant. Nici chiar Beckett n-a putut să creeze o sugestie mai intensă a singurătății omului pe lume. Totuși, Sorescu își taie un drum propriu, de o ireductibilă marcă personală, încetând a mai fi un reprezentant ortodox al absurdului. El își dă seama că acest absurd nu este o fatalitate inexorabilă care-l apasă pe omul modern, ci expresia unei erori a sa, ce poate fi înlăturată.

Astfel, tot non-sensul vieții se datorește unei ruperi de rădăcini, care-l fac pe omul actual să plutească haotic în gol. Sorescu străbate acest vid pentru a se întoarce la centrul de gravitate uman, care este legătura cu pământul, cu un anumit pământ. În sensul acesta culminează *Matca* – ultima piesă a trilogiei – reprezentată în premieră absolută la Geneva, unde a reperțat un succes răsunător...

Prin *Matca*, dar și prin cele două tragedii anterioare, Sorescu ne apare ca inițiator al unei noi formule dramatice, pe care am numi-o a *absurdului folcloric*. Este absurdul transplantat în rădăcinile solului natal unde, prin bogata sevă a pământului, se metamorfozează într-un ansamblu de paradexe ale identității: înlăuntru și înafară, naștere și moarte, trecut și viitor etc. Se relevă una din marile soluții ale problemei inovație-tradiție care a frământat la noi atâtea minți în ultima vreme. Marin Sorescu a primit din afară vasul vid al absurdului (inovație), pe care l-a umplut cu substanța generoasă a pământului românesc (tradiție). [...]

Noua tragedie a lui Marin Sorescu *Răceala*... face parte dintr-o trilogie ce urmează a fi completată și la care autorul încă lucrează. De astă dată este vorba de o trilogie istorică. Natural că nu putem da o apreciere asupra întregului ansamblu, cu părți în care încă i se sapă fundațiile. Putem, însă, spune de pe acum că această trilogie din istoria neamului nostru nu are nimic comun – ca structură, concepție și tehnică – cu vechea trilogie a lui Delavrancea. Judecând numai după actuala *Răceală*, avem impresia că Marin Sorescu este pe cale să dea încă o nouă formulă dramaturgiei din secolul nostru, aceea a absurdului istoric.

Încăpută pe mâna tiranilor, în speță a lui Mahomed al II-lea, întreaga istorie apare ca un conglomerat haotic. În acest registru, procesul istoric se vede proiectat ca o desfășurare de acte incongruente,

până la demență. Sultanul se află într-o spectaculoasă expediție împotriva lui Vlad Tepeș, pentru a-i lua tronul și a-l da lui Radu cel Frumos. Acesta știe că, într-o țară stoarsă și secătuită, n-ar putea să îndeplinească condițiile „protectorului” său, adică întreirea tributului, și totuși acceptă să intre într-o aventură fără acoperire. Dar culmea absurdului este că însuși sultanul știe că pretențiile sale n-au cum să fie satisfăcute, urmărind astfel imposibilul, prin cheltuieli mai mari cerute de o asemenea expediție – decât compensația pe care i-ar oferi-o un pământ pustiu. În altă alternare de secvențe, întreaga curte din Bizanț se vede păstrată într-o cușcă de către Mahomed al II-lea, Cuceritorul. Închisi și umiliți, împăratul, împărăteasa, miniștrii bizantini se comportă complet lipsiți de simțul realității în acea rușinoasă închisoare, ca și cum ar fi independenți...

Singurătatea omului pe lume se află sugerată în trilogia precedentă prin numărul extrem de restrâns al personajelor (unul în *Iona*, două în *Paradisul*, cinci în *Matca*). Dimpotrivă, haosul și absurdul istoriei capătă glas în *Răceala* prin prezentarea unei multiple furnicări larvare.

(Edgar PAPU, în *Caietul-program al Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra”* – stagiunea 1976–1977)

Integrat latifundiului său poetic, teatrul lui Marin Sorescu continuă a-și menține caracterul său independent în dramaturgia noastră. Harnic și de o imperturbabilă paciență, Marin Sorescu așează piatră peste piatră la micul templu al Thaliei de la conacul său. Și-a format cu încetul – de la acel *one man show* intitulat *Iona*, mai delectabil la lectură decât în reprezentație, trecând prin *Există nervi* și *Matca* pentru a ajunge la *Răceala*, a cărei premieră a avut loc în similiarena Teatrului Bulandra de la Grădina Icoanei – un public al său de toate vârstele, cu o preponderență a celor tineri, poate nu chiar într-atât amator de spectacole dramatice cât mai ales atras de originalitatea barocă a unor asociații de idei și a unor potriveli de cuvinte desfășurate ca evantaiele din spectaculoasa recuzită a unui jongler.

Poetic (când nu e comic) și comic (când fantezia poetică se dă tumba și umblă pe sârmă în poante), limitrof cu absurdul și frizând, pe alocuri, umorul negru, teatrul lui Sorescu este într-o perpetuă germinație și proliferare de butade ce îmbracă straiul serios al aforismului,

de reflecții abracadabrante ce cochetează cu burlescul, dar din lăuntru cărora se ivesc, poznaș și candid, mugurele unui simbol sau de mici prestidigitatii metaforice, scăpând, prin însăși natura lui fluctuantă și evanescentă, unei definiții ori delimitări precise. Neastâmpărat și năzdrăvan, zburdă încolo și încoace, apropiindu-se când de music-hall sau de vestitii *chansonniers* parizieni, când de recitalul poetic, când încălțând – în joacă ori cu tot dinadinsul – coturnii tragediei.

Piesă istorică, *Răceala*? Se poate, dar în felul ei sau, cum spune autorul însuși în prezentarea din programul de sală: „Nu ne supraapnem tratatului de istorie, ci pornim de la el, ca scriitori“.

Răceala este constituită dintr-un diptic ale cărui panouri par zugrăvite de doi meșteri diferiți, din școli diferite, în tonalități diferite. Alăturarea lor reprezintă prin ea însăși o explicită alegorie: de o parte seramiul brio, comedia despotismului, alături de jalnica bufonadă a căruței cu paiațe în care și-a găsit refugiul mazilita curte bizantină – de cealaltă, neînfrânta rezistență morală și abnegația vitejească a țaranului român, al cărui piept s-a călit în lupte pentru a întâmpina ca o platoșă iureșul cotropitorilor. În prima secțiune Marin Sorescu a reliefat prin subtile incizii două portrete remarcabile – Mohamed al II-lea și Pașa din Vidin (în schimb, textele rezervate histrionilor bizantini ni s-au părut înădărite și rafistolat până la a deveni ininteligibile); în cea de-a doua, scăldată într-o atmosferă bucolic-eroică, a înălțat un imn tragic ce-și trage obârșia din același limpede izvor ca și *Matca*.

(Ovidiu CONSTANTINESCU, *Metafora istorică sau istoria văzută de Marin Sorescu*, în *Viața românească*, nr. 10, 1977, p. 77)

Marin Sorescu imaginează, pentru acțiunea din *Pluta Meduzei*, o scenă „plină de tot felul de trape bine mascate“, un câmp cu „scaieti, măracini, imortele“. Personajele ar urma, deci, să intre și să iasă din scenă prin aceste trape, să se afunde sau să se ridice la suprafața trase parcă de niște frânghii nevăzute. Desigur, trapele nu sunt doar rezultatul unor indicații năstrușnice ale autorului. Ele țin organic de metafora dramaturgică. [...]

Starea de naufragiu este, așadar, neputința omului de a-și afirma conștiința de sine. El se află într-o nesiguranță care nu numai că-i provoacă o permanentă frică și derută, dar care îi anulează și personalitatea. Pe scurt: încercarea de a se desprinde de pământ cu racheta se termină cu un esec. I.a fel și aceea cu balonul. E drept, la aceasta din urmă, înregistrează totuși un vizibil progres: numărul trapele a scăzut simțitor. Dar cel mai ferit de capcane omul va fi la cea de a treia încercare a grandioasei sale aventuri a zborului. Și anume: atunci când urmează să se suie în copac. Cineva observa că aici ajunge Cățărătorul singur. Nu e adevărat. În acțiune continuă să fie prezentă și Femeia. Nu în individ, ca simbol al sacrificiului, trebuie căutat sensul parabolei lui Marin Sorescu, ci în refacerea cuplului inițial. Aceasta este în orice caz ideea pentru care dramaturgul recurge la ceea ce am numit dialectica inversă a istoriei și experienței. Firește, piesa mai conține numeroase alte idei și sugestii...

Sorescu își împarte personajele, de-a dreptul tezig, în două categorii distincte: (1) care contribuie la progres prin decizii și (2) care contribuie la progres prin sacrificiu. Pentru postul de Cățărător nu poate fi recrutat un înlocuitor dintre Inși. Pe când funcțiile; ca însemn al puterii, sunt schimbate între personaje din categoria celor ce se cheamă Te, Fotograful sau Metrul. În replică la această categorică ierarhizare, Cățărătorul are totuși revelația unei consolări: „*Există tristețe la toate nivelurile. Dumnezeu este deznădăjduit, mă uit în ochii lui goi și mă pierd în ei, el alunecă văjăind în prăpastiile morților mele, comunicăm de minune...*“

(Ion COCORĂ, *Marin Sorescu. Pluta Meduzei*, în *Tribuna*, nr. 19, 22 mai 1980, p. 4)

Metaforic, teatrul lui Marin Sorescu nu este deloc poetic, în înțelesul consacrat al cuvântului; nici la nivelul strict al limbajului, sec, nervos, exact, fără înflorituri, adesea crud și usturător, niciodată literaturizat și convențional, trăgându-și vigoarea din oralitate și prozaism, nici în latura compozițională, unde rigoarea și austeritatea sunt veritabile principii constructive, puse în slujba dezvoltării unor mari înțuiții. Marin Sorescu înlătură din piesele lui orice imagine poetică,

orice metaforă, orice podoabă de stil: pentru a conferi textului întreg valoarea și forța unei metafore. O metaforă revelatoare, în termenii lui Lucian Blaga, exprimând mai mult dezvăluirea și impunerea unui înțeles nou decât o nouă înțelegere. *Iona*, *Paracliserul*, *Matca* sunt în întregime astfel de metafore ample, traducând „o cântare spirituală”, cum spunea Eugen Simion, deși același critic socotea că piesele lui Sorescu „sunt, în fapt, niște parabole”. Dar parabola nu are rol de cunoaștere: justifică și ilustrează o teză, o idee, o înțelegere, nu descoperă și nu proclamă o viziune. Parabola ascunde; metafora dezvăluie. Parabola stabilește o complicitate, deghizând cunoscutul în necunoscut; metafora asediază necunoscutul.

Polemice, piesele istorice ale lui Marin Sorescu sunt mai ales față de reprezentările dramaturgice parabolice ale istoriei. Dacă reconstituirea pretins obiectivă sfârșește în naturalism, didacticism sau pitoresc, dacă transfigurarea lirică este resimțită ca frivolă și facilă, simplu exercițiu retoric, de o pretuire excesivă, puțin totuși justificată literar, se bucură însă piesele în care materialul istoric este folosit, manipulul ca dezvoltură astfel încât să corespundă nu numai unor interpretări contemporane, dar mai ales unor situații și împrejurări actuale. Rezultatele acestor transpuneri nu aduc însă totdeauna o noutate autentică, nici în privința istoriei, considerată recuzită, nici în privința actualității; vădesc mai mult o abilitate scenografică, spiritual și artistic sterilă. Travestind un concret în alt concret „parabolele” istorice dramatizate sunt adesea expresia unui comod evazionism, a unei fugi în decor.

O extremă fidelitate față de datele istorice caracterizează piesele lui Sorescu *Răceala* și *A treia teapă*, ambele dedicate epocii și personalității lui Vlad Țepeș. O fidelitate totuși creatoare, îngăduind scriitorului să-și prefacă eroul într-o metaforă, nu însă cu prețul sacrificării adevărilor documentare. Bogata literatură istorică despre celebrul domnitor valah este reluată în același chip în care *Iona* relua mitul biblic: prin respectarea datelor, dar scoțându-se din ele un alt înțeles, *Iona*, *Paracliserul*, *Matca* sunt metafore ale omului în fața existenței; *Răceala* și *A treia teapă* sunt metafore ale omului în fața istoriei. Piesele lui Sorescu nu contrazic adevărurile istorice despre Vlad Țepeș nici ca semnificație și nici în aspectul material; dimpotrivă, le asumă și le integrează, în spiritul unei depline probități documentare...

În țesătura densă a pieselor sale Marin Sorescu a pus fibrele tari ale unei temeinice documentări istorice, mergând de la cunoscutele povestiri săsești despre Dracula până la cele mai noi cercetări și de la eseul lui Hasdeu despre „*filosofia portretului lui Țepeș*” până la interpretarea recentă.

Nu însă pentru a stabili ori a restabili dimensiunile umane sau istorice ale voievodului: Țepeș este, în piesele lui Sorescu, o puternică metaforă a relației omului cu istoria. Datele, cadrul material, situațiile concrete participă la alcătuirea unei imagini în ansamblu simbolică. Există însă o diferență importantă între cele două piese, de construcție ca și de problematică. În *Răceala* domnitorul este astfel absent ca prezență fizică: pentru a fi pretutindeni, gând trist, supărător și săcăitor pentru Mahomed al II-lea, obsesie înfricoșată pentru Radu cel Frumos, pretendentul la tron adus de oastea sultanului, certitudine a stabilității pentru țărani, voință pentru ostașii români. Aflat în centrul tuturor intereselor și preocupărilor, Țepeș rămâne nevăzut. Nu se ascunde; este însă liber față de mersul istoriei și i se opune cu o enigmatică, demnă vigoare. Țepeș numește în această piesă misterul împotrivirii și scriitorul a găsit soluția de a da corporalitate acestei idei făcându-l invizibil pe domnitor. Imensei puteri a sultanului i se opune nu atât armata lui Țepeș, cât spiritul lui Țepeș. Se înfruntă, în *Răceala*, fatalitatea istoriei de a impune raporturi de forță și efortul uman de a rămâne liber într-o lume în care nu există decât prizonieri. Sultanul are în marele convoi al armatei sale o cușcă pe roți în care se află prizonieri ce întruchipează Curtea bizantină, dând spectacole ale căderii Imperiului. Acestei atroce reprezentări a degradării i se adaugă împrejurarea că sultanul însuși este un prizonier al propriului rol, executantul melancolic și nefericit al unui scenariu implacabil. Radu cel Frumos nu este decât un prins transformat în unealtă servilă. Adevărata cucerire realizată de popolul turcesc nu este, în piesa lui Sorescu, ocuparea Valahiei, ci turcirea oamenilor ei. Sultanul îi spune premonitoriu lui Radu cel Frumos: „*vom vlăgui energiile*”, „*vom înfrânge cerbicia*”, „*vom instaura frica*”. Într-o istorie care se desfășoară fie prefăcându-și actorii în prizonieri, fie devorându-i, Țepeș este elementul neprevăzut; un duh al rezistenței oamenilor și locurilor. *A treia teapă* schimbă fundamental ecuația și este dramaturgic superioară. Lipsește, în *Răceala*, o necesară concizie, scenele în care apar oșteni și țărani sunt

câteodată lungite inutil, caleidoscopul imaginilor prin care absentul Tepeș devine un spirit pretutindeni prezent este prea încărcat. Modalitatea caruselului de tablouri este păstrată în *A treia țeapă*, „tragedie populară“, însă acum scriitorul a retezat energic orice decorativism. Tepeș este aici figura centrală: crud, bănuitor, neînduplecat, străduindu-se mereu să taie răul din rădăcini, totdeauna singur, deși în apropierea lui se află totdeauna cineva. Acțiunile lui Tepeș sunt un rezultat al „conjuncturii“, cum spune însuși eroul lui Sorescu, felul său de a face față unei situații fără ieșire. [...]

Este un univers al spaimii în care singurul personaj neînsăpămîntat este Tepeș. Și dacă amenință și limitează libertatea celor din jur, o face pentru a se opune unei teribile amenințări: celei otomane. Mahomed, se spune într-un fel de prolog, „a schilodit sufletește o lume întregă“, fiindcă „una e să tai capul“ și altceva „să te bagi în sufletul unei jumătăți din lume și să o faci să gândească altfel“, „să-i strici mecanismele gândirii“. Vlad trage în țeapă, dar fără a mutila conștiințele.

(Mircea IORGULESCU, *Vlad Tepeș ca metaforă*, în *România literară*, nr. 46, 13 noiembrie 1980, p. 11)

Dintre toți poeții din generația sa Marin Sorescu mi se pare cel mai apt de a se salva până la capăt. Poate fiindcă își este credincios sieși; poate fiindcă, la nevoie, l-ar putea înșela și pe Diavolul. Fără îndoială, pentru că atunci când vrea să facă o pauză de poezie scrie teatru; când face o pauză de teatru, traduce; când nu traduce, scrie eseuri; când nu scrie eseuri e în drum spre Craiova și așa mai departe.

El știe bine unde să fugă de-acasă ca să se simtă și mai la el acasă și știe și când și cum să se-ntorcă spre a se putea bucura din nou.

Din tot ce scrie reiese cum nu se poate mai clar că nimic nu-i place mai mult decât să scrie. Și că de nimic nu se teme mai mult decât de a se plictisi și de a plictisi prin scris.

Citind piesele sale *Răceala* și *A treia țeapă*, apărute în volumul *Teatru* la Editura Scrisul Românesc (1980), am avut sentimentul că fiecare pagină îi este dăruită, dar și îndelung muncită. Și, fără să vreau, m-am gândit că atunci când ești scriitor adevărat Providența te dăruiește, dar nu îți așează darurile sale direct în pagină. Te lasă să și te

asezi tu singur ca să nu te plictisești și să nu te apuci de lucruri care nu sunt pe măsura unui scriitor adevărat.

Dacă Dumnezeu îi fereste astfel de a se îndepărta de la rosturile lor pe scriitorii adevărați, sultanul din *Răceala* lui Marin Sorescu, dimpotrivă, și-i apropie cu plăcere pe farisei și pe impostori. În campania sa împotriva valahilor el târăște după cortul său curtea împăratului Constantin Paleologul, dar nu a celui adevărat. „Cel adevărat a fost găsit mort la una din porțile cetății“, ni se spune textual. „Cel care-i ține locul e un impostor. Au și ei rolul lor... misiunea lor“, constată sultanul. „Ideea mea era să-l vâr pe împărat în cușcă și l-am vârât.“ Și când spune aceste cuvinte Mahomed al II-lea nu mi se pare nici el chiar un sultan adevărat, ci tot un fel de impostor...

Impostorul care face pe sultanul luminat, în ciuda oricăror aparențe nu este deci mai puțin crud decât Tepeș. Ba din contră. Numai că el face altfel lucrurile. Are și alte condiții și altă credință. „N-ai vrea să mă creștinez eu cu împărăție cu tot“, îi spune el celui căruia vrea să-i dea zestre Țara Românească. Viitorul domn înțelege, fără îndoială, ironia sultanului și a soartei dar pentru a-și atinge ținta se face că nu înțelege. Într-una dintre cele mai frumoase scene din *Răceala* Mahomed al II-lea îl cheamă în cortul său pe Radu cel Frumos pentru a-i face o confidență și-i spune cu falsă timiditate: nu știu cum să-ncep; totul e atât de nou pentru mine. Ca apoi, brusc, să-l întrebe: tu ai iubit vreodată? „Mda...“ i se răspunde evaziv. „Patria... chiar mă gândeam aseară cât îmi iubesc eu patria și poporul.“

La această frază nu poți să nu te oprești puțin ca să repeți: „chiar mă gândeam aseară...“ Și atunci, uiți că lucrurile se petreceau în vremea lui Tepeș. Și așa-zisa piesă istorică a lui Marin Sorescu devine de strictă actualitate. Cum și trebuia să fie. Fiindcă, altfel, de ce această obsesie a lui Vlad Tepeș, acum, când nu vin turcii? Nu cumva tocmai pentru că nu vin turcii și pentru că lucrurile pot fi privite cu detașare și chiar cu umor?

Piesele lui Marin Sorescu au o autenticitate cu totul specială. Ele par că s-au mai scris odată, când veneau turcii. Acum se scriu din nou în alt context, parcă spre a se corecta ceea ce s-a greșit atunci...

Ce poate părea ciudat este faptul că în imperiul în ofensivă înfățișat de Marin Sorescu nimeni nu se ocupă chiar de lucrul de care trebuie să se ocupe, ci de partea artistică a acestuia.

Parcă am fi într-un moment de ofensivă a artelor, deși, dacă ar fi să-l credem pe Pașa din Vidin, cel dinaintea de a deveni eunuc (pe care sultanul îl aprecia, pe bună dreptate, și care tocmai de aceea a ajuns cum a ajuns), cultura imperiului nu prea există.

În realitate deci, nu imperiul în care toată lumea este preocupată de partea artistică a lucrurilor este efectiv obsedat de ofensiva artelor, ci cel care ni-l înfățișează de la distanță, cu detașare și cu umor. Fiindcă el este convins, cum este și sultanul în momentele sale de adevăr (dacă acestea efectiv există), de inutilitatea totală a odelor care șchioapătă.

Cum îl poate preocupa totuși arta... *în plin măcel?*

În mod absolut firesc.

Fiindcă de fapt concentrarea timpului face ca măcelul care se petrece sub ochii spectatorilor să nu fie chiar un măcel. Să fie mai curând *un joc de-a măcelul*.

Numai într-o astfel de concepție teatrală poți zăbovi cu plăcere lângă Tepeș care se odihnește la umbra țepilor sale. Și la Marin Sorescu se simte că stă cu plăcere lângă Tepeș. Că nu se sperie deloc când *Drăculea* stă de vorbă cu cei puși în țepă și când mănâncă în mijlocul lor și-și bea în mijlocul lor paharul care trebuie băut.

Sigur că a mâncat și-a băut lângă țepile lui, ipocriților, ne spune în litera sa teatrul lui Marin Sorescu. Doar nu veți fi crezând că ținând post negru s-a băut el *cu turcii din țară și cu cei din afară*. Dar în spiritul său acest teatru ne spune că Tepeș a mâncat și-a băut fiere și-a făcut umor negru lângă țepile lui, fiindcă nu putea să-i târâie după el ca sultanul pe farisei și pe impostori.

Avea și alte condiții, și alte convingeri. Și, spre deosebire de fratele său, avea și vocația tragediei. El n-ar fi putut să stea liniștit în fața sultanului și să-l asculte avansurile făcându-se că nu înțelege unde bat ele. Și în fața acestor avansuri n-ar fi putut să răspundă cu ipocrizie: „Mda... Îmi iubesc patria. Chiar mă gândeam aseară cât îmi iubesc eu patria și poporul“.

Ca urmare, nici sultanul n-ar fi stat să-i închine ode. Deși, dacă prin absurd ar fi făcut-o, poate că acestea nu ar fi șchioapătat. Poate că i-ar fi plăcut și exigentului critic Pașa din Vidin. Și poate că astfel Vidinul n-ar fi devenit fostul Vidin.

Dar se pare că în imperiul în ofensivă critica era în declin – ne spune cu ironie autorul. Și ca urmare istoria a fost așa cum a fost. Și

ca urmare *jocul de-a măcelul* nu poate fi privit cu umor decât de la distanță și în amănuntele sale exterioare.

Răceala de tot a căpitanului Toma și urcarea de unul singur a domnului Vlad Dracul în cea de a treia țepă a sa rămân epiloguri esențialemente tragice. Nu fiindcă eroii reali – deveniți simboluri – de partea cărora rămâne până la capăt autorul, ar fi fost niște sfinți. Dimpotrivă, și datorită erorilor acestora fără de care n-am fi avut de-a face cu o istorie efectiv tragică, ci cu o simplă dramă națională.

Aceasta ar fi înțelesul ultim al celor două piese dacă imperiul în ofensivă înfățișat ar fi numai Imperiul otoman și dacă sultanul ar fi numai Mohamed al II-lea.

Dar fiecare pagină îi conferă acestui volum de teatru și un fel de actualitate care mă face ca, în ciuda diferențelor de toate felurile, fără să vreau, să-l rezum și prin tragica invocatie eminesciană: *cum nu vii tu, Tepeș Doamne*.

(Ileana MĂLĂNCIOIU, *Obsesia lui Vald Tepeș*, în *Viața românească*, nr. 4-5, 1981, p. 177-178)

În mai bine de un deceniu (*Iona*, prima piesă publicată, e din 1968), Marin Sorescu a scris puțin teatru, dar nu din lipsă de preocupare, ci, dimpotrivă, din nevoia de concentrare și esențializare a semnificațiilor, paralelă cu efortul de găsire a unei formule dramaturgice proprii. Încheiată după mai bine de șase ani, prima trilogie soresciană este o operă capitală, aflată sub semnul simbolurilor majore. Intitulată, cu o imagine a aspirației ardente, *Setea muntelui de sare*, ea cuprinde *Iona*, *Paracliserul* și *Matca*. [...]

Ilustrându-se în genuri și specii literare variate (poezie, eseu, teatru, studiu de folclor, cronică literară, interviu), Marin Sorescu atinge în teatru punctul său maxim. Genul impune anumite legi, pe care scriitorul le-a urmat cu profit. O piesă de teatru cere o construcție specifică, o concentrare, o focalizare: dacă într-un volum de versuri un poem beneficiază de context, relevându-și semnificațiile prin reflexia întregului, în teatru contextul propriu-zis lipsește, construcția trebuie să reziste în sine, creându-și singură „contextul“ din aluzii, trimiteri, povești secundare. [...]

Din aceeași perioadă (poate între *Paraliserul și Matca?*) sunt *Pluta Meduzei* și *Există nervi*. Inferioare trilogiei, cele două piese păstrează apetitul pentru parabolă, ca și „stilul”, de-acum câștigat, al dialogului hazliu, naiv sau ironic, cu permanentă tentație către parodie, dar care bate de fapt către temele majore ale existentei. Atmosfera acestor piese e stranie și Edgar Papu a putut vorbi despre „influența absurdului ionescian” (citată în *Matca*, 1976). Amândouă sunt parabole ale evoluției inverse a unei umanități alunecate într-o existență absurdă, în care sensurile sunt răsturnate. În *Pluta Meduzei* (viziune dramatică în două acte), personajele (denumite generic: Cățărătorul, Fotograful, Insul II, Insul III etc.) se preocupă exclusiv de cucerirea cosmosului. Folosind o tehnologie sublimă, dar care lipsește cu desăvârșire, ei continuă să încerce lansarea Cățărătorului, mai întâi cu o „rachetă”, apoi cu un balon („De la rachetă la balon – am mai ars o etapă”) și în final prin cățărare în copac. Reluare sarcastică a răstignirii cristice, tentativa Cățărătorului, care încearcă să se urce în copac încadrat de Inșii V și VI („ultimii doi tâlhari”), are succes relativ, căci el rămâne singur nereușind totuși să se catere: înălțarea sa este scufundarea celorlalți. Rămăs singur, Cățărătorul strigă: „Am nimerit pe altă planetă. (*Țipând.*) Nu e planeta mea! (*Privind disperat în sus.*) Pământul meu! (*Încearcă, plângând, să se catere pe copac.*) Pământul meu!” Una din țintele piesei este și politicul (din acest punct de vedere, *Pluta Meduzei* premerge piesei lui Romulus Guga, *Evul mediu întâmplător*). Fotograful, care „a știut cum să-l lucreze” pe Te, cel ce „conducea tehnica” („I-a pândit exact la cotitură... Ați văzut pozele?”), preia el supremația. Mai târziu, după ce spusese că „vrea să se facă fotograf”, Insul IV dispăre. Până să devină activ întru câștigarea supremației, Fotograful anticipează figura pictorului italian de la curtea lui Tepeș (*A treia teapă*). În *Există nervi*, apartamentul lui Ion este luat de către Profesor drept compartiment de tren, el prezentându-și în fața lui Ion și a lui Alin, prietenul „de divagații” al primului, teoria bazată pe negarea existenței nervilor: „trăim într-un secol calm”, spune el și afirmă că „eu pot demonstra”. Martor al „metamorfozei” apartamentului său într-un compartiment de tren, Ion stă alături de Georg Samsa... Mai târziu, după ce un alt personaj, Dorina, intrase în „compartiment”, Magda ia apartamentul drept casă de bilete a gării. În final, amintind de „generoasa fundație”

a lui A. Buero Vallejo, Alin apare „îmbrăcat polițist” și anunță: „Domnilor, e ora închiderii”.

În legătură cu *Răceala* și *A treia teapă* se cere luată în discuție noțiunea de teatru istoric. [...] Tradiția literaturii de inspirație istorică indică practic invariabil istoria ca centru de interes în măsura în care a-i analiza mecanismele devine relevant pentru prezent. Meritul lui Sorescu este că în aceste piese „istorice” renunță la deghizare și ceea ce din punct de vedere istoric e un anacronism devine calitate: personajele vorbesc și se comportă nu ca ieri, ci ca azi. Convenția istorică e dusă la limită, adică la parodia ei. [...] *Răceala* este piesa dominată de personajul absent (în termeni formalisti: personajul-minus!): fără să apară, Tepeș plutește ca o umbră deasupra celor două tabere, turcă și română. În *A treia teapă*, dimpotrivă, Tepeș apare mereu, în jurul lui țesându-se o lume a aspirației: către mai drept, către mai bine. Inventivitatea autorului se regăsește la toate nivelele: formulă dramaturgică, apetit parabolic și parodic, suculență a limbajului, folosire „năstrușnică” a spațiului scenic, ca în cazul turcului și românului din *A treia teapă*. La apariția *Răcelii*, același Edgar Papu a formulat ideea că „Marin Sorescu este pe cale să dea încă o nouă formulă dramaturgiei din secolul nostru, aceea a *absurdului istoric*” (subl. E.P.). Demonstrația poate seduce, mai ales în continuarea celei făcute *absurdului folcloric* („absurdul transplantat în rădăcinile solului natal” etc. – mai curând un absurd mitic). Cred însă că o asemenea distincție între piesele anterioare și acestea două nu trebuie făcută. Care era, în fond, matricea comună a primelor? Se pot folosi termenii de metaforă, parabolă, alegorie. Pentru acoperirea unor anumite semnificații se foloseau niște fabule, adică modalitatea de expunere indirectă, cu atât mai eficientă cu cât forța de șoc a imaginilor era mai mare, cu cât era mai adânc implicat cititorul în codul folosit pentru transmiterea respectivului mesaj, în sfârșit, cu cât ambiguitatea imaginilor și simbolurilor era mai mare, oferind latențe semnificative mai bogate. Aceași „matrice”, cum am numit-o, este folosită și în piesele „istorice”, codul fiind acum cel al datelor furnizate de istorie: povestea pe care scriitorul o alege aparține unei anume epoci istorice, sub care se ascund însă semnificațiile prezentului. (E cu subînțeles formularea: „Ca autor înveți foarte multe lucruri răsfoind cronici și hrisoave.”!) În cadrul istoric dat, care este convenția respectată de toate personajele, ca într-un joc,

Minică din *A treia teapă* poate părea ca nebunul șiret care călătorește în timp (scena Țepeș-Minică e de o mare savoare), dar lucrurile au de fapt cu totul alt sens și autorul notează la lista de personaje: „Minică – vizionar“. El se relevă a simboliza clarviziunea, curajul propriilor afirmații, simțul politic, dublate de aspirația către superior, de încredere în viitor. Și așa mai departe. Fiecare episod își relevă fabula, țința parodică sau gravitatea semnificației. Piesele sunt acum mai complexe, numărul de personaje crește considerabil și s-a observat bine aici aluzia la haosul larvar al lumii. Toma în *Răceala* și Țepeș în *A treia teapă* încheie simbolic piesele printr-o moarte care, ca în *Iona*, *Paracliserul* și *Matca*, este o falsă moarte, o etapă în drumul de la aspirație la împlinire. Rănit în luptă, Toma vorbește pe patul de moarte de o „simplă răceală“ și cere să i se pună ventuze. Moartea lui Țepeș, sugerată doar, o repetă într-un fel pe cea a Paracliserului, este și ea o înaltare. Eroul își face singur procesul și urcă pe cea de a treia teapă, la mijloc între cei doi „tălhari“ (românul care a vrut să treacă la turci „de curiozitate“ și turcul care a vrut să vină la români, de unde fusesetă dar haraci în pruncie). Suișul său (Paracliserul, pruncul Irinei, Cățăratorul, Țepeș – cu toții refac traiectul înălțării) este însoțit de cuvintele: „Plecăciuni acestui pământ. Pentru urcuș. Pentru apoteoză“. În toate piesele lui Sorescu, finalurile, cu extrem de interesante conotații, sunt puncte de maxim, de mare tensiune emoțională.

S-a repetat aici de mai multe ori un cuvânt: aspirație. Este numitorul comun al teatrului lui Marin Sorescu și totodată spațiul în care el stă alături de Camil Petrescu. Față de Camil Petrescu, la care aspirația către absolut este obsesia patetică a unor personaje prinse în cleștele unei existente terne, Marin Sorescu alege formula opusă: el ocolește realitatea ca atare, registrul realist, și piesele sale se desfășoară între metaforă și parabolă. Modalitatea sa dramaturgică evită paterismul direct al aspirației către absolut, care se susține la Camil Petrescu doar prin intensitatea și coerența viziunii. Spirit de ascuțită inteligență și acut nerv ironic, Sorescu știe să scrie piese la care se rade simultan cu perceperea subtextelor grave. Este vorba aici de limbajul propriu-zis al pieselor și formularea e și o posibilă definire a lui Caragiale. Acest stil „ștrengar“, incisiv, alunecând aci către glumă sau vorbă în doi peri, aci către snoavă populară, pendulând între frazeologie și vorbă cu tâlc, poate deveni facil, însă dublat de un simț al

limbii de talia celui caragialian sau sorescian, ca și de amploarea viziunii ce se dezvăluie pe ansamblu, el devine unealtă esențială și marcă distinctivă a nobletei scriiturii. Ultimele decenii au adus la noi o exasperantă literatură dramatică în registru satiric și care, în „descendență caragialiană“, s-a chinuit la nesfârșire cu demascarea șablonardă a directorilor imorali etc. Cred că abia astăzi, prin Marin Sorescu, teatrul românesc se apropie cu adevărat de drumul pe care marea experiență a lui Caragiale l-a deschis. Între Camil Petrescu și Caragiale, Marin Sorescu și-a creat o formulă dramaturgică proprie de mare pregnanță. Punct de maxime realizări într-o carieră literară, universul său teatral, puternic conturat, impune un dramaturg de mare valoare.

(Ion Bogdan LEFTER, *Teatrul lui Marin Sorescu*, în *Steaua*, nr. 7, 1981, p. 44–45)

Deopotrivă freudiană și pirandelliană, recenta piesă a lui Marin Sorescu, *Casa evantai*, se revendică mai multor întemeieri. Fructificând nesfârșitele tribulații ale cuplului, ea reface situațiile unghiului, triunghiului, dreptunghiului conjugal. Își găsește antecedente în cele mai diverse forme teatrale, în comedia antică și în Teodor Mazilu, în teatrul bulevardier și în Strindberg. Dezbate acerb, lucid, pasionat, libertatea și servitutea matrimonială, dominația și toleranța, luciditatea și evaziunea, cinismul și romanțiozitatea. O incitantă monografie sentimentală îndrăzneată prin sinceritate, prin lipsa de pornire sau de soluții sectare. Cu spiritul său de o mobilitate cuceritoare, Marin Sorescu nu agreează adevărul, ci îl desface prin ironie, păstrându-i dinamica, ambivalența, unitatea contrariilor.

Calitatea cea mai de preț a piesei e adevărul. Se spun și se făptuiesc lucruri dure, fără menajamente și false pudori. Pornirea picarească a personajelor, cea care le duce spre dedublare, spre multiplicare și spre identificarea sosiilor cu fixații centrifuge, e diagnosticată și descrisă cu exactitate. În proiecțiile personalității dezagregate din pricina mediului prielnic-neprielnic al cuplului, se produc toate trădările reale sau imaginare. Ies la iveală refulări și pofte, silă și lubricitate, violență și gingășie, sațietate și aspirație. Și-o veșnic nestatornică statornicie.

Priviți cu atenție, în nici o clipă nu suntem aceeași, suntem o perpetuă trădare a ceea ce am fost, ipostaze noi anulează proaspetele conture, suma aceasta mobilă, incoerentă, capricioasă atât de departe de consecvență, principii dogme, privită simultan la toate nivelele ei, e viața noastră afectivă vie și demitizată. Desigur, ea răzbate la suprafață, în viața de grup, solicitată, organizată prin conștient spre stereotipie și atunci redobândește o congruență socială. Dar în verticalitatea ei, în adâncurile ei, sinteza e mult mai complexă. Ridicând capacul, imaginea e haotică. Vlad, Vlăduleasa, Vlădescu, Ciovârnache sunt totți una și aceeași personalitate (regia i-a și redus la un singur, multiplicat, Vlad 1, 2, 3, 4), orbecăind prin ea însăși și fugind de mortificare. Fie că i se datorează, fie că i se impune. Ia fel, Tînca 1, 2, 3, 4 reface, din partea cealaltă, ca văzută din oglindă, anecdotică evaziunilor conștiente și inconștiente, vindicative sau compensatorii.

(Doina MODORA, *Casa evantai de Marin Sorescu*, în *Steaua*, nr. 2, 1982, p. 59)

Intrate mai târziu în circuit public (este meritul Teatrului de stat din Petroșani de a fi atras atenția), *Pluta Meduzei* și *Există nervi* s-au impus imediat criticii. Ideea sub spectrul căreia se desfășoară aceste piese este transformarea năzuinței de înaltare și purificare într-o paradoxală captivitate spirituală. *Pluta Meduzei* trimite prin titlu la celebrul tablou de Gericault și starea personajelor va fi aceeași cu a celor din amintita pictură – adică una de naufragiu și disperare. Autorul nu ilustrează pur și simplu motivul; folosindu-l ca aluzie, inițiază o fabulație originală și pretextul nu se relevă cititorului decât mai târziu. Precipitarea limbajului, nuanța aleatorică a dialogului sunt ticuri ale absurdului european, însă nota particulară a lui Marin Sorescu este imediat recognoscibilă: elanul cu care pornesc personajele se diluează subtil, aspirațiile lor aparent ireductibile își slăbesc tonusul sub boarea îndoielii.

Protagonistii poartă nume simbolice: Cățărătorul, Metrul, Fotograful, Te. Simpla lor apariție prefigurează o anume imagine a vieții moderne: complexă, contradictorie, bântuită de bucurii și neliniști, de certitudini și angoase; setea de absolut o stăpânește demonic, până la istovire. Cadrul convențional (indivizii au naufragiat pe o insulă)

stimulează „furtuna” de idei, personajele discută frenetic despre diverse probleme privind civilizația contemporană, într-o liberă și permanentă interferență de planuri. Aici se observă mai clar specificitatea mecanismului teatral mânuit de Marin Sorescu ce-și adjucează, în esență, marea capacitate de divagație spirituală, ironia dezlănțuită în cele mai diverse forme, puterea de invenție, insolenta expresiei ce convoacă succesiv sfere semantice ce se contrazic înșelător, pentru a descătușa, apoi, alte energii morale de o vigoare sporită.

Prin jocul subtil al stărilor dramatice, *Pluta Meduzei* divulgă nelișițiile scriitorului – ce se dovedesc a fi profunde și substanțiale, interogațiile tăioase pornind, ca de obicei, de la individ spre umanitate. Bucuria vitală și resemnarea tragică sunt cei doi poli între care se mișcă, se zbat, încearcă și speră cu încrâncenare, eroii lui Marin Sorescu. Cei din *Pluta Meduzei* se opun cu înverșunare pericolului dispariției, intențiile lor ricoșează, de fiecare dată, într-o viziune hiperbolică asupra finalității acțiunii. Frâna ironizantă acționează, totuși, oportun: „Suntem atât de civilizați, ne-am îndepărtat atât de mult de maimuță, încât acum nimeni nu se mai poate cățăra în copac. Trebuie să folosim tehnica cea mai avansată la un lucru care altădată l-am fi făcut în mod spontan”.

Asemenea tuturor pieselor lui Marin Sorescu, *Pluta Meduzei* este un izvor cu șuvoaie năvalnice, gâlgând de prea plinul lor. O primă decodificare dezvăluie radiografia amară a progresului contemporan, pe anumite laturi; desprinderea de pământ și zborul în cosmos sunt realizări sublime, dar importanța lor se relativizează de îndată ce pe pământ omul se află încă în suferință. Iar *desprinderea* nu poate avea importanță prea mare dacă înseamnă și o rupere brutală cu tradițiile și, în general, cu tradiția bunului-simț, cu o evoluție în tiparele modestiei și echilibrului. Apare la un moment dat o femeie care vorbește despre faptul că „în lustrul mobilei vechi mai există imaginile vechi” și în acest memento devine un discret avertisment în privința infatigabilelor și inutilelor (în fond) planuri de zbor.

(Romulus DIACONESCU, *Marin Sorescu. Calea ieșirii din absurd*, în *Dramaturgi români contemporani*, 1983, p. 115–116)

Istoria din teatrul lui Marin Sorescu e viața îngropată – nu „idei” se mișcă pe scenă, sau concepte mascate în personaje, ci oameni banali, preocupați de grija zilei de mâine, aruncați în istorie, față în față cu destinul ca Fabrice del Dongo, pe câmpul de la Waterloo. Ei nu știu că anul 1453 reprezintă o piatră de hotar în istoria civilizației, că Vlad e un domnitor erou și nu un urmăritor al hoților, că trebuie să se comporte precum actorii, că reflectoarele istoriei cad asupra lor și de aceea limbajul, ca și faptele lor, e mereu în culpă și greșete față de legea „cuvintelor istorice” pronunțate într-o piesă istorică.

(Mihaela ANDREESCU, *Marin Sorescu. Instantaneu critic*.
Editura Albatros, București, 1983, p. 63)

Angajată plenar în dureroasele contradicții ale secolului, *Pluta Meduzei* vine în întâmpinarea solicitării și-n prelungirea dialogului umanist. Desfășurată pe două curbe, una descendentă, iar alta, ca proiecție inversă a celeilalte, ascendentă, avansează demonstrativ pe liniile sale raționale surprinzând iraționalul în acțiunea de cariere a individualității (a individului în raportul său cu universalul, cu „conștiința de sine”). Ca și cum s-ar fi petrecut sau s-ar apropia un cataclism intern într-o eră supercivilizată, personajele piesei reduse la raporturile de „stăpân și slugă” caută într-o zbatere coborâtă în ridicol ieșirea din impas. Și ceea ce opun distrugerii aberante este o structură alienabilă (ideologic și practic, condamnată de istorie, și, estetic discutabilă prin ironie)...

Curba descendentă (Metrul, Te, Fotograful și Inșii) și cea opusă (Femeia și Cățărarul) se despart pe măsură ce limbajul s-a redus la „vorbărie”, pe de o parte, la „tăcere”, pe de alta (dar și apropierea de interpretarea heideggeriană e pândită de ochiul ironiei), iar acțiunile au un sens regresiv (de la „racheta” la „balon”). Cu identitatea fisurată, „omul” nu mai poate să recunoască lumea și nici lumea nu-l mai acceptă ca făcând parte din ea; într-un „univers” în care individualul și universalul sunt lipsite de determinații, o forță de mecanism, presimțită prin acel sentiment de neîncredere și suspiciune, trece alienabil peste tot. [...]

Piesa *Pluta Meduzei* este o suită de determinări negative și nici una din acestea nu-și dezvăluie conținutul, sensul, decât printr-o răsturnare ironică, latura subiectivității se îndepărtează mult de cea a obiectivității tocmai pentru a se lumina contradicția în această absență a medierii, și, ironia se încarcă de o paradoxală și tragică tensiune. Este ceea ce explică absorbția ei în substanță tragică a dramaturgiei soresciene; *Pluta Meduzei* este o așezare în eroare, în negativ, pentru a se deschide către adevăr și afirmativ; puterea ironiei transformă *Pluta Meduzei* într-o meduză a plutei. Răsturnarea executată indică nevoia de armonizare a relațiilor omului cu lumea și refuzul naufragiului în apele haosului, indică sensul luptei împotriva înstrăinării omului pentru a se intra în posesia creației și demnității umane; iar *Pluta Meduzei* se deschide ca un acut dialog umanist, punând în cauză înțelegerea și rostul omului în lume spre a se putea găsi determinările reale ale condiției umane. Căci imaginea omului, în cuvintele lui Quasimodo, „trebuie s-o recreăm de la o generație la alta” și nu numai, trebuie să o și salvăm înaintea unei noi creații.

(Dumitru VELEA, *Sorescu sau refuzul naufragiului*,
în vol. Marin Sorescu, *Ieșirea prin cer*, 1984, p. 170-171, 173)

Pentru dramaturgia românească, *Iona* a constituit unul din primele momente hotărâtoare de înnoire a formei dramatice, dar și o schimbare de conținut. După un hiatus, literatura română se dovedea din nou capabilă să propună o meditație filosofică profundă, coerentă, cu mijloacele dramei. Este perioada în care, în general, dramaturgia românească intra într-o zodie mai norocoasă, mai fertilă, diversă ca modalități dramaturgice, mai curajoasă...

Din punctul de vedere al limbajului dramatic, *Iona* se sustrage canoanelor dramatismului tradițional. Ea este caracteristică pentru o anume parte a teatrului contemporan, evident purtătoare a însemnelor modernității, acea parte care are în vedere că opera dramatică modernă permite dezvoltarea în interiorul ei a unui *punct de vedere multiplu*. Spectatorul nu mai este inhibat de un obiect estetic rotund, etans, ci este invitat la meditația asupra multitudinii de aspecte pe care i le înfățișează opera. Prejudecățile teatrale opun rezistență în fața acestui gen de teatru cu un singur personaj, fără „peripeții”, fără o succesiune

de situații dramatice care să captiveze, dar cu o problematică și un fond de idei remarcabile pentru cuprinderea largă, complexă, a fenomenului uman aflat într-una din cele mai contradictorii ipostaze ale sale. [...]

Personajul lui Marin Sorescu nu reprezintă o soluție melioristă dată unor probleme ale omului contemporan. Ca și personajele teatrului „absurdului“, el este invadat de întrebări care provoacă spaimă și neliniști. Singurătatea conferind, odinioară, grandoare personajului tragic ajuns în culmea nenorocirii sale, este, în operele „absurdului“, un element constitutiv al viziunii despre lume pe care o propune. La Sorescu, solitudinea lui Iona este și șansa solidarității cu sine, un *sine* înstrăinat de o viață searbădă. Personajul se află într-un continuu monolog dialogat cu sine, replicile piesei fiind răspunsuri la întrebări, comentarii, enunțuri etc. Dacă la Beckett, Vladimir și Estragon vorbesc pentru „a-și omori timpul“ așteptării, la Sorescu, Iona își edifică, prin acest „dialog solitar“ (cum îl numește Lukács), propriul companion în călătoria prin labirint. Distanța dintre el și sine devine tot mai inteligibilă, mai mică. Iona suferă o transformare esențială, de neaflat în literatura „absurdului“, de la solidaritate la solidaritatea cu propria-i ființă, prin care renunță la exercițiul unei logici artificiale predispu-nând la încrederea acordată mai ales *cuvintelor* decât *sensului*.

(Marian POPESCU, *Povestea cu Iona*,
în vol. Marin Sorescu, *Iesirea prin cer*, 1984, p. 6, 8, 15)

În *Pluta Meduzei* Marin Sorescu este mai criptic în mesajele sale simbolice sau, poate, mai abstras în propriile reprezentări ca să se mai poată explica în detaliu. Piesa pare să pornească de la o metaforă a zborului transcrisă în termenii unui teatru al derizivității. O umanitate atemporală alcătuită din indivizi cu nume sugerând un fanatism al geometriei (Metru, Te) construiește rachete ridicole din sârme și cutii de conserve și aerostate derizorii din sfiori și petice, într-un ludism întârziat și infantil – toate acestea pentru a se ridica de la pământ până la înălțimea ramurii unui copac din apropiere – te duce cu gândul la o copilărie a zborului cosmic dacă nu cumva la o parabolă ironică a tehnocrației moderne. Registrul stilistic al piesei este fixat pe coexistența, prin contrast, a unor nenorociri (morți violente) cu cea mai detașată pasivitate. Este o trăsătură a teatrului absurd debitarea unor

enormități pe tonul cel mai firesc sau anestezia comică în fața atrocităților. *Pluta Meduzei* este și plină de evenimente nefirești la care eroii asistă cu abulie. Aspirația de a comunica cu cosmosul, de a prinde mesaje ale infinitului, pe de o parte, și posibilitățile derizorii pe care le pun la contribuție în acest scop, pe de altă parte, generează un raport grotesc între sublim și ridicol specific „teatrului derizivității“ al cărei corolar ipotetic ar putea fi eșecul uman al tehnificării. Un exercițiu în marginea dialogului absurd este piesa *Există nervi* care pune în valoare simțul replicii, inteligența speculativă și, alteori, chemarea lirică, disimulată într-un fel de *umor elegiac* dilatat uneori până la cinism poetic. Piesa este un antrenament semnificativ pentru exersarea câtorva dintre mijloacele și temele preferate ale dramaturgului între care afirmarea în chip simpatice a existenței absurde cu bon-mots-uri, paradoxuri, sentințe, maxime, calambururi și vorbe în doi peri despre existență, individ, societate, moarte, naștere și cosmos este cea mai frecventă. Încercând să faci ordine în acest desig de replici strălucitoare și vorbe în doi peri, rezultă că metafora unificatoare ar fi motivul „vieții ca tren“. Existența umană este privită ca o călătorie absurdă cu un tren întâmplător în care contactele umane sunt întâmplătoare, mecanice și inconsistente. Însuși locul de desfășurare a acțiunii este echivoc. Este cu adevărat casa Locatarului în care dau buzna maniaci și absurzi în ipostaze de călători, așa cum ei înșiși pretend, sau este un tren adevărat și în cazul acesta Locatarul și Vecinul său sunt niște naivi care n-au habar că sunt niște bieți călători fără o destinație precisă? Marin Sorescu întreține la nivel literar această ambiguitate din care extragem sensul însuși al metaforei. Ceea ce se întâmplă în piesă e ilogic în ordine realistă, de aceea avem dreptul să presupunem că toată desfășurarea de dialoguri și întâmplări poate fi coșmarul Locatarului, proiecția în exterior a conștiinței sale. Dar aceasta, numai dintr-o comună nevoie de logică, altfel nimic nu îndreptățește asemenea presupuneri.

Cum se vede, piesele din „prima perioadă“ a dramaturgiei lui Marin Sorescu sunt foarte decise în tendința reflexivă pe care autorul abia o disimulează prin utilizarea unor simboluri deschise (în *Iona*, *Paracliserul*, *Matca*), ermetice (în *Pluta Meduzei* și *Există nervi* sau mai târziu în *Casa evantai*). Obsesia lui Marin Sorescu este să includă cât mai multă filosofie eseistică în piesele sale; de cele mai multe ori direct, sub formă de concluzii filosofice și nu indirect, deci prin consemnarea

literară a unor împrejurări „filosofice”. Procedul prin care își asigură montajul hermeneutic al pieselor este motivul *theatrum mundi*. Întâlnim acest motiv și în *Iona*, unde mitul biblic este universul infinit și impenetrabil, și în exercițiile poetico-dramatico-filosofice *Există nervi* și *Pluta Meduzei* și în *Paracliserul* unde lumea e o catedrală sau în *Matca* unde în centrul cosmosului este geneza și fecunditatea. Pornind de la acest manierism al locurilor de joc se poate urmări în scrisul lui Marin Sorescu un mecanism al încifrării mai degrabă decât o reprezentare enigmatică a lumii și a ideilor; un mecanism la baza căruia stă un calcul foarte precis al simbolurilor, al țintei lor ideatice. Preocuparea pentru teme generale – cunoașterea, nașterea, moartea, creația, existența absurdă – au devenit prin perseverență temele proprii ale unei opere dramatice încă nedefinite ce se sustrage realismului de fiecare zi tocmai prin așezarea marilor teme în contexte „de fiecare zi”, după o tehnică tipic soresciană.

(Mircea GHITULESCU, *Marin Sorescu:*

Parabole gnostice și drame meta-istorice,

în O panoramă a literaturii dramatice române contemporane,

Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1984, p. 236–238)

Piesele lui Marin Sorescu, inspirate din istoria națională, *Răceala* și *A treia teapă* au și ele, ca *Iona* sau *Paracliserul*, caracterul teatrului său, adică o structură foarte modernă, bazată pe transparența parabolei.

De la primele replici înțelegem că lucrurile nu trebuie luate în sens strict realist. Comandanții oștii otomane încearcă să discute situația militară cu sultanul, dar acesta nu găsește timp pentru ei, fiind ocupat cu redactarea unui manual școlar; printre picături compune ode. Locotentul care păzește intrarea face remarci de un humor sec asupra indeletnicirilor lingvistico-poetice ale înaltului său stăpân.

Modernă e și pendularea pe care o suferă drama istorică la Marin Sorescu, între tragic și comic. Ce s-a realizat mai bun în materie, de câteva decenii, *Galileo Galilei* (Brecht), *Romulus cel Mare* (Dürrenmatt), *Macbeth* (Ionesco), *Marat-Sade* (Peter Weiss) manifestă aceeași tendință rizibilă. Sarcasmul, ironia, grotescul pătrund astăzi masiv în drama istorică și numai spiritelor mărginite li se pare aceasta o impietate. Asistăm la o reacție antiromantică, în primul rând, împotriva marilor

mașinării scenice și stilului pompos, emfatic, care au făcut specia să semene cu spectacolul de operă și să aibă un pronunțat aer desuet.

Dar există și o altă rațiune mai profundă: momentele de cultură târziu au o preferință specială pentru viziunea ironică, sarcastică, grotescă, fiindcă stau sub semnul melancoliei. Comical este aici amar și convertibil foarte lesne în tragic, ca la Shakespeare, nu degeaba numit „contemporanul nostru”.

Răceala, de pildă, ar putea fi socotită, după cum începe și-și rostogolește replicile, cu un evident efect hilar – o comedie. Dar, în realitate, este o piesă care se ocupă de moarte, aceasta constituind unul din însuși sensurile titlului ambiguu (melodie ușoară, neglijabilă, tuse, junghi și simptomul încetării vieții, frigul definitiv).

Mai avem și alte surprize: această piesă se ocupă de Vlad Țepeș, înfățișează un fragment din rezistența lui eroică opusă cotozirii otomane. Totul, de la început și până la sfârșit, se învârtește în jurul viteazului și temutului voievod. Sunt evocate momente ale legendei sale, tentativele repetate de a provoca deruta invadatorilor prin asasinarea lui Mahomed al doilea (ascunzând niște oșteni într-o piele de bou sau atacând sub deghizament turcesc cortul sultanului). Se comentează ce păreri are Țepeș despre diferite probleme și cum înțelege să le rezolve. Dar Vodă nu apare în carne și oase niciodată. El băntuie scena ca una din acele năluci cu care Mahomed trebuie să se bată, înaintând în Țara Românească.

A treia teapă aduce în scenă personajul istoric principal, care absentă din *Răceala*. Vodă e aici prezent tot timpul și Marin Sorescu se ocupă să-i zugrăvească portretul.

Autorul îi face astfel concurență maestrului italian care, de-a lungul piesei, își dă aceeași osteneală. Tehnica sui generis de „mise en abîme” intervine iarăși. Executând portretul lui Țepeș, Marin Sorescu aduce în scenă un pictor care fixează pe pânză chipul voievodului. Rezultatul muncii sale coincide aproximativ cu sfârșitul piesei, venit să încurce strădaniile dramaturgului...

Într-adevăr, principala miză artistică a piesei este de a-l înfățișa pe Țepeș, așa cum istoria, fără nici o milă pentru autentică lui natură,

i-a impus mereu să se arate, dar să ne facă perceptibil și nouă jocul acesta dureros. Suntem invitați să urmărim o dramă a ambiguității cruzimii, exercitată la nivelul autorității monarhice absolute și justificate prin rațiuni superioare de stat.

(Ov. S. CROHMĂLNICEANU, *Răceala; A treia teapă*, în vol. Marin Sorescu, *Iesirea prin cer*, 1984, p. 416-417, 420)

Așteptând o „oră H” care vine tot așa cum vine Godot, pregătindu-se devotat să o întâmpine cum se cuvine, adică să-i facă față, antrenându-se pentru a fi în formă la data, neștiută dar cu atât mai amenințătoare, când – în fine! – ceasul hotărâtor va sosi, menținându-se și fiind menținut într-o stare de veșnică, istovitoare alertă, personajul acestei curioase piese, un Luptător „pe două fronturi”, este de fapt mai mult un cobai decât un combatant. Cobaiul cui? Al existenței, al istoriei, al societății? Al tuturor, poate, dar mai ales al propriei neputințe de a rezista manipularilor. Fiindcă nu altceva decât o epuizantă victimă a manipularilor de tot felul și din toate direcțiile este acest pseudoluptător lamentabil, în ciuda conștiințiozității imbecile cu care se pregătește și a refuzului său constant de a renunța, fie și temporar, la așteptare și antrenament. E supus, ascultător și, mai cu seamă, lipsit de memorie: un Luptător adevărat, bun de trimis pe toate fronturile. Timpul piesei, vreau să spun timpul la care se referă piesa lui Marin Sorescu, este – cum precizează autorul însuși – unul „sintetizat, stratificat”: un timp al istoriei văzute de foarte de sus, de acolo de unde nu se mai disting măruntele, picantele și pitoreștile „istorii” ale deceniilor, secolelor și mileniilor, oricât de obsedante ar fi fost ele, ci numai dăra fosforescență a permanentelor. Ca toate celelalte scrieri dramatice soresciene, *Luptătorul pe două fronturi* asediază sensurile fundamentale ale condiției umane: și o face, în spiritul de altfel propriu întregii literaturi a scriitorului, fără ifose, degajat, pe ton familiar, în registrul stilistic al unei conversații oarecare despre lucruri oarecare. O măsură de precauție și în același timp o „nadă”: marile înțelesuri se refuză îndeobște încercuirilor ceremonioase, de salon. Distanța – enormă – dintre jovialitatea bufonă a limbajului și gravitatea deseori amară a semnificațiilor constituie una dintre cele mai importante resurse ale

literaturii lui Marin Sorescu; o resursă creatoare, nicidecum una naturală. Dar cea dintâi în ordinea însemnătății este întotdeauna construcția metaforică: deși sunt considerate aproape unanim drept parabole, piesele lui Marin Sorescu au structura unor ample metafore. Și în *Luptătorul pe două fronturi*, unde tema omului manipulat – și ce instrument de manipulare poate fi mai eficient decât frica? – se conjugă cu aceea a frustrării de memorie. Antrenamentul perpetuu al Luptătorului este, incontestabil, un efect al manipulării; care nu ar fi însă posibilă dacă memoria nu ar lipsi (de aceea, oare, în piesă, se vorbește despre spânzurarea memoriei?). Prezența memoriei înseamnă însă prezența istoriei; cum însă în *Luptătorul pe două fronturi* dominantă este confuzia epocilor, [...] se deduce repede că istoria însăși a fost suspendată. Timpul despre care se vorbește în piesă e un timp stătător, inert, conținând însă iluzia mișcării prin întreținerea unei permanente agitații și, mai ales, a unei permanente terori: frica de „ora H”. Frica mobilizează, chiar dacă abrutizează. Luptătorul nu știe decât un singur lucru: că trebuie să se pregătească. Ispitele, chiar dacă iau forma unor seducătoare de profesie, nu-l abat de la asiduul său antrenament. E orbit sau înfricoșat? Nu se poate ști; o ia de la capăt în fiecare zi („La vremuri noi – oameni noi – care să nu știe nimic din ce-a fost înainte”), ca și cum atunci s-ar fi născut. Nimic nu-l atinge, nimic nu-i aparține: o existență închiriată unui scop absurd, așteptarea înspăimântătoare „ore H”. Dar poate că adevăratul scop al pregătirii este tocmai deturnarea cobaiului, a combatantului perpetuu, scoaterea lui din istorie și din timp: tot antrenându-se, tot așteptând, Luptătorul nu mai are nici când și nici cum să se ocupe de sine și de ceea ce îl înconjoară. E un condamnat la evaziune, prizonierul unei ficțiuni. Sala de antrenament este o cușcă ori o celulă... Piesa lui Marin Sorescu fixează memorabil imaginea omului manipulat spre a fi scos din istorie.

... *Casa evantai* (ca și, poate, alte câteva lucrări) este o metaforă a omului în fața vieții sociale. Nu a vieții sociale de azi sau de ieri: de totdeauna, fiindcă Marin Sorescu nu se încurcă în circumstanțe și în anecdote de epocă, el merge direct la esențial. Împrejurarea că eroii (dacă eroi pot fi numiți!) piesei lui trăiesc într-un apartament „la bloc” nu trebuie să ne înșele – este o convenție. Ei puteau locui foarte bine și cu aceleași rezultate și în grote sau în bordeie, în corturi sau în iglu-uri. O locuință evantai, pliantă, modelabilă sugerează decopotrivă

exotism și arhaicitate; dar, mai ales, ea permite împlinirea unui ideal: anihilarea singurătății. Căci se poate observa cum în timp ce mai toate celelalte piese aduc în scenă indivizi singuratici (chiar și în *Răceala* și în *A treia teapă* există doar unul sau două personaje de bază, ființe solitare, restul având funcție oarecum asemănătoare cu aceea a corului antic), în *Casa evantai* singurătatea dispare. E singura piesă a lui Marin Sorescu plină ochi de „personaje principale” – multe, aglomerate până la sufocare, înghesuite într-un spațiu niciodată încăpător, ca sardelele într-o cutie de conserve. Această creștere a demografiei literare sfârșește prin a institui o perfectă identitate între unul și alții, între acesta și ceilalți; nimeni nu e altfel, toți sunt același.

Naște multiplicarea egalitate sau invers? Naște, oricum, o absență: a identității. Prin perfecționatul sistem celular al casei evantai indivizii devin componenții unei serii uniforme – Vlad, Vlădescu, Vlăduleasa etc. Numele reprezintă, în aceste condiții, mai mult un număr de ordine; de altfel, în piesă există nu mai puțin de patru Tinca, unele desemnate prin cifre: Tinca I, Tinca II... Eroii piesei lui Marin Sorescu au scăpat de singurătate; de acum sunt mereu împreună, își duc traiul în comun, viața lor este complet colectivizată; nimeni și nici unul nu s-ar putea plânge de izolare. Laolaltă și asemenea, ei se confundă cu ușurință: unul cu celălalt, unii cu alții. Interioritatea se exteriorizează și exterioritatea se interiorizează, anulându-se reciproc. Nu numai casa are formă de evantai, ci și locatarii ei se pliază ori se desfac; într-o casă evantai trăiesc, firește, oameni evantai. Având ca suport o productivă ambiguitate fundamentală, întrucât poate fi citită (și, desigur, interpretată, critic și deopotrivă scenic) fie ca o proiecție în afară a unei personalități divizate, fie ca invazie în conștiința a înconjurătorului, *Casa evantai* propune o soluție originală și de un radicalism extrem problemelor puse de toată dramaturgia secolului XX în privința personajului: evitând atât formula „toți în unul” (personalități scindate, dispersate, contradictorii, bestia și îngerul la un loc, victima și călăul îngemănați etc.), cât și pe aceea reductibilă schematic la „unul în toți” prin egalizarea lor. Vlad se dedublează, din el ies mai mulți inși, dar aceștia nu reprezintă ipostaze contrastante sau măcar diferențiate, ci sunt perfect asemănători lui; o lume de copii mecanice, invariabile, produse pe bandă rulantă. Sau, din cealaltă perspectivă: fiind identici cu el, ceilalți nu-l răsfrâng pe Vlad în variante, ci se anulează prin inșiși

această permanentă confuzie. Omul nu mai e singur, dar și în exterior și înlăuntru nu mai există decât această asemănare cu toți și cu toate; pierderea singurătății este o tragedie. O tragedie este și piesa lui Marin Sorescu, indiferent dacă vedem în ea un infern al intimității ori un coșmar al trailului în comun: una dintre piesele cele mai profunde existente în literatura română.

Lupoaiica mea este probabil una dintre cele dintâi piese scrise de Marin Sorescu, astfel încât suscită un dublu interes, unul de natură istorico-literară și altul ținând de semnificațiile și de valoarea propriu-zisă a textului.

Plasată în contextul dramaturgiei postbelice românești de până la jumătatea deceniului '60-'70, ce era stăpânită – cu puține și abia observabile excepții, oricum grijuliu îndepărtate din câmpul vizual public, pentru a se feri hygenic privirea cititorului ori a spectatorului de cine știe ce virusi culturali – de estetica realismului butaforic, piesa aceasta pare de pe altă lume, într-atât contrastează de mult și sub toate aspectele cu producția curentă a vremii. Asemănându-se, în schimb, cu poeziile din aceeași vreme ale autorului (*Poeme*, 1965): lumea din care descinde *Lupoaiica mea* aceasta e.

O lume în care gravitatea țâșnește eruptiv din parodie, farsă și batjocură, o lume în care sensurile sunt răsturnate, deformate, mototolite, compromise, dar pentru a fi înnobilate, o lume invadată de prozaic și derizoriu, de concretul cel mai umil și de mărunțișurile agasante ale vieții zilnice (de care, iată, nici în literatură nu mai poți scăpa!), care participă însă la configurarea unei perspective năucitor metafizică – pe scurt, o lume absurdă, numai că născută prin funcționarea unui sănătos, vital, copleșitor bun-simț. Un bun-simț adevărat, robust, nu unul urmuzian, fabricat „pe cale chimică, prin syntheză”, cum apăruse pe lume celebrul Ismail; și, în consecință, năzdrăvan...

Mai mult decât desfășurarea previzibilă a ostilităților interesează aici aspectul demistificator al demersului dramaturgic și densitatea rețelei de simboluri folosite. Piesa crește, este evident, dintr-o desacralizare a istoriei, sfidând normele curente: cei doi frați legendari numesc o realitate abjectă. Este aceasta o impietate? Nu, fiindcă nu mitul este profanat, ci un anumit mod de înțelegere a beligeranțelor ce constituie, el însuși, o profanare a vieții. Marin Sorescu dezbracă de veșmintele solemne istoria conflagrațiilor și o expune impudic tuturor

privirilor: doi nătărăi care vor să posede și să împartă totul, având întotdeauna ceva de împărțit, până la dezastrul final. Iimbajul piesei – aspru, jos, elementar – exprimă această pseudo-profanare; fiindcă de fapt este indirect restaurat un alt mit, mitul vieții, al înțelegerii, al comunicării. Indirect, adică prin absență: o absență elocventă, așa cum în muzică tăcerile au o funcție bine precizată. Să nu uităm că protagoniștii piesei lui Marin Sorescu sunt hrăniți de o lupoaică și că odată cu laptele supt de la ferocele animal ei primesc și agresivitatea acestuia: prezentă mută, imaginea Lupoaicei deschide larg orizontul simbolic al textului. Cum o face și Măscă, impenetrabilul martor al pugilatelor, înțepenit într-o singură atitudine: scoaterea limbii. „Când încep oamenii să scoată limba înseamnă că e ceva care nu merge ca pe roate” – se spune în piesă; dar nu este oare Măscă un vechi simbol al artei? Ireverențiozitatea artistului într-o lume stăpânită de agresivitate și de permanente confruntări avându-și rădăcinile într-o jalnică stare de animalitate devine o formă de protest și, mai mult încă, un mod al afirmării umanului. Anti-războinică la nivelul evidențelor, piesa lui Marin Sorescu propune nu mai puțin o estetică îndreptățită moral.

(Mircea IORGULESCU, *Trei piese de Marin Sorescu*, în *Ramuri*, nr. 6, 15 iunie 1985, p. 10)

Ne-am obișnuit să rădem cu personajele tragice ale lui Marin Sorescu. Nu ne mai miră de mult că un joc de cuvinte se poate propune oricând și de către oricine, în orice dispoziție sau situație s-ar găsi: culcat preventiv în sicriu sau cu apa al cărei nivel crește amenințător ajunsă până la gură. Chiar și cei trași în țepă mai au poftă de glume (fac haz de necaz), se străduiesc să dea replici cât mai... ascuțite. Piese de dramaturgie nostru și-au înghițit cu ușurință „poantele” care la început puteau să pară exterioare. Astăzi ne dăm seama că nu se poate fără ele: „conceptul Sorescu”, de care vorbește criticul Valentin Silvestru, nu numai că le justifică, dar le face absolut necesare. O emblemă extraordinară a teatrului sorescian oferă amintirea de front a Moșului. Răspunzând Irinei, care remarcă: „Întotdeauna ai răs de primejdii...”, tatăl spune: „Râzi, că n-ai ce face. Am văzut eu unul pe front... Îl făcuse un obuz bucăți, bucățele și el tot cu zâmbetul pe

buze... Numai că o buză era-ntr-o parte, și alta la vreo zece metri... Spunea ceva vesel al naibii... dar nu se mai deslușea bine... începuse să răsără iarba prin râsul lui”. Este desigur una din cele mai uimitoare imagini ale mereu uimitorului Marin Sorescu! Zâmbetul omului pulverizat în chip teribil-grotesc rămâne, ca prin minune, *întreg*; stăpân pe câmpul de luptă pe care trupul ostașului e făcut „bucățele”; superb, indestructibil, desprins în mod suveran de insul atât de fragil din care a emanat. Tot astfel, râsul, zâmbetul celor mai catastrofice tragedii soresciene nu dispar niciodată de pe scenă; în chiar cele mai explozive, convulsionate momente ale lor, ele încearcă să spună „ceva vesel al naibii”...

Nașterea e o obsesie soresciană, o temă a teatrului său. De acest lucru ne convinge în primul rând, desigur, începând chiar de la titlul ei, piesa *Matca*, în centrul căreia se află misiunea nu numai socială și biologică, ci și ontologică a nașterii și salvării noului-născut. Irina însă nu numai *naște*, ci și *se naște* (din nou)...

Ilustrând în *Matca* marea temă a nașterii, fiind chiar *matca*, Irina ilustrează, murind, și subtema morții ca naștere. Cu puțin înainte de a fi acoperită de valuri, deja cu „apa la buze”, eroina observă: „*Parcă iarăși* (s.n.) *aș fi cu burta la gură... (Senină) E burta cea mare a mării...*” După ce naște copilul și pe tatăl ei mort (nepotul și bunicul sunt într-un fel „gemeni”), femeia își naște în final propria moarte. În acest sens spuneam mai sus că în *Matca* sunt nu mai puțin de trei nașteri, numai nașteri, Irina e Născătoarea piesei. Până și în indicațiile pe care le dă, dramaturgul leagă moartea de naștere: precizând (în textul explicativ pentru Tabloul 2) că Moșul „moare de *moarte bună*, nu-i pare chiar așa de rău”, autorul adaugă, aforistic: „Moartea bună, ca nașterea ușoară”.

Moartea ca naștere e sugerată și în alte piese ale lui Marin Sorescu. În *A treia țepă* de pildă: plângându-se de obiceiul voievodului de a servi masa sub nasul trașilor în țepă: „*Eu nu suport să mi se mănânce sub nas, vreau și eu să iau o halcă. Am o burtă nenorocită. Râmneste, ca o femeie borșoasă*”. Românul primește următoarea replică din partea colegului său de țepă, Turcul: „*Acum mai astâmpără-te, mai rabdă și tu puțin... până... naști...*”. Și moartea prin ascensiune și foc a Paracliserului (din piesa cu același titlu), care *alunecă în sus*: „Partea de sus a trupului a dispărut în golul boltei”, care parcă vrea să iasă prin turla

catedralei, închipuie o naștere. În *Iona* în schimb nu avem, s-ar părea, decât moartea ca moarte...

După cum vedem, *Matca* (și întreg teatrul lui Marin Sorescu) reprezintă mai mult decât o simplă idee a continuității generațiilor: o încăpățanată repetare a nașterilor (și renașterilor), o continuitate nu doar în planul generațiilor, ci și în cel al indivizilor, trecând, fiecare, dintr-o viață în alta, chiar dacă mai nimeresc pentru o vreme în burta de balenă a morții. Triumful acestei (ultime) continuități – de data aceasta neîntrerupte – o întruchiează Minică, „admirabilul simbol al pământeanului nemuritor“ (Valentin Silvestru), omul pe care nu-l „prinde“ moartea, dar care a pierdut cinci copii „din cauza istoriei“ pe care în felul său o „boicotează“, dar nu trăind în afara ei înaintea ei; contemporanul lui Tepeș ce se pretinde nastratină cu o sută de ani mai tânăr, uitându-se la domn și la curtenii lui ca la niște strigoi și fiind considerat el însuși de către aceștia strigoi, căci prezentul e pentru el – un refugiat în trecut – viitor, o etapă a călătoriei sale spre un viitor mai bun, întrezărit – pentru o clipă – la 1600, anul primei uniri a Țărilor Române de către un voievod la fel de viteaz, dar mai puțin crud. Luând (sau pretinzând că ia) trecutul drept prezent, și prezentul drept viitor, suferind de halucinații cronologice (sau simulându-le), Minică e un hâtru Sancho Panza și un „zâltat“ Don Quijote al unei nemaipomenite aventuri matusalemice în timp. Succesiunii de nașteri și vieți i se substituie în cazul lui o singură viață de câteva secole. Minică nu se mulțumește cu continuitatea generațiilor, el „continuă“ de unul singur, pe barba sa. Și nimeni – nici măcar cumplitul Tepeș – nu-l poate opri.

(Valeriu CRISTEA, *Porțile nașterii*, în *România literară*, nr. 41, 9 octombrie 1986, p. 4)

Odată intrate în labirint, fie întâmplător, fie voit, personajele lui Marin Sorescu, Iona și Paracliserul, încep o mare călătorie, de o viață: drumul către perfecțiune, *ier perfectionis*.

Iona încearcă să iasă din burta chitului care l-a înghițit, Paracliserul vrea să ajungă sus, în înaltul catedralei gotice pentru a-l găsi pe Dumnezeu absent din lăcașul credinței, iar Irina (din *Matca*) vrea să-și

salveze pruncul *pe cale* de a veni pe lume, rezistând vitregiei înundațiilor care au izolat-o de restul lumii. Iată trei personaje aflate într-un efort clar, asumat conștient, de a evita capcanele labirintului care se numesc singurătate și lipsă de sens.

Trilogia lui Marin Sorescu – meditație profundă asupra simbolisticii *drumului* – este gândită într-un frumos spirit dialectic. La un moment dat, privind mai atent, această dialectică pare a deveni act didactic dezvăluind semnificații parabolice. De aici și *exemplaritatea* în construcția fiecărei piese. Marin Sorescu alege câte un singur personaj (în primele două piese), care se află într-o relație originală cu sine însuși: în aceste două piese personajul își vorbește în permanentă sieși. Exemplare sunt aici tenacitatea personajelor și actul de recunoaștere din final care proiectează o lumină zguduitoare prin forța de comunicare a semnificației drumului străbătut de fiecare.

Marin Sorescu a optat, în teatru, pentru o formă de simplificare detectabilă încă în poezia sa – reducerea la esență. Și totuși, această opțiune nu conferă pieselor sale aerul unor abstracțiuni reci, intelectuale. Drumul personajelor sale, dezbărat inteligent de tușe caracterologice, incompatibile cu esențializarea la care procedează dramaturgul, este lesne sesizabil în multe din meandrele sale; ceea ce se numește în teatru „conflict“, „intrigă“ – categorii determinante pentru tipul dramaturgic comun de reflectare a realității – este, aici, conceput în alt spirit...

Dramaturgul realizează, prin Iona și Paracliser, o modalitate a ironiei tragice de o reală originalitate. Raportului între ființă și existență îi corespunde, ca tehnică dramaturgică, procedeul dedublării personajului care își suportă propria prezență în labirint. Modul ironiei tragice, al cărui principiu „presupune faptul că oricât de extraordinară ar fi situația eroului, ea nu trebuie să apară ca o consecință a caracterului acestuia“, cunoaște, prin această dedublare, realizarea sa generică, statutul de *topos* dramaturgic. Marin Sorescu nu își lasă dezarmate personajele în labirint și Irina, din *Matca*, este cel mai bun exemplu. Ironia și autoironia sunt arme care pot sustine, în labirintul modern, cel al indeterminărilor, determinările esențiale ale ființei în raport cu existența care devine tot mai greu de controlat și de asumat.

Prin exersarea permanentă a ironiei și autoironiei, personajele soresciene își țin în stare de veghe simțul critic, disociativ și asociativ,

atât de necesar călătorului în labirint. Este unul din motivele pentru care ele nu pierd pariul cu rațiunea, pariu pe care, inconștient, îl face fiecarea angajându-se în labirint. Comentând și comentându-se, Iona, Paracliserul și Irina controlează, atât cât le stă în putință, destinul lor. Doza de umor, de diferite calibre, susține acest travaliu și permite personajelor să-și stabilească punctele de reper necesare.

Piese de teatru ale lui Marin Sorescu – *Iona, Paracliserul, Matca, Pluta Meduzei, Există nervi*, ne apar ca o contribuție la configurarea mitologiei omului modern, altfel decât cum fusese ea acreditată de expresionismul în dramă și de către teatrul „absurdului”. Seriozitatea și profunzimea meditației asupra existenței omului în lume, alături de o uimitoare capacitate de a surprinde gândirea omului modern în principalele și definitorii ei momente, sunt elementele care au introdus dramaturgia lui Marin Sorescu în actualitatea europeană a teatrului.

Dramaturgia sa, pe de altă parte, reprezintă o mișcare hotărâtă de afirmare a „mitului raționalității integrale”, a realității cu partea de irațional care este cuprinsă în ea. Filosoful român D.D. Roșca, în contribuția sa fundamentală *Existența tragică*, se întreba (și asta ne amintește de personajul sorescian Iona): „Ce semnificație morală poate avea credința atât de sănătoasă și de înrădăcinată că există acord fundamental și vital între realitatea exterioară și propria noastră gândire?” Răspunsul la această întrebare este corelat de D.D. Roșca cu postularea existenței unor norme de care ascultă spiritul. Dacă se acceptă raționalitatea integrală trebuie să „se accepte ca singură și adevărată o anumită ierarhie de valori. Ierarhie având în fruntea ei spiritul și valorile create de el, în sensul strict al cuvântului.

Prin personajele sale, Marin Sorescu afirmă încrederea în valorile create de lumea spiritului, în caracterul inteligibil al realității. Meditând la faptul că raportul între partea rezonabilă și cea absurdă a realității este de o mobilitate uneori deconcertantă, pe de o parte, iar, pe de altă parte, că, așa cum afirmă D.D. Roșca, inteligenta noastră, prin experiență și analiză, „nu va reuși niciodată să reducă tot ce există la combinații de elemente pur inteligibile”, căci, altfel, rațiunea ar muri, dramaturgul român conferă „mitului raționalității integrale” a existenței și capacității umane de a raționa între anumite limite una din cele mai valoroase expresii ca fapt de artă în literatura dramatică de astăzi. Constituirea, aflată în plin proces, a mitologiei omului

contemporan, la care au contribuit, printre altele, romanul (Dostoievski, Proust, Joyce, Faulkner, Malraux, Sartre) și teatrul (expresionismul german, teatrul „absurdului”), își află în dramaturgia lui Marin Sorescu o expresie clară, unitară, specific românească în ce privește experiența de gândire și deschisă spre universalitate.

(Marian POPESCU, *Chei pentru labirint*,
Editura Cartea Românească, București,
1986, p. 50, 251, 254-255)

Sorescu nu greșește când spune în teatru povestea vărului său Shakespeare. Îi e văr, într-adevăr. Nu frate, nici de sânge, nici de cruce, nici de suflet, doar văr. Și multe lucruri și scrisuri îi despart, însă aparțin totuși aceleiași familii, mai mici sau mai mari, cum vrei s-o luaiți.

E un text fundamental spre a-l înțelege pe Sorescu și paradoxul operei sale, deopotrivă tragică și săgalnică, lirică și ironică, deopotrivă poezie, teatru, roman, critică, jurnal și așa mai departe. [...]

Vărul Shakespeare e deci tragedia bărbătească a unei lumi teatralizate, nu doar în alternativa hamletiană, ci prin perpetua opțiune între datele lumii, între lume și text, între real și imaginar.

Originalitatea acestei piese în contextul metashakespeareian al contemporaneității, foarte bogat în felurite opere inspirate de Marele Will, stă în forța sintezei filosofice și autenticitatea umanității sale. Autoreferențial, ea este punct nodal al poezicii soresciene, și nu doar cu privire la teatru. Remarcabilă se arată însăși alcătuirea ei de palimpsest; termenul revine, de altfel, semnificativ în text, rostit de mai multe personaje. În adâncime, se descifrează o alcătuire speculară, cuprinzând mai multe nivele, al cărei miez este un nucleu extras din Shakespeare. Piesa pornește mai întâi de la *Hamlet*, îi reia personajele, integrându-le vieții dramaturgului elisabetan într-o biografie deloc romantată, grefată pe însăși existența autorului, dobândind și ea dimensiune simbolică.

Amatorii de „autor în fabulă” pot găsi aici teren ca să-și încerce cu spor condeiele, decretând piesa un jurnal intim sorescian. Toate motivele ei sunt însă shakespeariene, tratate și dezvoltate, precum Othello, „naframa” lui și tema obsedantă a trădării, nu atât în dragoste, cât în istorie. Apare și Macbeth, cu vrăjitoarele sale, cu profetiile lor – alt

lăitmotiv, legat de cel al Timpului implacabil, de nestăpânit, deși previzibil ca soartă. Din Iulius Caesar intervine politicul, prin scene de discurs și ucidere, prefigurând legătura tainică între cuvântul rostit în fața mulțimii și moarte – oare cât de actuală astăzi?... Marile teme shakespeariene și ale teatrului dintotdeauna se regăsesc aici: dragoste și pieire năprasnică, libertate și limitare omenească, speranță mistuitoare a dăinuirii prin operă, în durată și dincolo de ea. Adânc înscris în viziunea teatrală, motivul bucuriei și jertfirii întru creație este blagian, cu trimitere la miturile românești, prin Manole meșterul. Mitul acesta e îngemănat aici cu altul, tot al sacrificiului, dar biblic, al pătimirii și învierii. O lectură mitopoetică, la care ne invită deja poemul despre Shakespeare, precum altele menite să descifreze complexitatea operei, ar scoate la iveală semnele și înțelesurile acestei împreunări, de Eros, Thanatos și Politica, creație și distrugere, care dau tensiune dramatică de paradox.

(Maria VODĂ CĂPUȘAN, *Vărul Shakespeare*,
în *Marin Sorescu sau despre tânjirea spre cerc*,
Craiova, 1993, p. 5, 15)

Perceput ca o paradigmă a emoțiilor, gesturilor și expresivității umane, universul lui William Shakespeare se insinuează în literatura lui Marin Sorescu mult înainte de apariția surprinzătoarei – deși cititorii lui Marin Sorescu s-au obișnuit să fie surprinși – piese intitulate *Vărul Shakespeare* (publicată în revista *Teatru*, 1987). În vremea Renașterii, cuvântul englez „cousin” (văr) desemna orice fel de înrudire. În comparație cu teatrul inspirat de marele dramaturg în anii șaizeci și șaptezeci – Eugen Ionescu (*Macbeth*, 1972), Charles Marowitz (*Colaj Hamlet*, 1963, *Un Othello*, 1972, *Scorpia*, 1973, *Variațiuni la „Neguțătorul din Venetia”*, 1977), Edward Bond (*Icar*, 1971, *Bingo*, 1973), Arnold Wesker (*Neguțătorul*, 1976), Tom Stoppard (*Rosencrantz și Guildenstern sunt morți*, 1967) – unde texte și motive shakespeariene sunt manipulate polemic, Marin Sorescu aspiră la o lectură afină, astfel încât, în ciuda defamiliarizantelor practici deconstructiviste, universul shakespearian se încheagă totuși în puritatea esenței sale teleologice. Ca dovadă că raportarea dramaturgului nostru la model

nu se particularizează în funcție de o operă sau alta, ci urmărește un consens al tuturor...

Menționat în poeme, eseuri și introdus ca personaj în *Vărul Shakespeare*, Hamlet este, evident, personajul shakespearian care l-a atras cel mai mult pe Marin Sorescu. El reprezintă extensiunea maximă a interiorității, căci, prin gândirea lumii în ultimele ei cauze, el o absoarbe în propriul său spirit. În acest sens merge și celebrul comentariu al lui Nietzsche: „Hamlet, asemeni omului dionisiac, a privit adânc în adevărata natură a lucrurilor, a înțeles-o și acum îi e silă să mai acționeze. El realizează faptul că nici o acțiune a sa nu poate opera vreo schimbare în starea lucrurilor și i se pare grotesc și înjositor să-i ceară cineva să îndrepte vremea sărită din tâțâni. Înțelegerea ucide acțiunea, căci, pentru a acționa, avem nevoie de iluzie”. Marin Sorescu gândește personajul dintr-o perspectivă similară; aplecându-se asupra lui Hamlet – autor și extensiune a sa prin creație – Shakespeare închide cercul în care se poate gândi existența... Dislocarea personajului din subiect de sine stătător în indice de discurs există prin urmare deja în textul shakespearian. Marin Sorescu se mulțumește să-l preia, în jocul intertextual practicat cu virtuozitate: Danezul Sorescu plonjează în lumea textului, uzurpând identitatea lui Hamlet. E ca și cum un cititor s-ar umple de un sens al operei, văduvindu-i de el elementele constitutive. Personajul lui Shakespeare propune un spațiu universal de semnificație – *hic et ubique* – în imaginea Danemarcei-închisoare. Danezul Sorescu îi preia cu dezinvoltură partitura, transformând prototipul într-un personaj cam cabotin, pe care îl dăscălește profesoral: SORESCU: ... *De s-a stricat cumva această lume / Și globul merge câș – și Danemarca / Atunci are cătimea ei de vină... / Dar nu-i exagerăm atât ponosul... / „E ceva putred azi în toată lumea” / Așa, să spui, te rog... În general.* Printr-o practică intertextuală – Hamlet însușindu-și avertismentul lui Horatio, atunci când acceptă să-l asculte pe spectru, întâlnire ce-i schimbă o vreme identitatea – Marin Sorescu justifică admirabil prima parte regresivă a destinului personajului, acea „nebonie” de care el însuși se plânge în finalul piesei lui Shakespeare. [...]

Intuiția sensurilor de profunzime ale universului shakespearian, ingeniozitatea praxisului deconstructivist, strălucirea spațiului figural

și a versificației fac din *Vărul Shakespeare* un moment de triumf al teatrului românesc.

(Maria-Ana TUPAN, *Marin Sorescu și deconstructivismul*, Editura Scrisul românesc, 1995, p. 93–94, 110, 120, 121)

Cap de serie în dramaturgia lui Marin Sorescu, *Iona* reușește să fixeze memorabil un complex arhetipal care l-a preocupat pe autor, revenind în poezie și în teatru.

Iona este un pescar ghinionist. El își aruncă zadarnic năvodul, de pe un țărm iluzoriu care nu e altceva decât o gură imensă (încă deschisă) de chit. Inocența personajului este de scurtă durată. De cum rostește propoziția-cheie *Sunt înghițit*, Iona își începe aventura înțelegerii. Trezirii la realitate îi urmează prima încercare de „răzbi“ în afară. Un număr – virtual infinit – de experiențe ratate îl conving că, într-o structură de proporții monstruoase, unde recipient și conținut sunt practic confundabile, orizontul rămâne o pură himeră. Pentru Marin Sorescu, omul este mereu *înghițit*, într-un fel sau în altul, *indiferent că este „prins“ în existent, în istorie, sau în deja-creatul culturii [...]*. Ca să-și cucerească libertatea de mișcare, Iona se străduiește să se transforme într-o „scenă vie“ a trecutului. Scăparea este *îndărât*, nu înainte. După ce plonjează într-o vremelnică criză de *claustrofobie existențială*, personajul lui Sorescu o pornește „invers“ – *un gest simbolic, arhetipal, care sugerează o asimilare interioară a straturilor și stabilește o omologie exemplară între microcosm și macrocosm [...]*.

Soluția aleasă de Iona nu înseamnă capitulare în fața unei situații absurde și nici ruptura insului de existent. Pentru personajul lui Marin Sorescu, *relațiile dintre ins și lume, înăuntru și în afară, trecut și viitor devin reversibile*.

Gesturile figurii simbolice care este Iona se repetă în teatrul lui Sorescu. De pildă, în *Pluta Meduzei* (tradusă inspirat în franțuzește cu titlul *Leșirea prin cer*). Distribuite, rând pe rând, în funcția de *Cățărător*, personajele piesei – captive pe o sfoară de pământ ciuruită de trape și care se îngustează văzând cu ochii – caută un drum „în sus“, la fel ca Iona. Pe ascuns, împotrivindu-se asaltului oficial pe verticală,

câte cineva mai speră să-și afle scăparea în trecut. O femeie își întreazărește strămoșii în lustrul mobilei vechi [...].

Simbol transparent, „oglină din scrinul“ e un vechi echivalent al memoriei. Ca totdeauna la Sorescu, anamneza capătă virtuți de so-terio-logie.

Alt personaj obsedat de memorie și atins de melancolie știe că esențialul – când vezi că te-ai împotmolit în *dat* – nu e s-o pornești orbeste undeva, ci să-ți amintești de unde vii, conservându-ți moștenirea interioară: „Mi-aduc imediat aminte c-am uitat să-mi scriu testamentul, și tiptil mă furizez la masă și scriu cu litere tremurate și în deplinătatea facultăților mele: «Nu mi-a rămas nimic din Platon, nu mi-a rămas nimic din Heraclit, nu mi-a rămas nimic din Hegel, din Kaut, nu pricep cum se-nvârteste pământul cu noi, nu mi-a rămas nimic din totul, nimic din nimic». Îl semnez și-l așez la vedere, pentru ca a doua zi să găsesc măcar această moștenire filosofică și să nu pornesc chiar de la zero“.

Până la urmă, așa cum era de așteptat, asaltul cerului se dovedește o întreprindere vană. I-a fel ca la Iona, orizontul e, de fapt, o burtă de pește: „*De ce să zburăm când n-avem orizont? Aerul asta e un sac fără fund*“. Scena ultimă, în care toți se scufundă în trape, exact atunci când își închipuie că și-au luat zborul, e ambigua – ca și finalul din *Matca*, în care Irina coboară sub ape și totodată se înalță, susținându-și fiul deasupra. Aterizat de fapt pe pământ, într-un zbor invers – care îl readuce în punctul de plecare –, ultimul Cățărător din *Pluta Meduzei* exclamă, eliberat, în fine, de obsesia evadării verticale: „*Câtă zare!*“

Altă piesă unde, cu mijloacele imaginarului, se operează o redefinire a axelor de coordonate ale existentului este *Paracliserul*. Uriașa catedrală unde se află captiv personajul e nouă; nu are trecut și deci nici amintiri. Paracliserul decide să înnegrească pereții, confecționând din fum un substitut de memorie. Pe măsură ce glisează în străfundurile memoriei, personajul lui Sorescu urcă triumfal spre cupolă. Îmbătrânind odată cu zidurile, în timp ce „*se depune*“ pe sine în ele, el dăruiește catedralei timp – adică sens [...].

În teatrul lui Marin Sorescu, *istoria este unul dintre cercurile datului* prin care omul se străduiește să răzbată. Lectia de filosofia istoriei pe care o figurează imaginarul lui Sorescu vorbește tot despre cel care

înghite și cel care este *înghițit*, despre însemnătatea memoriei și despre relația echivocă dintre trecut și viitor.

Drama lui Marin Sorescu ne spune ceva *nu numai despre condiția omului comun, ci și despre nepuțința creatorului de a mai răzbi spre orizonturi de o nouitate absolută* [...].

În viziunea lui Marin Sorescu, artistul se ivește pe lume „pe fundul lucrurilor“ gata create de alții; orizontul său e „înramat“; prezentul e un fel de „plută“ a Meduzei, ciuruită de trape, prin care aluneci adânc în trecut. El ar vrea, desigur, să revină asupra începuturilor, să dea înapoi măcar ceasornicul creației [...]. Dar cum visul său nu se poate împlini, artistul trebuie să pornească în direcția opusă: cine vrea să răzbată, în creație, trebuie mai întâi să coboare în sine.

Pentru Marin Sorescu, lumea e un Cod simbolic care servește la lămurirea sensurilor creației. Pe când creația, ea însăși, face dezvăluiri esențiale în legătură cu planul omolog al ființării, *într-o relație cu dublu sens*. Dramaturgia autorului abundă într-un simbolism ingenios care interpretează condiția omului (creator sau nu) în cercurile *pre-existentului*. Nu trebuie trecut cu vederea vocația hermeneutică a mai tuturor personajelor soresciene – un subterfugiu prin care autorul dă un comentariu fictivizat al propriului sistem imaginar.

(Monica SPIRIDON, *Complexul lui Iona*, în vol. *Melancolia descendenței*, 2000, p. 79–85)

Marin Sorescu este preocupat de conturarea unei anumite mentalități colective, unei anume atitudini în fața istoriei sau a unei anumite modelări determinate de aceasta, nu numai prin indivizi-simbol, ci și prin individualizarea unor grupuri umane – preocupare vădită încă în *La Liliaci*. Așa se profilează ca personaj colectiv, dacă e să folosim un clișeu literar, „satul“ în *Matca*, „oastea“ în *A treia țepă*, „curtea“, „oastea“ și „sățencele“ în *Răceala*, „coada“ în *Desfacerea gunoaielor*.

În prelungirea demersului din *La Liliaci* se situează efortul de conturare a mentalității rurale confruntată cu o limită a istoriei, din *Răceala*. Dacă n-am ști că e vorba de un sat imediat dincoace de Dunăre, am putea foarte bine presupune că tot Bulzeștii sunt scena faptelor de aici. Modelul a fost în orice caz același. Maniera relatării

este similară: anecdotică, realist-naivă, tragicomică dar, cel mai important, profund autentică. Pe când bulzeștenii sunt preocupați în drum spre fântâna ori duminica la poartă de „Curchil“ care „s-a pus în capul trebii“ sau de „Clemenceanu“ care e „dat dracului“, într-o altă epocă istorică, numai conjunctura este schimbată: aceeași receptare firească, aceeași înțelegere simplă, fără inhibiții a istoriei, uneori același umor involuntar.

.....

Nu numai un moment de exacerbare a violenței cum este războiul poate constitui o situație-limită în istorie, ci și un sistem politic aberant cum este cel totalitar așa cum apare el în *Desfacerea gunoaielor* (piesă scrisă în 1971, dar publicată integral abia în 1994). Îmbrăcând forma alegoriei, piesa aduce în prim-plan un fenomen care, la un moment dat al istoriei, devenise emblematic pentru societatea noastră, și anume „statul la coadă“. Viziunea de ansamblu asupra mecanismelor istoriei e similară: istoria poate face ca, în timp, un fapt, chiar traumatizant sau absurd, să deformeze într-atât starea de normalitate, încât el să nu mai fie perceput ca atare, ci să devină parte a existenței cotidiene.

.....

Bineînțeles, dramaturgul hiperbolizează – coada devine aproape o formă de organizare socială –, îngroasă o realitate care era oricum foarte aproape de caricatură, dacă n-ar fi fost dureros de tragică. Aici, la coadă, se petrece totul într-un amestec absurd de replici și fapte: aici femeile spală, croșetează, fac mâncare, cineva își face doctoratul, o bătrână vine chiar cu patul care se va transforma pe rând în apartament sau masă de ședințe, aici cineva este arestat și tot aici se întoarce după ispășirea pedepsei, aici se țin ședințe și se organizează defilări. Coada adună laolaltă toate categoriile umane, de la copii, femei, bătrâni, uniformizându-i însă în plan social – intelectualii se întâlnesc aici, sub semnul umilinței, cu femeile casnice, foștii deținuți cu foști tortionari etc. Cei ce nu stau la coadă sunt doar activiștii, mereu optimiști, mereu entuziaști, ce vin să controleze, să instruiască, să organizeze. Uniformizarea este de fapt efectul cel mai evident, nu există personaje principale, iar numele generice ale unora dintre personaje nu denumesc la modul expresionist arhetipuri, ci accentuează starea de anonim, de anihilare a personalității. Coada reprezintă un sistem

fatalmente închis, cineva spune la un moment dat: „Vă puneți în minte o dorință și așteptați la coadă. Altă ieșire nu există“. Nu întâmplător, credem, tabloul întâi se încheie cu un desen al dramaturgului reprezentând un pescar ce pescuiește aflat fiind în gura unui pește uriaș. Apropierea de *Iona* este imposibil de ocolit. Nu o justiție *divină* este însă acum responsabilă, ci o născocire ideologică *umană* ce stigmatizează o întreagă națiune.

Că este vorba de o anume conjunctură istorică, de o localizare precisă în timp și spațiu, este evident prin sugestii mai mult sau mai puțin transparente, fapt ce a făcut din această piesă, până în 1990, ceea ce se cheamă o „piesă de sertar“.

(Crenguța GÂNSCĂ, *Opera lui Marin Sorescu*,
Editura Paralela 45, 2002, p. 171, 172, 173)

CUPRINSUL

Notă asupra volumului	V
-----------------------------	---

IONA

Tabloul I	5
Tabloul II	12
Tabloul III	17
Tabloul IV	28

PARACLISERUL

Tabloul I	39
Tabloul II	45
Tabloul III	52

MATCA

Actul I	65
Actul II	109

PLUTA MEDUZEI

Actul I	137
Actul II	164

EXISTĂ NERVI

Actul I	199
Actul II	229

CASA EVANTAI

Actul I	281
Actul II	311
Actul III	330
Actul IV	351
Actul V	380

DESFACEREA GUNOAIELOR

Prolog	419
Actul I	421
Actul II	478

I.LUPOAICA MEA	553
----------------------	-----

LUPTĂTORUL PE DOUĂ FRONTURI

Actul I	599
Actul II. Spargerea frontului	637
Actul III. Ora H	698

RĂCEALA

Actul I	749
Actul II	813
Actul III	857
Actul IV	907

A TREIA TEAPĂ

Dimineata, La prânz și Seara

Actul I. Dimineata	943
Actul II. Seara	966
Actul III. La prânz	1013
Actul IV. Seara	1061
Actul V. Dimineata	1085

VĂRUL SHAKESPEARE

Prolog	1105
Actul I	1107
Actul II	1118
Actul III	1154
Actul III	1190
Actul V	1217

NOTE. COMENTARIIL. VARIANTE

Iona	1285
Paracliserul	1296
Matca	1298
Pluta Meduzei	1367
Există nervi	1368
Casa evantai	1408
Desfacerea gunoaielor	1483
I.lupoica mea	1488
Luptătorul pe două fronturi	1489
Răceala	1493
A treia teapă	1630
Vărul Shakespeare	1757
REFERINTE CRITICE	1761